

רשומות

הצעות חוק

ה מ מ ש ל ה

18 באוקטובר 2010

541

י' בחשוון התשע"א

עמוד

6	הצעת חוק המדיניות הכלכלית לשנים 2011 ו-2012 (תיקוני חקיקה), התשע"א-2010
6	פרק א' - מטרת החוק
6	פרק ב' - תקשורת
16	פרק ג' - רשות השידור
18	פרק ד' - תעסוקה
25	פרק ה' - ביטוח לאומי
29	פרק ו' - הרשות לשיקום האסיר
36	פרק ז' - בריאות
52	פרק ח' - מחקר ופיתוח
55	פרק ט' - תעשייה עתירת ידע
62	פרק י' - רשויות מקומיות
65	פרק י"א - מערכת סליקה פנסיונית
82	פרק י"ב - מסים
107	פרק י"ג - עידוד השקעות הון
132	פרק י"ד - בינוי ושיכון
137	פרק ט"ו - גמלאות
140	פרק ט"ז - שונות
153	הצעת חוק הגברת האכיפה בשוק ההון (תיקוני חקיקה), התשע"א-2010
	הצעת חוק לליעול האכיפה ולשמירה על ביטחון הציבור (חילוט וסמכויות פיקוח) (תיקוני חקיקה)
179	התשע"א-2010
187	הצעת חוק שילוב מקבלי גמלאות בעבודה (הוראת שעה), התשע"א-2010
206	הצעת חוק לתיקון פקודת התעבורה (מס' 100) (רישיון מפעיל וכרטיס חכם), התשע"א-2010
215	הצעת חוק רשות השידור (תיקון מס' 25), התשע"א-2010
244	הצעת חוק הפטנטים (תיקון מס' 10), התשע"א-2010
255	הצעת חוק שעות עבודה ומנוחה (תיקון מס' 14), התשע"א-2010
257	הצעת חוק ביטוח בריאות ממלכתי (תיקון מס' 52), התשע"א-2010
259	הצעת חוק בתי המשפט (תיקון מס' 62), התשע"א-2010

הצעת חוק המדיניות הכלכלית לשנים 2011 ו-2012 (תיקוני חקיקה), התשע"א-2010

פרק א': מטרת החוק

1. מטרה
- חוק זה בא לתקן חוקים שונים, לבטל חוקים ולקבוע הוראות נוספות במטרה להביא לצמיחה כלכלית, באמצעות ניצול יתרונותיו היחסיים של המשק הישראלי ובשים לב לאתגרים העומדים בפניו, תוך הגברת התעסוקה וצמצום פערים כלכליים-חברתיים, ובמטרה לעמוד בתקרת הגירעון ובמגבלת ההוצאה הממשלתית לכל אחת משנות התקציב 2011 ו-2012, הכל בהתאם ליעדי התקציב והמדיניות הכלכלית לשנות התקציב האמורות.

פרק ב': תקשורת

2. תיקון חוק התקשורת (בזק ושידורים)
- בחק התקשורת (בזק ושידורים), התשמ"ב-1982' (בפרק זה – חוק התקשורת) –
- (1) בסעיף 4א(3ד), במקום "השר רשאי" יבוא "ציוד קצה שהוא ציוד רדיו טלפון נייד, העומד בתנאים שקבע השר בצו, אינו טעון אישור סוג; השר רשאי", ואחרי "לסוגים מסוימים" יבוא "נוספים";
- (2) אחרי סעיף 5א יבוא:
- "שירותי נדידה 5ב. (א) בסעיף זה –

"בעל רישיון חדש" – כל אחד מאלה:

- (1) מי שקיבל לראשונה רישיון כללי למתן שירותי רדיו טלפון נייד ביום כ"ב באלול התש"ע (1 בספטמבר 2010) או לאחריו;

דבריו הסבר

ועובדיה. כן עולה מתקנות הטלגרף כי אישור סוג לציוד קצה נייד, נועד להבטיח כי ציוד הקצה מאפשר ניצול יעיל של ספקטרום התדרים.

לשם עידוד התחרות בשוק ציוד קצה רט", הרחבת היצע המכשירים ושיפור רווחת הצרכן, אשר, יש בכל אלה אף לתמוך בהגברת התחרות בשוק הרט"ן בכלל, ולאור קיומה של מערכת תקינה בין-לאומית ענפה בתחום ציוד קצה רט", מוצע לפטור ציוד קצה רט", אשר יעמוד בתנאים שיקבע שר התקשורת, מקבלת אישור סוג, ולפטור את העוסק בסחר בציוד קצה רט"ן כאמור מהצורך לקבל רישיון סחר.

לסעיף 4א(1) ו-5(5)

סעיף 4א(3ד) לחוק התקשורת בנוסחו היום, מאפשר לשר התקשורת לקבוע בצו תנאים למתן פטור מאישור סוג לסוגים מסוימים של ציוד קצה. מוצע לעגן במסגרת הסעיף האמור את הפטור מהצורך בקבלת אישור סוג לציוד קצה שהוא ציוד רדיו טלפון נייד העומד בתנאים שקבע שר

סעיפים 2(1) ו-4(5) ו-4(1) (שידורים), התשמ"ב-1982 (להלן – חוק התקשורת). נדרש אישור לצורך חיבורו של ציוד קצה, בהגדרתו בחוק, לרשת בזק ציבורית של בעל רישיון כללי (להלן – אישור סוג).

במקביל, בהתאם לקבוע בפקודת הטלגרף האלחוטי [נוסח חדש], התשל"ב-1972 (להלן – פקודת הטלגרף), ובתקנות הטלגרף האלחוטי (רישיונות, תעודות ואגרות), התשמ"ז-1987 (להלן – תקנות הטלגרף), ביצוע פעולת סחר (קנייה, מכירה, תחזוקה, השכרה או השאלה) בתחנת טלגרף אלחוטי, מחויבת ברישיון (להלן – רישיון סחר). אשר קבלתו מותנית בקיומו של אישור סוג ברישיון לציוד הקצה הרלוונטי.

בהתאם לעולה מחוק התקשורת, אישור הסוג נועד להבטיח כי ציוד הקצה מתאים לרשת הבזק של בעל רישיון כללי וכי רמת בטיחותו של ציוד הקצה מספיקה כדי למנוע פגיעה או נזק למשתמשים ולמטפלים בציוד ולרשת הבזק

¹ ס"ח התשמ"ב, עמ' 218; התשס"ט, עמ' 198.

(2) מי שרשיונו הקיים הורחב בשל בחירתו במכרז בידי ועדת המכרזים שמינה השר לעניין זה ביום י"ז באייר התשס"ט (11 במאי 2009) או בידי ועדת מכרזים אחרת שבאה במקומה;

"בעל רישיון קיים" – מי שקיבל רישיון כללי למתן שירותי רדיו טלפון נייד לפני יום כ"ב באלול התש"ע (1 בספטמבר 2010) ולא מתקיים בו האמור בפסקה (2) להגדרה "בעל רישיון חדש";

"שימוש" – כהגדרתו בסעיף 5(א);

"שירותי נדידה" – אפשרות שימוש ברשת בזק ציבורית של בעל רישיון קיים, בידי בעל רישיון חדש, לצורך מתן שירותי רדיו טלפון נייד על ידי בעל הרישיון החדש למנויו בכל הארץ;

"תשלום מרבי לקישור-גומלין" – התשלום המרבי שבעל רישיון קיים רשאי לדרוש מבעל רישיון חדש בעד קישור-גומלין, בהתאם לתקנות שנקבעו לפי סעיף 5(ב)(2), ולעניין העברת נתונים (DATA), בעד כל 1 מגה ביט – מחיר שלא יעלה על התשלום המרבי כאמור שנקבע לדקת שיחה.

ד ב ר י ה ס ב ר

השנתית הממוצעת למשק בית בעבור צריכת שירותי רט"ן. תחום הרט"ן מתאפיין בתחרות בין גורמים מעטים, וקיימים בו חסמי כניסה משמעותיים למפעילים חדשים, הנובעים, בין השאר, מהעלות הגבוהה הכרוכה בהקמת תשתית רט"ן, מדרישת הרגולציה שלפיה פריסת התשתית תיעשה בכל הארץ ומההגבלות המוטלות על הקמת אתרי השידור הנובעות משיקולים סביבתיים ותכנוניים.

עידוד כניסת מפעילים חדשים לתחום הרט"ן יגביר את התחרות בתחום וישפר את רווחת הצרכן וחופש הבחירה שלו. כדי לאפשר כניסתם של מפעילים חדשים כאמור, תוך צליחת החסמים האמורים, באופן שיאפשר למפעילים חדשים להתחרות באופן יעיל במפעילים הקיימים, ובכלל זה להיערך למתן שירותים בכיסוי ארצי – היערכות המחייבת פריסת תשתיות והעשויה לארוך תקופה ארוכה שבמהלכה המפעיל החדש לא יוכל לספק את השירותים ברמה הנדרשת ממנו, מוצע לתקן את חוק התקשורת ולהוסיף לו את הוראות סעיף 5ב בנושא "שירותי נדידה".

בסעיף 5ב האמור מוצע לחייב בעל רישיון כללי למתן שירותי רדיו טלפון נייד (להלן – מפעיל רט"ן או בעל רישיון). שהוא בעל רישיון קיים, לתת לבעל רישיון חדש, שירותי נדידה, קרי – לאפשר לבעל רישיון חדש לעשות שימוש, כהגדרתו בסעיף 5(א), לחוק, ברשת הבק הציבורית שלו, וזאת כדי שבעל הרישיון החדש יוכל לתת למנויו שירותי רט"ן בכל הארץ, כפי שנותן בעל הרישיון הקיים. שירותי הנדידה יאפשרו לבעל הרישיון החדש להעניק למנויו שירותים גם באזורים שבהם טרם הקים תשתית עצמאית משלו.

התקשורת בצו. השר יהיה רשאי לקבוע בצו תנאים למתן פטור מאישור סוג לסוגים מסוימים נוספים של ציוד קצה.

נוכח הפטור המוצע, מוצע כי בסעיף 36א לחוק התקשורת, המטיל סנקציה פלילית על מי שמבצע פעולות בציוד קצה שלא ניתן לגביו אישור סוג, להבהיר שהסנקציה האמורה לא תחול על מי שחל לגביו הפטור.

לסעיף 4

מוצע לעגן במסגרת סעיף 5 לפקודת הטלגרף, את הפטור מהצורך בקבלת רישיון סחר למי שעוסק בסחר בציוד קצה רט"ן, העומד בתנאים שקבע שר התקשורת. מוצע כי תנאי לתחולת הפטור הוא כי העוסק האמור עמד בחובות רישום ודיווח שקבע השר, וזאת כדי לאפשר לשר התקשורת להפעיל את סמכויותיו לגבי גורמים שמוצע כי יהיו פטורים מקבלת רישיון סחר, ובין השאר, להפעיל את סמכויותיו הקבועות בסעיף 53א לחוק התקשורת, כנוסחו המתוקן המוצע בסעיף 8(2) (ר' דברי הסבר לסעיף 8(2) המוצע).

יובהר לעניין זה, כי מאחר שאישור הסוג בהתאם לתקנות הטלגרף, נדרש רק כתנאי לקבלת רישיון, הרי שפטור מהצורך ברישיון סחר, מהווה גם פטור מהצורך בקבלת אישור סוג לעניין זה.

סעיף 2(2) תחום שירותי הרדיו טלפון נייד (להלן – **ו-6) כללי** רט"ן) הוא תחום מרכזי בשוק התקשורת, הן מבחינת היקף מחזור הפעילות ביחס לתוצר המקומי הגולמי בישראל, והן מבחינת גובה ההוצאה

(ב) כל בעל רישיון קיים חייב לתת שירותי נדירה לבעל רישיון חדש בהתקיים שניים אלה:

(1) בעל הרישיון החדש פנה לכל בעלי הרישיונות הקיימים לשם קבלת שירותי נדירה מהם, ולא הושגה הסכמה בינו לבין בעל רישיון קיים, אחד לפחות, בדבר התנאים למתן שירותי הנדירה כאמור;

(2) השר אישר כי בעל הרישיון החדש יכול, בהתאם לרישיון שניתן לו לראשונה או להרחבת רישיונו הקיים, לפי העניין, לספק שירותי רדיו טלפון נייד לשטח שבו מתגוררים 10 אחוזים לפחות מהאוכלוסייה, שלא באמצעות קבלת שירותי נדירה (בסעיף זה – אישור השר); אישור השר כאמור לא יינתן אלא לאחר שחלפו 30 ימים לפחות מיום פניית בעל הרישיון החדש לבעלי הרישיונות הקיימים כאמור בפסקה (1).

(ג) בעל רישיון קיים ייתן לבעל הרישיון החדש שירותי נדירה לפי הוראות סעיף קטן (ב), במשך תקופה של שבע שנים ממועד מתן אישור השר; שירותי הנדירה כאמור יינתנו באופן שיאפשר לבעל הרישיון החדש לתת שירותי רדיו טלפון נייד למנוייו, באיכות ובתנאים הוזהים לאלה שנותן בעל הרישיון הקיים למנוייו.

ד ב ר י ה ס ב ר

נדרש ההסדר החקיקתי המוצע ושירותי הנדירה יינתנו בתנאים שיסוכמו בין בעלי הרישיונות הנוגעים בדבר;

(2) כדי שבעל הרישיון החדש יקים תשתית רט"ן עצמאית לצורך מתן שירותי רט"ן למנויו ולא יסתמך על שירותי נדירה בלבד, מוצע לקבוע כי חובת מתן שירותי נדירה תחול רק אם שר התקשורת אישר כי בעל הרישיון החדש יכול לספק שירותי רט"ן לשטח שבו מתגוררים 10% לפחות מהאוכלוסייה, שלא באמצעות שירותי נדירה, כלומר – באמצעות תשתית עצמאית שאותה הקים. מוצע להבהיר לעניין בעל רישיון קיים שרישיונו הורחב, כי התנאי האמור מתייחס לשירותי הרט"ן הניתנים למנויו מכוח הרחבת רישיונו הקיים, להבדיל משירותים שסיפק קודם לכן בהתאם לרישיונו טרם הרחבתו כאמור.

כמו כן, במטרה למנוע מצב שבו בעל הרישיון החדש יפנה ברגע האחרון אל בעלי הרישיונות הקיימים כדי להגיע עמם להסכמה, מוצע לקבוע כי אישור השר כאמור לא יינתן אלא לאחר שחלפו 30 ימים לפחות מיום פניית בעל הרישיון החדש לבעלי הרישיונות הקיימים.

לסעיף 5ב(ג) עד (ה) המוצע

מוצע לקבוע כי שירותי הנדירה יינתנו במשך תקופה של שבע שנים ממועד מתן אישור השר כאמור בסעיף 5ב(ב) המוצע (להלן – תקופת הנדירה). כן מוצע לקבוע כי שירותי הנדירה יינתנו על ידי בעל הרישיון הקיים באופן שיאפשר לבעל הרישיון החדש לתת שירותי רט"ן למנויו, באיכות

לסעיף 5ב(א) המוצע

מוצע להגדיר כי בעל רישיון חדש הוא מי שרישיונו הקיים הורחב בשל בחירתו במכרזו למתן רישיון רט"ן למפעיל חדש או הרחבת רישיון רט"ן של מפעיל קיים שפורסם בידי ועדת המכרזים שמינה השר ביום י"ז באייר התשס"ט (11 במאי 2009) (המכרז) או בידי ועדת מכרזים אחרת שבאה במקומה, וכן מי שקיבל לראשונה רישיון כללי למתן שירותי רדיו טלפון נייד ביום כ"ב באלול התש"ע (1 בספטמבר 2010) או לאחריו, ובכלל זה מי שקיבל לראשונה רישיון כאמור במסגרת המכרז האמור. כמו כן, מוצע להגדיר כי בעל רישיון קיים יהיה מי שקיבל רישיון כללי למתן שירותי רט"ן לפני יום כ"ב באלול התש"ע (1 בספטמבר 2010) ושאינו בעל רישיון חדש. הגדרות אלה באות להבהיר כי חובת מתן שירותי נדירה חלה על בעלי הרישיונות הקיימים, למעט בעל רישיון קיים אשר רישיונו הורחב אגב בחירתו במכרז.

לסעיף 5ב(ב) המוצע

מוצע לקבוע כי החובה של בעל רישיון קיים לתת שירותי נדירה תחול בהתקיים שניים אלה:

(1) בעל הרישיון החדש פנה לכל בעלי הרישיונות הקיימים לשם קבלת שירותי נדירה מהם, ולא הושגה הסכמה בינו לבין בעל רישיון קיים, אחד לפחות, בדבר התנאים למתן שירותי הנדירה כאמור. ככל שבעלי הרישיונות הנוגעים בדבר הגיעו להסכמה ביניהם, לא

(ד) על אף הוראות סעיף קטן (ג), חלפו ארבע שנים ממועד מתן אישור השר, והודיע השר או מי שהוא הסמיך לכך לבעל הרישיון החדש ולבעלי הרשיונות הקיימים, בסמוך לתום התקופה כאמור, כי בעל הרישיון החדש אינו יכול, בהתאם לרישיון שניתן לו לראשונה או להרחבת הרישיון הקיים, לפי העניין, לספק שירותי רדיו טלפון נייד לשטח שבו מתגוררים 40% לפחות מהאוכלוסייה, שלא באמצעות שירותי נדידה, לא תחול עוד החובה לפי סעיף קטן (ב) על בעלי הרישיונות הקיימים.

(ה) השר ושר האוצר רשאים להאריך, לגבי בעל רישיון חדש מסוים, כל אחת מהתקופות האמורות בסעיפים קטנים (ג) ו-(ד), לתקופה אחת נוספת שלא תעלה על שלוש שנים, אם מצאו כי הארכה כאמור נדרשת מטעמים שאינם תלויים בבעל הרישיון החדש.

(ו) השר יקבע ברישיון כללי למתן שירותי רדיו טלפון נייד את התנאים למתן שירותי נדידה לפי סעיף זה והיקפם, ובכלל זה חובה להעברת מידע בין בעלי הרישיון הנוגעים בדבר ככל שהמידע נדרש לצורך מתן השירותים כאמור; כן יקבע השר, בתקנות, בהסכמת שר האוצר, הוראות לעניין גובה התשלום בעד שירותי נדידה הניתנים לפי סעיף זה והמועדים לתשלומי; תקנות ראשונות כאמור יותקנו עד יום ח' בשבט התשע"ב (1 בפברואר 2012).

(ז) עד למועד קביעת תקנות לפי סעיף קטן (ו) (בסעיף זה – המועד הקובע), רשאי בעל רישיון קיים לדרוש בעד שירותי הנדידה מחיר שלא יעלה על התשלום המרבי לקישור-גומלין.

ד ב ר י ה ס ב ר

ובתנאים הזהים לאלה שנותן בעל הרישיון הקיים למנויו, זאת כדי להבטיח שבעל הרישיון החדש יוכל להציע שירות איכותי למנויו, גם אם הדבר נעשה באמצעות שירותי נדידה הניתנים על ידי בעל רישיון אחר.

בהמשך לאמור לעיל לעניין עידוד בעל הרישיון החדש להקמת תשתית עצמאית שבאמצעותה יוכל להעניק שירותי רט"ן למנויו, מוצע לקבוע כי החובה לתת שירותי נדידה לא תחול אם חלפו ארבע שנים ממועד מתן אישור השר (להלן – תקופת הבדיקה), והודיע השר או מי שהוא הסמיך לכך לבעל הרישיון החדש ולבעלי הרישיונות הקיימים, כי בעל הרישיון החדש אינו יכול לספק באופן עצמאי, קרי – שלא באמצעות שירותי נדידה, שירותי רט"ן לשטח שבו מתגוררים 40% לפחות מהאוכלוסייה. מוצע להוסיף הבהרה כאמור לעיל בסעיף 5ב(ב) המוצע, לעניין בעל רישיון חדש שרישיונו הורחב.

עוד מוצע לקבוע כי שר התקשורת ושר האוצר רשאים להאריך, לגבי בעל רישיון חדש מסוים, את תקופת הנדידה

לסעיף 5ב(ו) עד (ח) המוצע

כדי להסדיר את אופן מתן שירותי הנדידה שיתנו בעלי הרישיונות הקיימים לבעל הרישיון החדש, ובלי לגרוע מחובתם להעניק שירותים אלה, מוצע לקבוע כי השר יקבע ברישיונותיהם של בעלי הרישיונות, תנאים למתן שירותי הנדידה והיקפם, וכן חובת העברת מידע בין בעלי הרישיונות הנוגעים בדבר, ככל שהמידע נדרש לצורך מתן השירותים כאמור. כן יקבע השר בתקנות, בהסכמת שר האוצר, תנאים לעניין גובה התשלום בעד שירותי הנדידה והמועדים לתשלום. תקנות ראשונות כאמור יותקנו עד יום ח' בשבט התשע"ב (1 בפברואר 2012).

עד לקביעת התשלום בידי השרים, מוצע לקבוע הסדר זמני (להלן – ההסדר הזמני) ולפיו בעל רישיון קיים יהיה רשאי לדרוש בעד שירותי הנדידה מחיר שלא

(ח) גובה התשלום שנקבע לפי סעיף קטן (ו) יחול גם על שירותי נדירה שניתנו לפי סעיף זה עד המועד הקובע; ההפרש שבין התשלומים ששולמו לפי סעיף קטן (ז) לתשלומים שיש לשלם לפי סעיף קטן (ו) ישולם בידי בעל הרישיון החדש או בעל הרישיון הקיים, לפי העניין, בתוך 60 ימים מהמועד הקובע; לצורך חישוב ההפרש האמור ייוספו לתשלומים ששולמו לפי סעיף קטן (ז) הפרשי הצמדה וריבית לפי חוק פסיקת ריבית והצמדה, התשכ"א-1961², ממועד תשלום ועד למועד תשלום ההפרש.

(ט) אין בהוראות סעיף זה כדי לגרוע מהסמכויות הנתונות לשר לפי סעיף 5, ככל שאינן סותרות את ההוראות לפי סעיף זה³;

(3) בסעיף 13 –

(א) אחרי סעיף קטן (ב) יבוא:

"(ב) בעל רישיון שניתנה לו הוראה לפי סעיף קטן (ב)(2), לא יבצע כל פעולה הנדרשת לצורך ביצוע ההוראה או שיש בה כדי להשפיע על התפקידים או הסמכויות של כוחות הביטחון שלצורך ביצועם או הפעלתם ניתנה ההוראה, אלא אם כן פנה לנציג כוחות הביטחון הנוגעים בעניין, בטרם ביצע הפעולה, לצורך קבלת הנחיותיו לעניין אופן ביצועה, והוא יפעל בהתאם להנחיות כאמור; לעניין זה, "פעולה" – התקנת מיתקן, ביצוע פעולת בוק, או ביצוע התאמה טכנולוגית למיתקן בוק";

(ב) בסעיף קטן (ג), המילים "או עשיית פעולות", "או (2)" ו"או הפעולה" – יימחקו;

ד ב ר י ה ס ב ר

לסעיף 5(ט) המוצע

בשים לב להוראות סעיף 5 לחוק התקשורת, שעניינן "קישור-גומלין ושימוש במיתקן בוק של אחר" המעניקות לשר התקשורת סמכויות נרחבות לעניין שימוש כהגדרתו בסעיף האמור, ומכיוון שסעיף 5 המוצע הוא מקרה פרטי שבו מוסדרת חובת מתן שימוש לעניין שירותי נדירה, מוצע להבהיר ולקבוע כי אין בהוראות סעיף 5 המוצע כדי לגרוע מהסמכויות הנתונות לשר לפי סעיף 5 לחוק התקשורת, ככל שאינן סותרות את ההוראות הסעיף המוצע.

במקביל להוספת סעיף 5ב לחוק התקשורת, מוצע, בסעיף 6(2) להצעת החוק, לתקן את סעיף 37 לחוק התקשורת שעניינו "עיצום כספי על בעל רישיון, על מי שפועל מכוח היתר כללי או על מי שקיבל אישור סוג", ולאפשר הטלת עיצום כספי גם על הפרה של הוראות סעיף 5ב האמור או תקנה, קביעה או הוראה שנקבעו לפי, זאת בדומה לסמכות הנתונה כיום לגבי הפרת הוראות סעיף 5 לחוק התקשורת, או תקנה, קביעה או הוראה שנקבעו לפי.

סעיף 2(3) בהתאם לסעיף 13 לחוק התקשורת ניתן, משיקולים של ביטחון המדינה או שלום הציבור, לתת הוראה לבעל רישיון, כהגדרתו בחוק

יעלה על התשלום המרבי לקישור-גומלין כפי שהוגדר בסעיף 5(א) המוצע, כלומר, התשלום המרבי שרשאי בעל רישיון קיים לדרוש מבעל רישיון חדש בעד קישור-גומלין, בהתאם לתקנות התקשורת (בוק ושידורים) (תשלומים בעד קישור גומלין), התש"ס-2000, שנקבעו לפי סעיף 5(ב)(2) לחוק התקשורת. כיוון שהתקנות האמורות אינן מסדירות תשלומים לעניין העברת נתונים, מוצע לקבוע כי לעניין העברת נתונים (DATA), בעד כל 1 מגה בייט – יהיה בעל הרישיון הקיים רשאי לדרוש מחיר שלא יעלה על התשלום המרבי כאמור שנקבע בתקנות האמורות לדקת שיחה.

עוד מוצע לקבוע כי התשלום שהשרים יקבעו בתקנות כאמור, יחול גם על שירותי נדירה שניתנו עד המועד שבו נקבעו התקנות. ההפרש שבין התשלומים ששולמו עד למועד זה בהתאם להסדר הזמני, לבין תשלומים שיש לשלם לפי קביעת השרים, ישולם בידי בעל הרישיון החדש או בעל הרישיון הקיים, לפי העניין, בתוך 60 ימים ממועד קביעת התקנות. לצורך חישוב ההפרש האמור, מוצע כי ייוספו לתשלומים ששולמו עד מועד קביעת התקנות, הפרשי הצמדה וריבית לפי חוק פסיקת ריבית והצמדה, התשכ"א-1961, ממועד תשלום בפועל ועד מועד תשלום ההפרש.

² ס"ח התשכ"א, עמ' 192.

(ג) אחרי סעיף קטן (ג) יבוא:

"(ג1) פעולות לפי סעיפים קטנים (ב)2 ו-(ב)1 ימומנו בידי בעל הרישיון";

(4) בסעיף 15א –

(א) במקום סעיף קטן (א) יבוא:

"(א) נקבעו תשלומים לפי סעיף 15א(1) בעד שירותי בוק הניתנים בידי בעל רישיון (בסעיף זה – שירותי הבוק). רשאי בעל הרישיון להציע סל תשלומים חלופי למקבץ של שירותי הבוק בהתקיים כל אלה:

- (1) בעל הרישיון הגיש לשר בקשה להצעת סל תשלומים כאמור שבה פירט את סל התשלומים החלופי ותנאיו, וכל מידע נוסף שדרש השר לתתו לעניין זה (בסעיף קטן זה – מידע משלים), וכן המציא לשר האוצר העתק מהבקשה ומהמידע המשלים כאמור;
- (2) חלפו 30 ימים ממועד הגשת הבקשה לפי פסקה (1) או 15 ימים ממועד קבלת המידע המשלים בידי השר, לפי המאוחר, והשר לא הודיע לבעל הרישיון על התנגדותו לבקשה;
- (3) חלפו 15 ימים נוספים מהמועד האמור בפסקה (2) והשר לא הודיע לבעל הרישיון על התנגדותו של שר האוצר לבקשה.

דבריו הסבר

סעיף 2(4)

סל תשלומים חלופי הוא מקבץ של שירותי בוק, שרשאי בעל רישיון להציע למנויו, בתמורה לתשלום חלופי לתשלומים שנקבעו בתקנות לפי סעיף 15א(1) לחוק התקשורת (להלן – התעריפים המפוקחים). סל תשלומים חלופי נועד לאפשר לבעל רישיון שתעריפיו מפוקחים ונקבעו בתקנות כאמור, גמישות מסוימת כך שיוכל להציע מסלולי תעריפים חלופיים לתעריפים המפוקחים. אישור סל תשלומים חלופי נעשה כיום לפי מנגנון שנקבע בסעיף 15א(א) לחוק התקשורת, וזו לשונו:

"(א) נקבעו תשלומים לפי סעיף 15א(1) בעד שירותי בוק הניתנים בידי בעל רישיון (בסעיף זה – שירותי הבוק). רשאי השר, בהסכמת שר האוצר, לאשר לבקשת בעל הרישיון סל תשלומים חלופי למקבץ של שירותי הבוק; החלטת השר תינתן בתוך 60 ימים ממועד קבלת הבקשה או מהמועד שבו המציא בעל הרישיון כל מידע שנדרש לתתו."

אישור סל תשלומים חלופי בידי שר התקשורת, נעשה בהתאם לקריטריונים שהותוו מעת לעת בידי הוועדות הציבוריות-מקצועיות להסדרת התעריפים של "בוק", החברה הישראלית לתקשורת בע"מ (להלן – חברת בוק).

מטרת התיקון המוצע לייעל את המנגנון הקבוע בחוק התקשורת לאישור סל תשלומים חלופי כמשמעותו בחוק.

נושא זה עלה במסגרת דוח הוועדה לגיבוש המלצות מפורטות בדבר מדיניות וכללי התחרות בתחום התקשורת בישראל, בראשות פרופ' ראובן גרונאו, שמינה שר התקשורת, ואשר הוגש לו בחודש מרס 2008 (להלן – ועדת גרונאו). שר התקשורת דאז אימץ את המלצות הוועדה

התקשורת, בדבר התקנת מיתקן, ביצוע פעולת בוק, או ביצוע התאמה טכנולוגית למיתקן בוק, לרבות מתן גישה למיתקן, ככל שהדבר דרוש לצורך ביצוע תפקידיהם של כוחות הביטחון, כהגדרתם בחוק האמור, או להפעלת סמכויותיהם לפי כל דין. כמו כן נקבע בסעיף האמור, כי התשלום בעד עשיית אותן פעולות ייקבע בהסכמה בין כוחות הביטחון הנוגעים בעניין לבין בעל הרישיון, בהתבסס על החזר הוצאות סבירות ובשים לב למחיר הקיים בעבור השירות או הפעולה, אם קיים. אם אין הסכמה כאמור ייקבע התשלום בידי מי שמינה היועץ המשפטי לממשלה, על דעת הצדדים ככל שהדבר ניתן, ובהתחשב בצורך בשמירת הסודיות.

בפועל, בעל הרישיון מבצע שינויים במיתקן בוק שבשימוש בלי שידע מראש את כוחות הביטחון, וכפועל יוצא, בלא ההתאמות הטכנולוגיות הנדרשות לצורך ביצוע תפקידיהם של כוחות הביטחון. בהתאם לכך, כוחות הביטחון נאלצים לבצע את ההתאמות בעצמם ולשאת בעלויות הכרוכות בכך בהתאם להוראות חוק התקשורת.

לפיכך מוצע לתקן את סעיף 13 האמור כך שבעל רישיון שניתנה לו הוראה לעניין התקנת מיתקן, ביצוע פעולת בוק, או ביצוע התאמה טכנולוגית למיתקן בוק, לרבות מתן גישה למיתקן, יידרש לפנות מראש לנציג כוחות הביטחון הרלוונטיים טרם ביצוע פעולה הנדרשת לצורך ביצוע ההוראה, וטרם ביצוע כל פעולה שיש בה כדי להשפיע על התפקידים או הסמכויות של כוחות הביטחון שלצורך ביצועם או הפעלתם ניתנה ההוראה, ולקבל את הנחייתו לעניין אופן ביצוע הפעולות האמורות ולפעול בהתאם להן. עוד מוצע לקבוע כי אותן פעולות ימומנו בידי בעל הרישיון.

(א1) על אף הוראות סעיף קטן (א), הודיע השר לבעל הרישיון, בהסכמת שר האוצר, במהלך התקופה שתחילתה במועד הגשת הבקשה לפי סעיף קטן (א1) וסיומה בתום התקופה האמורה בסעיף קטן (א3), כי הוא מאשר את הבקשה, יהיה רשאי בעל הרישיון להציע סל תשלומים חלופי למקבץ של שירותי הבזק, החל במועד ההודעה כאמור;

(ב) בסעיף קטן (ב), במקום "בסעיף קטן (א)" יבוא "בסעיפים קטנים (א) או (א1)";

(5) בסעיף 36א, אחרי "אישור סוג" יבוא "הנדרש לפי הוראות חוק זה";

(6) בסעיף 37ב(ב), בפסקה (2), במקום "סעיף 5" יבוא "סעיפים 5 או 5ב" ובמקום "שנקבעו לפיו" יבוא "שנקבעו לפיהם";

(7) לפני סעיף 52, תחת כותרת פרק י"א יבוא:

"הגבלת תשלום והפסד הטבה בשל ביטול הסכם למתן שירותי רדיו טלפון נייד
 "בעל רישיון" – בעל רישיון כללי למתן שירותי רדיו טלפון נייד ובעל רישיון רדיו טלפון נייד ברשת אחרת;
 "תקופת התחייבות" – תקופה הקבועה בהסכם ההתקשרות שבין בעל רישיון לבין מנוי, שביטול ההסכם על ידי המנוי במהלכה, כרוך בתשלום או בהפסד הטבה;

ד ב ר י ה ס ב ר

לעניין זה יובהר כי בחינת סל התשלומים החלופי ואישורו ייעשה בהתאם לאמות המידה שעליהן המליצה ועדת גרונאו, במסגרת המלצותיה לעניין המתווה למתן גמישות תעריפות לחברת בזק, אשר אומצו בידי שר התקשורת.

סעיפים 51א ו-52 (7) ו-31א)
 חלק ניכר מהסכמי ההתקשרות המוצעים כיום על ידי מפעילי הרט"ן כוללים תקופת התחייבות, שביטול ההסכם בידי המנוי במהלכה, כרוך בתשלום או בהפסד הטבה. כך למשל נוהגים מפעילי הרט"ן להעניק למנויים הנחה לכאורה בעד רכישת ציוד קצה רט"ן מהם, בתמורה להתחייבות המנוי להיות קשור עמם ולצורך מהם שירותי רט"ן לתקופה מסוימת. ככל שמבקש המנוי לבטל את הסכם ההתקשרות במהלך תקופת ההתחייבות, עליו להשיב את ההנחה לכאורה שניתנה לו.

כיום, נדרש מנוי המבקש לבטל את הסכם ההתקשרות במהלך תקופת ההתחייבות כאמור, לשלם תשלום גבוה המהווה חסם מעבר ממשי, כך שהמנוי מתקשה לעבור למפעיל אחר.

לשם הגברת התחרות בשוק הרט"ן, תוך מיקסום טובת המנוי, מוצע להסיר חסמי מעבר מסוג זה בין מפעילי הרט"ן, ולהקל על מנוי המבקש להחליף את מפעיל הרט"ן שממנו הוא צורך שירותים. לפיכך מוצע לקבוע כי אם מנוי של בעל רישיון כללי למתן שירותי רט"ן או מנוי של בעל רישיון רט"ן ברשת אחרת (MVNO), ביטל את הסכם ההתקשרות שבינו לבין בעל הרישיון במהלך תקופת ההתחייבות, בעל הרישיון לא יגבה מהמנוי תשלום שלא היה נדרש לשלם אלמלא הביטול ולא ימנע ממנו הטבה שהיה מקבל אלמלא הביטול, ששיעורם הכולל עולה על 10% מממוצע החשבון החודשי של המנוי בעבור שירותי בעל הרישיון שצרף

האמורה בשינויים ובדגשים מסוימים. בין השאר הוחלט לאמץ את המלצות הוועדה בדבר הקריטריונים לבחינה ואישור של סל תשלומים חלופי ולשנות את המתכונת לאישור הסל.

במסגרת זו, מוצע לשנות את המתכונת לאישור סל תשלומים חלופי, ולקצר את פרק הזמן החולף מהמועד שבו התקבלה בקשתו של בעל רישיון לאישור סל תשלומים חלופי ועד למועד שבו יהיה רשאי בעל רישיון להציע את הסל למנויו. לפי המתכונת החדשה, יוכל בעל רישיון להציע סל תשלומים חלופי בשני מסלולים.

בהתאם למסלול הראשון, לא יידרש אישור מפורש של שר התקשורת בהסכמת שר האוצר, אלא יהיה די בכך שהשרים כאמור לא הודיעו על התנגדותם לבקשת בעל הרישיון להציע סל כאמור בתוך התקופה הקבועה בסעיף המוצע. בעל הרישיון יגיש לשר התקשורת בקשה להצעת סל תשלומים חלופי שבה יפרט את תנאיו של סל התשלומים החלופי, וכן יגיש לו מידע משלים ששר התקשורת דרש לתת. בנוסף ימציא בעל הרישיון לשר האוצר העתק מהבקשה ומהמידע המשלים כאמור. ככל ששר התקשורת לא הודיע על התנגדותו בחלוף 30 ימים ממועד הגשת הבקשה או 15 ימים ממועד קבלת המידע המשלים, לפי המאוחר, וככל שלא הודיע על התנגדותו של שר האוצר בתום 15 ימים נוספים, יהיה רשאי בעל הרישיון להציע את סל התשלומים החלופי למנויו.

בהתאם למסלול השני, בעל הרישיון יהיה רשאי להציע סל תשלומים חלופי למנויו, ככל ששר התקשורת הודיע לבעל הרישיון, בהסכמת שר האוצר, במהלך התקופה האמורה לעיל, כי הוא מאשר את הבקשה.

”תשלום” – לרבות החזר הטבה שניתנה למנוי בעת ההתקשרות עם בעל הרישיון או במהלך תקופת ההתקשרות.

(ב) ביטל מנוי של בעל רישיון את הסכם ההתקשרות עמו, במהלך תקופת ההתחייבות, לא יגבה בעל הרישיון מאותו מנוי תשלום שלא היה נדרש לשלם אלמלא הביטול, ולא ימנע ממנו הטבה שהיה מקבל אלמלא הביטול, ששיעורם הכולל עולה על סכום התקרה; לעניין זה, ”סכום התקרה” – 10% מממוצע החשבון החודשי של המנוי בעבור שירותי בעל הרישיון שצרך המנוי במהלך תקופת ההסכם עד למועד ביטולו, כשהוא מוכפל במספר החודשים שנותרו עד תום תקופת ההתחייבות.

(ג) אין בהוראות סעיף זה כדי לגרוע מכל זכות הקיימת למנוי לפי הוראות כל דין.

עסקה לרכישת ציוד 51ב. (א) בסעיף זה – קצה מבעל רישיון רדיו טלפון נייד

”בעל רישיון” – כהגדרתו בסעיף 51א;

”כרטיס אשראי” – כהגדרתו בחוק כרטיסי חיוב, התשמ”ו-1986³.

ד ב ר י ה ס ב ר

לגבות מהמנוי כל תשלום מעבר ל-300 שקלים חדשים, בשל הביטול או בשל מניעת ההטבה.

עוד מוצע לקבוע, כי אין בהוראות הסעיף המוצע כדי לגרוע מכל זכות הקיימת למנוי לפי הוראות כל דין. כך למשל אם למנוי קיימת זכות לבטל את הסכם ההתקשרות, לדוגמה בשל הפרת החוזה עמו בידי בעל הרישיון.

כמו כן, מוצע לקבוע בסעיף 3א) המוצע הוראת תחולה ולפיה הוראות סעיף 51א המוצע יחולו לגבי כל מנוי שמבטל הסכם עם מפעיל רט”ן החל ביום תחילתו של החוק המוצע. הוראת תחולה זו מחילה את הוראות סעיף 51א האמור גם לגבי מנוי שהתקשר בהסכם עם מפעיל רט”ן לפני יום תחילתו של החוק המוצע, ואשר מבטל את ההסכם ביום התחילה ואילך וזאת לשם הסרת חסמי המעבר העומדים בפניו כבר כעת וכדי לעודד את התחרות, שכן כיום ההסכמים הקיימים כוללים כבילה של המנוי בהתחייבות לתקופה של 18 חודשים במגזר הפרטי, ולתקופות ארוכות יותר במגזר העסקי.

לסעיף 51א המוצע

כיום, מרבית העסקאות לרכישת ציוד קצה ממפעיל הרט”ן, נעשות באמצעות תשלום לשיעורין, בין באמצעות כרטיס אשראי ובין באמצעות הוראת קבע בבנק. בהמשך למתואר לעניין סעיף 51א המוצע, כיום כאשר מבקש מנוי לבטל הסכם התקשרות עם מפעיל הרט”ן במהלך תקופת ההתחייבות, נוהגים מפעילי הרט”ן להעמיד לפירעון מיידי את כלל התשלומים בעבור ציוד הקצה שרכש מהם המנוי. פירעון מיידי כאמור, מהווה חסם מעבר משמעותי עבור המנוי.

לפיכך, מוצע לקבוע כי אם הוסכם בין מנוי לבין בעל רישיון על ביצוע התשלום בעבור ציוד קצה שרכש

המנוי במהלך תקופת ההסכם האמור עד למועד ביטולו, כשהוא מוכפל במספר החודשים שנותרו עד תום תקופת ההתחייבות (להלן – סכום התקרה).

לעניין זה יצוין כי התשלום פוחת ככל שהמנוי מממש את ההתקשרות עם המפעיל למשך תקופה ארוכה יותר, בתקופת ההתחייבות. כן יובהר, כי ממוצע החשבון החודשי של המנוי לעניין זה, אינו כולל תשלום בעבור ציוד קצה, ככל שנרכש מבעל הרישיון. בנוסף יובהר לעניין זה, כי סכום התקרה, הוא התשלום היחיד שיכול בעל רישיון לגבות ממנו בעת ביטול ההתקשרות, ואשר לא היה נגבה ממנו אלמלא הביטול האמור. כך, גם אם ניתנו למנוי כמה הטבות או הבטחות להטבות, לא יעלה התשלום הכולל שייגבה מהמנוי או שיקוזז ממנו, לפי העניין, בשל הביטול, על סכום התקרה. כך לדוגמה: מנוי הקשור בהסכם התקשרות הכולל תקופת התחייבות ל-18 חודשים, אשר מבקש לבטל את ההסכם לאחר 12 חודשים, וממוצע החשבון החודשי בעבור שירותי בעל הרישיון שצרך עומד על 500 שקלים חדשים, לא יוכל בעל הרישיון לגבות ממנו תשלום שלא היה נדרש לשלם אלמלא הביטול, העולה על – $10\% * 500$ (שקלים חדשים – ממוצע חודשי) * 6 (חודשים) = 300 שקלים חדשים. בהמשך לדוגמה האמורה, ככל שהובטח לאותו מנוי שתניתן לו הטבה שוות ערך ל-1,000 שקלים חדשים במהלך תקופת ההתחייבות או בסיומה, עומדות לפני בעל הרישיון שתי אפשרויות: האחת לתת למנוי את ההטבה במלואה (1,000 שקלים חדשים), ולגבות מהמנוי סכום שלא יעלה על 300 שקלים חדשים בשל הביטול; השנייה, לתת למנוי את ההטבה האמורה בניכוי סכום שלא יעלה על 300 שקלים חדשים ולא לגבות מהמנוי סכום בשל הביטול. יובהר, כי בכל מקרה, בדוגמה האמורה, בעל הרישיון לא יהיה רשאי

³ ס”ח התשמ”ו, עמ’ 187.

(ב) הוסכם בין מנוי לבין בעל רישיון על תשלום לשיעורין בעבור ציוד קצה שרכש המנוי מבעל הרישיון באמצעות כרטיס אשראי, יבצע בעל הרישיון את העסקה כעסקת תשלומים ולא כעסקה לחיוב חשבון בכרטיס אשראי.

(ג) הוסכם בין מנוי לבין בעל רישיון על תשלום לשיעורין בעבור ציוד קצה שרכש המנוי מבעל הרישיון, וביטל המנוי את הסכם ההתקשרות עם בעל הרישיון, לא יהיה רשאי בעל הרישיון להעמיד לפירעון מידי את יתרת התשלומים של המנוי בעבור ציוד הקצה שרכש כאמור, בשל הביטול⁴;

(8) בסעיף 53א –

(א) בסעיף קטן (א)4, במקום "ציוד" יבוא "ציוד, בעניינים המנויים בסעיף קטן זה, או";

(ב) אחרי סעיף קטן (ג) יבוא:

"(ד) בקביעת תקנות או נהלים לפי סעיף זה יובאו בחשבון, בין השאר, שיקולים אלה:

(1) מדיניות הממשלה בתחום הבזק או בתחום ציוד הקצה;

(2) שיקולים שבטובת הציבור;

(3) קידום התחרות ורמת השירותים בתחום הבזק ובתחום ציוד הקצה";

(9) אחרי סעיף 53א יבוא:

"איסור הגבלה 53א1. (א) בסעיף זה –

"בעל רישיון" – כהגדרתו בסעיף 51א;

"כוחות הביטחון" – כהגדרתם בסעיף 13;

"סחר" – כהגדרתו בסעיף 5(א)1 לפקודת הטלגרף האלחוטי [נוסח חדש], התשל"ב-1972⁴.

ד ב ר י ה ס ב ר

גם על כלל העניינים המנויים בסעיף 53א(א) ולא רק על מסירתם של מידע, מסמך, או ציוד הדרושים לשם ביצוע של הוראות הסעיף.

כמו כן, מוצע לקבוע במפורש כי במסגרת סמכותו להתקנת תקנות או נהלים, הנוגעים לפיקוח על ציוד קצה, יביא בחשבון שר התקשורת, בין השאר, שיקולים של מדיניות הממשלה בתחום הבזק או בתחום ציוד הקצה, שיקולים שבטובת הציבור ושיקולים של קידום התחרות ורמת השירותים בתחום הבזק ובתחום ציוד הקצה. שיקולים אלה דומים במהותם לשיקולים הקבועים בסעיף 4(ב) לחוק התקשורת, שאותם נדרש השר להביא בחשבון, בעת מתן רישיון לפי החוק ובקביעת תנאים בו.

סעיפים
מוצע לאסור על בעל רישיון כללי למתן 2(9) ו-3(ב) שירותי רט", על בעל רישיון רט" ברשת אחרת ועל מי שעוסק בסחר (קנייה, מכירה, תחזוקה, השכרה או השאלה) בציוד קצה רט", לבצע הגבלה או חסימה של אלה:

מנוי מבעל הרישיון באמצעות כרטיס אשראי, בתשלומים, יבצע בעל הרישיון את העסקה כעסקת תשלומים ולא כעסקה לחיוב חשבון בכרטיס אשראי, הדומה להוראת קבע חודשית באמצעות כרטיס האשראי. בכך מצטמצמת האפשרות של בעל הרישיון להעמיד לפירעון מידי את יתרת התשלומים שהמנוי טרם שילם. בהתאמה, מוצע לקבוע כי אם הוסכם בין מנוי לבין בעל הרישיון על תשלום לשיעורין כאמור, באמצעות כרטיס אשראי או באמצעות הוראת קבע בבנק, והמנוי ביטל את הסכם ההתקשרות במהלך תקופת ההתחייבות, לא יהיה רשאי בעל הרישיון כאמור להעמיד לפירעון מידי את יתרת התשלומים של המנוי בעבור ציוד הקצה שרכש ממנו, בשל הביטול.

סעיף 2(8) סעיף 53א לחוק התקשורת עניינו "פיקוח על ציוד קצה". סעיף קטן (א) של הסעיף האמור מסמך את השר לקבוע תקנות בעניין זה. מוצע להרחיב את הסמכות הנתונה לשר התקשורת בפסקה 4(4) של סעיף 53א(א) האמור, לקבוע הוראות לעניין חובת מסירתם של מידע, מסמך, או ציוד, כך שהחובה תחול

⁴ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 25, עמ' 505; ס"ח התשס"ה, עמ' 396.

(ב) בעל רישיון ומי שעוסק בסחר בציוד קצה שהוא ציוד רדיו טלפון נייד (בסעיף זה – ציוד קצה רט"ן), לא יגרום להגבלה או לחסימה כמפורט להלן, בעצמו או באמצעות אחר, לרבות בדרך של קביעת תעריפים:

(1) הגבלה או חסימה של האפשרות הנתונה למנוי לעשות שימוש בכל שירות או יישום, המסופקים על גבי רשת האינטרנט;

(2) הגבלה או חסימה של התכונות או המאפיינים המובנים של ציוד קצה רט"ן;

(3) הגבלה או חסימה של האפשרות הנתונה למנוי לעשות שימוש בציוד קצה רט"ן בכל רשת בזק ציבורית של בעל רישיון.

(ג) על אף הוראות סעיף קטן (ב) –

(1) הוראות פסקה (1) של הסעיף הקטן האמור לא יחולו על חסימה או הגבלה כאמור באותה פסקה המתחייבים מפעולתו הרגילה של בעל רישיון; השר יקבע סוגי פעילויות של בעל רישיון שיראו אותן כפעילות רגילה לעניין זה;

(2) הוראות פסקאות (1) ו-(2) של הסעיף הקטן האמור לא יחולו אם מנוי או קבוצת מנויים ביקשה זאת מבעל רישיון או ממי שעוסק בסחר בציוד קצה רט"ן, או אם השר התיר זאת במקרים מיוחדים, לרבות לבקשת כוחות הביטחון.

ד ב ר י ה ס ב ר

שימוש בתוכן שבוחר מפעיל הרט"ן, לעומת שימוש בתוכן אחר המסופק באינטרנט.

עם זאת מוצע לקבוע כי איסור חסימה או הגבלה של אפשרות המנוי לעשות שימוש בכל שירות או יישום המסופקים על גבי רשת האינטרנט, לא יחולו על חסימה או הגבלה המתחייבים מפעולתו הרגילה של בעל רישיון. לעניין זה, מוצע להסמיק את שר התקשורת לקבוע סוגי פעילויות של בעל רישיון שיראו אותן כפעילות רגילה. כך לדוגמה, ניהול רשת כדי לחלק את משאבי הרשת הזמינים בין כלל המשתמשים באופן יעיל והוגן, יכול שייקבע כפעילות רגילה של בעל הרישיון.

עוד מוצע לקבוע כי איסור החסימה או ההגבלה של אפשרות המנוי לעשות שימוש בכל שירות או יישום המסופקים על גבי רשת האינטרנט וכן של התכונות או המאפיינים המובנים של ציוד קצה רט"ן, לא יחול אם ביקשו זאת מנוי או קבוצת מנויים במפורש מבעל רישיון או ממי שעוסק בסחר בציוד קצה רט"ן, או אם שר התקשורת התיר זאת במקרים מיוחדים, לרבות לבקשת כוחות הביטחון.

כיום מפעילי הרט"ן חוסמים או מגבילים פעמים רבות את אפשרות המנוי לעשות שימוש בציוד קצה רט"ן ברשת של מפעיל אחר, באמצעות חסימת יכולתו של המנוי

(1) אפשרות המנוי לעשות שימוש בכל שירות או יישום (אפליקציה), המסופקים על גבי רשת האינטרנט – לדוגמה, יישומי שיחות המבוצעות על גבי רשת האינטרנט (VoIP), שיתוף קבצים, יישומי וידאו;

(2) התכונות או המאפיינים המובנים של ציוד קצה רט"ן – לדוגמה, "ניווט" יכולת המכשיר באופן שלא יאפשר התחברות לרשתות Wi-Fi;

(3) האפשרות הנתונה למנוי לעשות שימוש בציוד קצה רט"ן בכל רשת בזק ציבורית של בעל רישיון. כך למשל, חסימת היכולת להשתמש בכרטיס SIM שאינו של בעל הרישיון שממנו נרכש ציוד הקצה. לעניין זה יובהר כי המדובר על אפשרות של המנוי לעשות שימוש בציוד קצה רט"ן בכל רשת בזק ציבורית של בעל רישיון, ככל שציוד הקצה שברשותו תומך בטכנולוגיה של אותה הרשת.

מוצע להבהיר לעניין זה, כי הגבלה או חסימה כאמור, לא יבוצעו גם באמצעות אחר. כך למשל, באמצעות בקשה של בעל הרישיון מבוואן ציוד הקצה או היצרן של ציוד הקצה, לבצע חסימות או הגבלות בציוד. כן מוצע להבהיר כי חסימה או הגבלה לא תיעשה בדרך של קביעת תעריפים, לדוגמה קביעת תעריף היוצר תמריץ או העדפה לעשות

3. חוק התקשורת (בזק ושידורים) – תחילה והוראת מעבר
- (א) הוראות סעיף 51 לחוק התקשורת, כנוסחו בסעיף 2(7) לחוק זה, יחולו לגבי מנוי שביטל את הסכם ההתקשרות בינו לבין בעל רישיון, כאמור באותו סעיף, ביום תחילתו של חוק זה ואילך.
- (ב) בעל רישיון ומי שעוסק בסחר בציוד קצה שהוא ציוד רדיו טלפון נייד (בסעיף קטן זה – ציוד קצה רט"ן), אשר הגביל או חסם, לפני תחילתו של חוק זה, את האפשרות הנתונה למנוי לעשות שימוש בציוד קצה רט"ן בכל רשת בזק ציבורית של בעל רישיון, לא יגבה מהמנוי תשלום כלשהו בעבור הסרת ההגבלה או החסימה האמורה, שתיעשה על ידו לבקשת המנוי; לעניין זה, "בעל רישיון" ו"סחר" – כהגדרתם בסעיף 53א לחוק התקשורת, כנוסחו בסעיף 2(9) לחוק זה.
4. תיקון פקודת הטלגרף האלחוטי
- בפקודת הטלגרף האלחוטי [נוסח חדש], התשל"ב-1972,⁵ בסעיף 5, אחרי סעיף קטן (א) יבוא:
- "(א1) על אף הוראות סעיף קטן (א), מי שעוסק בסחר בציוד קצה רט"ן, העומד בתנאים שקבע שר התקשורת, פטור מרישיון לפי סעיף קטן (א), ובלבד שהוא עומד בחובות רישום ודיווח שקבע שר התקשורת, ככל שקבע; לעניין זה –
- "סחר" – קנייה, מכירה, תחזוקה, השכרה או השאלה, בין בתמורה ובין שלא בתמורה;
- "ציוד קצה רט"ן" – ציוד קצה, כהגדרתו בחוק התקשורת (בזק ושידורים), התשמ"ב-1982, שהוא ציוד רדיו טלפון נייד"
5. תיקון חוק הדואר
- בחוק הדואר התשמ"ו-1986,⁶ אחרי סעיף 88 יבוא:
- "גביית תשלום 88יב. החברה הבת כהגדרתה בסעיף 88יא, רשאית לגבות תשלום סביר בעד שירות כספי שהיא נותנת, ככל שלא נקבע תשלום בעדו בתקנות לפי סעיף 88א(1); בסעיף זה, "שירות כספי" – למעט השירות האמור בסעיף 88א(6)."
- פרק ג': רשות השידור**
6. תיקון חוק רשות השידור
- בחוק רשות השידור, התשכ"ה-1965,⁷ בסעיף 28א –
- (1) בסעיף קטן (א) –

ד ב ר י ה ס ב ר

במטרה לאפשר לחברת הדואר, באמצעות חברת הבת, להרחיב את פעולותיה בתחום השירותים הכספיים, מוצע לתקן את חוק הדואר כך שתתאפשר הסרת הפיקוח על מחירי חלק מהשירותים הניתנים על ידי חברת הבת ויתאפשר לה לגבות תשלום סביר בעד השירותים הכספיים שהיא נותנת ככל שגובה התשלום ביחס לשירות מסוים לא נקבע בתקנות לפי סעיף 88א(1) לחוק הדואר. על פי המוצע השירות של טיפול בבקשות ובהודעות של חברים בקופות חולים לעניין רישום העברה וביטול, בהתאם לחוק ביטוח בריאות ממלכתי, התשנ"ד-1994 (להלן – חוק ביטוח בריאות ממלכתי), יוחרג מההסדר האמור, וזאת משום שהסדר לקביעת תשלומים בעד השירות האמור קבוע בסעיף 4א לחוק ביטוח בריאות ממלכתי.

סעיף 6 כדי לאפשר את הבראתה של רשות השידור ואת ביצוע הליכי הרפורמה המתוכננים ברשות, לרבות הרפורמה המוצעת בהצעת חוק רשות השידור (תיקון מס' 25), התשע"א-2010, המתפרסמת בחוברת זו

להשתמש בכרטיס SIM שאינו של בעל הרישיון שממנו נרכש ציוד הקצה, וכן גובים מהמנוי תשלום בעבור הסרת החסימה כאמור. נוכח האמור, מוצע לקבוע במסגרת סעיף 3(ב) המוצע, הוראת מעבר ולפייה בעל רישיון ומי שעוסק בסחר בציוד קצה רט"ן, אשר הגביל או חסם, לפי יום תחילתו של החוק המוצע, את האפשרות הנתונה למנוי לעשות שימוש בציוד קצה רט"ן ברשת של בעל רישיון אחר, יסיר את החסימה לבקשת המנוי ולא יגבה מהמנוי תשלום כלשהו בעבור הסרת החסימה כאמור.

סעיף 5 חברת בנק הדואר בע"מ (להלן – חברת הבת) היא חברת בת של חברת דואר ישראל בע"מ (להלן – חברת הדואר או החברה). חברת הבת מספקת שירותים פיננסיים ללקוחותיה וכן מהווה מסלקה לתשלומים בעבור הממשלה וגופים ציבוריים נוספים. פעילות חברת הבת מוגבלת בחוק הדואר, התשמ"ו-1986 (להלן – חוק הדואר), בשורה של נושאים. בכך, נוצרים קשיים לבנק הדואר לפתח את השירותים שאותם הוא מספק ללקוחותיו, ונמנעת ממנו פעילות והכנסות.

⁵ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 25, עמ' 505; ס"ח התשס"ה, עמ' 396.

⁶ ס"ח התשמ"ו, עמ' 79; התשס"ד, עמ' 529.

⁷ ס"ח התשכ"ה, עמ' 106; התשס"ה, עמ' 70.

- (א) בפסקה (7), המילה "ואילך" – תימחק;
- (ב) בפסקה (8), במקום "בשנת 2011 ואילך" יבוא "בשנים 2011 עד 2013";
- (ג) אחרי פסקה (8) יבוא:
- "(9) בשנת 2014 – בשיעור של 4%;
- (10) בשנת 2015 ועד שנת 2025 – בשיעור של 1%;
- (11) בשנת 2026 ואילך – בשיעור של 0.0%";
- (2) אחרי סעיף קטן (ב) יבוא:

"(ב) על אף האמור בסעיף קטן (ב)(8), נחתמו עד יום כ"ה בשבט התשע"א (30 בינואר 2011) הסכמים עם העובדים, יגדל סכום האגרה במועד השינוי, בשנים 2011 ו-2012, בשיעור של 5% בכל שנה; בסעיף זה, "הסכמים עם העובדים" – הסכמים קיבוציים מיוחדים בדבר הסדרת יחסי העבודה ברשות השידור, בין רשות השידור לבין הסתדרות העובדים הכללית ובין רשות השידור לבין האיגוד הארצי של עיתונאי ישראל, שאושרו בהתאם להוראות סעיף 29 לחוק יסודות התקציב, התשמ"ה-1985".

תיקון פקודת
התעבורה

7. בפקודת התעבורה⁸, בסעיף 84, אחרי פסקה (2) יבוא:
- "(3) נחתמו עד יום כ"ה בשבט התשע"א (30 בינואר 2011) הסכמים עם עובדים, יגדל הסכום הנוסף ביום כ"ו באדר ב' התשע"א (1 באפריל 2011) וביום ט' בניסן התשע"ב (1 באפריל 2012) בשיעור של 20%, בכל שנה; בסעיף זה, "הסכמים עם העובדים" – הסכמים קיבוציים מיוחדים בדבר הסדרת יחסי העבודה ברשות השידור, בין רשות השידור לבין הסתדרות העובדים הכללית ובין רשות השידור לבין האיגוד הארצי של עיתונאי ישראל, שאושרו בהתאם להוראות סעיף 29 לחוק יסודות התקציב, התשמ"ה-1985";
- (4) ביום כ"א בניסן התשע"ג (1 באפריל 2013) יפחת הסכום הנוסף בשיעור של 20%;
- (5) ביום א' בניסן התשע"ד (1 באפריל 2014) יפחת הסכום הנוסף בשיעור של 16%;
- (6) ב-1 באפריל בכל אחת מהשנים 2015 עד 2025 יפחת הסכום הנוסף בשיעור של 1% בכל שנה;
- (7) בתקופה שמיום י"ד בניסן התשפ"ו (1 באפריל 2026) ואילך לא יפחת הסכום הנוסף".

ד ב ר י ה ס ב ר

סעיף 7 כדי לאפשר את הבראתה של הרשות וביצוע הליכי הרפורמה המוצעת בהצעת חוק רשות השידור, מוצע לתקן את סעיף 84 לפקודת התעבורה, שעניינו התוספת לאגרת רישיון רכב מנועי, שגובה משרד התחבורה בעבור רשות השידור ("הסכום הנוסף") ולקבוע כי ככל שייחתמו הסכמים עם העובדים, יגדל סכום האגרה בשנים 2011 ו-2012 בשיעור של 20% בכל שנה. לא נחתמו הסכמים כאמור, תופחת האגרה בשנים האמורות בשיעור של 5% בכל שנה כפי שקובעת פקודת התעבורה בנוסחה הקיים.

עוד מוצע לקבוע כי בשנת 2013 יפחת "הסכום הנוסף" בשיעור של 20%, בשנת 2014 יפחת "הסכום הנוסף" בשיעור של 16% ובשנים 2015 עד 2025, יפחת "הסכום הנוסף" בשיעור של 1% מדי שנה. החל בשנת 2026 ואילך "הסכום הנוסף" לא יפחת עוד, אך הוא ימשיך ויתעדכן בכל שנה לפי שיעור השינוי במדד המחירים לצרכן שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.

(להלן – הצעת חוק רשות השידור), מוצע לתקן את סעיף 28 לחוק רשות השידור, התשכ"ה-1965 (להלן – חוק רשות השידור), שעניינו אגרה בעד אחזקת מקלט טלוויזיה ולקבוע כי ככל שייחתמו הסכמים עם העובדים, יגדל סכום האגרה בשנים 2011 ו-2012 בשיעור של 5% בכל שנה. ככל שלא ייחתמו הסכמים כאמור, תופחת האגרה בשנים האמורות בשיעור של 5% בכל שנה בהתאם לנוסחו הקיים של סעיף 28 לחוק רשות השידור.

עוד מוצע לקבוע כי בשנת 2013 תופחת האגרה בשיעור של 5%, בשנת 2014 תופחת האגרה בשיעור של 4%, ובשנים 2015 עד 2025 תופחת האגרה בשיעור של 1% מדי שנה. החל בשנת 2026 ואילך לא תופחת האגרה, אך היא תמשיך ותתעדכן בכל שנה לפי שיעור השינוי במדד המחירים לצרכן שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.

⁸ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 7, עמ' 173; ס"ח התש"ע, עמ' 621.

פרק ד': תעסוקה

תיקון חוק הכניסה לישראל, 8, בחוק הכניסה לישראל, התשי"ב-1952⁹

(1) בסעיף 2(ג), אחרי "לפי סעיף ויג לחוק עובדים זרים", יבוא "ובאשרה וברישיון הישיבה שניתנו לו קבע שר הפנים את תחום עיסוקו של העובד הזר";

(2) בסעיף 3א, אחרי סעיף קטן (ג) יבוא:

"(2ג) שר הפנים, בהתייעצות עם שר הרווחה והשירותים החברתיים, רשאי לקבוע בכללים, לגבי עובד זר שתחום עיסוקו כפי שנקבע באשרה וברישיון הישיבה הוא ענף הסיעוד, את מספר המעסיקים שהוא רשאי לעבור ביניהם; כללים לפי סעיף קטן זה, ייקבעו בשים לב לנסיבות שבהן סיים העובד הזר את העסקתו אצל כל אחד ממעסיקיו ולשם מניעת ניצול לרעה של האשרה ורישיון הישיבה שניתנו לו.

(3ג) שר הפנים, בהתייעצות עם שר הרווחה והשירותים החברתיים, רשאי לקבוע, באשרה וברישיון הישיבה של עובד זר, אזור גאוגרפי שרק בו הוא יהיה רשאי לעסוק בתחום העיסוק הקבוע באשרה וברישיון הישיבה שניתנו לו (בחוק זה – תחום עיסוק); קביעה לפי פסקה זו תיעשה בשים לב לצורך בניוד עובדים זרים בתחומי העיסוק השונים";

דבריו הסבר

לפסקה (1)

ריבוי העובדים הזרים בישראל מוביל להשפעות שליליות הכוללות, בין השאר, גידול בשיעור האבטלה בקרב בעלי השכלה נמוכה, פגיעה בשכר העובדים הישראלים ועיכוב בהתייעלות, בתיעוש ובביצוע השקעות הון בענפים עתירי עובדים זרים; בהתאם להוראות פרק ד' לחוק עובדים זרים, התשנ"א-1991 (להלן – חוק עובדים זרים), על מעבידו של עובד זר לקבל היתר בכתב מאת הממונה המתיר את העסקתו של העובד הזר אצל אותו מעביד, ובהתאם לתנאי ההיתר; מפקולות האכיפה השונות הנעשות על ידי רשות ההגירה, האוכלוסין ומעברי הגבול עולה כי ישנם מעסיקים רבים אשר אינם מקיימים את הוראות חוק עובדים זרים.

לאור האמור, ומתוך כוונה להגביל את העובד הזר לתחומי עיסוק מוגדרים ומתחמים וזאת כדי למנוע זליגה של העובדים הזרים לתחומי עיסוק שבהם לא ניתנים היתרים על ידי הממונה, מוצע לתקן את סעיף 2(ג) לחוק הכניסה כך ששר הפנים יקבע באשרה וברישיון הישיבה של העובד הזר את תחום עיסוקו המוגדר של העובד הזר.

לפסקה (2) – לסעיף 3א(2ג) ו-3א המוצע

מוצע להסמיך את שר הפנים בהתייעצות עם שר הרווחה והשירותים החברתיים, לקבוע בכללים את מספר המעסיקים שעובד זר בתחום הסיעוד רשאי לעבור במהלך שהייתו כדיון בישראל; כללים כאמור ייקבעו לאחר מתן שימת לב לנסיבות סיום העסקת העובד הזר אצל מעסיקיו השונים; התיקון המוצע נועד למנוע מצב של ניצול לרעה על ידי העובד הזר של האשרה והרישיון שניתנו לו, כך שלא ייווצר מצב שבו עובד זר בתחום הסיעוד ישתמש

סעיף 8 ביום ט' בשבט התש"ע (24 בינואר 2010) החליטה מבוא הממשלה, בהחלטה מס' 1274 (להלן – החלטה מס' 1274), על אישור העקרונות להסדר חקיקתי לעניין שוהים בלתי חוקיים; כן החליט שר הפנים על עקרונות לעניין הסדרת מתן רישיון ישיבה ואשרה לעובד זר בישראל; מטרתם של ההסדרים האמורים למנוע תמריץ לשהייה בלתי חוקית בישראל, וכן למנוע ניצול לרעה של אפשרויות התעסוקה בישראל על ידי העובד הזר תוך ניצול יעיל של מספר העובדים הזרים הנמצאים בארץ חלק הבאתם של עובדים זרים חדשים מחוץ לארץ.

עם כניסתו לתוקף של ההסדר האמור ביחס לשוהים הבלתי חוקיים לא יוכלו שוהים בלתי חוקיים להכשיר את שהייתם בישראל, אלא בחלוף תקופות שייקבעו במסגרת ההסדר, בכפוף לנסיבות חריגות שייקבעו. הסדר זה יחול, בהתאם להחלטה מס' 1274, אף אם השוהה הבלתי חוקי נישא לאזרח ישראלי.

מוצע ליישם את האמור בהחלטה מס' 1274 באמצעות תיקון לחוק הכניסה לישראל, התשי"ב-1952 (להלן – חוק הכניסה). כמו כן, מוצע לקבוע הוראות מעבר המעגנות את ההסדר לשעה שנקבע בהחלטה מס' 2183.

הצעת חוק הדומה לזו פורסמה בהצעות חוק הממשלה התשס"ו, עמ' 558 (הצעת חוק הכניסה לישראל (תיקון מס' 19), התשס"ו-2006); בהצעה המתפרסמת בזה הוספו העקרונות שנקבעו בהחלטה מס' 1274 להסדרת מתן רישיון ישיבה ואשרה לעובד זר בישראל וכן ההתאמות הנדרשות כתוצאה מהחלטות מס' 1274 ו-2183.

⁹ ס"ח התשי"ב, עמ' 354; התש"ע, עמ' 497.

"סייגים למתן אשרה 6א. (א) שר הפנים לא ייתן אשרה ורישיון ישיבה לפי סעיף ורישיון ישיבה

2(א)(1) עד (4) למבקש אשרה ורישיון ישיבה (בסעיף זה – המבקש), שנכנס לישראל שלא כדין או שהה בה שלא כדין תקופה העולה על 30 ימים (בסעיף זה – שוהה שלא כדין).

(ב) על אף הוראות סעיף קטן (א), רשאי שר הפנים ליתן אשרה ורישיון ישיבה לפי סעיף 2(א)(1) עד (4) למבקש שהוא שוהה שלא כדין, בהתקיים אחד מהמפורטים להלן, לפי העניין:

(1) לגבי מבקש ששהה בישראל שלא כדין במשך תקופה שאינה עולה על שלושה חודשים – חלפה שנה לפחות מהיום שהמבקש יצא את ישראל לאחר שהייתו כאמור;

(2) לגבי מבקש ששהה בישראל שלא כדין במשך תקופה העולה על שלושה חודשים ואינה עולה על שנה – חלפו שלוש שנים לפחות מהיום שהמבקש יצא את ישראל לאחר שהייתו כאמור;

(3) לגבי מבקש ששהה בישראל שלא כדין במשך תקופה העולה על שנה ואינה עולה על שלוש שנים – חלפה תקופה הארוכה פי שלושה לפחות מן התקופה שבה שהה בישראל שלא כדין מהיום שהמבקש יצא את ישראל לאחר שהייתו כאמור;

(4) לגבי מבקש ששהה בישראל שלא כדין במשך תקופה העולה על שלוש שנים – חלפו עשר שנים לפחות מהיום שהמבקש יצא את ישראל לאחר שהייתו כאמור;

(5) לגבי מבקש שהוא עובד זר, כהגדרתו בפרק ד' לחוק עובדים זרים, שניתנו לו אשרה ורישיון ישיבה כעובד כאמור – שר הפנים שוכנע כי יש להסדיר את

ד ב ר י ה ס ב ר

לפסקה (3) – לסעיף 6א(א) המוצע

בהתאם להחלטת הממשלה מס' 1274 מוצע לקבוע כי מי שנכנס לישראל או שהה בה שלא כדין תקופה העולה על 30 ימים (להלן – שוהה שלא כדין), לא יוכל להכשיר את שהייתו בישראל ולקבל אשרה ורישיון ישיבת מעבר, לשיבת ביקור, לשיבת ארעי או לשיבת קבע לפי הוראות חוק הכניסה.

לסעיף 6א(ב)(1) עד (4) המוצע

מוצע לסייג את ההגבלה האמורה בסעיף 6א(א) המוצע לעניין שוהים שלא כדין, ולקבוע כי במקרים שבהם מבקש האשרה ורישיון הישיבה יצא את ישראל לאחר ששהה בה שלא כדין, רשאי שר הפנים ליתן לו אשרה ורישיון ישיבה, לאחר חלוף תקופה ממועד היציאה, כקבוע בפסקאות (1) עד (4) שבסעיף קטן (ב) המוצע; תקופה זו נקבעה באופן מדורג על פי משך השהות הבלתי חוקית – ככל שהמבקש שהה תקופה ארוכה יותר בישראל, שלא

באשרה וברישיון הישיבה שניתנו לו לשם המשך שהייתו בישראל על אף שאין העובד הזר עובד דרך קבע בתחום העיסוק שנקבע לו על ידי שר הפנים; יש לציין כי ההוראות שנקבעו בחוק המוצע לעניין עובדים זרים נקבעו תוך התייחסות לקווים המנחים שנקבעו בבג"ץ 4542/02 קו לעובד נגד ממשלת ישראל (פורסם בנבו), והן עולות בקנה אחד עם האמור בו.

עוד מוצע להסמיך את שר הפנים בהתייעצות עם שר הרווחה והשירותים החברתיים, לקבוע באשרה וברישיון הישיבה של עובד זר אזור גיאוגרפי אשר רק בו יהיה רשאי העובד לעסוק בתחום העיסוק הקבוע באשרה וברישיון שניתנו לו; קביעה כאמור תהיה בשים לב לצורך בניוד עובדים בתחומי העיסוק השונים; התיקון המוצע בא לאפשר תכנון אמיתי ומושכל של צרכי המשק הישראלי בתחומי העיסוק השונים בהם מועסקים עובדים זרים תוך מניעת האפשרות של ניצול לרעה של אפשרות העבודה בישראל של העובד הזר.

שהייתם בישראל של עובדים מסוגו ותחום עיסוקו של המבקש, ובלבד שאם הוא עובד זר שלא מתקיימות לגביו הוראות סעיף 3א(ב) או (ג) טרם חלפו ארבע שנים מיום שניתנו לו לראשונה האשרה והרישיון;

(6) שר הפנים שוכנע כי הכניסה או משך כל ההייה שלא כדין של המבקש יסודה בטעות, בתקלה שבתום לב או שנבצר ממנו במשך כל תקופת ההייה שלא כדין להגיש בקשה כאמור בסעיף 2א); שוכנע השר כי התקיים האמור רק לגבי חלק מתקופת ההייה שלא כדין, יחולו הוראות פסקאות (1) עד (4), לפי העניין, על יתרת התקופה;

(7) שר הפנים שוכנע כי המבקש מזדהה עם מדינת ישראל ויעדיה וכי הוא או בן משפחה מדרגה ראשונה שלו פעלו פעולה של ממש לקידום הביטחון, הכלכלה או החברה; בפסקה זו, "בן משפחה מדרגה ראשונה" – הורה או אח.

(ג) שר הפנים רשאי לקבוע סוגי מבקשים, שהם שוהים שלא כדין, שיציאתם מישראל מעוררת חשש מבוסס לפגיעה ממשית וקשה בחייהם או בגופם, או בחיי התלויים בהם או בגופם של

ד ב ר י ה ס ב ר

לסעיף 6א(ב)(6) המוצע

מוצע לאפשר לשר הפנים לתת אשרה ורישיון ישיבה למי שהוא שוהה שלא כדין במקרים שבהם שוכנע כי ההייה שלא כדין יסודה בטעות או בתקלה שבתום לב, או שנבצר מהמבקש, במשך כל תקופת שהייתו שלא כדין, להגיש בקשה להסדרת שהייתו בישראל בהתאם לסעיף 2א) לחוק הכניסה; מוצע גם, להבהיר כי במידה והנסיבות התקיימו רק לגבי חלק מתקופת ההייה, יחולו הוראות פסקאות (1) עד (4) של סעיף 6א(ב). לפי העניין, על יתרת תקופת ההייה שלא כדין, ובכך יימנע המצב שבו חוטא בחלק מתקופת ההייה שלא כדין יצא נשכר ביחס למלוא התקופה שבה שהה שלא כדין.

לסעיף 6א(ב)(7) המוצע

כדי לתת מענה הולם למקרים שבהם מבקש האשרה ורישיון הישיבה פעלו פעולה ממשית לקידום תחום הביטחון הכלכלה או החברה, מוצע כי ככל ששר הפנים שוכנע שהמבקש מזדהה עם מדינת ישראל ויעדיה וכי הוא או הוריו או אחיו פעלו פעולה כאמור, יהיה רשאי שר הפנים ליתן למבקש אשרה ורישיון ישיבה בהתאם לסעיף 2א(1) עד (4) לחוק הכניסה.

לסעיף 6א(ג) המוצע

מוצע להסמיך את שר הפנים לקבוע בתקנות סוגי מבקשים, שהם שוהים שלא כדין, שלהם יהיה אפשר לתת אשרה ורישיון בהתאם לסעיף 2א(1) עד (3) לחוק הכניסה, מטעמים הומניטריים מיוחדים על אף שטרם חלפו התקופות הנזכרות בסעיף 6א(ב) המוצע, ובלבד שיציאתם מישראל של סוגי המבקשים שייקבעו מעוררת חשש מבוסס לפגיעה ממשית וקשה בחייהם או בגופם, או בחיי התלויים בהם

כדין, התקופה שבה יידרש להימצא מחוץ לישראל תהיה ארוכה יותר; תקופת היציאה המרבית הנדרשת לענין זה תהיה עשר שנים.

לסעיף 6א(ב)(5) המוצע

מוצע לאפשר לשר הפנים לחדש אשרה ורישיון שניתנו לעובדים זרים הנמצאים בישראל, גם אם הם שוהים בישראל שלא כדין, ובלבד שטרם חלפו ארבע שנים מיום שניתנו להם לראשונה האשרה ורישיון הישיבה.

הכוונה היא לעובדים זרים שנכנסו לישראל כדין ויש כוונה להאריך את רישיונם לעבוד בישראל ושבשל נסיבות מיוחדות, כגון עקב התמשכות ההליך לחידוש רישיונם הפכו לשוהים בלתי חוקיים שלא באשמתם.

אפשרות זו תואמת את מדיניות ה"שמים הסגורים" אשר מונעת כניסה של עובדים זרים חדשים מחוץ לארץ ואשר מבקשת לווסת באופן יעיל את העובדים הזרים השוהים בישראל; האפשרות לחידוש האשרה ורישיון הישיבה במקרה זה מוגבלת לעובד זר הנמצא בישראל עד ארבע שנים; הואיל והחוק קובע בסעיף 3א כי התקופה המרבית לשהייתו של עובד זר בישראל היא חמש שנים והארכות רישיון מסוג זה ניתנות לשנה בכל פעם; על עובדים זרים בתחום הסיעוד לא תחול מגבלת ארבע השנים, וזאת בהתאם לסעיף 3א(ב) לחוק הכניסה המאפשר בתנאים מסוימים, המשך עבודה בישראל של עובדים אלה אף מעבר לתקופה של חמש שנים, כן לא תחול מגבלה זו על מי שמתקיימים לגביהם התנאים שבסעיף 3א(ג) לחוק הכניסה לענין תרומה לכלכלה, למשק או לחברה, כפי שקבע שר הפנים בתקנות לפי אותו סעיף.

התלויים בהם, שלהם יהיה ניתן מטעמים הומניטריים מיוחדים שיקבע, לתת אשרה ורישיון ישיבה לפי סעיף 2(א) עד (3), אף אם לא מתקיימים בהם התנאים האמורים בסעיף קטן (ב); לעניין זה, הגשת בקשה לקבלת אזרחות ישראלית לפי סעיף 7 לחוק האזרחות, התשי"ב-1952¹⁰, לא תהווה עילה כשלעצמה למתן אשרה ורישיון ישיבה.

(ד) מי שסורבה בקשתו לקבלת אשרה ורישיון ישיבה לפי סעיף 2(א) (3) או (4), לא תידון בקשה חדשה שלו לקבלת אשרה ורישיון ישיבה, בתוך תקופה של שנתיים, אלא אם כן חל שינוי מהותי בנסיבות שעל בסיסן סורבה הבקשה.

(ה) הוראות סעיף זה יחולו גם על מתן אשרה ורישיון ישיבה כאמור בסעיף קטן (א), למי שהגיש בקשה לקבלת אזרחות ישראלית לפי סעיף 7 לחוק האזרחות, התשי"ב-1952¹¹;

(4) בסעיף 11, אחרי סעיף קטן (א) יבוא:

"(א1) מצא שר הפנים כי עובד זה, כהגדרתו בפרק ד' לחוק עובדים זרים, שניתנו לו אשרה ורישיון לישיבת ביקור לפי חוק זה, לא הועסק בתחום העיסוק שנקבע ברישיונו לפי סעיף 2(ג), למשך תקופה העולה על 90 ימים, בלא שנמצאו לכך טעמים מיוחדים אשר לא איפשרו לאותו העובד הזר למצוא עבודה בתחום העיסוק בתקופה האמורה, יבטל שר הפנים את האשרה ואת רישיון הישיבה שניתנו לעובד הזה"

9. הוראות סעיף 6א(א) לחוק הכניסה לישראל, התשי"ב-1952 (בסעיף זה – חוק הכניסה לישראל), כנוסחן בסעיף 8(3) לחוק זה, לא יחולו על מי שהוא שוהה שלא כדין, כמשמעותו באותו סעיף, שמתקיים בו אחד מאלה:

חוק הכניסה
לישראל – סייג
לתחולה

ד ב ר י ה ס ב ר

על ידי שר הפנים ניתן להשלים את הליך ההתאזרחות על ידי קבלת אזרחות ישראלית; בהתאם לכך, גם במצב זה לא ייתן שר הפנים אשרה ורישיון ישיבה למי ששהה בישראל באופן בלתי חוקי תקופה העולה על 30 ימים, אף אם נישא לאזרח ישראלי, והכל בכפוף לתקופות הצינון ולהוראות המעבר הקבועות בחוק המוצע.

לפסקה (4)

בהמשך להצעת התיקון של סעיף 2(ג) לחוק הכניסה כאמור בפסקה (1) בחוק המוצע, ועל מנת להבטיח שעובד זר יעסוק בתחום העיסוק שקבע לו שר הפנים באשרה וברישיון שניתנו לו, מוצע, ששר הפנים יבטל את רישיון הישיבה שניתן לעובד הזר, וזאת כאשר העובד הזר לא הועסק בתחום העיסוק שנקבע ברישיונו למשך תקופה העולה על 90 ימים בלא שנמצאו לכך טעמים מיוחדים אשר לא איפשרו לעובד למצוא עבודה בתחום העיסוק בתקופה האמורה; הסעיף המוצע יאפשר ביצוע אכיפה כנגד אותם עובדים זרים שנכנסו לישראל כדין לשם ביצוע עבודה בתחום עיסוק מסוים, אך בפועל אינם עוסקים בתחום העיסוק שנקבע להם ברישיון הישיבה.

סעיף 9 הסעיף המוצע קובע סייגים לתחולת הוראות סעיף 6א לחוק הכניסה, כנוסחו המוצע בסעיף 8(3) להצעת החוק לגבי שוהה שלא כדין, כמפורט להלן:

או בגופם של התלויים בהם, כגון מי שמטעמים רפואיים אינו יכול לצאת את ישראל טרם בחינת בקשתו לגופה; עם זאת מוצע להבהיר כי הגשת בקשה לקבלת אזרחות ישראלית מכוח סעיף 7 לחוק האזרחות, התשי"ב-1952 (להלן – חוק האזרחות), היינו בשל נישואין לאזרח ישראלי, היא כשלעצמה, לא תהווה עילה למתן אשרה ורישיון כאמור.

לסעיף 6א(ד) המוצע

מוצע לקבוע כי מי שבקשתו למתן אשרה ורישיון לישיבת ארעי או לישיבת קבע סורבה, לא תידון בקשה חדשה שלו לאשרה ולרישיון כאמור, אלא בחלוף תקופה של שנתיים ימים, אלא אם כן חל שינוי מהותי בנסיבות שעל בסיסן סורבה הבקשה, וזאת כדי למנוע תופעה שלילית של הגשת בקשות חוזרות ונשנות למשרד הפנים על בסיס אותה תשתית עובדתית שעמדה ביסוד הסיור.

לסעיף 6א(ה) המוצע

מוצע להבהיר כי הוראות סעיף 6א המוצע יחולו גם על מתן אשרה ורישיון ישיבה למי שנישא לאזרח ישראלי, ומכוח נישואיו מגיש בקשה לקבלת אזרחות ישראלית לפי סעיף 7 לחוק האזרחות; יש לציין כי תהליך קבלת האזרחות לפי הסעיף האמור הוא הליך מדרוג ותחילתו במתן אשרה ורישיון לישיבת ביקור ולאחר מכן לישיבת ארעי, לפי החוק, כאשר בחלוף כמה שנים ותוך עמידה בכל התנאים שהוצגו

¹⁰ ס"ח התשי"ב, עמ' 146.

(1) הוא יצא מִישראל, מרצונו, בתוך 90 ימים מיום תחילתו של חוק זה (בסעיף זה – יום התחילה);

(2) הוא הגיש בקשה לפני יום התחילה לקבלת אזרחות ישראלית לפי סעיף 7 לחוק האזרחות, התשי"ב–1952 או לקבלת אשרה ורישיון ישיבה לפי סעיף 2(א)(4) לחוק הכניסה לישראל כבן זוגו של בעל אשרה ורישיון ישיבה, וביום התחילה טרם ניתנה החלטה בבקשתו, או שהגיש אחת מהבקשות האמורות בתוך 90 ימים מיום התחילה; (3) הוא הגיש בקשה להחיל עליו את ההסדר לשעה לפי החלטת הממשלה מס' 2183 מיום כ"א באב התש"ע (1 באוגוסט 2010) (בסעיף זה – ההסדר לשעה). בתוך התקופה שנקבעה בהחלטה להגשת בקשה כאמור, ובקשתו לקבלת אשרה ורישיון ישיבה במסגרת ההסדר לשעה לא נדחתה.

תיקון חוק שירות התעסוקה 10. בחוק שירות התעסוקה, התשי"ט–1959¹¹ (בפרק זה – חוק שירות התעסוקה) –

(1) בסעיף 62, בהגדרה "בעל תפקיד בכיר", אחרי "מי שממלא בפועל תפקיד בכיר" יבוא "או מי שמיועד למלא תפקיד בכיר";

(2) בסעיף 63א, אחרי סעיף קטן (א) יבוא:

"(א1) (1) השר רשאי שלא ליתן רישיון למבקש לעסוק כלשכה פרטית אם התקיים אחד מאלה:

ד ב ר י ה ס ב ר

ובקשתו לקבלת אשרה ורישיון ישיבה במסגרת ההסדר לא נדחתה, לא יחולו לגביו הוראות סעיף 6א המוצע.

סעיף 10 לפסקה (1)

מוצע לתקן את סעיף 62 לחוק שירות התעסוקה, התשי"ט–1959 (להלן – חוק שירות התעסוקה) כך שיובהר כי הגדרת "בעל תפקיד בכיר" המופיעה בסעיף 62 לחוק כוללת בתוכה אף את אלו המיועדים למלא תפקיד בכיר בעסק; הבהרה זו נדרשת במיוחד כשמדובר בבעל תפקיד בכיר במבקש רישיון שטרם החל לפעול כלשכה פרטית.

לפסקה (2)

כמוסבר בדברי ההסבר להצעת חוק שירות התעסוקה (תיקון מס' 14) (לשכות פרטיות), התשס"ד–2004 (הצ"ח הממשלה, התשס"ד, עמ' 386) (התקבלו בשני חוקים – חוק שירות התעסוקה (תיקון מס' 14), התשס"ד–2004 (ס"ח התשס"ד, עמ' 552) וחוק שירות התעסוקה (תיקון מס' 15), התשס"ה–2005 (ס"ח התשס"ה, עמ' 982)), פעילותם של לשכות פרטיות בתחום תיווך בעבודה, ובעיקר בקשר לתיווך עבודה לעובדים זרים, התרחבה מאוד במהלך השנים האחרונות; כתוצאה מכך, נוספו לחוק במסגרת התיקונים האמורים, הוראות מפורטות בדבר תנאים למתן רישיון לשכה פרטית ובעילות לביטולו, סיווג או התלייתו; כמו כן, נוספו כלים חדשים לבקרה על לשכות פרטיות כגון הסמכות להוציא צו סגירה לפי סעיף 68א לחוק שירות התעסוקה, ועוד; הוראות אלה באו לחזק את מערך הפיקוח על לשכות פרטיות במטרה לתת הגנה רחבה למבקשי עבודה בכלל, ובפרט למבקשי עבודה זרים, מפני פגיעה.

בין ההוראות האמורות, נקבע בסעיף 63א(א)(4) לחוק שירות התעסוקה כי שר התעשייה המסחר והתעסוקה לא ייתן רישיון למבקש לעסוק כלשכה פרטית, אם במהלך שלוש השנים שקדמו להגשת הבקשה, הפעיל השר סמכות

לפסקה (1)

אם יצא מִישראל מרצונו בתוך 90 ימים מיום תחילתו של החוק המוצע, הוראה זו מוצעת כדי לאפשר תקופת התארגנות לשהים בלתי חוקיים המעוניינים לצאת את ישראל מרצונם טרם הפעלת הוראות החוק המוצע לגביהם.

לפסקה (2)

אם הגיש בקשה לקבלת אזרחות ישראלית מכוח נישואיו לאזרח ישראלי על פי סעיף 7 לחוק האזרחות או בקשה לקבלת אשרה ורישיון לפי סעיף 2(א)(4) לחוק הכניסה כבן זוגו של בעל אשרה ורישיון כאמור לפני תחילת החוק המוצע, ואשר עד תום 90 ימים מיום תחילתו של החוק המוצע טרם ניתנה החלטה בעניינו, או אם הגיש אחת מהבקשות כאמור בתוך 90 ימים מיום תחילתו של החוק המוצע.

יצוין כי הסייג המוצע בפסקה זו, לעניין סעיף 7 לחוק האזרחות, יחול גם על מי שביום תחילתו של החוק המוצע חלות לגביו הוראות חוק האזרחות והכניסה לישראל (הוראת שעה), התשס"ג–2003, ואשר הגיש בקשה לקבלת אזרחות לפי סעיף 7 האמור במועדים האמורים בסעיף המוצע.

לפסקה (3)

בהחלטת ממשלה מס' 1274 נקבע כי הוראות התיקון המוצע לסעיף 6א לחוק הכניסה לא יחולו על ילדי עובדים זרים "הלומדים בבתי הספר בספטמבר 2009 ובני משפחותיהם מדרגה ראשונה וזאת עד החלטת הממשלה בסוגיה זו". ואכן בהחלטת ממשלה מס' 2183 מיום כ"א באב התש"ע (1 באוגוסט 2010) נקבע הסדר לשעה למתן מעמד לילדי שוהים שלא כחוק הוריהם ואחיהם הנמצאים בישראל. בהתאם לאמור, מוצע לקבוע סייג נוסף לתחולת סעיף 6א המוצע, כך ששוהה שלא כדיון אשר הגיש בקשה להחיל עליו את ההסדר לשעה בהתאם להחלטה מס' 2183 וזאת בתוך התקופה שנקבעה לשם כך בהסדר לשעה

¹¹ ס"ח התשי"ט, עמ' 32.

(א) מבקש הרישיון, בעל תפקיד בכיר בעסקו או בעל עניין באחד מהם, היה בעל עניין במי שהשר הפעיל לגביו סמכות, וטרם חלפה התקופה המזערית;

(ב) מבקש הרישיון, בעל תפקיד בכיר בעסקו או בעל עניין באחד מהם, היה בעל תפקיד בכיר במי שהשר הפעיל לגביו סמכות, וטרם חלפה התקופה המזערית;

(ג) מבקש הרישיון, בעל תפקיד בכיר בעסקו או בעל עניין באחד מהם, היה בעל עניין בבעל עניין במי שהשר הפעיל לגביו סמכות, וטרם חלפה התקופה המזערית;

(ד) מבקש הרישיון, בעל תפקיד בכיר בעסקו או בעל עניין באחד מהם, היה אחד מאלה:

(1) בעל עניין בבעל תפקיד בכיר במי שהשר הפעיל לגביו סמכות, וטרם חלפה התקופה המזערית;

(2) בעל תפקיד בכיר בבעל תפקיד בכיר שהוא תאגיד במי שהשר הפעיל לגביו סמכות, וטרם חלפה התקופה המזערית;

(2) על אף האמור בפסקה (1), לא יסרב השר ליתן רישיון לפי פסקאות משנה (ב) ו-(ד) לאותה פסקה, אלא אם כן הוכח להנחת דעתו כי התנהלותו של בעל התפקיד הבכיר הביאה, בין השאר, להפעלת הסמכות;

(3) בסעיף קטן זה –

“התקופה המזערית” – תקופה של שלוש שנים החל במועד שבו הופעלה סמכות;

“סמכות” – סמכות מן הסמכויות המפורטות בפסקאות משנה (א), (ב) או (ג) של סעיף קטן (א)(4);

ד ב ר י ה ס ב ר

כגון במקרה שבו מבקש הרישיון הוא קרוב משפחה (בעל עניין) של בעל מניות בתאגיד אשר השר הפעיל סמכות כלפיו, או במקרה שמבקש הרישיון הוא קרוב משפחה של בעל תפקיד בכיר בתאגיד אשר כלפיו הופעלה הסמכות כאמור; נוסף על אלה, עלתה אף הסוגיה, האם ניתן שלא לתת רישיון למבקש כאשר הוא, בעל תפקיד בכיר בעסקו או בעל עניין באחד מהם, שימשו כבעלי תפקיד בכיר בבעל תפקיד בכיר שהוא תאגיד – כגון חברה מנהלת – במי שלגביו הופעלה הסמכות. חלק משאלות אלה באו לפתחו של בית הדין הארצי לעבודה, המוסמך לדון בערעורים במי שנפגע מהחלטות השר לפי הפרק הרביעי.

לנוכח האמור לעיל מוצע לתקן את סעיף 6א3 לחוק שירות התעסוקה, כדי להבהיר ולקבוע כי השר רשאי להפעיל שיקול דעת שלא לתת רישיון למבקש לעסוק כלשכה פרטית בכל אחד מאלה ובכל שטרם חלפה תקופה של שלוש שנים החל במועד שבו הופעלה הסמכות:

(1) מבקש הרישיון, בעל תפקיד בכיר בעסקו או בעל עניין באחד מהם היו בעלי עניין במי שהופעל לגביו סמכות כמפורט לעיל;

(2) מבקש הרישיון בעל תפקיד בכיר בעסקו או בעל עניין באחד מהם היו בעלי תפקיד בכיר במי שהופעלה לגביו סמכות כמפורט לעיל;

מהסמכויות המפורטות בפסקאות משנה (א) עד (ג) לאותה פסקה (להלן – הסמכות), כלפי מבקש הרישיון כאמור, בעל תפקיד בכיר בעסקו או בעל עניין באחד מהם; סמכויות אלה הן סמכויות מינהליות, כגון אי-יחידוש רישיון לשכה פרטית או קבלן כוח אדם, ביטולו או התלייתו, אשר בסמכות השר להפעיל כלפי לשכה פרטית או קבלן כוח אדם כהגדרתו בחוק העסקת עובדים על ידי קבלני כוח אדם, התשנ”ו–1996; כך לדוגמה, אם אדם פלוני, שאינו תאגיד, אשר היה בעל רישיון לשכה פרטית שבוטל, משמש, לאחר שבוטל לו הרישיון, כבעל מניות (בעל עניין) או כבעל תפקיד בכיר בחברת בע”מ המבקשת רישיון לעסוק כלשכה פרטית, בטרם חלפו שלוש שנים מיום ביטול הרישיון כאמור, השר יהיה מנוע מלתת רישיון לאותה חברה.

ואולם במסגרת פעילות הפיקוח של משרד התעשייה, המסחר והתעסוקה, התעוררה לא פעם השאלה, האם סמכות השר שלא לתת רישיון לפי פסקה (4) לעיל, חלה גם כאשר מבקש הרישיון, בעל תפקיד בכיר בעסקו או בעל עניין באחד מהם היו בעלי עניין או בעלי תפקידים בכירים בלשכה הפרטית שכלפיה הפעיל השר את סמכותו המינהלית; עוד הועלתה השאלה האם מכוח אותה פסקה ניתן שלא לתת רישיון למבקש רישיון, כשהוא, בעל תפקיד בעסקו או בעל עניין באחד מהם היו בעלי עניין בבעלי עניין או בבעלי תפקיד בכיר, במי שהופעל כלפיו סמכות השר,

"חובת נאמנות
והגינות 166ג. לשכה פרטית חייבת לפעול בנאמנות ובהגינות, ותמסור –

(1) למבקש העבודה ולמציע העבודה כל מידע שיש בידה בעניין הנוגע לתיווך בעבודה ביניהם;

(2) למבקש העבודה, לעובד ולמציע העבודה מידע בכל הקשור לפעולות הלשכה הפרטית מכוח ההיתר שניתן לפי סעיף 65(א)(1) הנוגעים לכל אחד מהם:"

(4) בסעיף 80 –

(א) בסעיף קטן (ב), במקום "קנס כאמור בסעיף" יבוא "כפל הקנס כאמור בסעיף" ובמקום "שישה חודשים או קנס כאמור" יבוא "שלוש שנים או כפל הקנס כאמור";

(ב) בסעיף קטן (ג), במקום "שישה חודשים" יבוא "שלוש שנים" ובמקום "קנס כאמור" יבוא "כפל הקנס כאמור".

חוק שירות
התעסוקה – תחילה 11. תחילתו של סעיף 80 לחוק שירות התעסוקה, כנוסחו בסעיף 10(4) לחוק זה, 30 ימים מיום תחילתו של חוק זה.

ד ב ר י ה ס ב ר

המבקשת להעסיק את בעל התפקיד מכוח הוראת סעיף 63א(4) לחוק.

לפסקה (3)

בדומה לסעיף 8 לחוק המתוכים במקרקעין, התשנ"ו – 1996, עולה הצורך לחייב לשכה פרטית לפעול בנאמנות, הגינות ולמסור למבקש העבודה ולמציע העבודה כל מידע שיש בידה הנוגע לתיווך בעבודה ביניהם; נוסף על כך, מוצע לחייב לשכה פרטית שניתן לה היתר לפי סעיף 65(א)(1) לחוק שירות התעסוקה המאפשר ללשכה לפעול בעניינים של עובדים זרים ומעבידיהם, אף שלא בקשר לתיווך עבודה, למסור למבקש העבודה, לעובד, ולמציע העבודה מידע הנוגע בעניינים אלה גם כן.

לפסקה (4)

כדי לצמצם ככל האפשר את התופעה החמורה של גביית דמי תיווך מאת מבקשי עבודה על ידי הלשכות הפרטיות במישרין או בעקיפין מוצע להחמיר את הענישה לעניין זה ולקבוע בסעיף 80(ב) לחוק שירות התעסוקה כי לשכה פרטית שגבתה או קיבלה ממבקש העבודה תשלום כלשהו בניגוד לחוק יהיה דינה כפל קנס ואם היה מבקש העבודה עובד זר יהיה דינה מאסר שלוש שנים או כפל קנס כאמור.

כמו כן, מוצע לתקן את סעיף 80(ג) לחוק שירות התעסוקה כך שהעונש שיושט על אדם שאינו לשכה פרטית אשר גבה או קיבל מעובד זר תשלום כלשהו בקשר לתיווך עבודה בניגוד להוראות סעיף 69 לחוק יהיה דינו מאסר שלוש שנים או כפל קנס כאמור.

סעיף 11 מוצע לקבוע כי תחילתו של סעיף 80 לחוק שירות התעסוקה כנוסחו בסעיף 10(4) לחוק זה, יהיה 30 ימים מיום תחילתו של חוק זה וזאת בהתחשב בשינוי הענישה הפלילית המוצעת.

(3) מבקש הרישיון, בעל תפקיד בכיר בעסק או בעל עניין באחד מהם היו בעל עניין בבעל עניין במי שהופעלה לגביו סמכות כמפורט לעיל;

(4) מבקש הרישיון בעל תפקיד בכיר בעסק או בעל עניין באחד מהם היו בעל עניין או בעל תפקיד בבעל תפקיד בכיר שלגביו הופעלה הסמכות כאמור.

עוד מוצע לקבוע בסעיף 63א(1)(2) כנוסחו בחוק המוצע, שבמקרה שבו מבקש הרישיון, בעל תפקיד בכיר בעסק או בעל עניין באחד מהם שימשו כבעלי תפקיד בכיר במי שלגביו הופעלה סמכות או במקרה שבו אחד מהם היה בעל עניין או בעל תפקיד בכיר בבעל תפקיד בכיר במי שלגביו הופעלה סמכות השר כאמור, לא יסרב השר לתת רישיון אלא אם כן הוכח להנחת דעתו כי התנהלותו של בעל התפקיד הבכיר הביאה, בין השאר, להפעלת הסמכות; סייג זה בא בהתחשב בפסיקת בית הדין הארצי לעבודה בע"ב 28/08 (ארצי) נירן עובדים זרים לסיעוד בע"מ נ' מדינת ישראל (2009), פורסם בנבו, אשר עושה הבחנה בין בעל עניין בחברה שרישיונה נשלל – כאשר יש חשש שאותו בעל עניין בא כמבקש רישיון "בכסות משפטית אחרת כשלאמיתם של דברים עומדים מאחוריה אותן דמויות שנכשלו במסגרת המשפטית הקודמת" בין בעל תפקיד בכיר אשר הועסק כשכיר באותה חברה ואשר לגביו "לא תמיד קיימת הצדקה לשלול את מטה לחמו אם החברה נכשלה בפעילותה"; עוד פסק בית הדין הארצי לעבודה בפרשת נירן כי בבחינת הקשר שבין מבקש הרישיון למי ששימש בעל תפקיד בכיר בלשכה פרטית שנשללה ממנה רישיונה "שאלת המפתח היא אפוא מידת הקשר והזיקה בין פעולותיו של בעל התפקיד הבכיר בלשכה שרישיונה נשלל ובין הפעלת הסנקציה של שלילת הרישיון מאותה לשכה, ככל שקיים קשר ענייני ומהותי בין פעולות בעל התפקיד והסנקציה שהופעלה כלפי הלשכה, כי אז קיימת הצדקה להימנע ממתן רישיון ללשכה אחרת

פרק ה': ביטוח לאומי

12. בחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשנ"ה-1995¹² (בפרק זה – חוק הביטוח הלאומי) – תיקון חוק הביטוח הלאומי

(1) בסעיף 28ב, במקום "ה' בטבת התשע"ב (31 בדצמבר 2011)" יבוא "ב' בטבת התשע"ז (31 בדצמבר 2016)";

(2) בסעיף 32(ג1)(א), במקום "13.72%" יבוא "7.75%";

(3) בסעיף 68(ב) –

(א) בפסקאות (א1)(א) ו-(א2)(א), במקום "י"ח בטבת התשע"ג (31 בדצמבר 2012)"

יבוא "כ"ח בטבת התשע"ד (31 בדצמבר 2013)";

ד ב ר י ה ס ב ר

1.8-2011 הגירעון בענף אבטלה צפוי לעמוד על כ-1.8 מיליארד ש"ח. אי לכך מוצע לתקן את חוק הביטוח הלאומי כך שהוראת השעה האמורה תוארך עד ליום ב' בטבת התשע"ז (31 בדצמבר 2016).

סעיפים 12(2) ו-13, 17 ו-18

סעיף 32 לחוק הביטוח הלאומי מסדיר את הקצבות אוצר המדינה למוסד; סעיף קטן (ג1) שבו קובע את חלוקת ההקצבות הניתנות מאוצר המדינה לפי אותו סעיף קטן, בשל תוספת ההכנסה הצפויה למוסד, מוצע לצמצם, את הקצבות אוצר המדינה למוסד.

מוצע לתקן את סעיף 32(ג1)(א) כך שיקבע בו כי החל ביום 1 באפריל 2011 תופחת הקצבת אוצר המדינה למוסד (פסקה 2).

מוצע לתקן את טור ג שבלוח י' כך שהחל ביום 1 באפריל 2011, שיעור דמי הביטוח הלאומי הנגבה ממעסיקים על החלק העולה על 60% מהשכר הממוצע יעלה בשיעור 0.47 נקודות האחוז (פסקה 4). צעד זה צפוי להגדיל את הכנסות המוסד לביטוח לאומי בשל גביית דמי ביטוח לאומי מהציבור בסכום של כ-490 מיליון ש"ח בשנת 2011 ובסכום נוסף של כ-290 מיליון ש"ח בשנת 2012.

מוצע לתקן את לוח י"א שעניינו הכנסה מרבית ומוזערית לעניין דמי ביטוח כך שייקבע בו, כהוראת שעה, הפחתה מדורגת של התקרה לתשלום דמי ביטוח לאומי. בתוכנית הכלכלית לשנים 2009 ו-2010 נקבע בהוראת שעה הגדלה של התקרה לתשלום דמי ביטוח לאומי ודמי ביטוח בריאות כך שתעמוד על הסכום הבסיסי כפול 10 לשנים 2009 ו-2010. במסגרת התיקון הנוכחי ייקבע כי התקרה לתשלום דמי ביטוח, בשל שכר שישולם בעד התקופה שבין 1 בינואר 2011 ועד ל-31 בדצמבר 2011, תשתנה מעשר פעמים השכר הממוצע במשק לשמונה פעמים השכר הממוצע במשק. ובשל שכר שישולם בעד התקופה שבין 1 בינואר 2012 ועד ל-31 בדצמבר 2012, משמונה פעמים השכר הממוצע במשק לשבע פעמים השכר הממוצע במשק (סעיף 22). התיקון האמור צפוי להגדיל את הכנסות המוסד לביטוח לאומי בשל גביית דמי ביטוח לאומי מהציבור בסכום של כ-440 מיליון ש"ח בשנת 2011 ובסכום של כ-350 מיליון ש"ח בשנת 2012 ביחס לשנת 2010.

פרק ה' בשנים האחרונות הוגדלו במידה ניכרת הגמלאות שמשלם המוסד לביטוח לאומי (להלן – המוסד). בשנת 2008, סך ההוצאה של המוסד (לא כולל תשלומי מילואים והוצאות מינהל) עמד על כ-49.6 מיליארד ש"ח ובשנים 2011 ו-2012 ההוצאה צפויה לעמוד על כ-57.9 ו-59.4 מיליארד ש"ח בהתאמה (במחירי 2009). גידול זה מהווה עלייה ריאלית של כ-20% בתוך ארבע שנים. הגידול נובע, בין השאר, מתוספות שנקבעו בחוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום התכנית הכלכלית לשנים 2009–2010), התשס"ט–2009 (להלן – חוק ההתייעלות), בסך של למעלה מ-1.5 מיליארד ש"ח לקצבאות הילדים ושל למעלה מ-2.1 מיליארד ש"ח לקצבאות הזקנה, השלמת הכנסה לקשישים ולסיעוד (התוספות האמורות ניתנות באופן מדורג עד שנת 2012).

תוספות אלה, שמשלם המוסד מתוקף חוק, נחקקו בלא טיפול מקביל במקורות הכספיים של המוסד, ובלא הבטחת יכולתו של המוסד לעמוד בביצוע התשלומים בטווח הארוך. בנוסף, החל בשנת 2005 ואילך בוצעו כמה הפחתות בשיעורי דמי הביטוח הלאומי הנגבים מהציבור, והן הביאו ליירידה של מיליארדי ש"ח בהכנסות המוסד.

הגדלת הקצבאות מצד אחד והפחתת ההכנסות מצד שני, הביאו לכך שהמוסד, טרם השינויים הצפויים להיחקק במסגרת הצעת חוק זו, צפוי לסיים את השנים 2011–2012 בגירעון תפעולי שוטף, בלא קרן וריבית, של כ-2.9 ו-3 מיליארד ש"ח, בהתאמה.

לאור האמור, ונוכח הצורך לעמוד ביעדי התקציב ובכלל זה בתקרת הגירעון לשנים 2011–2012, וכן לשם צמצום גירעון המוסד באופן מיידי, מוצע ליישם צעדים לצמצום ההוצאות ולהגדלת ההכנסות, של המוסד, כמפורט בפרק זה.

סעיף 12(1)

סעיף 28ב לחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשנ"ה-1995 (להלן – חוק הביטוח הלאומי), קובע, בהוראת שעה, כי הגירעון בענף ביטוח אבטלה ימומן באמצעות העברה מיתרות ענף ילדים. הוראת השעה האמורה נכנסה לתוקף לראשונה החל ביום כ"ג בטבת התש"ס (1 בינואר 2000) והיא עתידה לפוג ביום ה' בטבת התשע"ב (31 בדצמבר 2011) לאחר שהארכה ברציפות לאורך תקופה זו. בשנים

¹² ס"ח התשנ"ה, עמ' 210; התש"ע, עמ' 624 ועמ' 631.

¹³ ס"ח התשס"ח, עמ' 137 ועמ' 138.

(ב) בפסקאות (1)(ב) ו-(2)(ב), במקום "י"ט בטבת התשע"ג (1 בינואר 2013)" יבוא "כ"ט בטבת התשע"ד (1 בינואר 2014)";

(4) בלוח י', בטור ג' שכותרתו "אחוזים מההכנסה או מהשכר לפי סעיפים 337(א) ו-340(א)", בכותרת המשנה "על חלק העולה על 60% מהשכר הממוצע", בטור המשנה "לעובד", במקום האחוזים המפורטים בו יבוא:

1.11"

–

2.08

0.9

0.1

0.28

0.03

2.28

0.23

5.89

12.90".

חוק הביטוח הלאומי 13. (א) תחילתו של סעיף 32(ג1)(א) לחוק הביטוח הלאומי כנוסחו בסעיף 12(2) לחוק – תחילה ותחולה זה, ביום כ"ו באדר ב' התשע"א (1 באפריל 2011).

(ב) תחילתו של לוח י' לחוק הביטוח הלאומי, כנוסחו בסעיף 12(4) לחוק זה, ביום כ"ו באדר ב' התשע"א (1 באפריל 2011) והוא יחול על דמי ביטוח המשתלמים בעד התקופה שמיום כ"ו באדר ב' התשע"א (1 באפריל 2011) ואילך.

חוק הביטוח הלאומי 14. (א) בתקופה שמיום כ"ה בטבת התשע"א (1 בינואר 2011) ועד יום י"ח בטבת התשע"ג (31 בדצמבר 2012) (בפרק זה – התקופה הקובעת) ייקרא סעיף 1 בחוק הביטוח הלאומי כך: בהגדרה "הסכום הבסיסי", בסיפה שתחילתה –

ד ב ר י ה ס ב ר

הביטוח הלאומי כי החל בחודש ינואר 2013 ואילך יעודכנו הקצבאות האמורות בשיעור עליית המדד.

בסעיפים האמורים מוצע לדחות בשנה את התוספת לקצבת הילדים שאמורה להינתן בשנים אלה. השינוי המוצע צפוי להביא לדחיית הוצאה בסך של כ-360 מיליון ש"ח משנת 2011 לשנת 2012 ולדחיית הוצאה בסך של כ-80 מיליון ש"ח משנת 2012 לשנת 2013, ובכך לסייע בהקטנת הגרעון הצפוי בתקציב המוסד בשנים 2011–2012.

סעיפים 14, 15, 19 ו-20

מוצע כי בתקופה שמיום 1 בינואר 2011 ועד יום 31 בדצמבר 2012, יעודכנו התשלומים המשולמים לפי חוק הביטוח הלאומי, ובכלל זה גמלאות המשתלמות לפי סעיף 9 לחוק האמור ולפי חוק הבטחת הכנסה, התשמ"א-1980 וחוק המזונות (הבטחת תשלום), התשל"ב-1972, וכן הטבות הנאה ומענקים הניתנים לפיהם, לרבות מכוח הסכמים, בשיעור עדכון מופחת שיהיה שיעור העדכון הקבוע לפי אותם חוקים או הסכמים, פחות 1.5 נקודות האחוז. צעד זה

סעיפים 12(3) ו-21

בשנת 2010 צפוי המוסד לשלם קצבאות ילדים בסכום של כ-6 מיליארד ש"ח. בחוק ההתייעלות הכלכלית, תוקן חוק הביטוח הלאומי, ונקבע בו כי קצבת הילדים המשתלמת עבור הילד השני, השלישי, והרביעי תוגדל באופן הדרגתי עד שנת 2012. עד כה ניתנו במסגרת התיקון האמור תוספות לקצבאות הילדים בסכום של כ-925 מיליון ש"ח. לפי חוק הביטוח הלאומי כלשונו היום, לקצבת הילדים לילד השני אמורה להינתן תוספת של 57 ש"ח באפריל 2011. כך שהקצבה בעדו תעמוד על 252 ש"ח ותשתווה בכך לקצבה המשתלמת בעד הילד השלישי והרביעי. באפריל 2012 אמורה להינתן עוד תוספת של 7 ש"ח לקצבאות המשתלמות בעד הילד השני, השלישי והרביעי כך שהקצבה בעד ילדים אלה תעמוד על 259 ש"ח לחודש.

כן הוגדלה בחוק ההתייעלות קצבת ילד שלישי ואילך שנוגדל לפני 1 ביוני 2003 בהפרש שבין הסכום הבסיסי הקבוע לגביו כאמור לעיל לבין 159 ש"ח. עוד נקבע בחוק

"הסכום הבסיסי יעודכן כמפורט להלן", אחרי פסקה (2) יקראו:

"(א2) בתקופה שמיום כ"ה בטבת התשע"א (1 בינואר 2011) ועד יום י"ח בטבת התשע"ג (31 בדצמבר 2012) (בהגדרה זו – התקופה הקובעת), לעניין גמלה כאמור בפסקה (2) יעודכן הסכום הבסיסי לפי שיעור המפורט להלן:

(א) עלה המדד בשיעור העולה על 1.5 נקודות האחוז – השיעור כאמור בפסקה (2) פחות 1.5 נקודות האחוז, ואולם אם עלה המדד בשיעור שאינו עולה על 1.5 נקודות האחוז לא יעודכן הסכום הבסיסי;

(ב) הוראות פסקת משנה (א) לא יחולו על גמלה לפי פרק ט' והגמלה האמורה תמשיך להתעדכן לפי הוראות פסקה (2), למעט כל גמלה המחושבת לפיה";

15. (א) ההגדרה "הסכום הבסיסי" שבסעיף 1 לחוק הביטוח הלאומי כנוסחה בסעיף 14 לחוק זה, תחול על גמלה המשתלמת בעד התקופה הקובעת.
- (ב) בתום התקופה הקובעת יראו את הגמלאות כפי שעודכנו לפי הוראות סעיף 14 לחוק זה כאילו עודכנו בתקופה הקובעת לפי שיעור העדכון הקבוע בהגדרה "הסכום הבסיסי" שבסעיף 1 לחוק הביטוח הלאומי.

16. (א) בתקופה שמיום כ"ו באדר ב' התשע"א (1 באפריל 2011) ועד יום ה' בטבת התשע"ב (31 בדצמבר 2011) ייקרא לוח ב' שבחוק הביטוח הלאומי כך: בטור שכותרתו "שיעור", במקום "210%" יקראו "200.5%" והלוח בנוסחו כאמור יחול על הקצבות אוצר המדינה המשתלמות בעד אותה תקופה.

(ב) בתקופה שמיום ו' בטבת התשע"ב (1 בינואר 2012) ועד יום י"ח בטבת התשע"ג (31 בדצמבר 2012) ייקרא לוח ב' שבחוק הביטוח הלאומי כך: בטור שכותרתו "שיעור", במקום "210%" יקראו "204.5%" והלוח בנוסחו כאמור יחול על הקצבות אוצר המדינה המשתלמות בעד אותה תקופה.

17. (א) בתקופה שמיום כ"ה בטבת התשע"א (1 בינואר 2011) ועד יום ה' בטבת התשע"ב (31 בדצמבר 2011), ייקרא לוח י"א לחוק הביטוח הלאומי בטור "הכנסה מרבית" כך:

(1) בפרט 1, במקום "כפול 5" יקראו "כפול 8";

(2) בפרט 2, במקום "לחמש פעמים" יקראו "לשמונה פעמים".

(ב) בתקופה שמיום ו' בטבת התשע"ב (1 בינואר 2012) ועד יום י"ח בטבת התשע"ג (31 בדצמבר 2012), ייקרא לוח י"א לחוק הביטוח הלאומי בטור "הכנסה מרבית" כך:

(1) בפרט 1, במקום "כפול 5" יקראו "כפול 7";

(2) בפרט 2, במקום "לחמש פעמים" יקראו "לשבע פעמים".

18. לוח י"א לחוק הביטוח הלאומי, כנוסחו –
- (1) בסעיף 17(א) לחוק זה, יחול על דמי ביטוח המשתלמים בעד התקופה שמיום כ"ה בטבת התשע"א (1 בינואר 2011) ועד יום ה' בטבת התשע"ב (31 בדצמבר 2011);

ד ב ר י ה ס ב ר

הביטוח הלאומי, לפי חוק הבטחת הכנסה, התשמ"א–1980 ולפי חוק המזונות (הבטחת תשלום), התשל"ב–1972. כמו כן, מוצע לקבוע בסעיף 15(ב) כי בתום התקופה האמורה יראו את כלל התשלומים האמורים כאילו עודכנו

צפוי להביא לחיסכון של כ-535 מיליון ש"ח בשנת 2011 וכ-555 מיליון ש"ח בשנת 2012, מתוכם כ-100 מיליון ש"ח בשנת 2011 וכ-105 מיליון ש"ח בשנת 2012 במימון ישיר מאוצר המדינה בשל תשלום קצבאות לפי סעיף 9 לחוק

- (2) בסעיף 17(ב) לחוק זה, יחול על דמי ביטוח המשתלמים בעד התקופה שמיום ו' בטבת התשע"ב (1 בינואר 2012) ועד יום י"ח בטבת התשע"ג (31 בדצמבר 2012).
19. חוק הבטחת הכנסה – הוראת שעה לעניין הסכום הבסיסי
- בחוק הבטחת הכנסה, התשמ"א-1980¹⁴ (בפרק זה – חוק הבטחת הכנסה), בסעיף 1, בהגדרה "הסכום הבסיסי", אחרי פסקה (2) ייקראו כך:
- "(3) בתקופה הקובעת כמשמעותה בהגדרה הסכום הבסיסי שבסעיף 1 לחוק הביטוח כאמור בפסקה (א2)(א) שבה."
20. חוק הבטחת הכנסה – תחולה והוראת מעבר לעניין הסכום הבסיסי
- (א) ההגדרה "הסכום הבסיסי" שבסעיף 1 לחוק הבטחת הכנסה כנוסחה בסעיף 19 לחוק זה, תחול על גמלה המשתלמת בעד התקופה הקובעת.
- (ב) בתום התקופה הקובעת יראו את הגמלאות כפי שעודכנו לפי הוראות סעיף 19 לחוק זה, כאילו עודכנו בתקופה הקובעת לפי שיעור העדכון הקבוע בהגדרה "הסכום הבסיסי" שבסעיף 1 לחוק הבטחת הכנסה.
21. תיקון חוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום התכנית הכלכלית לשנים 2009 ו-2010), התשס"ט-2009¹⁵ –
- (1) בסעיף 161(ב)(2), במקום "2013" יבוא "2014";
- (2) בסעיף 62 –
- (א) בסעיף קטן (ב), במקום "ט' בניסן התשע"ב (1 באפריל 2012)" יבוא "כ"א בניסן התשע"ג (1 באפריל 2013)";
- (ב) בסעיף קטן (ד), במקום "י"ח בטבת התשע"ג (31 בדצמבר 2012)" יבוא "כ"ח בטבת התשע"ד (31 בדצמבר 2013)";
- (3) בסעיף 63, ברישה, במקום "כ"ח בסיוון התשע"א (30 ביוני 2011)" יבוא "ח' בניסן התשע"ב (31 במרס 2012)";
- (4) בסעיף 65 –
- (א) בפסקה (א)(1), במקום "כ"ה באדר ב' התשע"א (31 במרס 2011)" יבוא "ח' בניסן התשע"ב (31 במרס 2012)";
- (ב) בפסקה (א)(2), במקום "כ"ו באדר ב' התשע"א (1 באפריל 2011)" יבוא "ט' בניסן התשע"ב (1 באפריל 2012)", ובמקום "ח' בניסן התשע"ב (31 במרס 2012)" יבוא "כ' בניסן התשע"ג (31 במרס 2013)";
- (ג) בפסקאות (ב)(2) ו-(ג) במקום "ח' בניסן התשע"ב (31 במרס 2012)" יבוא "ב' בניסן התשע"ג (31 במרס 2013)".

ד ב ר י ה ס ב ר

- לפי כל דין או הסכם שבהם קבועה חובת עדכון של אותם התשלומים.
- ביטוח נכות ולגבי ההסכם בדבר תשלום גמלת נידות (שאינה מתעדכנת בהתאם לשינויים ב"סכום הבסיסי" בהגדרתו בסעיף 1 לחוק הביטוח הלאומי), אך יחול על גמלאות ותשלומים אחרים הצמודים לגמלאות אלה.
- עוד מוצע בסעיף 14(ב) כי האמור לא יחול לגבי גמלה המשתלמת לפי פרק ט' לחוק הביטוח הלאומי שעניינו

¹⁴ ס"ח התשמ"א, עמ' 30.

¹⁵ ס"ח התשס"ט, עמ' 157.

פרק ו': הרשות לשיקום האסיר

22. בחוק הרשות לשיקום האסיר, התשמ"ג-1983¹⁶ (בפרק זה – חוק הרשות לשיקום האסיר) – תיקון חוק הרשות לשיקום האסיר

(1) בסעיף 1 –

(א) במקום ההגדרה "המינהלה" יבוא:

"המשרד" – משרד הרווחה והשירותים החברתיים;

(ב) בהגדרה "הרשות", אחרי "לשיקום האסיר" יבוא "במשרד הרווחה והשירותים החברתיים";

(ג) בהגדרה "השר", במקום "העבודה והרווחה" יבוא "הרווחה והשירותים החברתיים";

(2) בסעיף 2 –

(א) בסעיף קטן (ב), במקום "על ידה" יבוא "על ידי המשרד";

(ב) בסעיף קטן (ג), במקום "הרשות רשאית" יבוא "השר רשאי", והסיפה החל במילים "בהתאם לכללים" – תימחק;

ד ב ר י ה ס ב ר

החברתיים רשות לשיקום האסיר, שתפעל כשירות במסגרת המשרד ותהיה חלק בלתי נפרד הימנו.

סעיף 22 לפסקה (1)

מוצע לתקן את סעיף 1 לחוק הרשות לשיקום האסיר, התשמ"ג-1983 (בפרק זה – חוק הרשות), אשר בו מוגדרים מונחים שונים שנעשה בהם שימוש בחוק האמור, ולהתאימו לתיקונים המוצעים בהצעת חוק זו.

לפסקה (2)

סעיף 2 לחוק הרשות קובע לאמור:

"תחולה"

2. (א) חוק זה יחול לגבי אסיר שפנה לרשות בדרך שנקבעה תוך שנה מיום שחרורו ממאסר, וערב פנייתו היה רשום במרשם האוכלוסין לפי חוק מרשם האוכלוסין, התשכ"ה-1965, והתגורר בישראל, יהודה והשומרון או חבל עזה.

(ב) לעניין סעיף קטן (א) יראו מי שהופנה לרשות על ידי גוף שנקבע לעניין זה על ידה, כמי שפנה אליה.

(ג) הרשות רשאית להאריך את התקופה האמורה בסעיף קטן (א), בהתאם לכללים שייקבעו כאמור בסעיף 4.

לפסקת משנה (א)

מוצע לקבוע כי גוף שנקבע לעניין סעיף 2(ב) לחוק הרשות כגוף מפנה, יהיה גוף שהמשרד הכיר בו במקום הרשות לשיקום האסיר (בפרק זה – הרשות). שכן הרשות הופכת להיות חלק מהמשרד.

לפסקת משנה (ב)

מוצע לקבוע כי הסמכות על פי סעיף 2(ג) לחוק הרשות, להאריך את התקופה הקבועה בסעיף 2(א) לאותו

פרק ו' בהחלטת הממשלה מס' 2084 מיום ד' באב התש"ע (15 ביולי 2010) (בפרק זה – החלטת הממשלה מס' 2084), הוטל על משרד האוצר לקדם, במסגרת תיקוני החקיקה לעניין המדיניות הכלכלית לשנים 2011 ו-2012, את תיקוני החקיקה הנדרשים לביטול מעמדה הסטטוטורי של הרשות לשיקום האסיר כתאגיד על פי חוק (בפרק זה – הרשות הקודמת), ולהעברת פעילותה וסמכויותיה על פי כל דין למשרד הרווחה והשירותים החברתיים (בפרק זה – המשרד).

המשרד מטפל כבר היום, בהיבטים מסוימים, באוכלוסיה שבה מטפלת הרשות הקודמת, שהיא אוכלוסיית האסירים המשוחררים ומשפחותיהם. טיפול זה נעשה באמצעות הרשויות המקומיות וגורמים נוספים בקהילה, אשר יכולים לאפשר רצף שירותים לטיפול באסיר ובמשפחתו (למשל לעניין שימוש בסמים, אלימות במשפחה, שירותים לילדים בסיכון וכיוצא באלה). הממשק בין שיקום האסיר מיד עם צאתו מהכלא, לבין המשך הטיפול בו בקהילה בשיתוף עם הרשויות המקומיות, לרבות הטיפול בילדיו ומשפחתו, חשוב כדי להבטיח רצף שירותים לאסיר ולשיקומו, תוך ניצול יעיל של משאבים.

השירותים שמפעילה הרשות הקודמת באופן שבו הם מופעלים כיום, דומים לשירותי הרווחה הניתנים כבר היום על ידי המשרד. לכן יצירת סטנדרטים, פיקוח ומעטפת ארגונית אחידים, תהיה יעילה יותר מהמצב הנוכחי שבו פועלת הרשות הקודמת במערכים מינהליים נפרדים מהמשרד, ואף תביא לשיפור הטיפול באסיר ובמשפחתו ובהרחבתו של הטיפול.

לפיכך, מוצע לבטל את הרשות הקודמת כתאגיד שהוקם על פי חוק, ולהקים במשרד הרווחה והשירותים

¹⁶ ס"ח התשמ"ג, עמ' 49.

(א) האמור בו יסומן "א" ובו –

(1) במקום הרישה יבוא "מוקמת בזה, במשרד הרווחה והשירותים החברתיים, רשות לשיקום האסיר שתפקידה יהיו";

(2) בפסקה (8), הסיפה החל במילים "ולקבוע כללים" – תימחק;

(3) במקום פסקה (9) יבוא:

(9) "לבצע מחקרים בתחום שיקום האסיר, בתיאום עם מערך המחקר של המשרד";

(ב) אחרי סעיף קטן (א) יבוא:

(ב) "בראש הרשות יעמוד מנהל הרשות, ועובדי הרשות יפעלו לפי הנחיותיו המקצועיות.

(ג) עובדי הרשות, ובכלל זה מנהל הרשות, יהיו עובדי המדינה, ויחולו עליהם הוראות חוק שירות המדינה (מינויים), התשי"ט-1959¹⁷;

(4) בסעיף 4, במקום "(3)3" יבוא "(א)3(3)";

(5) סעיפים 5 עד 9 – בטלים;

ד ב ר י ה ס ב ר

עובדי המדינה ויחולו עליהם הוראות חוק שירות המדינה (מינויים), התשי"ט-1959, על כל המשתמע מכך. העובדים שעליהם יחול החוק האמור הם עובדי הרשות הקודמת אשר יעברו למשרד בהתאם להוראות סעיף 4(א) המוצע, וכן עובדים חדשים שיתקבלו לעבודה ברשות לאחר ביטולה כרשות תאגידית והעברתה למשרד.

לפסקה (5)

סעיפים 5 עד 9 לחוק הרשות קובעים לאמור:

"הרשות – תאגיד

5. הרשות היא תאגיד.

מקום מושב הרשות

6. מקום מושבה של הרשות הוא ירושלים.

הרשות – גוף מבוקר

7. הרשות תהיה גוף מבוקר כמשמעותו בסעיף 2(9) לחוק מבקר המדינה, התשי"ח-1958 [נוסח משולב].

פטור ממיסים

8. לענין חובת תשלום אגרות ותשלומי חובה אחרים דין הרשות כדין המדינה.

אחריות בניזקים

9. לענין חוק הניזקים האזרחיים (אחריות המדינה), התשי"ב-1952, דין הרשות כדין המדינה."

מוצע לבטל את הסעיפים האמורים שכן מטרת תיקון זה היא ביטול מעמדה הסטוטורי של הרשות לשיקום האסיר כתאגיד על פי חוק, והעברת פעילותה וסמכויותיה על פי כל דין למשרד. לפיכך, כפועל יוצא מביטול התאגיד יש לבטל את הסעיפים האלה.

חוק, תהיה נתונה, במקום לרשות, לשר הרווחה והשירותים החברתיים (בפרק זה – השר). האמון על הרשות כחלק מהמשרד. כמו כן, מכיוון שהשר הוא המאריך את התקופה והוא הקובע את הכללים לפי סעיף 4 לחוק הרשות, מוצע למחוק את הסיפה של סעיף 2(ג) האמור, המכפיפה את הארכת התקופה לכללים לפי סעיף 4 האמור.

לפסקה (3)

לפסקת משנה (א)2)

על פי סעיף 8(3) לחוק הרשות, מוסמכת הרשות "לפקח על גופים מתנדבים העוסקים בשיקום האסיר ולקבוע כללים להקצבות מתקציב הרשות לגופים אלה". מוצע למחוק את תפקיד הרשות בקביעת כללים להקצבות מתקציבה, שכן אם הרשות הופכת להיות חלק מהמשרד, הרי שתקציב הרשות נכלל בתקציב המשרד ואין צורך בקביעה שכזו בחוק.

לפסקת משנה (א)3)

על פי סעיף 9(3) לחוק הרשות, מוסמכת הרשות "להציע חקיקה וליזום מחקרים בתחום פעילותה של הרשות". מוצע לשנות הוראה זו מאחר שהרשות הופכת להיות חלק מהמשרד ולכן אין היא יכולה בעצמה להציע חקיקה. עם זאת, לרשות תהיה אפשרות לבצע מחקרים בתחום עבודתה, וזאת בתיאום עם אגף המחקר של המשרד אשר עובד עם שאר אגפי המשרד.

לפסקת משנה (ב)

מוצע לקבוע כי בראש הרשות יעמוד מנהל, ולהבהיר כי עובדי הרשות יהיו עצמאיים בשיקול דעתם המקצועי ויעבדו לפי ההנחיות המקצועיות של מנהל הרשות. כמו כן, מוצע לקבוע כי עובדי הרשות לרבות מנהל הרשות, יהיו

¹⁷ ס"ח התשי"ט, עמ' 86.

(6) במקום סעיף 10 יבוא:

10. "מועצה מייעצת (א) השר ימנה מועצה מייעצת לעניין שיקום האסיר (להלן לעניין שיקום האסיר – המועצה המייעצת), ובה 25 חברים והם:

- (1) שלושה נציגי השר מקרב עובדי משרדו;
- (2) מנהל האגף לשירותי תיקון שבמשרד או מי מטעמו;
- (3) נציג שר הבינוי והשיכון מקרב עובדי משרדו;
- (4) נציג שר החינוך והתרבות מקרב עובדי משרדו;
- (5) נציג שר האוצר מקרב עובדי משרדו;
- (6) נציג שר הפנים מקרב עובדי משרדו;
- (7) נציג שר המשפטים מקרב עובדי משרדו;
- (8) נציג שירות התעסוקה מקרב עובדי השירות;
- (9) נציב בתי הסוהר או מי מטעמו;
- (10) נציג משטרת ישראל;
- (11) נציג הסגוריה הציבורית;
- (12) נציג צבא-הגנה לישראל;
- (13) שני אנשי ציבור;
- (14) נציג של ארגון העובדים המייצג את רוב העובדים במדינה;
- (15) נציג של ארגון מעבידים שלדעת השר הוא ארגון יציג ונוגע לעניין;
- (16) נציג של איגוד מקצועי המייצג את רוב העובדים הסוציאליים במדינה;

ד ב ר י ה ס ב ר

לפסקה (6)

סעיף 10 לחוק הרשות קובע לאמור:

"מועצת הרשות

10. (א) לרשות תהיה מועצה ובה 39 חברים שימנה נשיא המדינה; הודעה על המינוי תפורסם ברשומות.

(ב) המועצה תהיה מורכבת מאלה:

(1) עשרים ואחד חברים שיתמנו על פי המלצת השר, שתינתן לאחר התייעצות עם שר הפנים, ובהם שמונה אנשי ציבור, ששה פעילים במוסדות ובארגוני מתנדבים בתחום הטיפול באסיר, שנים מבין חברי הסגל האקדמי במוסדות להשכלה גבוהה וחברי האגודה הישראלית לקרימינולוגיה, שני נציגים של ארגון העובדים המייצג את רוב העובדים במדינה, שני נציגים של ארגוני מעבידים שלדעת השר הינם ארגונים יציגים ונוגעים לענין ונציג אחד של איגוד מקצועי המייצג את רוב העובדים הסוציאליים במדינה;

(2) נציב בתי הסוהר, המנהלים הכלליים של משרדי העבודה והרווחה, הפנים, הבינוי

והשיכון, המנהל הכללי של שירות התעסוקה, מנהל האגף לשירותי תיקון ומנהל שירות המבחן למבוגרים במשרד העבודה והרווחה, מנהל אגף המשטרה ובתי הסוהר במשרד הפנים, ראש מינהל האסירים בשירות בתי הסוהר;

(3) נציג אחד של כל אחד מאלה: שר החינוך והתרבות, שר האוצר, שר המשפטים, המפקח הכללי של משטרת ישראל ורמטכ"ל צבא-הגנה לישראל;

(4) שלושה נציגים של הארגון המייצג את המספר הרב ביותר של רשויות מקומיות בישראל ונציג אחד של הארגון המייצג את המספר הרב ביותר של מועצות אזוריות בישראל."

מוצע להחליף את סעיף 10 האמור שעניינו מועצת הרשות, ולקבוע כי המועצה לשיקום האסיר (בפרק זה – המועצה) תהיה מועצה מייעצת לשר (ר' סעיף 15 המוצע), וכי הרכבה יהיה בהתאם לאמור בסעיף, וזאת בשל המעבר מרשות תאגידית לשירות במשרד.

- (17) שני פעילים במוסדות ובארגוני מתנדבים בתחום הטיפול באסיר;
- (18) חבר הסגל האקדמי במוסד להשכלה גבוהה, שהוא חבר האגודה הישראלית לקרימינולוגיה;
- (19) שני נציגים של הארגון המייצג את המספר הרב ביותר של רשויות מקומיות בישראל;
- (20) נציג של הארגון המייצג את המספר הרב ביותר של מועצות אזוריות בישראל.
- (ב) השר ימנה יושב ראש למועצה המייעצת, מבין חבריה.
- (ג) מנהל הרשות יהיה רשאי להשתתף בדיוני המועצה המייעצת.
- (ד) הודעה על מינוי המועצה המייעצת ועל הרכבה תפורסם ברשומות”;

(7) סעיף 11 – בטל;

(8) בסעיף 13 –

(א) במקום הרישה עד המילים ”שר הפנים” יבוא ”השר רשאי”;

(ב) אחרי פסקה (3) יבוא:

”(4) נתקיימו נסיבות אחרות, אשר לדעת השר פוסלות אדם מלכהן כחבר המועצה.”;

(9) במקום סעיף 15 יבוא:

”תפקידי המועצה 15. המועצה המייעצת תיעץ לשר בגיבוש המדיניות הכוללת של פעילות הרשות, ובכלל זה בעניינים אלה: המייעצת

ד ב ר י ה ס ב ר

(2) איבד את הכושר הגופני או הנפשי למלא את תפקידיו;

(3) נעדר ללא סיבה מוצדקת מארבע ישיבות רצופות של המועצה.”

מוצע כי הסמכות להעביר חבר מועצה מכהונתו תהיה של השר, במקום נשיא המדינה. כמו כן מוצע להוסיף כי העברת חבר מועצה מכהונתו יכול שתהא גם בנסיבות אחרות אשר לדעת השר פוסלות את אותו אדם מלכהן כחבר המועצה.

לפסקה (9)

סעיף 15 לחוק הרשות קובע לאמור:

”תפקידי המועצה

15. תפקידי המועצה יהיו:

(1) להתוות את קווי הפעולה של הרשות;

(2) להנחות את המינהלה במילוי תפקידיה;

(3) לדון בהצעת התקציב השנתי ובדין וחשבון השנתי שתגיש לה המינהלה;

(4) לדון בכל ענין הנוגע לפעילותה השוטפת ולניהולה של הרשות.”

לפסקה (7)

סעיף 11 לחוק הרשות קובע לאמור:

”יושב ראש המועצה

11. (א) יושב ראש המועצה יתמנה בידי נשיא המדינה מבין חברי המועצה שמונו כאמור בסעיף 10(ב)1, על פי המלצת השר שתינתן לאחר התייעצות עם שר הפנים.

(ב) המנהל הכללי של משרד העבודה והרווחה יכהן כממלא מקום קבוע של יושב ראש המועצה.”

מוצע לבטל את סעיף 11 האמור ולקבוע את ההוראה שבסעיף (א) שבו, לעניין מינוי יושב ראש המועצה, לסעיף 10 המוצע. כמו כן, מאחר שעל פי סעיף 10 המוצע לא נקבע בהרכב המועצה כי המנהל הכללי של המשרד יכהן כחבר המועצה, מוצע לבטל גם את ההוראה של סעיף 11(ב) לחוק הרשות.

לפסקה (8)

סעיף 13 לחוק הרשות קובע לאמור:

”העברת חבר מכהונתו

13. נשיא המדינה רשאי, על פי המלצת השר, שתינתן לאחר התייעצות עם שר הפנים, להעביר חבר המועצה מכהונתו אם הוא –

(1) הורשע בעבירה שיש עמה קלון;

- (1) תמיכה בשיקום ושילוב אסירים בקהילה, לרבות בתחומי התעסוקה;
- (2) סיוע למשפחות אסירים;
- (3) ליווי מקצועי של מסגרות שיקומיות ייעודיות;
- (4) עניינים נוספים שיוורה עליהם השר;

(10) במקום סעיף 16 יבוא:

- "ועדות 16. המועצה רשאית למנות ועדות מבין חבריה ואף שלא מבין חבריה, שיהיו רשאיות לתת המלצות למועצה בעניינים שבהם הסמיכה אותן המועצה לדון";
- (11) בסעיף 17(א), במקום "לחברי ועדות המועצה ולחברי המינהלה שאינם עובדי הרשות או" יבוא "לחברי ועדות המועצה שאינם";
- (12) סעיפים 18 עד 20 – בטלים;
- (13) בסעיף 21, במקום "ועדותיה או המינהלה" יבוא "או ועדותיה" ובסופו יבוא "ובלבד שרוב חבריהן מכהנים כדין";
- (14) במקום סעיף 22 יבוא:
- "תקציב הרשות 22. (א) תקציב הרשות ייקבע בחוק התקציב השנתי במסגרת תקציב המשרד; לענין זה, "חוק התקציב השנתי" – כמשמעותו בחוק יסודות התקציב, התשמ"ה-1985¹⁸.

ד ב ר י ה ס ב ר

סמכויות המינהלה

19. המינהלה מוסמכת לבצע בשם הרשות כל פעולה הדרושה למילוי תפקידיה על פי חוק זה, למעט פעולות שיוחדו בחוק זה למועצה.

עובדי הרשות

20. (א) המינהלה תקבע, באישור השר, תקן לעובדי הרשות.

(ב) המינהלה תמנה את עובדי הרשות ותקבע את תפקידיהם וסמכויותיהם; מינוי עובדי הרשות יהיה לפי הכללים הקבועים למינוי עובדי המדינה, בשינויים המחויבים לפי הענין.

(ג) תנאי עבודתם של עובדי הרשות, לרבות חברי המינהלה שהם עובדי הרשות, יהיו כתנאי עבודתם של עובדי המדינה.

מאחר שהרשות הופכת להיות חלק מהמשרד, הרי שמתבטל מאליה כל תפקיד המינהלה הקבוע בחוק הרשות. לפיכך מוצע לבטל את הוראות חוק הרשות המתייחסות לגוף זה, קרי – הוראות סעיפים 18 עד 20 בכללותם, וכן הוראות סעיף 17(א) לענין החזר הוצאות לחברי המינהלה, וההתייחסות למינהלה בסעיף 21 לחוק הרשות.

לפסקה (14)

סעיף 22 לחוק הרשות קובע לאמור:

"תקציב"

22. (א) המינהלה תכין, לתאריך שקבעה המועצה, הצעת תקציב שנתי לרשות ותגיש אותו למועצה; בנסיבות

מוצע להחליף את סעיף 15 האמור ולהתאים את תפקידי המועצה, להיותה מועצה מייעצת לשר. המועצה תייעץ לשר בדבר גיבוש המדיניות הכוללת של פעילות הרשות לאור תפקידיה של הרשות בסעיף 3 לחוק הרשות, לרבות בתחום שיקום ושילוב אסירים בקהילה וסיוע לבני משפחות האסירים בעת המאסר ואחריו באמצעות הלשכות לשירותים חברתיים וכן בכל עניין אחר שיוורה עליו השר.

לפסקה (10)

סעיף 16 לחוק הרשות קובע לאמור:

"ועדות"

16. המועצה רשאית למנות ועדות מבין חבריה ואף שלא מבין חבריה ולאצול להן מסמכויותיה.

מוצע להחליף את סעיף 16 האמור כך שישקף את מטרת הקמתן של ועדות המועצה, לרבות מתן המלצות למועצה באותם עניינים שהסמיכה אותה המועצה לדון ולהמליץ לה.

לפסקאות (11) עד (13)

סעיפים 18 עד 20 לחוק הרשות קובעים לאמור:

"מנהל הרשות והמינהלה"

18. (א) השר, בהתייעצות עם המועצה, ימנה מנהל לרשות, ורשאי הוא למנות באותה דרך סגן למנהל הרשות.

(ב) עניני הרשות ינוהלו בידי מינהלה, שתהא מורכבת ממנהל הרשות, סגנו – אם התמנה כאמור, וחברים נוספים שימנה השר בהתייעצות עם המועצה, ובלבד שמספר חברי המינהלה לא יעלה על תשעה ושלפחות שלישי מחבריה יתמנו כאמור מבין חברי המועצה שאינם עובדי המדינה.

¹⁸ ס"ח התשמ"ה, עמ' 60.

(ב) השר רשאי לאשר למשרד קבלת תרומות לצורך הקמה ואחזקה של מסגרות למתן שירותי שיקום לאסירי;

(15) סעיפים 23 עד 25 – בטלים.

23. תיקון חוק המרשם הפלילי ותקנת השבים, התשמ"א-1981¹⁹, בתוספת הראשונה, בפרט (כט), במקום "בסעיף 18" יבוא "בסעיף 3(ב)".

24. פרק ו' – תחילה (א) תחילתו של פרק זה, למעט סעיפים 26, 27(ג) ו-28, ביום ו' בטבת התשע"ב (1 בינואר 2012), ואולם רשאי השר, בהסכמת שר האוצר ובאישור הכנסת, לדחות בצו את מועד התחילה האמור ובלבד שלא יהיה מאוחר מיום י"ח בטבת התשע"ג (31 בדצמבר 2012) (בפרק זה – יום התחילה).

(ב) תחילתם של סעיפים 26, 27(ג) ו-28 ביום כ"ה בטבת התשע"א (1 בינואר 2011).

ד ב ר י ה ס ב ר

מן המרשם הפלילי לרשויות ולבעלי תפקידים המפורטים בתוספת הראשונה לאותו חוק. פרט (כט) שבתוספת הראשונה לחוק האמור קובע לאמור:

"(כט) מנהל הרשות לשיקום האסיר (להלן – הרשות), כמשמעותו בסעיף 18 לחוק הרשות לשיקום האסיר, התשמ"ג-1983, ועובדי הרשות שהוא הסמיך לכך, לגבי אסירים שבטיפול הרשות;".

מאחר שבתיקון זה מוצע לבטל את סעיף 18 לחוק הרשות ולקבוע הוראות בדבר מנהל הרשות בסעיף 3(ב) לחוק הרשות, מוצע לשנות בהתאם את ההפניה לחוק הרשות שבפרט (כט) האמור.

סעיף 24 בהתאם להחלטת הממשלה מס' 2084, מוצע לקבוע כי תחילתו של פרק זה תהא ביום ו' בטבת התשע"ב (1 בינואר 2012), ואולם למקרה שבו המעבר יגרם לקשיים שלא יאפשרו עמידה במועד זה, מוצע לקבוע כי השר יהיה רשאי, בהסכמת שר האוצר ובאישור הכנסת, לדחות, בצו, את מועד התחילה האמור לפרק זמן שלא יעלה על שנה אחת, קרי – עד ליום י"ח בטבת התשע"ג (31 בדצמבר 2012).

עוד מוצע כי כמה הוראות שבפרק זה ייכנסו לתוקף כבר ביום כ"ה בטבת התשע"א (1 בינואר 2011). המדובר בהוראות אלה:

(1) סעיף 26 להצעת החוק, שעניינו מעבר עובדים מהרשות הקודמת למשרד וזכויותיהם;

(2) סעיף 27(ג) להצעת החוק, שעניינו העברת נכסים, חובות והתחייבויות לקניין המדינה לפני מועד התחילה של פרק זה;

(3) סעיף 28 לחוק המוצע הקובע הוראות מעבר לתקופת הביניים שבין יום כ"ה בטבת התשע"א (1 בינואר 2011) לבין מועד התחילה של פרק זה (בפרק זה – תקופת הביניים).

סעיף 25 מוצע לקבוע, בהתאם להחלטת הממשלה מס' 2084, כי במועד התחילה של פרק זה תחדל להתקיים הרשות הקודמת שהוקמה כתאגיד על פי חוק הרשות, וכן יהיו בטלים כל המינויים שנעשו מכוח חוק הרשות לפני מועד התחילה של פרק זה.

מיוחדות רשאית המינהלה להגיש הצעת תקציב לתקופה קצרה משנה וכן הצעת תקציב מילואים.

(ב) המועצה תדון בהצעת התקציב ותעביר אותה לשר, בצירוף הערותיה והמלצותיה.

(ג) השר, באישור ועדת הכספים של הכנסת, יקבע את התקציב כפי שהציעה המועצה או בשינויים שימצא לנכון.

(ד) לפני קביעת התקציב כאמור בסעיף קטן (ג) יביא השר את הצעת התקציב לידיעת ועדת הפנים ואיכות הסביבה של הכנסת.

בשל מעבר הרשות למשרד, מוצע להחליף את סעיף 22 האמור באופן שישקף את קביעת תקציב הרשות ככל גוף ממשלתי אחר בהתאם לחוק יסודות התקציב, התשמ"ה-1985.

לפסקה (15)

סעיפים 23 עד 25 קובעים לאמור:

"מימון

23. (א) תקציב הרשות ימומן מאוצר המדינה וכן מתרומות שתקבל לפי סעיף קטן (ב).

(ב) בנוסף להקצבה מאוצר המדינה רשאית הרשות לקבל תרומות מכל אדם ולהשתמש בהן למילוי תפקידיה.

פיקוח

24. (א) הרשות תעמוד לפיקוחו הכללי של השר.

(ב) השר רשאי לדרוש מהרשות, בכל עת, דין וחשבון וכן מידע שוטף או חר'פעמי על כל ענין שהוא בגדר תפקידיה וסמכויותיה.

דיווח

25. הרשות תעביר מדי שנה את הדין וחשבון השנתי שלה לוועדת הפנים ואיכות הסביבה של הכנסת ולשר.

מוצע לבטל את סעיף 23 לחוק הרשות מאחר שנושא קבלת התרומות הועבר לסעיף התקציב (ר' סעיף 22 המוצע). כמו כן, מוצע לבטל את סעיפים 24 ו-25 לחוק הרשות שכן כחלק מביטול הרשות והעברתה למשרד, היא תעמוד תחת פיקוחו של שר הרווחה והשירותים החברתיים האמון על משרדו, ובכלל זה על אגפיו ושירותיו השונים, לרבות דיווח על פעילותה של הרשות.

סעיף 23 בסעיף 5(א) לחוק המרשם הפלילי ותקנת השבים, התשמ"א-1981, נקבע כי המשטרה תמסור מידע

¹⁹ ס"ח התשמ"א, עמ' 322; התשע"ע, עמ' 246.

(1) הרשות שהוקמה בחוק הרשות לשיקום האסיר כנוסחו ערב יום התחילה (בפרק זה – הרשות הקודמת) – תחדל להתקיים;

(2) כל מינוי אשר נעשה מכוח חוק הרשות לשיקום האסיר לפני יום התחילה – בטל.

26. (א) השר רשאי להורות כי עובד אשר ערב יום התחילה היה עובד קבוע של המטה או המחוזות של הרשות הקודמת, יהיה עובד משרד הרווחה והשירותים החברתיים (בפרק זה – המשרד), החל ביום התחילה או במועד מוקדם יותר שהורה עליו.

(ב) על אף האמור בכל דין, עובד הרשות הקודמת שעבר למשרד כאמור בסעיף קטן (א) (בסעיף זה – עובד עובר), לא יהיה זכאי להטבות פרישה כלשהן בשל המעבר.

(ג) כל הזכויות ותנאי העבודה שהיו לעובד עובר, כדין ובהתאם להוראות סעיף 29 לחוק יסודות התקציב, התשמ"ה-1985, ערב יום המעבר למשרד, יישמרו לו ויראו אותם כזכויות ותנאי עבודה הנובעים מעבודתו כעובד המדינה.

27. (א) כל הנכסים, החובות וההתחייבויות שהיו של הרשות הקודמת ערב יום התחילה, יהיו החל ביום התחילה לקניין המדינה, בכפוף להוראות סעיף 42(ג).

(ב) כל תביעה של הרשות הקודמת או נגדה, שהיתה תלויה ועומדת ערב יום התחילה, וכל עילה לתביעה כאמור שהיתה קיימת באותו מועד, יוסיפו לעמוד בתוקפן ויראו אותן כאילו הן של המדינה או נגדה, לפי העניין.

(ג) על אף האמור בסעיף קטן (א), רשאי השר לקבוע בצו כי נכסים, חובות והתחייבויות מסוימים שיקבע, יהיו לקניין המדינה לפני יום התחילה, במועד שיקבע.

(ד) בסעיף זה, "נכסים" – לרבות זכויות.

28. (א) בתקופה שמיום כ"ה בטבת התשע"א (1 בינואר 2011) עד יום התחילה (בסעיף זה – תקופת הביניים), תהיה כל התקשרות של הרשות הקודמת טעונה גם אישור של חשב המשרד.

(ב) על אף הוראות פרק זה, רשאי השר לקבוע, בצו, כי בתקופת הביניים יבוצע תפקיד מהתפקידים המוטלים על הרשות או על עובדיה לפי כל דין, בין באופן כללי ובין לעניין מסוים, בידי עובד המשרד, באופן ובתנאים שיקבע.

ד ב ר י ה ס ב ר

בנוסף, מוצע לאפשר לשר לקבוע בצו כי נכסים, חובות והתחייבויות מסוימים שיקבע, ייפכו לקניין המדינה עוד לפני כניסתו של התיקון המוצע לתוקף.

סעיף 28 לפסקה (א)

מוצע לקבוע שבתקופת הביניים כל התקשרות של הרשות הקודמת תיעשה בהסכמת חשב המשרד וזאת למטרת פיקוח ובקרה על הרשות הקודמת שהיא תאגיד, אשר עתיד להיכלל כחלק מהמשרד, וכחלק ממשרד ממשלתי כל התקשרות מחייבת את אישורו של חשב המשרד.

לפסקה (ב)

מוצע לקבוע כי על אף הוראות פרק זה, רשאי השר לקבוע, בצו, כי בתקופת הביניים יבוצע תפקיד מהתפקידים המוטלים על הרשות או על עובדיה לפי כל דין, בין באופן כללי ובין לעניין מסוים, בידי עובד המשרד, באופן ובתנאים שיקבע. עובדי המשרד שהשר יוכל להסמיך לבצע את התפקידים כאמור יהיו עובדים של הרשות הקודמת שעברו למשרד במהלך תקופת הביניים או עובדים חדשים שייקלטו במשרד לצורך ביצוע תפקידי הרשות הקודמת כאמור.

סעיף 26 מוצע כי השר יהיה רשאי להורות שעובדים קבועים של המטה או המחוזות של הרשות הקודמת, אשר ייקבעו על ידי השר, ייפכו לעובדי המשרד עם כניסתו של התיקון המוצע לתוקף או במועד מוקדם יותר שהורה עליו השר. כל הזכויות ותנאי העבודה שהיו לאותם עובדים עד יום המעבר למשרד, יישמרו להם גם לאחר המעבר ויראו אותם כנובעים מעבודתם כעובדי המדינה. עובדים שעברו למשרד כאמור, לא יהיו זכאים להטבות פרישה בשל המעבר.

סעיף 27 נוכח ביטול הרשות הקודמת כתאגיד שהוקם על פי חוק והקמת רשות לשיקום האסיר כחלק מהמשרד, מוצע להעביר את כל נכסיה חובותיה והתחייבויותיה של הרשות הקודמת, ערב כניסתו לתוקף של התיקון המוצע, לקניין המדינה. כמו כן מוצע לקבוע כי תביעות שהיו לרשות הקודמת או כנגד הרשות הקודמת יוסיפו ויעמדו בתוקפן ויראו אותן כאילו הן של המדינה או נגדה, לפי העניין.

פרק ז': בריאות

29. בחוק ביטוח בריאות ממלכתי, התשנ"ד-1994²⁰, אחרי סעיף 40 יבוא:

תיקון חוק ביטוח
בריאות ממלכתי

"דיווח על תרומות בתחום הבריאות 40א. (א) תושב ישראל או תאגיד הרשום בישראל שהוא אחד מהמפורטים להלן, שנתן תרומה בכסף או בשווה כסף, בסכום כלשהו, לגופים העוסקים בתחום הבריאות והפועלים בלא מטרת רווח, או בסכום או בסכומים העולים על 2,500 שקלים חדשים לשנה לרופאים או לחוקרים מתחום הרפואה או הבריאות, ימסור לשר הבריאות, בכל שנה, עד יום 1 ביוני את רשימת הגופים, הרופאים והחוקרים, לפי העניין, שלהם תרם כאמור ואת סכום התרומה שנתן;

(1) יצרן, יבואן או משווק של ציוד רפואי;

(2) בעל רישום של תכשיר;

(3) יצרן, יבואן או משווק של תכשיר, אף אם אינו בעל הרישום;

(4) תאגיד השולט או המצוי בשליטת אחד הגורמים המנויים בפסקאות (1) עד (3).

ד ב ר י ה ס ב ר

הוראת השעה נועדה להבטיח שקיפות מרבית ולשמר כלי אפקטיבי בידי הרגולטור לפיקוח על ניגודי עניינים בתחום הבריאות. ככל שתהיה שקיפות רבה יותר בתחום זה הרי שמקורות המימון הציבוריים יוקצו בצורה הנכונה והיעילה ביותר לטובת ציבור המטופלים.

בהתאם להוראת השעה, החל משנת 2009 מתפרסמת מדי שנה באתר האינטרנט של משרד הבריאות, רשימת התורמים כשלצד כל אחד מהם מופיעה רשימת הגופים שלהם תרם. חלק מאותם גופים הנהנים מתרומות אלה הם רופאים וחוקרים בתחום הרפואה או הבריאות. מפתח חוסר הידע של המטופל, להמלצתו של הרופא המטפל בו, ישנה השפעה ניכרת על התרופה שאותה יבחר המטופל ובכך על הצלחתה, זאת במיוחד כאשר הרופא נדרש לעתים להמליץ על תרופה אחת מבין כמה חלופות. להמלצה זאת משמעות רבה על רכש התרופות נוכח העובדה כי תרופות מרשם רופא מהוות את מרבית רכש התרופות במערכת הבריאות. אשר לחוקר המבצע מחקר, לעתים מבוצע המחקר על אודות תרופה שהיצרן, היבואן או המשווק שלה נמנה בין התורמים שמתרומותיהם נהנה החוקר, כאשר לתוצאת המחקר קיימת השפעה רבה על הצלחתה של התרופה ועל רווחיו של היצרן, היבואן או המשווק.

על כן, לצורך הגברת השקיפות וכדי שפרסום הרשימות ישמש כלי אפקטיבי בידי הרגולטור לפיקוח על ניגודי עניינים בתחום הבריאות, מוצע לקבוע את הוראת השעה כהוראת קבע ולתקן אותה כך שהדיווח ובעקבותיו הפרסום על הרשימות כאמור יכלול גם את סכומי התרומה שניתנו וידווח הן על ידי נותני התרומה והן על ידי מקבלי

סעיף 29 עלות סל שירותי הבריאות לקופות החולים לשנה עומדת על כ-30 מיליארד שקלים חדשים. 6 מיליארד שקלים חדשים מתוך הסכום האמור, משמשים את הקופות לרכישה של תרופות וציוד רפואי. לאור ההיקפים הניכרים של משאבים ציבוריים המושקעים בתחום זה, ולנוכח קיומו של קשר מסורתי בין חברות התרופות לבין גורמים שונים הפועלים בתחום הבריאות, בין אם באספקת שירותים ובין אם במחקר ופיתוח, עולה הצורך להבטיח כי קידום התרופות והציוד הרפואי יבוסס אך ורק על שיקולים מקצועיים ועל צורכי ציבור המטופלים.

בהתאם לכך, התקבל בכנסת, ביום כ"א בסיוון התשס"ח (24 ביוני 2008), חוק ההסדרים במשק המדינה (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב והמדיניות הכלכלית לשנת הכספים 2008, התשס"ח-2008) ובו, בסעיף 40א, תיקון לחוק ביטוח בריאות ממלכתי, התשנ"ד-1994, הקובע, כהוראת שעה, כי תושב ישראל או תאגיד הרשום בישראל שהוא יצרן, יבואן או משווק של ציוד רפואי או של תכשיר, בעל רישום של תכשיר או תאגיד השולט או המצוי בשליטת אחד מאלה, שנתן תרומה בכסף או בשווה כסף לגופים העוסקים בתחום הבריאות בלא מטרת רווח ימסור לשר הבריאות, בכל שנה, עד יום 1 ביוני את רשימת הגופים שלהם תרם כאמור. כמו כן, נקבע כי שר הבריאות יפרסם באתר האינטרנט של משרד הבריאות את הרשימות שהועברו לו. תוקפה של הוראת השעה נקבע לזמן קצוב, החל ביום כ"ז באייר התשס"ח (1 ביוני 2008) וכלה ביום כ"ד בטבת התשע"א (31 בדצמבר 2010), כדי לבחון את השפעותיה והשלכותיה של ההוראה.

²⁰ ס"ח התשנ"ד, עמ' 156; התש"ע, עמ' 302.

(ב) גוף העוסק בתחום הבריאות והפועל בלא מטרת רווח, שקיבל תרומה בכסף או בשווה כסף, בסכום כלשהו, מתושב ישראל או מתאגיד הרשום בישראל שהוא אחד מהמפורטים בסעיף קטן (א), ימסור לשר הבריאות, בכל שנה, עד יום 1 ביוני את רשימת התושבים והתאגידים שמהם קיבל תרומה ואת סכום התרומה שקיבל.

(ג) רופא או חוקר מתחום הרפואה או הבריאות, שקיבל תרומה בכסף או בשווה כסף, בסכום או בסכומים העולים על 2,500 שקלים חדשים לשנה, מתושב ישראל או מתאגיד הרשום בישראל שהוא אחד מהמפורטים בסעיף קטן (א), ימסור לשר הבריאות, בכל שנה, עד יום 1 ביוני את רשימת התושבים והתאגידים שמהם קיבל תרומה ואת סכום התרומה שקיבל.

(ד) שר הבריאות או מי שהוא הסמיך לכך, יפרסם באתר האינטרנט של משרד הבריאות את הרשימות שהועברו לו לפי סעיפים קטנים (א) עד (ג).

(ה) בסעיף זה –

”בעל רישום” – מי שקיבל תעודת רישום של תכשיר בפנקס לפי פקודת הרוקחים [נוסח חדש], התשמ”א–1981²¹;

”גופים העוסקים בתחום הבריאות” – לרבות כל אחד מאלה:

(1) גופים העוסקים בהספקת שירותים, במחקר ובפיתוח בתחום הבריאות, ובכלל זה בביצוע ניסויים קליניים;

(2) גופים העוסקים בייצוג חולים או עובדים בתחום הבריאות;

(3) גופים העוסקים בקידום תחום הבריאות או בהגברת המודעות לנושאים בתחום הבריאות;

”פנקס ו”תכשיר” – כהגדרתם בפקודת הרוקחים [נוסח חדש], התשמ”א–1981;

”ציוד רפואי” – לרבות מכשיר, תוכנת מחשב, אבזר, חומר כימי, מוצר ביולוגי או מוצר ביוטכנולוגי, המשמשים בטיפול רפואי או הנדרשים לצורך פעולתם של מכשיר, תוכנה, אבזר, חומר כימי, או מוצר כאמור במסגרת טיפול רפואי, ולמעט תכשיר;

”שליטה” – כהגדרתה בחוק ניירות ערך, התשכ”ח–1968²².

ד ב ר י ה ס ב ר

הרפואה או הבריאות לגופים אשר תרומה להם תחויב בדיווח כאמור, אם שווייה השנתי של התרומה עולה על 2,500 שקלים חדשים.

התרומה. כמו כן, מפאת ההשפעה הרבה הקיימת לרופאים ולחוקרים בתחום הרפואה או הבריאות על רכש התרופות והציוד הרפואי, מוצע לכלול גם רופאים וחוקרים בתחום

²¹ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 35, עמ' 693; ס”ח התשס”ט, עמ' 173.

²² ס”ח התשכ”ח, עמ' 234; התש”ע, עמ' 452.

- (1) בסעיף קטן (א), במקום "רופא וטרינרי" יבוא "רופא וטרינר, או בידי רוקח מורשה שהוא בעל ניסיון ברוקחות של חמש שנים לפחות בישראל וקיבל הרשאה אישית לכך מידי המנהל לפי הוראות סעיף קטן (א1)";
- (2) במקום סעיף קטן (א1) יבוא:

"(א1) (1) המנהל רשאי ליתן לרוקח מורשה הרשאה אישית למתן מרשם לאחר שעבר השתלמות שהכיר בה המנהל לעניין זה (בסעיף קטן זה – הרשאה אישית).

(2) הרשאה אישית תהיה לתקופה שיוורה המנהל ורשאי המנהל להתנות את חידושה בהשתלמות נוספת שעבר הרוקח ושהכיר בה המנהל.

(3) רוקח בעל הרשאה אישית רשאי לתת מרשם כאמור בסעיף קטן (א) בהתקיים אחד מאלה:

(א) המרשם ניתן למטופל הנזקק לטיפול כרוני, בהמשך לטיפול שתחילתו נעשתה לפי מרשם חתום בידי הרופא המטפל (בסעיף קטן זה – טיפול המשכי) בלא סטייה מפרטי המרשם; מתן המרשם יהיה לתקופה מוגבלת שלא תעלה על שישה חודשים מיום שהסתיימה תקופת המרשם האחרון החתום בידי רופא שניתן לאותו אדם בעבור התכשיר;

(ב) התכשיר שלגביו ניתן המרשם אושר בידי המנהל כתכשיר שלגביו רשאי הרוקח לתת מרשם ובהתאם להוראות המנהל.

(4) המנהל ייתן הוראות לעניין מתן מרשם בידי רוקח מורשה לפי סעיף קטן (א) שיפורסמו ברשומות, ובהן יפורטו, בין השאר, כל אלה:

(א) תנאים למתן מרשם לאדם הנזקק לטיפול המשכי, לרבות לעניין המידע הרפואי הנדרש שעל הרוקח לקבל טרם מתן המרשם;

(ב) סוגי תכשירים שרוקח מורשה רשאי לתת לגביהם מרשם, וכן התנאים למתן מרשם לגבי כל אחד מסוגי התכשירים כאמור;

ד ב ר י ה ס ב ר

שלגביו רשאי הרוקח לתת מרשם, הכל בהתאם להוראות ולתנאים לגבי תכשירים אלה שיפורסמו ברשומות (סעיף 26(א1)(4)(ב)).

הענקת סמכויות כאמור לציבור הרוקחים עולה בקנה אחד עם המגמה במדיניות המערב בשנים האחרונות לאפשר לבעלי מקצועות שאינם רופאים, ובכלל זה רוקחים, לבצע פעולות הקשורות בתחום מומחיותם, שבעבר היו בסמכות רופאים בלבד. מגמה זו מצאה את ביטוייה גם בתיקון מס' 14 לפקודת הרוקחים משנת 2006 (ס"ח התשס"ו, עמ' 314) ובתיקון מס' 16 לפקודת הרוקחים משנת 2009 (ס"ח התשס"ט, עמ' 173). שהרחיב את סמכות מתן המרשמים גם לאחים ואחיות. הרקע למגמה זו הוא ההתקדמות המדעית בתחום הרפואה, ובתחום התרופות בפרט, והעלייה ברמת ההכשרה של הרוקחים בהשוואה לשנים קודמות, בכלל זה יצירת מסלול ההכשרה של רוקחים קליניים. מתן האפשרות לרוקחים לתת מרשמים יקל גם על מתן טיפול לחולים כרוניים כהמשך לביקורם אצל הרופא, יאפשר מתן טיפול מיידית לחולים הזקוקים לכך ויביא ליעול מערכת הבריאות תוך ניצול מרבי של יכולותיהם של הרוקחים.

סעיף 30 סעיף 26(א) לפקודת הרוקחים [נוסח חדש], התשמ"א-1981 (להלן – פקודת הרוקחים), קובע כי לא ינופק תכשיר רפואי ששיווקו מותנה במרשם רופא, אלא לפי מרשם חתום בידי רופא, רופא שיניים, רופא וטרינר או אח או אחות שקיבלו הרשאה אישית למתן מרשמים.

סעיף 26(א1)(1) קובע כי רוקח רשאי לנפק תכשיר מרשם שלא על פי מרשם חתום בידי המנויים בסעיף קטן (א) לסעיף האמור, בהתאם להוראות שיקבע שר הבריאות. מוצע לתקן את סעיף 26 תוך קביעת הוראות פרטניות כך שרוקח מורשה שהוא בעל ניסיון ברוקחות של חמש שנים לפחות בישראל שקיבל הרשאה אישית לכך מידי המנהל הכללי של משרד הבריאות או עובד המשרד שהוצלה לו סמכות זו (להלן – המנהל), יהיה רשאי לתת מרשם חתום בידיו, כמפורט להלן (סעיף 26(א1)(1) עד (3)).

מוצע לקבוע כי הרוקחים יהיו רשאים לתת מרשם לתכשיר למטופל הנוטל את התכשיר כטיפול כרוני (סעיף 26(א1)(4)(א)) או לתכשיר שאישר המנהל כתכשיר

²³ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש מס' 35, עמ' 694; ס"ח התשס"ט, עמ' 173.

(ג) ביצוע תיעוד ודיווח בידי הרוקח בדבר מרשמים שאותם נתן, הוראות לעניין חובתו של הרוקח למסור הודעה לרופא המטפל סמוך לאחר מתן המרשם, וכן הוראות נוספות הנוגעות לניפוק תכשירים לפי מרשם שנתן.

31. בחוק ההסדרים במשק המדינה (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב והמדיניות תיקון חוק ההסדרים במשק המדינה (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב והמדיניות הכלכלית לשנת הכספים 2002), התשס"ב-2002²⁴ –

(1) בסימן ב' לפרק ה', בכל מקום, במקום "שר הבריאות ושר האוצר" יבוא "השרים";

דברי הסבר

שבהעדר הסדר חקיקתי, תהיה נטייה לגידול מתמיד בכמויות, וממילא לגידול מתמיד בהוצאות הקופות לשירותי בריאות הנרכשים בבתי חולים.

כדי למנוע גידול בלתי מבוקר בהוצאות הקופות לשירותים הנרכשים בבתי החולים הוחל, במסגרת חוק ההסדרים במשק המדינה (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב לשנת 1997), התשנ"ז-1997, הסדר התחשבות המבוסס על תקרות צריכה.

עיקרו של הסדר זה היה בקביעתן של תקרות צריכה במחיר מלא של כל קופת חולים בכל בית חולים ציבורי כללי (המכונה "תקרות צריכה פרטניות במחיר מלא"), בהתבסס על היקף הרכישה בפועל של אותה קופה באותו בית חולים ערב קביעת ההסדר (בשנים 1993 ו-1994). על פי ההסדר, רכישה של שירותי בריאות בבית החולים מעבר לתקרת הצריכה במחיר מלא – נעשית במחיר מופחת. סך התקרות של כל קופות החולים בכל בתי החולים משקף את סך הצריכה של שירותי בריאות הנרכשים בידי כל קופות החולים בכל בתי החולים במחיר מלא, ולכן הוא מכונה "תקרת הצריכה הכוללת במחיר מלא".

ניתן לתאר זאת בדרך טבלה, כך:

	בי"ח א'	בי"ח ב'		סה"כ
קופה א'	תקרת צריכה במחיר מלא של קופה א' בבי"ח א'	תקרת צריכה במחיר מלא של קופה א' בבי"ח ב'	...	
קופה ב'	תקרת צריכה במחיר מלא של קופה ב' בבי"ח א'	תקרת צריכה במחיר מלא של קופה ב' בבי"ח ב'	...	...
....	...	...	...	...
סה"כ	...	...	...	תקרת הצריכה הכוללת במחיר מלא

כדי לגדור את הסמכות לתת מרשם על ידי רוקח למטופל הנוקק לטיפול כרוני כך שסמכות זו תהיה כפופה לפיקוח רפואי והמרשם יינתן כאשר יש הצדקה רפואית לכך, מוצע כי המרשם יינתן בהמשך לטיפול שתחילתו נעשתה לפי מרשם חתום בידי הרופא המטפל (להלן – טיפול המשכי) בלא סטייה מפרטי המרשם. בהתאמה, מוצע לקצוב את הסמכות לתת מרשם כך שהיא תהיה לתקופה מוגבלת שלא תעלה על שישה חודשים מיום שהסתיימה תקופת המרשם האחרון החתום בידי רופא שניתן לאותו אדם בעבור התכשיר (סעיף 26(א)(4)).

כאמצעי נוסף לפיקוח ובקרה על הסמכות החדשה שניתנת כאן לציבור הרוקחים ולשם יישום ההצעה, מוצע לקבוע כי המנהל ייתן הוראות לעניין מתן מרשם בידי רוקח מורשה, אשר יפורסמו ברשומות (סעיף 26(א)(5)), ובהן יפורטו, בין השאר, תנאים למתן מרשם לאדם הנוקק לטיפול המשכי, לרבות לעניין המידע הרפואי הנדרש שעל הרוקח לקבל טרם מתן המרשם (סעיף 26(א)(5)(א)), סוגי תכשירים שרוקח מורשה רשאי לתת לגביהם מרשם, וכן התנאים למתן מרשם לגבי כל אחד מסוגי התכשירים כאמור (סעיף 26(א)(5)(ב)). ביצוע תיעוד ודיווח בידי הרוקח בדבר מרשמים שנתן; הוראות לעניין חובתו של הרוקח למסור הודעה לרופא המטפל סמוך לאחר מתן המרשם וכן הוראות נוספות הנוגעות לניפוק תכשירים לפי מרשם שנתן (סעיף 26(א)(5)(ג)).

סעיף 31 ההתחשבות של קופות החולים עם בתי החולים נערכת, בבסיסה, לפי מכפלת שירותי הבריאות הנצרכים בידי קופת החולים בכל בית חולים במחירו של כל שירות ושירות כאמור. מחירים אלה מוגבלים בצווים מכוח חוק הפיקוח על מחירי מצרכים ושירותים, התשנ"ו-1996 (להלן – חוק הפיקוח). בעבור רוב הפעילות בבתי החולים, המחיר המרבי שמשלמת הקופה קבוע לפי מחיר יום האשפוז, בלא קשר עם השירות הפרטני שניתן לחבר הקופה בבית החולים, ובעבור חלקה, לפי תעריפים דיפרנציאליים הקבועים בצווים. הוצאות רבות בבתי החולים הן הוצאות קבועות אשר אינן משתנות לפי מספר ימי האשפוז המבוצע בפועל, ועל כן מחירי השירותים משקפים עלות ממוצעת הגבוהה מהעלות השולית.

במצב זה, קיים תמריץ לבית חולים להגדיל את הכמויות של ימי האשפוז הפעולות המבוצעות בו, ואילו לקופות החולים יכולת מועטה לשלוט בכמויות של השירותים הניתנים לחברים בהן בבתי החולים. מכאן,

²⁴ ס"ח התשס"ב, עמ' 146; התשס"ט, עמ' 191.

(א) אחרי ההגדרה "חוק ביטוח בריאות ממלכתי" יבוא:

"מדד יוקר הבריאות" – כמשמעותו בחוק ביטוח בריאות ממלכתי";

(ב) אחרי ההגדרה "צריכה" או "רכישה" של שירותי בריאות בידי קופת חולים בבית חולים ציבורי כללי יבוא:

"שיעור הקפיטציה", של קופת חולים – שיעור חלקה של קופת החולים מתוך הסכום לחלוקה שקובע המוסד לביטוח לאומי לפי הוראות סעיף 18 לחוק ביטוח בריאות ממלכתי;

"שירותים מיוחדים" – שירותי אשפוז במחלקות פנימיות בבית חולים ציבורי כללי שהקוד שלהם בתעריפון משרד הבריאות הוא GooM1, GooM2, GooM3, GooM4, GooM5 ו-GooM6; לעניין זה, "תעריפון משרד הבריאות" – רשימת תעריפי האשפוז והשירותים האמבולטוריים, שמפרסם משרד הבריאות מזמן לזמן באתר האינטרנט שלו, המשקפת את התעריפים המעודכנים כפי שנקבעו בצווים לפי סעיף 12 לחוק פיקוח על מחירי מצרכים ושירותים, התשנ"ו-1996²⁵;

ד ב ר י ה ס ב ר

על כך, השירותים האמבולטוריים אינם שירותי חירום והם מבוצעים בהתאם להפניה של קופת החולים. בשל מאפיינים אלה, הכשל הכללי, של העדר יכולת של הקופה לשלם בכמויות הנרכשות, קטן יותר.

כאמור, הסדר זה עומד לפוג בסוף שנת 2010 ומכאן הצורך להאריכו. מוצע להכניס כמה שינויים בהסדר זה כדי שייקבע בצורה מדויקת יותר, בהתאם לעקרונות הנזכרים. ההסדר המוצע מבוסס על הסדר ההתחשבות הקיים בין קופות החולים לבתי החולים, הקבוע בחוק ההסדרים 2007, בשינויים מסוימים.

לפסקה (2)

לפסקאות משנה (ב), (ה) ו-(ו)

בשל תמריצים שונים הקיימים לגבי שירותים שונים המוצעים בבתי חולים, מוצע להגדיר שירותי אשפוז במחלקות פנימיות בבית חולים ציבורי כללי שהקוד שלהם ברשימת תעריפי האשפוז והשירותים האמבולטוריים, שמפרסם משרד הבריאות מזמן לזמן באתר האינטרנט שלו, הוא GooM1, GooM2, GooM3, GooM4, GooM5 ו-GooM6, כ"שירותים מיוחדים" (להלן – שירותים מיוחדים). מאחר שהעלויות הקבועות הכרוכות בביצוע שירותים אלה מהוות חלק עיקרי מעלותם הכוללת ולבית החולים יכולת רבה לשלם בכמויות הנצרכות של השירותים כאמור, מוצע לקבוע לרכישת שירותים אלה תקרה פרטנית נפרדת מהתקרה הפרטנית לשאר השירותים.

לפיכך, מוצע להגדיר לכל קופת חולים בכל בית חולים ציבורי שתי תקרות פרטניות, האחת, "תקרה פרטנית מיוחדת" – בעבור רכישת שירותים מיוחדים (להלן –

תקרת הצריכה הכוללת מתעדכנת מדי שנה, בשיעור המשקף את הגידול בשירותי הבריאות הנרכשים בבתי החולים, בעקבות גידול האוכלוסיה. נוסף על כך, על פי ההסדר, תקרות הצריכה הפרטניות יותאמו, תמיד, כך שבכל מקרה סכומם לא יעלה בכל פעם על תקרת הצריכה הכוללת במחיר מלא.

על פי ההסדר, מצטמצם התמריץ של בית החולים להגדיל את משך האשפוז בו, אך לקופת החולים נותר תמריץ שלא לעשות שימוש יתר ברכש שירותים בבית החולים, בשל העלות המשולמת בעד כל שירות ושירות הנרכש, גם מעבר לתקרת הצריכה. בכך נוצר איזון שנועד להבטיח תשלום הוגן בעד רכש שירותי הבריאות בבתי החולים, תוך שמירה על גידול מבוקר בהיקף הרכש בבית החולים.

בחוק ההסדרים במשק המדינה (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב והמדיניות הכלכלית לשנת הכספים 2002), התשס"ב-2002 (להלן – חוק ההסדרים 2002 או החוק), חודש הסדר ההתחשבות, תוך שנקבעו בו כמה שינויים והוא הוארך שוב בחוק המדיניות הכלכלית לשנת הכספים 2005 (תיקוני חקיקה), התשס"ה-2004, עד סוף שנת 2007 ובחוק המדיניות הכלכלית לשנת הכספים 2008 (תיקוני חקיקה), התשס"ח-2007 (להלן – חוק ההסדרים 2007), עד סוף שנת 2010, תוך עריכת שינויים מסוימים בו.

במסגרת הסדר ההתחשבות בחוק ההסדרים 2007 נקבע שעד שנת 2010 יוחרגו השירותים האמבולטוריים מההסדר. השירותים שהוחרגו מתאפיינים בכך שהם אינם מבוצעים רק בבתי החולים ואינם מצריכים גיבוי של מערכת האשפוז ולכן קיימת תחרות על אספקתם. נוסף

²⁵ ס"ח התשנ"ו, עמ' 192.

"השרים" – שר הבריאות ושר האוצר;

(ג) בהגדרה "תקרת צריכה בסיסית פרטנית במחיר מלא", במקום "2009" יבוא "2012";

(ד) בהגדרה "תקרת צריכה כוללת במחיר מלא" –

(1) האמור בה יסומן "(א)" ובו, ברישה, לפני "תקרת הצריכה הבסיסית הכוללת במחיר מלא" יבוא "בשנים 2002 עד 2010 –";

(2) אחרי סעיף קטן (א) יבוא:

"(ב) בשנים 2011 עד 2013 – תקרת הצריכה הכוללת במחיר מלא בשנה הקודמת בהפחתת סכום ההפחתה שנקבע לפי סעיף 1012(א), לכל אחת מהשנים האמורות, ככל שנקבע, בתוספת ריאלית בשיעור של 1.2% מהתקרה המופחתת כאמור, ובתוספת שקבעו השרים לפי סעיף 1012, לכל אחת מהשנים האמורות, ככל שנקבעה";

(ה) בהגדרה "תקרת צריכה פרטנית במחיר מלא", בסופה יבוא:

"(7) בשנים 2011 עד 2013 – הסכום המתקבל מחיבור תקרת הצריכה הפרטנית המיוחדת עם תקרת הצריכה הפרטנית הרגילה, לכל אחת מהשנים האמורות";

(ו) אחרי ההגדרה "תקרת צריכה פרטנית במחיר מלא" יבוא:

"תקרת צריכה פרטנית מיוחדת" – הסכום המרבי השנתי לתשלום במחיר מלא שעל קופת החולים לשלם לבית חולים ציבורי כללי בעבור רכישת שירותים מיוחדים, שאינם ימי אשפוז שחלות לגביהם הוראות סעיף 14(ד)(3), שיהיה לכל קופת חולים בכל בית חולים ציבורי כללי כמפורט להלן:

(1) בשנת 2011 – כקבוע בסעיף 1012, בהפחתה ובתוספת שקבעו השרים לפי סעיפים 1012(ב) ו-1012, לאותה שנה, ככל שקבעו;

(2) בשנים 2012 ו-2013 – כקבוע בסעיף 1012, בהפחתה ובתוספת שקבעו השרים לפי סעיפים 1012(ב) ו-1012, לכל אחת מהשנים האמורות, ככל שקבעו;

ד ב ר י ה ס ב ר

לפסקת משנה (ד)

מוצע לקבוע כי בשנים 2011 עד 2013 (t) תקרת הצריכה הכוללת במחיר מלא לכל אחת מהשנים, תיקבע באופן הזה:

$$A_t = (A_{t-1} - B_t) \times 1.012 + C_t$$

כאשר:

A_t – תקרת הצריכה הכוללת שנה t

B_t – סכום התוספת לפי סעיף 1012(א) המוצע לשנה מסוימת

C_t – סכום התוספת לפי סעיף 1012 המוצע לשנה מסוימת

תקרת צריכה פרטנית מיוחדת) והשנייה, "תקרת פרטנית רגילה" – בעבור רכישת שירותים שאינם מיוחדים (להלן – תקרת צריכה פרטנית רגילה) שיחושבו כפי שמפורט בסעיפים 1012 ו-1012 המוצעים, לפי העניין, וייוספו ויופחתו מהן הסכומים כפי שקבעו שר הבריאות ושר האוצר (להלן – השרים) לפי סעיפים 1012 ו-1012 המוצעים (ראו דברי הסבר לסעיפים המוצעים האמורים).

הסכום המתקבל מחיבור תקרת הצריכה הפרטנית המיוחדת עם תקרת הצריכה הפרטנית הרגילה יהווה, לפי המוצע, את "תקרת הצריכה הפרטנית במחיר מלא".

”תקרת צריכה פרטנית רגילה” – הסכום המרבי השנתי לתשלום במחיר מלא שעל קופת החולים לשלם לבית חולים ציבורי כללי בעבור רכישת שירותי בריאות, שאינם שירותים מיוחדים ואינם ימי אשפוז שחלות לגביהם הוראות סעיף 14(ד3), שיהיה לכל קופת חולים בכל בית חולים ציבורי כללי כמפורט להלן:

- (1) בשנת 2011 – כקבוע בסעיף 112, בהפחתה ובתוספת שקבעו השרים לפי סעיפים 112(ב) ו-12ט, לאותה שנה, ככל שקבעו;
- (2) בשנים 2012 ו-2013 – כקבוע בסעיף 112, בהפחתה ובתוספת שקבעו השרים לפי סעיפים 112(ב) ו-12ט, לכל אחת מהשנים האמורות, ככל שקבעו;

(3) אחרי סעיף 112 יבוא:

”תקרות צריכה 112. (א) בסעיף זה –
פרטניות מיוחדות
ורגילות בשנת 2011
”הודעה על תקרת הצריכה” – הודעה על תקרת הצריכה הכוללת במחיר מלא ועל תקרת הצריכה הפרטנית במחיר מלא, לשנת 2010, שפרסמו השרים לפי הוראות סעיפים 112(ג) ו-12ה(ד)²⁶;

”יחס החשבונות” – היחס שבין סך הצריכה השנתית נטו של קופת חולים בבית חולים ציבורי כללי בשנים 2008 עד 2010, לבין סך הצריכה השנתית נטו של כל קופות החולים בכל בתי החולים הציבוריים הכלליים בשנים האמורות; לעניין זה, ”צריכה שנתית נטו”, בשנה מסוימת – סך החשבונות שהגיש בית חולים לקופת חולים בשל שירותי בריאות שהוראות סימן זה חלו עליהם בשנה המסוימת וחלות עליהם גם בשנת 2011, שרכשה קופת החולים בבית החולים בשנה המסוימת, כשהוא מוכפל בשיעור הקפיטציה של קופת החולים בשנת 2010 ומחולק בשיעור הקפיטציה של קופת החולים בשנה המסוימת;

ד ב ר י ה ס ב ר

לסעיפים קטנים (א) ו-(ב) המוצעים

בסעיף קטן (ב) מוצע לקבוע כי ”תקרת הצריכה הפרטנית המיוחדת” בשנת 2011, לכל קופת חולים, בכל בית חולים ציבורי כללי, תהיה מכפלה של ”תקרת הצריכה הפרטנית החלקית” באותה שנה, בממוצע ”יחס הרכש במחלקות פנימיות” בשנים 2008 עד 2010.

”תקרות הצריכה הפרטניות החלקיות” לעניין זה, כהגדרתן המוצעת בסעיף קטן (א), הן למעשה חלוקה מחדש של תקרת הצריכה הכוללת לשנת 2011 בניכוי תקרת הצריכה הכוללת לתאונות דרכים, בין קופות החולים ובתי החולים, כמפורט להלן (להלן – חלוקה מחדש):

- (1) 90% – לפי מאפייני הרכש של הקופה בבית החולים, שיימדד לפי היחס שבין סך החשבונות שהוציא בית

לפסקה (3)

לסעיף 112 המוצע

בשל שינויים שחלים במהלך השנים בהיקף ובמאפייני הצריכה של קופות החולים בבתי החולים, יש צורך לקבוע מחדש, אחת לכמה שנים, את תקרות הצריכה של כל קופת חולים בכל בית חולים, באופן של עדכון חדיפעמי בבסיס התקרות ופיצולן לתקרות המיוחדות והרגילות (ראו לעניין זה גם דברי הסבר להגדרות ”תקרה פרטנית מיוחדת” ו”תקרה פרטנית רגילה” שבסעיף 31(2)ו) להצעת החוק). על כן מוצע לקבוע כי תקרות אלה יתעדכנו באופן חדיפעמי, בשנת 2011, באופן שסכומן ישווה לתקרת הצריכה הכוללת שנקבעה לשנה האמורה, כמפורט בהסבר שלהלן.

²⁶ ר”פ התש”ע, עמ’ 4198.

"יחס המבוטחים המשוקלל" – היחס שבין מספר המבוטחים המשוקלל של קופת החולים אשר מקום מגוריהם הוא במחוז שבו מצוי בית החולים, ביום כ"ה בטבת התשע"א (1 בינואר 2011), לבין מספר המבוטחים המשוקלל של כל קופות החולים באותו מועד, כשהוא מוכפל ביחס שבין גודל בית החולים לבין הגודל המצטבר של כלל בתי החולים הציבוריים הכלליים באותו מחוז; משרת בית חולים ציבורי כללי, דרך קבע, גם אוכלוסיה שמקום מגוריה אינו במחוז שבו הוא מצוי, יוגדל יחס המבוטחים המשוקלל של כל קופת חולים בבית החולים האמור בשיעור של 10%, ויחס המבוטחים המשוקלל של כל קופות החולים בכל אחד מבתי החולים הציבוריים הכלליים האחרים יופחת בהתאמה; לעניין זה – "מחוז" – כפי שיקבעו השרים;

"מספר המבוטחים המשוקלל" – כהגדרתו בסעיף 17 לחוק ביטוח בריאות ממלכתי;

"יחס הרכש במחלקות פנימיות", בשנה מסוימת – היחס שבין סך החשבונות שהגיש בית חולים לקופת חולים בשל השירותים המיוחדים שרכשה קופת החולים בבית החולים בשנה המסוימת, לבין סך החשבונות שהגיש בית החולים לקופת החולים בעבור כלל שירותי הבריאות שהוראות סימן זה חלו עליהם בשנה המסוימת וחלות עליהם גם בשנת 2011, שרכשה קופת החולים בבית החולים בשנה המסוימת;

ד ב ר י ה ס ב ר

$\overline{a_{i,j}^t}$ – סך החשבונות מקודם קפיטציונית:

$$\overline{a_{i,j}^t} = a_{i,j}^t \times \frac{k_i^{2010}}{k_i^t}$$

$\overline{a_{i,j}^t}$ – סך החשבונות שהגיש בית חולים j לקופת חולים i בשל שירותים שהוראות סימן זה חלו עליהם בשנה המסוימת וחלות עליהם גם בשנת 2011, שרכשה קופת החולים בבית החולים בשנה t;

k_i^t – שיעור הקפיטציה של קופת חולים i בשנה t.

(2) 10% – לפי מאפייני האוכלוסיה של הקופה באותו מחוז, שתמדד לפי היחס שבין מספר הנפשות המשוקלל של הקופה במחוז לבין סך מספר הנפשות המשוקלל של כל קופות החולים באותו מחוז. מספר הנפשות המשוקלל מוגדר בחוק ביטוח בריאות ממלכתי, כמספר הנפשות הנמדד לצורך חלוקת מקורות המימון בין קופות החולים, כאשר לכל חבר בקופה ניתן "משקל" שונה, לפי קבוצת הגיל שאליה הוא משתייך (להלן – מספר נפשות משוקלל).

החולים לקופת החולים בשנים 2008 עד 2010 לבין סך החשבונות שהוציאו כלל בתי החולים לכלל קופות החולים באותה תקופה (יחס זה מוגדר כ"יחס החשבונות").

מפאת שינויים במספר הנפשות המשוקלל בכל קופה במשך השנים, מוצע להתאים את סך החשבונות בשנים 2008 עד 2010 לשינויים אלה באופן זה: סך החשבונות שהוציאו בתי החולים לקופת החולים בשנה מסוימת יוכפל בשיעור הקפיטציה של קופת החולים בשנת 2010 ויחולק בשיעור הקפיטציה של קופת החולים בשנה המסוימת. לעניין זה, שיעור הקפיטציה הוא שיעור חלקה של כל קופה מסך הסכום שמחלק המוסד לביטוח לאומי לקופות החולים בעבור מתן שירותי בריאות הנכללים לפי חוק ביטוח בריאות ממלכתי, התשנ"ד-1994 (להלן – חוק ביטוח בריאות ממלכתי). שיעור זה מבטא את מספר המבוטחים המשוקלל של קופת החולים ביחס לכלל המבוטחים.

$\Omega_{i,j}$ – "יחס החשבונות":

$$\Omega_{i,j} = \frac{\overline{a_{i,j}^{2008}} + \overline{a_{i,j}^{2009}} + \overline{a_{i,j}^{2010}}}{\sum_{2008}^{2010} \sum_i \sum_j \overline{a_{i,j}^t}}$$

“תקרה הצריכה הכוללת לתאונות דרכים לשנת 2011” – הסכום המופיע בפסקה (1)(ב) בהודעה על תקרת הצריכה כשהוא מוכפל ביחס שבין מדד יוקר הבריאות לשנת 2010 לבין מדד יוקר הבריאות לשנת 2008, בתוספת ריאלית בשיעור של 1.2%;

“תקרת הצריכה הפרטנית לתאונות דרכים לשנת 2011”, לכל קופת חולים בכל בית חולים ציבורי כללי – הסכום הקבוע בטבלה שכותרתה “תקרות 2010 (במחירי 2008)”, בפסקה (2) בהודעה על תקרת הצריכה, כשהוא מוכפל ביחס שבין מדד יוקר הבריאות לשנת 2010 לבין מדד יוקר הבריאות לשנת 2008, בתוספת ריאלית בשיעור של 1.2%;

“תקרת הצריכה הפרטנית החלקית” – סכום כאמור בפסקה (1), ואם קבעו השרים סכום לפי פסקה (2) – הסכום שקבעו כאמור:

(1) תקרת הצריכה הכוללת במחיר מלא בשנת 2011 בהפחתת תקרת הצריכה הכוללת לתאונות דרכים לשנת 2011, כשהיא מוכפלת בסכום שני אלה:

(א) 90% מיחס החשבונות;

(ב) 10% מיחס המבוטחים המשוקלל;

(2) סכום המתקבל על פי שיטת חישוב שונה מהאמור בפסקה (1), שיקבעו השרים ואשר תתבסס גם על ביצוע במחיר קבוע של כל קופות החולים בבתי החולים הציבוריים הכלליים.

ד ב ר י ה ס ב ר

ולתקרות הפרטניות בשל הוספת השירותים כאמור, והיא מופיעה בהודעה כאמור במחירי 2008 (להלן – תקרת צריכה כוללת לתאונות דרכים ותקרת הצריכה הפרטניות לתאונות דרכים, לפי העניין).

מוצע כי לעניין החלוקה מחדש של תקרת הצריכה הכוללת לשנת 2011 לתקרות פרטניות, לא תובא בחשבון תקרת הצריכה הכוללת לתאונות דרכים, ואולם תקרת הצריכה הפרטניות לתאונות הדרכים ייוספו, לפי הוראות סעיף קטן (ג) המוצע, לאחר קידום למחירי 2011, לתקרת הצריכה הפרטניות הרגילות, כפי שיוסבר להלן.

“יחס הרכש במחלקות פנימיות בשנה מסוימת” לעניין זה, כהגדרתו המוצעת בסעיף קטן (א), הוא היחס שבין סך החשבונות שהגיש בית חולים לקופת חולים בשל השירותים המיוחדים שרכשה קופת החולים בבית החולים בשנה המסוימת, לבין סך החשבונות שהגיש בית החולים לקופת החולים בעבור כלל שירותי הבריאות שהוראות סימן זה חלו עליהם בשנה המסוימת וחלות עליהם גם בשנת 2011, שרכשה קופת החולים בבית החולים באותה שנה. היחס האמור מבטא את חלקו של רכש של שירותים מיוחדים מרכש כלל השירותים שהסדר חל עליהם.

יחס זה מוגדר כ”יחס המבוטחים המשוקלל”. בנוגע לבית חולים המשרת אוכלוסייה שאינה מאותו מחוז שבו הוא נמצא – תבוצע התאמה של שיעור זה בדרך של תוספת 10% לבית החולים האמור, והפחתת תקרות שאר בתי החולים, בהתאמה.

לעניין חישוב “תקרת הצריכה הפרטניות החלקיות” מוצע, כאמור לעיל, להפחית מתקרת הצריכה הכוללת לשנת 2011 שלגביה נעשית החלוקה מחדש, את “תקרת הצריכה הכוללת לתאונות דרכים לשנת 2011”. התקרה האחרונה מוגדרת, בסעיף קטן (א), כתקרה לעניין שירותים לנפגעי תאונות דרכים שנקבעה לשנת 2010 בהודעה על תקרת הצריכה הכוללת במחיר מלא ועל תקרת הצריכה הפרטנית במחיר מלא, לשנת 2010, שפרסמו השרים לפי הוראות סעיף 12(ג) ו-12(הד) לחוק, המקודמת למחירי 2011. בהודעה זו נקבע שהתקרה הכוללת לשנת 2010, ובהתאמה לכך גם התקרות הפרטניות, הן סכום של שתי תקרות. החלוקה לשתי תקרות כאמור נבעה מהעברת האחריות לנפגעי תאונות דרכים אל קופות החולים בנוגע לטיפולם הכלולים בסל השירותים לפי חוק ביטוח בריאות ממלכתי. התקרה השנייה המופיעה בהודעה, הן בתקרה הכוללת והן בתקרות הפרטניות, היא מעין תוספת לתקרה הכוללת

(ב) תקרת הצריכה הפרטנית המיוחדת בשנת 2011, לכל קופת חולים בכל בית חולים ציבורי כללי, תהיה מכפלה של תקרת הצריכה הפרטנית החלקית, בממוצע יחס הרכש במחלקות פנימיות בשנים 2008 עד 2010.

(ג) תקרת הצריכה הפרטנית הרגילה בשנת 2011, לכל קופת חולים בכל בית חולים ציבורי כללי, תהיה ההפרש שבין תקרת הצריכה הפרטנית החלקית לבין תקרת הצריכה הפרטנית המיוחדת באותה שנה, בתוספת תקרת הצריכה הפרטנית לתאונות דרכים לשנת 2011.

(ד) השרים רשאים להגדיל או להקטין את תקרות הצריכה הפרטניות המיוחדות או את תקרות הצריכה הפרטניות הרגילות האמורות בסעיפים קטנים (ב) ו-(ג), בשיעור שלא יעלה על 1%, ובלבד שסך תקרות הצריכה הפרטניות המיוחדות והרגילות בשנת 2011 יהיה שווה לתקרת הצריכה הכוללת במחיר מלא באותה שנה.

(א) בסעיף זה, "יחס העדכון הפרטני", בשנה מסוימת – היחס שבין שיעור הקפיטציה של קופת החולים בשנה המסוימת לבין שיעור הקפיטציה של קופת החולים בשנה הקודמת, כשהוא מוכפל ביחס שבין תקרת הצריכה הכוללת במחיר מלא בשנה המסוימת לבין סכום תקרות הצריכה הפרטניות המקודמות באותה שנה של כל קופות החולים בכל בתי החולים הציבוריים הכלליים; לענין זה, "תקרת צריכה פרטנית מקודמת", בשנה מסוימת – תקרת הצריכה הפרטנית במחיר מלא של קופת חולים בבית חולים ציבורי כללי בשנה הקודמת, כשהיא מוכפלת ביחס שבין שיעור הקפיטציה של קופת החולים בשנה המסוימת לבין שיעור הקפיטציה של קופת החולים בשנה הקודמת.

תקרות צריכה
פרטניות מיוחדות
ורגילות בשנים
2012 ו-2013

ד ב ר י ה ס ב ר

עם זאת, כדי שגמישות זו לא תפגע באיזון הקיים במערכת הבריאות בהקשר של ההוצאה הלאומית לאשפוז בישראל, מוצע כי הגדלה או הקטנה כאמור תתאפשר ובלבד שסך תקרות הצריכה הפרטניות המיוחדות והרגילות לשנת 2011 יהיה שווה לתקרת הצריכה הכוללת במחיר מלא לאותה שנה.

לסעיף 112 המוצע

בשל השינויים במספר הנפשות המשוקלל בכל קופה במשך השנים, מוצע להתאים את תקרות הצריכה הפרטניות, המיוחדות והרגילות, בשנים 2012 ו-2013 לשינויים אלה. מוצע לקבוע שיטת חישוב אשר תקדם את תקרות הצריכה הפרטניות המיוחדות והרגילות בשנה הקודמת כך שתקרות הצריכה הפרטניות המיוחדות והרגילות לכל קופת חולים בכל בית חולים ציבורי כללי בכל אחת מהשנים 2012 ו-2013 יהיו תקרות הצריכה הפרטניות המיוחדות או הרגילות, לפי הענין, בשנה הקודמת כשהן מוכפלות ב"יחס העדכון הפרטני" של קופת החולים בשנה הנוכחית. "יחס העדכון

לסעיף קטן (ג) המוצע

בסעיף קטן (ג) מוצע לקבוע כי "תקרת הצריכה הפרטנית הרגילה" בשנת 2011, לכל קופת חולים בכל בית חולים ציבורי כללי, תהיה ההפרש שבין "תקרת הצריכה הפרטנית החלקית" באותה שנה לבין "תקרת הצריכה הפרטנית המיוחדת" באותה שנה, בתוספת "תקרת הצריכה הפרטנית לתאונות דרכים לשנת 2011".

כאמור לעיל תקרות הצריכה הפרטניות לתאונות דרכים מיתוספות במלואן לתקרות הצריכה הפרטניות הרגילות מכיוון שהשירותים לנפגעי תאונות דרכים אינם שירותים מיוחדים.

לסעיף קטן (ד) המוצע

מוצע לאפשר לשרים גמישות בקביעת תקרות הצריכה הפרטניות, המיוחדות או הרגילות, לשנת 2011, ולקבוע בסעיף קטן (ד) כי השרים יהיו רשאים להגדיל או להקטין את התקרות כאמור, בשיעור שלא יעלה על 1%.

(ב) תקרת הצריכה הפרטנית המיוחדת בכל אחת מהשנים 2012 ו-2013, לכל קופת חולים בכל בית חולים ציבורי כללי, תהיה תקרת הצריכה הפרטנית המיוחדת בשנה הקודמת כשהיא מוכפלת ביחס העדכון הפרטני של קופת החולים בשנה הנוכחית.

(ג) תקרת הצריכה הפרטנית הרגילה בכל אחת מהשנים 2012 ו-2013, לכל קופת חולים בכל בית חולים ציבורי כללי, תהיה תקרת הצריכה הפרטנית הרגילה בשנה הקודמת כשהיא מוכפלת ביחס העדכון הפרטני של קופת החולים בשנה הנוכחית.

(א) קבעו השרים לפי הוראות סעיף 17(א)(8) כי הוראות סימן זה לא יחולו על שירותים מסוימים (בסעיף זה – השירותים המוחרגים), לגבי שנה מהשנים 2011 עד 2013, יקבעו בצו עד יום 1 במרס באותה שנה שלגביה קבעו כאמור, את סכום ההפחתה לתקרת הצריכה הכוללת במחיר מלא, השווה לסך המכפלות של כל שירות ושירות מהשירותים המוחרגים שצרכו כל קופות החולים בכל בתי החולים הציבוריים הכלליים בשנה שקדמה לשנה שבה נקבע הצו, במחיר המלא של כל שירות כאמור ערב קביעת הצו.

(ב) בצו כאמור בסעיף קטן (א) רשאים השרים לקבוע הפחתות ותוספות לתקרות הצריכה הפרטניות המיוחדות ולתקרות הצריכה הפרטניות הרגילות, בשנה שלגביה חל הצו, בהתחשב בהבדלים הקיימים בין בתי החולים השונים בהיקף השירותים המוחרגים הניתנים בהם, ובלבד שסך תקרות הצריכה הפרטניות המיוחדות והרגילות באותה שנה יהיה שווה לתקרת הצריכה הכוללת במחיר מלא באותה שנה.

הפחתה לתקרת הצריכה הכוללת במחיר מלא ולתקרות הצריכה הפרטניות המיוחדות והרגילות בשנים 2011 עד 2013.

ד ב ר י ה ס ב ר

– שיעור הקפיטציה של קופת חולים i בשנה t. k_i^t

לסעיף 102 המוצע

לסעיף קטן (א) המוצע

בהתאם לסעיף 17(א)(8) לחוק, כנוסחו המוצע בסעיף 31(11)(א)(3) להצעת החוק, רשאים השרים לקבוע בצו, בשנים 2011 עד 2013, שירותים שהסדר ההתחשבנות לא יחול עליהם. לפיכך מוצע לקבוע כי בכל שיוחרגו שירותים בצו כאמור (להלן – השירותים המוחרגים), השרים יקבעו בצו, עד יום 1 במרס באותה שנה שלגביה קבעו כאמור, את סכום ההפחתה לתקרת הצריכה הכוללת במחיר מלא באותה שנה, השווה לסך המכפלות של כל שירות ושירות מהשירותים המוחרגים, שצרכו כל קופות החולים בכל בתי החולים הציבוריים הכלליים בשנה שקדמה לשנה שבה נקבע הצו, במחיר המלא של כל שירות כאמור ערב קביעת הצו.

לסעיף קטן (ב) המוצע

בהתאם לשיטת החישוב המפורטת בסעיפים 102 ו-112 המוצעים, הרי שהפחתת תקרת הצריכה הכוללת בשנה

הפרטני" לעניין זה, כהגדרתו המוצעת בסעיף, נקבע אך ורק על פי שינויים במספר הנפשות המשוקלל בכל קופה ביחס לשינוי במספר הנפשות המשוקלל בכל הקופות.

לעניין זה –

– $\overline{a_{i,j}^t}$ – "תקרת צריכה פרטנית מקודמת":

$$\overline{a_{i,j}^t} = a_{i,j}^{t-1} \times \frac{k_i^t}{k_i^{t-1}}$$

"יחס העדכון הפרטני" – $\frac{k_i^t}{k_i^{t-1}} \times \frac{A_i}{\sum_j \overline{a_{i,j}^t}}$

כאשר:

– $\overline{a_{i,j}^t}$ – תקרת הצריכה הפרטנית במחיר מלא של קופת חולים i בבית חולים j בשנה t.

– A^t – תקרת הצריכה הכוללת במחיר מלא בשנה t.

ט. ביטל המנהל הכללי של משרד הבריאות את הנחת המחזור במהלך השנים 2011 עד 2013, רשאים השרים לקבוע תוספת לתקרות הצריכה הפרטניות המיוחדות ולתקרות הצריכה הפרטניות הרגילות של בתי החולים הממשלתיים הכלליים בשנה שבה בוטלה ההנחה כאמור, בשיעור הנחת המחזור שבוטלה; קבעו השרים תוספת כאמור, תגדל תקרת הצריכה הכוללת במחיר מלא, בהתאמה, ואולם הגדלת תקרת הצריכה הכוללת כאמור לא תובא בחשבון בחישוב תקרות הצריכה הפרטניות המיוחדות והרגילות לאותה שנה לפי הוראות סעיפים 112 ו-112ז; בסעיף זה –

“בית חולים ממשלתי” – כהגדרתו בהגדרה “בית חולים ציבורי כללי” שבסעיף 10;

“הנחת מחזור” – הנחה בעבור שירותי בריאות שרוכשות קופות החולים בבתי חולים הממשלתיים הכלליים, הנקבעת מזמן לזמן בהוראות מינהל מאת המנהל הכללי של משרד הבריאות.”;

(4) בסעיף 13 –

(א) ברישה, במקום “לכל אחת מהשנים 2003, 2004, ולעניין צו לפי פסקת משנה (2) – גם בשנים 2009 ו-2010” יבוא “לכל אחת מהשנים כמפורט להלן”;

(ב) בפסקה (1), לפני “את שיעור התוספת לעניין תקרת הצריכה” יבוא “בשנים 2003, 2004, 2006 ו-2007”;

(ג) בפסקה (2) –

(1) בפסקת משנה (א), ברישה, לפני “את שיעור התוספת לתקרת צריכה” יבוא “בשנים 2003, 2004 ו-2006 עד 2010”;

ד ב ר י ה ס ב ר

השירותים. מוצע לקבוע כי ככל שהמנהל הכללי של משרד הבריאות יבטל את הנחת המחזור במהלך השנים 2011 עד 2013, השרים יהיו רשאים לקבוע תוספת לתקרות הצריכה הפרטניות המיוחדות והרגילות של בתי החולים האמורים בשנה שבה בוטלה ההנחה כאמור, בשיעור הנחת המחזור שבוטלה, ובהתאמה – תוספת לתקרת הצריכה הכוללת במחיר מלא. מוצע להבהיר כי התוספות לתקרות הצריכה כאמור ייעשו לאחר חישוב התקרות המיוחדות והרגילות לפי סעיפים 112 ו-112ז המוצעים, לפי העניין, ורק לאחר החישוב האמור ייוספו לתקרות שחושבו.

לפסקה (4)

סעיף 13 לחוק מסמין את השרים לקבוע בשנים מסוימות עד לשנת 2010, תוספות לתקרות הצריכה הפרטניות של בתי החולים הציבוריים הכלליים ובלבד שסך התוספות אינו משנה את תקרת הצריכה הכוללת במחיר מלא. הסעיף קובע כי בקביעת התוספות כאמור, ישקלו השרים את מספר המיטות הנוספות ושירותי בריאות אחרים שאושרו לבית החולים ואת עיתוי הפעלתם, וכן

מסוימת, לפי הוראות סעיף קטן (א) המוצע, תשנה עוד באותה שנה את תקרות הצריכה הפרטניות המיוחדות והרגילות. נוסף על כך, בשל השוני הקיים בין בתי החולים בהיקף אספקת השירותים המוחרגים ייתכן ויידרשו הפחתות ותוספות נוספות לתקרות הצריכה הפרטניות המיוחדות ולתקרות הצריכה הפרטניות הרגילות מעבר לשינוי שיתבצע על פי החישוב בסעיפים 112 ו-112ז המוצעים, הנובעים מהשוני בהיקף כאמור. על כן מוצע כי בצו לפי סעיף קטן (א), יהיו רשאים השרים לקבוע גם הפחתות נוספות ותוספות לתקרות הצריכה הפרטניות, המיוחדות והרגילות, ובלבד שסך תקרות הצריכה הפרטניות, המיוחדות והרגילות, באותה שנה, יהיה שווה לתקרת הצריכה הכוללת במחיר מלא באותה שנה.

לסעיף 12ט המוצע

מזמן לזמן נקבעת בהוראת מינהל מאת המנהל הכללי של משרד הבריאות הנחה בעבור שירותי בריאות שרוכשות קופות החולים בבתי חולים הממשלתיים הכלליים (להלן – הנחת מחזור). כיום קיימת הנחת מחזור בשיעור קבוע לכלל

(2) אחרי פסקת משנה (א) יבוא:

"(א1) בשנים 2011 עד 2013 – את שיעור התוספת לתקרת הצריכה הפרטנית המיוחדת או לתקרת הצריכה הפרטנית הרגילה, של בית חולים ציבורי כללי";

(3) בפסקת משנה (ב), במקום "השיעור האמור" יבוא "השיעורים האמורים בפסקאות משנה (א) ו-(א1)";

(5) אחרי סעיף 13 יבוא:

13א. השרים יפרסמו ברשומות, עד יום 1 במרס בכל שנה מהשנים 2011 עד 2013, הודעה על תקרת הצריכה הפרטנית במחיר מלא, תקרת הצריכה הפרטנית הרגילה ותקרת הצריכה הפרטנית המיוחדת, באותה שנה, של כל קופת חולים בכל בית חולים ציבורי כללי, ושל תקרת הצריכה הכוללת במחיר מלא לאותה שנה";

"פרסום תקרות הצריכה בשנים 2011 עד 2013

(6) בסעיף 14 –

(א) בכותרת השוליים, במקום "אשפוז" יבוא "בריאות";

(ב) בסופו יבוא:

"(ד) קופת חולים תשלם בעבור שירותים שרכשה בבית חולים ציבורי כללי בכל אחת מהשנים 2011 עד 2013 –

(1) לעניין שירותים שאינם שירותים מיוחדים, למעט ימי אשפוז שחלות לגביהם הוראות פסקה (3) –

(א) עד לתקרת הצריכה הפרטנית הרגילה – לא יותר ממחירי שירותי הבריאות;

(ב) מעבר לתקרת הצריכה הפרטנית הרגילה ועד לביצוע במחיר קבוע בשיעור של תקרת הצריכה הפרטנית הרגילה בתוספת 13% – לא יותר מ-45% ממחירי שירותי הבריאות;

ד ב ר י ה ס ב ר

הצריכה הכוללת במחיר מלא לאותה שנה.

לפסקה (6)

סעיף 14 לחוק קובע את המחיר שתשלם קופת חולים בעבור שירותי בריאות שרכשה בבית חולים בהתאם לכמות הרכש שרכשה ביחס לתקרת הצריכה הפרטנית. שירותי הבריאות כאמור כוללים ימי אשפוז, שירותים דיפרנציאליים, ובעבר כללו גם שירותים אמבולטוריים. מוצע לתקן את כותרת השוליים של הסעיף (הקובעת כיום כי עניינו "תשלום בעד אשפוז") כך שתתאר במדויק את תוכנו.

כמו כן מוצע לקבוע את תקרות התשלום בעבור שירותים שרכשת קופת חולים בבית חולים ציבורי כללי בשנים 2011 עד 2013. מוצע לקבוע כי עד לתקרת הצריכה הפרטנית הרגילה, תשלם קופת חולים בעבור שירותים שאינם שירותים מיוחדים לא יותר ממחירי שירותי הבריאות בבתי חולים ציבוריים כלליים, כפי שנקבע מוזמן לזמן בהיתר

את תמחיל שירותי הבריאות בבית החולים, בהתחשב בשינויים היחסיים במחירי שירותי הבריאות. מוצע לערוך התאמות לסעיף זה כך שלשרים יהיו סמכויות אלה גם בשנים 2011 עד 2013 וגם ביחס לתקרות הצריכה הפרטניות המיוחדות והרגילות.

לפסקה (5)

על פי הסדר ההתחשבות, בשנים הקודמות, מפרסמים השרים מדי שנה את תקרת הצריכה הכוללת במחיר מלא, ואת הטבלה המעודכנת של תקרות הצריכה הפרטניות של כל קופות החולים בכל בתי החולים. בדומה לכך, ולשם שקיפות והבאת העניין לידיעת כל הנוגעים בדבר, מוצע לקבוע כי השרים יפרסמו ברשומות עד יום 1 במרס בכל שנה מהשנים 2011 עד 2013, הודעה על תקרות הצריכה הפרטניות במחיר מלא, תקרות הצריכה הפרטניות הרגילות ותקרות הצריכה הפרטניות המיוחדות, באותה שנה, של כל קופת חולים בכל בית חולים ציבורי כללי, ושל תקרת

(ג) מעבר לביצוע במחיר קבוע בשיעור של תקרת הצריכה הפרטנית הרגילה בתוספת 13% – לא יותר מ-65% ממחירי שירותי הבריאות;

(2) לענין שירותים מיוחדים, למעט ימי אשפוז שחלות לגביהם הוראות פסקה (3) –

(א) עד לתקרת הצריכה הפרטנית המיוחדת – לא יותר ממחירי שירותי הבריאות;

(ב) מעבר לתקרת הצריכה הפרטנית המיוחדת – לא יותר מ-20% ממחירי שירותי הבריאות;

(3) לענין ימי אשפוז בבית החולים, של חבר קופת החולים שלגביו מסר בית החולים לקופה הודעה ולפיה החבר הוא מטופל המיועד להעברה – את מחירי שירותי הבריאות, וזאת בעד הימים שלאחר תום 72 שעות ממועד מסירת ההודעה כאמור, ואם נמסרה ההודעה בשבת או בחג – בעד הימים שלאחר תום 96 שעות מהמועד האמור, אלא אם כן ערערה הקופה על ההודעה שנמסרה כאמור, לפני אותו מועד, בהתאם להוראות מינהל שהוציא לענין זה משרד הבריאות; לענין זה, "מטופל המיועד להעברה" – מי שנקבע לגביו כי ניתן להעבירו מחוץ לבית חולים כללי, בהתאם להוראות מינהל שהוציא לענין זה משרד הבריאות, ומתקיים בו אחד מאלה:

ד ב ר י ה ס ב ר

עם זאת מוצע לקבוע כי התשלום המופחת, כמוצע לעיל, לא יחול לגבי שירותים מסוימים, אשר מסופקים בצורה יעילה יותר מבחינה רפואית וכלכלית מחוץ לבתי החולים הכלליים. על כן מוצע לבנות מערכת תמריצים שתעודד את קופות החולים לספק שירותים אלה מחוץ לבתי החולים. לפיכך מוצע לקבוע כי קופת החולים תשלם בעבור ימי אשפוז בבית חולים של חבר קופת החולים שלגביו מסר בית החולים לקופה הודעה ולפיה החבר הוא מטופל המוגדר כמיועד להעברה (להלן – הודעת בית החולים), את מחירי שירותי הבריאות, וזאת בהתאם להוראות שנקבעו לענין זה בסעיף המוצע. הוראה זו משקפת את האחריות של הקופה להעביר חבר בה שהוא מונשם כרוני, חולה סיעודי מורכב או חולה שיקומי גריאטרי מבית החולים הכללי לבית חולים גריאטרי או למוסד שיקומי, לפי הענין. אשר על כן קופת החולים תשלם תשלום מלא בעבור ימי האשפוז של החבר בה, וזאת מתום 72 שעות ממועד מסירת הודעת בית החולים (או 96 שעות – אם ההודעה נמסרה בשבת או בחג) ועד למועד העברתו (לסעיף 14(ד)(3) המוצע).

עוד מוצע לקבוע כי אם קופת חולים רכשה בשנת 2011 מבית חולים שירותים מיוחדים ושאינם מיוחדים, למעט ימי אשפוז כאמור, בסכום כולל הנמוך מתקרת הצריכה הפרטנית במחיר מלא, לא יחולו הוראות סעיפים 14(ד)(1) ו-14(2) המוצעים לענין קביעת תשלום מרבי הנמוך ממחירי שירותי אשפוז שהקופה תשלם, וקופת החולים תשלם בעבור השירותים האמורים מחיר שלא יעלה על המחיר המלא של מחירי שירותי הבריאות, וזאת כדי

לפי חוק הפיקוח (להלן – מחירי שירותי הבריאות). מעבר לתקרת הצריכה הפרטנית הרגילה ועד לביצוע במחיר קבוע בשיעור של תקרת הצריכה הפרטנית הרגילה בתוספת 13% – יהיה התשלום המרבי שתשלם קופת חולים לבית חולים בשיעור של 45% ממחיר שירותי הבריאות. מעבר לשיעור זה יהיה התשלום המרבי שתשלם הקופה לבית החולים בשיעור של 65% ממחיר שירותי הבריאות. בכך נוצר תמריץ לבית החולים שלא לעבור את תקרת הצריכה הרגילה ביחס לשירותים שאינם מיוחדים שכן בעבור שירותים אלה הוא יקבל מקופת החולים תשלום מופחת מהמחיר המלא, לעומת זאת נוצר תמריץ לקופת החולים לפקח על הכמויות הנצרכות כדי לא לעבור ביותר מ-13% את תקרת הצריכה האמורה (לסעיף 14(ד)(1) המוצע).

מכיוון שהמאפיינים של השירותים המיוחדים שונים מאלה שאינם מיוחדים, בכך שלבית החולים יכולת שליטה רבה יותר בכמויות הנצרכות של השירותים המיוחדים ומבנה העלויות שונה (ראו דברי הסבר להגדרות "שירותים מיוחדים" ו"תקרת צריכה פרטנית מיוחדת" בסעיף 31(2)(ב) ו-14(1)), מוצע לקבוע מבנה תעריפי שונה לשירותים המיוחדים כך שהתשלום שיקבל בית החולים יהיה נמוך יותר בעבור צריכה שהיא מעבר לתקרת הצריכה. לפיכך מוצע לקבוע כי עד לתקרת הצריכה הפרטנית המיוחדת התשלום המרבי שתשלם קופת חולים לבית חולים יהיה לא יותר ממחירי שירותי הבריאות וכי מעבר לתקרה כאמור תשלם הקופה לא יותר מ-20% ממחירי שירותי הבריאות (לסעיף 14(ד)(2) המוצע).

(א) הוא בהנשמה ממושכת ומאושפז בבית חולים ציבורי כללי יותר מ־30 ימים ברציפות;

(ב) הוא מאושפז בבית חולים ציבורי כללי ומוגדר כחולה סיעודי מורכב או כחולה שיקומי גריאטרי, בהתאם להוראות מינהל שהוציא לעניין זה משרד הבריאות.

(ה) רכשה קופת חולים בשנת 2011 מבית חולים ציבורי כללי שירותים כאמור בסעיף קטן (ד)(1) ו־(2) בסכום כולל הנמוך מתקרת הצריכה הפרטנית במחיר מלא, לא יחולו הוראות סעיף קטן (ד)(1) ו־(2), וקופת החולים תשלם בעבור השירותים האמורים שרכשה מחיר שלא יעלה על מחירי שירותי הבריאות; השרים רשאים לקבוע בצו, לכל אחת מהשנים 2012 ו־2013, עד יום 1 במרס של כל אחת מהשנים האמורות, כי הוראות סעיף קטן זה יחולו לגבי אותה שנה.”;

(7) בסעיף 14ב, בכותרת השוליים, בסופה יבוא “בשנים 2008 עד 2010”;

(8) אחרי סעיף 14ב יבוא:

“תשלום הפרשים 14ג. (א) השרים רשאים לקבוע בצו, לכל אחת מהשנים 2011 עד 2013, שיעור מתוך ההפרש החיובי, ככל שישנו, בין מכפלה של סכום הבסיס בשיעור שקבעו השרים בצו לבין סך התשלומים בעבור שירותי בריאות שרכשה קופת חולים בבית חולים ציבורי כללי באותה שנה, שאותו תשלום קופת החולים לבית החולים בהתקיים התנאים שקבעו השרים בצו.

(ב) לא קבעו השרים הוראות כאמור בסעיף קטן (א) לגבי שנה מהשנים האמורות באותו סעיף קטן, תשלום קופת חולים לבית חולים ציבורי כללי, באותה שנה, את ההפרש החיובי, ככל שישנו, בין 95% מסכום הבסיס לבין סך התשלומים בעבור שירותי בריאות שרכשה קופת החולים בבית החולים בשנה האמורה, ובלבד שבית החולים הסכים לספק לקופה, באותה שנה, שירותים בהיקף ובזמינות דומים לאלה שסיפק בשנה שקדמה לה ומתקיימים תנאים נוספים שקבעו השרים לעניין זה, ככל שקבעו.

(ג) בסעיף זה, “סכום הבסיס”, לשנה מסוימת – הנמוך מבין שני אלה:

(1) תקרת הצריכה הפרטנית במחיר מלא של קופת החולים באותו בית חולים בשנה המסוימת;

ד ב ר י ה ס ב ר

חסר. היה והשרים לא קבעו כללים לפיצוי האמור, מוצע לקבוע כי קופת החולים תפצה את בית החולים בשל צריכת חסר לפי שיטת חישוב המוצעת בסעיף 14ג(ב) ו־(ג) המוצע, זאת בתנאי שבית החולים הסכים לספק לקופה שירותים בהיקף ובזמינות הדומים לאלה שסיפק בשנה שקדמה לה.

לפסקה (9)

מוצע להשאיר את חלוקת ההנחה בין בית חולים ממשלתי לבין תאגיד הבריאות הפועל בו, הקבועה בסעיף 15 לחוק, ולבצע את ההתאמות הנדרשות לכך בסעיף האמור לשנים 2011 עד 2013.

להבטיח לבית החולים תשלום במחיר מלא עד לתקרת הצריכה הפרטנית במחיר מלא. מוצע להעניק לשרים את הסמכות להחיל הוראות אלה גם לגבי כל אחת מהשנים 2012 ו־2013 (לסעיף 14(ה) המוצע).

לפסקה (8)

בהסדר הקיים, לקופת החולים יש תמריץ לצרור את מרבית השירותים במספר מצומצם של בתי חולים ולצמצם את הפעילות בבתי החולים האחרים ובכך ליהנות מהנחות גבוהות יותר על סך הפעילות. כדי למנוע מצב של הסטת פעילות כאמור, מוצע לקבוע כי השרים יהיו רשאים לקבוע כללים לפיצוי בית החולים על ידי קופת החולים בשל צריכת

(2) סך החשבונות שהגיש בית החולים לקופת החולים בשל שירותים שהוראות סימן זה חלות עליהם, שרכשה קופת החולים בבית החולים בשנה שקדמה לשנה המסוימת, כשהוא מוכפל בשיעור הקפיטציה של קופת החולים בשנה המסוימת ומחולק בשיעור הקפיטציה של קופת החולים בשנה שקדמה לשנה המסוימת.”;

(9) בסעיף 15 –

(א) ברישה, במקום “14(א)(2) או (ב)(2) או (3)” יבוא “14(א)(2), (ב)(2) או (3), (ג)(2) או (3) או (ד)(1)(ב) או (ג) או (2)(ב)”;

(ב) בפסקה (2), במקום “2008 עד 2010” יבוא “2008 עד 2013” ובמקום “מהשנים 2009 ו-2010” יבוא “2009 עד 2013”;

(10) בסעיף 16, אחרי פסקה (5) יבוא:

“(6) בהסדר המוצע ייכללו הוראות סעיף 14(ה) וההסדר לא יתנה עליהן.”;

(11) בסעיף 17 –

(א) בסעיף קטן (א) –

(1) בפסקה (7), במקום “בשנת 2010” יבוא “בשנים 2010 עד 2013”;

(2) אחרי פסקה (7) יבוא:

“(7א) שירות הניתן לחייל לפי הסכם בין קופת חולים לבין צבא הגנה לישראל; לענין זה, “חייל” – כהגדרתו בחוק השיפוט הצבאי, התשט”ו-1955²⁷, למעט חייל בשירות חובה בתקופת שירות בלא תשלום, כמשמעותו בסעיף 55 לחוק ביטוח בריאות ממלכתי”;

(3) במקום פסקה (8) יבוא:

“(8) שירות נוסף שקבעו השרים בצו בשנת 2008 או בשנים 2011 עד 2013; צו כאמור ייקבע לא יאוחר מיום 1 במרס בשנה שבה חל יום תחילתו.”;

(ב) בסעיף קטן (ב), במקום “עד כ”ד בטבת התשע”א (31 בדצמבר 2010)” יבוא “עד יום כ”ח בטבת התשע”ד (31 בדצמבר 2013)”.

ד ב ר י ה ס ב ר

לפסקה (10)

על אספקת השירותים הן בבתי החולים והן בקהילה. סעיף 17(א) לחוק ההסדרים 2002 קובע את החריגים, שעליהם לא יחול הסדר ההתחשבות לפי החוק האמור. מכיוון שהקופה אחראית על אספקת שירותי בריאות לחיילים כאמור ואינה מבטחת מתוקף חוק ביטוח בריאות ממלכתי, ומכיוון שתקרות הצריכה נקבעו בבסיסן על סמך רכש שלא כלל שירותים בעבור חיילים, מוצע להחריג את השירותים שאותם קופת החולים רוכשת מבתי החולים בעבור חיילים, מהסדר ההתחשבות (סעיף 17(א)(8) המוצע).

כמו כן מוצע להאריך את סמכות השרים הקיימת כבר היום בחוק להחריג מהסדר ההתחשבות שירותים נוספים לשנים 2011 עד 2013 (סעיף 17(א)(8) המוצע).

לפסקת משנה (ב)

סעיף 17(ב) לחוק ההסדרים 2002 קובע את משך תחולתו של ההסדר. מוצע להאריך תחולה זו עד תום שנת 2013.

בהתאם לסעיף 16 לחוק רשאים כל בית חולים ציבורי כללי וכל קופת חולים לקבוע בהסכם בכתב ביניהם הסדר אחר להתחשבות בעד רכישת שירותים בבית החולים, ובלבד שההסדר ימלא את התנאים המפורטים בסעיף האמור. מוצע לקבוע כי ההסדר האחר לא יתנה על ההוראות לענין המטופלים המיועדים להעברה, שנקבעו בסעיף 14(ה) המוצע, כנוסחו בסעיף 31(6) להצעת החוק, וזאת בשל החשיבות הרבה של טיפול מחוץ לבתי החולים הכלליים במטופלים אלה.

לפסקה (11)

לפסקת משנה (א)

עד שנת 2010 היה צבא הגנה לישראל אחראי על רכש שירותי הבריאות בעבור חייליו. בשנה האחרונה החל תהליך ניסיוני, בהיקף מצומצם, שבו רוכש הצבא מקופות החולים שירותי בריאות, כאשר קופות החולים אחראיות

²⁷ ס”ח התשט”ו, עמ’ 189.

פרק ח': מחקר ופיתוח

תיקון חוק לעידוד מחקר ופיתוח בתעשייה, התשמ"ד-1984²⁸ – 32. בחוק לעידוד מחקר ופיתוח בתעשייה, התשמ"ד-1984 – בתעשייה מחקר ופיתוח

(1) בסעיף 17, אחרי סעיף קטן (ב) יבוא:

"(ב1) ועדת המחקר תאשר תכנית רק אם המבקש התחייב כי הידע שנובע ממחקר ופיתוח על פי התכנית המאושרת וכל זכות הנובעת ממנו, יהיו בבעלותו מרגע היווצרם";

(2) בסעיף 18, אחרי סעיף קטן (א1) יבוא:

"(א2) הוגשה נגד מקבל אישור בקשה לפירוק, בקשה לכינוס נכסים או בקשה לפשרה או להסדר, או שהתקבלה החלטה על פירוקו מרצון, ידווח מקבל האישור לראש המינהל על הבקשה או על ההחלטה כאמור בהקדם האפשרי, ולא יאוחר משבעה ימים לאחר הגשת הבקשה או לאחר המועד שבו נודע לו על הגשתה, לפי המוקדם מביניהם, או לאחר מועד קבלת ההחלטה, לפי העניין; מונה למקבל האישור בעל תפקיד, תחול חובת הדיווח האמורה גם עליו; לעניין סעיף קטן זה –

"בעל תפקיד" – מפרק, מפרק זמני, כונס נכסים, כונס נכסים זמני, או בעל תפקיד שמונה לפי סעיף 350 לחוק החברות;

"בקשה לכינוס נכסים" – בקשה לכינוס נכסים לפי פקודת החברות;

ד ב ר י ה ס ב ר

יידרש עוד לבחון את מהותו של התנאי המבוקש בסעיף זה ובסעיף 19(ב2) המוצע.

לפסקה (2)

בתרחישים של פירוק, כינוס נכסים לפי פקודת החברות [נוסח חדש], התשמ"ג-1983, פשרה או הסדר לפי סעיף 350 לחוק החברות, התשמ"ט-1999 (בפרק זה – חוק החברות), ביחס למקבל אישור לפי חוק המחקר והפיתוח, קיים חשש שהזכויות בידע הנובע מהתכנית המאושרת יעברו לצדדים שלישיים, בין בהסכמת מקבל האישור ובין שלא בהסכמתו, ובכך ייפגעו מחויבויות שונות של מקבל האישור. לאור העובדה כי התרחישים המתוארים לעיל מחייבים התייצבות בהליך המשפטי בתוך פרקי זמן קצובים, קיים צורך לחייב את הגורם האחראי על מקבל האישור בעת התקיימות אחד מהתרחישים האמורים, לדווח על כך למדען הראשי במשרד התעשייה המסחר והתעסוקה (בפרק זה – המדען הראשי). כדי שהמדען הראשי יוכל להיות מעורב בהליך בתוך פרקי זמן שנקבעו בחוק. לפיכך מוצע להוסיף לסעיף 18 לחוק המחקר והפיתוח את סעיף קטן (א2), הקובע את חובת הדיווח האמורה.

כמו כן מוצע כי אם ימונה למקבל האישור כונס נכסים, מפרק או בעל תפקיד לפי סעיף 350 לחוק החברות, תוטל חובת הדיווח האמורה גם עליו, מכוח היותו השולט במקבל האישור.

סעיף 32 החוק לעידוד מחקר ופיתוח בתעשייה, כללי התשמ"ד-1984 (בפרק זה – חוק המחקר והפיתוח), הוא כלי מרכזי בתמיכת המדינה במחקר ופיתוח תעשייתי. מכוח החוק האמור מוענקים לתכניות מחקר ופיתוח תעשייתיות של תאגידים, מענקים בהתאם להוראות החוק. תחום זה מתאפיין בדינמיות רבה ובמהלך היישום של החוק עלה צורך לחדד או לעדכן כמה עניינים העולים מסעיפי החוק השונים, כמו גם להרחיב את אפשרויות המחקר והפיתוח התעשייתיות המתאפשרות במסגרתו.

לפסקה (1)

הדרישה כי מקבל האישור יהיה הבעלים של הידע החדש שיפותח כתוצאה מהתכנית המאושרת ושל כל זכות הנובעת ממנו, עולה ממטרות חוק המחקר והפיתוח והוראותיו, ומעוגנת כבר היום בנוהלי לשכת המדען הראשי. התיקון המוצע, שבמסגרתו ייוסף סעיף 17(ב1) לחוק המחקר והפיתוח, נועד לעגן דרישה זו ולהבטיח כי מקבל האישור יהיה הבעלים של הידע החדש שיפותח כתוצאה מהתכנית המאושרת ושל כל זכות הנובעת ממנו, במטרה להבטיח את קיום מטרות החוק והוראותיו. מוצע לקבוע בחוק כי ועדת המחקר תאשר תכנית רק אם מבקש האישור התחייב כי הידע שנובע ממחקר ופיתוח על פי התכנית המאושרת וכל זכות הנובעת ממנו יהיו בבעלותו מרגע היווצרם. עם זאת, ככל שהדבר אמור בתכנית מאושרת המתקיימת על בסיס ידע ממוסד להשכלה גבוהה או במשותף עמו,

²⁸ ס"ח התשמ"ד, עמ' 100; התשס"ו, עמ' 246.

"בקשה לפירוק" – בקשה לפירוק לפי פקודת החברות, לפי פקודת האגודות השיתופיות²⁹, או לפי חוק העמותות, התש"ס-1980³⁰;

"בקשה לפשרה או להסדר" – בקשה לפשרה או להסדר לפי סעיף 350 לחוק החברות;

"חוק החברות" – חוק החברות, התשנ"ט-1999³¹;

"פקודת החברות" – פקודת החברות [נוסח חדש], התשמ"ג-1983³²;

(3) בסעיף 19, אחרי סעיף קטן (ב) יבוא:

"(2ב) מקבל האישור יבטיח כי הידע הנובע ממחקר ופיתוח על פי התכנית המאושרת וכל זכות הנובעת ממנו, יהיו בבעלותו מרגע היווצרם, אלא אם כן ניתן לו אישור להעברתם בהתאם להוראות חוק זה:"

(4) בסעיף 19א –

(א) אחרי סעיף קטן (א) יבוא:

"(1א) כללה ההצהרה בדבר מקום ייצור ושיעור הערך המוסף, פרטים בדבר ייצור המוצר או חלק ממנו מחוץ לישראל, ישלם מקבל האישור תמלוגים בשל הייצור מחוץ לישראל, בשיעורים ובתנאים שנקבעו לפי סעיף 21(ג)";

(ב) בסעיף קטן (ד), בסופו יבוא "הועבר ייצור אל מחוץ לישראל כאמור בסעיף קטן זה, ישלם מקבל האישור תמלוגים בשל העברת הייצור כאמור, בשיעורים ובתנאים שנקבעו לפי סעיף 21(ג)";

(5) בסעיף 19ב –

(א) בסעיף קטן (ב)(2), במקום "לבין סך ההשקעות הכספיות שהושקעו בו" יבוא "לבין סך ההשקעות הכספיות שהושקעו בביצוע כל התכניות המאושרות שלו";

ד ב ר י ה ס ב ר

לפסקה (3)

אותם למצוא חלופות ייצור בתעשייה המקומית בישראל, כדי להגשים את מטרות החוק לעידוד התעשייה בישראל. לפיכך מוצע לקבוע ולהבהיר בחוק כי גם במקרה שבו ניתן אישור מראש לייצר חלק של המוצר מחוץ לישראל וגם במקרה של העברת ייצור בשיעור שאינו מחייב קבלת אישור מוועדת המחקר (עד 10%), יחויב מקבל האישור בתשלום תמלוגים מוגדלים בשל הייצור מחוץ לישראל.

לפסקה (5)

לפסקת משנה (א)

מוצע להקטין את התמריץ הקיים להוצאת ידע מישראל באמצעות פירוק מקבל האישור והפסקת פעילותו בישראל, לעומת הוצאת ידע מישראל כאשר פעילות מקבל האישור ממשיכה להתקיים בישראל. תמריץ זה נובע מכך שבעת מכירת כל נכסי מקבל האישור שפותחו בתמיכת המדען הראשי בהתאם להוראות סעיף 19ב(2) (לחוק המחקר והפיתוח בנוסחו היום, יהיה התשלום למדינה ברוב המקרים נמוך יותר ביחס לתשלום הנדרש בהתאם

כאמור לעיל, הדרישה כי מקבל האישור יהיה הבעלים של הידע החדש שיפותח כתוצאה מהתכנית המאושרת ושל כל זכות הנובעת ממנו, עולה ממטרות חוק המחקר והפיתוח והוראותיו, ומועגנת כבר היום בנוהלי לשכת המדען הראשי. לפיכך, מוצע לקבוע במסגרת סעיף 19(2ב) המוצע, כי מקבל האישור יבטיח ויוודא כי הידע הנובע ממחקר ופיתוח על פי תכנית מאושרת וכל זכות הנובעת ממנו יהיו בבעלותו, אלא אם כן ניתן לו אישור להעברתם בהתאם להוראות חוק המחקר והפיתוח.

לפסקה (4)

מוצע לקבוע בסעיפים 19א(1) ו-19א(ד) לחוק המחקר והפיתוח, כי בכל מקרה של ייצור מחוץ לישראל יחויב מקבל האישור בתשלום תמלוגים מוגדלים לפי ההוראות הקבועות בתקנות מכוח סעיף 21(ג) לחוק.

מטרת הנוהל האמור היא למנוע תמריץ שלילי למקבלי האישור לייצר מחוץ לישראל, ובין השאר, לעודד

²⁹ חוקי א"י, כרך א', עמ' 336.

³⁰ ס"ח התש"ס, עמ' 210.

³¹ ס"ח התשנ"ט, עמ' 189; התש"ע, עמ' 544.

³² דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 37, עמ' 764.

(ב) בסעיף קטן (ז), במקום הרישה עד המילים "שקיבל מקבל האישור" יבוא "ההפרש שבין הסכום הבסיסי לפי סעיף קטן (ב)(1) או (2) לבין סך המענקים שקיבל מקבל האישור", אחרי "ובניכוי התמלוגים ששילם", יבוא "בסעיף קטן זה – (ההפרש) יופחת" ובמקום "התקופה שבמהלכה יופחת הסכום הבסיסי" יבוא "התקופה שבמהלכה יופחת ההפרש";

(ג) בסעיף קטן (ז)(2), אחרי "לרבות תשלום למדינה מאת מקבל האישור" יבוא "בתשלום אחד או לשיעורין";

(6) בסעיף 42 –

(א) האמור בו יסומן "(א)", ובו, במקום "מפעלים תעשייתיים בישראל" יבוא "תאגידים תעשייתיים שהתאגדו בישראל" ובמקום "מפעלים תעשייתיים במדינות אחרות" יבוא "גורמים במדינות אחרות";

(ב) אחרי סעיף קטן (א) יבוא:

"(ב) ראש המינהל, באישור ועדת המחקר, יקבע כללים לעניין אופן יישומם של הסכמים לפי סעיף קטן (א).";

(7) בסעיף 42א, במקום "הוראות סעיפים" יבוא "הוראות סעיפים 17(ב) ו-19(ב2), לעניין זכויות הנובעות מהידע, וסעיפים";

(8) בסעיף 42ב, במקום "הוראות סעיפים" יבוא "הוראות סעיפים 17(ב) ו-19(ב2), לעניין זכויות הנובעות מהידע, וסעיפים".

ד ב ר י ה ס ב ר

הסכום שנקבע, ללשכת המדען הראשי. מטרת התיקון המוצע היא לאפשר לשרים לקבוע בהוראות כי התשלום למדינה בעד העברת רישיונות הידע כאמור, יהיה בתשלום אחד או לשיעורין.

לפסקה (6)

מטרת פרק ז' לחוק המחקר והפיתוח היא לאפשר שיתופי פעולה ועריכת הסכמים עם גופים ממדינות זרות. סעיף 42 לחוק האמור מתייחס כיום לשיתוף פעולה בין "מפעלים תעשייתיים". מונח זה הוא מונח מצמצם והוא עלול למנוע שיתופי פעולה רבים בין תאגידים תעשייתיים בישראל לבין גורמים מחוץ לישראל, אשר אחד או יותר מהם אינו מוגדר כ"מפעל". לפיכך מוצע להחליף את המונח האמור במונח רחב יותר שיכלול גופים נוספים.

עוד מוצע במסגרת תיקון סעיף 42 לחוק, להסמיך את ראש המינהל, באישור ועדת המחקר, לקבוע כללים לעניין יישום הסכמים האמורים לשיתוף פעולה בין-לאומי, כדי לתת מענה לצרכים שונים העולים בעת יישום אותם הסכמים.

לפסקאות (7) ו-(8)

סעיפים 17(ב) ו-19(ב2) לחוק המחקר והפיתוח, בנוסחם המציע בתיקון זה, מחייבים שמקבל האישור יהיה בעלים של הידע החדש שיפחת כתוצאה מהתכנית המאושרת ושל הזכויות הנובעות ממנו, הן כתנאי למתן האישור לתכנית והן כחובה החלה על מקבל האישור. מוצע לאפשר סיוג של חובה זו, במקרה של הסכמי שיתוף פעולה בין-לאומיים לפי פרק ז' לחוק, ביחס לזכויות הנובעות מהידע, וזאת על פי כללים שתקבע ועדת המחקר.

להוראות סעיף 19(ב)(1) לחוק, בעת העברת ידע בלבד של מבקש האישור מחוץ לישראל כאשר פעילות מקבל האישור ממשיכה להתקיים בישראל. לפיכך מוצע להקטין את התמריץ כאמור, על ידי שינוי הנוסחה לחישוב הסכום הבסיסי המשולם בעד העברת ידע מישראל באמצעות פירוק מקבל האישור והפסקת פעילותו בישראל. תיקון זה יסייע לעודד את המשך קיומה של פעילות מקבל אישור בישראל, שהיא אחת ממטרות החוק.

לפסקת משנה (ב)

בהתאם לחוק המחקר והפיתוח, אם הסכום הבסיסי כמשמעותו בסעיף 19(ב)(1) או (2) לחוק, שאותו יש לשלם בעד העברת ידע של מקבל האישור מישראל, גבוה מסך המענקים שקיבל מקבל האישור בתוספת ריבית שנתית ובניכוי התמלוגים ששילם, הרי שהתשלום בעד העברת ידע ניתן להפחתה במקרים מסוימים לפי הוראות סעיף 19ב לחוק עד לגובה המענקים שקיבל מקבל האישור בתוספת ריבית שנתית ובניכוי התמלוגים ששילם מקבל האישור. התיקון האמור נועד לחדד ולהבהיר כי ההפחתה תחול רק על ההפרש בין הסכום הבסיסי לסך המענקים כאמור, ולא על כל הסכום הבסיסי.

לפסקת משנה (ג)

בהתאם לסעיף 19(ב)(2) לחוק המחקר והפיתוח, יש סמכות לשר התעשייה המסחר והתעסוקה ושר האוצר, לקבוע הוראות ותנאים לעניין מתן הרשאה מאת מקבל האישור לגורם מחוץ לישראל, לשימוש בידע. כיום קובע סעיף 19ב לחוק כי אישור להעברת ידע לאחר מחוץ לישראל, לא ייכנס לתוקפו עד לתשלום מלא במזומן של

פרק ט': תעשייה עתירת ידע

הגדרות

33. (א) בפרק זה –

”חוק לעידוד השקעות הון” – חוק לעידוד השקעות הון, התשי”ט–331959;

”חוק לעידוד מו”פ” – חוק לעידוד מחקר ופיתוח בתעשייה, התשמ”ד–341984;

”מחקר”, ”פיתוח” – כהגדרתם בחוק לעידוד מו”פ, ובלבד שהמדען הראשי אישר כי המחקר והפיתוח הם כהגדרתם בחוק האמור;

”הפקודה” – פקודת מס הכנסה³⁵;

(ב) לכל מונח אחר שאינו מפורש בפרק זה, תהיה המשמעות הנובעת לו בסעיפים 1 ו-88 לפקודה, לפי העניין.

התרת השקעה
במניות כהוצאה

34. (א) בסעיף זה –

”השקעה מזכה” – השקעה של יחיד בחברת מטרה בשנת מס כלשהי, אשר בשלה הוקצו לו מניות בחברת המטרה באותה שנה;

”חברת מטרה” – חברה שהתאגדה בישראל ושהשליטה על עסקיה וניהולם מופעלים בישראל, שהתקיימו לגביה ולגבי ההשקעה המזכה בה כל אלה:

(1) במהלך כל תקופת ההטבה לא רשום נייר ערך כלשהו שלה למסחר בבורסה;

ד ב ר י ה ס ב ר

בעלי ההון המשקיעים בהן בדרך של התרת סכום ההשקעה כהוצאה בידם ובכך להזויל את עלויות ההשקעה. סעיף 20א לפקודת מס הכנסה (להלן – הפקודה) מאפשר למשקיע לנכות כהוצאה, כנגד הכנסה מכל מקור, את השתתפותו במישרין במימון מחקר, תמורת זכות בפרי תוצאותיו של המחקר, שהיא סבירה ביחס להשתתפותו בהוצאות. מועד התרת ההוצאה הוא בשנת תשלומה או בפריסה על פני שלוש שנים, בהתאם להוראות הסעיף האמור. הסעיף אינו מאפשר ניכוי הוצאה כאמור אם ההשתתפות במימון המחקר נעשית בעקיפין, למשל, בדרך של השקעה במניות החברה המבצעת את פעילות המחקר והפיתוח. השקעה כאמור המבוצעת במניות חברת המטרה, מהווה את המחיר המקורי של המשקיע, כהגדרת המונח בסעיף 88 לפקודה, ובאה לידי ביטוי כהוצאה הונית רק במועד מימוש מניות החברה, בדרך של הפחתת רווח ההון החייב במס או בדרך של יצירת הפסד הון הניתן לקיזוז כנגד רווח הון אחר. נוסף על שאלת עיתוי ההכרה בהוצאה, יש הבדל בשיעור המס החל על ההכנסה שכנגדה מנוכה ההוצאה בכל אחת מהאפשרויות: בעוד שהשתתפות במחקר המותרת כהוצאה לפי סעיף 20א לפקודה מנוכה מהכנסתו של המשקיע מכל מקור, העשויה להיות חייבת במס בשיעור המס השולי, שהוא, בשנת 2010, 45%, הרי שהתרת עלות ההשקעה במניות כהוצאה הונית מפחיתה רווח הון החייב במס בשיעור של 20% או 25%, לפי העניין.

פרק ט' מוצע לקבוע, כהוראת שעה, הוראות כללי מס שמטרתן לעודד פעילות של חברות העוסקות בתעשיות עתירות ידע בשלבים שונים של צמיחתן.

סעיף 33 ההגדרות שבחוק לעידוד מחקר ופיתוח בתעשייה, התשמ”ד–1984, הרלוונטיות לפרק זה, הן אלה:

”מחקר” – חקירה מתוכננת במטרה לגלות ידע חדש מתוך ציפיה שידע זה יהיה מועיל בפיתוח מוצר חדש או תהליך חדש או בשיפור מהותי במוצר או בתהליך קיימים;

”פיתוח” – יישום ממצאי מחקר או ידע אחר, המכוונים לייצור מוצר חדש או לפיתוח תהליך חדש או לשיפור מהותי במוצר קיים או בתהליך קיים, לרבות גיבוש קווי תכנית או בדיקתם, הכנת תכניות ומדגמים, בניית אב-טיפוס והפעלת דגם ניסוי או מיתקן חצי-חרושתית.

סעיף 34 השקעות בחברות ישראליות עתירות מחקר ופיתוח המצויות בשלב הראשוני של פעילות המחקר והפיתוח (Seed) נושאות סיכון גבוה מאוד למשקיע ובמקרים רבים אף יורדות לטמיון. חברות כאלה, אשר מהוות חלק משמעותי בתעשייה הישראלית, מתקשות לגייס משקיעים, בין השאר בעקבות משבר האשראי העולמי, ומתקשות גם בהשגת מקורות מימון חלופיים. במטרה להגדיל את היקף ההשקעות בחברות אלה, מוצע לתמרץ את

³³ ס”ח התשי”ט, עמ’ 234; התש”ע, עמ’ 279.

³⁴ ס”ח התשמ”ד, עמ’ 100.

³⁵ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 6, עמ’ 120.

- (2) 75 אחוזים לפחות מסכום ההשקעה של היחיד בה, אשר בשלו הוקצו לו מניות בחברה, משמשים להוצאות מחקר ופיתוח, לא יאוחר מתום תקופת ההטבה;
- (3) 75 אחוזים לפחות מהוצאות המחקר והפיתוח שהוציאה החברה במהלך תקופת ההטבה הוצאו בישראל;
- (4) במהלך כל תקופת ההטבה הכנסותיה של החברה לא עלו על 50 אחוזים מסכום הוצאות מחקר ופיתוח;
- (5) במהלך כל תקופת ההטבה הוצאות המחקר והפיתוח הוצאו לשם קידומו או פיתוחו של מפעל שבבעלות החברה;
- (6) עד לשנת המס שבה התקיים התנאי האמור בפסקה (2), בכל אחת משנות המס במהלך תקופת ההטבה, לרבות שנת המס שבה התקיים התנאי האמור, הוצאות המחקר והפיתוח מהוות 75 אחוזים לפחות, מכלל הוצאות החברה;
- ”קרוב” – כהגדרתו בפסקאות (1) ו-(2) בהגדרה ”קרוב” שבסעיף 88 לפקודה;
- ”תקופת ההטבה” – שלוש שנות מס החל בשנת המס שבה סכום ההשקעה המזכה שולם לחברת המטרה.
- (ב) על אף האמור בכל דין, סכום השקעה מזכה במניות של חברת מטרה, עד לגובה של 5 מיליון שקלים חדשים (להלן – סכום ההשקעה המרבי), יותר ליחיד ניכוי מכלל הכנסתו בשנת המס, במשך תקופת ההטבה, ובלבד שהתקיימו כל אלה:
- (1) סכום ההשקעה שולם בתקופה שבין יום כ”ה בטבת התשע”א (1 בינואר 2011) לבין היום האחרון של שנת המס 2015;
- (2) היחיד החזיק במניות שהוקצו לו בתמורה להשקעתו המזכה בחברת המטרה במשך כל תקופת ההטבה;
- (3) הימנעות ממס או הפחתת מס בלתי נאותות אינן בין המטרות העיקריות של ההשקעה.
- (ג) בחישוב סכום ההשקעה המרבי יילקחו בחשבון כלל השקעותיו המזכות של היחיד בחברת המטרה, במישרין, וכן השקעות כאמור שביצע קרובו בחברה.
- (ד) לעניין חישוב רווח הון במכירת מניות של חברת המטרה בידי יחיד שסכום ההשקעה המזכה הותר לו בניכוי לפי סעיף זה, יוקטן המחיר המקורי של המניות בכל סכום ההשקעה שהותר בניכוי כאמור.

ד ב ר י ה ס ב ר

את חברת המטרה בהתאם לאמור לעיל, מוצע כי חברה כאמור תהיה חברה תושבת ישראל שמנייתיה אינן רשומות למסחר בבורסה, עיקר ההשקעה בה על ידי היחיד תשמש להוצאות מחקר ופיתוח שעיקרן הוצא בישראל, אין לה הכנסות משמעותיות ביחס להוצאותיה, עיקר הוצאותיה בשנות ההטבה הן הוצאות מחקר ופיתוח, והוצאותיה אלה מבוצעות לשם קידומו או פיתוחו של מפעל שבבעלותה, היינו – הקניין הרוחני שיפותח בעקבות המחקר והפיתוח יהיה בבעלות החברה.

מוצע להתיר ליחיד את עלות ההשקעה בחברת מטרה המאופיינת בכך שעיקר פעילותה היא פעילות מחקר ופיתוח, כהוצאה כנגד הכנסה מכל מקור, בפריסה על פני שלוש שנים, ובלבד שההשקעה בוצעה עד תום שנת המס 2015 ותמורתה הוקצו לו מניות בחברה. הטעם העומד בבסיס ההצעה הוא, שככל שמדובר בחברות עתירות מחקר ופיתוח, ההשקעה בחברה שקולה מבחינה כלכלית להוצאות הפיתוח ברמת החברה, וכך מושווית ההטבה הניתנת בין השקעה במישרין, לפי סעיף 20א לפקודה, לבין השקעה בעקיפין במניות חברת המטרה. כדי לאפיין

"חברה רוכשת" – חברה שהתאגדה בישראל ושהשליטה על עסקיה וניהולם מופעלים בישראל, שבשנת הרכישה מתקיימים לגביה כל אלה:

(1) היא חברה מוטבת או חברה מועדפת, לפי העניין, כהגדרתן בסעיף 51 לחוק לעידוד השקעות הון;

(2) הוצאות המחקר והפיתוח שהוציא המפעל שבבעלותה בשנת מס, לאחר שהופחתו מהן מענקים שהתקבלו לפי חוק לעידוד מו"פ, לא פחתו מ־7 אחוזים ממחזורי בשנת המס, או שהוצאות המחקר והפיתוח שהוציא המפעל בשנת המס ובשנה שקדמה לה, לאחר שהופחתו מהן מענקים שהתקבלו לפי חוק לעידוד מו"פ, לא פחתו מ־7 אחוזים מסך מחזורי בשנת המס ובשנה שקדמה לה;

(3) 20 אחוזים לפחות מכלל העובדים בה, בשנת המס או בממוצע בשנת המס ובשנה שקדמה לה, הם בעלי תואר אקדמי בתחומי ההנדסה, המחשבים, מדעי הטבע או המדעים המדויקים, העובדים במפעל שבבעלותה בתחום השכלתם האקדמית כאמור; לעניין זה, בחישוב האחוזים ייספר עובד במשרה חלקית או עובד שעבד בחלק משנת המס בלבד לפי היקף משרתו או תקופת עבודתו באותה שנה, לפי העניין, וחישוב הממוצע ייעשה לפי חלוקת סך העובדים בעלי תואר אקדמי כאמור באותן שתי שנים, בסך כל העובדים בחברה בשנים האמורות;

(4) 12% החודשים שקדמו לשנת הרכישה לא היו לה יותר מ־25% באחד או יותר מאמצעי השליטה בחברה המזכה;

"חברה מזכה" – חברה שהתאגדה בישראל ושהשליטה על עסקיה וניהולם מופעלים בישראל, שמתקיימים לגביה כל אלה:

(1) בשנת הרכישה לא רשום נייר ערך כלשהו שלה למסחר בבורסה;

(2) בשנת הרכישה היא חברה מוטבת או חברה מועדפת, לפי העניין, כהגדרתן בסעיף 51 לחוק לעידוד השקעות הון;

ד ב ר י ה ס ב ר

הדין הקיים, רכישת מניות אינה מהווה הוצאה המותרת לצורכי מס בשנת הרכישה ועלות הרכישה ובאה לידי ביטוי כהוצאה הונית רק במועד מימוש מניות החברה הנרכשת, בדרך של הפחתת רווח ההון החייב במס או בדרך של יצירת הפסד הון הניתן לקיזוז כנגד רווח הון אחר. כמו כן מניות אינן נכס בר־פחת ולפיכך לא ניתן פחת בשלהן בהתאם לתקנות מס הכנסה (פחת), 1941, או בהתאם לכל דין אחר המתיר הפחתה לצורכי מס.

האפשרות להפחית את עלות המניות בחברה עתירת ידע תעניק לחברה הרוכשת תמריץ, בדרך של הקדמת התרת ההוצאה לצורכי מס ותזויל את עלויות ההשקעה. כמו כן הפחתה כאמור תמתן את הירידה ברווחיות המוצגת על ידי החברה הרוכשת בשנים הראשונות לרכישתן של חברות עתירות ידע צעירות, שאינן רווחיות בדרך כלל במועד הרכישה וסמוך לאחריו, ובכך תיצור תמריץ לביצוע הרכישה.

עיתוי ההכרה בהוצאה כאמור לעיל, הוא השינוי העיקרי הטמון בסעיף 35 המוצע, שכן, מבחינת שיעורי

סעיף 35 לחברות גדולות בתעשייה עתירת הידע יש חשיבות רבה למשק הישראלי היות שההשפעות החיצוניות החיוביות שלהן על תחומי משק אחרים ניכרות יותר לעומת החברות הקטנות. בין השפעות אלה ניתן למנות את הרחבת מעגל התעסוקה באופן המשתף קשת רחבה של עובדים בעלי רמות השכלה שונות, שימור חלק גדול יותר משרשרת הערך בישראל, תרומה לשיפור התחרותיות ולזליגה חיובית של עובדים ומנהלים לענפי תעשייה אחרים. כמו כן יש לציין את יציבותן היחסית של החברות הגדולות, אשר מובילה לתשואה גבוהה יותר למשק לאורך שנים. במטרה ליצור תנאים שיתמריצו את הצמחתן וביסוסן של חברות עתירות ידע גדולות במשק, מוצע לעודד חברות גדולות או בינוניות לרכוש ולהשקיע בחברות ישראליות קטנות שעיסוקן בתחום תעשיות עתירות הידע. פעילותן של החברות הרוכשות תורחב באמצעות הסינרגיה שתיווצר, וכתוצאה מכך אף תישמר פעילותן של החברות הנרכשות, ובעיקר פעילות המחקר והפיתוח שלהן, ויגדל הסיכוי לכך שהקניין הרוחני שבבעלות החברה הנרכשת יישאר בבעלות ישראלית. לפי

(3) בשנת הרכישה הוצאות המחקר והפיתוח שהוציא המפעל שבבעלותה באותה שנת מס, לאחר שהופחתו מהן מענקים שהתקבלו לפי חוק לעידוד מו"פ, לא פחתו מ־25 אחוזים ממחזורי בשנת המס, או שהוצאות המחקר והפיתוח שהוציא המפעל בשנת המס ובשנה שקדמה לה, לאחר שהופחתו מהן מענקים שהתקבלו לפי חוק לעידוד מו"פ, לא פחתו מ־25 אחוזים מסך מחזורי בשנת המס ובשנה שקדמה לה;

(4) בשנת הרכישה 40 אחוזים לפחות מכלל העובדים בה בשנת המס או בממוצע בשנת המס ובשנה שקדמה לה, הם בעלי תואר אקדמי בתחומי ההנדסה, המחשבים, מדעי הטבע או המדעים המדויקים, העובדים במפעל שבבעלותה בתחום השכלתם האקדמית כאמור; לעניין זה, בחישוב האחוזים ייספר עובד במשרה חלקית או עובד שעבד בחלק משנת המס בלבד לפי היקף משרתו או תקופת עבודתו באותה שנה, לפי העניין, וחישוב הממוצע ייעשה לפי חלוקת סך העובדים בעלי תואר אקדמי כאמור באותן שתי שנים, בסך כל העובדים בחברה בשנים האמורות;

(5) כל הוצאות המחקר והפיתוח שמוציאה החברה בכל אחת משלוש שנות המס הראשונות של תקופת ההפחתה, בוצעו לשם קידומו או פיתוחו של המפעל שבבעלותה או בבעלות החברה הרוכשת, ו־75% לפחות מהוצאות המחקר והפיתוח האמורות, בכל שנה כאמור, הוצאו בישראל;

(6) בשנת הרכישה אין לה זכות במקרקעין או זכות באיגוד מקרקעין, כהגדרתן בחוק מיסוי מקרקעין (שבח ורכישה), התשכ"ג-1963³⁶, בין בישראל ובין מחוץ לישראל;

(7) בשנת הרכישה היא אינה מחזיקה באחד או יותר מאמצעי השליטה בחבר בני אדם אחר, או, אם היא מחזיקה באמצעי שליטה כאמור – פעילותו של חבר בני האדם האחר תפלה לפעילותה והיא כרוכה ושלובה בפעילותה;

"סכום הרכישה הנקי" – הסכום שהוציאה החברה הרוכשת לרכישת אמצעי שליטה בחברה המזכה, שלא בדרך של הקצאה, בהפחתת סכום ההון העצמי של החברה המזכה; לעניין זה, "סכום ההון העצמי" – הסכום המתקבל מצירוף הסכומים של כל אלה: עודפים ורווחים, הון מניות, פרמיה על מניות ופריטים אחרים כיוצא באלה;

ד ב ר י ה ס ב ר

מס בלתי נאותה. מוצע לקבוע כי סכום ההשקעה שיינתן פחת בשלו לא יכלול את סכום ההון העצמי של החברה המזכה, המבטא את עלות הנכסים הרשומים במאזן בניכוי התחייבויות. מטרתן של ההגבלות האמורות היא למנוע הפחתה בעקיפין, באמצעות הפחתת המניות לצורכי מס, של נכסים הרשומים במאזן החברה המזכה שכבר מופחתים בה לצורכי מס או של נכסים אשר לו היו נרכשים במישרין על ידי החברה הרוכשת לא היו זכאים לפחת, כגון קרקע, מניות חברה, מזומנים, ונכסים כספיים. כך, הסכום שיוותר להפחתה בידי החברה הרוכשת מבטא את שווי המוניטין והידע הקיימים אצל החברה המזכה בלא שאלה מקבלים ביטוי במאזנה.

המס החלים, אין הבדל בין הכנסה פירותית, שכנגדה מנוכות הוצאות פחת, לרווח הון שממנו מופחתת עלות המניות, זאת ככל שמדובר בחברות ולא ביחידים. עם זאת ישנם הבדלים אחרים בין שני סוגי ההכנסות האמורות, למשל בעניין קיזוזי הפסדים.

מוצע להתיר הפחתה של 20% מעלות רכישת מניות חברה מזכה, המאופיינת בכך שעיקר עיסוקה בתחום תעשיות עתירות הידע, כנגד הכנסה מכל מקור, בכל אחת מחמש שנות מס שתחילתן בשנת המס העוקבת לשנת הרכישה, ובלבד שההשקעה בוצעה עד תום שנת המס 2015 ושניתן אישור המנהל כי המטרות העיקריות של רכישת אמצעי השליטה אינן הימנעות ממס או הפחתת

³⁶ ס"ח התשכ"ג, עמ' 156.

"קרוב" – כהגדרתו בפסקה (3) בהגדרה "קרוב" שבסעיף 88 לפקודה;

"שנת הרכישה" – השנה שבה חברה רוכשת רכשה אמצעי שליטה בחברת מטרה;

"תקופת ההפחתה" – חמש שנות מס החל בשנה שלאחר שנת הרכישה.

(ב) על אף האמור בכל דין, סכום הרכישה הנקי ששולם בידי חברה רוכשת לרכישת אמצעי השליטה בחברה מזכה, יותר לה ניכוי שיעורים שנתיים שווים, מכלל הכנסתה בשנת המס, במשך תקופת ההפחתה, ובלבד שהתקיימו התנאים המפורטים להלן:

(1) יום הרכישה הוא בתקופה שבין יום כ"ה בטבת התשע"א (1 בינואר 2011) לבין היום האחרון של שנת המס 2015;

(2) הרכישה היא בשיעור של 80% לפחות בכל אחד מאמצעי השליטה בחברה המזכה;

(3) ביום שלפני יום הרכישה, החברה הרוכשת והחברה המזכה אינן קרובות זו לזו;

(4) הימנעות ממס או הפחתת מס בלתי נאותות אינן בין המטרות העיקריות של רכישת אמצעי השליטה בחברה המזכה, וניתן אישור המנהל על כך;

(5) בכל שנת מס שבתקופת ההפחתה –

(א) השליטה על עסקיה של החברה הרוכשת וניהולם מופעלים בישראל ומתקיימים בה התנאים האמורים בפסקאות (1) עד (3) בהגדרה "חברה רוכשת";

(ב) השליטה על עסקיה של החברה המזכה וניהולם מופעלים בישראל, מתקיימים בה התנאים האמורים בפסקאות (1) ו-(2) בהגדרה "חברה מזכה" וכן התנאים האמורים בפסקאות (3) ו-(4) בהגדרה "חברה מזכה" בשינוי שבפסקה (3), פעמיים, במקום "לא פחתו מ-25%", יקראו "לא פחתו מ-7%" ובפסקה (4), במקום "40 אחוזים לפחות" יקראו "20 אחוזים לפחות";

(ג) הוצאות המחקר והפיתוח שמוציאה החברה המזכה מבוצעות לשם קידומו או פיתוחו של המפעל שבבעלותה או בבעלות החברה הרוכשת, ו-75 אחוזים לפחות מהוצאות המחקר והפיתוח האמורות הוצאו בישראל.

ד ב ר י ה ס ב ר

בין פעילות החברה המזכה לבין פעילות החברה הרוכשת; החברה המזכה לא תהיה בעלת מקרקעין או זכות באיגוד מקרקעין ולא תהיה בעלת זכויות בחבר בני אדם אחר, אלא אם כן פעילותו של חבר בני האדם האחר תפלה לפעילות החברה הרוכשת ומהווה חלק בלתי נפרד ממנה; כל הוצאות המחקר והפיתוח שהוצאו על ידי החברה המזכה מהשנה שאחרי שנת הרכישה מבוצעות לשם קידומו או פיתוחו של המפעל שבבעלותה או של המפעל שבבעלות החברה הרוכשת, היינו, הקניין הרוחני שיפותח בעקבות המחקר והפיתוח יהיה בבעלות החברה המזכה או החברה הרוכשת, וכן, עיקר ההוצאות כאמור יוצאו בישראל.

כדי לאפיין את סוג העסקאות שאותן יש לתמרץ בהתאם לאמור לעיל, מוצע כי ייקבעו, בין השאר, תנאים אלה: החברה הרוכשת והחברה המזכה הנרכשת הן חברות מוטבות או חברות מועדפות כהגדרתן בסעיף 51 לחוק לעידוד השקעות הון; נדרש שיעור מזערי של 7 אחוזים של הוצאות מו"פ ביחס לסך ההוצאות בחברות האמורות ושיעור מזערי של חמישית מכלל העובדים שיהיו בעלי תואר אקדמי העובדים בתחום השכלתם, ובשנת הרכישה השיעורים המזעריים האמורים בחברה המזכה יהיו גבוהים יותר – 25% ו-40% בהתאמה – כדי לאפיין אותה כחברה קטנה המצויה בשלבים מוקדמים יותר, ביחס לחברה הרוכשת, של פעילות בתחום התעשיית עתירות הידע; הרכישה תהיה בשיעור של 80% מאמצעי השליטה בחברה המזכה, זאת כדי לשקף את הכוונה ליצור סינרגיה

(ג) על אף האמור בסעיף קטן (ב), אם בשנת מס כלשהי במהלך תקופת ההפחתה (להלן – שנת ההפרה) לא התקיימו בחברה הרוכשת התנאים האמורים בסעיף קטן (ב)(5)(א), או לא התקיימו בחברה המזכה התנאים האמורים בסעיף קטן (ב)(5)(ב) ו-(ג), לא תהיה החברה הרוכשת זכאית, בשנת ההפרה, לניכוי כאמור בסעיף קטן (ב), ואולם לא יהיה בכך כדי לפגוע בזכאותה בשנה שאחרי שנת ההפרה או לפניה, אם באותה שנה יתקיימו התנאים לזכאות, ובלבד שטרם הסתיימה תקופת ההפחתה ושסכום שלא נוכה בשנת ההפרה לא ינוכה בשנה שלאחריה.

(ד) לעניין חישוב רווח הון במכירת מניות החברה המזכה בידי החברה הרוכשת שהותר לה ניכוי של סכום הרכישה הנקי לפי סעיף זה, יוקטן המחיר המקורי שלהן בכל הסכום שניכוי הותר כאמור.

36. (א) בסעיף זה –

פטור ממס על
הכנסה מתמלוגים
בידי תושב מוטב

“הכנסה מתמלוגים שמשלמת חברת יישום” – הכנסה מתמלוגים שמשלמת חברת יישום בשנת מס כלשהי, שמקורה במתן זכות שימוש במוצר שבבעלותה ושפותח או התגלה לפי ההסכם, שהיא מוכפלת בשיעור הכנסות החוץ של חברת היישום באותה שנה;

“הסכם” – הסכם בין תושב מוטב לבין חברת יישום, לפיתוח מוצר, שלפיו, בין השאר, יהיה התושב המוטב זכאי לתמלוגים מאת חברת היישום שמקורם במתן זכות שימוש באותו מוצר;

“חברת יישום” – תאגיד בת של מוסד, העוסק בפיתוח מוצרים שפותחו או התגלו במסגרת פעילות של מחקר ופיתוח של המוסד;

ד ב ר י ה ס ב ר

מתמלוגים כאמור שמקורם מחוץ לישראל – יהיה היחיד פטור ממס במשך עשר שנים החל מיום עלייתו או שובו לישראל, לפי העניין. לגבי מי שהוא תושב חוזר שאינו תושב חוזר ותיק – הפטור ממס על הכנסה מתמלוגים ניתן רק על הכנסה כאמור שמקורה בנכס שהיה בידי התושב החוזר בעת שהיה תושב חוץ, ולמשך 5 שנים בלבד.

מוצק להעניק הטבה במס הכנסה ליחיד שהוא עולה חדש או תושב חוזר שהוזמן, בהיותו תושב חוץ, לעבוד במוסד אקדמי או בבית חולים (להלן – מוסד) ושיהיה לתושב ישראל עד לתום שנת המס 2015. תושב כאמור יהיה פטור ממס לגבי הכנסתו מתמלוגים המשתלמת מאת חברת יישום שבבעלות המוסד, במשך 5 שנות מס שתחילתן בשנת המס הראשונה שבה החל לקבל הכנסה כאמור, ובלבד שהתקיימו כל אלה:

היחיד התקשר בתוך שנתיים מתום שנת המס שבה עלה או חזר לישראל, לפי העניין, בהסכם עם חברת היישום לפיתוח מוצר שלפיו, בין השאר, יהיה זכאי לתמלוגים מאת החברה שמקורם במתן זכות שימוש באותו מוצר (להלן – ההסכם); ההכנסה מתמלוגים מקורה במתן זכות שימוש במוצר שבבעלות החברה ליישום ושפותח או התגלה לפי ההסכם; ניתן אישור המנהל כי הימנעות ממס או הפחתה מס בלתי נאותה אינן מהמטרות העיקריות של ההסכם.

סעיף 36 במסגרת המאמץ הממשלתי להשבה לישראל של מדענים ישראליים השוהים מחוצה לה, מוצק לעודד מדענים הנמצאים במשך כמה שנים מחוץ לישראל והעוסקים במחקר אקדמי או יישומי לקראת אפשרות ליצירה או גילוי של מוצר, פטנט או נכס לא מוחשי דומה אחר, לשוב לישראל כדי לחבור לחברת יישום של מוסד אקדמי או של בית חולים ולפתח את המוצר יחד אתה. כך, תישמר הבעלות במוצר שיפותח או בידע שיתגלה בידי המוסד הישראלי והוא יהווה בסיס לפיתוח של ידע או מוצרים נוספים. ההטבה המוצעת במס הכנסה תחול על הכנסות עתידיות שיהיו לאותם מדענים חוזרים – הכנסות מתמלוגים שמקורם מחוץ לישראל, המתקבלים בעקבות עסקאות שתערך חברת היישום למתן זכות שימוש במוצר שמקורו בידע שרכשו או שצברו אותם מדענים מחוץ לישראל.

לפי הדין הקיים, לאחר חקיקת החוק לתיקון פקודת מס הכנסה (תיקון מס' 168 והוראת שעה), התשס"ח-2008 (ס"ח התשס"ח, עמ' 902), ניתנות הטבות במס לעולים חדשים ולתושבים חוזרים ותיקים, כך שיחיד כאמור, לאחר שעלה או ששב לישראל, יכול לפתח מוצר המבוסס על ידע שצבר לפני עלייתו או חזרתו או אחריה, ליתן זכות שימוש בו ולקבל בתמורה תמלוגים: לגבי הכנסות

”מוסד” – כל אחד מאלה:

(1) מוסד שהוכר לפי סעיף 9 לחוק המועצה להשכלה גבוהה, התשי”ח-1958³⁷;

(2) בית חולים רשום לפי פקודת בריאות העם, 1940³⁸;

”מוצר” – נכס מוחשי או ידע, לרבות תהליך ייצור ותוכנת מחשבים, הנובע ממחקר ופיתוח, על פי תכנית שהמדען הראשי אישר לפי הוראות חוק לעידוד מו”פ;

”שיעור הכנסות החוץ של חברת היישום” – השיעור המתקבל מחלוקת סכום ההכנסות הנובעות לחברת היישום ממתן זכות שימוש במוצר שבבעלותה ושפותח או התגלה לפי ההסכם, לתושב חוץ, למעט הכנסות כאמור שתשלומם מהווה הוצאה של מפעל הקבע של תושב חוץ בישראל, בכלל ההכנסות הנובעות ממתן זכות שימוש על ידי חברת היישום באותו מוצר, הכל לפי אישור רואה חשבון שצורף לדוח השנתי של חברת היישום; לא צורף אישור כאמור, יראו את שיעור הכנסות החוץ של חברת היישום – אפס;

”תושב מוטב” – תושב ישראל שהיה לראשונה לתושב כאמור בתקופה שבין יום כ”ה בטבת התשע”א (1 בינואר 2011) לבין יום י”ט בטבת התשע”ו (31 בדצמבר 2015) או תושב חוזר;

”תושב חוזר” – יחיד ששב והיה לתושב ישראל בתקופה שבין יום כ”ה בטבת התשע”א (1 בינואר 2011) לבין יום י”ט בטבת התשע”ו (31 בדצמבר 2015), לאחר שהיה תושב חוץ במשך שש שנים רצופות לפחות;

(ב) תושב מוטב שמוסד הזמינו, בהיותו תושב חוץ, לעבוד בו יהיה זכאי לפטור ממס על הכנסתו מתמלוגים שמשלמת לו חברת יישום של אותו מוסד, במשך חמש שנות מס שתחילתן בשנה הראשונה שבה החל לקבל מאת חברת היישום הכנסה כאמור, ובלבד שהתקיימו שני אלה:

(1) התושב המוטב התקשר בהסכם עם חברת יישום בתוך שנתיים מתום שנת המס שבה עלה או חזר לישראל, לפי העניין;

(2) הימנעות ממס או הפחתת מס בלתי נאותות אינן בין המטרות העיקריות של ההסכם, וניתן אישור המנהל על כך.

ד ב ר י ה ס ב ר

הנובע ממתן זכות השימוש במוצר לתושבי חוץ. האישור בדבר החלק מהתמלוגים הנובע ממתן זכות השימוש לתושבי חוץ כאמור, ייערך על ידי רואה חשבון ויצורף לדוח השנתי של חברת היישום.

כדי להתאים את ההצעה למסגרת ההטבות הקיימות כיום לעולים חדשים ולתושבים חוזרים, החלות בעיקר על הכנסות הנצמחות מחוץ לישראל, מוצע שמתוך התמלוגים שמקבל היחיד מחברת היישום שמקורם באותו מוצר שפותח בהתאם להסכם, הפטור יינתן רק על אותו חלק

³⁷ ס”ח התשי”ח, עמ’ 191.

³⁸ ע”ר 1065, תוס’ 1, עמ’ (ע) 191, (א) 239.

פרק י': רשויות מקומיות

37. תיקון חוק הסדרים במשק המדינה (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב), התשנ"ג-1992,³⁹ אחרי סעיף 12 יבוא:

(א) ראש הרשות המקומית או עובד הרשות המקומית שהוא הסמיך לכך בהסכמת המנהל (להלן – הגורם המקבל), רשאי לבקש ולקבל חיווי ואישור כאמור בסעיף 235(ג)(1) לפקודת מס הכנסה⁴⁰ (בסעיף זה – המידע), בכפוף להוראות המפורטות בסעיף 235(ג) לפקודת מס הכנסה, ובלבד שהמידע נדרש לצורך קביעת זכאותו של מבקש ההנחה בארנונה, להנחה המבוססת על מבחן הכנסה.

(ב) הגורם המקבל לא יבקש ולא יקבל מידע כאמור בסעיף קטן (א), אלא אם כן קיבל ממבקש ההנחה בארנונה ומכל בגיר המתגורר עמו, כתב ויתור על סודיות בהתאם להוראות סעיף 235(ג)(2) לפקודת מס הכנסה.

(ג) הוראות סעיפים 231, 232 ו-234 לפקודת מס הכנסה יחולו, בשינויים המחויבים, על הגורם המקבל, לעניין ביצוע הוראות סעיף זה, וסעיפים 12 ו-12ב.

(ד) שר הפנים, בהסכמת שר האוצר, יקבע כללים לעניין אופן הגשת הבקשה למידע, ולעניין קבלת המידע ושמירתו על ידי הרשות המקומית, לרבות לעניין מניעת שימוש לרעה באפשרות קבלת המידע באופן מקוון.

(ה) בסעיף זה, "המנהל" – כהגדרתו בפקודת מס הכנסה.

ד ב ר י ה ס ב ר

ואם התשובה לשאלה זו היא שלילית – האם גובה ההכנסות של התושב ושל כל בגיר המתגורר עמו גבוה או נמוך מהסכום שמסר הגורם המקבל לרשות המסים. קבלת המידע כאמור כפופה לכך שמבקש ההנחה וכל בגיר המתגורר עמו בנכס חתמו על כתב ויתור על סודיות בהתאם להוראות סעיף 235(ג)(2) לפקודת מס הכנסה.

כמו כן מוצע לקבוע כי על הגורם המקבל ברשות המקומית, יחולו הוראות הסודיות החלות על רשות המסים שמסרה את המידע. עוד מוצע להסמיך את שר הפנים, בהסכמת שר האוצר, לקבוע כללים לעניין אופן הגשת הבקשה לקבלת מידע על ידי הרשות המקומית ולעניין קבלת המידע ושמירתו, לרבות לעניין מניעת שימוש לרעה באפשרות קבלת המידע באופן מקוון.

בהמשך לכך, מוצע לקבוע בסעיף 10ב המוצע, כי רשות מקומית לא תיתן הנחה בארנונה, אשר הזכאות לה תלויה בגובה ההכנסה של מבקש ההנחה, אלא לאחר שבדקה את זכאותו של מבקש ההנחה בהתאם למידע שקיבלה מרשות המסים על פי הוראות סעיף 10א המוצע.

סעיף 37 מכוח סעיף 12 לחוק הסדרים במשק המדינה (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב), התשנ"ג-1992, ולפי תקנות הסדרים במשק המדינה (הנחה מארנונה), התשנ"ג-1993, שהותקנו מכוחו, מוענקות הנחות בארנונה, בין השאר, על בסיס מבחן הכנסה. על פי הנהוג כיום, דורשת הרשות המקומית ממבקש ההנחה להציג תלושי שכר ואישורים נוספים המעידים על הכנסתו. מוצע להוסיף לחוק האמור את סעיף 10א הקובע כי רשויות מקומיות יהיו רשאיות לקבל מידע הקיים ברשות המסים ביחס להכנסתו של תושב, ויסתמכו על מידע זה לצורך קביעת זכאות התושב להנחה בארנונה המבוססת על מבחן הכנסה.

בהתאם לכך, מוצע לקבוע כי ראש הרשות המקומית או עובד הרשות המקומית שהוא הסמיך לכך (בפרק זה – הגורם המקבל), יהיה רשאי לפנות לרשות המסים ולקבל את המידע המפורט בסעיף 235(ג)(1) לפקודת מס הכנסה, מידע שהוא התשובה לשאלות אלה: האם התושב או בגיר המתגורר עמו הגיש דוח לפי סעיף 131 לפקודת מס הכנסה לגבי השנתיים שקדמו לשנה שלגביה מבוקשת ההנחה,

³⁹ ס"ח התשנ"ג, עמ' 10; התש"ע, עמ' 568.

⁴⁰ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 6, עמ' 120.

בדיקת זכאות כתנאי 12ב. (א) לא תיתן רשות מקומית הנחה בארנונה, אשר הזכאות לה תלויה בגובה ההכנסה של מבקש ההנחה, אלא לאחר שנבדקה זכאותו של מבקש ההנחה לפי הוראות חוק זה, ובכלל זה לפי הוראות סעיף 12א.

(ב) שר הפנים, בהסכמת שר האוצר, רשאי לפטור רשות מקומית מהוראות סעיף קטן (א), אם ראה כי אין ברשותה היכולת הטכנולוגית הנדרשת לצורך קבלת המידע כאמור בסעיף 12א, או בשל טעם אחר המצדיק זאת, וזאת לתקופה קצובה שיוזרה.

תיקון פקודת
העיריות

38. בפקודת העיריות⁴¹ –

(1) אחרי סעיף 300 יבוא:

”מתן אישור תושבות 300א. (א) בסעיף זה, ”אישור תושבות לצורך הטבת מס” – אישור הנדרש לצורך קבלת הטבת מס, לפי סעיף 11 לפקודת מס הכנסה.

(ב) רשות מקומית תיתן לתושב הרשות, לבקשתו, אישור תושבות לצורך הטבת מס, ובלבד שהתושב שילם את תשלומי הארנונה שהיה חייב בהם עד סוף שנת הכספים שקדמה למועד בקשת האישור.

(ג) על אף האמור בסעיף קטן (ב), לא תימנע רשות מקומית ממתן אישור תושבות לצורך הטבת מס לתושב שלא שילם את תשלומי הארנונה כאמור בסעיף קטן (ב) –

(1) בשל תשלומי ארנונה שלא שולמו כאמור וטרם חלף המועד להגיש השגה לגביהם, או שהוגשה השגה כאמור וטרם ניתנה בעניין החלטה חלוטה;

(2) למי שניתן בעניינו צו כינוס או צו לעיכוב הליכים, במסגרת הליכי פשיטת רגל לפי פקודת פשיטת הרגל [נוסח חדש], התש”ס-1980⁴².

ד ב ר י ה ס ב ר

עליו, יקבל מאת הרשות המקומית אישור תושבות לצורכי מס הכנסה. במקביל, מוצע לתקן את ההגדרה ”תושב” שבסעיף 11 לפקודת מס הכנסה, כך שייווסף בה תנאי ולפיו ”תושב” הוא מי שיש בידו אישור תושבות לצורכי הטבת מס, כמשמעותו בפקודת העיריות, מטעם היישוב המזכה.

כחריג לכלל האמור, מוצע לקבוע מצבים מיוחדים שבהם הרשות המקומית לא תימנע ממתן אישור כאמור בשל חוב ארנונה. זאת, בשל חוב ארנונה שטרם חלף המועד להגיש השגה לגביו, או שהוגשה השגה וטרם ניתנה בעניין החלטה חלוטה, וכן ממי שניתן בעניינו צו כינוס או צו לעיכוב הליכים, במסגרת הליכי פשיטת רגל. בנוסף, מוצע גם להסמיך את שר הפנים, בהסכמת שר האוצר, לקבוע סוגי חייבים אשר קיימת הצדקה שלא למנוע מהם אישור כאמור בשל חוב ארנונה, ועליהם לא יחולו הוראות סעיף זה.

עם זאת, שר הפנים, בהסכמת שר האוצר, יהיה רשאי לפטור רשות מקומית מחובת הבדיקה האמורה, אם ראה כי לא עומדת לרשותה היכולת הטכנולוגית הנדרשת לצורך קבלת המידע כאמור, או בשל טעם אחר המצדיק זאת, וזאת לתקופה קצובה שיקבע.

סעיף 38 לפסקה (1)

לפי סעיף 11 לפקודת מס הכנסה, מוענקות הטבות במס הכנסה, בשיעור משתנה, לתושביהם של כ-180 יישובים במדינת ישראל, בעיקר באזורי הפריפריה. תנאי לקבלת ההטבה הוא היות הנישום תושב הרשות המקומית המזכה. על פי ההגדרה הקיימת בסעיף 11 האמור, ”תושב” יישוב מזכה הוא מי שמרכז חייו באותו היישוב. מוצע לקבוע בסעיף 300א המוצע לפקודת העיריות, כי רק תושב רשות מקומית ששילם את תשלומי הארנונה החלים

⁴¹ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 8, עמ' 197.

⁴² דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 34, עמ' 639.

(ד) שר הפנים, בהסכמת שר האוצר, רשאי לקבוע כי הוראות סעיף זה לא יחולו על סוגי חייבים שאין הצדקה בנסיבות העניין להימנע מלתת להם אישור כאמור בסעיף (ב), על אף שלא שילמו את תשלומי הארנונה כאמור באותו סעיף קטן, וזאת לפי אמות מידה ובהתאם לתנאים שיקבע.”;

(2) בסעיף 330 –

(א) האמור בו יסומן “(א)”, ובו, אחרי “בשיעורי ארנונה נוספים” יבוא “וזאת לתקופה שלא תעלה על שלוש שנים, בין ברציפות ובין במצטבר”;

(ב) אחרי סעיף קטן (א) יבוא:

”(ב) לעניין סעיף קטן (א), לא יראו נכס כנכס שנהרס או ניזוק לפי סעיף זה, אלא אם כן לא ניתן לתקנו באופן שיאפשר שימוש סביר בו, בעלות סבירה ביחס לשוויו.”

39. תיקון חוק הרשויות המקומיות (העברת תשלומים מהמדינה), התשנ”ה–1995⁴³, בסעיף 5, במקום “י”ט בתמוז התש”ע (1 ביולי 2010) יבוא “י”ד בתמוז התשע”ה (1 ביולי 2015).”

40. תיקון חוק הרשויות המקומיות (העברת תשלומים מהמדינה), התשנ”ה–1995, כנוסחו בסעיף 39 לחוק זה, ביום י”ח בתמוז התש”ע (30 ביוני 2010). – תחילה

ד ב ר י ה ס ב ר

לפסקה (2)

למשל, במקרים שבהם קיימים עיקולים על חשבונות הבנק של הרשות המקומית. במקרים אלה, דווקא גמישות במועד העברת תשלומי המדינה תאפשר לרשות המקומית לפעול להסרת העיקול קודם העברת התשלומים, ובכך למנוע את עיקול הכספים מיד עם קבלתם.

מטעמים אלה, נקבע בחוק יסודות התקציב (תיקון מס’ 31 והוראת שעה), התשס”ד–2004, כי חוק העברת תשלומים לא יחול עד יום ט”ו בתמוז התשס”ז (1 ביולי 2007); בחוק הסדרים במשק המדינה (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב והמדיניות הכלכלית לשנת הכספים 2007), התשס”ז–2007, נקבע כי החוק האמור לא יחול עד יום כ”ח בסיוון התשס”ח (1 ביולי 2008); בחוק הרשויות המקומיות (העברת תשלומים מהמדינה) (תיקון מס’ 2), התשס”ח–2008, נקבע כי החוק האמור לא יחול עד יום ט’ בתמוז התשס”ט (1 ביולי 2009), ובחוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום התכנית הכלכלית לשנים 2009 ו-2010), התשס”ט–2009, נקבע כי החוק האמור לא יחול עד יום י”ט בתמוז התש”ע (1 ביולי 2010). כעת מוצע, מהטעמים האמורים לעיל, לדחות את כניסתו לתוקף כאמור, עד יום י”ד בתמוז התשע”א (1 ביולי 2015).

סעיף 330 לפקודת העיריות קובע פטור מתשלומי ארנונה לנכס שנהרס או ניזוק. כדי למנוע מצב של מתן פטור מארנונה לנכסים שניתן להשמישם בעלות סבירה, מוצע לתקן את הסעיף ולקבוע בו כי לא יראו נכס כנכס שנהרס או ניזוק אלא אם כן לא ניתן לתקנו באופן שיאפשר שימוש סביר בו, בעלות סבירה ביחס לשוויו. כמו כן מוצע להגביל את הפטור מתשלום ארנונה לפי הסעיף האמור, לתקופה מצטברת של שלוש שנים.

סעיפים חוק הרשויות המקומיות (העברת תשלומים 39 ו-40 מהמדינה), התשנ”ה–1995 (להלן – חוק העברת תשלומים). קובע את המועדים שבהם נדרשת המדינה להעביר את התשלומים, לרבות מענקים, שהיא מעבירה לרשות מקומית.

המצב שיוצר חוק העברת תשלומים, שבו נשלל שיקול דעת המדינה לגבי מועדי העברת התשלומים, עלול למנוע מהרשויות המקומיות את היכולת לעשות שימוש בכספים לצורך מתן שירותים לתושבי הרשות המקומית, ובכך לסכל את המטרה שלשמה מועברים התשלומים. כך,

⁴³ ס”ח התשנ”ה, עמ’ 119.

פרק י"א: מערכת סליקה פנסיונית

41. בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (עיסוק בייעוץ פנסיוני ובשיווק פנסיוני), התשס"ה – 2005⁴⁴ –
(1) בשם החוק, אחרי "ובשיווק פנסיוני" יבוא "והפעלת מערכת סליקה פנסיונית";
תיקון חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (עיסוק בייעוץ פנסיוני ובשיווק פנסיוני)

ד ב ר י ה ס ב ר

כפועל יוצא, מערכת מסוג זה תגביר את מהימנות המידע וזמינותו בעבור כל הגורמים הפועלים בשוק, תאפשר ניהול טוב יותר של התהליכים השונים (כגון: ייעוץ, הצטרפות וניוד), תיעל את הבקרה עליהם ותגביר את השקיפות בניהול חסכונותיו של הציבור. כך למשל, העברת מידע יעילה ומהירה תסייע ליועצים פנסיוניים לקבל תמונה שלמה ומדויקת של חסכונות הלקוח, מתקופות שונות בחייו, לשם ביצוע ייעוץ פנסיוני ללקוח. כמו כן, מערכת סליקה פנסיונית עתידה ליעל את העברת המידע בין גופים מוסדיים בנייד חסכונות לקוח בין אפיקים שונים, סליקת כספי החיסכון הפנסיוני של לקוח, וכן תאפשר למשתמש לקבל משוב על פעולות שבוצעו באמצעותה.

בחודש מאי 2010 הוקמה המסלקה לחיסכון לטווח ארוך בע"מ. מטרת החברה, כעולה מתקנונה כנוסחו בעת ההקמה, היא להקים, לייסד ולנהל מסלקת מידע וכספים בתחום החיסכון ארוך הטווח.

ביום ט"ו בתמוז התש"ע (27 ביוני 2010) פרסם הממונה על שוק ההון, הביטוח והחיסכון במשרד האוצר (להלן – הממונה) הוראות לעניין דרכי פעולתה וניהולה של המסלקה לחיסכון לטווח ארוך בע"מ. מטרת הוראות אלה, אשר ניתנו מכוח סמכותו הכללית של הממונה בחקיקה שבפיקוחו, היא להסדיר את פעולתה של מערכת הסליקה הפנסיונית עד להשלמת חקיקה מפורטת בעניין.

פרק י"א המוצע נועד להסדיר בחקיקה את סמכויות הממונה, לקבוע הוראות הנוגעות למתן רישיון להפעלת מערכת סליקה פנסיונית וכן לקבוע הוראות ביחס לדרכי פעילותה וניהולה של מערכת כאמור. מטרת הפרק המוצע להגן על ענייני משתמשי המערכת ולקוחותיהם ולדאוג לפיתוח תחרות ולמניעת ריכוזיות בתחום הייעוץ והשיווק הפנסיוני ובתחום החיסכון לטווח ארוך.

מערכת סליקה פנסיונית מרכזית, תאפשר, מטיבה, גישה פוטנציאלית למשתמשים רבים על אודות מידע רגיש בדבר החיסכון הפנסיוני ארוך הטווח של לקוחות. החוק המוצע מבקש להתמודד עם הסיכונים הכרוכים בהקמה של מערכת מעין זו לפרטיותם של לקוחות, בדרך של "עיצוב לפרטיות" (Design by Privacy) – כלומר באופן שהמערכת הטכנולוגית שתוקם תהיה כזו שתמזער את הסיכונים לפרטיות הנוצרים כתוצאה מהקמתה, והכל כמובן בלי לפגוע בהשגת תכליות החוק. עיקרון זה של

סעיף 41 בחירת סוג החיסכון לטווח ארוך, ולעניין פרק כללי המוצע גם בחירת חיסכון בקרן השתלמות, ובחירת תכנית ביטוח ריסק מוות או ביטוח מפני אובדן כושר עבודה שנרכשו לטובת מבטוח, הן מההחלטות החשובות והמורכבות ביותר בחייו של הפרט, אשר להן השפעה מהותית על עתידו הכלכלי. לפיכך, חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (עיסוק בייעוץ פנסיוני ובשיווק פנסיוני), התשס"ה–2005 (להלן – החוק או חוק הייעוץ), מחייב יועץ או סוכן פנסיוני להתאים את החיסכון הפנסיוני של לקוח לצרכיו, וזאת לאחר שבירר עמו, בין השאר, פרטים לעניין מצב החיסכון הפנסיוני שלו. משכך, ייעוץ או שיווק פנסיוני אפקטיבי מחייב קבלת אינפורמציה מלאה וכוללת לגבי הרכב החיסכון הפנסיוני של מבקשי הייעוץ.

כיום, אינפורמציה מלאה לגבי מצב החיסכון הפנסיוני של אדם, אינה קיימת בצורה נגישה. העדר האפשרות לקבל מידע אמין ונגיש מקשה, בין השאר, על ביצוע ייעוץ פנסיוני נאות, מהווה חסם להעברת כספים בין גופים מוסדיים שונים, ומגדיל את חוסר המודעות של הפרטים לגבי מצב חסכונותיהם לגיל פרישה. זמינותה של אינפורמציה כאמור חשובה אף שבעתים לאור הרפורמות שבוצעו בשוק החיסכון הפנסיוני בשנים האחרונות, ובכלל זה גידול מגוון אפשרויות החיסכון, הגמשת אפשרויות המעבר בין מוצרי חיסכון שונים והחלת חובת חיסכון לפנסיה על כלל העובדים במשק.

על רקע ההתפתחויות בשוק החיסכון הפנסיוני וכדי לסייע לפרטים לקבל החלטות מושכלות באשר להתאמת אפשרויות החיסכון לצורכיהם, עלה הצורך למכן גם את תהליכי העבודה הקשורים בהעברת מידע וכספים לגופים המוסדיים ומהם, והכול באמצעות מערכת מרכזית אחת. מערכת מרכזית כאמור עולה בקנה אחד עם ההתפתחויות הטכנולוגיות בשנים האחרונות, שבעקבותיהן תחומים שונים עוברים תהליך של מיכון, וזאת במטרה לייעל את תהליכי העבודה, להזיל עלויות ולתת שירות טוב יותר ללקוחות.

מערכת להעברת מסרי מידע ולסליקה כספית בתחום החיסכון הפנסיוני (להלן – מערכת סליקה פנסיונית), צפויה לייעל ולשכלל את תהליכי העבודה הקשורים בהעברת מידע וכספים. מערכת זו תמסד מכנה משותף טכנולוגי בעבור כלל הגופים המוסדיים, היועצים הפנסיוניים והסוכנים הפנסיוניים, ותסדיר את תהליכי העבודה ביניהם.

⁴⁴ ס"ח התשס"ה, עמ' 918; התשס"ה, עמ' 160.

(א) בהגדרה המתחילה במילים "גוף מוסדי", "החזקה", לפני "גוף מוסדי" יבוא "אמצעי שליטה" ואחרי "החזקה" יבוא "מבטח";

(ב) אחרי ההגדרה "זיקה" יבוא:

"חברה להפעלת מערכת סליקה פנסיונית" או "החברה" – חברה שקיבלה רישיון להפעלת מערכת סליקה פנסיונית";

(ג) בהגדרה המתחילה במילים "חברה מנהלת", "עמית-עצמאי", "עמית-שכיר", אחרי "חברה מנהלת" יבוא "עמית";

(ד) בהגדרה "לקוח", בסופה יבוא "ולעניין ההגדרה "מערכת סליקה פנסיונית" והוראות פרק ה' – יחיד כאמור וכן עמית ומבוטח";

(ה) אחרי ההגדרה "לקוח" יבוא:

"מדד" – מדד המחירים לצרכן (כולל פירות וירקות) שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה";

(ו) אחרי ההגדרה "מוצר פנסיוני" יבוא:

"מערכת סליקה פנסיונית" או "המערכת" – מערכת מרכזית שניתן באמצעותה להעביר מידע על לקוחות מכלל הגופים המוסדיים לכל יועץ פנסיוני או סוכן פנסיוני, לשם ביצוע ייעוץ פנסיוני או שיווק פנסיוני וכן לבצע אחת או יותר מהפעולות המנויות בסעיף 31, והכל לגבי מוצר פנסיוני או תכנית ביטוח כהגדרתה בסעיף 31;

"משתמש", במערכת סליקה פנסיונית – גוף מוסדי, יועץ פנסיוני, סוכן פנסיוני, מעביד או מי מטעמו, או חברה להפעלת מערכת סליקה פנסיונית אחרת, העושים שימוש במערכת הסליקה הפנסיונית";

(ז) בהגדרה "נושא משרה", בסופה יבוא "ולעניין חברה להפעלת מערכת סליקה פנסיונית – לרבות כל עובד הכפוף לו במישרין";

ד ב ר י ה ס ב ר

מידע מכלל הגופים המוסדיים לכל יועץ פנסיוני או סוכן פנסיוני הקיים בשוק, וכן ניתן להעביר באמצעותה מידע או כספים באחת או יותר מהפעולות המנויות בסעיף 31 לחוק, כנוסחו המוצע, כדוגמת העברת כספים בין גופים מוסדיים, או העברת מידע על אודות לקוח מיועץ פנסיוני או מסוכן פנסיוני לגוף מוסדי לשם ביצוע עסקה. יובהר כי ההגדרה המוצעת לא נועדה לכלול מערכות המתופעלות על ידי יועצים פנסיוניים וסוכנים פנסיוניים המעבירים מידע או כספים מגופים ציבוריים ואליהם (מנהלי הסדר) או על ידי לשכות שכר המבצעות הפקדות בשם מעבידים לגופים המוסדיים ומעבירות להם מידע.

להגדרה "משתמש" – מוצע להגדיר את המשתמשים במערכת הסליקה הפנסיונית, והם: גוף מוסדי (מבטח וחברה מנהלת), יועץ פנסיוני, סוכן פנסיוני, מעביד לרבות לשכות שכר, מנהלי הסדר או כל גוף אחר הפועל מטעמו של המעביד, וכן חברה אחרת להפעלת מערכת סליקה פנסיונית, העושה שימוש במערכת הסליקה הפנסיונית.

"עיצוב לפרטיות" הוא עיקרון מוכר בתחום ההגנה על הפרטיות במידע, ונחשב לאמצעי מתקדם להגנה עליה.

בשל רגישות המידע המועבר במערכת סליקה פנסיונית, מוצע לקבוע, נוסף על הוראות לעניין סודיות המידע האמור, שמירתו, אבטחתו ונגישותו, והכל במטרה למזער את הסיכונים לפגיעה בפרטיות הלקוחות הטמונים בהפעלת המערכת.

לפסקאות (1) ו-(2)

מוצע לתקן את שם החוק כך שיכלול גם התייחסות להפעלת מערכת סליקה פנסיונית. כמו כן, מוצע להוסיף הגדרות חדשות לחוק הנדרשות בעקבות הסדרת פעילותה של מערכת סליקה פנסיונית, והתאמת הגדרות קיימות לשינוי המוצע.

להגדרה "מערכת סליקה פנסיונית" לפי ההגדרה המוצעת מערכת תיחשב למערכת סליקה פנסיונית אם ברשותה תשתית מרכזית שבאמצעותה ניתן להעביר

(ח) אחרי ההגדרה "פקודת פשיטת רגל" יבוא:

"רישיון להפעלת מערכת סליקה פנסיונית" – רישיון להפעיל מערכת סליקה פנסיונית, כמשמעותו בסעיף 31א;

(3) בסעיף 5(ג)1, אחרי "החברה" יבוא "היא חברה כהגדרתה בחוק החברות והיא";

(4) בסעיף 27(ב)7, בסופו יבוא "לרבות באמצעות מערכת סליקה פנסיונית";

(5) אחרי סעיף 31 יבוא:

"פרק ה'1: מערכת סליקה פנסיונית

סימן א': רישיון להפעלת מערכת סליקה פנסיונית

חובת רישוי 31א. לא יפעיל אדם מערכת סליקה פנסיונית אלא אם כן ניתן לו רישיון לכך לפי הוראות סימן זה, ובהתאם לתנאי הרישיון.

תנאים למתן רישיון 31ב. (א) הממונה רשאי לתת רישיון להפעלת מערכת סליקה להפעלת מערכת סליקה פנסיונית לחברה שמתקיימים בה כל אלה:

- (1) היא חברה כהגדרתה בחוק החברות;
- (2) עיסוקה הבלעדי הוא הפעלת מערכת סליקה פנסיונית;
- (3) הונה העצמי אינו נמוך מהשיעור המזערי שקבע השר לפי הוראות סעיף 31ח;
- (4) לחברה סוגי ביטוח שקבע השר, בסכומים, בשיעורים ובתנאים שקבע;

ד ב ר י ה ס ב ר

לפסקה (3)

פנסיונית, לאבטחת המידע המועבר בה ופיקוח הממונה על פעולתה.

לסעיף 31א המוצע

מוצע לקבוע כי הפעלת מערכת סליקה פנסיונית תיעשה רק על ידי מי שניתן לו רישיון לפי פרק ה'1 המוצע, וזאת כדי לוודא כי הקמת החברה להפעלת מערכת הסליקה הפנסיונית (להלן – החברה או החברה להפעלת מערכת סליקה פנסיונית) עולה בקנה אחד עם טובת הציבור בכלל, וטובת הלקוחות בפרט, כי החברה פועלת להגברת התחרותיות במשק וכי המערכת הטכנולוגית שתשמש את מערכת הסליקה הפנסיונית תמוצה, ככל האפשר, ובהתחשב בחלופות הטכנולוגיות המקובלות, את הסיכון לפגיעה בפרטיות של הלקוחות. עוד מוצע לקבוע כי החברה תפעיל את המערכת בהתאם לתנאים הקבועים ברישיונה.

לסעיפים 31 ו-31ג המוצעים

מוצע להסמיך את הממונה לתת רישיון להפעלת מערכת סליקה פנסיונית לחברה שהתאגדה בישראל, בהתקיים התנאים הקבועים בסעיף 31ב. תנאים אלה מטרתם להבטיח, ככל האפשר, כי החברה תוכל לספק את השירותים השונים הקבועים בחוק הייעוץ באופן נאות וראוי למשתמשיה וללקוחות. בין השאר נדרש, כתנאי למתן הרישיון, כי עיסוקה הבלעדי של החברה יהיה

סעיף 5 לחוק הייעוץ עניינו "תנאים למתן רישיון יועץ פנסיוני". מוצע להבהיר בסעיף האמור כי תנאי למתן רישיון כאמור לחברה, הוא היותה של החברה חברה כהגדרתה בחוק החברות, התשנ"ט-1999 (להלן – חוק החברות). היינו – חברה שהתאגדה לפי החוק האמור, לפי פקודת החברות [נוסח חדש], התשמ"ג-1983, לפי פקודת החברות 1921 או לפי פקודת החברות 1919. זאת בדומה לתנאי הנדרש למתן רישיון להפעלת מערכת סליקה פנסיונית, לפי סעיף 31ב לחוק, כנוסחו המוצע.

לפסקה (4)

מוצע לתקן את סעיף 27(ב)7 לחוק הייעוץ כך שייפוי הכוח הכלול במסגרת הסכם ייעוץ פנסיוני מתמשך יכלול התייחסות פרטנית לקבלת מידע באמצעות מערכת סליקה פנסיונית.

לפסקה (5)

מוצע להוסיף פרק ה'1 לחוק הייעוץ, ולקבוע במסגרתו את ההוראות הדרושות לשם הסדרת הפעלתה של מערכת סליקה פנסיונית, ובכלל זה הוראות בדבר מתן רישיון להפעלת המערכת, הוראות לעניין שליטה בחברה בעלת רישיון כאמור, אורגנים בה וההון המזערי העצמי שלה וכן הוראות נוספות הנוגעות לשימוש במערכת סליקה

(5) לחברה מערכות חומרה ותוכנה מהימנות, המקנות רמה סבירה של זמינות ואמינות, והמעניקות הגנה סבירה מפני חדירה, שיבוש, הפרעה או גרימת נזק למחשב או לחומר מחשב כהגדרתם בחוק המחשבים, התשנ"ה-1995;⁴⁵

(6) הממונה שוכנע, לאחר שהתייעץ עם הרשם כהגדרתו בסעיף 7 לחוק הגנת הפרטיות, התשמ"א-1981,⁴⁶ כי המערכת הטכנולוגית שתשמש את מערכת הסליקה הפנסיונית עומדת בתנאים הקבועים בסעיף 31טז(א).

(ב) במתן רישיון להפעלת מערכת סליקה פנסיונית יובאו בחשבון השיקולים המפורטים בסעיף 17 לחוק הפיקוח על הביטוח, בשינויים המחויבים.

(ג) לא יסרב הממונה לתת רישיון להפעלת מערכת סליקה פנסיונית לחברה שמתקיימים בה התנאים המפורטים בסעיף קטן (א), אלא לאחר התייעצות עם הוועדה, ולאחר שניתנה לחברה הזדמנות לטעון את טענותיה לפני הוועדה, בדרך שהורתה הוועדה.

31ג. (א) חברה המבקשת לעסוק בהפעלת מערכת סליקה פנסיונית תגיש לממונה בקשה בכתב לרישיון להפעלת מערכת סליקה פנסיונית, בטופס שעליו יורה הממונה; לבקשה יצורפו מסמכי ההתאגדות של החברה וכן פרטים בדבר –

(1) נושאי המשרה בחברה והרקע העסקי שלהם;

ד ב ר י ה ס ב ר

למדיניות הכלכלית של הממשלה, ועוד שיקולים הנוגעים לבחינת יציבותה של החברה והתאמת נושאי המשרה בה למתן השירות המוצע על ידה.

בסעיף 31ג מוצע לקבוע את ההליך הנדרש לצורך מתן רישיון להפעלת מערכת סליקה פנסיונית, לרבות המידע והמסמכים שעל חברה המבקשת רישיון כאמור לצרף לבקשתה. החברה תידרש, בין השאר, להציג לפני הממונה את אופן עמידתה בדרישה המהותית לצמצם את סיכויי הפגיעה בפרטיות שבמערכת, בהתאם להוראות חוק הייעוץ כנוסחו המוצע ודיני הפרטיות. בדיקת היבט זה תיעשה בשיתוף רשם מאגרי המידע לפי חוק הגנת הפרטיות, התשמ"א-1981. כדי לממש את עיקרון ה"עיצוב לפרטיות", המוזכר לעיל בחלק הכללי לדברי ההסבר, יהיה על החברה לבצע ולהגיש "סקר השפעה על הפרטיות" ("Statement Impact Privacy").

נוסף על כך יוסמך הממונה לדרוש פרטים נוספים ככל שימצא לנכון לשם דיון בבקשה. הוראה זו דומה להוראת סעיף 5(ב) בחוק הפיקוח על קופות גמל.

הפעלת מערכת סליקה פנסיונית, כי החברה תחזיק בהון מזערי כפי שיקבע שר האוצר (להלן – השר), בתקנות, וכי תעשה שימוש במערכות חומרה ותוכנה מהימנות המעניקות הגנה מפני חדירה למידע השמור בה או פגיעה בו. תנאים דומים קבועים בסעיף 4 לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה-2005 (להלן – חוק הפיקוח על קופות גמל). בהקשר של רישיון חברה מנהלת.

לעניין זה יובהר כי סמכותו של הממונה אינה גורעת מהסמכויות המוקנות לנגיד בנק ישראל להכריז על מערכת סליקה פנסיונית כעל מערכת מבוקרת או מערכת מבוקרת מיוחדת, לפי חוק מערכות תשלומים, התשס"ח-2008.

עוד מוצע לקבוע כי הממונה, בבואו להחליט על מתן רישיון להפעלת מערכת סליקה פנסיונית, ישקול את השיקולים המפורטים בסעיף 17 לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981 (להלן – חוק הפיקוח על הביטוח), ובהם טובת הציבור בכלל, וטובת הלקוחות והמשתמשים בפרט, הגברת התחרותיות במשק, התאמה

⁴⁵ ס"ח התשנ"ה, עמ' 366.

⁴⁶ ס"ח התשמ"א, עמ' 128.

(2) בעלי השליטה בחברה, הרקע העסקי שלהם והאמצעים הכספיים העומדים לרשותם;
 (3) תכנית הפעולה של החברה לעניין הפעלת מערכת הסליקה הפנסיונית ואופן היערכותה להפעלת מערכת כאמור, לרבות מתווה פעילותה והשירותים אשר יסופקו על ידה למשתמשים;
 (4) המערכת הטכנולוגית שתשמש את מערכת הסליקה הפנסיונית, והחלופות הטכנולוגיות המקובלות כאמור בסעיף 31טז(א).

(ב) הממונה רשאי לדרוש מחברה המבקשת רישיון להפעלת מערכת סליקה פנסיונית, נתונים ומסמכים נוספים על אלה המפורטים בסעיף קטן (א), ככל שייראה לו כי הדבר דרוש לשם מתן החלטה בבקשתה.

ברישיון להפעלת מערכת סליקה פנסיונית רשאי הממונה לקבוע תנאים והגבלות, ורשאי הוא לשנותם בכל עת, ובלבד ששינוי שלא לפי בקשת החברה ייעשה בהתייעצות עם הוועדה, לאחר שניתנה לחברה הזדמנות לטעון את טענותיה לפני הוועדה בדרך שהורתה הוועדה.

(א) לא החלה החברה להפעיל מערכת סליקה פנסיונית עד תום התקופה שנקבעה לכך ברישיון – יפקע תוקף הרישיון.
 (ב) על ביטול רישיון להפעלת מערכת סליקה פנסיונית יחולו הוראות סעיפים 22 ו-23 לחוק הפיקוח על הביטוח, בשינויים המחויבים.

סימן ב': הוראות לעניין שליטה בחברה, אורגנים ובעלי תפקידים בה והון עצמי

(א) לא יחזיק אדם יותר מחמישה אחוזים מסוג מסוים של אמצעי שליטה בחברה להפעלת מערכת סליקה פנסיונית, או שיעור גבוה יותר שיקבע השר בצו, אלא על פי היתר שנתן הממונה.

תנאים ברישיון ושינויים

פקיעת רישיון וביטולו

שליטה והחזקת אמצעי שליטה בחברה

ד ב ר י ה ס ב ר

השאר, כחלק מהשיקולים למתן הרישיון, החלופות האחרות הקיימות באותה העת בשוק, והן עשויות להשתנות לאורך זמן. לפיכך חברה אשר לא הפעילה מערכת סליקה פנסיונית, בתוך הזמן הקבוע ברישיונה והמעוניינת להפעיל מערכת כאמור, יהיה עליה להגיש בקשה חדשה אשר תיבחן ביחס לפרטים, לעובדות ולחלופות המעורבנים ביום הגשת הבקשה המחודשת. הוראה זו דומה להוראת סעיף 8 לחוק הפיקוח על קופות גמל.

עוד מוצע גם כי לעניין ביטול רישיון להפעלת מערכת סליקה פנסיונית יחולו הוראות חוק הפיקוח על הביטוח.

לסעיף 31 המוצע

בדומה לקבוע בסעיף 9 לחוק הפיקוח על קופות גמל, מוצע לקבוע כי שליטה בחברה להפעלת מערכת

לסעיף 31 המוצע

מוצע להסמיך את הממונה לקבוע תנאים והגבלות ברישיון חברה להפעלת מערכת סליקה פנסיונית, ולשנותם בכל עת, ובלבד ששינוי כאמור ייעשה לאחר שניתנה לחברה הזדמנות לטעון את טענותיה לפני הוועדה המייעצת אשר הוקמה לפי סעיף 4 לחוק הפיקוח על הביטוח ולאחר שהממונה התייעץ עם הוועדה. הוראה זו דומה להוראת סעיף 6 לחוק הפיקוח על קופות גמל.

לסעיף 31 המוצע

מוצע לקבוע כי אם חברה להפעלת מערכת סליקה פנסיונית לא החלה להפעיל מערכת כאמור עד תום התקופה שנקבעה לכך ברישיונה, יפקע תוקף הרישיון. בעת מתן הרישיון להפעלת מערכת סליקה פנסיונית נבחנות, בין

(ב) לא ישלוט אדם בחברה להפעלת מערכת סליקה פנסיונית אלא על פי היתר שנתן הממונה.

(ג) ההוראות לפי סימן ו' לפרק ג' בחוק הפיקוח על הביטוח החלות לעניין שליטה ואמצעי שליטה במבטח, למעט ההוראות לפי סעיפים 32(ב2), 11(ג) ו-33א(א2), יחולו, בשינויים המחויבים, לעניין שליטה ואמצעי שליטה בחברה להפעלת מערכת סליקה פנסיונית, לרבות לעניין היתר שניתן לפי סעיפים קטנים (א) או (ב).

(ד) השר, באישור ועדת הכספים של הכנסת, רשאי לקבוע הקלות לעניין תחולת הוראות האמורות בסעיף קטן (ג) על חברה להפעלת מערכת סליקה פנסיונית, בדרך של קביעת שינויים ותיאומים בתחולת ההוראות האמורות, כולן או חלקן, על חברה כאמור, או קביעה כי הוראות אלה, כולן או חלקן, לא יחולו לגביה.

(א) ההוראות לפי סימן א' לפרק ד' בחוק הפיקוח על הביטוח לעניין אורגנים ובעלי תפקידים אחרים במבטח, למעט סעיפים 41, 41 ו-41 ולמעט הוראות אחרות לפי הסימן האמור שעניינם אקטואר, מנהל סיכונים או ועדת השקעות, יחולו לעניין אורגנים ובעלי תפקידים כאמור בחברה להפעלת מערכת סליקה פנסיונית, בשינויים המחויבים ובשינוי זה: על אף הוראות סעיף 41ט(א) לחוק הפיקוח על הביטוח, רשאי השר לקבוע כי הוראות הסעיף האמור לא יחולו לגבי בעלי תפקידים או עיסוקים מסוימים שיקבע, בכפוף לעמידתם במגבלות שיקבע השר לעניין כהונתם בחברה, ככל שיקבע.

אורגנים ובעלי תפקידים אחרים בחברה

131.

ד ב ר י ה ס ב ר

הדירקטוריון וועדותיו, ואת התקנות שנקבעו מכוחן. כמו כן מוצע להחיל על החברה הוראות נוספות לפי חוק הפיקוח על הביטוח הנוגעות לרואה חשבון מבקש, את ההוראות המסמיכות את השר לקבוע תנאי כשירות של נושא משרה בחברה, ואת ההוראות שעניינן אישור מינוי של נושא משרה ומניעת ניגוד עניינים. עם זאת מוצע להסמיך את השר לסייג את האמור בסעיף 41ט(א) לחוק הפיקוח על הביטוח שעניינו מניעת ניגוד עניינים, כך שהאמור בו לא יחול על בעלי תפקידים מסוימים שיקבע, ובלבד שיבהנו בכפוף למגבלות שיציב, וזאת בשל כך שלגבי חברות מסוימות (דוגמת המסלקה לחיסכון לטווח ארוך בע"מ) מבנה הבעלות בחברה יש בו כדי לצמצם התנהגות תוך ניגוד עניינים, שכן ישנו פיקוח הדדי של כל אחד מנושאי המשרה, האחד על השני.

במקביל להחלת הוראות חוק הפיקוח על הביטוח והתקנות מכוחן, כאמור לעיל, מוצע להסמיך את השר לקבוע שינויים או תיאומים בתחולת התקנות האמורות, או לקבוע תחתן תקנות אחרות, בכל הנוגע לחברה להפעלת מערכת סליקה פנסיונית, אם הדבר דרוש לדעתו בשל מאפייניה הייחודיים של חברה כאמור.

סליקה פנסיונית, והחזקת אמצעי שליטה בחברה כאמור בשיעור העולה על 5% (או בשיעור גבוה יותר שיקבע השר), תתאפשר רק לאחר קבלת היתר מאת הממונה, וזאת כדי להבטיח תחרותיות בשוק זה. עוד מוצע להחיל לגבי החזקת אמצעי שליטה ושליטה בחברה להפעלת מערכת סליקה פנסיונית את הוראות חוק הפיקוח על הביטוח הנוגעות לעניין זה, שעיקרן שיקולים וסייגים למתן היתר, איסור העברת אמצעי שליטה לאחר אשר אין בידו היתר, מתן סמכות לממונה לדרוש מבית המשפט מינוי כונס נכסים למכירת אמצעי שליטה אם אלה נרכשו בניגוד לחוק, ועוד.

לסעיף 131 המוצע

בדומה לקבוע בסעיף 10 לחוק הפיקוח על קופות גמל, מוצע להחיל על חברה להפעלת מערכת סליקה פנסיונית את הוראות חוק הפיקוח על הביטוח הנוגעות לתחולת הוראות חוק החברות שעניינן בחירת יושב ראש הדירקטוריון, ישיבות הדירקטוריון, ועדת ביקורת, מנהל כללי, מבקר פנימי, מספר הדירקטורים וחובת הגילוי.

נוסף על כך מוצע להחיל את ההוראות מחוק הפיקוח על הביטוח המסמיכות את השר לקבוע תקנות לעניין

(ב) על אף הוראות סעיף קטן (א) רשאי השר, באישור ועדת הכספים של הכנסת, לקבוע שינויים ותיאומים בתחולת התקנות שהותקנו לפי הסימן האמור באותו סעיף קטן, כולן או חלקן, לגבי חברה להפעלת מערכת סליקה פנסיונית, או לקבוע כי הוראות אלה, כולן או חלקן לא יחולו לגביה, ורשאי הוא לקבוע במקומן הוראות אחרות שיחולו לגבי החברה.

הון עצמי מזערי 31. השר רשאי לקבוע את שיעור ההון העצמי המזערי הנדרש מחברה להפעלת מערכת סליקה פנסיונית.

סימן ג': השימוש במערכת סליקה פנסיונית ואופן הפעלתה

31. (א) מערכת סליקה פנסיונית תשמש להעברת מידע על לקוחות, לפי בקשתם, מכל הגופים המוסדיים לכל יועץ פנסיוני או סוכן פנסיוני, לשם ביצוע ייעוץ פנסיוני או שיווק פנסיוני, וכן תשמש לביצוע פעולות כמפורט להלן, כולן או חלקן, והכל לגבי מוצר פנסיוני, או לגבי תכנית ביטוח, ולשם כך בלבד –

(1) העברת מידע על לקוח, לפי בקשתו, מיועץ פנסיוני או מסוכן פנסיוני לגוף מוסדי, לשם ביצוע עסקה בעבור הלקוח;

(2) העברת כספים בין גופים מוסדיים שונים לפי סעיף 23 לחוק הפיקוח על קופות גמל, והעברת מידע בין גופים אלה, אגב העברת כספים כאמור, לפי הוראות אותו סעיף;

ד ב ר י ה ס ב ר

כמו כן מוצע לאפשר לשר לקבוע פעולות נוספות בעתיד, שעניינן העברת מידע או כספים, ככל שהפעולה היא בתחום פיקוחו של הממונה. כמו כן בהתאם לעיקרון בדיני הפרטיות בדבר הצורך בהסכמה של אדם לשימוש במידע על אודותיו, נקבע כי ביחס לפעולות נוספות אלה, כי הפעולה תיעשה בהסכמת הלקוח.

בשל רגישות המידע העובר במערכת והצורך בהגנת פרטיות הלקוחות שלגביהם מועבר המידע, מוצע להסמיך את הממונה לתת הוראות בדבר סוגי המידע שניתן להעביר במערכת.

עוד מוצע להסמיך את הממונה לקבוע כי לקוח יהיה רשאי לקבל בעצמו, באמצעות המערכת לסליקה פנסיונית, מידע על חסכוניותו, וזאת בשים לב למשאבים הנדרשים מהחברה כדי שתוכל לעמוד בדרישות אבטחת המידע שנקבעו לפי פרק ה' לחוק, כנוסחו המוצע. ככל שקבע הממונה כאמור, יחולו על לקוח העושה שימוש במערכת, הוראות החוק החלות על משתמשים אחרים, למעט ההוראות לעניין עיצום כספי ולמעט הוראות אחרות שיקבע השר, וזאת בשל ההבדלים הקיימים בתדירות השימוש ובאופן השימוש בין לקוח לבין משתמש אחר.

לסעיף 31 צח המוצע

כדי להבטיח שמירה על ההון העצמי הנדרש מחברה להפעלת מערכת סליקה פנסיונית לצורך ניהולה ותפעולה התקינים, מוצע להסמיך את השר לקבוע בתקנות את שיעור ההון העצמי המזערי הנדרש מחברה כאמור.

לסעיף 31 צט המוצע

מוצע לפרט את השימושים המותרים במערכת סליקה פנסיונית, ולאפשר שימושים אלה, ואותם בלבד (ר' גם סעיף 31 ציז המוצע).

מוצע לקבוע כי מערכת סליקה פנסיונית תשמש להעברת מידע מכלל הגופים המוסדיים לכל יועץ פנסיוני או סוכן פנסיוני וכי יהיה אפשר לבצע באמצעותה אחת או יותר מהפעולות המפורטות בסעיף 31(א) המוצע, ובכלל זה העברת מידע על לקוח לגוף מוסדי, העברת כספים בין גופים מוסדיים, הפקדת כספים בעד לקוח, מתן משווא ביחס לפעולות שבוצעו בחשבוננו של לקוח וכו'. פעולות אלה מטרתן לייעל את תהליכי העבודה של כלל המשתמשים, בינם לבין עצמם, וכן לשפר את השירות הניתן על ידם ללקוחות.

- (3) הפקדת כספים בעד לקוח אצל גוף מוסדי, על ידי יועץ פנסיוני, סוכן פנסיוני, מעביד או מי מטעמו;
- (4) העברת בקשה של לקוח אל גוף מוסדי לביצוע פעולות בעבור הלקוח;
- (5) העברת משו"ב בין המשתמשים במערכת על ביצוע פעולות כאמור בפסקאות (1) עד (4);
- (6) העברת מידע או כספים שאינה כאמור בפסקאות (1) עד (5), כפי שיקבע השר, ובלבד שהעברה כאמור נעשית לבקשת לקוח, אגב עיסוק הנתון לפיקוחו של הממונה לפי כל דין.
- (ב) הממונה רשאי לתת הוראות בדבר סוגי המידע שניתן להעביר לפי הוראות סעיף קטן (א).
- (ג) בלי לגרוע מהוראות סעיף קטן (א), רשאי הממונה לקבוע כי לקוח יהיה רשאי לקבל מידע על אודותיו באמצעות מערכת סליקה פנסיונית, לגבי מוצר פנסיוני או תכנית ביטוח, אם מצא כי המערכת הטכנולוגית המשמשת את מערכת הסליקה הפנסיונית מאפשרת קבלת מידע כאמור, ובשים לב למשאבים שיידרשו לעניין זה לשם עמידה בהוראות שנקבעו לפי סעיף 13טז; קבע הממונה כאמור יחולו על הלקוח לעניין זה ההוראות לפי פרק זה החלות על משתמשי המערכת, למעט הוראות פרק ו' והוראות נוספות שקבע השר, ואולם רשאי השר, בהתייעצות עם שר המשפטים לקבוע לעניין לקוח הוראות מיוחדות לפי סעיף 13טז(ד)(1) בדבר אמצעי הזהוי הנדרשים ממנו לשם גישה למערכת.
- (ד) בסעיף זה, "תכנית ביטוח" – תכנית ביטוח מפני סיכון מוות או מפני סיכון אובדן כושר עבודה, שהתיר אותה המפקח על הביטוח לפי הוראות סעיף 40(ב) לחוק הפיקוח על הביטוח, אשר נרכשה לטובת לקוח.

חברה להפעלת מערכת סליקה פנסיונית תהיה אחראית למילוי התנאים והדרישות החלים לגבי המערכת לפי הוראות פרק זה, ובכלל זה –

- (1) תגבש כללים שיבטיחו את יציבותה, יעילותה ותפקודה התקין של מערכת הסליקה הפנסיונית ואת רמת השירות הניתן למשתמשים בה ובכלל זה את האמצעים לאכיפת הכללים האמורים (בפרק זה – כללי המערכת);

אחריות חברה להפעלת מערכת סליקה פנסיונית

31.

ד ב ר י ה ס ב ר

העובדה כי האיומים בתחום אבטחת המידע משתנים באופן תדיר, ובהתאם לכך ההתמודדות עמם, על החברה מוטלת החובה לקיים בכל עת את האמצעים הנדרשים למניעת סיכונים למידע.

נוסף על כך תידרש החברה לגבש הסדרי גיבוי ותכנית להמשכיות השירות ולרציפותו. מערכת סליקה מרכזית

לסעיף 31 המוצע

מוצע להטיל על חברה להפעלת מערכת סליקה פנסיונית לגבש כללים שיבטיחו את יציבותה, יעילותה, תפקודה התקין ורמת השירות הניתן על ידה. כמו כן מוצע להטיל על החברה את החובה להבטיח את קיומם של אמצעים לאבטחת המידע המועבר באמצעותה. בשל

(2) תבטיח את קיומם של אמצעים לאבטחת המידע המועבר במערכת הסליקה הפנסיונית ולניהול סיכונים הקיימים או העלולים להתקיים במערכת, למניעתם, ככל האפשר, או להגבלתם;

(3) תגבש הסדרי גיבוי ותכנית להמשכיות השירות הניתן באמצעות מערכת הסליקה הפנסיונית, ולרציפותו.

31.א. על חברה להפעלת מערכת סליקה פנסיונית לאפשר לכל גוף מוסדי, יועץ פנסיוני, סוכן פנסיוני, מעביד או מי מטעמו, או חברה אחרת להפעלת מערכת סליקה פנסיונית, לקבל ולמסור, באמצעות המערכת, מידע או כספים כאמור בסעיף 31, ואולם רשאי הממונה לפטור חברה ממתן שירות לגורם מסוים כאמור, מטעמים שיירשמו.

חובת מתן שירות
באמצעות מערכת
סליקה פנסיונית

31.ב. (א) הממונה רשאי לחייב גוף מוסדי, יועץ פנסיוני, סוכן פנסיוני, או חברה להפעלת מערכת סליקה פנסיונית, לקבל ולמסור מידע וכספים באמצעות מערכת סליקה פנסיונית כאמור בסעיף 31, באופן שיורה.

הטלת חובה לעשות
שימוש במערכת
סליקה פנסיונית

(ב) חייב הממונה גורם כאמור בסעיף קטן (א) לעשות שימוש במערכת סליקה פנסיונית, יבצע אותו גורם את כל הפעולות הדרושות לשם התחברות למערכת הסליקה הפנסיונית ושימוש בה, לפי כללי המערכת.

ד ב ר י ה ס ב ר

לסעיף 31ב המוצע

מוצע להסמיך את הממונה לחייב גוף מוסדי, יועץ פנסיוני, סוכן פנסיוני, או חברה להפעלת מערכת סליקה פנסיונית, להעביר ולקבל מידע וכספים באמצעות מערכת סליקה פנסיונית בהתאם לתנאי השימוש אשר ייקבעו על ידי החברה להפעלת המערכת. שימוש של כלל הגופים המוסדיים וכלל היועצים הפנסיוניים והסוכנים הפנסיוניים, הוא תנאי לקיומו של מעבר שלם של המידע והכספים הנדרשים לשם מתן שירות ללקוחות, ובכלל זה ביצוע ייעוץ או שיווק פנסיוני יעיל, שלם ונכון. כמו כן, השימוש של חברה נוספת להפעלת מערכת סליקה פנסיונית במערכת הוא הכרחי לשם העברת מידע שלם או העברת כספים במקרה שבכל אחת מהמערכות לא משתמשים כל הגופים.

עוד מוצע לחייב כל גורם אשר הממונה הורה לו להעביר מידע או כספים באמצעות המערכת לפי הסעיף המוצע, לשאת בכל העלויות הכרוכות בהתחברות למערכת המרכזית, לרבות התחזוקה השוטפת של התחברות כאמור, והשימוש במערכת, לפי כללים שייקבעו על ידי החברה.

מהווה חוליה חשובה בתפקודו היעיל של משק החיסכון והביטוח, ולכן עליה להבטיח, בהתאם לתובנות ולכללים המקובלים ביחס למערכות מידע רגישות, יכולת גיבוי והמשכיות השירות, ולשם כך עליה לגבש תכנית המשכיות עסקית ותכנית התאוששות במקרה חירום.

היה והחברה לא גיבשה כללים ותכניות כאמור, או לא עמדה בהם, יהיה הממונה רשאי להשתמש בסמכותו לפי סעיפים 65 ו-67 לחוק הפיקוח על הביטוח, כפי שהוחלו בסעיף 31א המוצע, ולהודיע בכתב לחברה כי עליה לתקן את הפגמים שיפרט בהודעה, וכן להורות לה על אמצעים למניעת הפגמים כאמור. הוראה זו דומה להוראה הקבועה בסעיף 8 לחוק מערכות תשלומים, התשס"ח-2008.

לסעיף 31א המוצע

מוצע לחייב חברה להפעלת מערכת סליקה פנסיונית לאפשר לכל גוף מוסדי, יועץ פנסיוני, סוכן פנסיוני, מעביד או מי מטעמו, או חברה אחרת להפעלת מערכת סליקה פנסיונית, להעביר באמצעותה מידע או כספים, וזאת כדי להבטיח שימוש של כלל הגופים במערכת, ובפועל יוצא מעבר מידע שלם ומהיר בין הגופים השונים. עם זאת, מוצע להסמיך את הממונה לפטור חברה ממתן שירות לגורם מסוים כאמור, מטעמים שיירשמו.

חובת אמון וזהירות 31ג. (א) בהפעלת מערכת סליקה פנסיונית, במתן שירות למשתמשים בה ובמילוי שאר תפקידיה לפי הוראות פרק זה, תפעל החברה בזהירות, באמונה ובשקידה לטובת כל אחד מהמשתמשים ומהלקוחות, לא תעדיף כל עניין וכל שיקול על פני טובתם, ולא תפלה בין משתמשים.

(ב) הוראות סעיף זה יחולו על כל מי שעוסק מטעם החברה בהפעלת מערכת הסליקה הפנסיונית.

דמי שימוש במערכת 31ד. (א) הממונה רשאי לתת הוראות, לכל חברה להפעלת מערכת סליקה פנסיונית, לגבי דמי השימוש שהחברה רשאית לגבות ממשתמשים במערכת בעבור השימוש בה, לרבות תשלום בעבור התחברות למערכת, ולגבי הסדרי התשלום והמועדים לתשלום.

(ב) השר, באישור ועדת הכספים של הכנסת, רשאי לקבוע את השיעור המרבי של דמי השימוש כאמור בסעיף קטן (א).

סימן ד': סודיות ואבטחת מידע

חובת סודיות 31טו. חברה להפעלת מערכת סליקה פנסיונית וכל מי שפועל מטעמה, ישמרו בסוד מידע שהועבר לידיעתם באמצעות מערכת הסליקה הפנסיונית, לא יגלו אותו לאחר ולא יעשו בו כל שימוש, אלא לפי הוראות חוק זה או כל דין אחר או לפי צו של בית משפט.

הוראות בדבר אבטחת מידע, שמירתו ונגישותו 31ז. (א) המערכת הטכנולוגית שתשמש את מערכת הסליקה הפנסיונית תמזער, ככל הניתן ובשים לב לחלופות טכנולוגיות מקובלות, את הסיכון לפגיעה בפרטיותם של הלקוחות.

ד ב ר י ה ס ב ר

סליקה פנסיונית, לרבות מי שפועל מטעמה, ישמרו בסוד כל מידע אשר הועבר לידיעתם באמצעות המערכת, ולא יעשו בו כל שימוש, למעט שימוש לפי הוראות חוק הייעוץ או כל דין אחר או לפי צו של בית משפט המורה על מסירתו.

לסעיף 31טו המוצע

בשל רגישות המידע המועבר במערכת סליקה פנסיונית, מוצע לקבוע כי מערכת סליקה פנסיונית תמזער, ככל הניתן, את הסיכון לפגיעה בפרטיותם של הלקוחות, וזאת בשים לב לחלופות טכנולוגיות מקובלות.

עוד מוצע לקבוע, בשל רגישות המידע כאמור, הוראות לעניין שמירתו ונגישותו – מוצע לקבוע כי המידע המועבר במערכת יישמר בו הן בזמן העברתו במערכת ממשתמש אחד למשנהו והן לפרקי זמן ארוכים יותר, החל ממועד העברת המידע בין משתמשים ולאחריה, באופן ולתקופות שיקבע השר, בהתייעצות עם שר המשפטים, בדרך שתבטיח הגנה מפני שימוש במידע, חשיפתו או העתקתו בלא רשות כדין.

בהתאם לעיקרון "העיצוב לפרטיות", המוזכר בחלק הכללי לדברי ההסבר, נקבע כי המערכת תעוצב כך ששמירה של המידע בה תיעשה באופן שלא תתאפשר

לסעיף 31ג המוצע

ברומה לחובות הזהירות והאמון המוטלות על קופות גמל ביחס לעמיתים, מכוח סעיף 3 לחוק הפיקוח על קופות גמל, מוצע להטיל על חברה להפעלת מערכת סליקה פנסיונית חובות וזהירות ונאמנות כלפי המשתמשים בה והלקוחות. כמו כן מוצע לקבוע כי החברה לא תפלה בין המשתמשים בה וזאת כדי למנוע התחזקות גופים מובילים בשוק על חשבון גופים אחרים.

לסעיף 31ד המוצע

מוצע להסמיך את הממונה לקבוע לכל חברה להפעלת מערכת סליקה פנסיונית, הוראות פרטניות בדבר גובה דמי שימוש שבאפשרותה לגבות מהמשתמשים בעבור השימוש במערכת סליקה פנסיונית וההוצאות הכרוכות בהתחברות אליה, לרבות הסדרי התשלום ומועדם.

כמו כן מוצע לקבוע כי השר, באישור ועדת הכספים של הכנסת, רשאי לקבוע את השיעור המרבי של דמי שימוש כאמור.

לסעיף 31טו המוצע

בשל רגישות המידע המועבר במערכת סליקה פנסיונית, מוצע לקבוע כי עובדי החברה להפעלת מערכת

(ב) מידע המועבר באמצעות מערכת הסליקה יישמר ביד החברה, בזמן העברתו וכן לאחר העברתו, בהתאם להוראות לפי סעיף קטן (ד), בדרך שתבטיח הגנה מפני שימוש במידע, חשיפתו או העתקתו, בלא רשות כדיון, תמנע שימוש בו בניגוד להוראות לפי פרק זה ותבטיח כי הגישה למידע תהיה בהתאם להוראות לפי סעיף קטן (ג), בלבד.

(ג) מידע המועבר באמצעות מערכת סליקה פנסיונית יהיה נגיש בהתאם להוראות כמפורט להלן, בלבד –

(1) במשך תקופה שיקבע השר לפי הוראות סעיף קטן (ד), יהיה המידע נגיש למשתמש שאליו ממוען המידע או למי מטעמו, וזאת עד להעברתו לידיו ולמטרה שלשמה הועבר;

(2) במשך כל התקופה שבה נשמר המידע לפי הוראות סעיף קטן (ב), ובכלל זה במשך התקופה האמורה בפסקה (1), יהיה המידע נגיש למי שקיבל אישור פרטני לכך, מראש, מאת הממונה, וזאת לצורך בירור מחלוקות בין משתמשים במערכת או לצורך פיקוח הממונה לפי הוראות פרק זה.

(ד) השר, בהתייעצות עם שר המשפטים, יקבע הוראות בעניינים אלה:

(1) אופן הגישה למידע המועבר במערכת סליקה פנסיונית, ובכלל זה אמצעי הזיהוי הנדרשים ממשתמש במערכת או ממני מטעמו, לשם ביצוע פעולות בה, והתקופה שבה המידע שבמערכת יהיה נגיש למשתמש או למי מטעמו;

(2) אופן השימוש במידע המועבר במערכת הסליקה הפנסיונית ואבטחתו;

(3) אופן שמירת המידע המועבר במערכת הסליקה הפנסיונית, סוג המידע שיישמר, התקופות לשמירתו, ומחיקת המידע כאמור.

ד ב ר י ה ס ב ר

2. במהלך כל תקופת השמירה של המידע, כפי שנקבעה בתקנות (וזאת גם לאחר שהועבר המידע למשתמש שאליו מוען), יישמר המידע כך שיהיה נגיש למי שקיבל אישור פרטני לכך מאת הממונה, וזאת רק לשם בירור מחלוקות בין משתמשים או לצורכי פיקוחו של הממונה.

במקביל מוצע להסמיך את השר לקבוע בתקנות, לאחר התייעצות עם שר המשפטים, הוראות כלליות לעניין אבטחת המידע המועבר במערכת, ובכלל זה הוראות לעניין התקופות המרביות שבמהלכן יישמר המידע במערכת, לעניין אמצעי הזיהוי הנדרשים ממשתמש, לרבות מי שעושה שימוש במערכת מטעמו של המשתמש, לעניין אופן שמירת המידע במערכת וסוג המידע שיישמר ולעניין מחיקת המידע.

גישה אליו, אלא למנויים בסעיף המוצע. שמירה כאמור משמעה כי המערכת תמזער את סיכוני אגירת המידע, בכך שיעשה שימוש באמצעים טכנולוגיים (כגון הצפנות) שימנעו גישה אליו בתקופת השמירה, אלא בהתאם לחוק. אמצעים כאלה מקובלים במערכות רגילות שונות.

הגישה למערכת תתאפשר רק למנויים להלן:

1. במהלך תקופה שתיקבע בתקנות ועד להעברת המידע למשתמש שאליו מוען – יהיה המידע שמור ונגיש לאותו משתמש או למי מטעמו (למשל חברה מתפעלת של גוף מוסדי, לשכות שכר או יועצים או סוכנים פנסיוניים המעבירים מידע או כספים מגופים ציבוריים ואלוהם (מנהלי הסדר)), לשם ביצוע פעולות במערכת;

131ז. העברת מידע באמצעות מערכת סליקה פנסיונית הגישה אליו, השימוש בו ושמירתו במערכת, יהיו לשם ביצוע ההוראות לפי סעיפים 131 ו-131טז, ובהיקף הנדרש לשם כך, בלבד.

סימן ה': פיקוח על פעילות החברה

131יח. (א) במילוי תפקידיה וחובותיה לפי חוק זה, תהיה חברה להפעלת מערכת סליקה פנסיונית נתונה לפיקוחו של הממונה.

(ב) הממונה רשאי, לצורך פיקוח כאמור בסעיף קטן (א) –

(1) לתת הוראות הנוגעות לדרכי פעולתם וניהולם של חברה להפעלת מערכת סליקה פנסיונית, של נושאי משרה בה ושל כל מי שמועסק על ידה, והכל כדי להבטיח את ניהולה התקין של החברה ויעילותה, כדי להבטיח את טיב השירות הניתן על ידה ואת השמירה על עניינם של המשתמשים במערכת והלקוחות, וכדי למנוע פגיעה ביכולתה של החברה לקיים את התחייבויותיה; הוראות כאמור יכול שיינתנו בנוגע לכלל החברות להפעלת מערכת סליקה פנסיונית או בנוגע לסוג מסוים של חברות כאמור;

(2) לתת הוראות בנוגע לאופן השימוש במערכת סליקה פנסיונית בידי המשתמשים במערכת; הוראות כאמור יכול שיינתנו בנוגע לכלל המשתמשים או בנוגע לסוג מסוים של משתמשים.

(ג) הוראות סימן ב'1 לפרק ד*, סעיפים 60 עד 62, 65, 67 עד 78 וסעיף 97 לחוק הפיקוח על הביטוח והוראות סעיף 102 לחוק האמור לעניין החלטה לפי סעיף 62(א) לאותו חוק, יחולו לעניין חברה להפעלת מערכת סליקה פנסיונית, בשינויים המחויבים ובשינוי זה: בסעיף 49ד(א)* לחוק האמור, ברישה, במקום "למעט הפרה המנויה בפרטים (1) ו-(3) עד (8) בחלק א' לתוספת השלישית" יבוא "למעט הפרה המנויה בפרטים (1) ו-(3) עד (6) בחלק א' לתוספת שנייה א'.

ד ב ר י ה ס ב ר

לסעיף 131ז המוצע

לסעיפים 131יח ו-131טז המוצעים

מוצע להסמיך את הממונה, ליתן הוראות הנוגעות לדרכי פעולתם של חברות להפעלת מערכת סליקה פנסיונית, נושאי משרה בהן ומי שמועסק על ידן, לשם הבטחת ניהולה התקין וההוגן של החברה, יציבותה ויעילותה, השמירה על עניינם של משתמשי המערכת לסליקה פנסיונית והלקוחות, וכדי למנוע פגיעה ביכולתה של החברה לקיים את התחייבויותיה. הוראה זו דומה להוראת סעיף 39 לחוק הפיקוח על קופות גמל וסעיף 2 לחוק הפיקוח על הביטוח.

במטרה למזער את הסיכונים לפגיעה בפרטיות הלקוחות הטמונים בהפעלת מערכת סליקה פנסיונית, מוצע להבהיר ולקבוע כי העברת המידע במערכת, השימוש בו ושמירתו במערכת יהיו אך ורק לשם ביצוע ההוראות לפי סעיפים 131 ו-131טז לחוק, כנוסחם המוצע, שעניינם השימושים המותרים במערכת, אבטחת המידע בו שמירתו ונגישותו, ובהיקף הנדרש לשם כך, בלבד.

* ההפניה היא להוראות סימן ב'1 לפרק ד' בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981 ולסעיף 49ד(א) באותו סימן, כנוסחם המוצע בסעיף 1 להצעת חוק הגברת האכיפה בשוק ההון (תיקוני חקיקה), התשע"א-2010, המפורסמת בחוברת זו.

31. יט. הוראות סעיפים 42, 44 ו-48 לחוק הפיקוח על הביטוח יחולו לעניין חברה להפעלת מערכת סליקה פנסיונית, בשינויים המחויבים; השר רשאי לקבוע הקלות לעניין תחולת הוראות הסעיפים האמורים לגבי חברה להפעלת מערכת סליקה פנסיונית, בדרך של קביעת שינויים ותיאומים בתחולת ההוראות האמורות, כולן או חלקן, על חברה כאמור, או קביעה כי הוראות אלה, כולן או חלקן, לא יחולו לגביה³²;

(6) בסעיף 32** –

- (1) בסעיף קטן (א), אחרי "החלה לגביו" יבוא "למעט הוראה לפי פרק ה'1";
- (2) בסעיף קטן (ב), ברישה, אחרי "החלה לגביו" יבוא "למעט הוראה לפי פרק ה'1";
- (3) אחרי סעיף קטן (ב) יבוא:

"(ג) הפר אדם, למעט משתמש שהוא מעביד או מי מטעמו, הוראה מההוראות לפי פרק ה'1 החלה לגביו, כמפורט בתוספת שנייה א', רשאי הממונה להטיל עליו עיצום כספי לפי הוראות פרק זה, בסכום כמפורט לגביו בתוספת שנייה ב'.

(ד) הפר אדם, למעט משתמש שהוא מעביד או מי מטעמו, הוראה מההוראות לפי פרק ה'1 החלה לגביו, שקבועה בשלה עבירה לפי סעיף 38(ב), רשאי הממונה להטיל עליו עיצום כספי בשיעור של 200 אחוזים מסכום העיצום הכספי שהיה אפשר להטיל עליו לפי תוספת שנייה ב' אילו הפר הוראה המנויה בחלק ג' לתוספת שנייה א'";

(7) בסעיף 35** –

- (א) בסעיף קטן (א), אחרי "בתוספת השניה" יבוא "או בתוספת השנייה ב', לפי העניין" ואחרי "בסעיף 32(ב)" יבוא "או (ד)";
- (ב) בסעיף קטן (ב), אחרי "בתוספת השניה" יבוא "או בתוספת השנייה ב', לפי העניין" ואחרי "בסעיף 32(ב)" יבוא "או (ד)";
- (8) בסעיף 36א**, אחרי סעיף קטן (א) יבוא:

"(א1) שר האוצר רשאי, בצו, בהסכמת שר המשפטים ובאישור ועדת הכספים של הכנסת, לשנות את תוספת שנייה א' ותוספת שנייה ב', ובלבד ששכומי העיצום הכספי לפי תוספת שנייה ב' לא יעלו על הסכומים כמפורט להלן, לפי העניין –

ד ב ר י ה ס ב ר

הסמכות לברר תלונות ציבור וכן סמכויות לעניין שמירה על יכולת לקיים התחייבויות ועל ניהול תקין.

לפסקאות (6) עד (10) ו-(13)

בהצעת חוק הגברת האכיפה מוצע לתקן את חוקי הפיקוח על שירותים פיננסיים שבפיקוחו של הממונה, כדי ליעל את הליכי האכיפה של הממונה לפי אותם חוקים. בין השאר תוקנו ההוראות לעניין עונשין ועיצום כספי. בסעיף 3 להצעת חוק הגברת האכיפה, מוצע תיקון לחוק הייעוץ, באותו הקשר.

כמו כן מוצע להסמיך את הממונה לקבוע הוראות שונות למשתמשים בנוגע לאופן השימוש במידע המועבר במערכת, ושמירתו.

עוד מוצע להחיל על חברה להפעלת מערכת סליקה פנסיונית סמכויות פיקוח ואכיפה מכוח חוק הפיקוח על הביטוח, כנוסחו המתוקן, המוצע בסעיף 1 להצעת חוק הגברת האכיפה בשוק ההון (תיקוני חקיקה), התשע"א-2010 (בפרק זה – הצעת חוק הגברת האכיפה), אשר מפורסמת בחוברת זו. סמכויות אלה כוללות, בין השאר, את הסמכות לדרוש ידיעות ומסמכים, לרבות מידע לצרכים סטטיסטיים,

** ההפניה היא לסעיפים 32, 35, 36א, 37, 38(ב) והתוספת השנייה לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (עיסוק בייעוץ פנסיוני ובשיווק פנסיוני), התשס"ה-2005, כנוסחם המוצע בסעיף 3 להצעת חוק הגברת האכיפה בשוק ההון (תיקוני חקיקה), התשע"א-2010, המפורסמת בחוברת זו.

- (1) לעניין חברה להפעלת מערכת סליקה פנסיונית או גוף מוסדי – 2,000,000 שקלים חדשים;
- (2) לעניין תאגיד שאינו חברה להפעלת מערכת סליקה פנסיונית ואינו גוף מוסדי – 1,500,000 שקלים חדשים;
- (3) לעניין יחיד שאינו מנוי בפסקה (4) – 600,000 שקלים חדשים;
- (4) לעניין יחיד שהוא בעל רישיון ולעניין יחיד העובד אצל תאגיד המנוי בפסקאות (1) או (2) ואינו נושא משרה בו – 70,000 שקלים חדשים;
- (9) בסעיף 37** –
- (א) בפסקה (3), אחרי "שאינו גוף מוסדי" יבוא "ואינו חברה להפעלת מערכת סליקה פנסיונית";
- (ב) בפסקה (4), אחרי "לגבי גוף מוסדי" יבוא "ולגבי חברה להפעלת מערכת סליקה פנסיונית";
- (10) בסעיף 38(ב)**; בסופו יבוא:
- "(19) הפעיל מערכת סליקה פנסיונית בלא רישיון בניגוד להוראות סעיף 31א;
- (20) פעל בניגוד להוראה שנתן לו הממונה בהתאם להוראות סעיף 23(ב) לחוק הפיקוח על הביטוח, כפי שהוחל בסעיף 31א(ב), בדבר ניהול עסקיו אחרי ביטול רישיון להפעלת מערכת סליקה פנסיונית;
- (21) החזיק אמצעי שליטה בחברה להפעלת מערכת סליקה פנסיונית או שלט בחברה כאמור, בלי שהיה בידו היתר, בניגוד להוראות סעיף 31ו;
- (22) העביר אמצעי שליטה בחברה להפעלת מערכת סליקה פנסיונית ביודעו שהנעבר זקוק להיתר ואין בידו היתר, בניגוד להוראות סעיף 33 לחוק הפיקוח על הביטוח, כפי שהוחל בסעיף 31ו(ג);
- (23) קיבל או מסר מידע באמצעות מערכת סליקה פנסיונית, עיין בו בלא זכות גישה, עשה בו שימוש או שמר אותו במערכת, שלא לשם ביצוע ההוראות לפי סעיפים 31 ו-31טז, בניגוד להוראות סעיף 31ז;
- (24) לא תיקן ליקוי בהתאם להוראה שנתן הממונה, לפי הוראות סעיף 62(א) לחוק הפיקוח על הביטוח, כפי שהוחל בסעיף 31ח(ג);
- (25) לא מילא אחר הוראה שנתן הממונה לתיקון פגם או למניעת פגיעה לפי הוראות סעיף 65 לחוק הפיקוח על הביטוח, כפי שהוחל בסעיף 31ח(ג);
- (26) הפר הוראה שנתן הממונה לפי הוראות סעיפים 67 או 68 לחוק הפיקוח על הביטוח, כפי שהוחל בסעיף 31ח(ג);
- (27) כיהן כנושא משרה או כעובד אחר בחברה להפעלת מערכת סליקה פנסיונית אף שהותלתה או הוגבלה סמכותו לפי הוראות סעיף 68 לחוק הפיקוח על הביטוח, כפי שהוחל בסעיף 31ח(ג), או כיהן כנושא משרה בחברה אף שהושעה או הועבר מתפקידו לפי הוראות אותו סעיף;
- "

ד ב ר י ה ס ב ר

בסעיף 641(ע) (10) ו-13) להצעת החוק, הוא לסעיפי חוק הייעוץ בנוסחם המתוקן לפי סעיף 3 להצעת חוק הגברת האכיפה.

בהמשך לתיקון האמור ובהתאמה לו, מוצע לקבוע הוראות עונשיות ולהסמיך את הממונה להטיל עיצום כספי, גם בכל הנוגע להפרות של הוראות פרק ה' לחוק הייעוץ, בנוסחו בפרק י"א להצעת החוק. ויובהר כי התיקון המוצע

(28) כלל פרט מטעה בדוח או בהודעה, בניגוד להוראות סעיף 42א לחוק הפיקוח על הביטוח, כפי שהוחלל בסעיף 31זיט או נתן הסכמתו כי דוח או מסמך שהכין יכללו בדוח או בהודעה כאמור, ביודעו שיש בהם פרט מטעה:"

(11) בסעיף 42 –

(א) בסעיף קטן (א), אחרי פסקה (2) יבוא:

"(3) אגרה בעד הגשת בקשה לרישיון להפעלת מערכת סליקה פנסיונית;

(4) אגרה שנתית לחברה להפעלת מערכת סליקה פנסיונית;"

(ב) בסעיף קטן (ד), במקום "לא שילם יועץ פנסיוני או סוכן שיווק פנסיוני אגרה שהיה עליו לשלם" יבוא "לא שילמו יועץ פנסיוני, סוכן שיווק פנסיוני או חברה להפעלת מערכת סליקה פנסיונית אגרה שהיה עליהם לשלם", במקום "יותלה רישיונו" יבוא "יותלה רישיונם", במקום "שמסר לו הממונה" יבוא "שמסר להם הממונה" ובסופו יבוא "חברה להפעלת מערכת סליקה פנסיונית שרישיונה הותלה, תודיע על כך מיד למשתמשי המערכת; הותלה רישיונה של חברה להפעלת מערכת סליקה פנסיונית, רשאי הממונה, בתקופת ההתלה, לפעול בהתאם לסמכויותיו כאמור בסעיף 68 לחוק הפיקוח על הביטוח, כפי שהוחלל בסעיף 31זיט(ג)";

(ג) בסעיף קטן (ה), במקום "רישיון יועץ פנסיוני או רישיון סוכן שיווק פנסיוני" יבוא "רישיון יועץ פנסיוני, רישיון סוכן שיווק פנסיוני או רישיון להפעלת מערכת סליקה פנסיונית", במקום "חובותיו של בעל הרישיון כאמור" יבוא "חובותיהם של בעל הרישיון או החברה להפעלת מערכת סליקה פנסיונית, לפי העניין" ובמקום "על ידו" יבוא "על ידם";

(12) בסעיף 43א, במקום "לפי סעיף 21(ב)" יבוא "לפי סעיפים 21(ב), 31זיט ו-31זיב";

(13) אחרי התוספת השניה** יבוא:

"תוספת שנייה א"

(סעיפים 32(ג) ו-36א(1))

חלק א'

(1) לא דיווח על החזקת אמצעי שליטה לפי הוראות סעיף 34א לחוק הפיקוח על הביטוח, כפי שהוחלל בסעיף 31זיט(ג);

דבריו הסבר

לפסקה (11)

לה הממונה. עוד מוצע לקבוע כי חברה שרישיונה הותלה כאמור, תידע את משתמשי המערכת באופן מיידי.

לפסקה (12)

סעיף 43 לחוק הייעוץ קובע פטור מפרסום ברשומות לגבי חלק מהוראות הממונה לפי החוק. מוצע להבהיר כי הפטור האמור לא יחול על הוראות הממונה לעניין השימוש במערכת הסליקה הפנסיונית ולעניין הטלת חובה על משתמשים לעשות שימוש במערכת האמורה.

סעיף 42 לחוק הייעוץ עניינו "אגרות". מוצע לתקן את הסעיף האמור כך שתוקנה לשר, באישור ועדת הכספים של הכנסת, הסמכות לקבוע אגרות לעניין הגשת בקשה לרישיון להפעלת מערכת סליקה פנסיונית, וכן אגרה שנתית להפעלת מערכת כאמור. כמו כן, בדומה לסעיף 58(ד) לחוק הפיקוח על קופות גמל, מוצע לקבוע כי חברה אשר לא שילמה אגרה לפי סעיף זה בתוך שנה מהמועד הקבוע, יותלה רישיונה החל במועד שנקבע לכך בהתראה שמסר

** ראה ההערה בעמ' 77.

- (2) הפר הוראה מהוראות הממונה שניתנו לפי סימן א'1 לפרק ד' בחוק הפיקוח על הביטוח, כפי שהוחל בסעיף 131ז, או שניתנו לפי סעיף 131ח(ב);
- (3) לא מילא אחר דרישה שניתנה לו לפי סעיפים 50 או 73 לחוק הפיקוח על הביטוח, כפי שהוחל בסעיף 131ח(ג);
- (4) לא הגיש לממונה דוחות והודעות בהתאם להוראות סעיף 42 לחוק הפיקוח על הביטוח כפי שהוחל בסעיף 131יט;
- (5) לא כלל בפרוטוקול האסיפה הכללית של חברה להפעלת מערכת סליקה פנסיונית את הפרטים הדרושים לפי הוראות סעיף 48א(א) לחוק הפיקוח על הביטוח, כפי שהוחל בסעיף 131יט;
- (6) לא מסר לממונה פרטים, לפי דרישתו, בהתאם להוראות סעיף 48א(ב) לחוק הפיקוח על הביטוח, כפי שהוחל בסעיף 131יט.

חלק ב'

- (1) לא קיים תנאי מהתנאים שנקבעו ברישיון להפעלת מערכת סליקה פנסיונית, בניגוד להוראות סעיף 131א;
- (2) הפר תנאי בהיתר שניתן לפי סעיף 131, בניגוד להוראות אותו סעיף;
- (3) לא מינה אורגן, נושא משרה או בעל תפקיד אחר בחברה להפעלת מערכת סליקה פנסיונית, בהתאם להוראות לפי סימן א'1 לפרק ד' בחוק הפיקוח על הביטוח, כפי שהוחל בסעיף 131, או מינה אורגן, נושא משרה או בעל תפקיד כאמור שלא בהתאם להוראות האמורות;
- (4) כיהן כנושא משרה או כבעל תפקיד אחר בחברה להפעלת מערכת סליקה פנסיונית, או פעל במסגרת תפקידו כאמור, בניגוד להוראות לפי סימן א'1 לפרק ד' בחוק הפיקוח על הביטוח, כפי שהוחל בסעיף 131;
- (5) לא החזיק בהון עצמי מזערי שנקבע לפי סעיף 131ח.

חלק ג'

- (1) לא אפשר לגוף מוסדי, ליועץ פנסיוני, לסוכן פנסיוני, למעביד או למי מטעמו, או לחברה להפעלת מערכת סליקה פנסיונית, לקבל ולמסור, באמצעות מערכת סליקה פנסיונית, מידע או כספים כאמור בסעיף 131ט, בניגוד להוראות סעיף 131א;
- (2) לא קיבל או מסר מידע או כספים באמצעות מערכת סליקה פנסיונית אף שהמונה חייבו לעשות כן, בניגוד להוראות סעיף 131ב(א);
- (3) לא ביצע את כל הפעולות הדרושות לשם התחברות למערכת סליקה פנסיונית ולשם שימוש בה, לפי כללי המערכת, בניגוד להוראות סעיף 131ב(ב);
- (4) גבה דמי שימוש שלא בהתאם להוראות לפי סעיף 131ד;
- (5) קיבל או מסר מידע באמצעות מערכת סליקה פנסיונית, עיין בו בלא זכות גישה, עשה בו שימוש או שמר אותו במערכת, שלא לשם ביצוע ההוראות לפי סעיפים 131ט ו-131טז, בניגוד להוראות סעיף 131ז.

תוספת שנייה ב'

(סעיפים 32(ג) ו-36א(1))

(1) לעניין חברה להפעלת מערכת סליקה פנסיונית או גוף מוסדי –

סכום העיצום הכספי (בשקלים חדשים)			היקף נכסים מנוהלים (במיליוני שקלים חדשים)
הפרת הוראה המנויה בחלק ג' לתוספת שנייה א'	הפרת הוראה המנויה בחלק ב' לתוספת שנייה א'	הפרת הוראה המנויה בחלק א' לתוספת שנייה א'	
עד 1,000	150,000	400,000	500,000
מעל 1,000 עד 10,000	200,000	450,000	750,000
מעל 10,000	250,000	500,000	1,000,000

(2) לעניין תאגיד שאינו חברה להפעלת מערכת סליקה פנסיונית ואינו גוף מוסדי –

סכום העיצום הכספי (בשקלים חדשים)		
הפרת הוראה המנויה בחלק א' לתוספת שנייה א'	הפרת הוראה המנויה בחלק ב' לתוספת שנייה א'	הפרת הוראה המנויה בחלק ג' לתוספת שנייה א'
200,000	450,000	750,000

(3) לעניין יחיד שאינו מנוי בפרט (4) –

סכום העיצום הכספי (בשקלים חדשים)		
הפרת הוראה המנויה בחלק א' לתוספת שנייה א'	הפרת הוראה המנויה בחלק ב' לתוספת שנייה א'	הפרת הוראה המנויה בחלק ג' לתוספת שנייה א'
100,000	150,000	300,000

(4) לעניין יחיד שהוא בעל רישיון ולעניין יחיד העובד אצל תאגיד המנוי בפרטים

(1) או (2) ואינו נושא משרה בו –

סכום העיצום הכספי (בשקלים חדשים)		
הפרת הוראה המנויה בחלק א' לתוספת שנייה א'	הפרת הוראה המנויה בחלק ב' לתוספת שנייה א'	הפרת הוראה המנויה בחלק ג' לתוספת שנייה א'
12,500	25,000	35,000

42. בחוק תובענות ייצוגיות, התשס"ו-2006⁴⁶, בתוספת השנייה, בסופה יבוא:

"13. תביעה נגד חברה להפעלת מערכת סליקה פנסיונית או משתמש במערכת כאמור, בקשר להעברת מידע או כספים באמצעות מערכת סליקה פנסיונית; לעניין זה, "חברה להפעלת מערכת סליקה פנסיונית", "מערכת סליקה פנסיונית", ו"משתמש" – כהגדרתם בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (עיסוק בייצוג פנסיוני ובשיווק פנסיוני והפעלת מערכת סליקה פנסיונית), התשס"ה-2005."

דבריו הסבר

פנסיונית או משתמש במערכת כאמור, בקשר להעברת מידע או כספים באמצעותה.

סעיף 42 מוצע לתקן את התוספת השנייה לחוק תובענות ייצוגיות, התשס"ו-2006, ובכך לאפשר הגשת תובענה ייצוגית נגד חברה להפעלת מערכת סליקה

⁴⁶ ס"ח התשס"ו, עמ' 264.

פרק י"ב: מסים

סימן א': תיקון פקודת המסים (גבייה)

תיקון פקודת
המסים (גבייה)

43. בפקודת המסים (גבייה)⁴⁷ (להלן – פקודת הגבייה) –

(1) בסעיף 7א, אחרי פסקה (4) יבוא:

"(5) הגיש הצד שלישי הודעה בדבר הימצאותו של הנכס בידיו, ישלח פקיד הגבייה הודעה לסרבן על הנכס שעוקל:"

(2) בסעיף 7ב(1), במקום "קבע בצו העיקול או בצו שנתן לאחר מכן" יבוא "הורה עליהם בצו; הוראות כאמור יינתנו בהתאם לתקנות שיתקין שר האוצר לעניין זה;"

(3) אחרי סעיף 7ב יבוא:

(1) היה הצד השלישי תאגיד בנקאי, כהגדרתו בסעיף 1 לחוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א-1981⁴⁸, שיש לו סניפים, וצו העיקול הומצא למשרדו הראשי או למענו הרשום או למען אחר שעליו הודיע לפקיד הגבייה (להלן – מרכז התאגיד הבנקאי), יחול צו העיקול על נכסי החייב הנמצאים בכל סניף של התאגיד הבנקאי, החל מן המועד שבו הגיעה הודעה על צו העיקול ממרכז התאגיד הבנקאי לסניף, או החל מתום שלושה ימי עסקים מיום המצאת צו העיקול למרכז התאגיד הבנקאי, לפי המוקדם.

(2) הומצא צו עיקול לאחד מסניפי התאגיד הבנקאי, יחול הצו על נכסי החייב הנמצאים באותו סניף החל מן המועד שבו הומצא הצו לאותו סניף.

"צו עיקול לצד
שלישי שהוא תאגיד
בנקאי

דבריו הסבר

המעוקלים באופן, במועד ובמקום שפקיד הגבייה קבע בצו העיקול או בצו שנתן לאחר מכן. מוצע שהעברת הנכסים המעוקלים על ידי הצד השלישי לפקיד הגבייה תיעשה באופן, במועד ובמקום שעליהם הורה פקיד הגבייה לצד השלישי בצו, בהתאם לתקנות שיוחקקו לעניין זה. מוצע כי תחילתם של התיקונים בפקודת המסים תהיה ביום תחילתן של התקנות שיוחקקו כאמור.

לפסקה (3)

מוצע להוסיף לפקודת המסים הוראות שלפיהן צו עיקול שהומצא לצד שלישי שהוא בנק או חברה מנהלת של קופות גמל, יחול על נכסי החייב הנמצאים בכל סניפי הבנק או בכל קופות הגמל שבניהול החברה, לפי העניין, זאת כדי ליעיל ולקצר את תהליכי העיקול אצל גופים אלה. הוראות דומות קבועות בסעיפים 45 ו-45א לחוק ההוצאה לפועל, התשכ"ז-1967.

פרק י"ב בפרק י"ב מוצע לתקן הוראות שונות בפקודת כללי המסים (גבייה), בפקודת מס הכנסה, בחוק הסדרת העיסוק בייצוג על ידי יועצי מס, התשס"ה-2005, בחוק מס ערך מוסף, התשל"ו-1975, ובחוק מיסוי מקרקעין (שבח ורכישה), התשכ"ג-1963. נוסח ההוראות שמוצע לבטלן או להחליפן בפרק זה, מובא בנספח לדבריו ההסבר.

סעיף 43 לפסקה (1)

סעיף 7א לפקודת המסים (גבייה) (להלן – פקודת המסים), עוסק בחובתו של אדם שקיבל צו עיקול על נכס של סרבן הנמצא בידיו (להלן – צד שלישי) להודיע לפקיד הגבייה אם הנכס נמצא בידיו. מוצע לקבוע כי לאחר שהוגשה הודעה של הצד השלישי על הימצאותו של הנכס בידיו, על פקיד הגבייה לשלוח הודעה על כך לסרבן.

לפסקה (2) וסעיף 45

סעיף 7ב לפקודת המסים קובע ברישה שלו כי "הצד השלישי חייב למסור לידי פקיד הגבייה את הנכסים

⁴⁷ חוקי א"י, כרך ב', עמ' (ע) 1374, (א) 1399; ס"ח התשס"ט, עמ' 65.

⁴⁸ ס"ח התשמ"א, עמ' 232.

צו עיקול לצד
שלישי שהוא חברה
מנהלת

7ד. (1) חברה מנהלת, כהגדרתה בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה-2005⁴⁹, רשאית להודיע לשר האוצר, כי אפשר להמציא צו עיקול על נכסי חייבים הנמצאים בקופות הגמל שבניהולה, לגוף הנותן שירותי תפעול לאותן קופות גמל, לרבות למרכז תאגיד בנקאי (להלן – הגוף המתפעל); הודיעה חברה מנהלת כאמור, יחול צו העיקול על נכסי החייב הנמצאים בקופות הגמל שבניהולה, החל מן המועד שבו הגיעה הודעה על צו העיקול מהגוף המתפעל למען הרשום של החברה המנהלת, או החל מתום שלושה ימי עסקים מיום המצאת צו העיקול לגוף המתפעל, לפי המוקדם.

(2) הומצא צו העיקול למען הרשום של החברה המנהלת, יחול הצו על נכסי החייב הנמצאים בקופות הגמל שבניהולה, החל מן המועד שבו הומצא לה הצו;

(4) אחרי סעיף 12 יבוא:

12ב. (1) הודעה, דרישה, צו או כל מסמך אחר שיש להמציאם לפי פקודה זו, יכול שיערכו כמסמך אלקטרוני; לענין זה –

"מסמכים"
אלקטרוניים
והמצאתם

"חוק חתימה אלקטרונית" – חוק חתימה אלקטרונית, התשס"א-2001⁵⁰;

"חתימה אלקטרונית מאושרת", "מסר אלקטרוני", "תעודה אלקטרונית" – כהגדרתם בחוק חתימה אלקטרונית;

"מסמך אלקטרוני" – מסר אלקטרוני חתום בחתימה אלקטרונית מאושרת, הניתן לשמירה אלקטרונית ולהפקה כפלט;

"פלט" – כהגדרתו בחוק המחשבים, התשנ"ה-1995⁵¹.

(2) על אף האמור בסעיף 12ב, מסמכים אלקטרוניים ניתן להמציא גם בדרך אלקטרונית, על פי תקנות שיתקינו שר האוצר ושר המשפטים (להלן – השרים), ובלבד שהנמען הסכים לדרך המצאה זו; בתקנות כאמור ייקבעו, בין השאר, הוראות לענין זיהוי פקיד הגבייה והנמען בתקשורת ביניהם, אילו מסמכים אפשר לערוך בפורמט אלקטרוני ואילו מסמכים אפשר להמציא באופן אלקטרוני, וכן הוראות לענין חזקת קבלה ומסירה של מסמכים.

ד ב ר י ה ס ב ר

לפסקה (4)

אלקטרונית, ובלבד שהנמען הסכים לכך, בהתאם לתקנות שיתקינו שר האוצר ושר המשפטים (להלן – השרים). המצאת מסמך אלקטרוני לנמען מהירה יותר וחוסכת משאבים כספיים וכוח אדם, הן לרשות הגובה והן לצדדים השלישיים שאצלם נעשים עיקולים כדבר שבשגרה, כגון בנקים. כל אלה עשויים לסייע באופן ניכר לאכיפה ולגבייה בהתאם לפקודת הגבייה.

כדי לפשט, לייעל ולקצר את תהליכי הגבייה, מוצע כי הודעה, דרישה, צו עיקול או כל צו או מסמך אחר שיש להמציאם לפי פקודת המסים, יכול שיערכו כמסמך אלקטרוני, שהוא מסר אלקטרוני חתום בחתימה אלקטרונית מאושרת, הניתן לשמירה אלקטרונית ולהפקה כפלט. עוד מוצע לקבוע כי יכול שהמסמך האלקטרוני יומצא בדרך

⁴⁹ ס"ח התשס"ה, עמ' 889.

⁵⁰ ס"ח התשס"א, עמ' 410.

⁵¹ ס"ח התשנ"ה, עמ' 366.

- (3) מערכות המחשב המשמשות את פקיד הגבייה להנפקת מסמכים אלקטרוניים ולהמצאתם לפי סעיף זה יתבססו על מערכות תוכנה וחומרה מהימנות, המעניקות הגנה סבירה מפני חדירה, שיבוש, הפרעה או גרימת נזק למחשב ולחומר מחשב; הממונה על הגבייה ימנה ממונה אבטחת מידע שיהיה אחראי להכנת נהלים לאבטחת המידע ולהבטחת קיומם.
- (4) השרים רשאים להתקין תקנות לעניין סעיף זה.⁵¹

44. סימן א' – הוראת שעה
על אף הוראות סעיף 12ב(א) לפקודת הגבייה, כנוסחו בסעיף 43(4) לחוק זה, עד תום תקופה של שנתיים מיום פרסומו של חוק זה, יראו צו עיקול או צו בהתאם להוראות סעיף 7ב(1) לפקודת הגבייה שנערך באופן אלקטרוני (להלן – צו אלקטרוני). כמסמך אלקטרוני לעניין סעיף 12ב(1) לפקודת הגבייה, אף אם אינו חתום בחתימה אלקטרונית מאושרת, ובלבד שלגבי מערכת המחשב שבה הוא מופק (להלן – המערכת) התקיימו כל אלה:

- (1) ביחס לכל צו אלקטרוני אפשר לזהות את פקיד הגבייה שנתן אותו;
- (2) המערכת היא מערכת מהימנה, המעניקה הגנה נאותה מפני חדירה אליה ומפני שיבוש או הפרעה לעבודתה;
- (3) המערכת עורכת תיעוד אוטומטי בדבר פעילות המשתמשים בה, והתיעוד האמור נשמר באופן מאובטח ובנפרד מהמערכת;
- (4) ממונה אבטחת המידע של המערכת הכין נוהל להוספה ולהסרה של משתמשים מורשים, כדי למנוע שימוש לרעה במערכת;
- (5) המערכת מונעת עריכה של שינויים בצו האלקטרוני לאחר שהופק.

סימן ב': פקודת הגבייה – תחילה

45. תחילתם של סעיפים 4א(5), 7ב(1), ג, ד ו-12ב(1) לפקודת הגבייה, כנוסחם בסימן א' של פרק זה, ביום תחילת תוקפן של תקנות שיוקנו לפי סעיף 7ב(1) לפקודת הגבייה, כנוסחו בסעיף 43(2) לחוק זה.

סימן ג': תיקון פקודת מס הכנסה

46. תיקון פקודת מס הכנסה⁵² (להלן – הפקודה) – בסעיף 9 –

(א) פסקה (15ב) – תימחק;

ד ב ר י ה ס ב ר

סעיף 46 לפסקה (1)א

סעיף 9 לפקודת מס הכנסה (להלן – הפקודה). מונה את ההכנסות הפטורות ממס. פסקה (15ב) שבו עניינה פטור לתושב חוץ שאין לו הקלה ממסי כפל. בהתאם להוראות הפסקה האמורה, הכנסה של תושב חוץ מדיבידנד מחברה שמניותיה נסחרות בבורסה, או מריבית על איגרות חוב לתקופה של 12 שנים לפחות הנסחרות בבורסה, תהיה פטורה ממס בישראל בהתקיים אחד מאלה: (1) מקבל הדיבידנד אינו מקבל הקלה ממסי כפל במדינת מושבו (להלן – החלופה הראשונה); (2) באמנה

סעיף 44 רשויות האכיפה אינן ערוכות עדיין לשדר מסמכים חתומים בחתימה אלקטרונית מאושרת, ועל כן נדרש פרק זמן להיערכות וליישום ההוראות המוצעות בסעיף 43(4) לעיל. לפיכך, מוצע לקבוע הוראת שעה למשך שנתיים מיום פרסומו של החוק, שבה יהיה אפשר לערוך צו עיקול או צו למימוש של עיקול באופן אלקטרוני, והוא ייחשב כמסמך אלקטרוני גם אם אינו חתום בחתימה אלקטרונית מאושרת, ובלבד שלגבי מערכת המחשב שבה הופק הצו, נתקיימו תנאים שמטרתם להבטיח, ככל האפשר, שהצו יהיה מאובטח ברמה דומה למסמך אלקטרוני החתום בחתימה אלקטרונית מאושרת.

⁵¹ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 6, עמ' 120; ס"ח התש"ע, עמ' 294, 326, 407, 520 ו-571.

- (ב) בפסקה (29), ברישה, אחרי "מלגה שניתנת" יבוא "מאת מוסד לימוד ומחקר, במישרין או בעקיפין" ובמקום "במוסד לימוד ומחקר" יבוא "במוסד";
- (2) בסעיף 11(א), בהגדרה "תושב", בסופה יבוא "ובלבד שהציג לפקיד השומה אישור תושבות לצורך הטבת מס, כהגדרתו בסעיף 300א לפקודת העיריות"⁵³, בטופס שקבע המנהל";
- (3) בסעיף 32(1), אחרי "הוצאות פרטיות" יבוא "הוצאות אש"ל" ובסופו יבוא: "הוצאות אש"ל" – הוצאות שהוציא יחיד בשל ארוחותיו, שהוצאו בין במקום ההשתכרות ובין מחוצה לו";

ד ב ר י ה ס ב ר

סעיף 4(א) לחוק מע"מ, החל לגבי מוסדות בלא כוונת רווח, שהוא הסעיף הרלוונטי לגבי מוסד לימוד ומחקר. לפיכך מוצע לתקן את סעיף 4 לחוק מע"מ באופן שהתיקון שנעשה במסגרת תיקון 175 להגדרה "שכר" שבסעיף 4(ב) יימחק, והוא ייוסף בסעיף 4(א).

לפסקה (2) וסעיף 49(א)

בסעיף 11 לפקודה נקבעו הטבות מס לתושבים של כ־160 יישובים. ההטבות נקבעו בדרך של זיכוי ממס, משמע הפחתה מסך המס שבו חייב הנישום על פי הדין. הפחתת המס מחושבת כמכפלה של שיעור הזיכוי בסך ההכנסה החייבת מיגיעה אישית, עד לתקרת הכנסה. ההגדרה "תושב" ביישוב מסוים, לענין זה, היא "יחיד שמרכזו חייו באותו יישוב". מוצע להוסיף להגדרה תנאי למתן ההטבה והוא שהנישום הציג לפני פקיד השומה אישור תושבות לצורכי הטבת מס, כמשמעותו בפקודת העיריות, מטעם היישוב המזכה. במקביל, מוצע לקבוע בסעיף 300א לפקודת העיריות כי אישור כאמור יינתן לתושב רשות מקומית ששילם את תשלומי הארנונה שחלו עליו עד סוף שנת הכספים הקודמת, לצורך הוכחת זכאותו להטבת מס לפי סעיף 11 לפקודה.

לפסקה (3)

סעיף 32 לפקודה קובע את רשימת הניכויים שלא יותרו בבירור הכנסתו החייבת של אדם, ובהם, לפי פסקה (1), הוצאות שאינן הוצאות כרוכות ושלובות בתהליך הפקת ההכנסה, כהגדרתן שם, כמו הוצאות פרטיות או הוצאות שהוצאו לשם הגעה למקום ההשתכרות. מוצע להבהיר במפורש כי גם הוצאות שהוציא יחיד בשל ארוחותיו, שהוצאו בין במקום ההשתכרות ובין מחוצה לו, הן הוצאות שאינן כרוכות ושלובות בתהליך הפקת ההכנסה, ולכן אינן מותרות בניכוי. יצוין כי לאחרונה אישרה ועדת הכספים של הכנסת את הצעת שר האוצר לבטל את תקנה 2(3) לתקנות מס הכנסה (ניכוי הוצאות מסוימות). התשל"ב–1972, שעניינה הכרה בסכומי ארוחות כהוצאה מותרת, בתנאים הנקובים בה.

שבין ישראל למדינת התושבות של מקבל ההכנסה יש סעיף חסך מס המתבסס על סעיף 9(15b) לפקודה (להלן – החלופה השנייה). לפי החלופה הראשונה ניתן לתושב חוץ שאינו תושב מדינת אמנה יתרון על פני תושב חוץ שהוא תושב מדינת אמנה, ואילו החלופה השנייה אינה עולה בקנה אחד עם המדיניות המומלצת של ארגון המדיניות המפותחות (OECD) שלפיה יש להימנע ממצבי כפל פטור, כשם שמומלץ להימנע ממצבים של כפל מס, ועם מדיניות משרד האוצר בדבר ביטול הוראות סעיפי החסך מס באמנות למניעת כפל מס שעליהן חתומה ישראל ובדבר אמנות שיחתמו בעתיד. כמו כן, מדיניות משרד האוצר בעניין עידוד השקעות של תושבי חוץ בישראל היא כי יש להעניק את הטבות המס בצורה שוויונית הן לתושבי חוץ שהם תושבי מדינה גומלת והן לתושבי חוץ שאינם תושבים של מדינה גומלת, בלא מתן העדפה לתושבי חוץ שאינם תושבי מדינות אמנה. לפיכך מוצע לבטל את פסקה (15b) האמורה.

לפסקה (1)(ב) וסעיף 51(2)

בתיקון מס' 175 לפקודה (ס"ח התש"ע, עמ' 407, להלן – תיקון 175), הוספה לסעיף 9 לפקודה פסקה (29), ולפיה הופטרו ממס מלגות שניתנות לסטודנט או לחוקר בתקופת לימודיו במוסד לימוד ומחקר, בתנאים המפורטים בפסקה האמורה. בנוסח התיקון נפלה טעות והושמט התנאי ולפיו המלגות שפורטו שם יהיו פטורות ממס רק אם הן משולמות, במישרין או בעקיפין, על ידי מוסד ללימוד ומחקר, כהגדרתו בסעיף האמור. כדי למנוע שימוש לרעה בפטור וכדי למנוע הרחבתו גם לגבי תשלומים המשולמים על ידי גופים אחרים (למשל, מעבידים) שיוגדרו על ידם כ"מלגה", מוצע להוסיף בסעיף 9(29) לפקודה תנאי שלפיו המלגה ניתנת, במישרין או בעקיפין, מאת מוסד לימוד ומחקר לסטודנט או לחוקר באותו מוסד.

בתיקון 175 האמור היתה כוונה לכלול גם תיקון של חוק מס ערך מוסף, התשל"ו–1975 (להלן – חוק מע"מ), באופן שיינתן פטור ממס שכר למוסדות ללימוד ומחקר שמשלמים את המלגה. ואולם מחמת טעות תוקן סעיף 4(ב) לחוק מע"מ, שהוראותיו חלות על מוסד כספי, ולא

⁵³ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 8, עמ' 197.

- (4) בסעיף 75א, המילים "וכן בדבר שיעור המס שיחול על הכנסתו האמורה" – יימחקו, ובמקום "תקנות כאמור" יבוא "תקנות בדבר הניכויים והזיכויים שיתורו" ואחרי "מעיסוק בספורט" יבוא "ובדבר שיעור המס שיחול על הכנסתו האמורה";
- (5) בסעיף 88 –

(א) בהגדרה "קרן נאמנות חייבת", המילים "בקביעה שאינה ניתנת לשינוי" – יימחקו;

(ב) בהגדרה "קרן נאמנות פטורה", בתחילתה יבוא "כל אחת מאלה:", האמור בה יסומן "(1)" ובסופה יבוא:

"(2) קרן נאמנות חייבת שמנהלה הודיע למנהל, עד 30 ימים לפני תחילתה של שנת מס פלונית, כי הקרן תיחשב לקרן נאמנות פטורה החל ביום הראשון של שנת המס האמורה; הוגשה הודעה כאמור, יחולו הוראות אלה:

(א) יראו את כל נכסיה של הקרן כנמכרים ביום האחרון של שנת המס שבה הוגשה ההודעה ואת הכנסותיה כאילו התקבלו ביום האמור, ומנהל הקרן ישלם את המס בשל הכנסות אלה בתוך 30 ימים מהיום האמור;

(ב) לעניין בעל יחידה בקרן, שרווח ההון במכירתה פטור ממס בידיו, יראו את היום האחרון של שנת המס שבה הוגשה הבקשה כיום הרכישה, והמחיר המקורי שלה יהיה שווה ביום האמור";

ד ב ר י ה ס ב ר

"קרן נאמנות חייבת" – קרן נאמנות שבהסכם הקרן או בתשקיף נקבע, בקביעה שאינה ניתנת לשינוי, כי תהיה קרן נאמנות חייבת;

"קרן נאמנות פטורה" – קרן נאמנות שבהסכם הקרן או בתשקיף נקבע, בקביעה שאינה ניתנת לשינוי, כי תהיה קרן נאמנות פטורה."

ההגדרות מתייחסות לסיווג הקרן שנקבע בהסכם הקרן או בתשקיף, וזאת בשונה מההגדרות שהיו קבועות בחלק ה3 לפקודה טרם ביטולו, שלפיהן סיווג הקרן נעשה בידי מנהל רשות המסים. בסעיף 80(ט)(6)(ד) בתיקון 147 נקבעה הוראת מעבר, ולפיה קרן נאמנות חייבת רשאית לשנות את סיווגה באופן חד-פעמי, לקרן נאמנות פטורה, לא יאוחר מיום 1 בינואר 2006. גם עתה מוצע לתת אפשרות לשינוי הסיווג מקרן נאמנות חייבת לקרן נאמנות פטורה, באופן חד-סטרי, זאת כהוראה של קבע: קרן נאמנות חייבת תהיה רשאית להודיע על שינוי סיווגה באופן חד-פעמי, עד 30 ימים לפני תחילתה של שנת מס, והיא תהפוך לקרן נאמנות פטורה החל מהיום הראשון של שנת המס שאחרי שנת המס שבה הוגשה ההודעה. במקרה זה יראו את כל נכסיה כאילו נמכרו ביום האחרון של שנת המס שבה הוגשה ההודעה, ומחיר היחידה ביום זה ייחשב כמחיר המקורי בידי מחזיק היחידה בקרן. שינוי זה יאפשר ליצור אחידות וניטרליות במס בנוגע למיסוי קרנות הנאמנות ומיסוי המחזיקים ביחידותיהן, לרבות לעניין שיעורי המס – בעיקר לגבי חברות, והוראות קיזוז ההפסדים – בעיקר לגבי יחידים.

לפסקה (4)

סעיף 75א לפקודה מסמך את שר האוצר, באישור ועדת הכספים של הכנסת, להתקין תקנות המעניקות ניכויים וזיכויים ולקבוע שיעורי מס מופחתים, ביחס להכנסתו של עיתונאי חוץ מעבודה עיתונאית וביחס להכנסתו של ספורטאי חוץ מעיסוק בספורט. מכוח הסעיף האמור הותקנו תקנות מס הכנסה (עיתונאי חוץ), התשנ"ז-1996, ותקנות מס הכנסה (ספורטאי חוץ), התשנ"ח-1998. לפי התקנות, זכאים עיתונאי חוץ, במשך שלוש השנים הראשונות לשהותם בארץ, וספורטאי חוץ, במשך ארבע השנים הראשונות לשהותם בארץ, לנכות את דמי השכירות ששילמו בעד דירה ששכרו בישראל, הוצאות לינה וארוחות, וכן לשלם מס בשיעור של 25% בלבד על הכנסתם החייבת לאחר ניכוי ההוצאות האמורות. מוצע לבטל את הסמכת שר האוצר לקבוע שיעורי מס מופחתים על הכנסתם החייבת של עיתונאי חוץ מעבודה עיתונאית.

לפסקה (5)

עם ביטול חלק ה3 לפקודה, נקבעו בחוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 147), התשס"ה-2005 ("ס"ח התשס"ה, עמ' 766) (להלן – תיקון 147) הגדרות חדשות בסעיף 88 לפקודה כדלקמן:

"קרן נאמנות", "יחידה", "בעל יחידה", "הסכם קרן" ו"תשקיף" – כמשמעותם בחוק השקעות משותפות בנאמנות;

(6) בסעיף 121(ב)(1) –

(א) בפסקת משנה (א), במקום "מ"55,080 יבוא" "מ"59,520";

(ב) בפסקת משנה (ב), במקום "מ"55,081 יבוא" "מ"59,521";

(7) בסעיף 235 –

(א) אחרי סעיף קטן (ג) יבוא:

"(ג1) על אף הוראות סעיף קטן (א), מותר למסור לגורם המוסמך –

(1) מידע בדבר הכנסותיו של יחיד ושל בן זוגו אשר הגישו בקשה להטבה (להלן – מבקשי ההטבה), כפי שדווח לרשות המסים בטופס תשלום הכנסת עבודה לעובד (טופס 0126) ובטופס תשלום הכנסה חבת ניכוי (טופס 0856), כמשמעותם בסעיף 166, לשנת המס שקדמה לשנה לגביה מבוקשת ההטבה, כולה או חלקה;

(2) חיוי חיובי או שלילי כי מי ממבקשי ההטבה הגיש דוח לפי הוראת סעיף 131, לגבי כל אחת משתי שנות המס שקדמו לשנה שלגביה מבוקשת ההטבה;

ד ב ר י ה ס ב ר

לפסקה (6), סעיף 47 וסעיף 49(ב) ו-(ג).

(2) השיעורים המופחתים הקבועים בפסקה (1) לא יחולו על הכנסה שחייבים לגביה בנייה פנקסי חשבוניות ולא נוהלו לגביה פנקסים קבילים.

מוצע לרווח את מדרגת המס הראשונה, ששיעורה מס של 10%, החלה על הכנסה חייבת של יחיד מיגיעה אישית ועל הכנסתו של יחיד שמלאו לו 60 שנים, ולהגדיל את הסכום הקבוע בה, החל בשנת המס 2011. לצורך זה, מוצע לתקן את סעיף 167(ב) עד (ו) לחוק ההתייעלות הכלכלית לשנים 2009 ו-2010, ולהגדיל את הסכום הנקוב במדרגת המס של 10%, וזאת לגבי שנות המס 2011 עד 2015, ולגבי שנות המס החל משנת המס 2016, לתקן את הסכום הנקוב בסעיף 121(ב)(1)(א) ו-(ב) לפקודה (להלן – ריווח המדרגה הראשונה לגבי הכנסה מיגיעה אישית). כמו כן, מוצע כי לעניין סעיף 120 לפקודה, שנושאו תיאום סכומים, יראו את הסכום המוגדל של מדרגת המס הראשונה, כאילו תואם לאחרונה ביום ט"ו בטבת התש"ע (1 בינואר 2010). ריווח המדרגה הראשונה לגבי הכנסה מיגיעה אישית, כרוך ושלוב בביטול תקנה 2(3) לתקנות מס הכנסה (ניכוי הוצאות מסוימות), התשל"ב-1972, שעניינה הכרה בסכומי ארוחות כהוצאה מותרת, בתנאים הנקובים בה. תיקון זה לתקנות אושר לאחרונה בוועדת הכספים של הכנסת.

לפסקה (7), סעיף 48 וסעיף 49(ד)

סעיף 235(א) לפקודה קובע כי –

"(א) הוראה בדיון המחייבת למסור ידיעות על רכוש או הכנסתו של אדם אחר, למעט הוראה כאמור על פי פקודת הסטטיסטיקה [נוסח חדש], התשל"ב-1972, לא תחול על מי שממלא תפקיד רשמי בביצוע הפקודה או המועסק בביצועה, מלבד אם נאמר כך במפורש בפקודה זו."

בסעיף 121 לפקודה קבועים שיעורי המס החלים על הכנסתו החייבת של יחיד. וזה נוסחו של הסעיף, בשנת המס 2011, כפי שנקבע בסעיף 167(ב) לחוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום התכנית הכלכלית לשנים 2009 ו-2010), התשס"ט-2009 ("ס"ח התשס"ט, עמ' 157) (להלן – חוק ההתייעלות הכלכלית לשנים 2009 ו-2010):

"שיעור המס ליחיד

121. (א) המס על הכנסתו החייבת של יחיד בשנת המס יהיה כלהלן:

- (1) על כל שקל חדש מ"240,000 השקלים החדשים הראשונים – 30%;
- (2) על כל שקל חדש מ"240,001 שקלים החדשים עד 454,680 שקלים חדשים – 33%;
- (3) על כל שקל חדש נוסף – 45%.

(ב) (1) על אף האמור בסעיף קטן (א)(1) ובכפוף לאמור בפסקה (2), לגבי הכנסה חייבת בשנת המס מיגיעה אישית ולגבי הכנסה חייבת בשנת המס של יחיד שמלאו לו 60 שנים, יחולו שיעורים אלה:

- (א) על כל שקל חדש מ"55,080 השקלים החדשים הראשונים – 10%;
- (ב) על כל שקל חדש מ"55,081 שקלים החדשים עד 97,920 שקלים חדשים – 14%;
- (ג) על כל שקל חדש מ"97,921 שקלים החדשים עד 159,000 שקלים חדשים – 23%;
- (ד) על כל שקל חדש מ"159,001 שקלים החדשים עד 240,000 שקלים חדשים – 30%.

והכל ובלבד שמידע וחיווי כאמור נדרשו לצורך קביעת זכאותם של מבקשי ההטבה להטבה ובמידה שנדרש; בסעיף קטן זה ובסעיפים קטנים (2ג) ו-(ד)(3) –

”הגורם המוסמך” – המנהל הכללי של המשרד או עובד המשרד שהמנהל הכללי של המשרד הסמיכו, בהסכמת המנהל, לקבל את המידע והחיווי;

”הטבה” – הטבה בתחום מעונות יום, משפחתונים או צהרונים, המותנית במבחן הכנסה;

”המשרד” – משרד התעשייה המסחר והתעסוקה.

(2ג) מידע וחיווי כאמור בסעיף קטן (1ג) יימסרו לגורם המוסמך, באופן מקוון, כפי שיוורה המנהל, ובלבד שמבקשי ההטבה חתמו על כתב ויתור על סודיות המתיר לרשות המסים למסורם והמפרט את האפשרות העומדת למבקשי ההטבה לקבל את המידע ישירות כמפורט בסעיף קטן (3ג), והחתימות אומתו בידי מי שנקבע לפי סעיף 15 לפקודת הראיות [נוסח חדש], התשל”א–1971⁵⁴, או לפי סעיף 102 לחוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ”ד–1984⁵⁵, או בידי עובד המשרד שהמנהל הכללי של המשרד הסמיך לכך בהסכמת המנהל.

ד ב ר י ה ס ב ר

בסעיף 48 מוצע להסמיך את שר התעשייה המסחר והתעסוקה לקבוע את משך הזמן המרבי שבו יישמר המידע שהתקבל בידי הגורם המוסמך. בתום התקופה שתיקבע, לכל המאוחר, יהיה על הגורם המוסמך למחוק את המידע ממאגר המידע שברשותו.

ב. החריג השני לאיסור מסירת המידע יחול לגבי מי שהגיש בקשה להנחה בארנונה המבוססת על מבחן הכנסה. המידע שיהיה אפשר למסור הוא תשובה חיובית או שלילית לשאלה אם מבקש ההנחה וכל בגיר המתגורר עמו הגיש דוח משתי שנות המס שקדמו לשנה שלגביה מבוקשת ההנחה, ואם לא הוגש דוח כאמור, גם אישור כי גובה הכנסותיו של מבקש ההנחה וכל בגיר המתגורר עמו, גבוה או נמוך מסכום הכנסותיו כפי שדיווחו לרשות המסים, לאחרונה, בטופסי 0126 ו-0856, לגבי תשלום הכנסת עבודה ולגבי תשלום הכנסה חבת ניכוי. זאת בתנאי שתשובה ואישור כאמור נדרשו לצורך קביעת הזכאות להנחה בארנונה. תשובה ואישור כאמור יועברו לידי ראש רשות מקומית או לעובד הרשות שהוסמך לכך בידי ראש הרשות בהסכמת מנהל רשות המסים. באופן מקוון, ובלבד שמבקש ההנחה וכל בגיר המתגורר עמו חתמו על כתב ויתור על סודיות.

מוצע לקבוע כי תחולתם התיקונים המוצעים לסעיף 235 לפקודה תהיה לגבי מידע שנדרש מאת מנהל רשות המסים בישראל ביום כ”ה בטבת התשע”א (1 בינואר 2011).

בסעיפים 235(ב) ו-(ג) נקבעו חריגים לאיסור למסור ידיעות על רכוש או הכנסתו של אדם, החל על מי שממלא תפקיד רשמי בביצוע הפקודה, לגבי מסירת מידע כאמור בהם למוסד לביטוח לאומי ולכונס הרשמי או לבית המשפט בענייני פשיטת רגל.

מוצע לקבוע שני חריגים נוספים שלפיהם יהיה ניתן למסור מידע כדלקמן:

א. החריג האחד שיווסף יחול לגבי מי שהגיש בקשה להטבה בתחום מעונות יום, משפחתונים או צהרונים (להלן – מבקש ההטבה) המצויה בתחום אחריותו של משרד התעשייה המסחר והתעסוקה (להלן – המשרד). המידע שמותר יהיה למסור הוא מידע לגבי הכנסותיו של מבקש ההטבה כפי שדיווחו בטופסי 0126 ו-0856, לגבי תשלום הכנסת עבודה ולגבי תשלום הכנסה חבת ניכוי, לשנה שקדמה לשנה שלגביה מבוקשת ההטבה, ותשובה חיובית או שלילית לשאלה האם מבקש ההטבה הגיש דוח שנתי לגבי אחת משתי שנות המס שקדמו לשנה שלגביה מבוקשת ההטבה. זאת בתנאי שמידע ותשובה כאמור נדרשו לצורך קביעת הזכאות להטבה, ובמידה שנדרש. המידע והתשובה יועברו לידי המנהל הכללי של המשרד או מי שהוא הסמיך לכך בהסכמת מנהל רשות המסים (להלן – הגורם המוסמך) מאת רשות המסים, באופן מקוון, ובלבד שמבקש ההטבה חתם על כתב ויתור על סודיות ולא ביקש כי הם יועברו אליו ישירות, באמצעות הדואר.

⁵⁴ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 18, עמ’ 420.

⁵⁵ ס”ח התשמ”ד, עמ’ 198.

(32) על אף האמור בסעיף קטן (22), מידע וחיווי כאמור בסעיף קטן (12) יומצאו באמצעות הדואר ישירות לידי מבקשי ההטבה, אם ביקשו זאת, ובלבד שחתמו על בקשה המופנית לרשות המסים להמציא להם את המידע והחיווי כאמור, והחתימות אומתו כאמור בסעיף קטן (22).

(42) על אף הוראות סעיף קטן (א), מותר למסור לראש רשות מקומית או לעובד הרשות המקומית שהוא הסמיך לכך בהסכמת המנהל (להלן – הגורם המקבל) –

(1) חיווי חיובי או שלילי כי יחיד שהגיש בקשה להנחה בארנונה המבוססת על מבחן הכנסה או בגיר המתגורר עמו הגיש דוח לפי הוראות סעיף 131, לגבי שתי שנות המס שקדמו לשנה שלגביה מבוקשת ההנחה;

(2) אישור כי גובה הכנסותיהם של היחיד ושל כל בגיר המתגורר עמו, גובה או נמוך מהסכום שהגורם המקבל מסר לרשות המסים, ובלבד שאותו יחיד או בגיר המתגורר עמו לא הגיש דוח כאמור בפסקה (1); האישור יתבסס על המידע שדווח לרשות המסים בטופס תשלום הכנסת עבודה לעובד (טופס 0126) ובטופס תשלום הכנסה חבת ניכוי (טופס 0856), כמשמעותם בסעיף 166;

והכל ובלבד שהחיווי והאישור נדרשים לצורך קביעת זכאותו של היחיד להנחה בארנונה המבוססת על מבחן הכנסה, לפי סעיפים 12 עד 12ב לחוק ההסדרים במשק המדינה (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב), התשנ"ג–1992⁵⁶ (להלן – חוק ההסדרים 1992).

(52) חיווי ואישור כאמור בסעיף קטן (42) יימסרו לגורם המקבל, באופן מקוון, כפי שיוורה המנהל, ובלבד שהיחיד וכל בגיר המתגורר עמו חתמו על כתב ויתור על סודיות המתיר לרשות המסים למוסרם, והחתימות אומתו בידי מי שנקבע לפי סעיף 15 לפקודת הראיות [נוסח חדש], התשל"א–1971, או לפי סעיף 102 לחוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד–1984, או בידי עובד הרשות המקומית שהסמיך לכך ראש הרשות המקומית בהסכמת המנהל.

(ב) בסעיף קטן (ד), אחרי פסקה (2) יבוא:

"(3) בביצוע תפקידיו של הגורם המוסמך לצורך קביעת זכאותם של מבקשי ההטבה להטבה כאמור בסעיף קטן (12);

(4) בביצוע הוראות לפי סעיפים 12 עד 12ב לחוק ההסדרים 1992 בעניין קביעת זכאותו של יחיד המבקש הנחה בארנונה המבוססת על מבחן הכנסה."

סימן ד': מס הכנסה – הוראות שעה

47. בחוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום התכנית הכלכלית לשנים 2009 ו-2010), התשס"ט–2009⁵⁷ (בפרק זה – חוק ההתייעלות הכלכלית), בסעיף 167, בסעיפים קטנים (ב) עד (ו), בסעיף 121(ב)(1) לפקודה המובא בהם –
- (1) בפסקת משנה (א), במקום "מ"55,080 יבוא מ"59,520";
- (2) בפסקת משנה (ב), במקום "מ"55,081 יבוא מ"59,521".

⁵⁶ ההפניה היא לסעיפים 12 ו-12ב לחוק ההסדרים במשק המדינה (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב), התשנ"ג–1992, כנוסחם המוצע בסעיף 37 להצעת חוק זו.

⁵⁷ ס"ח התשס"ט, עמ' 157.

סימן ד'1: שמירת מידע ומחיקתו

שמירת מידע
ומחיקתו

48. שר התעשייה המסחר והתעסוקה יקבע, לא יאוחר מ־30 ימים לאחר תחילתו של חוק זה, את משך הזמן המרבי שבו יישמרו המידע והחיווי שהתקבלו לפי הוראות סעיף 235(ג) ו־235(ג) לפקודה, כנוסחו בסעיף 46(7)(א) לחוק זה, והוראות בדבר מחיקתם.

סימן ה': מס הכנסה – תחילה, תחולה והוראות מעבר

תחילה, תחולה
והוראות מעבר

49. (א) תחילתם של סעיפים 11(א) ו־75א לפקודה, כנוסחם בסעיף 46(2) ו־4(4) לחוק זה, ביום כ"ה בטבת התשע"א (1 בינואר 2011), והוא יחול על הכנסה שהופקה ביום האמור ואילך.

(ב) תחילתו של סעיף 121 לפקודה, כנוסחו בסעיף 46(6) לחוק זה, ביום כ' בטבת התשע"ו (1 בינואר 2016), והוא יחול על הכנסה שהופקה ביום האמור ואילך.

(ג) לעניין סעיף 120 לפקודה, יראו את הסכומים הנקובים בסעיף 121 לפקודה, כנוסחו בסעיפים 46(6) ו־47 לחוק זה, כאילו תואמו לאחרונה ביום ט"ו בטבת התשע"ו (1 בינואר 2010).

(ד) סעיף 235 לפקודה, כנוסחו בסעיף 46(7) לחוק זה, יחול לגבי מידע שנדרש כאמור באותו סעיף ביום תחילתו של חוק זה ואילך.

סימן ו': תיקון חוק הסדרת העיסוק בייצוג על ידי יועצי מס

תיקון חוק הסדרת
העיסוק בייצוג על
ידי יועצי מס

50. בחוק הסדרת העיסוק בייצוג על ידי יועצי מס, התשס"ה–2005⁵⁸ –
(1) בסעיף 10(א), במקום פסקה (2) יבוא:

"(2) הוא בעל תעודת בגרות או תעודה אחרת שאושרה בידי משרד החינוך התרבות והספורט כמקבילה לתעודת בגרות, או שהוא בעל תואר אקדמי, או שהוא סיים שנים עשרה שנות לימוד ועמד בבחינות שהן אחת מאלה:

ד ב ר י ה ס ב ר

לפי סעיף 10(א)(2) לחוק האמור, הותקנו תקנות הסדרת העיסוק בייצוג על ידי יועץ מס (בחינות), התשס"ט–2009 (להלן – תקנות הבחינות החלופיות) (ק"ת התשס"ט, עמ' 553). לפי תקנות אלה נדרש מי שסיים 12 שנות לימוד ואין בידו תעודת בגרות או תעודה אחרת שאושרה בידי משרד החינוך כמקבילה לתעודת בגרות, לעמוד בבחינות לפי אחת משתי חלופות אלה: בחינות בציון עובר שעורכת מועצת יועצי המס במבוא למשפט ומשטר מדינת ישראל ובחשיבה כמותית, או בחינות המזכות בתעודה המעידה על סיום לימודים של מכינה קדם־אקדמית, המאפשרת הגשת מועמדות ללימודים לקראת תואר אקדמי. מוצע לקבוע כי יחיד יהיה כשיר לקבל רישיון יועץ מס מייצג ולהיות רשום בפנקס אם הוא בעל תעודת בגרות, תעודה אחרת שאושרה בידי משרד החינוך התרבות והספורט כמקבילה לתעודת בגרות, או שהוא בעל תואר אקדמי, או שסיים שנים עשרה שנות לימוד ועמד בבחינות שהן אחת מאלה:

בחינות המזכות בתעודה המעידה על סיום לימודים של מכינה קדם־אקדמית, המאפשרת הגשת מועמדות ללימודים לתואר אקדמי; בחינות בציון עובר שעורכת מועצת יועצי המס במבוא למשפט ומשטר מדינת ישראל ובחשיבה כמותית, בנושאים המנויים בתקנות הבחינות החלופיות; בחינות בגרות בציון עובר במקצועות לשון עברית, מתמטיקה ואנגלית; בחינות בציון עובר במקצועות

סעיף 50 סעיף 10 לחוק הסדרת העיסוק בייצוג על ידי יועצי מס, התשס"ה–2005 (להלן – חוק יועצי מס), קובע את התנאים לשם קבלת רישיון יועץ מס מייצג, וזה לשונו:

"(א) יחיד יהיה כשיר לקבל רישיון של יועץ מס מייצג ולהיות רשום בפנקס אם נתקיימו בו כל אלה:

(1) הוא בגיר תושב ישראל או אזרח ישראלי;

(2) הוא בעל תעודת בגרות או תעודה אחרת שאושרה בידי משרד החינוך התרבות והספורט כמקבילה לתעודת בגרות או שהוא בעל תואר אקדמי, או שהוא סיים שנים עשרה שנות לימוד ועמד בבחינות כפי שיקבע השר לאחר התייעצות עם המועצה ובאישור ועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת;

(3) הוא עמד בבחינות מקצועיות שערכה המועצה בהתאם להוראות חוק זה;

(4) הוא התמחה בישראל אצל מאמן כמשמעותו בסעיף 11, בייצוג נישומים לפני רשויות מס במשך 12 חודשים, ובהתאם לתנאים שקבע השר."

⁵⁸ ס"ח התשס"ה, עמ' 114; התשס"ו, עמ' 108.

(א) בחינות המזכות בתעודה המעידה על סיום לימודים של מכינה קדם-אקדמית במסגרת מוסד, המאפשרת הגשת מועמדות ללימודים לקראת תואר אקדמי במוסד; בפסקת משנה זו, "מוסד" – כהגדרתו בפסקאות (1) עד (3) להגדרה "מוסד" בחוק זכויות סטודנט, התשס"ז-2007;⁵⁹

(ב) בחינות שעורכת המועצה במבוא למשפט ומשטר מדינת ישראל ובחשיבה כמותית, בנושאים המפורטים בחלק א' ו-ב לתוספת, ובלבד שקיבל ציון עובר (60 ומעלה);

(ג) בחינות בגרות בשלושת המקצועות האלה: לשון עברית, מתמטיקה ואנגלית, ובלבד שקיבל ציון עובר (60 ומעלה);

(ד) בחינות בשלושת המקצועות האמורים בפסקת משנה (ג) שערך תאגיד שמתמחה בעריכה ובכתיבה של בחינות, למעט מוסד חינוך, שהמנהל הכללי של משרד החינוך אישר, לעניין זה, כי הן דומות באיכותן, בתוכנן, ברמתן ובהיקפן לבחינות בגרות במקצועות האמורים, ובלבד שקיבל ציון עובר (60 ומעלה); בפסקת משנה זו, "מוסד חינוך" – כמשמעותו בחוק לימוד חובה, התש"ט-1949⁶⁰, או בית ספר כמשמעותו בחוק פיקוח על בתי ספר, התשכ"ט-1969⁶¹;

(2) בסופו יבוא:

"תוספת"

(סעיף 10(א)(2)(ב))

חלק א': מבוא למשפט ומשטר מדינת ישראל

יסודות המשפט הציבורי, החוקתי והמינהלי, לרבות חוקי יסוד וזכויות האדם בישראל, עקרונות שלטון החוק, חקיקה ראשית וחקיקת משנה, עקרונות יסוד במשפט מינהלי ותקינות הליכים מינהליים; כללי הפרשנות המשפטית ועקרון התקדים המחייב במערכת המשפט בישראל.

חלק ב': חשיבה כמותית

ידע בסיסי במתמטיקה, בדומה לחומר הנדרש בפרק החשיבה הכמותית של הבחינה הפסיכומטרית שעורך המרכז הארצי לבחינות ולהערכה (ע"ר) מיסודן של האוניברסיטאות בישראל.

סימן ז': תיקון חוק מס ערך מוסף

תיקון חוק
מס ערך מוסף

51. בחוק מס ערך מוסף, התשל"ו-1975⁶² (בפרק זה – חוק מס ערך מוסף) –

(1) בסעיף 1, בהגדרה "עסקת אקראי", בסופה יבוא:

ד ב ר י ה ס ב ר

בהיקפן, ברמתן ובתוכנן לרמה הנדרשת בבחינות בגרות מקבילות, כך שלא יצטרכו לעבור גם את הבחינות שעורכת המועצה לפי החלופה השנייה המוצעת.

התארגנויות של קבוצות רכישה לרכישת סעיפים
51(1) ו-52
קרע ולבנייה משותפת עליה, הפכו בשנים האחרונות לתופעה רווחת. בשונה מן העסקה ה"מסורתית", שבה רוכש מתקשר בהסכם

לשון עברית, מתמטיקה ואנגלית, שאינן בחינות הכנה לבחינות בגרות, שערך תאגיד שמתמחה בעריכת ובכתיבת בחינות, מוסד חינוך ושאינו המועצה שהוקמה על פי החוק, ובלבד שהמנהל הכללי של משרד החינוך אישר, לעניין זה, כי הבחינות דומות באיכותן, בתוכנן, ברמתן ובהיקפן לבחינות בגרות במקצועות האמורים. החלופה האחרונה נועדה להקל עם אלה שעברו בחינות הדומות

⁵⁹ ס"ח התשס"ז, עמ' 320.

⁶⁰ ס"ח התש"ט, עמ' 287.

⁶¹ ס"ח התשכ"ט, עמ' 180.

⁶² ס"ח התשל"ו, עמ' 52; התש"ע, עמ' 409.

"(3) מכירת זכות במקרקעין לקבוצת רכישה בידי אדם שאין עיסוקו במכירת מקרקעין; לעניין זה –

"זכות במקרקעין" – כהגדרתה בחוק מיסוי מקרקעין (שבח ורכישה), התשכ"ג-1963⁶³;

"קבוצת רכישה" – קבוצת רוכשים המתארגנת לרכישת זכות במקרקעין ולבנייה על הקרקע באמצעות גורם מארגן שפועל בתמורה לארגון הקבוצה, לרבות הכנת מסגרת חוזית או אחרת שעל פיה תפעל הקבוצה לקבלת הנכס הבנוי על הקרקע שרכשה, והכל בעצמו או באמצעות אחר מטעמו; יראו קבוצה של עשרה רוכשים או יותר המתארגנת לרכישת זכות במקרקעין ולבנייה על הקרקע כקבוצת רכישה, זולת אם הוכח אחרת; "תמורה" – לרבות בשווה כסף⁶⁴;

(2) בסעיף 4 –

(א) בסעיף קטן (א), בסופו יבוא "לעניין זה, "שכר" – למעט מלגה שניתנת, במישרין או בעקיפין, ממוסד לימוד ומחקר לסטודנט או לחוקר בתקופת לימודיו במוסד, הכל כאמור בסעיף 9(29) לפקודת מס הכנסה⁶⁵;

(ב) בסעיף קטן (ב), בהגדרה "שכר", המילים "מלגה שניתנת לסטודנט או לחוקר בתקופת לימודיו במוסד לימוד ומחקר כאמור בסעיף 9(29) לפקודת מס הכנסה, ולמעט" – יימחקו;

(3) בסעיף 21, אחרי "סוגי עוסקים או סוגי עסקאות" יבוא "למעט לגבי עסקת אקראי כאמור בפסקה (3) בהגדרה "עסקת אקראי" שבסעיף 1".

סימן ח': מס ערך מוסף – תחילה ותחולה

תחילה ותחולה 52. תחילתם של סעיפים 1 ו-21 לחוק מס ערך מוסף, כנוסחם בסעיף 1(51) ו-1(3) לחוק זה, ביום כ"ה בטבת התשע"א (1 בינואר 2011) והם יחולו לגבי עסקת אקראי כאמור בפסקה (3) להגדרה "עסקת אקראי" בסעיף 1 לחוק, כנוסחה בסעיף 1(51) לחוק זה, שנעשתה ביום האמור ואילך.

דברי הסבר

כזה הקבלן מדווח על העסקה ומוציא במקום המוכר חשבונית מס עצמית, ומנגד מנכה את המס ששילם בשל רכישת הקרקע כמס תשומות. בשלב מכירת הדירות, הקבלן חייב בתשלום מע"מ על מלוא התמורה המשולמת הכלולה במחיר הדירה.

לעומת זאת, במכירת קרקע מאדם פרטי לקבוצת אנשים פרטיים, אין חבות במע"מ בהתאם לדין הקיים. בשל האמור, מכירת קרקע מאדם פרטי לקבוצת אנשים פרטיים, ובשלב מאוחר יותר קבלת שירותי בנייה, מהווה פתח לחיסכון במע"מ לגבי מרכיב הקרקע.

לפיכך, מוצע להרחיב את ההגדרה "עסקת אקראי" ולקבוע כי מכירת מקרקעין לקבוצת רכישה בידי אדם שאין עיסוקו במכירת מקרקעין תיחשב עסקת אקראי, שבה המוכר יהיה חייב במע"מ. מוצע למעט עסקה כאמור מהוראת סעיף 21 לחוק מע"מ המסמיכה את שר האוצר

עם קבלן לשם רכישת דירה, בקבוצות הרכישה ישנה התקשרות הכוללת מערכת של חוזים, ובדרך כלל נעשה פיצול בין עסקת רכישת הקרקע, הנערכת בין בעל הקרקע לבין קבוצת הרוכשים, לבין העסקה של קבלת שירותי בנייה, הנערכת בין הקבלן המבצע לבין הרוכשים.

ברכישת דירת מגורים מקבלן, החבות במע"מ חלה על הקבלן המוכר, המסווג כ"עוסק" לצורך חוק מס ערך מוסף, התשל"ו-1975 (להלן – חוק מע"מ). וזאת בשל העסקה של מכר הדירה. החבות במע"מ היא על מלוא מחיר הדירה, הכולל את מחיר הקרקע, שווי שירותי הבנייה, עלויות השינוק והמימון של הקבלן, הרווח היוזמי וכיוצא בזה. ברכישת הקרקע על ידי הקבלן מאדם פרטי, אשר אינו מסווג כ"עוסק" לצורכי חוק מע"מ, העסקה מהווה "עסקת אקראי" לפי פסקה (2) בהגדרת מונח זה בסעיף 1 לחוק מע"מ, ובהתאם לתקנה 6ב לתקנות מס ערך מוסף, התשל"ו-1976, הקבלן הוא שחייב בתשלום המס. במקרה

⁶³ ס"ח התשכ"ג, עמ' 156.

סימן ט': תיקון חוק מיסוי מקרקעין (שבח ורכישה)

53. בחוק מיסוי מקרקעין (שבח ורכישה), התשכ"ג-1963⁶⁴ (בפרק זה – חוק מיסוי מקרקעין) – תיקון חוק מיסוי מקרקעין (שבח ורכישה) בסעיף 9 –

(א) בסעיף קטן (א), בסופו יבוא "ובלבד שלגבי מכירת זכות במקרקעין לקבוצת רכישה יהא שווי המכירה – שווי המכירה של הנכס הבנוי שאינו דירת מגורים; לעניין זה –

"קבוצת רכישה" – קבוצת רוכשים המתארגנת לרכישת זכות במקרקעין ולבנייה על הקרקע באמצעות גורם מארגן שפועל בתמורה לארגון הקבוצה, לרבות הכנת מסגרת חוזית או אחרת שעל פיה תפעל הקבוצה לקבלת הנכס הבנוי על הקרקע שרכשה, שאינו דירת מגורים, והכל בעצמו או באמצעות אחר מטעמו; יראו קבוצה של עשרה רוכשים או יותר המתארגנת לרכישת זכות במקרקעין ולבנייה על הקרקע כקבוצת רכישה, זולת אם הוכח אחרת; "תמורה" – לרבות בשווה כסף";

(ב) בסעיף קטן (ג), בהגדרה "דירת מגורים", בתחילתה יבוא "כל אחת מאלה:", האמור בה יסומן "(1)" ואחריו יבוא:

"(2) זכות במקרקעין שנמכרה לקבוצת רכישה; לעניין זה –

"קבוצת רכישה" – קבוצת רוכשים המתארגנת לרכישת זכות במקרקעין ולבנייה על הקרקע של דירות המיועדות לשמש למגורים, באמצעות גורם מארגן שפועל, בתמורה, לארגון הקבוצה, לרבות הכנת מסגרת חוזית או אחרת שעל פיה תפעל הקבוצה לקבלת הנכס הבנוי על הקרקע שרכשה, שהוא דירה המיועדת לשמש למגורים, והכל בעצמו או באמצעות אחר מטעמו; יראו קבוצה של עשרה רוכשים או יותר המתארגנת לרכישת זכות במקרקעין ולבנייה על הקרקע של דירות המיועדות לשמש למגורים כקבוצת רכישה, זולת אם הוכח אחרת;

"תמורה" – לרבות בשווה כסף";

ד ב ר י ה ס ב ר

כל אחד מחברי הקבוצה רוכש חלק יחסי מהמוצר המוגמר. מוצע לתקן את סעיף 9 לחוק מיסוי מקרקעין (שבח ורכישה), התשכ"ג-1963 (להלן – חוק מיסוי מקרקעין או החוק), ולראות ברכישה המתבצעת באמצעות קבוצת רכישה לשם יצירת מוצר מוגמר – נכס מבונה, כאילו נרכש המוצר המוגמר – דירה או מבנה אחר.

כדי למנוע מצבים שבהם יהיה לקבוצה תמריץ שלא להיחשף כקבוצת רכישה, מוצע לתקן את סעיף 16 לחוק, שכותרתו "תנאים לתוקפן של עסקאות", ולקבוע בו כי במכירת זכות במקרקעין לקבוצת רכישה, תנאי נוסף למתן תוקף לעסקה יהיה המצאת אישור ממנהל מע"מ ששולם המע"מ המגיע מהמוכר בשל אותה מכירה או שניתנה לו ערובה לתשלום המע"מ במועדו. זאת לפי הוראות סעיף 136 לחוק מע"מ, הקובע כי "המנהל רשאי לדרוש כי מכירת מקרקעין הטעונה רישום בפנקסי המקרקעין או סוג מכירות כאמור לא יירשמו אלא אם כן בידי הקונה חשבונית מס בשל

לקבוע לגבי סוגי עוסקים או סוגי עסקאות, שהקונה הוא שיהיה חייב בתשלום המס, כולו או מקצתו.

במקביל מוצעים בהמשך תיקונים בחוק מיסוי מקרקעין (שבח ורכישה), התשכ"ג-1963, שעניינם עסקאות של קבוצות רכישה.

מוצע לקבוע כי התיקונים המוצעים יחולו לגבי עסקאות שנעשו ביום כ"ה בטבת התשע"א (1 בינואר 2011) ואילך.

סעיף 53 לפסקאות (1) ו-(3)

רוכשים המהווים חלק מקבוצת רכישה קובעים בהסכם ביניהם מנגנון שאמור להוליך אותם עד למוצר המוגמר – דירת מגורים או מבנה עסקי כגון משרד. מנגנון זה כולל את הדרך להתקשרות עם הקבלן המבצע ולהשלמת המוצר המוגמר. חבר בקבוצה אינו יכול לסגת ממנגנון זה ולהחליט שהוא נשאר רק עם קרקע, ובמובן זה

⁶⁴ ס"ח התשכ"ג, עמ' 156; התש"ע, עמ' 294.

(ג) בסעיף קטן (ג1א), בסופו יבוא:

"(3) לעניין סעיף קטן זה, שווי הזכות הנמכרת במכירת זכות במקרקעין לקבוצת רכישה יהא שווי המכירה של הנכס הבנוי שהוא דירה המיועדת לשמש למגורים; לעניין זה, "קבוצת רכישה" – כמשמעותה בפסקה (2) בהגדרה "דירת מגורים" שבסעיף קטן (ג);

(2) בסעיף 15, האמור בו יסומן "(א)" ואחריו יבוא:

"(ב) בלי לגרוע מן האמור בסעיף קטן (א), במכירת זכות במקרקעין שתמורתה נקבעה בכסף בלבד, שהתקיימו בה נסיבות כאמור באחת מן הפסקאות (1) עד (3) בסעיף 51, יהיה הרוכש חייב, ביום שבו התקיימה אחת מן הנסיבות כאמור, להעביר למנהל 15% מן התמורה שנקבעה (להלן – הסכום המועבר), על חשבון המס שחייב בו המוכר, ויחולו הוראות אלה:

(1) יראו את הסכום המועבר כאילו שולם למנהל על ידי המוכר על חשבון המס שהוא חייב בו;

(2) על אף האמור בכל דין ובהסכם בין המוכר והקונה, יראו את הסכום המועבר כאילו שולם למוכר מאת הרוכש על חשבון התמורה שנקבעה בהסכם ביניהם;

(3) היה הסכום המועבר גבוה מסכום המס שחייב בו המוכר לפי שומה שנעשתה לפי הוראות סעיף 78(ב)(1) או (2) על פי החלטה של ועדת ערר שניתנה לפי סעיף 89, יוחזר עודף הסכום למוכר, בצירוף הפרשי הצמדה וריבית מיום התשלום על ידי הקונה עד יום ההחזר;

(4) לעניין הוראות סעיף 16, יראו את תשלום הסכום המועבר כאילו שולם המס שחייב בו המוכר.

ד ב ר י ה ס ב ר

במנגנון הקיים לביצוע החוק הראה כי רמת הציות להליכים הקבועים בו נמוכה ביותר, וכתוצאה מכך הליך השומה הסתרבל והתארך, ומחלוקות רבות בענייני שומות התבררו רק בהליך הערר. כך, זמן רב ומשאבים גדולים מוקצים לטיפול בשומות מצדם של כל הצדדים המעורבים בכך, ועם דחיית השומה נדחה גם תשלום המס. דחייה זו גם פוגעת באינטרס חשוב של הנישום והוא השלמת העסקה ברישום בפנקסי המקרקעין, שכן בלא תשלום המס, אי-אפשר להשלים את הרישום. לפיכך, מוצע לשנות את שיטת הדיווח והליכי השומה הקבועים בחוק באופן שיפשט את ההליכים ויצמצם את משכם ויתבסס רובו ככולו על שומה עצמית מפורטת ומלאה, הכל לשם ייעול עבודת השומה וצמצום החיכוך עם האזרח, וזאת בהתאמה מרבית להליכים הקבועים בפקודת מס הכנסה.

לפסקה (2)

לפי הדין הקיים, תנאי לתוקפן של עסקאות במקרקעין הוא תשלום כל חובות המס בשל המקרקעין. התניית רישום העסקה בפנקסי המקרקעין בהוכחת תשלום המס, היא אחד מכלי הגבייה היעילים ביותר. אולם לצד הוראה זו, קובע סעיף 15 לחוק מיסוי מקרקעין כי חובת תשלום מס השבח חלה על המוכר. הואיל ובדרך כלל המוכר אדיש להשלמת רישום העסקה בפנקסי המקרקעין, נאלצים קונים רבים

אותה מכירה או אם הומצא אישור מהמנהל ששולם המס המגיע בשל אותה מכירה או שניתנה לו ערובה לתשלום המס במועדו."

לפסקאות (2), (5), (6), (9), (10), (11), (13), (15) עד (23), (32) ו-(33) – כללי

דוח Business Doing המפורסם מדי שנה בידי הבנק העולמי, בוחן את הקלות של עשיית עסקים ב-183 כלכלות ברחבי העולם. הדוח מציג דירוג השוואתי של תהליכי עשיית עסקים בעשרה תחומים שונים, המתארים את מהלך חייה של חברה, מיום הקמתה עד יום סגירתה. ישראל דורגה בדוח זה בשנת 2010 במקום ה-29. עם זאת, בין הנושאים הנבחנים בדוח, מדורגת ישראל במקום ה-34 בתחום הקמת עסק ובמקום ה-147 בתחום רישום בעלות על נדל"ן. ועדה בראשות מנכ"ל משרד האוצר, שהוקמה לפי החלטת הממשלה מס' 452 מיום 21 ביוני 2009, בחנה את ממצאי הדוח וקבעה כי עיקר הקושי בהליך רישום נכס נובע ממשך תהליך השומה המתבצע ברשות המסים. מטרתם של התיקונים המוצעים בפסקאות המנויות לעיל היא לבטל פעולות מיותרות, ולקצר, לייעל ולפשט את תהליך המיסוי של העסקה.

הפרק השביעי והפרק השמיני לחוק מיסוי מקרקעין, עניינם הצהרה, דיווח ושוומה. הניסיון שנצבר משימוש

(ג) המנהל רשאי, בהודעה בכתב, להקטין את השיעור הקבוע ברישה של סעיף קטן (ב), אם הוא סבור כי סכום המס שיחול על המכירה יהיה נמוך מ-15% מן התמורה שנקבעה; הורה כאמור, יחולו הוראות פסקאות (1) עד (4) בסעיף קטן (ב) על השיעור המוקטן מן התמורה שנקבעה;

(3) בסעיף 16(א), במקום פסקה (2) יבוא:

"(2) מכירת זכות במקרקעין לא תירשם בפנקס המקרקעין אלא אם כן המנהל אישר שהיא פטורה ממס או ששולם המס המגיע על פי שומה שנעשתה לפי הוראות סעיף 78(ב)(1) או (2); לא נעשתה שומה כאמור, תירשם המכירה אם ניתנה ערבות בנקאית או ערובה אחרת להנחת דעתו של המנהל, לגבי ההפרש שבין 20% מן התמורה לבין המס ששולם לפי השומה העצמית כמשמעותה בסעיף 78(א) או (ב)(3), להבטחת תשלום המס שייגיע; תוקפה של ערבות או ערובה כאמור יהיה לתקופה שיקבע המנהל, ובלבד שלא תעלה על תשעה חודשים מיום שנמסרה למנהל ההצהרה כאמור בסעיף 73; ולגבי מכירת זכות במקרקעין לקבוצת רכישה, כמשמעותה בסעיף 9(א) או (ג), לפי העניין – ובלבד שהומצא גם אישור מהמנהל, כהגדרתו בחוק מס ערך מוסף, התשל"ו-1975 (להלן – חוק מע"מ), לפי סעיף 136 לחוק מע"מ, ששולם המס המגיע לפי חוק מע"מ בשל אותה מכירה או שניתנה ערובה לתשלומה במועדו";

(4) בסעיף 19, אחרי פסקה (3) יבוא:

"(3א) במכירת זכות במקרקעין המותנית בהתקיימות תנאי עתידי שלפיו יוגדלו אפשרויות הניצול של הזכות לפי תכנית כמשמעותה בחוק התכנון והבנייה, שתמורתה הושפעה מהגדלת אפשרויות הניצול כאמור וכולה אינה בכסף – יום אישור התכנית";

(5) סעיף 20 – בטל;

ד ב ר י ה ס ב ר

מובהר כי אין במוצע כדי לשנות את הדינים החלים בהליכי פירוק או בפשיטת רגל.

לפסקאות (5), (11) ו-(13)

סעיפים 73 ו-75 לחוק מיסוי מקרקעין קובעים חובת הצהרה על אירוע המס. המוכר והרוכש יכולים לבחור אם להגיש הצהרה רגילה או הצהרה שהיא שומה עצמית (להלן – שומה עצמית). בחירה בכל אחת מן האפשרויות מטילה חובות שונות על המנהל – בעניין השומה, המועד לעשותה ואופן עשייתה, ועל הנישום – בעניין מועד ההצהרה, תוכן ההצהרה, מועד תשלום המס וכיוצא באלה. בפועל, דווקא בעסקאות המורכבות בוחרים הצדדים לעסקה להגיש הצהרה רגילה, וכך נאלץ המנהל להתערב ולעשות שומה בכל מקרה ומקרה כזה. התערבות רבה זו מטילה עומס כבד על מערכת המס, שתוצאתו פגיעה בשירות ללקוח ובגביית המס. כמו כן, קיימת תופעה נרחבת של אי-מילוי כראוי של טופסי ההצהרה, אשר גוררת הליכים מיותרים וארוכים של דרישת פרטים, המתנה ממושכת ועיכובים בהשלמת השומות. במקרים חמורים יותר, העדר פרטים מהותיים על אירוע המס, בצירוף סד הזמנים הקבוע בחוק לעשיית השומה, מובילים לעתים לשומה שאינה משקפת בהכרח את העסקה שעשו הצדדים, ושלגביה מוגשת השגה, ורק בשלב ההשגה או הערר מגיעים להשלמת הפרטים.

לשלם את חובות המס של המוכרים, כדי שיוכלו לרשום את הנכס על שמם.

מוצע לקבוע כי, נוסף על חובת תשלום המס הקבועה בסעיף 15 לחוק לגבי מוכר או עושה פעולה באיגוד מקרקעין, לפי העניין, בכל עסקה שתמורתה נקבעה בכסף בלבד, בהגיע המועד שבו חלה חובת תשלום המס לפי סעיפים 51 ו-52 לחוק, יעביר הקונה למנהל סכום השווה ל-15% מן התמורה שנקבעה לעסקה. סכום זה ייחשב כסכום ששולם על חשבון המס שחייב בו המוכר, ויראו בו כאילו שולם למוכר על חשבון התמורה שנקבעה בהסכם. מוצע להסמיך את המנהל להקטין את השיעור האמור, אם הוא סבור שהמס שיחול בעסקה נמוך מהסכום האמור. סכום שנוכה לא יוחזר עד שהפכה השומה לסופית או לפי קביעת ועדת ערר, לפי המאוחר. לסכום שיוחזר ייווספו הפרשי הצמדה וריבית מיום התשלום ועד ליום החזרתו למוכר. עם העברת הסכום על ידי הקונה כאמור, ימסור המנהל לקונה את אישורי המסים הנדרשים לשם רישומה של העסקה על פי כל דין.

אימוץ המנגנון המוצע יאפשר, מיד עם העברת הסכום על ידי הקונה, לתת לו את אישורי המסים הנדרשים לשם רישומה של העסקה על פי כל דין, ויבטיח כי השלמת העסקה והעברת מלוא התמורה ייעשו רק כאשר הנכס נקי מחובות מס ומוכן לרישום הזכויות בפנקסי המקרקעין.

(6) בסעיף 47, בהגדרה "מדד", במקום "המתפרסם מדי פעם מטעם" יבוא "שמפרסמת" ובמקום "הכנסת" יבוא "הכנסת, והכל כפי שפורסם לאחרונה לפני היום שבו מדובר, זולת אם היום נקוב בתאריך";

ד ב ר י ה ס ב ר

(2) תוך 50 ימים מיום המכירה – הצהרה שהיא שומה עצמית (להלן – שומה עצמית) המפרטת את –
(א) הפרטים שבפסקה (1);
(ב) סכום המס המגיע ודרך חישובו.

(ב) העושה פעולה באיגוד מקרקעין, למעט פעולה הפטורה ממס על פי סעיף 57, ימסור למנהל, לפי בחירתו, אחת מאלה:

(1) תוך 30 ימים מיום עשיית הפעולה – הצהרה המפרטת את –

- (א) הפעולה שנעשתה;
- (ב) תאריך עשיית הפעולה;
- (ג) התמורה בעד הפעולה;
- (ד) כשהפעולה בידי בעל זכות באיגוד – תאריך רכישת הזכות באיגוד;

(2) תוך 50 ימים מיום עשיית הפעולה – שומה עצמית המפרטת את –

- (א) הפרטים שבפסקה (1);
- (ב) סכום המס המגיע ודרך חישובו.

(ג) מי שרכש זכות במקרקעין או זכות באיגוד מקרקעין ימסור למנהל, לפי בחירתו, הצהרה תוך 30 ימים מיום הרכישה, שבה יפרט את הזכות שרכש ואת התמורה בעדה, או שומה עצמית תוך 50 ימים מיום הרכישה, שבה יפרט את הזכות שרכש, את התמורה בעדה ואת סכום מס הרכישה המגיע ודרך חישובו.

(1ג) על אף האמור בסעיפים קטנים (א)(2), (ב)(2) ו-(ג), הצהרה שלא נמסרה במועד הקבוע למסירתה יראוה כהצהרה שאיננה שומה עצמית.

(ד) אדם שעסקו תיווך בזכויות במקרקעין או בפעולות באיגוד, שתיווך במכירת זכות במקרקעין או בפעולה באיגוד מקרקעין וכן אדם אחר שתיווך בשכר במכירת זכות במקרקעין או בפעולה באיגוד מקרקעין, יודיע למנהל על כל מכירה או פעולה באיגוד שתיווך בה, תוך שבעה ימים מיום שנעשו, את שמות הצדדים למכירה או לפעולה ועל הזכות במקרקעין שנמכרה, או הזכות באיגוד מקרקעין שהוקנתה באותה פעולה.

(1) נוטריון ציבורי יודיע למנהל על כל יפוי כוח שרשם והנוגע לזכות במקרקעין, או זכות באיגוד מקרקעין, וכל המחזיק ביפוי כוח הנוגע לזכות במקרקעין או זכות באיגוד מקרקעין יודיע למנהל על כל שינוי שחל בתנאיו או בהוראותיו.

לפיכך מוצע לקבוע בסעיפים 73 ו-75 לחוק מסלול הצהרה אחיד, אשר יאפשר שומה שכבר בשלב הראשוני תהיה אמתית ותשקף בתוצאת המס שלה את עובדות העסקה. בד בבד מוצע לבטל את סעיף 20 לחוק, הדין בקביעת יום המכירה בעסקה שלא נמסרה לגביה הצהרה או שהצהרה אינה נכונה, אשר יתייתר. למצב זה אפשר להגיע כאשר כל הפרטים, שמטבע הדברים נמצאים בתחום ידיעתם של הצדדים לעסקה, יובאו לידיעת המנהל כבר בראשיתו של ההליך – בעת ההצהרה. כמו כן, מוצע לקבוע חובת הגשה של שומה עצמית על עסקה בתוך 25 ימים מיום ביצועה, וזאת מהטעם שלפי סעיף 7 לחוק המקרקעין, התשכ"ט-1969, עסקה במקרקעין מושלמת רק עם רישומה בפנקסי המקרקעין. מאחר ורישום הזכויות מתאפשר רק לאחר תשלום מיסי המקרקעין בשל אותה עסקה, הרוכש מעוניין להשלים מוקדם ככל האפשר את הטיפול בנושא המס. גם המוכר מעוניין בכך, שכן בדרך כלל התמורה אינה מועברת לידו עד למיצוי כל המחלוקות הנוגעות לשומה והמצאת אישורי מסים. גם לרשות המסים יש עניין בהשלמת הליך השומה מוקדם ככל האפשר, כדי שיהיה אפשר לגבות מס משומה סופית.

וזה נוסחן של ההוראות שמוצע לבטלן או להחליפן: סעיף 20:

"יום המכירה כשלא נמסרו הצהרות

20. (א) נודע למנהל על מכירה או פעולה באיגוד שלא המוכר ולא הקונה או עושה הפעולה ומי שהוקנתה לו הזכות באיגוד הצהירו עליה כדן, יקבע המנהל לצורך חישוב המס שחייבים בו בשל אותה מכירה או פעולה באיגוד, את היום שבו לדעתו, לפי נסיבות הענין, נעשתה המכירה או הפעולה באיגוד.

(ב) סעיף זה יחול, בשינויים המחוייבים, גם אם הוברר למנהל שהצהרות הקונה והמוכר או עושה הפעולה ומי שהוקנתה לו הזכות באיגוד בדבר יום המכירה או יום הפעולה באיגוד אינן נכונות."

סעיף 73(א) עד (ד) ו-(1):

"(א) המוכר זכות במקרקעין ימסור למנהל, לפי בחירתו, אחת מאלה:

(1) תוך 30 ימים מיום המכירה – הצהרה המפרטת את –

- (א) התמורה בעד מכירת הזכות ותאריך מכירתה;
- (ב) התמורה בעד רכישת הזכות ותאריך רכישתה;

(ג) הניכויים והתוספות שהוא תובע לענין חישוב השבח;

- (א) בסעיף קטן (א)1, בהגדרה "תקרת השווי", אחרי פסקה (2) יבוא:
"3) שווי דירת מגורים, כהגדרתה בסעיף 9(ג), באותו מתחם, ששטחה 150% משטחה של יחידת המגורים הנמכרת, ולא יותר מ-200 מ"ר";
(ב) אחרי סעיף קטן (א) יבוא:

"(א) המוכר לזמן את כל הזכויות שיש לו ביחידת המגורים הנמכרת במתחם, שתמורתה בכסף בלבד, זכאי בשל המכירה לפטור ממס לפי הוראות סעיף קטן (א), בתנאים הקבועים בו, ובלבד שהוא רכש, בכספי התמורה, כולה או חלקה, בתוך שנים עשר החודשים שלפני המכירה או שנים עשר החודשים שלאחריה, זכות למגורים בבית אבות, למגוריו או למגוריו בן זוגו, והתקיים בו או בבן זוגו אחד מאלה:

- (1) מלאו לו 60 שנים;
(2) טרם מלאו לו 60 שנים והוא נזקק לשירותי סיעוד;

בסעיף זה –

"בית אבות", "זכות למגורים בבית אבות" – כהגדרתם בסעיף 49(ג)ד;
"שירותי סיעוד" – כמשמעותם בסעיף 49(ב)ב);

- (8) אחרי סעיף 49לב יבוא:

"יום המכירה 49לבו. על אף האמור בחוק זה, היתה המכירה של הזכות הנמכרת מותנית בתנאי מתלה, או מכירה של זכות לרכישת זכות במקרקעין (בפרק זה – האופציה), יום המכירה יהיה המוקדם מבין אלה, ובלבד שנמסרה הודעה למנהל כאמור בסעיף 49לב2:
(1) המועד שבו התקיים התנאי או שבו מומשה האופציה, לפי העניין;

ד ב ר י ה ס ב ר

לפסקה (6)

סעיף 75(א) ו- (ב):

בסעיף 47 לחוק מיסוי מקרקעין מובאות הגדרות המשמשות לפרק החמישי לחוק, העוסק בסכום המס. הרישה של ההגדרה "מדד" היא "מדד המחירים לצרכן המתפרסם מדי פעם מטעם הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, ולגבי התקופה שלפני שנת 1951 – המדד שקבע שר האוצר באישור ועדת הכספים של הכנסת"; בעקבות ההצעה כי שומה עצמית תוגש בתוך 25 ימים מיום ביצועה של העסקה, וכדי לא לפגוע במוכנות הנישום ובזמן העומד לרשותו להצהיר על העסקה שעשה, מוצע לקבוע כי המדד לחישוב השבח יהיה המדד שפורסם לפני היום הרלוונטי, כגון יום המכירה – המדד הידוע. בעקבות התיקון יהיו לנישום 25 ימים מלאים לחישוב המס ולעריכת השומה במתכונת המוצעת. זאת לעומת המצב החוקי הקיים המקנה לכך 50 ימים, אלא שבשל העובדה שהחישוב הוא לפי המדד ביום הרלוונטי, היינו – המדד המתפרסם לגבי החודש שבו בוצעה העסקה, ייתכנו מצבים שבהם עומדים לרשות הנישום ימים ספורים בלבד לעריכת השומה. עם זה,

"(א) נעשתה פעולה באיגוד מקרקעין על ידי האיגוד ואותה פעולה חייבת במס לפי חוק זה, ימסור האיגוד למנהל, יחד עם ההצהרה שהוא חייב למסרה על פי סעיף 73(ב) ובנוסף לה, הצהרה בה יפרט –

(1) זכויותיו שבמקרקעין, התמורה בעד רכישתן ותאריך רכישתן;

(2) הניכויים והתוספות שהוא תובע לענין חישוב השבח, ותאריך שבו הוצאו ההוצאות שניכויים נדרש;

(3) תיאור סוגי הזכויות באיגוד.

(ב) איגוד מקרקעין שמסר למנהל הצהרה על פי סעיף זה או על פי סעיף 117 וחייב למסור פעם נוספת – אגב פעולה אחרת באיגוד – הצהרה על פי סעיף זה, לא יהיה חייב להצהיר אלא על השינויים שחלו בפרטים שנמסרו מומן שנמסרה ההצהרה כאמור."

(2) המועד שבו הוחל במתן שירותי בנייה לפי תכנית החיזוק.

חובת הודעה ודיווח 49לב2. (א) המוכר יודיע למנהל על הסכם למכירה כאמור בסעיף 49לב1 בתוך 30 ימים מיום ההסכם, על גבי טופס שקבע המנהל.

(ב) לעניין הצהרה על מכירת הזכות הנמכרת, יחולו הוראות חוק זה מיום המכירה כמשמעותו בסעיף 49לב1.

(9) בסעיף 51(2), במקום "50%" יבוא "30%";

(10) בסעיף 52(2), במקום "50%" יבוא "30%";

(11) בסעיף 73 –

(א) במקום סעיפים קטנים (א) עד (ד) יבוא:

"(א) המוכר זכות במקרקעין ימסור למנהל, בתוך 25 ימים מיום המכירה, הצהרה שבה יפרט את כל אלה:

(1) פרטי הזכות;

(2) פרטי העסקה;

(3) התמורה בעד מכירת הזכות ותאריך מכירתה;

(4) התמורה בעד רכישת הזכות ותאריך רכישתה;

(5) הניכויים והתוספות שהוא תובע לעניין חישוב השבח;

(6) סכום המס המגיע ודרך חישובו;

(7) זכאות לפטור או להנחה מהמס החל.

(ב) העושה פעולה באיגוד מקרקעין ימסור למנהל, בתוך 25 ימים מיום עשיית הפעולה, הצהרה שבה יפרט את כל אלה:

(1) הפעולה שנעשתה;

(2) תאריך עשיית הפעולה;

(3) התמורה בעד הפעולה;

(4) התמורה בעד רכישת הזכות באיגוד ותאריך רכישתה;

(5) הניכויים והתוספות שהוא תובע לעניין חישוב השבח;

(6) סכום המס המגיע ודרך חישובו;

(7) זכאות לפטור מהמס החל;

ד ב ר י ה ס ב ר

טרם ניתן ייפוי כוח בלתי חוזר לרישום הזכויות בפנקסי המקרקעין על שם הקונה או טרם שולם סכום העולה על 50% מן התמורה שנקבעה בהסכם, לפי המאוחר.

כדי לקדם שימוש מבוקר במגנוני דחיית המס, מוצע להקדים את המועד שבו חלה חובת תשלום המס למועד שבו שילם הקונה סכום העולה על 30% מן התמורה.

ההכוונה למדד שפורסם לפני המועד הרלוונטי לא תחול אם נוסח הסעיף שבו מופיע המונח "מדד" נוקב בתאריך ספציפי, כגון "המדד שהתפרסם ב-15 לחודש יולי".

לפסקאות (9) ו-(10)

סעיפים 51 ו-52 לחוק מיסוי מקרקעין קובעים מנגנון לדחיית תשלום המס, אם טרם נמסרה חזקה לקונה,

להצהרה יצורף מאזן של איגוד המקרקעין לסוף השנה שלפני יום עשיית הפעולה.

(ג) הרוכש זכות במקרקעין או זכות באיגוד מקרקעין ימסור למנהל, בתוך 25 ימים מיום הרכישה, הצהרה שבה יפרט את כל אלה:

(1) פרטי הזכות;

(2) פרטי העסקה;

(3) התמורה בעד הזכות;

(4) סכום המס המגיע, אם מגיע, ודרך חישובו;

(5) זכאות לפטור מהמס החל;

(6) פרטי כלל הזכויות במקרקעין וכלל הזכויות באיגודי מקרקעין שבידי האיגוד ושוויים.

(ד) מוכר, עושה פעולה או רוכש כאמור, לפי העניין, שלא פרט בהצהרתו את כל הפרטים הנדרשים לפי סעיפים קטנים (א) עד (ג), לפי העניין, יראוהו, לעניין סעיף 82, כאילו לא הגיש הצהרה; הוראה זו לא תחול לגבי אי-מסירת הפרטים המנויים בסעיפים קטנים (א)(4) או (ב)(4), אם שוכנע המנהל כי הפרטים האמורים אינם מצויים בידיעת המצהיר לאחר ששקד שקידה ראויה וסבירה להשיגם; עושה פעולה שלא צירף להצהרתו מאזן של איגוד המקרקעין כאמור בסעיף קטן (ב), יראוהו, לעניין סעיף 82, כאילו לא הגיש הצהרה, וזולת אם יגיש מאזן כאמור במועד אחר שהתיר לו המנהל או אם האיגוד הגיש מאזן כאמור לפי הוראות סעיף 75(א).

(ד) הוראות סעיפים קטנים (א)(1) עד (3), (ג)(1) עד (3) ו-(ד), יחולו על המדינה.”;

(ו) סעיף קטן (ז) – בטל;

(12) בסעיף 74, במקום “רשאי להודיע למנהל” יבוא “יודיע למנהל, בטופס שקבע המנהל”;

(13) בסעיף 75 –

(א) במקום סעיף קטן (א) יבוא:

”(א) נעשתה פעולה באיגוד מקרקעין, ימסור האיגוד למנהל, יחד עם ההצהרה שעושה הפעולה או רוכש הזכות באיגוד חייב למסרה לפי סעיף 73(ב) או (ג) ונוסף עליה, הצהרה שבה יפרט את כל אלה:

(1) זכויותיו במקרקעין וזכויותיו באיגוד מקרקעין אחר;

(2) תיאור סוגי הזכויות באיגוד;

להודעה יצורף מאזן של האיגוד לסוף השנה שלפני יום עשיית הפעולה או יום רכישת הזכות באיגוד, לפי העניין.”;

(ב) סעיף קטן (ב) – בטל;

(14) אחרי סעיף 75 יבוא:

"הודעה על עסקה המותנית בתנאי עתיד" 75א. נעשתה עסקה שיום המכירה שלה נקבע לפי הוראות סעיף 19(א3), ימסרו הצדדים למנהל, בתוך 30 ימים מן היום שהיה נקבע כיום המכירה אילולא היו חלות הוראות סעיף 19(א3), הודעה על ביצוע העסקה, בטופס שקבע המנהל";

(15) במקום סעיף 78 יבוא:

"שומה במכירת זכות במקרקעין או בפעולה באיגוד מקרקעין" 78. (א) נמסרה למנהל הצהרת מוכר או עושה פעולה לפי סעיף 73(א) או (ב), יראו את ההצהרה כקביעת שבח בידי אותו אדם (להלן – שומה עצמית), והמנהל ישלח למוסר ההצהרה, בתוך 20 ימים מיום שנמסרה לו ההצהרה, הודעה בדבר סכום המס שמוסר ההצהרה חייב בו לפי ההצהרה; דין הודעה כאמור כדין שומה שנמסרה לגביה הודעת שומה לפי סעיף 86. (ב) המנהל רשאי, בתוך שמונה חדשים מיום שנמסרה לו ההצהרה, לבדוק אותה ולעשות אחת מאלה:

(1) לאשר את השומה העצמית;

(2) אם יש לו טעמים סבירים להניח שהצהרה אינה נכונה – לקבוע לפי מיטב שפיטתו את יום המכירה, שווי המכירה, יום הרכישה, שווי הרכישה, סכום השבח, התוספות, הפטורים המותרים מהשבח על פי כל דין והמס החל; שומה לפי פסקה זו יכול שתיעשה בהתאם להסכם שנערך עם המוכר או עושה הפעולה, לפי העניין;

(3) אם שוכנע שנפלה בשומה כאמור בפסקה (1) או (2) טעות חשבון – לתקנה, ביוזמתו או לבקשת המוכר או עושה הפעולה; תיקן המנהל כאמור שומה שאושרה לפי פסקה (1), יוסיפו לראות בה שומה עצמית.

(ג) הוראות סעיפים קטנים (א) ו-(ב), יחולו, בשינויים המחויבים, גם על הצהרת רוכש זכות במקרקעין או זכות באיגוד מקרקעין, לפי סעיף 73(ג);

(16) סעיף 79 – בטל;

ד ב ר י ה ס ב ר

לפסקאות (15) עד (19), ו-(21)

עמדתו טרם עשייתה, זאת בתוך 12 חודשים מיום ההצהרה. התיקונים המוצעים נועדו ליצור איזון ראוי בין זירוז ההליך לבין איכות השומה. מתן הזדמנות להשמיע טענות יביא לקיום דיון ענייני ומקיף בסוגיה ובעובדות שבמחלוקת, ועשוי להוביל לפתרון הסוגיה או להתקדמות משמעותית בשלבים לפתרונה.

זוה נוסחם של הסעיפים שמוצע לבטלם או להחליפם:

"שומות במכירת זכות במקרקעין"

78. (א) נמסרה למנהל הצהרת המוכר כאמור בסעיף 73(א1), יעשה המנהל, תוך 45 ימים מיום קבלתה, אחת מאלה:

לפי הדין הקיים, עומדים לרשות המנהל שישה חדשים לעשיית שומה זמנית. בשל המעבר המוצע למסלול שומה עצמית, מוצע להקטין את פרק הזמן הנתון למנהל לעשיית שומה, כך שהמנהל יהיה חייב לשלוח הודעת שומה לנישום, לפי הצהרתו, בתוך 20 ימים מיום קבלת השומה העצמית. כמו כן, מוצע לקצר את התקופה העומדת לרשות המנהל לעשיית שומה סופית, ולקבעה לתקופה של עד שמונה חודשים. מוצע לתת זכות טיעון לנישום בטרם הוצאת שומה לפי מיטב שפיטה, זאת בשונה מהוראות הדין הקיים, שלפיהן, עד לשלב ההשגה, שבו נקבעה בחוק זכות טיעון לנישום, הליך השומה הוא חד-סטרי: המנהל רשאי להוציא שומה סופית או שומה לפי מיטב השפיטה בניגוד לעמדת הנישום, בלי להודיע לו ובלי לשמוע את

(17) במקום סעיף 79א יבוא:

"הנמקה במיטב 79א. (א) נעשתה שומה לפי מיטב השפיטה לפי סעיף 78(ב)(2) או 78(ג), יפרט המנהל, נוסף על הנימוקים לאי-אישור השומה העצמית, את הדרך שלפיה נעשתה השומה.

(ב) לא תיעשה שומה לפי מיטב השפיטה כאמור בסעיף קטן (א), בלי שניתנה למוכר, לעושה הפעולה או לרוכש, לפי העניין, הזדמנות סבירה להשמיע את טענותיו";

(18) בסעיף 82, במקום הסיפה החל במילים "לשום את שווי הרכישה" יבוא "לקבוע לפי מיטב שפיתו את יום המכירה, שווי המכירה, יום הרכישה, שווי הרכישה, סכום השבח ואת המס שאותו אדם חייב בו";

(19) סעיף 83 – בטל;

(20) בסעיף 85, האמור בו יסומן "(א)", ברישה, במקום "שנעשתה לפי הסעיפים 78, 79 ו-82" יבוא "שנעשתה לפי הסעיפים 78(ב), 78(ג) או 82", במקום "מיום שנעשתה" יבוא "מיום שאושרה כשומה עצמית או מיום שנקבעה שומה לפי מיטב השפיטה, לפי העניין", ואחריו יבוא:

ד ב ר י ה ס ב ר

רכישה כשנמסרה הצהרת הרוכש על פי סעיף 73(ג); לענין סעיף קטן (ד) וסעיף קטן זה, הצהרה שהוגשה כשומה עצמית והמס המגיע על פיה לא שולם במועד, יראוה כהצהרה שאיננה שומה עצמית.

שומות במכירת זכות באיגוד

79. (א) נמסרו למנהל הצהרותיהם של העושה פעולה באיגוד מקרקעין ושל הקונה זכות באיגוד מקרקעין, לפי סעיף 73 ולפי סעיף 75, לפי הענין, ישום המנהל את המס בהתאם לכך, אם הוגשה הצהרה, ורשאי הוא לשום את המס אם נעשתה שומה עצמית וסעיף 78 יחול, בשינויים המחויבים לפי הענין.

(ב) נמסרה למנהל הצהרה של עושה פעולה באיגוד מקרקעין לפי סעיף 72, יחולו הוראות סעיף 78(ו).

הנמקה במיטב השפיטה

79א. נעשתה שומה לפי מיטב השפיטה לפי סעיפים 78 או 79, יפרט המנהל, בנוסף לנימוקים לאי קבלת ההצהרה או השומה העצמית, את הדרך שלפיה נעשתה השומה.

"דרישת ערובה"

83. לא המציא המוכר או עושה הפעולה למנהל לאחר שנדרשו ממנו הפרטים הדרושים לצורך עשיית שומה, תוך שלושים יום מיום שנדרשו ממנו, רשאי המנהל לדרוש ערובה לתשלום המס שהמוכר או עושה הפעולה עשויים להתחייב בו.

לפסקה (20)

לפי הוראות סעיף 85 לחוק, אי-אפשר לתקן שומה לאחר שחלפו ארבע שנים מיום שנעשתה. התיישנות השומה במקרים שבהם הורשע החייב בפלילים בעבירה המנויה בחוק או שהוטל עליו כופר בשל עבירה כאמור,

(1) ישום לפיה את המס שומה זמנית או סופית;

(2) ישום שומה סופית לפי מיטב השפיטה.

(ב) נמסרה למנהל שומה עצמית רשאי הוא, תוך ששה חדשים מיום קבלתה, לעשות אחת מאלה:

(1) לשום שומה זמנית את שווי הרכישה של הזכות במקרקעין, את שווי המכירה שלה, ואת הניכויים והתוספות שפורטו בהצהרה;

(2) לשום שומה סופית את שווי הרכישה של הזכות במקרקעין, את שווי המכירה שלה, את הניכויים והתוספות ואת המס.

(ג) הוגשה הצהרה כאמור בסעיף 73(א)(1) ונעשתה שומה זמנית, רשאי המנהל לעשות שומה סופית תוך שנה; לא עשה כן, תהיה השומה הזמנית לסופית בתום שנה מיום שנעשתה, וזולת אם הסכימו המוכר והמנהל על תאריך מאוחר יותר.

(ד) הוגשה שומה עצמית ולא נעשתה שומה זמנית תוך ששה חדשים מיום שהוגשה, והמוכר המציא למנהל לפחות חודש לפני תום ששת החדשים את כל המסמכים שנדרש להמציאם לצורך עשיית השומה ובירור אישור על כך מאת המנהל, תהיה השומה העצמית לשומה סופית; לא הוגשו המסמכים כאמור, יראו את השומה העצמית לכל דבר וענין כהצהרה לפי סעיף 73(א)(1); נעשתה שומה זמנית למי שעשה שומה עצמית ולא נעשתה שומה סופית תוך ששה חדשים – תהיה השומה הזמנית לסופית.

(ה) האמור בסעיפים קטנים (א) עד (ד) לגבי שומת המס יחול, בשינויים המחויבים, גם על שומת מס

"(ב) הורשע מוכר זכות במקרקעין, עושה פעולה באיגוד מקרקעין, רוכש זכות במקרקעין או רוכש זכות באיגוד מקרקעין, בעבירה לפי סעיף 98, או הוטל עליו כופר כסף לפי סעיף 101, רשאי המנהל לפעול כאמור בסעיף קטן (א), בתוך התקופה המסתיימת בתום שנה מיום ההרשעה או מיום תשלום הכופר, לפי העניין, או עד תום התקופה הקבועה בסעיף קטן (א). לפי המאוחר";

- (21) בסעיף 85א, במקום "שנעשתה שומה לפי סעיפים 78 ו-82" יבוא "מיום שאושרה כשומה עצמית או מיום שנבקעה שומה לפי מיטב השפיטה, לפי העניין";
- (22) בסעיף 86, במקום הקטע החל במילים "עשה המנהל" עד המילה "חדשה" יבוא "אשר המנהל שומה עצמית או שעשה שומה לפי פרק זה";
- (23) במקום סעיף 87 יבוא:

"השגה 87. (א) היה אדם חולק על השומה רשאי הוא לבקש מהמנהל, בהודעת השגה, בכתב, לחזור ולעיין ולשנות את השומה; בקשה כאמור תפרש בדיוק את הנימוקים להשגה על השומה, את סכום המס הנובע מהם ואת דרך חישובו (להלן – סכום המס שאינו שנוי במחלוקת), ותוגש בתוך 30 ימים מיום שנמסרה לו הודעת השומה; הוכח להנחת דעתו של המנהל שהאדם החולק על השומה היה מנוע מלהגיש את הבקשה בתוך המועד האמור משום שנעדר מן הארץ או היה חולה או מכל סיבה סבירה אחרת, רשאי הוא להאריך את המועד ככל שנראה סביר לפי הנסיבות.

(ב) לא הגיש אדם הצהרה לפי הוראות סעיף 73 והוצאה לו שומה לפי סעיף 82, יראו כהשגה על אותה שומה רק הצהרה מפורטת, כאמור בסעיף 73, שהגיש לגבי העסקה או הפעולה.

ד ב ר י ה ס ב ר

של הנישום, והחלטת המנהל לגבי השגה כאמור תינתן בתוך שנה מיום קבלת ההצהרה המפורטת, ומטעמים מיוחדים – עד תום ארבעה חודשים נוספים; למשיג תינתן זכות טיעון, גם אם לא ביקש זאת במפורש.

זה נוסחו של סעיף 87, שמוצע להחליפו:

"השגה

87. (א) הרואה עצמו מקופח בהודעת שומה רשאי, תוך שלושים יום מיום שנמסרה לו ההודעה, להשיג עליה לפני המנהל בכתב שבו יפרט את פרטי השומה עליהם הוא חולק ויתן טעם להשגתו; המנהל ישיב למשיג את החלטתו המנומקת בכתב תוך שנה מיום שקיבל את ההודעה ההשגה או תוך שלושים ימים מיום שאשר כי המשיג המציא את כל המסמכים והפרטים שנדרש להמציאם, לפי המאוחר; לא השיב המנהל למשיג במהלך תקופה זו, יראו את ההשגה כאילו התקבלה.

(ב) לא יחליט המנהל לדחות את ההשגה, כולה או מקצתה, מבלי שניתנה למשיג הזדמנות סבירה להשמיע טענותיו, אם ביקש זאת המשיג בהודעת ההשגה."

התיקון המוצע לסעיף 111 לחוק יאסור על המנהל לאצול לאחר את הסמכות להארכת התקופה למתן תשובה בהשגה.

אינה מוצדקת, שכן החוטה יוצא נשכר ואי-אפשר לקבוע שומת אמת המבוססת על העובדות שהוכחו בהליך הפלילי או בהליך הטלת כופר, שמטבע הדברים אורכים זמן, כך שנותרת על כנה שומה המבוססת על מצג כוזב שיצר החייב. מוצע להסמיך את המנהל לתקן שומה סופית אם הורשע הנישום, או הוטל עליו כופר כסף, וזאת בתוך שנה מיום ההרשעה או מיום התשלום. בדרך זו, אם פעילות פלילית מתחום מיסוי מקרקעין משליכה על שומת מיסוי מקרקעין, יהיה אפשר לתקן את השומה בהתאם.

לפסקאות (23) ו-(32)

סעיף 87 לחוק, שעניינו זכותו של הנישום להגיש השגה על השומה שהוצאה לו לפי מיטב שפיטתו של המנהל, קובע כי ההשגה תוגש בתוך 30 ימים מיום שנמסרה הודעת השומה, והמנהל ישיב עליה בתוך שנה או בתוך 30 ימים מיום שאשר שקיבל את כל המסמכים והפרטים הנדרשים, לפי המאוחר. זכות להשמיע טענות לפני מתן החלטה הרוחה את ההשגה, תינתן אם הנישום ביקש זאת בהודעת ההשגה.

מוצע להחליף את סעיף 87 ולקבוע, בין השאר, כי המנהל ייתן למשיג את החלטתו בתוך שמונה חודשים, ומטעמים מיוחדים – עד תום שנה; השגה לגבי שומה שהוצאה בהעדר הצהרה לפי הוראות סעיף 82 לחוק, תהיה רק הצהרה מפורטת

(ג) בא המשיג על השומה שנערכה לו לידי הסכם עם המנהל, תתקן השומה לפי זה ותומצא לו הודעה על המס שעליו לשלם.

(ד) המנהל ייתן למשיג את החלטתו המנומקת בכתב בתוך שמונה חודשים מיום שנמסרה לו הודעת ההשגה או בתוך 30 ימים מיום שאישר כי המשיג המציא את כל המסמכים והפרטים שנדרש להמציאם, לפי המאוחר; המנהל יהיה רשאי, מטעמים מיוחדים, להאריך את התקופה האמורה עד לתום שנה מהיום שנמסרה לו הודעת ההשגה.

(ה) על אף האמור בסעיף קטן (ד), על השגה שהוגשה על שומה שהוצאה לפי סעיף 82, ייתן המנהל למשיג את החלטתו בתוך 12 חודשים מיום שקיבל את ההצהרה המפורטת כאמור בסעיף קטן (ב); המנהל יהיה רשאי, מטעמים מיוחדים, להאריך את תקופת 12 החודשים האמורים בארבעה חודשים נוספים.

(ו) לא נתן המנהל את החלטתו למשיג במהלך התקופה האמורה בסעיפים קטנים (ד) או (ה), לפי העניין, לרבות תקופה שהוארכה, יראו את ההשגה כאילו התקבלה.

ד ב ר י ה ס ב ר

לפסקה (33)

מוצע להוסיף חלופה נוספת לתקרת השווי, והיא – שווי של דירת מגורים, כהגדרתה בסעיף 9(ג), באותו מתחם, ששטחה 150% משטחה של יחידת המגורים הנמכרת, ולא יותר מ־200 מ"ר.

כמו כן, מוצע להרחיב את הפטור ממס כך שיחול לא רק אם התמורה בעד המכירה היתה רק זכות ביחידת מגורים חלופית אחת, אלא גם במקרה שבו המוכר רוכש בכספי התמורה, בתוך שנה לפני או אחרי המכירה, זכות למגורים בבית אבות, ומלאו לו או לבן זוגו 60 שנים או שאחד מהם זקוק לשירותי סיעוד.

לפסקה (8)

פרק חמישי 5 לחוק מיסוי מקרקעין עניינו פטור במכירת זכות במקרקעין שתמורתה מושפעת מזכויות בנייה לפי תכנית המיתאר הארצית לחיזוק מבנים קיימים מפני רעידות אדמה (תמ"א 38). מוצע להוסיף בו הוראה מקלה שלפיה אם המכירה של הזכות הנמכרת מותנית בתנאי מתלה או שהיא מכירה של אופציה לרכישתה, יידחה יום המכירה עד למוקדם מבין אלה: המועד שבו התקיים התנאי המתלה, או שבו מומשה האופציה, לפי העניין, והמועד שבו הוחל במתן שירותי בנייה, והכל ובלבד שנמסרה הודעה למנהל בתוך 30 ימים מיום ההסכם.

לפסקה (12)

לפי הוראות סעיפים 69 ו־74 לחוק, אדם הרוכש זכויות במקרקעין בשמו הוא, בעבור אחר, רשאי להודיע למנהל על הנאמנות, ומשהודיע כך, יראו בהעברת הנכס ממנו לנהנה כעסקה כלכלית אחת. בהרירה לנישום לתת הודעה כאמור או לא לתיתה, יוצרת אפיק לתכנוני מס ולאובדן מס, ובעקבות כך – לחיכוך מתמשך בין המנהל לבין הנישום. לכן מוצע לקבוע חובה להגיש הודעה על נאמנות.

ההתפתחות הטכנולוגית מאפשרת לפשט הליכים בירוקרטיים באמצעות שימוש באמצעים מקוונים. מוצע להסמיך את המנהל לדרוש, בתנאים שיוורה, כי מי שחייב למסור מידע או דיווח לפי החוק, ימסור את המידע או הדיווח באופן מקוון.

לפסקאות (4) ו־14)

בעסקה שתלויה כולה בשינוי ייעוד תכנוני, בדרך כלל הממכר אינו ודאי ביום העסקה, וכתוצאה מכך גם התמורה אינה ברורה. מיסוי הנעשה שלא על סמך עובדות מלאות וידועות עלול להוביל לגביה ביתר או בחסר. נוסף לכך, שומה הנעשית על רקע תמורה לא ודאית מובילה לחיכוך מתמשך בין המנהל לנישום ומהווה מעמסה על הצדדים וכן על בתי המשפט. לפיכך, מוצע לדחות את יום המכירה לגבי עסקאות שתמורתן כולה אינה בכסף ואשר מותנות בשינוי עתידי של תכנית, כמשמעותה בחוק התכנון והבניה, התשכ"ה-1965, ליום אישור התכנית (תיקון סעיף 19), ולחייב את הצדדים למסור הודעה על דבר ביצוע העסקה לפני התקיימות התנאי העתידי כאמור (הוספת סעיף 47א).

לפסקה (7)

פרק חמישי 4 לחוק מיסוי מקרקעין עניינו פינוי ובינוי. סעיף 49כב שבו קובע פטור ממס, בתנאים הנקובים בו, עד לגובה תקרת השווי, המוגדרת כאחד מאלה, לפי הגבוה:

"(1) 150% משווי יחידת המגורים הנמכרת, בניכוי שוויין של זכויות לבנייה נוספת ביחידת המגורים הנמכרת, כמשמעותן בסעיף 49א(ב)(1);

(2) שווי דירת מגורים, כהגדרתה בסעיף 9(ג), באותו מתחם, ששטחה 120 מ"ר";

(ז) לא יחליט המנהל לדחות את ההשגה, כולה או חלקה,

בלי שניתנה למשיג הזדמנות סבירה להשמיע את טענותיו;

(24) בסעיף 89(ב), במקום הרישה עד המילים "לא להגדילה" יבוא "הוועדה רשאית לאשר את השומה, להפחיתה, להגדילה, לבטלה או להחליט בדרך אחרת כפי שתראה לנכון";

(25) במקום סעיף 90 יבוא:

"תשלום לאחר 90א. חייב במס שקיבל הודעה בדבר סכום המס שהוא חייב בו לפי הודעה על סכום מס

סעיף 78(א), ישלם את המס המגיע ממנו בתוך 60 ימים מיום

המכירה או מיום הפעולה באיגוד המקרקעין, לפי העניין,

ואם חלים על המכירה סעיפים 51 או 52 – במועד למסירת

ההודעה לפי סעיף 76";

(26) בסעיף 91, במקום סעיפים קטנים (א) ו-(ב) יבוא:

"(א) נמסרה לאדם הודעת שומה לפי סעיף 86, חייב הוא, בתוך 15 ימים מיום

מסירת הודעת השומה, לשלם את יתרת המס המגיעה ממנו לפיה, ואם הגיש

השגה לפי סעיף 87 – ישלם את סכום המס שאינו שנוי במחלוקת בתוך 30 ימים

מיום מסירת ההודעה כאמור.

(ב) נמסרה לאדם החלטה בהשגה לפי סעיף 87, ישלם את סכום המס המגיע ממנו

לפיה בתוך 15 ימים מיום שנמסרה לו ההחלטה; הגיש ערר לפי סעיף 88 – ישלם

את סכום המס שאינו שנוי במחלוקת בתוך 30 ימים מיום שנמסרה לו ההחלטה.

ד ב ר י ה ס ב ר

(ב) סעיף קטן (א) לא יחול לגבי התקופה שעד המועד

שנקבע בסעיף 91 לתשלום המס, אם נעשתה השומה העצמית, המס על פיה שולם במועד, וההפרש שבין המס שנקבע בשומה זמנית או סופית לבין סכום המס ששולם על פי השומה העצמית אינו עולה על 10%.

לפסקה (26)

לפי הדין הקיים, אם הוגשו השגה, ערר או ערעור לבית המשפט העליון, לא קמה חובה לשלם את המס כל עוד לא ניתנה החלטה או פסק דין סופי, לפי העניין. בחוקי מס אחרים אין עיכוב ביצוע אוטומטי שכזה. הוראה זו פוגעת באפשרות המנהל להיפרע מן החייב לאחר פסק הדין. לפיכך, מוצע לקבוע הוראות בדבר חובת תשלום המס שאינו שנוי במחלוקת לפי התקדמות הליכי השומה, לרבות בערכאות השונות.

הנוסח הקיים של סעיף 91(א) ו-(ב) הוא זה:

"(א) יתרת מס על פי שומה תוך ארבעה-עשר ימים מיום שנמסרה השומה הסופית לחייב, או אם לא נעשתה שומה סופית אך נעשתה שומה זמנית ישולם המס תוך ארבעה-עשר ימים מיום שנמסרה השומה הזמנית, ואם השיג החייב בתשלום המס על השומה, ישלם את המס שאינו שנוי במחלוקת ויתן ערבות בנקאית או ערבות אחרת שיקבע המנהל, להבטחת תשלום המס, הפרשי ההצמדה והריבית והקנס שהוא עשוי להתחייב בהם; תקפה של הערבות עד למתן פסק דין סופי; המנהל יקבע כללים לחישוב סכום הפרשי ההצמדה והריבית המשוערים.

(ב) שולם מס לפי סעיפים 72ט, 90א או סעיף קטן (א) ונקבע לאחר מכן שהמכירה חייבת בסכום מס גבוה יותר מהסכום ששולם, ישולם המס תוך שלושים יום מיום שנמסרה לחייב במס השומה הסופית, השומה המתוקנת

לפסקה (24)

לפי הוראת סעיף 89(ב) לחוק, ועדת ערר שהוקמה לפי סעיף 89(א) לחוק, רשאית לאשר את השומה, להפחיתה, לבטלה או להחליט בדרך אחרת, אך לא להגדילה. הוראה זו, בצירוף מרחק הזמן שבין עשיית השומה ועד לבירורה בפני ועדת הערר, יוצרת תמריץ לנישום לפתוח בהליך של ערר, שהרי אם יתגלו במהלך הערר עובדות שיש בהן כדי להגדיל את חבות המס, הוועדה לא תוכל להעמיד את השומה על דיוקה, וכן לא יוכל המנהל, בדרך כלל, לעשות כן, מפאת הוראות ההתיישנות. לפיכך, מוצע להסמיך את ועדת הערר גם להגדיל את השומה, בדומה לערכאה מקבילה הדנה בערעורים לפי פקודת מס הכנסה ולפי חוק מע"מ.

לפסקאות (25) ו-(27)

מוצע להאריך את מועד תשלום המס לשישים ימים מיום המכירה, בלי שסכום המס יישא הפרשי הצמדה וריבית. לפי הדין הקיים מועד התשלום קבוע לפי המועד להגשת ההצהרה או השומה העצמית – 50 ימים או 30 ימים, לפי העניין.

וזה נוסחם של הסעיפים שמוצע להחליפם:

"תשלום על פי שומה עצמית

90א. חייב במס שעשה שומה עצמית ישלם את המס המגיע ממנו על פי שומתו במועד למסירת השומה העצמית לפי סעיף 73 או – אם חלים על המכירה סעיפים 51 או 52 – במועד למסירת ההודעה לפי סעיף 76."

"94. (א) על סכומי מס שלא שולמו עד המועדים שנקבעו בסעיף 73 להגשת ההצהרה או השומה העצמית, גם אם חלים על המכירה סעיפים 51(ב) ו-52, ייווספו מהמועדים האמורים, לפי העניין, עד יום התשלום, הפרשי הצמדה וריבית.

- (1) ניתנה החלטה של ועדת ערר לפי סעיף 89 – ישולם סכום המס המגיע לפי ההחלטה בתוך 45 ימים מיום שניתנה, זולת אם קבע בית המשפט העליון אחרת.
- (2) ניתן פסק דין של בית המשפט העליון בערעור לפי סעיף 90 – ישולם סכום המס המגיע לפי פסק הדין בתוך 15 ימים מיום שניתן;
- (27) בסעיף 94 –

(א) במקום סעיפים קטנים (א) ו-(ב) יבוא:

”(א) על סכומי מס, לרבות סכום מס שאינו שנוי במחלוקת, שלא שולמו בתוך 60 ימים מיום המכירה או מיום הפעולה באיגור המקרקעין, לפי העניין, ייווספו, החל ביום שלאחר תום התקופה האמורה עד יום התשלום, הפרשי הצמדה וריבית, גם אם חלים על המכירה או על הפעולה סעיפים 51(ב)1, 51 או 52.

(ב) הוראות סעיף קטן (א) לא יחולו לגבי התקופה שעד המועד שנקבע בסעיף 91(א) לתשלום המס, אם ההפרש שבין סכום המס שנקבע בשומה לפי סעיף 78(ב)2 לבין סכום המס ששולם לפי ההודעה בדבר סכום המס שהוא חייב בו לפי סעיף 78(א), אינו עולה על 10%;

(28) במקום סעיף 94 יבוא:

”קנס על אי-הגשת הצהרה או הודעה
הצהרה או הודעה
(א) לא הגיש אדם הצהרה או הודעה במועד שנקבע בסעיפים כמפורט להלן, יוטל עליו, בעד כל שבועיים של פיגור, קנס בסכום כמפורט להלן:

(1) בסעיפים 73 ו-76 – 500 שקלים חדשים;

(2) בסעיפים 74 ו-75 – 400 שקלים חדשים;

הסכומים האמורים יתואמו אחת לשנה, ב-16 בינואר, לפי שיעור עליית המדד שיפורסם בחודש ינואר של אותה שנה לעומת המדד שפורסם בחודש ינואר 2010; הסכומים שתואמו כאמור יעוגלו לסכום הקרוב שהוא מכפלה של 10 שקלים חדשים.

(ב) המנהל רשאי, אם הוכח להנחת דעתו כי האיחור נבע שלא על ידי מעשה או מחדל התלויים ברצונו של האדם, לפטור אותו מתשלום הקנס לפי סעיף קטן (א), כולו או חלקו;

(29) בסעיף 94, במקום ”סעיפים 94 או 94” יבוא ”סעיף 94”;

(30) בסעיף 95, אחרי סעיף קטן (ג) יבוא:

”(ג) על קנס שהוטל לפי סעיפים קטנים (א) או (ב), ייווספו הפרשי הצמדה וריבית מתום 15 ימים מהיום שבו נמסרה לנישום הודעה על הטלתו של הקנס, עד מועד תשלום הקנס, ויראו את הקנס כסוג חיוב לעניין סעיף 79ד”;

ד ב ר י ה ס ב ר

פיגור קנס של 1.5% מסכום המס שהוא חייב בו, ואם איננו חייב במס רשאי המנהל להטיל עליו בעד כל שבועיים של פיגור קנס של 25 שקלים.

הטלת קנס בשל אי-הצהרה במועד כנגזרת של סכום המס המתחייב, אין בה כדי להרתיע, שכן אדם שסכום המס שהוא חייב בו הוא זעום, לא יירתע מלהשהות את הדיווח. נוסף לכך, הטלת קנס כאמור יוצרת ענישה שונה בין אנשים שהפרו אותה הוראת חוק. לפיכך, מוצע לקבוע סכומים קצובים של קנסות בשל אי-דיווח במועד, ולהסמיך

כאמור בסעיף 84 או השומה החדשה, ואם היו השגה, ערר או ערעור – תוך שלושים יום מיום שניתנו ההחלטה בהשגה או פסק דין סופי בערר או בערעור.

לפסקאות (28), (29) ו-(30)

סעיף 94 לחוק קובע לאמור:

”קנס על אי-הגשת הצהרה או הודעה

94א. לא הגיש אדם הצהרה או הודעה במועד שנקבע בסעיפים 72, 73 או 76, יוטל עליו בעד כל שבועיים של

(א) בסעיף זה, "חוב מס סופי" – חוב מס כמשמעותו בסעיף 94 שאין לגביו עוד זכות להשגה, לערר או לערעור. גביית מס בנסיבות 95א. מיוחדות

(ב) היה לאדם חוב מס סופי, והוא העביר את נכסיו למי שיש לו עמו יחסים מיוחדים בלא תמורה או בתמורה חלקית, או העבירם לאחר בלא תמורה, ולא נותרו לו אמצעים בישראל לסילוק חובו האמור, אפשר לגבות את חוב המס הסופי –

(1) אם המעביר הוא איגוד – ממי שקיבל את הנכסים מאותו איגוד בנסיבות האמורות;

(2) אם המעביר הוא יחיד – ממי שקיבל את הנכסים מאותו יחיד בנסיבות האמורות, כל עוד לא חלפו שלוש שנים מתום השנה שבה הועברו הנכסים כאמור, או מתום השנה שבה היה חוב המס לסופי, לפי המאוחר.

(ג) לא ייגבה ממי שקיבל את הנכסים כאמור בסעיף קטן (א) יותר משווי הנכסים שקיבל בלא תמורה או מההפרש שבין התמורה החלקית ששילם לבין שווי הנכסים, לפי העניין, ואם שילם מס בקשר להעברת הנכסים או הפעילות כאמור – לא יותר מהשווי או מההפרש כאמור, פחות סכום המס ששילם.

(ד) על גביית סכומים לפי סעיף זה תחול פקודת המסים (גבייה).

(ה) החליט המנהל לפעול לפי סעיף זה, יודיע על כך למעביר ולנעבר; על החלטת המנהל אפשר להשיג לפני המנהל, בתוך 21 ימים מיום שנמסרה; על החלטת המנהל בהשגה אפשר לערור, בתוך 30 ימים מיום שנמסרה, לפני ועדת הערר כמשמעותה בסעיף 89;

(32) בסעיף 111, במקום "למעט הסמכות" יבוא "למעט הסמכות להאריך את התקופה לפי סעיף 87(ד) ו-(ה), הסמכות";

(33) אחרי סעיף 112 יבוא:

"מסירה באופן מקוון 112א. מי שחייב למסור מידע או דיווח לפי חוק זה, ימסור אותו באופן מקוון, אם דרש זאת המנהל, ובתנאים שיורה המנהל".

סימן י': מיסוי מקרקעין – תחילה ותחולה

תחילה ותחולה 54. תחילתו של חוק מיסוי מקרקעין, כנוסחו בסימן ט' לפרק זה, ביום כ"ה בטבת התשע"א (1 בינואר 2011), והוא יחול לגבי מכירת זכות במקרקעין או פעולה באיגוד מקרקעין, לפי העניין, שנעשתה החל ביום האמור.

דבריו הסבר

שהעבירן בתמורה למי שיש לו עמו יחסים מיוחדים, מוצע לאפשר למנהל, בדומה להוראות הקבועות בסעיף 119א לפקודת מס הכנסה, לגבות את המס המתחייב מאת מקבל הנכס, ולאפשר הגשת השגה וערעור על החלטה לעשות שימוש בסמכות זו.

את המנהל להקטין או לבטל כליל את הסכום שנקבע אם הוכח להנחת דעתו שהאיחור לא נבע ממעשה או מחדל התלויים ברצונו של האדם.

לפסקה (31)

כדי להרחיב את אפשרויות הגבייה בנסיבות מיוחדות שבהן העביר החייב את נכסיו לאחר בלא תמורה, או

פרק י"ג: עידוד השקעות הון

55. בחוק לעידוד השקעות הון, התשי"ט-1959⁶⁵ (בפרק זה – חוק לעידוד השקעות הון) – תיקון חוק לעידוד השקעות הון

(1) במקום סעיף 1 יבוא:

ד ב ר י ה ס ב ר

התעשייה המסחר והתעסוקה, נציג רשות המסים, מנהל מרכז ההשקעות במשרד התעשייה המסחר והתעסוקה ונציגים נוספים משני המשרדים.

על פי ממצאי הוועדה, החוק במתכונתו הנוכחית נותן עדיפות למטרות שאינן מותאמות לאתגרים הכלכליים העדכניים של המשק הישראלי. בכך, לא רק שהחוק אינו מביא להגשמת המטרות הרצויות, אלא הוא אף עשוי להביא להסטה בפעילות השוק ולפגיעה במטרות הרצויות. כך למשל, ההגבלה של מסלול המענקים לסיוע במימון השקעות בהון פיזי, מצמצמת את השימושים שניתן לעשות במסלול זה במגזרים מסוימים של התעשייה, ויוצרת העדפה של מגזרים אחרים. נוסף על כך, הואיל וגם הטבות המס ניתנות, בין השאר, על בסיס ביצוע השקעה מזערית בהון פיזי, נגרמים עיוות במחירים היחסיים של גורמי הייצור והשקעה עורפת בהון הפיזי ביחס להון האנושי. כמו כן, ניתנות מכוח החוק הטבות שונות לפעילויות שאינן מושפעות מתחרות בין לאומית על ביצוע ההשקעה, ועל כן פוחתת ההצדקה לזכאותן לתמריצים. כך למשל, במסלול המענקים ניתנות הטבות לחברות להפקת מחצבים ולכרייתם, אשר אין אפשרות מעשית להעתקת פעילותן למקום אחר. הטבות ניתנות גם לחברות שבבעלות מלאה של המדינה, אשר מיקום פעילותן נקבע על ידי הממשלה שלא על פי תמריצים ממשלתיים שניתנים לפי החוק.

מנגנון ההטבות המועגן בחוק הקיים מורכב ביותר ויוצר חוסר ודאות אצל המשקיעים ביחס לשיעורי המס שיהיה עליהם לשלם בפועל. יש בכך כדי לפגוע באופן משמעותי ביכולתה של המדינה למשוך השקעות לתעשייה. עוד נמצא כי למרות ההעדפה הניתנת בחוק להשקעה באזורי פיתוח, נמנעים יזמים מהשקעה באזורי הפיתוח, זאת מסיבות שונות, לרבות היתרונות הטמונים בריכוז גאוגרפי של פעילויות קשורות, והמחסור בתשתיות פיזיות וכוח אדם מיומן, בעיקר ברמות הבכירות, באזורים אלה.

החוק המוצע בא על בסיס ממצאי הוועדה ומסקנותיה וכדי לתת מענה כולל והולם יותר לאתגרים הכלכליים העומדים כיום בפני המשק בכלל, ובפני המגזר התעשייתי בפרט.

להלן עיקרי התיקון המוצע:

א. סעיף מטרת החוק יוחלף בסעיף חדש, שבו יינתן דגש על מטרות של פיתוח כושר הייצור של משק המדינה, שיפור יכולת המגזר העסקי להתמודד בתנאי תחרות בסביבה הבין לאומית ויצירת תשתית למקומות עבודה חדשים ובני קיימא, בהעדפה לחדשנות ולפעילות באזורי הפיתוח.

ב. תינתן אפשרות ליהנות משני ההסדרים החדשים שייקבעו בחוק – מענקים והטבות מס, במקביל, ותיקבע

פרק י"ג החוק לעידוד השקעות הון, התשי"ט-1959 (בפרק זה – החוק), מהווה אמצעי מרכזי במדיניות התיעוש והצמיחה הכלכלית בישראל. בחוק ובתקנות שהותקנו לפיו נקבעו שני סוגי תמריצים: תמריצים לצמיחה – המכוונים לעודד השקעות במשק כולו לשם הגברת הצמיחה הכלכלית ושיפור מאזן התשלומים; ותמריצים למיקום – שנועדו להשפיע על פיזור התעשייה ברחבי הארץ והגברת פעילות והשקעות בפריפריה, במטרה לצמצם את אי-השוויון האזורי ולעודד צמיחה בת-קיימא.

עיקר התמריצים לפי החוק ניתנים לעידוד תעשייה, תיירות ושירותי מחקר ופיתוח תעשייתית לתושבי חוץ. כמו כן ניתנים תמריצים לעידוד השכרת דירות ולהשקעות חוץ. ההטבות לעידוד התעשייה, התיירות ושירותי המחקר והפיתוח ניתנות בהקמה ובהרחבה של מפעל תעשייתי ושל מפעל תיירותי, בשני מסלולים חלופיים מרכזיים – מסלול מענקים ומסלול הטבות במס.

מסלול המענקים מופעל על ידי מרכז ההשקעות, ומכוחו ניתן מענק השקעה לחבר בני אדם שהוא בעל "מפעל מאושר". בשנים האחרונות ניתנו מענקים בסכום שנתי ממוצע של חצי מיליארד שקלים חדשים; במסלול זה ניתנות גם הטבות מס מסוימות, לתקופה מוגבלת.

מסלול הטבות המס מופעל על ידי רשות המסים, ומכוחו ניתנות ל"חברה מוטבת" שבבעלותה "מפעל מוטב" הטבות מס לתקופה מוגבלת, בעדיפות להשקעות באזורי פיתוח ולהשקעות חוץ. בשנת 2005, במסגרת תיקון מס' 60 לחוק, בוטלה הדרישה לקבלת אישור ממרכז ההשקעות לקבלת הטבות במסלול המס, והמסלול הפך ל"מסלול ירוק", כך שהדרישה להטבות נכללת בדוח המוגש לרשות המסים, ופקיד השומה הוא הגורם הבודק את הזכאות בהתאם לתנאים הקבועים בחוק. אומדן הטבות המס שניתנו מכוח מסלול זה בשנת המס 2008 הוא כשישה מיליארד שקלים חדשים.

מטבע הדברים, במהלך השנים חלים שינויים במדיניות הכלכלית ובמטרות שהיא נועדה להגשים. כדי שהחוק ישקף את המדיניות העדכנית וייתן מענה לאתגרים הכלכליים המשתנים, יש צורך בבחינה ובעדכון של ההסדרים הקבועים בו מזמן לזמן. בבחינה זו בולט הצורך להתאים את מדיניות התמריצים לתחרות הבין לאומית על השקעות הון.

בתחילת שנת 2010 מינו שר האוצר ושר התעשייה המסחר והתעסוקה ועדה לבחינת מדיניות הטבות המס והמענקים הניתנים לפי החוק, במטרה לגבש את הדרכים למיצוי המיטבי של התקציב המיועד לעידוד השקעות בתעשייה (להלן – הוועדה). בראש הוועדה עמד המנהל הכללי של משרד האוצר ובין חבריה היו מנכ"ל משרד

⁶⁵ ס"ח התשי"ט, עמ' 234; התש"ע, עמ' 279.

מטרת חוק זה היא עידוד השקעות הון ויוזמה כלכלית, באופן שבו תינתן עדיפות לחדשנות ולפעילות באזורי פיתוח, לשם –

דברי הסבר

שאינו אזור פיתוח א' – 8%. מפעל מועדף יסווג כ"מפעל מועדף מיוחד" על בסיס היקף הכנסותיה של החברה המועדפת, היקף הכנסותיו של המפעל, תכנית עסקית שבמימושה יהיה כדי לתרום תרומה מהותית לפעילות הכלכלית בישראל, ותנאים ומבחנים נוספים.

ה. על פי ההוראות בדבר תחילה, תחולה והוראות מעבר, תחילתם של ההסדרים המוצעים תהיה ביום כ"ה בטבת התשע"א (1 בינואר 2011) (להלן – יום התחילה), והם יחולו על הכנסה מועדפת שהופקה או נצמחה בידי חברה מועדפת החל ביום התחילה. לגבי מפעל שנכלל בתכנית שאישרה המינהלה עד היום שקדם ליום התחילה, שאינו מפעל שבחר במסלול הטבות חלופי לפי סימן ב בפרק השביעי לחוק, ומצוי בתקופת הצינון כהגדרתה המוצעת, יחולו הוראות החוק כנוסחן לפני התיקון המוצע, אלא שבתקופה האמורה במקום שיעור מס של 25% שאמור לחול על הכנסתו לפי הדין הקיים, יחולו שיעורי המס שלפי סעיף 126 לפקודה, כנוסחו בשנת המס שבה נדרשים אליו. בסופה של תקופת הצינון יהיה המפעל רשאי לבחור להמשיך ולהחיל עליו את הוראות החוק כנוסחן טרם התיקון או את הוראות החוק המוצע. לגבי הכנסות של חברה אשר ביצעה השקעה מזערית מזכה, כולה או חלקה, במפעל תעשייתי בהסתמך על הוראות הדין כנוסחו לפני התיקון המוצע, יחולו הוראות הדין הקיים, ובלבד שהיא בחרה בשנת מס שער שנת המס 2012 כשנת בחירה. חברה אשר חלות לגבי הכנסתה שהופקה לאחר יום התחילה הוראות הדין הקודם כאמור לעיל, תהיה רשאית לבקש כי יחולו לגביה ההסדרים החדשים, ובלבד שבמסגרת בקשתה הודיעה כי היא מוותרת על תחולת הדין הקודם (להלן – הודעת ויתור). לא תהיה זכות חזרה מהודעת ויתור. כדי לעודד חברות לוותר על תחולת הדין הישן ולחלק דיבידנדים מתוך הכנסה שחלות לגביה הוראותיו, מוצע לקבוע כי בהכנסתו החייבת של חבר בני אדם לא ייכלל דיבידנד ששולם מתוך הכנסה ששולם בשלה מס חברות לפי הוראות סעיפים 47 ו-51א לחוק, כנוסחו לפני תיקונו בתיקון המוצע, ובלבד שהחברה המחלקת מסרה הודעת ויתור עד יום י"ג בתמוז התשע"ה (30 ביוני 2015). דין זה יחול על מפעל שבחר במסלול הטבות חלופי, כהגדרתו בחוק המוצע.

סעיף 55 לפסקה (1)

סעיף 1 לחוק קובע, מאז חקיקתו, כך:

"מטרת חוק זה היא משיכת הון לישראל ועידוד יזמה כלכלית והשקעות הון-חוץ והון מקומי לשם –

(1) פיתוח כושר הייצור של משק המדינה, ניצול יעיל של אוצרותיה ויכלתה הכלכלית וניצול מלא של כושר ייצורם של מפעלים קיימים;

הגדרה אחידה בחוק למונח "מפעל תעשייתי". מכרה, מפעל להפקת מחצבים או מפעל לחיפוש או להפקת נפט לא ייחשבו למפעל תעשייתי לעניין החוק. לשם היעילות והאחידות ייקבע שהחלטה שתיתן רשות המסים בתחום סמכותה על סיווג המפעל כמפעל תעשייתי תחול גם לעניין בחינת זכאותו לקבלת מענק או הלוואה מכוח החוק, וכי מפעל תעשייתי שקיבל מענק או הלוואה לתכנית שאושרה לו בהתאם לחוק יסווג כמפעל תעשייתי גם לצורך מסלול ההטבות במס. כמו כן נקבע כי חברה בבעלות ממשלתית מלאה לא תהיה זכאית ליהנות מן ההטבות שבחוק.

ג. ההסדר שיחול לעניין מענקים לתעשייה יורחב גם לגבי השקעות שאינן בהון פיזי דווקא, אלא בתחומים נוספים שיש בהם כדי לפתח את התעשייה, כגון הכשרת עובדים ופיתוחם. מוצע להסמיך את שר האוצר ושר התעשייה המסחר והתעסוקה לקבוע, לפי הצעת מינהלת מרכז השקעות או בהתייעצות עמה, מסלולי מענקים חדשים, שיסדירו את ההרחבה האמורה.

ד. יבוטלו כל מסלולי ההטבות במס להשקעה במפעלים תעשייתיים, וייקבעו הסדרים חדשים, כלהלן:

1. חברה מועדפת תהיה זכאית לשיעור מס חברות מופחת ביחס לשיעורים הקבועים בפקודת מס הכנסה (להלן – הפקודה). לגבי הכנסה מועדפת שהפיק מפעל מועדף שבבעלותה מפעילותו בישראל. שיעור מס החברות על הכנסות מפעל מועדף מפעילותו באזור פיתוח א' יהיה 8% ושיעור מס החברות על פעילותו מאזור שאינו אזור פיתוח א' יהיה 12%. כמו כן, חברה מועדפת תהיה זכאית לפחת מואץ בשל נכסים יצרניים המשמשים מפעל מועדף שבבעלותה, בשיעורים ובתנאים הקבועים בסעיף 42 לחוק. נוסף על כך, על דיבידנד שחברה מועדפת תשלם ליחיד יחול שיעור מס של 15%, ואילו על חלוקת דיבידנד בין חברות יחולו ההסדרים הכלליים של הפקודה.

2. תיקבע הוראת שעה לשנות המס 2011 ו-2012 לגבי שיעורי המס על הכנסה מועדפת מפעילות מפעל מועדף שלפיה, שיעור מס החברות על הכנסה מפעילות מפעל מועדף באזור פיתוח א' יהיה 10% ובאזור שאינו אזור פיתוח א' – 15%.

3. ייקבע הסדר הטבות במס לחברה מועדפת לגבי הכנסתה שהופקה או נצמחה מפעילותו של מפעל מועדף שסווג כמפעל מועדף מיוחד. החברה תהיה זכאית לשיעור מס חברות מופחת ביחס לשיעורים הקבועים בפקודה ובחוק עידוד לעניין מפעל מועדף, וזאת לתקופה מוגבלת ובהתקיים תנאים נוספים. שיעור מס החברות על הכנסה מפעילות מפעל מועדף מיוחד באזור פיתוח א' יהיה 5% ובאזור

- (1) פיתוח כושר הייצור של משק המדינה;
- (2) שיפור יכולתו של המגזר העסקי להתמודד בתנאי תחרות בשווקים בין-לאומיים;
- (3) יצירת תשתית למקומות עבודה חדשים ובני-קיימא;

(2) בסעיף 1א –

- (א) אחרי המילים "בחוק זה" יבוא:

"חברה בבעלות ממשלתית מלאה" – כהגדרתה בחוק החברות הממשלתיות;

"חוק החברות הממשלתיות" – חוק החברות הממשלתיות, התשל"ה-1975⁶⁶;

"חוק לעידוד מחקר ופיתוח" – חוק לעידוד מחקר ופיתוח בתעשייה, התשמ"ד-1984⁶⁷;

"חוק מיסוי מקרקעין" – חוק מיסוי מקרקעין (שבח ורכישה), התשכ"ג-1963⁶⁸;

"חוק מס ערך מוסף" – חוק מס ערך מוסף, התשל"ו-1975⁶⁹;
- (ב) ההגדרה "מועצת מרכז ההשקעות" – תימחק;
- (ג) אחרי ההגדרה "המנהל" יבוא:

"הפקודה" – פקודת מס הכנסה⁷⁰;

"פקודת השותפויות" – פקודת השותפויות [נוסח חדש], התשל"ה-1975⁷¹;

(3) בסעיף 3 –

- (א) בפסקה (2), הסיפה החל במילים "או של נכס" – תימחק;

ד ב ר י ה ס ב ר

ההגדרה למונח "חברה בבעלות ממשלתית מלאה", מפנה להגדרה שבחוק החברות הממשלתיות, התשל"ה-1975, שהיא זו: "חברה שכל מניותיה הן בבעלות של אחד מאלה: המדינה; חברה שכל מניותיה הן בבעלות של המדינה; המדינה יחד עם חברה כאמור; המדינה או חברה כאמור יחד עם רשות מקומית".

נראה כי לא קיים עוד צורך במינויה של מועצת מרכז ההשקעות לעניין ביצוע הוראות החוק. לכן מוצע לבטל את ההגדרה של מועצה זו.

לפסקה (3)

סעיף 3 לחוק קובע את סוגי התכניות לעניין החוק. פסקאות (3) ו-(4) מעניקות מעמד של תכנית ל"השקעה של תושב חוץ בהונו של מפעל או בנכס" ול"הלוואה של תושב חוץ במטבע חוץ לפירעון במשך שבע שנים לפחות". מוצע

(2) שיפור מאזן התשלומים של המדינה, הקטנת היבוא והגדלת היצוא;

(3) קליטת עליה, חלוקה מתוכננת של האוכלוסיה על פני שטח המדינה ויצירת מקורות עבודה חדשים.

מוצע לעדכן את מטרות החוק כך שהדגש יושם על השגת יעדים של הגברת הצמיחה במגזר העסקי, שיפור התחרותיות של התעשייה הישראלית בשווקים הבין-לאומיים, יצירת מקורות תעסוקה בני קיימא ופיתוח פעילות באזורי הפריפריה, ומתן עדיפות למפעלים שפעילותם מתאפיינת בחדשנות.

לפסקה (2)

ההגדרות שמוצע להוסיפן נחוצות להוראות המוצעות בפרק זה.

⁶⁶ ס"ח התשל"ה, עמ' 132; התשס"ט, עמ' 179.

⁶⁷ ס"ח התשמ"ד, עמ' 100.

⁶⁸ ס"ח התשכ"ג, עמ' 156.

⁶⁹ ס"ח התשל"ו, עמ' 52.

⁷⁰ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 6, עמ' 120.

⁷¹ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 28, עמ' 549.

(ב) במקום פסקה (3) יבוא:

"(3) השקעה של מפעל תעשייתי אשר מגשימה את מטרות החוק, וזאת לפי מסלולים שקבעו השרים לפי סעיף 18ג";

(ג) פסקה (4) – תימחק;

(4) בסעיף 6, פסקה (3) – תימחק;

(5) בסעיף 7, במקום "ומועצת מרכז ההשקעות ויושב ראש שלה" יבוא "ויושב ראש שלה";

(6) בסעיף 8 –

(א) בסעיף קטן (א), המילים "ומועצת מרכז ההשקעות" – יימחקו, ובמקום "בשמך" יבוא "בשמה";

(ב) בסעיף קטן (ב), במקום "למינהלת מרכז ההשקעות, למועצת מרכז ההשקעות" יבוא "למינהלת מרכז ההשקעות";

(7) בסעיף 9 –

(א) בסעיף קטן (א) –

(1) במקום פסקה (1) יבוא:

"(1) נציג רשות המסים, שימנה שר האוצר";

(2) בפסקה (2), במקום "משרד האוצר" יבוא "אגף התקציבים במשרד האוצר";

(3) במקום פסקה (6) יבוא:

"(6) נציג משרד ראש הממשלה שימנה ראש הממשלה";

(4) אחרי פסקה (6) יבוא:

"(7) נציג ציבור בעל ניסיון או השכלה מתאימים, שימנה שר התעשייה, המסחר והתעסוקה, מבין מי שארגונים שעניינם התעשייה בישראל המליצו עליהם";

ד ב ר י ה ס ב ר

מקומו; נציג משרד האוצר, שימנה שר האוצר; ונציג משרד הכלכלה והתכנון, שימנה שר הכלכלה והתכנון. מוצע להחליף את מנהל רשות ההשקעות, שאינה קיימת עוד ושפעילותה שולבה במשרד האוצר, בנציג רשות המסים בישראל, לקבוע כי נציג משרד האוצר יהיה נציג אגף התקציבים במשרד האוצר, ולהחליף את נציג משרד הכלכלה והתכנון, שאינו קיים עוד, בנציג משרד ראש הממשלה. תיקונים אלה יביאו לידי ביטוי באופן מדויק את המצב היום.

עוד מוצע לצרף למינהלה נציג ציבור בעל השכלה וניסיון מתאימים, שימנה שר התעשייה המסחר והתעסוקה, מבין מועמדים שעליהם ימליצו ארגונים שעניינם התעשייה בישראל.

כמו כן מוצע להחיל על חברי המינהלה הוראות בדבר מניעת ניגוד עניינים, כמקובל.

למחוק פסקאות אלה ובכך לבטל את ההעדפה בהטבות הניתנת למשקיעי חוץ, שכן במציאות הגלובלית, שבה משקיעים ישראלים יכולים למצוא חלופות בחו"ל לביצוע השקעה מקומית, אין הצדקה לקיום העדפה מסוג זה.

מוצע להעניק מעמד של תכנית להשקעה המגשימה את מטרות החוק לפי המסלולים החדשים שקבעו השרים לפי סעיף 18ג המוצע בפסקה (17) להלן.

לפסקאות (4) עד (6) ו- (36)

אחת מרשויות מרכז ההשקעות כפי שנקבעו בסעיף 6 לחוק היא מועצת מרכז ההשקעות. מוצע לבטל את ההתייחסויות בחוק למועצה זו, אשר כאמור לעיל, מוצע לבטלה.

לפסקה (7)

סעיף 9(א) לחוק מונה את חברי מינהלת מרכז ההשקעות. בין השאר חברים במינהלה אלה: מנהל רשות ההשקעות ובהעדרו, מי ששר האוצר מינה להיות ממלא

(ב) במקום סעיף קטן (ג) יבוא:

"(ג) לא ימונה ולא יכהן נציג ציבור כחבר המינהלה מי שעלול להימצא, במישרין או בעקיפין, באופן תדיר, במצב של ניגוד עניינים בין תפקידו כחבר המינהלה לבין עניין אישי שלו או תפקיד אחר שלו.

(ד) חבר המינהלה יודיע ליושב הראש המינהלה אם נושא הנדון בישיבת המינהלה עלול להימצא, במישרין או בעקיפין, במצב של ניגוד עניינים בין כהונתו לבין עניין אישי שלו או לבין תפקיד אחר שלו, ויימנע מהשתתפות בדיון ומהצבעה בישיבה כאמור; הוראה זו לא תחול לגבי חבר המינהלה שהוא עובד המדינה בשל כך בלבד שתפקידו בשירות המדינה קשור לנושא הנדון בישיבה.

(ה) בסעיף זה –

"עניין אישי" – לרבות עניין אישי של קרובו של חבר המינהלה או של גוף שחבר המינהלה או קרובו הם בעלי עניין בו;

"קרוב" – בן זוג, הורה, הורי הורה, אח, צאצא, צאצא של בן זוג ובני זוגם של כל אחד מאלה, או אדם אחר הסמוך על שולחנו, וכן שותפו, מעבידו או עובדו;

"בעל עניין" – מנהל, עובד אחראי או מי שיש לו חלק העולה על 5% בהון או ברווחים של גוף כאמור;"

(8) בסעיף 10 –

(א) במקום פסקה (1) יבוא:

"(1) ליוזם ולארגן פעולות למען עידוד השקעות הון בישראל;"

(ב) בסופו יבוא:

"(5) להציע לשרים מסלולי תמיכה וכללים להפעלתם, לפי הוראות סעיף 18ג;

(6) לייעץ לממשלה בכל דבר הנוגע להגשמתה של מטרת חוק זה, בעניינים הנוגעים לתעשייה, ובמיוחד בדבר קווי היסוד לעידוד השקעות הון, דרכים לביצועם ותחיקה לעידוד השקעות הון;"

(9) סעיפים 12 עד 15 – בטלים;

(10) בסעיף 16 –

(א) במקום "דיוניה" יבוא "דיוניה";

ד ב ר י ה ס ב ר

לפסקה (8)

מסלולי תמיכה וכללים חדשים בהתאם לסעיף 18ג המוצע, וכן ייעוץ לממשלה בכל עניין הנוגע להגשמתה של מטרת החוק – תפקיד שניתן בחוק המקורי למועצת מרכז ההשקעות, שמוצע לבטלה.

לפסקאות (9), (10) ו-(12)

התיקונים המוצעים נדרשים בשל הביטול המוצע של מועצת מרכז ההשקעות. הסעיפים שמוצע לבטלם מובאים בנספח.

סעיף 10 לחוק המונה את תפקידי מינהלת מרכז ההשקעות. מוצע להחליף את פסקה (1) שבו, שבה נקבע התפקיד "ליוזם ולארגן פעולות למען עידוד השקעות הון חוץ והון מקומי ולמען עליית משקיעי הון וקליטתם בישראל, ולדאוג ליצירת התנאים הדרושים לכך" בנוסח התואם את המטרות הערכניות של החוק, ולהוסיף לתפקידי המינהלה את הסמכות להציע לאישור השרים

(ב) המילים "או של מועצת מרכז ההשקעות" – יימחקו;

(ג) במקום "להן" יבוא "לה";

(11) במקום סעיף 106 יבוא:

"תפקידי מינהלת 106. תפקידי מינהלת השקעות בתיירות, בעניינים הנוגעים לשקעות בתיירות למפעלים תיירותיים, יהיו –

(1) התפקידים המנויים בסעיף 10(1) עד (4);

(2) ליעץ לממשלה בכל דבר הנוגע להגשמתה של מטרת חוק זה, ובמיוחד בדבר קווי היסוד לעידוד השקעות הון, דרכים לביצועם ותחיקה לעידוד השקעות הון";

(12) בסעיף 106, במקום "11, 15 ו-16" יבוא "11 ו-16";

(13) אחרי סעיף 106 יבוא:

"תשלומים לחבר 106. חבר מינהלת השקעות בתיירות מקרב הציבור זכאי לקבל מאוצר המדינה את הוצאותיו שהוציא עקב השתתפותו בישיבות מינהלת השקעות בתיירות, לרבות הפסד שכר עבודה";

(14) בסעיף 18(א) –

(א) בפסקה (1), במקום "ובהתאם לסכומים שתוקצבו למטרה זו בתקציב המדינה לאשר את התכנית שהוגשה לה או חלק ממנה" יבוא "במסגרת התקציב שאושר לכך בחוק התקציב לאותה שנת תקציב, לאשר תכנית או חלק ממנה שהוגשה באותה שנת תקציב או בשנת התקציב שלפניה";

(ב) פסקה (2) – תימחק;

ד ב ר י ה ס ב ר

לפסקה (14)

לפסקה (11)

פסקאות (1) ו-2(2) בסעיף 18(א) לחוק קובעות כלהלן:

"(1) המינהלה רשאית, לפי שיקול דעתה, ובהתאם לסכומים שתוקצבו למטרה זו בתקציב המדינה לאשר את התכנית שהוגשה לה או חלק ממנה, אם ראתה שביצועה עשוי לסייע להגשמתה של מטרת חוק זה, ושרצוי לעודד הגשמתה על ידי מתן אישור;

(2) המינהלה רשאית לאשר תכנית כאמור בפסקה (1) עד יום כ"ד בטבת התשע"א (31 בדצמבר 2010);"

מוצע לקבוע כי המינהלה תוכל לאשר תכניות רק במסגרת התקציב המאושר לאותה שנה, וזאת רק על פי בקשות שהוגשו באותה שנת תקציב או בשנת התקציב הקודמת לשנת הדיון. תיקון זה נועד ליעיל את עבודת המינהלה.

מוצע לבטל את המגבלה המאפשרת אישור תכניות רק עד סוף שנת 2010.

סעיף 106 לחוק עוסק בתפקידיה של מינהלת ההשקעות התיירות, והוא קובע כי "תפקידי מינהלת השקעות בתיירות יהיו כמפורט בסעיפים 10 ו-13(1), בעניינים הנוגעים למפעלים תיירותיים". בפסקה (8) לעיל מוצע לתקן את סעיף 10 לחוק ולהוסיף בו תפקידים הנוגעים לתעשייה בלבד, ואילו את סעיף 13 לחוק מוצע, בפסקה (9) לעיל, לבטל. כדי להשאיר את תפקידי מינהלת מרכז השקעות בתיירות כפי שהיו ערב השינוי המוצע, יש לנסח מחדש את סעיף 106.

לפסקה (13)

סעיף 106 לחוק לפני תיקונו כמוצע בפסקה (12) החיל על מינהלת ההשקעות התיירות את הוראות סעיף 15 לחוק, המקנה לחברי המועצה זכות לקבל הוצאות. בשל ביטול המועצה מוצע לבטל את סעיף 15 שאליו מפנה סעיף 106 כאמור. הוספת סעיף 106 המוצע תשמר את המצב החוקי הקיים בעניין זה.

(א) בסעיף קטן (א) –

(1) ההגדרות "הפקודה", "חוק לעידוד מחקר ופיתוח", "מפעל מוטב" ו"תקופת ההטבות" – יימחקו;

(2) במקום ההגדרה "מפעל תעשייתי" יבוא:

"מפעל מועדף", "מפעל תעשייתי" – כהגדרתם בסעיף 51;

(ב) בסעיף קטן (ג) –

(1) בפסקת משנה (1), ברישה, במקום "בתקופת ההטבות" יבוא "לגבי מפעל שקיבל כתב אישור לפי סעיף 18 – בתקופה שנקבעה בכתב האישור, ובלבד שלא תפחת משבע שנים מהשנה הקובעת, ולגבי מפעל שקיבל כתב אישור לפי סעיף 18ג – בתקופה שנקבעה בכללים לפי הסעיף האמור";

(2) בפסקת משנה (2), במקום "מפעל מוטב או מפעל מאושר" יבוא "מפעל מוטב, מפעל מועדף, מפעל תעשייתי שבבעלות חברה בבעלות ממשלתית מלאה שמתקיימות בו הוראות סעיף 18א(ב) ו-(ג) לעניין היותו מפעל בריתחרות התורם לתוצר המקומי הגולמי, או מפעל מאושר";

(ג) בסעיף קטן (ד) –

(1) בפסקה (1), אחרי פסקת משנה (ד) יבוא:

"(ה) הכנסה ממחקר ופיתוח תעשייתי בעבור תושב חוץ, ובלבד שניתן לגביהם אישור מאת ראש המינהל למחקר ופיתוח תעשייתי";

(2) בפסקה (2), במקום "בשוק המסוים על פי" יבוא "בשוק המסוים, לצורך הוראות פרק שלישי זה בלבד, על פי";

(3) בפסקה (3), אחרי "בסעיף קטן (ג)(1)(ב) ו-(ג)" יבוא "לצורך הוראות פרק שלישי זה בלבד";

ד ב ר י ה ס ב ר

לפסקה (15)

ב. על פי ההסדר המוצע לא תהיה הגבלה על תקופת הזכאות להטבות מס בשל הכנסות ממפעלים תעשייתיים. לפיכך מוצע למחוק את המילים "בתקופת ההטבות" בסעיף 18א(ג)(1) לחוק. במקביל מוצע לקבוע כי מפעל מאושר יהיה חייב לעמוד בתנאים הקבועים בסעיף בתקופה שנקבעה בכתב האישור ולפחות במשך שבע שנים מהשנה הקובעת, בדומה לתקופה הנהוגה היום.

ג. על פי ההסדר המוצע, ההטבות הקבועות בחוק ימשיכו להינתן גם למפעלים שפעילותם מהווה יצוא עקיף, היינו, מפעלים המייצרים רכיב במוצר המיוצר על ידי מפעל תעשייתי אחר המקיים את תנאי היותו מפעל בריתחרות התורם לתוצר המקומי הגולמי. לפיכך מוצע לקבוע כי "מפעל תעשייתי אחר" בסעיף 18א(ג)(2) לחוק יהיה גם מפעל תעשייתי שבבעלות חברה ממשלתית מלאה, אף שהיא עצמה לא תהיה זכאית להטבות הקבועות בחוק עידוד בעקבות התיקון המוצע בפסקה (20) להלן.

בתיקון המוצע לחוק מוצע לעגן הסדר הטבות חדש למפעלים תעשייתיים, ולהותיר בעינו את הסדר ההטבות למפעלי תיירות. לפיכך, יש להתאים את הוראות סעיף 18א לחוק, הקובע מהם התנאים לאישור תכנית למפעל תעשייתי ולמפעל תיירותי, והמשמש גם כבסיס לבחינת זכאותם של מפעלים כאמור להטבות מס, להוראות ההסדר החדש, כדלקמן:

א. ההגדרות "הפקודה", "חוק לעידוד מחקר ופיתוח" יועברו לסעיף ההגדרות שבחוק. ההגדרות "מפעל מוטב" ו"תקופת ההטבות" – יימחקו, מהטעם שלאחר התיקון המוצע לא יהיה בהן עוד צורך. תימחק ההגדרה הקיימת בסעיף זה ל"מפעל תעשייתי" והיא תוחלף בהפניה להגדרה שבסעיף 51 לחוק.

(16) אחרי סעיף 18א יבוא:

18ב. "מענק באזור פיתוח א' נוסף על האמור בסעיף 18א, המינהלה לא תאשר תכנית או חלק ממנה לפי הוראות סעיף 18, לגבי מפעל תעשייתי, אלא אם כן הוא נמצא באזור פיתוח א'";

(17) אחרי סעיף 18ב יבוא:

"מסלולים נוספים 18ג. (א) השרים רשאים, לפי הצעת המינהלה או לאחר התייעצות עמה, להורות על סוגי השקעות של מפעלים תעשייתיים, שיקדמו את מטרת החוק, אשר בשלהם יינתנו מענקים או הלוואות, ובלבד שהמפעלים נמצאים באזור פיתוח א' ומתקיימות בהם הוראות סעיף 18א (בסעיף זה – מסלולים); לגבי כל אחד מן המסלולים יכללו ההוראות, בין השאר, את אלה:

- (1) יעדי המסלול לרבות הכשרת עובדים, פיתוחם והגדלת תפוקתם;
 - (2) שיעור המענק וההלוואה באחוזים מן ההשקעה של המפעל בהתאם לתכנית המאושרת, ובלבד שלא יעלה על האחוזים הקבועים בתוספת, ואולם רשאים השרים לקבוע, לגבי מסלול שלגביו מצאו טעם מיוחד לכך, אחוזי מענק והלוואה נוספים, עד 10%;
 - (3) תנאים לאישור תכניות;
 - (4) דרכים ומועדים להגשת תכניות לאישור;
 - (5) התנאים והמועדים לתשלום המענק או ההלוואה.
- (ב) כל מסלול יתקצב בתכנית נפרדת כמשמעה בחוק יסודות התקציב, התשמ"ה-1985.⁷²
- (ג) הוראות השרים לפי סעיף זה יפורסמו ברשומות.

ד ב ר י ה ס ב ר

לפסקה (16)

מוצע לקבוע כי הסיוע לפי המסלולים החדשים יינתן למפעלי תעשייה באזור פיתוח א' שהגישו תכנית השקעה בהתאם לתנאים שנקבעו בהם. לצורך כך ייקבעו תנאים ואמות מידה למתן המענקים או ההלוואות בכל מסלול. המסלולים יכול שיכללו סיוע במתן הכשרה מקצועית לעובדים, במתן כלים לביסוס פיתוח טכנולוגי בר-קיימא, בשדרוג טכנולוגי, בהשקעות לשמירת הסביבה ועוד.

כמו כן מוצע לקבוע כי לכל מסלול חדש יהיה אפשר לקבוע שיעורי מענק או הלוואה, ובלבד שלא יעלו על השיעורים הנקובים בתוספת לחוק – שמוצע להפוך אותם לעניין זה לשיעורים מרביים ולא קבועים – אלא אם כן מצאו השרים טעם מיוחד להגדיל את השיעור בלא יותר מ-10% נוספים.

מוצע לקבוע כי לא יהיה אפשר לאשר תכנית לפי החוק אלא למפעלים הפועלים באזור פיתוח א'. מטרת שינוי זה היא למקד את ההטבות הניתנות מכוח החוק באזורים המרוחקים ממרכז הארץ.

לפסקה (17)

מוצע להסמיך את שר התעשייה המסחר והתעסוקה ושר האוצר (להלן – השרים), לאשר מסלולים חדשים להגשמת מטרות החוק. הסיוע במסלולים אלה יינתן לפי תכניות שמנהלת מרכז ההשקעות תאשר. הסיוע יינתן בדרך של מענקים או הלוואות. המסלולים החדשים ייקבעו לפי הצעת המינהלה או לאחר התייעצות עמה ויפורסמו ברשומות.

⁷² ס"ח התשמ"ה, עמ' 60; התש"ע, עמ' 342.

(18) בסעיף 25, במקום סעיף קטן (ב) יבוא:

"(ב) הערר יוגש לוועדה שימנו השרים, אשר תדון בערר בהשתתפות המנהל ותחוזה את דעתה לשרים; הוועדה תמנה חמישה חברים, מהם שניים לפחות יהיו נציגי ציבור; המנהל וחברי המינהלה לא יהיו חברים בוועדה."

(19) בסעיף 40א, במקום ההגדרה "מפעל תעשייתי" יבוא:

"מפעל תעשייתי" – כהגדרתו בסעיף 51;"

(20) בסעיף 40ב, במקום הסיפה החל במילים "ובלבד שאם המפעל הוא מכרה" יבוא "ואולם –

- (1) חברה בבעלות ממשלתית מלאה, אגודה שיתופית שכל החברים בה הם חברות בבעלות ממשלתית מלאה, ושותפות שכל השותפים בה הם חברות בבעלות ממשלתית מלאה, לא יהיו זכאיות למענק;
- (2) אגודה שיתופית שבין החברים בה יש חברות בבעלות ממשלתית מלאה, או שותפות שבין השותפים בה יש חברות בבעלות ממשלתית מלאה, תהיה זכאית למענק חלקי לפי חלקם של החברים או השותפים, לפי העניין, שאינם חברה בבעלות ממשלתית מלאה;"

ד ב ר י ה ס ב ר

לפסקה (18)

"מפעל תעשייתי" שבסעיף 40א מפעלים שפעילותם חיפוש, הפקה וכרייה כאמור, אשר נכללו בה טרם התיקון, וכאמור – להפנות להגדרה אחידה שתיקבע בסעיף 51 לחוק.

לפסקה (20)

סעיף 40ב לחוק קובע מי הם הגופים הזכאים למענק השקעה. בסיפה שלו נקבע סייג כלהלן: "ובלבד שאם המפעל הוא מכרה או מפעל אחר להפקת מחצבים, או מפעל לעיבוד מחצבים שהופקו בישראל, טעון מתן המענק אישורם של השרים." עם תיקון ההגדרה "מפעל תעשייתי" באופן שלא יכלול מפעלים כאלה, מוצע למחוק סיפה זו. עוד מוצע לקבוע כי חברה בבעלות ממשלתית מלאה, אגודה שיתופית שכל החברים בה הם חברות כאלה, ושותפות שכל השותפים בה הם חברות כאלה, לא יהיו זכאיות למענק. זאת, מאחר שלחברה ממשלתית אין אפשרות להעתיק את פעילותה אל מחוץ לגבולות ישראל, אלא בהסכמת הממשלה, ועל כן אין טעם לתמרץ אותה, באמצעות הטבות כלכליות, להשאיר את פעילותה בישראל. נוסף על כך, תמריצים ממשלתיים לחברה ממשלתית ישובו בסופו של דבר למדינה, אם כדיבידנד ואם כהגדלת ערך החברה שבבעלות המדינה, וזאת במקום לתקצב פעילויות אחרות. לגבי אגודה שיתופית שבין החברים בה יש גם חברות בבעלות ממשלתית מלאה, ושותפות שבין השותפים בה יש גם חברות בבעלות ממשלתית מלאה, מוצע לקבוע כי הן יהיו זכאיות למענק חלקי לפי חלקם של החברים או השותפים, לפי העניין, שאינם חברה בבעלות ממשלתית מלאה.

סעיף 25(א) לחוק קובע כי מי שחולק על החלטת המינהלה או המנהל לפי סעיפי החוק המנויים בו, רשאי לערור עליה לפני השרים. סעיף קטן (ב) מורה לאמור:

"(ב) הערר יוגש לוועדה של חמישה שימנו השרים, ולא יהיו חברים בה המנהל וחברי המינהלה; בוועדה הדנה בערר על החלטת מינהלת מרכז ההשקעות יכול שיהיו חברים חברי מועצת מרכז ההשקעות, ובלבד שלפחות שניים מהם יהיו נציגי ציבור; הוועדה תדון בערר בהשתתפות המנהל ותחוזה דעתה לשרים."

בשל ביטול מועצת מרכז ההשקעות, מוצע לבטל את ההתייחסות אליה ולנסח מחדש את הסעיף.

לפסקה (19)

בסעיף 40א לחוק מובאות הגדרות המשמשות לפרק השישי לחוק הדרן במענקים. ההגדרה "מפעל תעשייתי" שבו כוללת מכרה או מפעל אחר להפקת מחצבים, שאינו מפעל לחיפוש או להפקה של נפט. מוצע להחליף הגדרה זו בהפניה להגדרה אחידה שתיקבע בסעיף 51 לחוק ותחול הן לעניין מסלול המענקים והן לעניין מסלול ההטבות במס. ההגדרה המוצעת שם מבוססת על עבודת הוועדה שבחנה את דמותו של המפעל התעשייתי אשר עירוד השקעות בו עולה בקנה אחד עם המדיניות הכלכלית הערכנית. הוועדה מצאה כי כיום אין צורך לעודד באמצעות מענקים מפעלים לכרייה, להפקת מחצבים ולחיפוש נפט ולהפקת, אשר אין אפשרות מעשית להעקת פעילותם, ועל כן מתן הטבות להם איננו מוצדק. לפיכך מוצע למעט מההגדרה

(א) בסעיף קטן (א)(1), בסופו יבוא:

”ו) ההוצאות שהוציא בעל מפעל מאושר לביצוע השקעה בהתאם לתכנית מאושרת לפי סעיף 3(3); לעניין זה יחולו ההוראות לפי סעיף 18ג(א)(2) לגבי שיעור המענק;”

(ב) בסעיף קטן (ג)(2), במקום פסקת משנה (ב) יבוא:

”(ב) מפעל לעיבוד מחצבים;”

(22) בסעיף 40ח(א)(1), אחרי ”או הציוד להשכרה או לייצורם” יבוא ”או את ההוצאות כאמור בסעיף 40ג(א)(1)”;
(23) במקום סעיף 40יא יבוא:

”יתור של מפעל 40יא. מענק השקעה לא ישולם למפעל תיירותי שבחר במסלול תיירותי על מענק הטבות חלופי על פי סימן ב' לפרק השביעי.”

(24) בפרק השביעי, בכותרת סימן א', בסופה יבוא ”שהוא מפעל תיירותי”;

(25) בסעיף 41 –

(א) במקום כותרת השוליים יבוא ”תחולה והגדרות”;

(ב) האמור בו יסומן ”(ב)”, ובו, במקום פסקה (1) יבוא:

”(1) לכל מונח תהיה המשמעות שיש לו בפקודה;”

ד ב ר י ה ס ב ר

לפסקה (21)

לפסקת משנה (א)

התכנית והוצאת ”ההוצאות לרכישת נכסי המפעל או הציוד להשכרה או לייצורם”. בהתאם לתיקון המוצע בפסקה (21)א, מוצע לקבוע כי התשלום בשל תכנית להשקעה לפי מסלול שנקבע לפי סעיף 18ג המוצע יינתן למפעל לאחר הוצאת ההוצאות לביצועה.

לפסקה (23)

סעיף 41יא לחוק קובע כי ”מענק השקעה לא ישולם למי שבחר במסלול הטבות חלופי על פי סעיף 51”. על פי הצעת חוק זו, הסדרי ההטבות הקבועים בחוק לגבי מפעלים בתחום התיירות ייוותרו על כנם גם לאחר התיקון המוצע, ולכן מוצע להותיר הוראה זו על כנה לגבי מפעל תיירותי אשר בחר במסלול ההטבות החלופי הקבוע בסימן ב' לפרק שביעי לחוק. עם זאת, על פי ההסדר החדש המוצע, לא תהיה מניעה, כי מפעל תעשייתי יהיה זכאי למענק לצד הטבות במס שייקבעו בסימן ב' לפרק השביעי, כמוצע בפסקה (32) להלן. לפיכך מוצע לקבוע בסעיף 40יא לחוק כי מענק השקעה לא ישולם למפעל תיירותי שבחר במסלול הטבות חלופי על פי סימן ב' לפרק השביעי.

לפסקאות (24) ו-(25)

כותרתו של סימן א' בפרק השביעי לחוק היא ”ההטבות במס בשל מפעל מאושר”. מוצע לקבוע כי מסלול ההטבות במס שבסימן א' יחול רק לגבי מפעלים תיירותיים. מפעלים תעשייתיים אשר קיבלו מענק יהיו רשאים לבקש גם הטבות מס בהתאם להוראות ההסדר החדש שיענן

סעיף 40ג לחוק קובע הוראות לעניין חישוב סכומו של מענק השקעה. מוצע להוסיף בו הוראה לעניין תכנית מאושרת לפי סעיף 3(3) לחוק – תכנית להשקעה לפי מסלול שנקבע לפי סעיף 18ג לחוק המוצע, ולקבוע כי המענק יהיה באחוזים מתוך ההשקעה שבוצעה בהתאם לתכנית המאושרת כאמור ולהפנות אל ההוראה שבסעיף 18ג(א)(2) המוצע בעניין שיעור המענק.

לפסקת משנה (ב)

סעיף 40ג(ג) לחוק וסעיף 3 לתוספת קובעים שיעור מענק של עד 30% למפעלים שמיקומם דרומית לקו הרוחב 100, למעט מפעלים כמפורט בפסקת משנה (2). פסקת משנה (2) ממעטת ”מכרה או מפעל אחר להפקת מחצבים או לעיבודם”. מוצע להחליפה באופן שתימחק ממנה ההתייחסות למכרה ולמפעל אחר להפקת מחצבים, שכן, מפעלים אלה ממילא אינם זכאים לקבלת הטבות בהתאם לתיקון, ועם זאת להבהיר כי לא יחול שינוי לגבי מפעל בנגב העוסק בעיבוד מחצבים. התוצאה היא שמפעל כאמור יהיה זכאי למענק בשיעור הקבוע לאזור פיתוח א', ככל שהוא נמצא באזור פיתוח א'.

לפסקה (22)

סעיף 40ח לחוק קובע את המועדים לתשלום המענק למפעל מאושר, ומתנה אותו, בין השאר, בהוכחת ביצוע

(ג) לפני סעיף קטן (ב) האמור יבוא:

"(א) הוראות סימן זה יחולו רק על מפעל מאושר שהוא מפעל תיירותי בהגדרתו בסעיף 440א;"

(26) בסעיפים 42 ו-43, בכל מקום, במקום "סעיף 11(1)(ט) לפקודה" יבוא "סעיף 21 לפקודה";

(27) בסעיף 51 –

(א) ברישה, אחרי "בסימן זה" יבוא "ובסימנים 11 ו-22";

(ב) בהגדרה "אזור", "מתקן תיירותי ללינה", "חוק לעידוד מחקר ופיתוח", "ראש המינהל לפיתוח תעשייתי", "המילים" "מתקן תיירותי ללינה", "חוק לעידוד מחקר ופיתוח" – יימחקו;

(ג) במקום ההגדרה "הכנסה מוטבת" יבוא:

"הכנסה מוטבת" – ההכנסה ממפעל מוטב, בניכוי הנחות שניתנו, ובלבד שההכנסה הופקה או נצמחה ממתן שירותי תיירות במהלך עסקיו הרגיל;

(ד) אחרי ההגדרה "הכנסה מוטבת" יבוא:

"הכנסה מועדפת" – הכנסה ממפעל מועדף, כמפורט להלן, בניכוי הנחות שניתנו, ובלבד שההכנסה הופקה או נצמחה במהלך עסקיו הרגיל של המפעל מפעילותו בישראל:

ד ב ר י ה ס ב ר

1. ההגדרה "אזור", "מיתקן תיירותי ללינה", "חוק לעידוד מחקר ופיתוח", "ראש המינהל לפיתוח תעשייתי" מפנה להגדרת מונחים אלה בסעיף 18א(א) לחוק. בהתאם לתיקון סעיף 18א(א) המוצע בפסקה (15) לעיל, מוצע גם כאן למחוק את המילים "חוק לעידוד מחקר ופיתוח". כמו כן מוצע למחוק כאן את המילים "מיתקן תיירותי ללינה", ולהוסיף הגדרה ל"מפעל תיירותי" שתפנה להגדרה "מתקן תיירותי ללינה" שבסעיף 18א.

2. ההגדרה "מפעל מוטב" תצומצם ותכלול אך ורק מפעלים תיירותיים, ובהגדרות "הכנסה מוטבת" ו"חברה מוטבת" ייערכו ההתאמות הנדרשות.

3. תיוסוף הגדרה של "מפעל מועדף", ולפיה מפעל כאמור הוא מפעל תעשייתי שמתקיימות בו הוראות החוק לעניין היותו מפעל ברי-תחרות התורם לתוצר המקומי הגולמי או שהוא מפעל ברי-תחרות בתחום האנרגיה המתחדשת.

4. תיוסוף הגדרה של "חברה מועדפת" שהיא חברה בעלת מפעל מועדף, שאינה חברה בבעלות ממשלתית מלאה, וכן שותפות שאינה שותפות שכל החברות השותפות בה הן חברות בבעלות ממשלתית מלאה, ואשר מתקיימים בה כמה תנאים נוספים. חברה כזו תהיה זכאית להטבות במס.

בסימנים 11 ו-22 לחוק (פסקה 32) להלן. לפיכך מוצע לתקן את כותרת הסימן ולהוסיף בסעיף הראשון שבו הוראה ולפיה סימן א' מסדיר הטבות במס רק בשל מפעל מאושר שהוא מפעל תיירותי. לשונה של פסקה (1) היא "תהא לכל מונח המשמעות שיש לו בפקודת מס הכנסה (בפרק זה – הפקודה)", והחלפת הפסקה היא בגדר שינוי ניסוח בלבד, לאחר שעל פי המוצע בפסקה (2) לעיל, הפקודה תוגדר בסעיף 1א לחוק.

לפסקה (26)

סעיפים 42 ו-43 לחוק עוסקים בפחת מואץ ופחת בשל בלאי בלתי רגיל במפעל מאושר, והם כוללים הפניה לסעיף 11(1)(ט) לפקודה. ההוראות בעניין ניכוי פחת על נכסים מצויות בסעיף 21 לפקודה, ומוצע להתאים את ההוראות החוק לכך.

לפסקאות (27) עד (30)

בהתאם להסדר החדש המוצע בתיקון זה, סימן ב' בפרק השביעי לחוק יחול לגבי מפעלי תיירות בלבד, ויייוספו לפרק זה סימנים 11 ו-22 לחוק, שבהם יעוגנו הסדרי הטבות במס למפעלים תעשייתיים. לשם כך יש לערוך שינוי מקיף בסעיף 51 לחוק, שבו ירוכזו ההגדרות הנדרשות לשלושת הסימנים האמורים, כדלקמן:

- (1) הכנסה ממכירת מוצרים שיוצרו באותו מפעל, לרבות רכיביהם שיוצרו במפעל אחר, והכל למעט מרכיביהם שמקורם במכרה, במפעל אחר להפקת מחצבים או במפעל לחיפוש או להפקה של נפט; לעניין זה, "נפט" – כהגדרתו בחוק הנפט, התשי"ב-1952⁷³;
 - (2) הכנסה ממכירת מוצרים שהם מוליכים למחצה, שיוצרו במפעל אחר, שאינו בבעלות קרובו של בעל המפעל, על פי ידע שפותח במפעל;
 - (3) הכנסה ממתן זכות לשימוש בידע או בתוכנה שפותחו במפעל, וכן הכנסה מתמלוגים שהתקבלו בשל שימוש כאמור שהמנהל אישר שהיא נלווית לפעילות הייצורית של המפעל המועדף בישראל;
 - (4) הכנסה משירות נלווה למכירות כאמור בפסקאות (1) ו-(2), וכן משירות נלווה לזכות השימוש בידע או בתוכנה או לתמלוגים כאמור בפסקה (3);
 - (5) הכנסה ממחקר ופיתוח תעשייתי בעבור תושב חוץ, ובלבד שניתן לגביהם אישור מאת ראש המחקר למינהל ופיתוח תעשייתי;
- ובלבד שלגבי חברה מועדפת שהיא שותפות שבין החברות השותפות בה יש חברה בבעלות ממשלתית מלאה, ולגבי חברה מועדפת שהיא אגודה שיתופית שמחילה עליה את הוראות סעיפים 61 או 62 לפקודה, ושבין חברה יש חברה בבעלות ממשלתית מלאה – יראו כהכנסה מועדפת רק את חלק ההכנסה כאמור המיוחס לחברות שאינן חברות בבעלות ממשלתית מלאה⁷⁴;
- (ה) בהגדרה "הרחבה" –
- (1) ברישה, אחרי "של מפעל" יבוא "תיירותי";
 - (2) במקום פסקה (1) יבוא:
- "(1) הרחבה או הוספה של בניין, לשם הגדלת מספר הלינות במפעל התיירותי";

ד ב ר י ה ס ב ר

5. תיווסף הגדרה של "הכנסה מועדפת" שהיא הכנסה מן הסוגים המפורטים בהגדרה, שהופקה או נצמחה מפעילותו הייצורית בישראל של מפעל מועדף. לגבי הכנסה זו יחולו שיעורי מס מוטבים, לפי סימנים ב' או 22 המוצעים. מאחר שמוצע להחריג מפעלים להפקת מחצבים מגדר החוק, מוצע לקבוע כי לא תינתן הטבה לגבי חלק ההכנסה שנובע ממרכיבים שמקורם במכרה או במפעל אחר להפקת מחצבים. יש להבהיר שהכוונה היא למעט רק את חלק ההכנסה שמקורו במשאב הטבע עצמו, ולא את ההכנסה שנובעת מפעולת העיבוד שנעשתה באותו מרכיב, ככל שנעשתה. נוסף על כך ההגדרה המוצעת כוללת הוראת ייחוס ולפיה בשותפות שבין החברות השותפות בה יש גם חברה בבעלות ממשלתית מלאה, יראו כהכנסה מועדפת רק את אותו חלק מההכנסה המיוחס לחברות שאינן חברות בבעלות ממשלתית מלאה. הוראת ייחוס כאמור תחול גם
6. ההגדרות "הרחבה" ו"השקעה מזערית מזכה" יתוקנו בהתאם להסדר המוצע ולפיו הצורך בביצוע השקעה מזערית מזכה כתנאי לזכויות בהטבות מס יחול רק לגבי מפעלי תיירות, ולא לגבי מפעלי תעשייה. גם ההגדרה "מפעל קשור" תתוקן כך שתחול על מפעלי תיירות בלבד. התנאים בדבר מיקום נפרד והיקף העובדים החדשים מצויים גם בחוק הקיים, בפסקאות (א) (3) ו-(4) בסיפה שאותה מוצע להחליף. הגדרה זו רלוונטית לעניין חישוב השיעור המזכה משווי כלל הנכסים היצרניים של המפעל ולעניין חישוב הפרש ההרחבה, ולפיכך לא יהיה בה צורך ביחס למפעלים תעשייתיים.

⁷³ ס"ח התשי"ב, עמ' 322.

- (ו) בהגדרה "השקעה מזערית מזכה" –
- (1) ברישה, המילים "ובמפעל תעשייתי – למעט השקעה בבניינים" – יימחקו;
- (2) בפסקה (2)(ב), המילים "ולענין מפעל תעשייתי – למעט משוויים של בניינים" – יימחקו;
- (ז) ההגדרה "חברה בהשקעת חוץ" – תימחק;
- (ח) אחרי ההגדרה "חברה מוטבת" יבוא:
- "חברה מועדפת" – חברה שהתאגדה בישראל, שאינה חברה בבעלות ממשלתית מלאה, וכן שותפות הרשומה לפי פקודת השותפויות ששותפות בה רק חברות שהתאגדו בישראל, שאינה שותפות שכל החברות ששותפות בה הן חברות בבעלות ממשלתית מלאה, ומתקיימים בחברה או בשותפות, לפי העניין, כל אלה:
- (1) היא בעלת מפעל מועדף;
- (2) השליטה על עסקיה וניהולם מופעלים בישראל;
- (3) סעיפים 64א ו-164א לפקודה אינם חלים עליה והיא אינה קיבוץ כהגדרתו בסעיף 54 לפקודה;
- (4) היא מנהלת בשנת המס פנקסים קבילים ומגישה דוחות, לפי חוק זה ולפי הוראות הפקודה;
- (5) היא ובעל תפקיד בה כהגדרתו בסעיף 119א(ד) לפקודה לא הורשעו בעשר השנים שקדמו לשנת המס שלגביה מתבקשות ההטבות, בעבירה כמפורט להלן:
- (א) עבירה לפי סעיפים 216, 216א, 216ב, 217 עד 220 ו-224א לפקודה;
- (ב) עבירה לפי סעיפים 117, 117א עד 120 לחוק מס ערך מוסף;
- (ג) עבירה לפי סעיפים 98, 98א עד 99 לחוק מיסוי מקרקעין;

ד ב ר י ה ס ב ר

7. ההגדרה "חברה בהשקעת חוץ" תימחק, במקביל למחיקת הסעיפים המקנים הטבות מיוחדות לחברה כזו, כמוצע בפסקה (33) להלן.
8. מן ההגדרה "מפעל תעשייתי" ימועט, נוסף על מפעל חקלאי הממועט ממנה בהגדרה הקיימת, כל אחד מאלה: מכרה; מפעל אחר להפקת מחצבים; מפעל לחיפוש או להפקה של נפט. ההחרגה המוצעת מבוססת על עבודת הוועדה אשר בחנה את דמותו של המפעל התעשייתי אשר עידוד השקעות בו עולה בקנה אחד עם המדיניות הכלכלית הערכנית ומצאה כי כיום אין צורך לעודד מפעלים לכרייה, להפקת מחצבים ולחיפוש נפט והפקתו, אשר אין אפשרות מעשית להעתקת פעילותם.
9. פסקה (4) בסעיף 51א(א) עוסקת בתנאים לפטור ממס למפעל תעשייתי. מוצע למחוק אותה ואת סעיפים קטנים (ג) ו-(ד) שבסעיף 51א, הקשורים אליה, וכן את ההפניה אליה המופיעה בסעיף 51ח לחוק. וזה נוסח ההוראות בסעיף 51א שמוצע למחק:
- (4) היה המפעל המוטב מפעל תעשייתי הנמצא באזור פיתוח א' – תהיה החברה זכאית לפטור ממס ובלבד שמתקיימים כל אלה:
- (א) ההשקעה המזערית המזכה לגבי המפעל המוטב לא פחתה מ־900 מיליון שקלים חדשים, ולענין מפעל מוטב המצוי באזור מזכה – לא פחתה מ־600 מיליון שקלים חדשים;
- (ב) סך ההכנסות של החברה, ואם הכנסתה כלולה בדוח מאוחד לפי כללי חשבונאות מקובלים – סך ההכנסות על פי הדוח האמור, היה 20 מיליארד שקלים חדשים או יותר, בשנת המס שקדמה לשנת המס שבה החלה ההשקעה המזערית המזכה, או לפי הממוצע השנתי של שלוש שנות המס שקדמו לשנה זו, ולענין מפעל מוטב המצוי באזור מזכה – סך ההכנסות כאמור של החברה או על פי הדוח המאוחד האמור בתקופה האמורה היה 13 מיליארד שקלים חדשים או יותר.

(ט) בהגדרה "מפעל מוטב", במקום "מפעל תעשייתי או מפעל תיירותי ללינה" יבוא "מפעל תיירותי", במקום "סעיף 18(ב) ו-(ג)" יבוא "סעיף 18(ב) ו-(ג)(3)" והמילים "או מפעל ברי-תחרות בתחום האנרגיה המתחדשת" – יימחקו;

(י) אחרי ההגדרה "מפעל מוטב" יבוא:

"מפעל מועדף" – מפעל תעשייתי שמתקיימות בו הוראות סעיף 18(ב) ו-(ג) לענין היותו מפעל ברי-תחרות התורם לתוצר המקומי הגולמי או מפעל ברי-תחרות בתחום האנרגיה המתחדשת";

(יא) בהגדרה "מפעל קשור", במקום הסיפה החל במילים "ואולם לא יראו כמפעל קשור" יבוא "ואולם לא יראו כמפעל קשור מפעל כאמור בפסקאות (1) עד (3) שהיובח להנחת דעתו של פקיד השומה שהוא ממוקם בנפרד מהמפעל האחר וש-60% או יותר מעובדיו, אך לא פחות מעשרה עובדים, הם עובדים חדשים";

(יב) אחרי ההגדרה "מפעל קשור" יבוא:

"מפעל תיירותי" – מיתקן תיירותי ללינה כהגדרתו בסעיף 18(א);

(יג) בהגדרה "מפעל תעשייתי", במקום "למעט מפעל חקלאי" יבוא "למעט כל אחד מאלה: מכרה, מפעל אחר להפקת מחצבים, מפעל לחיפוש או להפקה של נפט כהגדרתו בחוק הנפט, התשי"ב-1952, ומפעל חקלאי";

(28) בסעיף 51א –

(א) בסעיף קטן (א), פסקה (4) – תימחק;

(ב) סעיפים קטנים (ג) ו-(ד) – בטלים;

(29) בסעיף 51ב –

(א) בסעיף קטן (ג), פסקה (3) – תימחק;

(ב) בסעיף קטן (ד), בכל מקום, במקום "הכנסה מועדפת" יבוא "הכנסה מדיבידנד מוטב" ובמקום "שהכנסתה מועדפת" יבוא "שהכנסתה מדיבידנד מוטב";

(30) בסעיף 51א, המילים "ובסעיף 51א(4)" – יימחקו;

(31) בסעיף 51ט –

(א) בסעיף קטן (א), במקום "לפי סימן זה" יבוא "לפי סימן זה, לפי סימן ב' או לפי סימן 22", אחרי "מתום שנת הבחירה" יבוא "או מתום שנת המס שלגביה החילה את הוראות סימן ב', לפי הענין" ובמקום הסיפה החל במילים "או הסייגים האמורים" יבוא "או הסייג האמור בהגדרה "מפעל קשור" שבסעיף 51";

ד ב ר י ה ס ב ר

הקבועים בפסקאות (א) ו-(ב) לענין מפעל מוטב הנמצא באזור פיתוח א' שאינו באזור מוכה;

(2) שהוראות פסקה זו יחולו על מפעל מוטב באזור פיתוח א', בהתקיים התנאים הקבועים בפסקאות משנה (א) ו-(ב) לענין מפעל באזור מוכה, והכל בתנאים ובתיאומים שקבעו;

לפסקה (31)

לפסקת משנה (א)

התיקונים המוצעים בסעיף קטן (א) של סעיף 51ט לחוק, שעניינו, בין השאר, במתן אישור מראש לסיווג מפעל

(ג) לענין פסקה זו, "אזור מוכה" – אזור המצוי מדרום לקו רוחב 075 או מצפון לקו רוחב 258;

(ד) השרים רשאים להורות, מטעמים מיוחדים שיירשמו, אם מצאו על בסיס חוות דעת כלכלית שהוגשה להם לענין זה, שההשקעה תתרום תרומה מהותית לתוצר המקומי הגולמי, לפעילות הכלכלית ולתעשייה בישראל, כל אחד מאלה;

(1) שהוראות פסקה זו, יחולו על מפעל מוטב שאינו באזור פיתוח א', בהתקיים התנאים

(ב) בסעיף קטן (ה), אחרי "מטעמים" יבוא "מיוחדים" והמילים "שלא תעלה על 30 ימים" – יימחקו.

(ג) בסעיף קטן (ו), במקום "במועד האמור בסעיף קטן (ה)" יבוא "עד תום התקופה הקבועה בסעיף קטן (ה), לרבות תקופה שהוארכה";

(32) אחרי סעיף 51 יבוא:

"הכרה באישורים לעניין סיווג מפעל תעשייתי (א) מפעל שקיבל ממנהל רשות המסים אישור לפי סעיף 51 כי הוא ממלא אחר התנאים האמורים בהגדרה "מפעל תעשייתי", תראה אותו המינהלה כמפעל תעשייתי גם לעניין קבלת הלוואה או מענק לפי חוק זה.

(ב) מפעל תעשייתי שהמינהלה אישרה לו תכנית ושקיבל מענק או הלוואה לפי חוק זה בשיעור שאינו נמוך מ-10% מגובה המענק או ההלוואה על פי התכנית, יראה אותו מנהל רשות המסים כמפעל תעשייתי גם לעניין קבלת הטבות במס לפי סימן ב' לפרק זה.

(ג) הוראות סעיפים קטנים (א) ו-(ב) לא יחולו בכל אחד מן המקרים האלה:

(1) חלפו 5 שנים מיום מתן האישור;

(2) הנסיבות המהותיות הנוגעות לאישור השתנו;

(3) נמצא כי לגורם המאשר לא נמסר פרט מהותי מהפרטים שנדרשו לאישור או מסמך מהותי מהמסמכים שנדרשו לאישור;

(4) נמצא כי לגורם המאשר נמסר פרט כוזב, שגוי או מטעה.

ד ב ר י ה ס ב ר

(ו) לא ניתנה החלטת מנהל רשות המסים בבקשה שהוגשה לפי סעיף זה במועד האמור בסעיף קטן (ה), יראו בכך אישור כי המפעל נושא הבקשה עומד בתנאים הקבועים בסעיף קטן (א) שלגביהם התבקש האישור.

מוצע לקבוע כי מנהל רשות המסים רשאי להאריך את המועד הקבוע בחוק למתן החלטת מיסוי, מטעמים מיוחדים, בלא תחימת תקופת הארכה כאמור בזמן.

לפסקה (32)

לסעיף 51 המוצע

מוצע לקבוע כי מפעל שקיבל אישור ממנהל רשות המסים לסיווגו כמפעל תעשייתי יוכר ככזה גם על ידי המינהלה לצורך קבלת הלוואה או מענק לפי החוק, ומפעל תעשייתי שתכניתו אושרה ואשר קיבל מענק או הלוואה בשיעור שאינו נמוך מ-10% מגובה המענק או ההלוואה שאושרו לו לפי התכנית, יוכר על ידי מנהל רשות המסים כמפעל תעשייתי לצורך קבלת הטבות במס. הכרה הדדית כזו תקדם את היעילות, האחידות והפשטות ביישומו של החוק, ואולם מוצע לסייג את ההכרה כמוצע לעיל ולקבוע כי היא לא תחול אם חלפו 5 שנים מיום מתן האישור, אם הנסיבות

כמפעל תעשייתי, נועדו להחיל את הוראותיו של סעיף זה גם על הסימנים ב' ו-ב' המוצעים להלן.

וזוה נוסחו של סעיף 51(א):

"(א) חברה המבקשת הטבה לפי סימן זה רשאית לפנות למנהל רשות המסים לא יאוחר מתום שישה חודשים מתום שנת הבחירה, ולבקש אישור מראש כי מפעל שבבעלותה או מפעל שבכוננתה להקים או להרחיב, ממלא אחר התנאים האמורים בהגדרה "מפעל תעשייתי" או הסייגים האמורים בפסקה (א)(1) עד (3) של ההגדרה "מפעל קשור", שבסעיף 51.

לפסקאות משנה (ב) ו-(ג)

סעיפים קטנים (ה) ו-(ו) של סעיף 51 מורים לאמור:

"(ה) מנהל רשות המסים יודיע לחברה המבקשת את החלטתו ואת נימוקיו בתוך 90 ימים מהיום שנמסרה לו הבקשה וכל המסמכים האמורים בסעיף קטן (ג), ואולם רשאי הוא, מטעמים שיירשמו, להאריך את התקופה לתקופה נוספת שלא תעלה על 30 ימים, ובלבד שהודיע על כך לחברה המבקשת לפני תום תקופת 90 הימים.

סימן ב1: הטבות במס בשל מפעל מועדף

הטבות במס 1051. על אף האמור בסעיף 126(א) לפקודה, חברה מועדפת זכאית כי לגבי הכנסתה המועדפת יוטל מס חברות בשיעורים כמפורט להלן:

(1) נמצא המפעל המועדף באזור פיתוח א' – 8%;

(2) נמצא המפעל המועדף באזור שאינו אזור פיתוח א' – 12%.

פחת מואץ 1051. חברה מועדפת זכאית לפחות מואץ, בשיעורים ובתנאים הקבועים בסעיף 42, בשל נכסים יצרניים המשמשים את המפעל המועדף, ובלבד שסך כל הפחת שינוכה לא יעלה על המחיר המקורי של הנכס.

חלוקת דיבידנד 1051. על אף האמור בסעיף 125 לפקודה, על דיבידנד ששולם מתוך הכנסה מועדפת יחול שיעור מס של 15%.

סימן ב2: הטבות במס חברות בשל מפעל מועדף מיוחד

הגדרות 1051. בסימן זה –

”המנהלים” – המנהל הכללי של משרד האוצר, המנהל הכללי של משרד התעשייה המסחר והתעסוקה ומנהל רשות המסים;

”תקופת הזכאות להטבות” – כמשמעותה בסעיף 51כב.

מפעל מועדף מיוחד 1051. (א) מפעל מועדף שהתקיימו בו, לגבי שנת מס כלשהי, כל התנאים האמורים בפסקאות (1) עד (3), יהא מפעל מועדף מיוחד ויחולו עליו הוראות סעיפים 1051כא עד 1051כג –

(1) סך ההכנסה המועדפת של המפעל היה 1.5 מיליארד שקלים חדשים או יותר;

ד ב ר י ה ס ב ר

כי שיעור המס שיחול על דיבידנד המשתלם ליחיד מתוך הכנסה מועדפת יהיה 15%.

לסימן ב2 המוצע

מוצע להעניק הטבות מס עודפות למפעלים גדולים שיראו שיש להם, או שבכוונתם לרכוש, זכויות קניין רוחני, ושהם יתרמו תרומה מהותית לפעילות הכלכלית בישראל ולקדם יעדים לאומיים במשק המדינה, כדי לעודדם לפעול בישראל. ההטבות יינתנו למפעל מועדף שיסווג כמפעל מועדף מיוחד. עיקרי ההסדר המוצע בעניין זה הם אלה:

א. הסיווג כמפעל מועדף מיוחד יהיה בסמכות המנהל הכללי של משרד האוצר, המנהל הכללי של משרד התעשייה המסחר והתעסוקה ומנהל רשות המסים (להלן – המנהלים), והוא יתבסס על תכנית עסקית המראה, להנחת דעתם, שהמפעל יתרומם תרומה מהותית לפעילות הכלכלית בישראל ויש בו כדי לקדם יעדים לאומיים במשק המדינה. אישור המנהלים על כך יינתן בכתב מנומק שיצביע על התרומה הצפויה.

המהותיות הנוגעות לאישור השתנו, אם נמצא כי לגורם המאשר לא נמסר פרט או מסמך מהותי שנדרש לאישור או כי לגורם המאשר נמסר פרט כוזב, שגוי או מטעה.

לפי סעיף 57(ד) המוצע, ההוראות האמורות בדבר הכרה הדדית יחולו לגבי אישורים שנתן מנהל רשות המסים ותכניות שהמינהלה אישרה החל ביום כ"ה בטבת התשע"א (1 בינואר 2011).

לסימן ב0 המוצע

מוצע לקבוע בסימן זה את הטבות המס שיינתנו למפעל מועדף. לפי המוצע, חברה מועדפת תהיה זכאית, לגבי הכנסתה המועדפת, לשיעורי מס חברות הנמוכים מן השיעורים הקבועים בפקודה, כדלקמן: אם המפעל המועדף נמצא באזור פיתוח א' – יוטל עליו מס חברות בשיעור של 8%, ואם הוא נמצא באזור שאינו אזור פיתוח א' – בשיעור של 12%. עוד מוצע לקבוע כי חברה מועדפת תהיה זכאית לפחת מואץ בשל נכסים יצרניים המשמשים את המפעל המועדף, עד למחיר המקורי של הנכס. כמו כן מוצע לקבוע

(2) סך ההכנסות של החברה המועדפת היה 20 מיליארד שקלים חדשים או יותר, או שסך הכנסתה הכלולה בדוח מאוחד לפי כללי חשבונאות מקובלים, יחד עם הכנסתה של חברה ממפעל בבעלותה הפועל באותו תחום שבו פועל המפעל התעשייתי שבבעלות החברה המועדפת, היה 20 מיליארד שקלים חדשים או יותר;

(3) המנהלים אישרו שהוכח להנחת דעתם, כי יש למפעל זכויות קניין רוחני או שבכוונתו לרכוש זכויות כאמור, וכי, לפי התכנית העסקית שהוגשה להם והעומדת בתנאי סעיף קטן (ב), המפעל המועדף יתרום תרומה מהותית לפעילות הכלכלית בישראל ויש בו כדי לקדם יעדים לאומיים במשק המדינה, בין השאר, בהתחשב במיקום הגאוגרפי של המפעל המועדף וברמת השכר שצפוי שתיקבע לעובדיו (להלן – אישור המנהלים); אישור המנהלים יינתן בכתב ונימוקיו יכללו את התרומה הצפויה לפעילות הכלכלית ולקידום היעדים הלאומיים כאמור.

(ב) תכנית עסקית של מפעל מועדף תכלול אחת מן החלופות האלה לפחות:

(1) השקעה ברכישת נכסים יצרניים, למעט בניינים, בהיקף של 400 מיליון שקלים חדשים לפחות באזור פיתוח א' ו-800 מיליון שקלים חדשים באזור פיתוח שאינו אזור פיתוח א', בתוך שלוש שנות מס מתחילת תקופת הזכאות להטבות (להלן – חלופת ההשקעה בנכסים);

(2) השקעה במחקר ופיתוח בהיקף של 100 מיליון שקלים חדשים לפחות באזור פיתוח א' ו-150 מיליון שקלים חדשים לפחות באזור פיתוח שאינו אזור פיתוח א', בכל שנת מס במהלך תקופת הזכאות להטבות (להלן – חלופת ההשקעה במו"פ);

(3) העסקה של 250 עובדים חדשים לפחות באזור פיתוח א' ו-500 עובדים חדשים לפחות באזור פיתוח שאינו אזור פיתוח א', בכל שנת מס במהלך תקופת הזכאות להטבות (להלן – חלופת העובדים).

ד ב ר י ה ס ב ר

משתנה לפי מיקומו הגאוגרפי של המפעל, בכל שנת מס במהלך תקופת הזכאות; העסקת עובדים חדשים בהיקף שנקבע, אשר משתנה לפי מיקומו הגאוגרפי של המפעל, בכל שנת מס במהלך תקופת הזכאות. כל זאת כמפורט בסעיף 51(ב) המוצע.

ב. על התכנית העסקית לכלול, כתנאי לסיווג כמפעל מועדף מיוחד, אחת מן החלופות האלה: השקעה ברכישת נכסים יצרניים בהיקף אשר משתנה לפי מיקומו הגאוגרפי של המפעל המועדף, בתוך שלוש שנים מתחילת תקופת הזכאות להטבות; השקעה במחקר ופיתוח בהיקף

51כא. (א) על אף האמור בסעיף 126(א) לפקודה, חברה מועדפת זכאית כי לגבי הכנסתה המועדפת מהמפעל המועדף המיוחד, יוטל מס חברות בשיעורים כמפורט להלן, לגבי כל שנת מס בתקופת הזכאות להטבות, ובלבד שהתקיימו בה, בכל שנת מס כאמור, כל התנאים האמורים בסעיף קטן (ג) –

(1) נמצא המפעל המועדף המיוחד באזור פיתוח א' – 5%;

(2) נמצא המפעל המועדף המיוחד באזור שאינו אזור פיתוח א' – 8%.

(ב) חברה מועדפת זכאית לפחת מואץ, בשיעורים ובתנאים הקבועים בסעיף 42, בשל נכסים יצרניים המשמשים את המפעל המועדף המיוחד שבבעלותה, בכל שנת מס בתקופת הזכאות להטבות, ובלבד שהתקיימו בה, בכל שנת מס כאמור, כל התנאים האמורים בסעיף קטן (ג) ושסך כל הפחת שינוכה לא יעלה על המחיר המקורי של הנכס.

(ג) ואלה התנאים להטבות לפי סעיפים קטנים (א) ו-(ב):

(1) סך ההכנסה המועדפת של המפעל המועדף המיוחד היה 1.5 מיליארד שקלים חדשים או יותר;

(2) סך ההכנסות של החברה המועדפת היה 15 מיליארד שקלים חדשים או יותר או שסך הכנסתה הכלולה בדוח מאוחד לפי כללי חשבוונאות מקובלים, יחד עם הכנסתה של חברה ממפעל בבעלותה הפועל באותו תחום שבו פועל המפעל התעשייתי שבבעלות החברה המועדפת, היה 15 מיליארד שקלים חדשים או יותר;

(3) אישור המנהלים לא בוטל לפי הוראות סעיף 51כב.

(ד) לא התקיימו בחברה המועדפת בעלת המפעל המועדף המיוחד או במפעל המועדף המיוחד, בשנת מס כלשהי במהלך תקופת הזכאות להטבות, התנאים האמורים בסעיף קטן (ג)(1) או (2), לפי העניין, לא תהיה החברה המועדפת זכאית, באותה שנה, לשיעורי המס כאמור בסעיף קטן (א) ולפחת מואץ לפי הוראות סעיף קטן (ב) (להלן – הטבות המס המיוחדות), ואולם לא יהיה בכך כדי לפגוע בזכאותה בשנה שלאחריה או שלפניה, ובלבד שטרם הסתיימה תקופת הזכאות להטבות ואישור המנהלים לא בוטל לפי הוראות סעיף 51כג.

ד ב ר י ה ס ב ר

ממפעל בבעלותה, הפועל באותו תחום שבו פועל המפעל המועדף.

ד. תקופת הזכאות להטבות במס תחל בשנה אשר תיבחר על ידי החברה המועדפת בעלת המפעל המועדף המיוחד, ובלבד שמתקיימים באותה שנה תנאי הסף כמפורט בסעיף ג לעיל, והיא תהיה בת עשר שנות מס.

ג. תנאי הסף שצריכים להתקיים במפעל המועדף ובחברה המועדפת הם שסך ההכנסה המועדפת של המפעל המועדף היה 1.5 מיליארד שקלים חדשים לפחות בשנת המס שבה תחל תקופת הזכאות להטבות, וסך ההכנסות של החברה המועדפת היה 20 מיליארד שקלים לפחות, לרבות בחישוב מאוחד עם הכנסותיה של חברה אחרת

(ה) נוסף על האמור בסעיפים קטנים (א) עד (ד), תנאי לזכאות להטבות המס המיוחדות הוא שבמפעל המועדף יתקיים אחד מאלה:

(1) בתום השנה השלישית של תקופת הזכאות להטבות נמצא כי התקיימה במפעל המועדף חלופת ההשקעה בנכסים;

(2) לגבי כל שנת מס במהלך תקופת הזכאות להטבות נמצא כי התקיימה במפעל המועדף חלופת ההשקעה במו"פ או חלופת העובדים;

(ו) לא התקיימה במפעל המועדף אף אחת מן החלופות שבסעיף 51(ב), תישלל הזכאות להטבות המס המיוחדות, החל מהשנה הראשונה שבתקופת הזכאות להטבות; ואולם אם בשנת מס כלשהי בתקופת הזכאות להטבות התקיימה במפעל המועדף חלופת ההשקעה במו"פ או חלופת העובדים, תהיה החברה המועדפת בעלת המפעל המועדף המיוחד זכאית להטבות המס המיוחדות באותה השנה שבה התקיימה החלופה.

(ז) אין באמור בסעיפים קטנים (ד) ו-(ה) בעניין הפחת המואץ, כדי לפגוע בזכאותה של החברה המועדפת לפחת לפי הוראות סעיף 51ז, אם היא זכאית לו.

ד ב ר י ה ס ב ר

האמורות, אשר מתייחסות לביצוע השקעה במחקר ופיתוח או העסקת עובדים חדשים בכל שנת מס בתקופת ההטבות, תוביל לשלילת ההטבה רק באותה שנת מס שבה לא קוימו, וזאת בדומה להוראות לעניין סך ההכנסה המועדפת של המפעל המועדף או סך ההכנסות של החברה המועדפת.

ז. נוסף על כך עד תום שנת המס השלישית שבתקופת הזכאות להטבות יבחן מנהל רשות המסים את התאמת פעילות המפעל המועדף המיוחד והישגיו לתנאי אישור המנהלים לרבות התכנית העסקית שעל בסיסה הוא ניתן. אם יימצא כי פעילות המפעל המועדף המיוחד והישגיו אינם תואמים את התנאים והתכנית כאמור, כך שלא הביאו לתרומה מהותית לפעילות הכלכלית בישראל ולקידום היעדים הלאומיים במשק המדינה, יהיה המנהל רשאי לשלול את סיווגו כמפעל מועדף מיוחד, החל משנת המס שלאחר השנה שבה בוצעה הבדיקה עד לתום תקופת הזכאות להטבות. מוצע לקבוע כי בחינה כאמור תיערך גם בשנת המס החמישית של תקופת ההטבות וגם בשנת המס השביעית. לחברה בעלת המפעל המועדף המיוחד תינתן זכות טיעון בטרם יישלל סיווגו של המפעל כמפעל מועדף מיוחד. יש להבהיר, כי סמכות מנהל רשות המסים לשלול את סיווג המפעל כמפעל מועדף מיוחד החל משנת המס שלאחר שנת הבדיקה לא תחול על החלופות שהתכנית העסקית היתה צריכה לקיים כאמור בסעיף 51(ב) המוצע, אשר ייבחנו במסגרת הליכי השומה, לפי הסמכויות הנתונות לפקיד השומה, בכל אחת משנות המס שבתקופת הזכאות להטבות, לפי העניין.

ה. מפעל מועדף מיוחד יהיה זכאי לשיעורי מס נמוכים מן השיעורים הקבועים בפקודה ובסימן ב1 המוצע לגבי הכנסה מועדפת של המפעל המועדף המיוחד. לגבי הכנסה מועדפת של מפעל מועדף מיוחד באזור פיתוח א' שיעור המס יהיה 5% ולגבי הכנסה מועדפת של מפעל מועדף מיוחד שאינו באזור פיתוח א' – 8%. נוסף לכך תהיה החברה המועדפת זכאית לפחת מואץ על נכסים יצרניים המשמשים את המפעל המועדף המיוחד שבבעלותה, בשיעורים ובתנאים הקבועים בסעיף 42 לחוק.

ו. חברה מועדפת לא תהיה זכאית לשיעורי המס האמורים לגבי הכנסתה המועדפת בשנת מס כלשהי בתקופת הזכאות להטבות אם באותה השנה, סך ההכנסה המועדפת של המפעל המועדף המיוחד היה נמוך מ-1.5 מיליארד שקלים חדשים או שסך ההכנסות של החברה המועדפת היה נמוך מ-15 מיליארד שקלים חדשים, או אם לא התקיימה אחת מן החלופות המפורטות בסעיף 51(ב) שכללה החברה בתכנית העסקית, שעל בסיסה, בין השאר, ניתן לה אישור המנהלים. יובהר, כי אי-עמידה בהוראה הקבועה בסעיף 51(ב)1, קרי – השקעה ברכישת נכסים יצרניים בהיקף כאמור בסעיף 51(ב)1, בתוך שלוש שנים מתחילת תקופת הזכאות להטבות, ככל שהחברה כללה השקעה כזו בתכנית העסקית, תוביל לביטול זכאותה של החברה להטבות, החל מהשנה הראשונה לתקופת הזכאות להטבות, וזולת אם באותן שנים עמדה באחת מן החלופות המנויות בפסקאות (2) ו-(3) לסעיף האמור. לעומת זאת, אי-עמידה באף אחת מן החלופות המנויות בפסקאות (2) ו-(3)

51כב. (א) חברה מועדפת בעלת מפעל מועדף מיוחד שהתקיים בהם כל האמור בסעיף 51כ, תהיה רשאית לבחור את שנת המס הראשונה שבה תחל תקופת הזכאות להטבות, בהודעה שתוגש לפקיד השומה יחד עם הדוח השנתי המוגש לאותה שנה לפי הוראות סעיף 131 לפקודה, ובלבד שמתקיימים בהם באותה שנה התנאים האמורים בסעיף 51כ(א)(1) ו(2) והיא צירפה לדוח השנתי את אישור המנהלים (להלן – שנת האפס).

(ב) תקופת הזכאות להטבות תהיה עשר שנות מס שתחילתן בשנת האפס.

51כג. (א) עד תום שנת המס השלישית שבתקופת הזכאות להטבות יבחן מנהל רשות המסים את התאמת פעילות המפעל המועדף המיוחד והישגיו לתנאי אישור המנהלים כאמור בסעיף 51כ(א)(3), לרבות התכנית העסקית שעל בסיסה הוא ניתן (להלן – בדיקת התאמה).

(ב) מצא מנהל רשות המסים כי פעילות המפעל המועדף המיוחד והישגיו אינם תואמים את התנאים והתכנית כאמור בסעיף קטן (א), כך שלא הביאו לתרומה מהותית לפעילות הכלכלית בישראל ולקידום היעדים הלאומיים במשק המדינה, רשאי הוא לקבוע כי המפעל המועדף אינו מפעל מועדף מיוחד.

(ג) תוקפה של קביעת מנהל רשות המסים לפי הוראות סעיף קטן (ב), הוא החל בשנת המס שלאחר השנה שבה בוצעה בדיקת ההתאמה עד תום תקופת הזכאות להטבות.

(ד) הוראות סעיפים קטנים (א) עד (ג) יחולו, בשינויים המחויבים, בשנות המס החמישית והשביעית שבתקופת הזכאות להטבות.

(ה) קביעה כאמור בסעיף קטן (ב) או (ד), לפי העניין, תיעשה בכתב מנומק, לאחר שניתנה לחברה המועדפת בעלת המפעל המועדף הזדמנות סבירה להשמיע את טענותיה.”;

(33) פרק שביעי 3 שבו סעיפים 53ח עד 53ז – בטל;

(34) בסעיף 74 –

(א) בסעיף קטן (א), בהגדרה “מחזור”, בסופה יבוא:

ד ב ר י ה ס ב ר

לפסקה (33)

מאושר וחלקו אינו מפעל מאושר; חלקו מפעל מוטב וחלקו אינו מפעל מוטב; יש בו כמה חלקים מאושרים או מוטבים, שהוקמו במועדים שונים.

פרק שביעי 3 לחוק מעניק הטבות במס לחברה תעשייתית בהשקעת חוץ, כהגדרתה שם. מוצע לחדול ממתן הטבות מס מיוחדות לחברות כאמור. הסעיפים שמוצע לבטלם מובאים בנספח.

לפסקה (34)

לפסקת משנה (א)

סעיף 74(א) מגדיר, בין השאר, מהו “מחזור” של מפעל, על ידי פירוט ההכנסות הנכללות בו. מוצע להוסיף להכנסות הנכללות בו גם הכנסה ממחקר ופיתוח תעשייתי בעבור תושב חוץ, ובלבד שניתן לגביהם אישור מאת ראש המינהל למחקר ופיתוח תעשייתי. הכנסה כאמור היא גם סוג של הכנסה מועדפת כהגדרתה המוצעת בפסקה 5(27) לעיל, כנובע מן ההגדרה של “פעילות ייצורית” שהיא חלק

סעיף 74 לחוק עוסק במפעל מעורב, שהוא מפעל שנעשתה בו הרחבה ומתקיים בו אחד מאלה: חלקו מפעל

”(5) הכנסה ממחקר ופיתוח תעשייתי בעבור תושב חוץ, ובלבד שניתן לגביהם אישור מאת ראש המינהל למחקר ופיתוח תעשייתי”;

(ב) בסעיף קטן (ו)(1), במקום הסיפה החל במילים ”או של מי שפועל באזור פיתוח” יבוא ”של מי שפועל באזור פיתוח ובאזור אחר או של מי שפועל בישראל ומחוץ לישראל, בין אזורי הפעילות השונים”;

(35) בסעיף 75(ב), במקום הסיפה החל במילים ”החזרת המענק תיעשה” יבוא ”המנהל יודיע לבעל המפעל או הבניין על חובתו להחזיר את המענק (בסעיף זה – ההודעה), ויחולו הוראות אלה:

(1) לעניין סעיף 25 יראו את ההודעה כהחלטת המינהל לדרוש את החזרת המענק;

(2) החזרת המענק תיעשה בתוספת הפרשי הצמדה וריבית בתוך תשעים ימים מהיום שבו נשלחה ההודעה; המינהל רשאי לקבוע כי התקופה האמורה תוארך בשלושים ימים נוספים; הוגש ערר, רשאים השרים לקבוע מועד מאוחר יותר להחזרת המענק ובלבד שלא יהיה מאוחר מתשעים ימים מיום מתן החלטה בערר;

(3) לא הוחזר המענק בתוספת הפרשי הצמדה וריבית כאמור (בסעיף זה – החוב) בתוך המועד כאמור בפסקה (2), לפי העניין, תיתוסף לסכום החוב ריבית כפי שנקבעה בהודעת החשב הכללי לגבי איחור בהעברת כספים מהמערכת הבנקאית מתום אותו מועד”;

ד ב ר י ה ס ב ר

תשעים יום מהתאריך שבו נשלחה לבעל המפעל או הבניין הודעה על חובתו להחזיר או במועד מאוחר יותר שתקבע המינהל או שיקבע המנהל בהתאם להנחיותיה. לענין סעיף 25 יראו את ההודעה כהחלטת המינהל לדרוש את החזרת המענק ואם הגיש בעל המפעל ערר וחוייב להחזיר את המענק או מקצתו, יחזירו תוך 60 יום מיום החלטת השרים בערר”.

מוצע להחליף את הסיפה החל במילים ”החזרת המענק תיעשה” באופן שיבהיר את ההוראות הנוגעות להחזרת המענק ויקבע שיעור ריבית סביר יותר מההוראה הקיימת, ולקבוע כי ההחזרה תיעשה בתוספת הצמדה וריבית לפי חוק פסיקת ריבית והצמדה החל ממועד קבלת המענק, בתוך 90 ימים מיום קבלת ההודעה על ביטול כתב האישור, אך המינהל תהיה רשאית לאשר ארכה של 30 ימים נוספים. עוד מוצע לקבוע כי אם הוגש ערר על החלטת המינהל, השרים רשאים לקבוע מועד אחר להחזר המענק, ובתנאי שלא יהיה מאוחר יותר מ-90 ימים מיום מתן החלטה בערר.

כמו כן מוצע לקבוע כי על כל סכום שלא הושב בתוך פרק הזמן שנקבע כאמור, תיתוסף הריבית שקבע החשב הכללי במשרד האוצר לגבי איחור בהעברת כספים מהמערכת הבנקאית מתום אותו פרק זמן, ולא ממועד קבלת המענק כפי שקבוע כיום.

מן ההגדרה ”מפעל תעשייתי” שבסעיף 51 לחוק, הכוללת גם ”מחקר ופיתוח תעשייתי בעבור תושב חוץ”.

לפסקת משנה (ב)

סעיף 74(ו) מסמין את מנהל רשות המסים ”לקבוע כללים לעניין ייחוס הכנסותיו של מי שפועל באזורי פיתוח שונים או של מי שפועל באזור פיתוח ובאזור אחר, בין אזורי הפעילות השונים”. מוצע להבהיר, כי סמכות זו חלה גם לגבי ייחוס הכנסות לפעילות בישראל ומחוץ לישראל.

לפסקה (35)

סעיף 75(א) לחוק קובע את חובתו של מי שקיבל מענק אך לא מילא אחר ההוראות החוק והתקנות ותנאי האישור שקיבל, להחזיר את המענק, אלא אם כן המינהל אישרה אי-החזרה או החזרה חלקית, ומסדיר את דרך החזרת המענקים. וזו לשון הסעיף:

”(א) ניתן מענק כלשהו לפי חוק זה ובעל המפעל או הבניין לא הוכיח כי מילא אחר ההוראות חוק זה והתקנות שהותקנו על פיו ושביצע את התכנית המאושרת כולה וקיים את כל תנאי האישור – יחזיר את המענק, זולת אם המינהל קבעה שלא יחזיר או שיחזיר רק מקצתו; החזרת המענק תיעשה בתוספת ריבית פיגורים כפי שנקבעה בהודעת החשב הכללי במשרד האוצר לגבי איחור בהעברת כספים מהמערכת הבנקאית (בחוק זה – ריבית פיגורים) או בתוספת הפרשי הצמדה וריבית, לפי הסכום הגדול, תוך

(36) בסעיף 78א, המילה "והמועצה" – תימחק, ובמקום "שלהן" יבוא "שלה";

(37) בסעיף 94(א), פסקה (7) – תימחק.

בשנות המס 2011 ו-2012, לגבי הכנסה מועדפת שהופקה ממפעל מועדף בידי חברה מועדפת יקראו את סעיף 55טו לחוק לעידוד השקעות הון, כנוסחו בסעיף 55(32) לחוק זה, כך:

"הטבות במס 51טו. על אף האמור בסעיף 126(א) לפקודה, חברה מועדפת זכאית כי לגבי הכנסתה המועדפת יוטל מס חברות בשיעורים כמפורט להלן:

(א) נמצא המפעל המועדף באזור פיתוח א' – 10%;

(ב) נמצא המפעל המועדף באזור שאינו אזור פיתוח א' – 15%."

57. (א) תחילתו של סעיף 55 לחוק זה ביום כ"ה בטבת התשע"א (1 בינואר 2011) (להלן – יום התחילה).

(ב) סעיף 55 לחוק זה יחול לגבי הכנסה מועדפת שהופקה או נצמחה בידי חברה מועדפת החל ביום התחילה.

(ג) על אף האמור בסעיף קטן (ב), נכלל מפעל, שאינו מפעל שבחר במסלול הטבות חלופי, בתכנית שהמינהלה אישרה לפי חוק לעידוד השקעות הון כנוסחו לפני יום התחילה, וטרם חלפה תקופת הצינון מתחילת שנת ההפעלה של התכנית שבשלה התקבל מענק, יחולו עליו הוראות אלה:

חוק לעידוד השקעות הון – תחילה, תחולה והוראות מעבר

ד ב ר י ה ס ב ר

לסעיף קטן (ג)

לפסקה (37)

לגבי מפעל שנכלל בתכנית שאישרה המינהלה עד היום שקדם ליום התחילה, שאינו מפעל שחלו עליו הוראות סעיף 51 לחוק כנוסחו לפני תיקונו בשנת 2005 (להלן – מפעל שבחר במסלול הטבות חלופי) ושלגביו יחולו, מכוח סעיף קטן (ו) המוצע, הוראות המעבר שנקבעו לעניין מסלולי הטבות המס, ומצוי ב"תקופת הצינון", יחולו הוראות החוק כנוסחן לפני התיקון המוצע, אלא שבתקופה האמורה, במקום שיעור מס של 25% שאמור לחול על הכנסתו לפי הדין הקיים, יחולו שיעורי המס שלפי סעיף 126 לפקודה, כנוסחו בשנת המס שבה נדרשים אליו. "תקופת הצינון" לגבי מפעל שנכלל בתכנית שאושרה לפני יום כ"א באדר התשס"ה (1 באפריל 2005) תהיה בת שלוש שנים מיום תחילת שנת ההפעלה של התכנית, ולגבי מפעל שנכלל בתכנית שאושרה אחרי יום כ"א באדר התשס"ה (1 באפריל 2005) ולפני יום התחילה – חמש שנים מן המועד האמור. בסופה של תקופת הצינון רשאי המפעל לבחור להמשיך ולהחיל עליו את הוראות החוק כנוסחן טרם התיקון או את הוראות החוק המוצע. ההבחנה בין המפעלים לפי מועד הנפקת כתב האישור נובעת מכך שמפעלים שבידם כתב אישור שהונפק לפני כ"א באדר

סעיף 94(א)(7) לחוק קובע כי הזכות למענק השקעה כאמור בפרק השישי לחוק נתונה לבעל מפעל או לבעל בניין אם הסתיימה תקופת הטבות שלה היה זכאי לפי סימן ב' לפרק השביעי. לאור ההצעה שמפעל יוכל ליהנות במקביל ממסלול המענקים וממסלול הטבות המס, אין עוד צורך במגבלה הקבועה בסעיף 94(א)(7) לחוק לגבי מי שמוחלות לגביו הוראות הדין המוצע.

סעיף 56 מוצע לקבוע הוראת שעה ולפיה, שיעורי המס שיחולו על הכנסה מועדפת של חברה מועדפת מפעילות מפעל מועדף בשנות המס 2011 ו-2012 יהיו כדלקמן: על הכנסות מפעילות באזור פיתוח א' – 10% ועל הכנסות מפעילות באזור שאינו אזור פיתוח א' – 15%.

סעיף 57 לסעיפים קטנים (א) ו-(ב)

מוצע לקבוע כי תחילתם של ההסדרים המוצעים בפרק זה תהיה ביום כ"ה בטבת התשע"א (1 בינואר 2011) (להלן – יום התחילה), והם יחולו על הכנסה מועדפת שהופקה או נצמחה בידי חברה מועדפת החל ביום התחילה.

(1) עד תום תקופת הצינון יחולו עליו הוראות החוק לעידוד השקעות הון כנוסחו לפני יום התחילה, ובלבד שעל ההכנסה מהמפעל המאושר בתקופת הצינון, יקראו את סעיף 47 לחוק האמור, כאילו בכל מקום, במקום "25%" בא "השיעור הקבוע בסעיף 126 לפקודה";

(2) בתום תקופת הצינון, רשאי המפעל לבחור כי ימשיך לחול עליו החוק לעידוד השקעות הון כנוסחו לפני יום התחילה, עד תום תקופת ההטבות, כמשמעותה בסעיף 45 לחוק האמור;
לעניין סעיף קטן זה –

"מפעל שבחר במסלול הטבות חלופי" – מפעל שחלו עליו הוראות סעיף 51 לחוק לעידוד השקעות הון, כנוסחו לפני תחילתו של חוק המדיניות הכלכלית לשנת הכספים 2005 (תיקוני חקיקה), התשס"ה–2005⁷⁴;

"תקופת הצינון" – לגבי מפעל שנכלל בתכנית שאושרה לפני יום כ"א באדר ב' התשס"ה (1 באפריל 2005) – שלוש שנים מיום תחילת שנת ההפעלה של התכנית; ולגבי מפעל בתכנית שאושרה לאחר המועד האמור – חמש שנים.

(ד) הוראות סעיף 51 לחוק לעידוד השקעות הון כנוסחו בסעיף 55(32) לחוק זה (להלן – סעיף 51טו), יחולו –

(1) לגבי אישור מנהל רשות המסים כאמור בסעיף 51טו(א), שניתן למפעל החל ביום התחילה, לצורך תחולתן של הוראות סימן ב' לחוק לעידוד השקעות הון כנוסחו בסעיף 55(32) לחוק זה לגביו;

(2) לגבי תכנית שאושרה על ידי המינהלה החל ביום התחילה והמענק או ההלוואה לפיה ניתנו ביום האמור ואילך, כאמור בסעיף 51טו(ב), הכל לפי הוראות חוק לעידוד השקעות הון כנוסחו בסעיף 55 לחוק זה.

(ה) על הכנסתה של חברה מוטבת ממפעל תעשייתי שהוא מפעל מוטב, אשר ההשקעה המזערית המזכה לשם הקמתו או הרחבתו נעשתה, כולה או חלקה, עד יום כ"ד בטבת התשע"א (31 בדצמבר 2010), יחולו הוראות אלה:

ד ב ר י ה ס ב ר

מוצע לקבוע כי חברה אשר לגבי הכנסתה שהופקה לאחר יום התחילה חלות הוראות הדין הקודם, כאמור לעיל, תהיה רשאית לבקש כי יחולו לגביה ההסדרים החדשים, ובלבד שבמסגרת בקשתה הודיעה כי היא מוותרת על תחולת הדין הקודם (להלן – הודעת ויתור). לא תהיה זכות חזרה מהודעת ויתור. כדי לעודד חברות לוותר על תחולת הדין הישן ולחלק דיבידנדים מתוך הכנסה ששולם בשלה מס חברות לפי הוראות סעיפים 47 ו-51 לחוק כנוסחו לפני תיקונו בתיקון המוצע, מוצע לקבוע כי בהכנסתו החייבת של חבר בני האדם המקבל לא ייכלל דיבידנדי ששולם עליו מס כאמור, ובלבד שהחברה המחלקת, שהיא חברה בעלת מפעל מאושר, מפעל מוטב או בעלת מפעל שבחר במסלול הטבות חלופי, מסרה הודעת ויתור עד יום י"ג בתמוז התשע"ה (30 ביוני 2015).

התשס"ה (1 באפריל 2005), לא ידעו על מגבלת הצינון של 5 שנים לגבי מעבר ממסלול מענקים למסלול מס, מגבלה ששולבה בחוק בתיקון מס' 60. אותו היגיון קיבל ביטוי בהוראות חוק לעידוד השקעות הון (תיקון מס' 65), התשס"ט–2008 (ס"ח התשס"ט, עמ' 82).

לסעיף קטן (ה)

מוצע לקבוע כי לגבי הכנסות של חברה אשר ביצעה את ההשקעה המזערית המזכה, כהגדרתה בסעיף 51 לחוק, כולה או חלקה, במפעל תעשייתי בהסתמך על הוראות החוק כנוסחו לפני התיקון המוצע, משמע – החלה בביצוע ההשקעה בשנת המס 2010, יחולו הוראות החוק הקיים, והיא תוכל לבחור את שנת המס שעד שנת המס 2012 כשנת הבחירה, הכל לפי הוראות סעיף 51 לחוק.

⁷⁴ ס"ח התשס"ה, עמ' 346.

- (1) הוראות סעיפים 40 ו-51 עד 51 לחוק לעידוד השקעות הון, כנוסחן לפני תיקון בסעיף 55(23) ו-55(28) עד (31) לחוק זה, ובלבד שהחברה הודיעה על שנת מס שעד לשנת המס 2012 כשנת בחירה, לפי הוראות סעיף 51 לחוק לעידוד השקעות הון בתנאים האמורים בו; בסעיף קטן זה, "חברה מוטבת", מפעל מוטב, "הרחבה", "השקעה מזערית מזכה" – כהגדרתן בסעיף 51 לחוק לעידוד השקעות הון, כנוסחו לפני תיקונו בסעיף 55(27) לחוק זה.
- (2) על אף האמור בפסקה (1) –

(א) החברה רשאית לבקש כי הוראות סימן ב1 או ב2 לחוק לעידוד השקעות הון, כנוסחן בסעיף 55(32) לחוק זה, לפי העניין, יחולו לגבי הכנסתה שהופקה או נצמחה החל ביום התחילה, ובלבד שבמסגרת הבקשה כאמור הודיעה כי היא מוותרת על תחולת הוראות סעיפים 40 ו-51 עד 51 לחוק לעידוד השקעות הון, כנוסחם לפני תיקונם בסעיף 55(23) ו-55(28) עד (31) לחוק זה, לגבי הכנסתה כאמור (להלן – הודעת ויתור);

(ב) הודעת ויתור תימסר, בטופס שקבע מנהל רשות המסים, לא יאוחר מהמועד הקבוע להגשת הדוח השנתי לפי הוראות סעיפים 131 ו-132 לפקודה, והיא תחול לגבי שנת המס שלאחר שנת המס שלגביה הוגש הדוח ואילך, בלא זכות חזרה ממנה.

(ג) על אף האמור בסעיפים 47 ו-51 לחוק לעידוד השקעות הון כנוסחו לפני תיקונו בסעיף 55(29) לחוק זה, קיבל חבר בני אדם דיבידנד ששולם מתוך הכנסה חייבת לאחר שנוכה ממנה מס החברות החל עליה בשיעורים הקבועים בסעיפים 47 ו-51 לחוק לעידוד השקעות הון, מחברה בעלת מפעל מאושר או מפעל מוטב שמסרה הודעת ויתור עד יום כ"ח בסיוון התשע"ה (30 ביוני 2015), לא יחולו לגבי חבר בני אדם תושב ישראל המקבל דיבידנד כאמור (להלן – חבר בני האדם המקבל), הוראות סעיפים 47(ב) ו-51(ג) (1) ו-(ד) לחוק לעידוד השקעות הון כנוסחו לפני תיקונו בסעיף 55(29) לחוק זה, לפי העניין, ויחולו, בחישוב הכנסתו החייבת של חבר בני האדם המקבל, לגבי דיבידנד כאמור, הוראות סעיף 126(ב) לפקודה.

(ו) הוראות סעיף קטן (ה), יחולו, גם על חברה בעלת מפעל שבחר במסלול הטבות חלופי, כהגדרתו בסעיף קטן (ג), בשינויים המחויבים.

58. בחוק הרשות לפיתוח ירושלים, התשמ"ח-1988⁷⁵, במקום סעיף 22 יבוא:

תיקון חוק הרשות לפיתוח ירושלים

ד ב ר י ה ס ב ר

לסעיף קטן (ו)

סעיף 58 מוצע לתקן את חוק הרשות לפיתוח ירושלים, התשמ"ח-1988, כך שהחל מיום תחילתו של תיקון זה יראו מפעלים בירושלים שהם מפעלים תעשייתיים עתירי ידע, מפעלים תעשייתיים עתירי טכנולוגיה או מפעלים תעשייתיים באזורי תעשייה ששטחם המאושר בהתאם לתכנית מאושרת גדול מ-100 דונם, כמפעלים שמיקומם באזור פיתוח א', לעניין ההטבות מכוח החוק לעידוד השקעות הון.

מאחר שמסלול ההטבות החלופי קובע הטבות מס, מוצע להחיל על מפעל שבחר במסלול זה את הוראות המעבר שנקבעו בסעיף קטן (ה) לעניין מפעל מוטב, בשינויים המחויבים. כלומר, לגבי מפעל כאמור ימשיך לחול הדין הקודם, אך הוא רשאי לבחור בתחולת הוראות הדין לפי התיקון המוצע בתנאים שנקבעו לעיל.

⁷⁵ ס"ח התשמ"ח, עמ' 168; התשנ"ה, עמ' 102.

"הטבות למפעלים
עתידי ידע, למפעלים
עתידי טכנולוגיה
ולמפעלים באזור
תעשייה גדול

(א) לעניין מתן הטבות לפי החוק לעידוד השקעות הון, התשי"ט-1959 (בסעיף זה – חוק לעידוד השקעות הון), יראו, החל ביום כ"ה בטבת התשע"א (1 בינואר 2011), מפעל תעשייתי שהוא מפעל עתיר ידע, מפעל עתיר טכנולוגיה, מפעל שנמצא באזור תעשייה גדול, וכן בניין תעשייתי ובניין תעשייתי משופץ שהושכרו למפעל כאמור, אשר נמצאים בירושלים, כאילו הם נמצאים באזור פיתוח א'.

(ב) בסעיף זה –

"בניין תעשייתי" – כהגדרתו בסעיף 40א לחוק לעידוד השקעות הון, ויראו כאילו בפסקה (2) בה, אחרי "בשיעור שנקבע בכתב האישור" נאמר "ושאינו פחות מ-70%";

"בניין תעשייתי משופץ" – כהגדרתו בסעיף 40א לחוק לעידוד השקעות הון;

"מפעל עתיר ידע", "מפעל עתיר טכנולוגיה" – מפעל שהמדען הראשי במשרד התעשייה, המסחר והתעסוקה אישר אותו לעניין סעיף זה בהתאם לכללים שקבעו השרים בתקנות;

"מפעל באזור תעשייה גדול" – מפעל שנמצא באזור תעשייה ששטחו, בהתאם לתכנית בניין עיר מאושרת המיועדת לתעשייה, מאה דונם לפחות.

ד ב ר י ה ס ב ר

באזור פיתוח א' לפי חוק העידוד, ולענין זה תחול הגדרת "בניין תעשייתי" האמורה כאילו בפסקה (2) בה, אחרי "בשיעור שנקבע בכתב האישור" נאמר "ואינו פחות מ-70%".

(ג) סעיף זה יחול על מפעל מאושר, בנין תעשייתי ובנין תעשייתי שופץ שקיבלו אישור לפי חוק העידוד מיום כ"ד באדר ב' התשמ"ט (31 במרס 1989) עד יום ב' בטבת התשנ"ח (31 בדצמבר 1997).

(ד) בסעיף זה, "מפעל עתיר ידע" ו"מפעל עתיר טכנולוגיה" – מפעל שהמדען הראשי במשרד התעשייה והמסחר אישר אותו לענין סעיף זה בהתאם לכללים שקבעו השרים בתקנות.

סעיף 22ג לחוק הקיים, שאותו מוצע להחליף, קובע כך:

"הטבות למפעלים עתידי ידע ולמפעלים עתידי טכנולוגיה

22ג. (א) למפעל עתיר ידע ולמפעל עתיר טכנולוגיה בירושלים שאושר כמפעל מאושר על פי חוק לעידוד השקעות הון, התשי"ט-1959 (להלן – חוק העידוד), יינתנו ההטבות הניתנות למפעל באזור פיתוח א' לפי חוק העידוד.

(ב) לבנין תעשייתי ולבנין תעשייתי משופץ כהגדרתם בסעיף 40א לחוק העידוד, הנמצאים בירושלים ואשר הושכרו למפעל עתיר ידע או למפעל עתיר טכנולוגיה, יינתנו ההטבות הניתנות לבנינים כאמור

פרק י"ד: בינוי ושיכון

59. בחוק פינוי ובינוי (פיצויים), התשס"ו-2006⁷⁶ (בפרק זה – חוק פינוי ובינוי) –
(1) בסעיף 1 –

תיקון חוק פינוי
בינוי (פיצויים)

(א) ההגדרה "בניין לפינוי ובינוי" – תימחק;

(ב) אחרי ההגדרה "דירה", "בעל דירה", "רכוש משותף" יבוא:

"הוועדה לעניין מתחמי פינוי ובינוי" – הוועדה לעניין מתחמי פינוי ובינוי
שמונתה לפי סעיף 33א(ג) לחוק התכנון והבנייה⁷⁷;

(ג) אחרי ההגדרה "חוק התכנון והבנייה" יבוא:

"מקבץ לפינוי ובינוי" או "מקבץ" – מקבץ בתים משותפים, או בית משותף,
שיש לפנות כדי להקים מבנה חדש, או מבנים חדשים, במתחם פינוי
ובינוי לפי תכנית מפורטת;

"מתחם פינוי ובינוי" – מתחם שהוכרז מתחם לפינוי לשם פינוי לפי סעיף
33א לחוק התכנון והבנייה, או מתחם שהממשלה הכריזה עליו בצו
כמתחם פינוי ובינוי במסלול מיסוי לפי הוראות סעיף 49כח לחוק
מיסוי מקרקעין (שבח ורכישה), התשכ"ג-1963⁷⁷;

(ד) במקום ההגדרה "רוב מיוחס מבין בעלי הדירות" יבוא:

"רוב מיוחס מבין בעלי הדירות" – בעלי הדירות במקבץ לפינוי ובינוי,
שבבעלותם ארבע חמישיות לפחות מתוך כלל הדירות שבמקבץ,
ושלושה רבעים לפחות מן הרכוש המשותף בבתים המשותפים
שבמקבץ צמודים לדירותיהם, וכן מתקיימים בהם שני אלה:

(1) בבעלותם שני שלישים לפחות מהדירות בכל בית משותף
שבאותו מקבץ, ואולם לעניין בית משותף שיש בו ארבע או חמש
דירות בלבד – בבעלותם שני שלישים כאמור, ויש בבית המשותף
יותר משני בעלי דירות;

ד ב ר י ה ס ב ר

המשותף צמודים לדירותיהם, מעוניינים לכוות עסקת פינוי
ובינוי, תהיה לדיירים המסרבים סירוב בלתי סביר אחריות
בנוזיקין בשל הנזק שנגרם לדיירים המעוניינים בעסקה בשל
אי-ביצועה (ר' הצעת חוק פינוי ובינוי (פיצויים), התשס"ה-
2005, הצ"ח – הכנסת 88, עמ' 198).

ואולם גם לאחר כניסת החוק לתוקפו נותרה התופעה
בעינה, ונראה כי יש לשפר את ההסדר האמור באופן שיקל
על השגת הרוב הדרוש לתמיכה בפרויקט פינוי ובינוי.

לפסקאות (1)(ג) ו-(ד) ו-(2)(א)

מוצע לשנות את הרוב הדרוש להטלת אחריות בנוזיקין
על מיעוט המתנגד לעסקת פינוי ובינוי, כך שהרוב יימנה גם
מבין כלל בעלי הדירות שבמקבץ פינוי ובינוי, ולא רק מבין
בעלי הדירות שבכל בניין.

סעיף 59
כללי
סעיף 33א לחוק התכנון והבנייה,
התשכ"א-1965 (להלן – חוק התכנון
והבנייה), קובע כי הממשלה רשאית,
בהמלצת ועדה שמינתה, להכריז בצו על שטח כעל מתחם
לפינוי לשם בינוי, או לעיבוי בנייה (להלן – מתחם פינוי
ובינוי).

חוק פינוי ובינוי (פיצויים), התשס"ו-2006 (להלן – חוק
פינוי ובינוי), מטרתו להתמודד עם תופעה שלפיה פרויקטים
של פינוי ובינוי אינם יוצאים לפועל למרות רצונם של רוב
הדיירים וזאת עקב התנגדות בלתי סבירה של אחד או יותר
מבעלי הדירות, אשר לא פעם נהנה מעמדת מיקוח מיוחדת,
שבה הוא משתמש, לעתים, אפילו במחיר של הכשלת העסקה.
על רקע זה קבע החוק הסדר ולפיו אם 80% מבעלי הדירות
בבניין לפינוי ובינוי, שלפחות שלושה רבעים מן הרכוש

⁷⁶ ס"ח תשס"ו, עמ' 171.

⁷⁷ ס"ח תשכ"ג, עמ' 156.

(2) שני שלישים לפחות מן הרכוש המשותף בכל בית משותף שבאותו מקבץ צמודים לדירותיהם;

(ה) אחרי ההגדרה "רוב מיוחס מבין בעלי הדירות" יבוא:

"רוב מיוחס מבין בעלי הדירות לעניין קביעת כדאיות כלכלית" – בעלי הדירות במקבץ פינוי ובינוי, שבבעלותם שני שלישים לפחות מתוך כלל הדירות שבמקבץ ושני שלישים לפחות מן הרכוש המשותף בבתיים המשותפים שבמקבץ צמודים לדירותיהם, וכן, מתקיימים בהם שני אלה:

(1) בבעלותם למעלה ממחצית הדירות בכל בית משותף שבאותו מקבץ;

(2) למעלה ממחצית הרכוש המשותף בכל בית משותף שבאותו מקבץ צמוד לדירותיהם;

"שמאי מעריך" – שמאי שמונה לפי הוראות סעיף 2א(ב);

"תכנית מפורטת" – תכנית, כמשמעותה בחוק התכנון והבנייה, שאפשר להוציא מכוחה היתר בנייה;"

(2) בסעיף 2 –

(א) בסעיף קטן (א), במקום "בבניין" יבוא "במקבץ", ובכל מקום, במקום "בניין" יבוא "מקבץ";

(ב) בסעיף קטן (ב)(1), בסופו יבוא "קבע שמאי מעריך כי העסקה כדאית כלכלית, תהווה קביעה זו חזקה כי היא כדאית כאמור לעניין בחינת סבירות הסירוב; קבע שמאי מעריך כי העסקה תהיה כדאית כלכלית בהתקיים תנאים שקבע, חזקה כי היא כדאית כאמור בהתקיים התנאים שקבע";

(3) אחרי סעיף 2 יבוא:

"שמאי מעריך" 2א. (א) רוב מיוחס של בעלי הדירות לעניין קביעת כדאיות כלכלית רשאי לפנות ליושב ראש הוועדה לעניין מתחמי פינוי ובינוי בבקשה למנות שמאי מעריך לעניין סעיף 2(ב)(1). כדי שיחליט אם עסקת פינוי ובינוי מוצעת כדאית כלכלית, ואם אינה כדאית – באילו תנאים תיחשב כדאית.

(ב) יושב ראש הוועדה לעניין מתחמי פינוי ובינוי ימנה שמאי מעריך מתוך רשימת השמאים המעריכים, כמשמעותה בסעיף 2ב, ויודיע לפונים ולבעלי הדירות שאינם מבין הרוב המיוחס לעניין קביעת כדאיות כלכלית, בתוך 15 ימים ממועד קבלת הפנייה, על זהות השמאי המעריך שמינה.

(ג) שמאי מעריך ידון ויקבע אם עסקת פינוי ובינוי מוצעת כדאית כלכלית, ואם אינה כדאית – באילו תנאים תיחשב כדאית.

ד ב ר י ה ס ב ר

ויקבע אם העסקה כדאית כלכלית, ואם אינה כדאית – באילו תנאים תיחשב העסקה כדאית כלכלית.

לפסקה (2)(ב)

מוצע כי קביעת השמאי המעריך תהווה חזקה לעניין בחינת סבירות הסירוב של דייר מסרב בטענה לאי-כדאיות כלכלית.

לפסקאות (1)(ה) ו-(3) (לסעיף 2א המוצע)

מוצע לקבוע כי רוב מיוחס לעניין כדאיות כלכלית, שהוא קטן מהרוב הדרוש לצורך הטלת אחריות בנויקין על המיעוט המתנגד, יהיה רשאי לפנות ליושב ראש הוועדה למתחמי פינוי ובינוי, כדי שימנה שמאי מעריך שידון

(ד) שמאי מעריך לא ימונה, ואם מונה – לא יטפל בעניין שהועבר לטיפולו, אם הוא עלול לגרום לו להימצא, במישרין או בעקיפין, בניגוד עניינים בין תפקידו כשמאי מעריך באותו עניין, לבין עניין אישי שלו או של קרובו או תפקיד אחר שלו; לעניין זה, "קרוב" – כהגדרתו בחוק התכנון והבנייה.

(ה) שמאי מעריך לא יקבל כל טובת הנאה ממי שעניינו נדון לפניו במהלך תפקידו כשמאי מעריך, או ממי שהיה צד לדיון שהתקיים לפניו, וזאת אם טרם חלפו שנתיים מיום שקיבל החלטה בעניינו או אם טרם חלפה שנה מיום שסיים את תפקידו כשמאי מעריך, לפי המוקדם מביניהם; שר המשפטים רשאי לקבוע כללים לעניין סעיף קטן זה.

(ו) שמאי מעריך המטפל בעניין שעלול לגרום לו להימצא, במישרין או בעקיפין, במצב של ניגוד עניינים, בניגוד להוראות סעיף קטן (ד), דינו – שלוש שנות מאסר.

(א) שר המשפטים, בהסכמת שר הבינוי והשיכון, יקבע רשימה של שמאי מקרקעין הכשירים לכהן כשמאים מעריכים (בחוק זה – רשימת השמאים המעריכים); לא תיקבע רשימה כאמור אלא אם כן נעשתה פנייה לשמאי מקרקעין, בדרך של פרסום בעיתון ובאתר האינטרנט של משרד המשפטים ומשרד הבינוי והשיכון, לצורך הגשת מועמדות להיכלל ברשימת השמאים המעריכים; לעניין זה, "פרסום בעיתון" – כמשמעותו בחוק התכנון והבנייה.

(ב) שמאי מעריך ייכלל ברשימת השמאים המעריכים לתקופה של חמש שנים, או עד הגיעו לגיל 70, לפי המוקדם.

(ג) רשימת השמאים המעריכים תפורסם ברשומות.

(ד) מי שנתקיימו בו כל אלה, כשיר לכהן כשמאי מעריך:

(1) הוא אזרח ישראלי או תושב קבע בישראל;

(2) הוא שמאי הרשום בפנקס שמאי המקרקעין במשך שבע השנים שקדמו למינויו לפחות, ועסק בפועל, במשך חמש שנים רצופות לפחות, בשמאות מקרקעין;

(3) הוא לא הורשע בעבירה אשר מפאת חומרתה, מהותה או נסיבותיה אין הוא ראוי לכהן כשמאי מעריך ובית המשפט לא קבע לגביו כי עבר עבירה כאמור, אף שלא הרשיעו בה;

(4) רישומו בפנקס שמאי המקרקעין לא הותלה בחמש השנים האחרונות, ואם הותלה – חלפו חמש שנים לפחות ממועד סיום ההתלה ועד למועד המינוי;

ד ב ר י ה ס ב ר

קטן (ד) שבו, שיקבע שר המשפטים בהסכמת שר הבינוי והשיכון.

לפסקה (3) (לסעיף 26 המוצע)

מוצע ששמאי מעריך ימונה מתוך רשימה של שמאי מקרקעין, שמתקיימים בהם תנאי כשירות כאמור בסעיף

(5) הוא אינו פסול דין, לא הוכרו פושט רגל ולא מונה לו אפוטרופוס;

(6) הוא אינו עלול להימצא, במישרין או בעקיפין, במצב תדיר של ניגוד עניינים בין כהונתו כשמאי מעריך, לבין עניין אישי או תפקיד אחר שלו או של קרובו; לענין זה, "קרוב" – כהגדרתו בחוק התכנון והבנייה⁷⁸;

(4) אחרי סעיף 5 יבוא:

"ביצוע ותקנות 6. (א) שר המשפטים ממונה על ביצועו של חוק זה, והוא רשאי, בהסכמת שר הבינוי והשיכון, להתקין תקנות בכל העניין הנוגע לביצועו.

(ב) שר המשפטים, בהסכמת שר האוצר ובהתייעצות עם שר הבינוי והשיכון, יקבע כללים לקביעת שכרו של שמאי מעריך.
(ג) שר המשפטים, בהתייעצות עם שר הבינוי והשיכון, רשאי לקבוע הוראות לענין קביעת רשימת השמאים המעריכים, לרבות תנאים למחיקה או להתליה מהרשימה.

(ד) שר המשפטים יקבע סדרי דין בבקשות שיוגשו לשמאי המעריך, ובכלל זה לענין דרך הגשת הבקשות כאמור והמועדים להגשתן, לדיון בהן ולקבלת החלטה בהן."

60. תחילתם של סעיפים (1)(ב) ו-2 לחוק פינוי ובינוי, כנוסחם בסעיף 59(2) ו-3 לחוק זה, במועד כניסתן לתוקף של תקנות כאמור בסעיף 6(ב) ו-4 לחוק פינוי ובינוי כנוסחו בסעיף 59(4) לחוק זה, ובלבד שער אותו מועד נקבעה רשימת שמאים מעריכים בת שני שמאים, לפחות.

61. בחוק המקרקעין (חיוזוק בתים משותפים מפני רעידות אדמה), התשס"ח-2008⁷⁹ –

(1) בסעיף 1 –

(א) לפני ההגדרה "בית משותף", "בעל דירה", "דירה", "רכוש משותף" יבוא:

"אישור בקשה להיתר בתנאים" – החלטה בדבר אישור בקשה להיתר בתנאים, שהתקבלה במוסד תכנון, לאחר שהתקיימו כל אלה:

(1) מוסד התכנון מצא כי הבקשה תואמת לתכנית החיוזוק וכן לתכניות תקפות אחרות ולתכניות מופקדות, ולתנאים לפי סעיף 78 לחוק התכנון והבנייה, התשכ"ה-1965, ככל שנקבעו;

ד ב ר י ה ס ב ר

משותפים מפני רעידות אדמה), נחקק במטרה להוריד את רף ההסכמה הדרוש על פי חוק המקרקעין, התשכ"ט-1969, לשם ביצוע עבודה ברכוש משותף, אם היא נעשית על פי היתר בנייה שהוצא מכוח תכנית מיתאר ארצית לחיוזוק מבנים קיימים מפני רעידות אדמה (תמ"א 38) (להלן – תכנית חיוזוק).

סעיף 2(א) לחוק קובע כי פנייה למפקח על הבתים המשותפים לצורך קבלת אישורו לביצוע העבודות תיעשה רק לאחר קבלת היתר בנייה. יום אשר פועל להוצאת היתר בנייה נדרש להוציא הוצאות גבוהות בשל הפעולות הכרוכות בהליך ובכללן: תכנון, מדירות, שמאיות, בדיקות הנדסיות ועוד. הוצאה כספית משמעותית כל כך בטרם יש ודאות

סעיף 60 מוצע שהתיקון המוצע לחוק פינוי ובינוי, בסעיף 59 להצעת החוק, ייכנס לתוקף במועד כניסתן לתוקף של תקנות שיוקנו לענין קביעת שכרו של שמאי מעריך (סעיף 6(ב) לחוק פינוי ובינוי, כנוסחו בסעיף 59(4) להצעת החוק) ולענין סדרי דין בבקשות שיוגשו לשמאי מעריך (סעיף 6(ד) לחוק פינוי ובינוי, כנוסחו בסעיף 59(4) להצעת החוק).

סעיף 61 לפסקה (1)

חוק המקרקעין (חיוזוק בתים משותפים מפני רעידות אדמה), התשס"ח-2008 (להלן – חוק חיוזוק בתים

⁷⁸ "ס"ח התשס"ח, עמ' 154.

- (2) מוסד התכנון מצא כי הבנייה המבוקשת משתלבת במערכות התשתית הקיימות והמתוכננות בסביבתה;
- (3) הוגשו התנגדויות לבקשה להיתר לפי הוראות חוק התכנון והבנייה – מוסד התכנון החליט בהן;
- (ב) בהגדרה "היתר בנייה", בסופה יבוא "או אישור בקשה להיתר בתנאים";
- (2) בסעיף 5(א) –

(א) המילים "שמספרן אינו עולה על שליש ממספר הדירות שהיו בבית המשותף ערב ביצוע העבודה (בסעיף זה – המועד הקובע) ושטח רצפתן הכולל אינו עולה על שליש משטח רצפתן הכולל של כל הדירות בבית המשותף במועד הקובע" – יימחקו;

(ב) בכל מקום, במקום "במועד הקובע", יבוא "ערב ביצוע העבודה".

חוק התכנון והבנייה 62. בתקופה שמיום תחילתו של חוק זה עד יום כ' בטבת התשע"ו (1 בינואר 2016), יקראו את סעיפים 147 ו-149 לחוק התכנון והבנייה, התשכ"ה-1965⁷⁹, כך:

(1) האמור בסעיף 147 ייקרא בסעיף קטן (א) ואחריו יקראו:

"(ב) על אף הוראות סעיף קטן (א), נקבעה בתכנית למגורים שנכנסה לתוקפה לפני יום כ"ה בטבת התשע"א (1 בינואר 2011), הוראה לעניין מספר דירות מרבי, רשאית הוועדה המחוזית, לבקשת משרד ממשלתי הממשלה, ליתן הקלה ממספר הדירות הקבוע בתכנית כאמור, וזאת לצורך תוספת דירות קטנות; לעניין זה –

"תכנית למגורים" – תכנית הכוללת מספר יחידות דיור למגורים כפי שקבע השר;

"דירה קטנה" – כפי שקבע השר.

(ג) בקשה להקלה כאמור בסעיף קטן (ב), אפשר להגישה אף בלא הגשת הבקשה להיתר שלפיו יוקמו הבניינים שלגביהם מתבקשת ההקלה";

(2) בסעיף 149, בסופו יקראו:

"(ד) לעניין הקלה לפי סעיף 147(ב) – בכל מקום בסעיף זה שבו נאמר "ועדה מקומית" יקראו "ועדה מחוזית".

ד ב ר י ה ס ב ר

סעיף 62 חוק התכנון והבנייה, התשכ"ה-1965 (להלן – חוק התכנון והבנייה), קובע בסעיף 147, כי הוועדה המקומית רשאית לתת הקלה למבקש היתר לפי סעיף 145. במסגרת מאמצי הממשלה לפתור את המצוקה הקיימת בשוק הדיור ולבצע הסרת חסמים בשיווק קרקע למגורים, קבעה ועדת השרים לענייני רפורמה במינהל מקרקעי ישראל, בישיבתה מיום ב' באב התשע"ע (13 ביולי 2010) (החלטה ממי/11), בין השאר, כי על שר האוצר להכין ולהגיש תיקון לחוק התכנון והבנייה, במסגרת חוק זה, במטרה להקנות לוועדה המחוזית סמכות לדון בהקלות לתכניות לעניין מספר יחידות דיור בתכניות אשר יקבע שר הפנים, ובכך תתאפשר, בדרך פרוצדורלית מהירה, תוספת של דירות קטנות. לעניין זה, יקבע שר הפנים בתקנות מהי "דירה קטנה".

התיקון כאמור מוצע לתקופה של חמש שנים.

כי קיים הרוב הדרוש לביצוע העבודות, וכי תינתן הסכמת המפקח על הבתים המשותפים לביצוען, מרתיעה יזמים רבים מלקדם פרויקטים מסוג זה. על כן, מוצע לאפשר פנייה למפקח על הבתים המשותפים כבר לאחר ההחלטה בדבר אישור בקשה להיתר בתנאים, שהתקבלה במוסד תכנון.

לפסקה (2)

מוצע להסיר את המגבלה הקבועה בסעיף 5 לחוק חיוזוק בתים משותפים מפני רעידות אדמה לעניין מספר הדירות החדשות שאפשר לבנות במסגרת תכנית חיוזוק, ולפיה מספר הדירות החדשות כאמור לא יעלה על שליש ממספר הדירות שהיו בבית המשותף ערב ביצוע העבודה וששטח רצפתן הכולל אינו עולה על שליש משטח רצפתן הכולל של כל הדירות בבית המשותף במועד הקובע. הסרת המגבלה כמוצע צפויה לעודד הגדלת מספר הבתים המשותפים המתאימים לתכנית חיוזוק.

⁷⁹ ס"ח התשכ"ה, עמ' 307.

פרק ט"ו: גמלאות

תיקון חוק שירות
הקבע בצבא הגנה
לישראל (גמלאות)

63. בחוק שירות הקבע בצבא הגנה לישראל (גמלאות) [נוסח משולב], התשמ"ה-1985⁸⁰ –

(1) בסעיף 10 –

(א) בסעיף קטן (א) –

(1) בפסקה (4), אחרי "משירות קבע" יבוא "מחמת אי-מילוי תפקידו כנדרש, מחמת תפקוד לקוי, או מחמת התנהגות החורגת מאמות המידה הנדרשות מחייל בשירות קבע בדרגתו או במעמדו בצבא";
(2) אחרי פסקה (4) יבוא:

"(5) מי שפוטר משירות קבע מסיבה שאינה מנויה בפסקאות (2) עד (4), לאחר תום עשר שנות שירות קבע – לאחר שהגיע לגיל הקבוע לגביו בחלק א' לתוספת, בהתאם לסוג השירות שאליו הוא משויך לפי התנאים שנקבעו לפי סעיף קטן (ג), וכל עוד לא נקבעו תנאים כאמור – לאחר שהגיע לגיל הקבוע לגבי חייל אחר בחלק א' לתוספת; ואולם אם מתקיימים בו תנאים שנקבעו שר הביטחון ושר האוצר – לאחר שהגיע לגיל 42";

ד ב ר י ה ס ב ר

שנוצר בין גיל הפרישה הנוהג בצה"ל לבין גיל הפרישה הנוהג במגזרים אחרים של השירות הציבורי, תוך מתן ביטוי לייחודיות השירות הצבאי ומאפייניו, החליטה הממשלה במסגרת החלטת ממשלה מס' 2035 מיום ה' באב התש"ע (16 ביולי 2010), כי גיל הפרישה הממוצע של משרתי הקבע יועלה בהדרגה לגיל 50. כמו כן הוחלט כי יש לקבוע בחוק שירות הקבע את הגילאים המזעריים לשחרור משירות המזכים בקצבה לחיילים שאינם לוחמים, ומנגנון לקביעת מכסות הפרישה. במסגרת ההחלטה הוטל על הרמטכ"ל, הממונה על התקציבים והממונה על השכר במשרד האוצר להגיע להסכמות בנושא.

להחלטת הממשלה האמורה קדמה החלטת ממשלה מס' 2119 מיום י"ד באב התשס"ז (29 ביולי 2007), אשר אימצה את המלצות הוועדה לבדיקת תקציב הביטחון בראשות ד"ר דוד ברודט, אשר המליצה, בין השאר, על העלאת גיל הפרישה האפקטיבי מצה"ל באופן מיידי.

בעקבות החלטת הממשלה מס' 2035 האמורה, נחתם בין צה"ל לבין משרד האוצר סיכום מודל הקבע החדש. במסגרת סיכום זה נקבע מתווה להעלאת גיל הפרישה המזערי המזכה בקצבה של משרתי קבע (שאינם לוחמים), בהתאם לסוג השירות שביצעו.

במסגרת התיקון המוצע נכללים השינויים המוצעים בגיל המזערי לזכויות לקבלת קצבה, כמפורט להלן:

לפסקאות (1) ו-(4) ולחלק א' המוצע לתוספת:
בהתאם לסעיף 10(א)(4) לחוק שירות הקבע, חייל ששירת בשירות קבע 10 שנים לפחות והגיע לגיל הקבוע לגביו, בהתאם לחודש לידתו, בחלק א' בתוספת, ופוטר משירות קבע, זכאי לקצבה עם פיטוריו.

מוצע לתקן את סעיף 10(א)(4) לחוק שירות הקבע באופן שייקבע כי רק חיילים בשירות קבע אשר פוטרו מחמת בעיות תפקודיות או משמעתיות, שהן: אי-מילוי

סעיף 63 בחוק שירות הקבע (גמלאות) [נוסח משולב],
בללי התשמ"ה-1985 (בפרק זה – חוק שירות הקבע),
נקבע הסדר שלם ומקיף אשר מעגן את הזכות לקצבה לחייל בשירות קבע שהחוק חל לגביו (בפרק זה – חייל).

בסעיפים 10, 12(2) ו-13(3) לחוק שירות הקבע, נקבעו תנאי הזכויות לקבלת קצבה עם פרישת חייל מהשירות, ביניהם – גילאי פרישה, תקופות שירות מזעריות, נסיבות פרישה וכיוצא באלה. בסעיפים 12(1) ו-12א לחוק שירות הקבע נקבעו תנאים לקבלת קצבה במועד המאוחר לפרישה משירות, לפי מועדים שנקבעו בסעיף 54 לחוק האמור.

בין נסיבות הפרישה האמורות, נקבע בסעיף 10(א)(4) לחוק שירות הקבע כי מי שפוטר משירות קבע, כשבמועד פיטוריו הגיע לגיל הקבוע לגביו, בהתאם לחודש לידתו, בחלק א' בתוספת (לגבי משרת קבע קיים במועד פרסומה של הצעת חוק זו – גיל 42), לאחר תום עשר שנות שירות קבע, יהיה זכאי לקצבה עם הפרישה.

בהתאם לפרקטיקה הנוהגת בצה"ל לאורך שנים ארוכות, הפרישה מצה"ל לקצבה נעשית ברוב רובם של המקרים בדרך של פיטורים לגמלאות, כאשר הגיל המזערי המזכה בקצבה הוא גיל 42, ובפועל גיל הפרישה הממוצע הוא גיל 45. במצב דברים זה, ישנה אפשרות למי שפרש כאמור, לצאת ולעבוד בשוק האזרחי במקביל לקבלת קצבת פרישה מצה"ל (בכפוף להסדר ניכוי קופה ציבורית לגבי מי שמקבל משכורת מאוצר המדינה או ממעביד שהוגדר כקופה ציבורית).

מעבר לפער שנוצר בין הפרקטיקה הנוהגת בצה"ל כאמור לבין כל מגזר אחר במשק בכלל ובשירות הציבורי בפרט, לגיל הפרישה הנמוך יש השלכות תקציביות משמעותיות. לפיכך, מתוך רצון להעלות את גיל הפרישה של חלק ממערכי השירות בצה"ל, ולצמצם את הפער

⁸⁰ ס"ח התשמ"ה, עמ' 142; התש"ע, עמ' 383.

"(ג) (1) שר הביטחון, באישור הממשלה, יקבע לגבי סוגי השירות המפורטים בחלק א' ובחלק ד' לתוספת, את התנאים שבהתקיימם ישויך חייל לאחד מאותם סוגי שירות; תקנות לפי פסקה זו יותקנו עד יום י"ח בטבת התשע"ג (31 בדצמבר 2012).

(2) שר הביטחון, בהסכמת שר האוצר, רשאי לשנות את התנאים שנקבעו לפי פסקה (1);

(2) בסעיף 13, במקום "בהתאם לחודש לידתו, בחלק א' בתוספת" יבוא "בחלק א' לתוספת, בהתאם לסוג השירות שאליו הוא משויך לפי התנאים שנקבעו לפי סעיף 10(ג);

(3) בסעיף 54(ב), במקום "חמישים, והרמטכ"ל לא הסכים בכתב לפרישתו" יבוא "הקבוע לגבי בחלק ד' לתוספת, בהתאם לסוג השירות שאליו הוא משויך לפי התנאים שנקבעו לפי סעיף 10(ג)" ובמקום "יגיע לגיל חמישים" יבוא "יגיע לגיל האמור";

ד ב ר י ה ס ב ר

בשירות קבע בצה"ל לאחד מסוגי השירות הקבועים בחלק א' לתוספת. מוצע כי שר הביטחון, בהסכמת שר האוצר, יהיה רשאי לשנות תנאים אלה. עוד מוצע לקבוע בסעיף 10(א)(5) לחוק שירות הקבע, כי כל עוד לא נקבעו תנאים כאמור, הגיל המזערי לזכאות לקצבה בשל פטורים של חייל יעמוד על הגיל הקבוע בחלק א' לתוספת לגבי "חייל אחר".

לפסקה (2)

בהתאם לסעיפים 10(א)(1) ו-13 לחוק שירות הקבע, חייל אשר שירת בשירות קבע שמונה שנים לפחות, הגיע לגיל המפורט בחלק א' לתוספת לחוק, והרמטכ"ל הורה על יציאתו לקצבה, יהיה זכאי לקצבת פרישה. מוצע לתקן את סעיף 13 האמור כך שהגיל המזערי לשחרורו של חייל לפי סעיף זה, יהיה בהתאם לגיל המפורט בחלק א' המוצע לתוספת, לפי סוג השירות של החייל.

לפסקאות (3) ו-(4) ולחלק ד' המוצע לתוספת: סעיף 54 לחוק שירות הקבע קובע את המועד שממנו ואילך תשולם קצבה למי שנקבעה זכאותו בהתאם לסעיף 10 לחוק האמור. בהתאם לסעיף זה חייל שיצא לקצבה לפי סעיף 12(1) לחוק שירות הקבע, לאחר עשרים וחמש שנות שירות קבע, והרמטכ"ל לא הסכים בכתב לפרישתו, תשולם לו קצבה החל מהיום שבו יגיע לגיל 50. מוצע לתקן את סעיף 54 האמור כך שגיל הזכאות לקצבה למי שיצא לקצבה לפי סעיף 12(1) לחוק שירות הקבע, יועלה ביחס לחייל בשירות קבע שלא שויך לאחד מסוגי השירות "חייל לוחם" או "חייל תומך לחימה", בהדרגה לגיל 55, כך שבחס לכל שנת לידה, החל משנת 1972, יועלה גיל הזכאות לקצבה בשנה אחת (כמפורט בטבלה בחלק ד' המוצע לתוספת).

עוד מוצע לייתר את ההבחנה בין חייל כאמור שהרמטכ"ל הסכים בכתב לפרישתו לבין מי שלא ניתנה לגביו הסכמה כאמור, ולקבוע כי ההסדר האמור יחול לגביהם באופן זהה, וזאת מאחר שבשני המקרים היוזמה לפרישה היא של החייל. התיקונים האמורים נדרשים, בין השאר, כדי לשמר את הפער הקיים בין מועד קבלת הקצבה בנסיבות של פטורים לבין המועד לקבלת הקצבה בנסיבות של פרישה מרצון.

תפקידו כנדרש, תפקוד לקוי, או התנהגות החורגת מאמות המידה הנדרשות מחייל בשירות קבע בדרגתו או במעמדו בצבא, יהיו זכאים לקצבה בהתאם להוראות הסעיף.

עוד מוצע להוסיף לסעיף 10(א) לחוק שירות הקבע את פסקה (5), שלפיה חייל בשירות קבע אשר פוטר שלא מחמת נכות או סיבה המנויה בסעיף 10(א)(4) המוצע, לאחר ששירת בשירות קבע 10 שנים לפחות, והגיע לגיל הקבוע לגביו לפי סוג שירותו, בחלק א' המוצע לתוספת, יהיה זכאי לקצבה עם פטוריו משירות; ואולם מוצע להסמיך את שר הביטחון ואת שר האוצר לקבוע חריגים לכלל האמור, כך שחייל שפוטר מהשירות שלא מחמת נכות או מחמת סיבה המנויה בסעיף 10(א)(4) המוצע, לאחר תום עשר שנות שירות קבע ולאחר שהגיע לגיל 42, יהיה זכאי לקצבת פרישה אם מתקיימים בו תנאים שנקבעו שר הביטחון ושר האוצר.

לעניין זה, מוצע לחלק את סוגי השירות לסוגים אלה: "חייל לוחם", "חייל תומך לחימה", "חייל המשרת במקצוע נדרש" ו"חייל אחר". לגבי החיילים המשוויכים לסוג השירות "חייל לוחם", מוצע להותיר על כנו את הגיל המזערי לקבלת קצבת פרישה כאמור, וזאת נוכח המאפיינים הייחודיים של סוג שירות זה, ובהם השחיקה המוגברת הכרוכה בשירות כאמור. עם זאת, לכל אחד מסוגי השירות האחרים מוצע לקבוע גילאים מזעריים שונים לזכאות לקצבת פרישה בשל פטורים שלא בנסיבות כאמור בסעיף 10(א)(2) עד (4) לחוק שירות הקבע. עוד מוצע להעלות בהדרגה את הגיל המזערי האמור למי ששויך לסוגי השירות "חייל תומך לחימה", "חייל משרת במקצוע נדרש" ו"חייל אחר", לגילאים 45, 46 ו-48, בהתאמה. לגבי חייל שנולד בשנת 1971 או לפני כן, לא יחול שינוי במצב הקיים.

ביחס לחייל שלא שויך לסוג השירות "חייל לוחם", אשר נולד בשנת 1972, יעמוד הגיל המזערי לזכאות לקצבה על 45. ביחס למי ששויך לסוג שירות "חייל המשרת במקצוע נדרש" או "חייל אחר" ונולד בשנים 1973 ואילך, נעשית העלאת הגיל באופן הדרגתי, כמפורט בטבלה בחלק א' המוצע לתוספת.

כמו כן מוצע להסמיך את שר הביטחון, באישור הממשלה, לקבוע, עד ליום י"ח בטבת התשע"ג (31 בדצמבר 2012), תקנות שיקבעו את התנאים שבהתקיימם ישויך כל חייל

(4) בתוספת –

- (א) בכותרת, במקום "סעיפים 10(א)4, 12(2), 13, 23א(ג), 33, 34(ה)1" יבוא "סעיפים 10(א)4, (5) ו-12(ג), 13, 23א(ג), 33, 34(ה)1, 54(ב)";
- (ב) בחלק א', בכותרת, במקום "סעיפים 10(א)4, 13" יבוא "סעיף 10(א)4";
- (ג) אחרי חלק א' יבוא:

"חלק א' 1"

סעיפים 10(א)5 ו-13(ג)

סוג שירות						
חייל לוחם		חייל תומך לחימה		חייל המשרת במקצוע נדרש		חייל אחר
גיל הזכאות (בשנים)	שנת הלידה	גיל הזכאות (בשנים)	שנת הלידה	גיל הזכאות (בשנים)	שנת הלידה	גיל הזכאות (בשנים)
42	עד 1971	42	עד 1971	42	עד 1971	42
	1972 ואילך	45	1972	45	1972	45
			1973	45 ו-4	1973	45 ו-4 חודשים
			1974	45 ו-8	1974	45 ו-8 חודשים
			1975 ואילך	46	1975	46
				46 ו-8	1976	46 ו-8 חודשים
				47 ו-4	1977	47 ו-4 חודשים
				48 ו-;	1978 ואילך	48 ו-;

(ד) אחרי חלק ג' יבוא:

"חלק ד'

סעיפים 10(ג) ו-54(ב))

סוג שירות		
חייל לוחם וחייל תומך לחימה		חייל המשרת במקצוע נדרש וחייל אחר
גיל הזכאות (בשנים)	שנת הלידה	גיל הזכאות (בשנים)
50	עד 1971	50
	1972	51
	1973	52
	1974	53
	1975	54
	1976 ואילך	55

פרק ט"ז: שונות

64. תיקון חוק מקרקעי ציבור (סילוק פולשים), התשמ"א-1981⁸¹, בסעיף 4א(א), אחרי "סיומו" יבוא "סיומו המוקדם" ובמקום "ובלבד שמשך תקופת החזקה מכוח חוזה לא עלתה על שבע שנים רצופות ונשלחה" יבוא "נשלחה".

65. תיקון חוק היטלי סחר ואמצעי הגנה, התשנ"א-1991⁸², בסעיף 2 –

(1) בסעיף 2 –

(א) בסעיף קטן (א), ברישה, המילים "ולענין פסקאות (1), (2), (6) ו-(7) – ביחד עם שר האוצר" – יימחקו;

(ב) אחרי סעיף קטן (א) יבוא:

"(א1) החליט השר להטיל היטל בטחה לפי סעיף קטן (א), יעביר את החלטתו לאישור שר האוצר; אישר שר האוצר את ההחלטה כאמור, ולענין החלטה כאמור למטרה מהמטרות המפורטות בפסקאות (1), (2), (6) או (7) של סעיף קטן (א) – אישר שר האוצר את ההחלטה כאמור או לא מסר לשר הודעה על הסירוב לאשרה בתוך 21 ימים מיום שהתקבלה אצלו הבקשה לאישור כאמור ולאחר שנשלחה לשר האוצר הודעה על כך שבקשת השר ממתינה לאישורו, יטיל השר, בצו, בתוך חמישה ימים, היטל בטחה:"

(2) בסעיף 3א –

(א) בסעיף קטן (א), במקום "יחד עם שר האוצר רשאים" יבוא "רשאי";

(ב) אחרי סעיף קטן (א) יבוא:

דבריו הסבר

סעיף 65 לפסקאות (1) ו-(2)

בפרק ב'2 לחוק היטלי סחר ואמצעי הגנה, התשנ"א-1991 (בפרק זה – חוק היטלי סחר), שעניינו אמצעי הגנה, ובפרק ג' לחוק האמור שעניינו היטל היצף והיטל משווה, קבועה דרישה לאישור שר האוצר לצורך החלטה לנקוט אמצעי הגנה או להטיל היטל היצף או היטל משווה, לפי העניין, וכן קבוע ההליך לקבלת אישור זה הכולל מגבלת זמן של 15 ימים למתן תגובת שר האוצר.

מוצע להחיל הסדר דומה לעניין היטל בטחה המוטל לפי פרק ב' לחוק היטלי סחר ולעניין היטל יבוא המוטל לפי פרק ב'1 לחוק האמור, כך שמחד גיסא ייקבע במפורש הצורך באישור שר האוצר (הקיים ממילא לפי הוראות סעיף 39 לחוק יסודות התקציב, התשמ"ה-1985) (בסעיף זה – חוק יסודות התקציב), ומאידך גיסא ייקבע ההליך ומגבלת זמן למתן תגובת שר האוצר לבקשת האישור הכל כפי שמפורט בסעיפים 2 ו-3א כנוסחם המוצע.

עוד מוצע לקבוע, בדומה לקבוע בסעיפים 3א(ב) ו-3א(ג) לחוק היטלי סחר, כי אם לא מסר שר האוצר לשר המבקש להטיל היטל בטחה או היטל יבוא (בסעיף זה – השר) הודעה על סירובו לאשר הטלת היטל כאמור בתוך

סעיף 64 הוראות סעיף 4א לחוק מקרקעי ציבור (סילוק פולשים), התשמ"א-1981 (בפרק זה – חוק סילוק פולשים), שכותרתו המשך החזקת מקרקעי ציבור לאחר סיום החוזה או פקיעתו, קובעות בסעיף קטן (א) כי אם מפר של חוזה חכירה מחזיק במקרקעי ציבור מעל שבע שנים ממועד סיומו או פקיעתו של חוזה שהתיר את החזקתם כאמור לא ניתן להפעיל את המנגנונים השונים בחוק סילוק פולשים כנגדו, אלא יש לפנות לערכאות.

כיום, קיים מחסור בכלים משמעותיים לאכיפת התנאים הקבועים בחוזה החכירה ולהוצאתם של חוכרים שתם חוזה החכירה שלהם מן הקרקע. פעמים רבות נדרש המינהל להתדיינויות ממושכות בבתי המשפט, בעוד מפרי החוזה מחזיקים במקרקעין ואף לעתים קרובות משתמשים במקרקעין לשם הפקת רווחים, כל זאת בניגוד לדין.

לפיכך מוצע לתקן את סעיף 4א(א) לחוק סילוק פולשים ולקבוע, כי יהיה אפשר להפעיל את הכלים הקבועים בחוק האמור כלפי כל חוכר שחוזה החכירה שלו בא לסיומו, בלא הגבלה התלויה במשך הזמן שבו החזיק במקרקעין. כמו כן, תיוסף הבהרה ולפיה סיום חוזה כולל גם סיום מוקדם של החוזה.

⁸¹ ס"ח התשמ"א, עמ' 105; התשס"ט, עמ' 329.

⁸² ס"ח התשנ"א, עמ' 38; התשס"ט, עמ' 5.

"(א1) החליט השר להטיל היטל יבוא לפי סעיף קטן (א), יעביר את החלטתו לאישור שר האוצר; אישר שר האוצר את ההחלטה כאמור, או לא מסר לשר הודעה על הסירוב לאשרה בתוך 21 ימים מיום שהתקבלה אצלו הבקשה לאישור כאמור ולאחר שנשלחה לשר האוצר הודעה על כך שבקשת השר ממתינה לאישורו, יטיל השר, בצו, בתוך חמישה ימים, היטל יבוא."

(3) בסעיף 33, אחרי ההגדרה "הממונה" יבוא:

"המנהל הכללי" – המנהל הכללי של משרד התעשייה המסחר והתעסוקה, ולעניין טובין שהם מוצרי חקלאות לא מעובדים – המנהל הכללי של משרד החקלאות ופיתוח הכפר;"

(4) בסעיף 34 –

(א) בסעיף קטן (א), אחרי "לפי סעיף 30(א)" יבוא "ולאחר ששקל את הפגיעה הצפויה בשווקים אחרים בישראל שעלולים להיות מושפעים מן ההחלטה";

(ב) אחרי סעיף קטן (א) יבוא:

"(א1) סבר הממונה כי יש לקבל החלטה מקדמית כאמור בסעיף קטן (א), יעבירה לאישור המנהל הכללי; החלטת המנהל הכללי תינתן לאחר שקיים התייעצות בעניין זה עם הממונה על התקציבים במשרד האוצר; אישר המנהל הכללי את החלטת הממונה שהועברה אליו כאמור, או לא מסר לממונה הודעה על הסירוב לאשר את ההחלטה בתוך ארבעה עשר ימים מיום שהממונה העביר את ההחלטה אל המנהל הכללי ואל הממונה על התקציבים, יקבל הממונה את ההחלטה המקדמית כאמור;"

ד ב ר י ה ס ב ר

לפסקה (4)

אמצעי הגנה לפי פרק ב'2 לחוק היטלי סחר ננקטים במקרים שבהם ישנו גידול משמעותי ביבוא הגורם לנזק חמור לענף היצרני המקומי. חוק היטלי סחר מסמך את שר התמ"ת להטיל היטל או לקבוע מכסות יבוא לאחר ששקל גם שיקולים הנוגעים למשק בכללו.

מכיוון שאין מדובר במקרה של סחר לא הוגן, ישנה חשיבות יתרה לשיקולי מאקרו רחבים אלה, גם בשלב המקדמי של הערובה הזמנית. לפיכך מוצע לקבוע כי הממונה ישקול, בטרם קבלת החלטה בעניין הטלת ערובה זמנית, גם שיקולים שעניינם הפגיעה הצפויה בשווקים אחרים בישראל שעלולים להיות מושפעים מן ההחלטה.

נקיטת אמצעי הגנה מצריכה החלטה של שר התמ"ת ואישור שר האוצר וועדת הכספים של הכנסת. זאת, לאחר שהממונה ניהל בירור והגיש לשר התמ"ת את ממצאיו. לעומת זאת, כיום החלטה על הטלת ערובה זמנית מתקבלת בידי הממונה לבדו.

מוצע, כי בטרם יטיל הממונה ערובה זמנית בקשר עם היטל הגנה, יידרש אישור של המנהל הכללי של משרד התעשייה המסחר והתעסוקה (בפרק זה – משרד התמ"ת) אשר יינתן לאחר שקיים התייעצות עם הממונה על התקציבים במשרד האוצר.

21 ימים מיום שהתקבלה אצלו הבקשה לאישור כאמור ולאחר שקיבל הודעה על כך שהבקשה ממתינה לאישור, יהיה השר רשאי להטיל את ההיטל בתוך חמישה ימים.

יצוין כי לעניין החלטה על הטלת היטל בטחה לפי סעיף 2(א) שלא למטרה מהמטרות המפורטות בפסקאות (1), (2), (6) או (7) של הסעיף האמור, יידרש אישור מפורש של שר האוצר בהתאם לחוק יסודות התקציב ולא יהיה די באימתן הודעה על סירובו לאשר את ההחלטה.

לפסקה (3)

בחוק היטלי סחר (תיקון מס' 4), התשס"ט–2008 (ס"ח התשס"ט, עמ' 5), הוסף לחוק היטלי סחר פרק ב'2 שעניינו אמצעי הגנה. במסגרת זאת נקבע עוד כי לעניין הפרק האמור, בכל הנוגע למוצרי חקלאות לא מעובדים, יהיה השר – שר החקלאות ופיתוח הכפר, וכן נקבע כי הממונה לעניין מוצרי חקלאות לא מעובדים ימונה בידי שר החקלאות ופיתוח הכפר. לאור האמור, מוצע להוסיף לעניין פרק ב'2 הגדרה של "המנהל הכללי" כך שבכל הנוגע למוצרי חקלאות לא מעובדים תהיה נתונה הסמכות לאישור החלטות הממונה כמפורט להלן, למנהל הכללי של משרד החקלאות ופיתוח הכפר.

(א) בסעיף קטן (א), בפסקה (2), במקום "במהלך החקירה" יבוא "במהלך החקירה"; לעניין זה, ישקול הממונה את הפגיעה הצפויה בשווקים אחרים בישראל שעלולים להיות מושפעים מן ההחלטה;

(ב) אחרי סעיף קטן (א) יבוא:

"(א1) סבר הממונה כי יש לקבל החלטה מקדמית בעניין כאמור בפסקה (2), יעבירה לאישור המנהל הכללי של משרד התעשייה המסחר והתעסוקה (בסעיף זה – המנהל הכללי); החלטת המנהל הכללי תינתן לאחר שקיים התייעצות בעניין זה עם הממונה על התקציבים במשרד האוצר; אישר המנהל הכללי את החלטת הממונה שהועברה אליו כאמור, או לא מסר לממונה הודעה על הסירוב לאשרה בתוך ארבעה עשר ימים מיום שהממונה העביר את ההחלטה אל המנהל הכללי ואל הממונה על התקציבים, יקבל הממונה את ההחלטה המקדמית כאמור."

תיקון חוק ההגבלים 66. בחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988⁸⁵, בסעיף 3 –

(1) בפסקה (4), האמור בה יסומן כפסקת משנה "(א)" ואחריה יבוא:

"(ב) לעניין פסקת משנה (א) –

"משווק בסיטונות" – למעט מי שמתקיים לגביו אחד מאלה:

(1) הוא משווק קמעונאי;

(2) משווק קמעונאי מחזיק בשליטה בו או בעל עניין בו;

(3) הוא מחזיק בשליטה או בעל עניין במשווק קמעונאי;

(4) מי שמחזיק בשליטה בו, מחזיק בשליטה גם במשווק קמעונאי;

ד ב ר י ה ס ב ר

עם משווקים קמעונאיים, עלול ליצור, במצבים מסוימים, קרקע פורייה לניצול הפטור גם על ידי רשתות השיווק הקמעונאיות.

קיים חשש לניצול כוח השוק של רשתות השיווק אשר עלול להפר את שיווי המשקל הרגיל בשוק וליצור פער משמעותי בין המחיר שאותו משלם הצרכן לבין המחיר שבו המשווק קונה את התוצרת. מצב זה מוביל להרעה ברווחת הצרכנים, המשלמים מחירים גבוהים בעד תוצרת חקלאית וצורכים כמויות קטנות יותר מהם. במקביל חלה הרעה גם במצבם של החקלאים, אשר מקבלים תמורה נמוכה יותר בעד התוצרת שהם מייצרים. נוסף על כך פערי התיווך משפיעים על רמת המחירים במשק ויוצרים עיוות בהקצאת המקורות בו, שכן לתוצרת חקלאית טרייה משקל משמעותי במדד המחירים לצרכן.

מוצע להוציא מגדר הפטור שבסעיף (4) לחוק ההגבלים העסקיים הסדר כובל שלפחות אחד הצדדים לו הוא משווק בסיטונות שהוא גם אחד מאלה: משווק קמעונאי, מי שמשווק קמעונאי שולט או בעל עניין בו, מי שהוא שולט או בעל עניין במשווק קמעונאי או שמי ששולט

נוסף על כך מוצע לקבוע מגבלת זמן של 14 ימים למתן תשובת המנהל הכללי כאמור, וזאת כדי שהליך הטלת ערובה זמנית יהיה מהיר יחסית.

לפסקה (5)

בדומה לתיקון המוצע לעניין היטל הגנה בפסקה (4) לעיל, מוצע לקבוע כי גם לעניין הטלת ערובה זמנית בקשר עם היטל היצף או היטל משווה יידרש אישור של המנהל הכללי של משרד התמ"ת אשר יינתן לאחר שקיים התייעצות עם הממונה על התקציבים במשרד האוצר.

עוד מוצע לקבוע מגבלת זמן של 14 ימים למתן תשובת המנהל הכללי, וזאת כדי שהליך הטלת ערובה זמנית יהיה מהיר יחסית.

סעיף 66 לפסקה (1)

סעיף (4) לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988 (בפרק זה – חוק ההגבלים העסקיים), קובע פטור גורף מהוראות פרק ב' לחוק, להסדרים כובלים הנוגעים לגידול ושיווק של תוצרת חקלאית כמפורט בו. פטור זה, החל גם על משווקים סיטונאיים הקשורים בקשרי בעלות

⁸⁵ ס"ח התשמ"ח, עמ' 128; התשס"ו, עמ' 279.

(2) בפסקה (7) –

- (א) ברישה, המילים "ביום או" – יימחקו ובמקום "משולבת בים" יבוא "משולבת";
(ב) בפסקת משנה (1), המילים "ביום או" – יימחקו;
(ג) בפסקת משנה (2), המילים "ביום או" והמילים "או ספנות" – יימחקו.

67. (א) תחילתו של סעיף 3(7) לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988, כנוסחו בסעיף 66(2) לחוק זה, בתום חודשיים ממועד פרסומו ברשומות של פטור סוג, שיקבע הממונה בהתאם להוראות סעיף 15 לחוק האמור, לגבי הסדרים שעניינם תובלה בין-לאומית בים, או ביום ו' בטבת התשע"ב (1 בינואר 2012), לפי המוקדם מביניהם.
(ב) לא נקבע פטור סוג כאמור בסעיף קטן (א) עד יום ו' בטבת התשע"ב (1 בינואר 2012), וכל עוד לא נקבע פטור הסוג, ידחה שר האוצר, בצו, את תחילתו של סעיף 3(7) האמור באותו סעיף קטן לתקופה שלא תעלה על שישה חודשים בכל פעם (בסעיף זה – תקופת דחייה).
(ג) על אף האמור בסעיף קטן (ב), רשאי שר האוצר להימנע מדחייה כאמור באותו סעיף קטן מטעמים מיוחדים, לאחר שנתן למובילים ימיים ישראלים ולמובילים ימיים שמקיימים פעילות בישראל, הזדמנות להשמיע את עמדותיהם.

ד ב ר י ה ס ב ר

ניתן להפעיל כל שיקול דעת תחרותי לגביהם ואין הסעיף מותיר כל יכולת לאזן בין פגיעתם לאינטרסים אחרים העשויים להצדיקם. הפטור הגורף המתואר מתחולתן של ההוראות בדבר הסדר כובל לגבי ענף הספנות בישראל חריג גם ביחס לנהוג בקרב מדינות מפותחות ברחבי העולם, אשר בהן רווחת, בשנים האחרונות, המגמה בדבר צמצום הפטורים מתוך ההבנה שתחרות בענף מגדילה את התועלת לצרכנים.

החלת דיני ההגבלים העסקיים על ענף הספנות עולה בקנה אחד עם הרצון להגביר את התחרותיות בענף זה ובכך להביא להפחתת התשלומים בעד שירותי ההובלה הימית ולהעלאת רמת השירות וכן מהווה התאמה של הרגולציה בתחום האמור למצב באיחוד האירופי, ולהמלצות ארגון ה-OECD (Organisation for Economic Co-operation and Development).

לאור האמור, מוצע לתקן את חוק ההגבלים העסקיים, כך שיבוטל הפטור הקבוע בסעיף 3(7), לעניין הסדר אשר כל כבילותיו נוגעות לתובלה בין-לאומית בים.

סעיף 67 מוצע להחיל את התיקון לסעיף 3(7) לחוק ההגבלים העסקיים הקבוע בסעיף 66(2) להצעת חוק זו, מיום י"ז בכסלו התשע"ג (1 בינואר 2012) או ממועד פרסומו ברשומות של פטור סוג לגבי הסדרים שעניינם תובלה בין-לאומית בים בהתאם להוראות סעיף 15 לחוק ההגבלים העסקיים, לפי המוקדם מביניהם. קביעתה של תחילה מאוחרת לתיקון המוצע, נועדה לאפשר לרשות

בו ושולט גם במשווק קמעונאי. הסדרים כובלים שהוצאו מגדר הפטור שבסעיף 3(4) לחוק ההגבלים העסקיים, יהיו כפופים למנגנוני ההיתר הרגילים (פטור, פטור סוג, אישור בית הדין) הקבועים בפרק ב' לחוק האמור, כמו כל הסדר כובל אחר.

יצוין כי תיקון זה לסעיף 3(4) לחוק ההגבלים העסקיים כבר הוצע במסגרת הצעת חוק ההסדרים במשק המדינה (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב והמדיניות הכלכלית לשנת הכספים 2008), התשס"ח-2007 (פורסם בהצעות חוק הממשלה – 335, עמ' 16), אך לא הבשיל לכדי חוק.

לפסקה (2)

סעיף 3(7) לחוק ההגבלים העסקיים, קובע פטור גורף מהוראות פרק ב' לאותו חוק, וזאת בין השאר, בנוגע להסדרים כובלים הנוגעים לתובלה בין-לאומית בים. הסעיף מאפשר למובילים בים להתקשר ביניהם תוך תיאום מחירים וחלוקת שוק, ובלא רגולציה אפקטיבית אשר תאפשר בחינה של התועלות לצרכן הנובעות מהתקשרויות אלה. כתב על כך הממונה על ההגבלים העסקיים דאז בהחלטתו בעניין "הסדר כובל בין המובילים הימיים חברי הקונפרנס EMTA" מיום כ"ח בניסן התשס"ג (30 באפריל 2003) בנוגע לתחולת הפטור על ה-THC (Terminal Handling Charges – תשלומים הנגבים בידי חברות הספנות ומביאים לידי ביטוי את הוצאותיהן בנמלים): "תוצאתו של סעיף 3 לחוק ההגבלים העסקיים היא אפוא מרחיקת לכת: חוקיות חלוטה של ההסדרים המנויים בו, אפילו פגיעתם בתחרות קשה היא מאוד. לא

⁸⁴ ס"ח התשנ"ט, עמ' 189.

(ד) על החלטת שר האוצר בדבר כוונת דחייה או כוונה להימנע מדחייה, לפי סעיף קטן (ב) או (ג), לפי העניין, תפורסם הודעה באתרי האינטרנט של משרד האוצר ושל רשות ההגבלים העסקיים לא יאוחר מיום ג' בתשרי התשע"ב (1 באוקטובר 2011) או חודשיים לפני תום כל תקופת דחייה, לפי העניין.

תיקון חוק משק הגז 68. בחוק משק הגז הטבעי, התשס"ב-2002⁸⁵, בסעיף 24, אחרי סעיף קטן (ב) יבוא:

"(ב1) השר, בהסכמת שר האוצר ובאישור ועדת הכספים של הכנסת, יקבע בתקנות –

(1) אגרה בעד הגשת מפרט או שינויים למפרט;

(2) דרכים ומועדים לתשלום האגרה, לרבות הצמדתה למדד המחירים לצרכן שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה וקביעת ריבית פיגורים."

תיקון חוק הנפט 69. בחוק הנפט, התשי"ב-1952⁸⁶, בסעיף 3 –

(1) בסעיף קטן (א), במקום "השר ימנה" יבוא "השר ושר האוצר ימנו" והמילים "בהם לפחות חמישה מקרב הציבור" – יימחקו;

(2) אחרי סעיף קטן (א) יבוא:

"(א1) חברי המועצה הם:

(1) שני נציגי השר מקרב עובדי משרדו;

(2) שני נציגי שר האוצר והם עובד אגף החשב הכללי ועובד אגף התקציבים, במשרד האוצר;

(3) חמישה נציגים מקרב הציבור."

ד ב ר י ה ס ב ר

ההגבלים העסקיים שהות לרון בצורך ובתנאים לקביעת פטור סוג כאמור לסוגי התקשוריות אשר נהנות כיום מן הפטור הגורף הקבוע בסעיף 7(3) האמור, ואשר מוצדק לדעתה לפטור אותן מהצורך בקבלת אישור בית הדין להגבלים עסקיים להסדר כובל.

עוד מוצע כי ככל שלא ייקבע פטור סוג כאמור לעיל עד יום י"ז בכסלו התשע"ג (1 בינואר 2012), ידחה שר האוצר את מועד תחילתו של התיקון, בצו, לפרק זמן שלא יעלה על שישה חודשים בכל פעם. עוד מוצע לקבוע כי שר האוצר יהיה רשאי להימנע מדחיית תחילתו של התיקון לחוק כאמור מטעמים מיוחדים וזאת לאחר שנתן למובילים ימיים הודעה מוקדמת להשמיע את טענותיהם. כמו כן מוצע לפרסם לציבור, באמצעות האינטרנט, הודעה על אודות כוונת שר האוצר לדחות את תחילת החוק או בדבר כוונתו להימנע מדחייה כאמור.

סעיף 68. סעיף 24 לחוק משק הגז הטבעי, התשס"ב-2002, שכותרתו חובת מפרט ואישורו בידי הרשות, קובע כי כדי לקבל היתר בנייה להקמת מיתקן גז טבעי (מיתקן המשמש לקליטה, לחלוקה, להולכה, לאחסון, למדידה של גז או להפחתת לחץ של גז וכדומה), יש להגיש לאישור הממונה על הבטיחות ברשות הגז הטבעי, מפרט שכולל, בין השאר, תכנית הנדסית להקמת המיתקן. כיום, הגשת תכניות הנדסיות אינה כרוכה בתשלום מצד

סעיף 69. חוק הנפט, התשי"ב-1952 (בפרק זה – חוק הנפט), מסדיר, בין השאר, מתן זכות נפט כהגדרתה בחוק האמור, בנכסי המדינה, כאשר המונח "נפט" מוגדר ככולל גז טבעי.

לפי סעיף 3 לחוק הנפט שכותרתו מועצה מייעצת ימנה שר התשתיות הלאומיות מועצה מייעצת של תשעה חברים, בהם לפחות חמישה מקרב הציבור. החוק קובע כי סמכויות המועצה המייעצת הן, בין השאר, ייעוץ לשר התשתיות הלאומיות בעניין אלו שטחים יהיו פתוחים לחיפוש נפט ולהפקתו ואלו שטחים ייסגרו לחיפוש כאמור (סעיף 5 לחוק הנפט) וכן ייעוץ בעניין הענקת היתרים ורישיונות לחיפוש נפט ולהפקתו (סעיף 4 לחוק הנפט).

בשל ההתפתחויות האחרונות המפורטות להלן, הפכו ההשלכות שיש להחלטות המועצה ולהמלצותיה על השימוש וההקצאה של משאבי המדינה למשמעותיות

⁸⁵ ס"ח התשס"ב, עמ' 55; התשס"ז, עמ' 79.

⁸⁶ ס"ח התשי"ב, עמ' 322; התשס"ב, עמ' 83.

70. בחוק יום חינוך ארוך ולימודי העשרה, התשנ"ז-1997⁸⁷, בסעיף 4(א), במקום "התשע"ד" תיקון חוק יום חינוך ארוך ולימודי העשרה יבוא "התשע"ו".

71. בחוק לימוד חובה (תיקון מס' 28), התשס"ז-2007⁸⁸, בסעיף 2 –

(1) בפסקה (2), במקום "על כיתות א'", בעשר שעות לימוד" יבוא "על כיתות ב', בחמש שעות לימוד";

(2) בפסקה (3), במקום "התשע"ב – על כיתות ב', בחמש שעות לימוד" יבוא "התשע"ג – על כיתות א', בעשר שעות לימוד";

(3) בפסקה (4), במקום "התשע"ג" יבוא "התשע"ד".

דברי הסבר

עד היום הוחל בהדרגה יישומו של חוק יום חינוך ארוך במוסדות החינוך ב-106 יישובים, בהתאם למדדים סוציו-אקונומיים. כמו כן, עד היום הוחל בהדרגה יישומו של חוק יום חינוך ארוך בגני הילדים ב-92 יישובים, בהתאם למדדים סוציו-אקונומיים. במקומות שבהם הוחל יום חינוך ארוך, ימשיך להיות מונהג הסדר זה, והחלת יום חינוך ארוך ביישובים נוספים ובשכונות נוספות תותאם למועד החדש.

סעיף 71 בחוק לימוד חובה (תיקון מס' 28), התשס"ז-2007 (בפרק זה – תיקון מס' 28), תוקן חוק לימוד חובה, התש"ט-1949, ונוסף לו סעיף 102 שכותרתו הגבלת מספר התלמידים בלימודי מיומנויות היסוד (בפרק זה – סעיף 102). סעיף 102 האמור קובע כי בלימודים המתקיימים במוסד חינוך רשמי, בכיתת יסוד (כיתות א' ו-ב'), יילמדו 10 שעות לפחות מסך כל שעות הלימוד שבועיות של מיומנויות היסוד (קריאה, כתיבה וחשבון) בכיתת לימוד שבה היחס בין מספר התלמידים למורה אינו עולה על עשרים (בפרק זה – מסגרת לימודים מצומצמת).

לתיקון האמור נקבעה, בסעיף 2 של תיקון מס' 28, תחולה הדרגתית, כך שהחל בשנת הלימודים התשס"ט, תלמידי כיתות א' ילמדו במסגרת לימודים מצומצמת 5 שעות לימוד שבועיות, לפחות, והחל בשנת הלימודים התש"ע ילמדו במסגרת זו 10 שעות לימוד שבועיות לפחות; ביחס לתלמידי כיתות ב' – החל בשנת הלימודים התשע"א ילמדו במסגרת לימודים מצומצמת 5 שעות לימוד שבועיות לפחות, והחל בשנת הלימודים התשע"ב ילמדו במסגרת זו 10 שעות לימוד שבועיות, לפחות.

הוראות התחולה ההדרגתית האמורות תוקנו במסגרת חוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום התכנית הכלכלית לשנים 2009 ו-2010), התשס"ט-2009 (ס"ח התשס"ט, עמ' 196), ושם נקבע, כי החלתו ההדרגתית של סעיף 102 האמור תהיה כך שתחילת יישומו לענין תלמידי כיתות א' לא תשתנה, ואולם השלמת היישום תידחה לשנת הלימודים התשע"א; ביחס לתלמידי כיתות ב' – נקבע כי תחילת יישום הסעיף תידחה לשנת הלימודים התשע"ב, והשלמת היישום תידחה לשנת הלימודים התשע"ג.

ביותר: גילוי מאגרי הגז הטבעי מול חופי חיפה וחדרה "תמר" ו"דלית", העלייה החדה במחיר הנפט בשנים האחרונות, התפתחות טכנולוגיות של חיפוש וכן הצטברות הניסיון בתחום מחד גיסא והיותם של מאגרי החיפוש משאב ציבורי יקר ערך המוגבל בכמות מאידך גיסא.

בשים לב לסמכויות משרד האוצר מתוקף חוק יסודות התקציב, התשמ"ה-1985 וחוק נכסי המדינה, התשי"א-1951, ולאור המומחיות והניסיון הקיימים בתחומים אלה במשרד האוצר, מוצע לתקן את סעיף 3 לחוק הנפט ולקבוע כי את המועצה המייעצת ימנו הן שר האוצר והן שר התשתיות הלאומיות וכן לשלב במועצה את נציג החשב הכללי במשרד האוצר, נציג אגף התקציבים במשרד האוצר וכן שני נציגים ממשרד התשתיות הלאומיות.

שילוב כאמור יוביל, להערכת גורמי המקצוע במשרד האוצר, לשיפור עבודת המועצה בכל הנוגע להמלצות על שימוש מושכל במשאבי המדינה והקצאתם היעילה.

סעיף 70 בסעיף 4(א) לחוק יום חינוך ארוך, התשנ"ז-1997 (בפרק זה – חוק יום חינוך ארוך), קובע כי החוק האמור יוחל בהדרגה, החל בשנת הלימודים התשנ"ח, ביישובים, בשכונות, במוסדות חינוך או בשכבות גיל שיקבע שר החינוך בצווים, תוך מתן עדיפות ליישובים, לשכונות, למוסדות חינוך או לשכבות גיל אשר לדעת השר זקוקים לסיוע נוסף בחינוך, ובלבד שהחלתו תושלם לא יאוחר מתחילת שנת הלימודים התשע"ד.

בעקבות יישום רפורמת "אופק חדש" בגני הילדים, בחינוך היסודי ובחטיבת הביניים נוספו ומיתוספות שעות לימודים רבות למערכת החינוך המאריכות את יום הלימודים. נוסף על כך בהתאם לצווים שפורסמו על ידי שרי החינוך עד כה, השלמת החלתו של חוק יום חינוך ארוך כרוכה בעלויות תקציביות רחבות היקף העומדות על למעלה ממיליארד שקלים חדשים.

נוכח האמור, מוצע לדחות את השלמת החלת חוק יום חינוך ארוך בשתי שנות לימוד, לשנת הלימודים התשע"ו.

השפעת התיקון המוצע על זכויותיהם של ילדים:

דחיית זכאותם של תלמידים ליום חינוך ארוך מתחילת שנת הלימודים התשע"ד לתחילת שנת הלימודים התשע"ו.

⁸⁷ ס"ח התשנ"ז, עמ' 204; התשס"ט, עמ' 195.

⁸⁸ ס"ח התשס"ו, עמ' 387; התשס"ט, עמ' 196.

72. תיקון חוק הדיור הציבורי (זכויות רכישה), התשנ"ט-1998⁸⁹, בסעיף 21, במקום "ביום כ"ה בטבת התשע"א (1 בינואר 2011)" יבוא "ביום כ' בטבת התשע"ו (1 בינואר 2016)".
73. תיקון חוק הרשות לפיתוח ולקידום התרבות, התיירות וקשרי החוץ של ירושלים, התשע"ו (1 בינואר 2016)⁹⁰, בסעיף 24, במקום "בתום שלושה חודשים מיום פרסומו" יבוא "ביום כ' בטבת התשע"ו (1 בינואר 2016)".

ד ב ר י ה ס ב ר

בידי הכנסת. במסגרת זאת, בחוק הדיור הציבורי (זכויות רכישה) (תיקון מס' 3), התשס"ח-2008 (ס"ח התשס"ח, עמ' 851), נדחה תוקפו עד יום כ"ה בטבת התשע"א (1 בינואר 2011).

לצד דחיית כניסתו לתוקף של החוק, ניהלה הממשלה מבצעי מכר מאז 1999 ועד היום, כאשר במסגרת מבצעים אלה נמכרו דירות הדיור הציבורי לזכאים בהנחות משמעותיות. ההנחה הממוצעת במבצעי המכר השונים נעה בין 53% ל-80% ממחיר השוק.

מבצעי המכר הקטינו משמעותית את מלאי הדירות של הדיור הציבורי, והביאו לצמצום יכולתה של הממשלה לספק פתרונות דיור לאוכלוסיית הזכאים. כניסתו לתוקף של חוק הדיור הציבורי צפויה להאיץ תהליך זה, בשל הנחות הרכישה המשמעותיות המוענקות מכוחו, ובכך תצטמצם עוד יותר יכולת הממשלה לספק פתרונות דיור כאמור.

יצוין עוד, כי בשל העובדה שברכישת הדירה הציבורית הדייר אינו מחויב לעבור בדיקת זכאות עדכנית, הרי שהרכישות מתבצעות על סמך זכאות שנקבעה לפני שנים רבות, אשה, לעתים, אינה עדכנית עוד. כך, נוצר מצב שבו, לעתים, המדינה מסבסדת רכישת דירות לדיירים שאינם בהכרח הנוקשים ביותר לכך.

לאור האמור לעיל, מוצע לדחות את יישומו של החוק בחמש שנים נוספות.

סעיף 73 חוק הרשות לפיתוח ולקידום התרבות, התיירות וקשרי החוץ של ירושלים, התשס"ו-2005 (בפרק זה – חוק הרשות לקידום ירושלים), אשר נחקק כהצעת חוק פרטית, קובע כי יוקם גוף מתמחה שיעסוק, בין השאר, בייזום תכניות ופעילויות לפיתוח ולקידום התרבות, התיירות וקשרי החוץ של ירושלים.

מאז שנכנס החוק לתוקפו, החלו מהלכים למינוי חברים במועצת הרשות האמורה, אולם מהלכים אלה לא הושלמו ו"הרשות לפיתוח ולקידום התרבות, התיירות וקשרי החוץ של ירושלים" לא הוקמה.

ביום כ"ו בסיוון התשס"ט (18 ביוני 2009) החליטה מועצת עיריית ירושלים להעביר באופן זמני את הטיפול בתחום התיירות ל"רשות לפיתוח ירושלים" הפועלת מכוח חוק הרשות לפיתוח ירושלים, התשמ"ח-1988 (בפרק זה

עם זאת, בעקבות יישום רפורמת "אופק חדש" בחינוך היסודי נוספו שעות לימודים רבות למערכת החינוך, שמטרתן העיקרית היא לאפשר לימודים בקבוצות קטנות, שבהן היחס בין מספר התלמידים למורה לא עולה על 5 (שעות פרטניות). החלטות הממשלה מס' 4016 ומס' 4275, מיום כ"ג באב התשס"ח (24 באוגוסט 2008) ומיום כ"ט בחשוון התשס"ט (27 בנובמבר 2008) קבעו את הפעלתה של התכנית להקטנת מספר התלמידים בכיתה, באופן הדרגתי, החל בשנת הלימודים התשס"ט.

יישום רפורמת "אופק חדש" והתכנית להקטנת מספר התלמידים בכיתה צמצם את הצורך בתוספת שעות לימוד לשם הקטנת מספר התלמידים במסגרות הלימוד.

נוכח האמור, ובשל עלותו התקציבית הגבוהה של תיקון מס' 28, מוצע לדחות את מועד תחולתו של התיקון האמור, כך שההרחבה של מספר שעות הלימוד השבועיות, מ-5 שעות לימוד ל-10 שעות לימוד תידחה ביחס לכיתות א', לשנת הלימודים התשע"ג (במקום שנת הלימודים התשע"א), וביחס לכיתות ב', לשנת הלימודים התשע"ד (במקום שנת הלימודים התשע"ג). עם זאת יצוין כי מוצע להקדים את תחילת יישום החוק ביחס לכיתות ב', כך שכבר בשנת הלימודים התשע"א תלמידי כיתות ב' ילמדו את מיומנויות היסוד במסגרת מצומצמת בשיעור של 5 שעות לימוד שבועיות.

השפעת התיקון המוצע על זכויותיהם של ילדים:

התיקון המוצע דוחה כאמור את ההרחבה של מספר שעות הלימוד השבועיות, מ-5 שעות לימוד ל-10 שעות לימוד, שבהן ילמדו כיתות א' ו-ב' במסגרת לימודים מצומצמת, כך שבעבור כיתות א' תוחל ההרחבה בשנת הלימודים התשע"ג, במקום שנת הלימודים התשע"א, ובעבור כיתות ב' תוחל ההרחבה בשנת הלימודים התשע"ד, במקום שנת הלימודים התשע"ג. כמו כן, יובהר, כי תוספת 5 שעות לימוד שבועיות במסגרת לימודים מצומצמת לכיתות ב', הוקדמה כאמור משנת הלימודים התשע"ב לשנת הלימודים התשע"א.

סעיף 72 חוק הדיור הציבורי (זכויות רכישה), התשנ"ט-1998 (בפרק זה – חוק הדיור הציבורי), שבו נקבעו הסדרים לרכישת דירות של דיור ציבורי בידי זכאים, כהגדרתם בחוק האמור, לרבות הנחות משמעותיות ברכישה, נחקק בשנת 1998, ואולם כניסתו לתוקף נדחתה מזמן לזמן

⁸⁹ ס"ח התשנ"ט, עמ' 2; התשס"ט, עמ' 328.

⁹⁰ ס"ח התשס"ו, עמ' 98.

"פרסום הודעות בידי גוף ציבורי 26א. (א) מקום שחיקוק מחייב גוף ציבורי, לרבות עובד או נושא משרה בו, לפרסם הודעה בעיתון, על חשבון הגוף הציבורי, רואים את החובה כמבוצעת אף אם ההודעה פורסמה באתר האינטרנט של הגוף הציבורי או באתר אינטרנט אחר שיקבע שר המשפטים (בסעיף זה – אתר האינטרנט).

(ב) (1) פרסום לפי סעיף קטן (א) ייעשה במדור מיוחד באתר האינטרנט אשר יישא כותרת המבהירה את תוכני הפרסום (בסעיף זה – מדור הפרסום).

(2) מדור הפרסום יהיה נגיש לכלל הציבור ופרסום ההודעות בו ושמירתן בידי הגוף הציבורי, ייעשו באופן שיבטיח את זמינותן של ההודעות ואת יכולת האחזור שלהן והפקת פלט מהן, והכל לתקופה ההולמת את תכלית החיקוק המחייב את פרסומן.

(3) נוסף על הוראות פסקה (2) יישמר במערכת שבאמצעותה מפרסם הגוף הציבורי את ההודעות במדור הפרסום, מידע מהימן לעניין מועד פרסום ההודעות, ככל שהדבר נדרש לצורך תכלית החיקוק המחייב את פרסומן.

ד ב ר י ה ס ב ר

עומדת על סך של עשרות מיליוני שקלים חדשים בשנה. זאת, בעוד שבעת האחרונה חלה ירידה ניכרת ברמת החשיפה שלה זוכה הפרסום בעיתונים, בעוד שהחשיפה לאינטרנט נמצאת בעליה מתמדת, ובהתאמה משתנה יעילות הפרסום בכל אחד מאמצעים אלה.

לאור האמור מוצע לתקן את חוק הפרשנות, התשמ"א-1981 (להלן – חוק הפרשנות), ולהוסיף לו את סעיף 26א ובו ייקבע, בסעיף קטן (א), כי מקום שבו חיקוק מחייב גוף ציבורי לפרסם הודעה בעיתון על חשבון הגוף הציבורי, רואים את החובה כמבוצעת אף אם ההודעה פורסמה באתר האינטרנט של הגוף הציבורי או באתר אינטרנט אחר שיקבע שר המשפטים.

נוסף על כך מוצע לקבוע, בסעיף קטן (ב) של סעיף 26א המוצע, הוראות אשר יסדירו את אופן הפרסום באתר האינטרנט. על פי המוצע ייעשה הפרסום במדור מיוחד באתר האינטרנט אשר יישא כותרת המבהירה את תוכני הפרסום. מוצע כי אתר האינטרנט יהיה נגיש לכלל הציבור בלא תשלום, וכי פרסום ההודעות בו ושמירתן בידי הגוף הציבורי ייעשו באופן שיבטיח את זמינות ההודעות המתפרסמות, את יכולת האחזור שלהן והפקת פלט מהן, והכל לתקופה ההולמת את תכלית החיקוק המחייב את פרסום ההודעות. נוסף על כך מוצע לקבוע כי במערכת יישמר מידע נוסף שייתעד את מועד הפרסום באינטרנט, גם זאת בשים לב לתכלית החיקוק המחייב את פרסום ההודעות. כמו כן מוצע, בסעיף קטן (ג)(1) ו-(2) של סעיף

– הרשות לפיתוח ירושלים), והמהווה את הגוף המתאים ביותר כיום להקמת התשתיות הדרושות למערך התיירות בירושלים. הרשות לפיתוח ירושלים החלה בבניית תכנית תיירות אסטרטגית רב-שנתית לעיר, תכנית שעתידיה להיתמך גם ממקורות ממשלתיים.

הקמתה של רשות סטטוטורית נוספת בירושלים, מלבד הרשות לפיתוח ירושלים כפי שמוצע בחוק הרשות לקידום ירושלים, נושאת השלכות תקציביות וניהוליות. עצם קיומה של רשות עצמאית דורש תקציבים ניכרים לכוח אדם, הוצאות הנהלה, תפעול והוצאות משרדיות, וזאת עוד בטרם תחל הרשות החדשה לפעול. נוסף על כך, הקמת רשות חדשה תיצור כפילויות בתחומים המטופלים כיום במסגרת הרשות לפיתוח ירושלים ובעירייה. בשלב הראשוני של יצירת אסטרטגיה תיירותית ותשתיות תיירות, רשות ייעודית נוספת לתיירות לא תהווה ערך מוסף לקידום תחום התיירות בעיר, ולפיכך מוצע לדחות בחמש שנים את מועד תחילתו של החוק.

סעיף 74 משרדי הממשלה וגופים ציבוריים שונים מחויבים על פי דין לפרסם בעיתונים יומיים הודעות שונות (כגון פרסום מכרז, החלטות שונות של המשרד ומידע לציבור בעניינים שונים).

פרסום ההודעות של משרדי הממשלה בעיתונים מבוצע בפועל באמצעות לשכת הפרסום הממשלתית, ומשכך, השתתפות משרדי הממשלה השונים בתקציב לשכת הפרסום הממשלתית בשל פרסום בעיתונות בלבד,

⁹¹ ס"ח התשמ"א, עמ' 302; התשנ"ד, עמ' 358.

(ג) שר המשפטים, בהסכמת שר האוצר, רשאי לקבוע הוראות בעניינים אלה:

(1) האופן ומשך הזמן לשמירת ההודעות והמידע לעניין מועד הפרסום, לפי סעיף קטן (ב);

(2) מידע נוסף על המידע האמור בסעיף קטן (ב)(3), שיישמר במערכת שבאמצעותה מפרסם הגוף הציבורי את ההודעות במדור הפרסום;

(3) סוגי הודעות שלגביהם יחולו הוראות סעיף קטן (א) בתנאים שייקבעו; בתקנות לפי פסקה זו ניתן לקבוע, בין השאר, כי מספר גופים ציבוריים יפרסמו את ההודעות כאמור באתר האינטרנט במרכז;

(4) סוגי הודעות שלגביהם לא יחולו הוראות סעיף קטן (א).

(ד) בסעיף זה, "גוף ציבורי" – כל אחד מאלה:

(1) משרד ממשלתי, לרבות יחידת סמך שלו;

(2) גוף ציבורי נוסף שקבעו בצו שר האוצר ושר המשפטים, ולעניין רשויות מקומיות – לאחר התייעצות עם שר הפנים.

75. תחילתו של חוק זה ביום כ"ה בטבת התשע"א (1 בינואר 2011) אלא אם כן נקבע בו אחרת.

תחילה

ד ב ר י ה ס ב ר

יפרסם הגוף הציבורי בעיתונות, מזמן לזמן, הודעה לציבור שבה כתובת אתר האינטרנט שבו מתפרסמות הודעות מסוימות מטעמו.

כמו כן, מכיוון שקיימים סוגי פרסומים אשר בשלהם לא ניתן להסתפק בשלב זה בפרסום באינטרנט, וזאת לאור אופיו של הפרסום הספציפי, מוצע לקבוע בסעיף 26א(ג)(4) המוצע כי הוראות הסעיף לא יחולו לגבי הודעות מסוימות שיקבע שר המשפטים, בהסכמת שר האוצר.

בסעיף קטן (ד) של סעיף 26א מוצע לקבוע כי הוראות התיקון המוצע יחולו על משרדי הממשלה ועל יחידות הסמך שלהם, בשלב הראשון, וכי שר המשפטים ושר האוצר, רשאים לקבוע גופים ציבוריים נוספים שלגביהם יחול התיקון, ובלבד שקביעה של רשויות מקומיות בצו כאמור תיעשה לאחר התייעצות עם שר הפנים.

26א, להסמיך את שר המשפטים, בהסכמת שר האוצר, לקבוע תקנות לעניין אופן שמירת ההודעות והמידע כאמור ותקופת השמירה וכן לקבוע סוגי מידע נוספים שיישמרו במערכת. לעניין זה יובהר כי אין בהוראות האמורות כדי לגרוע מהוראות חוק הארכיונים, התשט"ו-1955.

בסעיף קטן (ג)(3) של סעיף 26א מוצע להסמיך את שר המשפטים, בהסכמת שר האוצר, לקבוע סוגי הודעות שלגביהם יחולו הוראות סעיף קטן (א) בתנאים שייקבעו. כך למשל ניתן לקבוע כי הוראות סעיף קטן (א) יחולו על הודעות שקיימת לגביהן חובת פרסום בעיתון ובלבד שהגוף הציבורי יפנה בעיתון, כאמור באותו חיקוק, להודעה בנוסח המלא המצויה באתר האינטרנט של הגוף הציבורי. עוד ניתן לקבוע כי כמה גופים ציבוריים יפרסמו את ההודעות באתר האינטרנט במרכז, וזאת כדי להקל על הציבור באיתור מודעות כאמור. אפשרות נוספת היא קביעת תנאי שלפיו

נספח לדברי ההסבר

חברה שמניותיה נסחרות בבורסה והון המניות שלה שבידי תושבי חוץ והתחייבויותיה לתושבי חוץ הם שבעים וחמישה אחוזים לפחות מסך כל הון מניותיה והתחייבויותיה;

(2) (נמקה);

(3) "הלוואות בעלים" – הלוואה הניתנת לחברה מאת בעל מניות בה, לפרעון במשך תקופה שאינה פחותה משלוש שנים;

(4) יראו השקעה של תושב חוץ כהשקעה בחברה גם אם רכש את מניותיה מאחר, ובלבד שהון המניות הנפרע בחברה שמניותיה נרכשו כאמור עולה על 5 מיליון שקלים חדשים;

"חברה בהשקעת חוץ" – חברה שהשקעות החוץ בה מקנות למשקיעיהן שיעור העולה על 25% בכל אחת מהזכויות וכן שיעור העולה על 25% מהון המניות כולל הלוואות בעלים, ובלבד שהחלק בהון המניות לבדו עולה אף הוא על 25%;

לענין חברה בהשקעת חוץ, השקעה בעקיפין באמצעות חברה תהיה בגדר השקעת חוץ רק אם נעשתה באמצעות חברה שאף היא חברה בהשקעת חוץ (להלן – החברה המשקיעה), ויחולו לגבי השקעה כאמור הוראות אלה;

(1) הסכום שיובא בחשבון לענין קביעת שיעור השקעת החוץ בהון המניות כולל הלוואות הבעלים של החברה המשקיעה בחברה פלונית יהיה חלק יחסי מסכום ההשקעה של החברה המשקיעה, כיחס השקעת החוץ שיש בה בהון המניות כולל הלוואות הבעלים לכלל הון המניות כאמור בחברה המשקיעה, אך לא יותר מסכום אשר ביחד עם סך כל השקעות החוץ של החברה המשקיעה יעלה על סכום השקעת החוץ בחברה המשקיעה לפי שער החליפין בעת ההשקעה בחברה הפלונית, בתוספת חלק מהרווחים הבלתי מחולקים שנצברו בה לרבות רווחים שהונו, כחלקם של משקיעי החוץ בתחילת שנת המס בזכות לרווחים בחברה המשקיעה;

(2) החלק שיובא בחשבון לענין קביעת השיעור של החברה המשקיעה בזכויות בחברה הפלונית, יהיה חלק מהזכויות שיש לחברה המשקיעה בחברה הפלונית, כחלקם של משקיעי החוץ בזכויות בחברה המשקיעה;

"חברה בהשקעת חוץ גדולה" – חברה בהשקעת חוץ שהיא אחת מאלה:

(1) חברה שהשקעות החוץ בה מקנות למשקיעיהן שיעור העולה על 49% בכל אחת מהזכויות וכן שיעור העולה על 49% מהון המניות כולל הלוואות בעלים, ובלבד שהחלק בהון המניות לבדו עולה אף הוא על 49%;

להלן נוסח הסעיפים בחוק לעידוד השקעות הון, התשי"ט-1959, שמוצג בפרק י"ג בסעיף 55(9) ו-(33) להצעת החוק, לבטלם:

מינוי מועצת מרכז ההשקעות

12. הממשלה תמנה למועצת מרכז ההשקעות, בנוסף לחברי מינהלת מרכז ההשקעות, עשרה חברים מקרב הציבור, שימונו לאחר התייעצות עם רשויות מקומיות, עם ארגונים ועם מוסדות כלכליים, ציבוריים, מדעיים ומקצועיים המטפלים בענפי משק בעלי חשיבות כלכלית-לאומית.

תפקידי מועצת מרכז ההשקעות

13. אלה תפקידי מועצת מרכז ההשקעות, למעט בעניינים הנוגעים למפעלים תיירותיים:

(1) לייעץ לממשלה בכל ענין הנוגע להגשמתה של מטרות חוק זה, ובמיוחד בדבר קווי היסוד לעידוד השקעות הון, דרכים לביצועם ותחיקה לעידוד השקעות הון;

(2) לדון, כאמור בסעיף 25, בעררים שהוגשו על פי אותו סעיף ולחוות דעה עליהם לשרים.

סדרי פעולת מועצת מרכז ההשקעות

14. מועצת מרכז ההשקעות תקבע את סדרי דיוניה ועבודתה, במידה שלא נקבעו בתקנות.

תשלומים לחברי מועצת מרכז ההשקעות

15. חבר מועצת מרכז ההשקעות מקרב הציבור זכאי לקבל מאוצר המדינה את הוצאותיו שהוציא עקב השתתפותו בשיבות המועצה, לרבות הפסד שכר עבודה.

פרק שביעי 3: הטבות במס לחברה תעשייתית בהשקעת חוץ

הגדרות

נספח. בפרק זה –

"הון מניות" – לרבות פרמיות על מניות;

"השקעת חוץ" – השקעה בסכום שלא יפחת מ-5 מיליון שקלים חדשים, של תושב חוץ בחברה, במישרין או בעקיפין, המקנה לו חלק בהון המניות כולל הלוואות בעלים, וכן חלק בכל אחת מהזכויות הבאות: רווחים, כוח הצבעה ומינוי מנהלים (להלן – הזכויות); לענין השקעת חוץ –

(1) חברה שבשליטתו של תושב ישראל במישרין או בעקיפין, או חברה שתושבי ישראל הם הנהנים או הזכאים ל-25% או יותר מהכנסותיה או מרווחיה, במישרין או בעקיפין, לא יראוה כתושב חוץ; אולם שר האוצר רשאי לקבוע שתיראה כתושב חוץ אם השולט בה הוא

(2) חברה שהשקעות החוץ בה אינן פחותות מסכום השווה לעשרה מיליון דולר של ארה"ב והן מהוות לפחות שני שלישים מהון המניות שלה;

"חברה תעשייתית בהשקעת חוץ" – חברה בהשקעת חוץ שהיא אחת מאלה:

(1) חברה תעשייתית כאמור בחוק עידוד התעשייה (מסים), תשכ"ט-1969 (להלן – חוק עידוד התעשייה);

(2) חברת ספנות שחל עליה סעיף 49(1) לחוק האמור;

(3) חברה תושבת ישראל אשר לפחות 70% מהכנסותיה הם מהשכרת ציוד להשכרה כמשמעותו בסעיף 40א או מהשכרת בניינים תשייתיים אשר בהתאם לתכנית המאושרת מיועדים להשכרה למפעלים מאושרים;

(4) חברה בהשקעת חוץ גדולה שהיא בעלת מפעל מאושר ואינה חברה תעשייתית כאמור בפסקה (1), והיא נמנית עם סוג חברות כאמור שאושר לענין זה בידי השרים באישור ועדת הכספים של הכנסת;

"חברה עתירת השקעות חוץ" – חברה בהשקעת חוץ שנתקיימו בה כל אלה:

(1) היא חברה תעשייתית כאמור בחוק עידוד התעשייה שמפעלה התעשייתי הוא מפעל מאושר;

(2) השקעות החוץ בה מקנות למשקיעיהן שיעור העולה על 74% בכל אחת מהזכויות וכן שיעור העולה על 74% מהון המניות כולל הלוואות בעלים, ובלבד שהחלק בהון המניות לבדו עולה אף הוא על 74%;

(3) ההשקעה על פי התכנית המאושרת איננה פחותה מסכום השווה לעשרים מיליון דולר של ארה"ב;

"מקדם לתיאום השער", לשנת מס – ההפרש בין שערי החליפין של הלירה לדולר של ארצות הברית בתום שנת המס ובתום שנת הבסיס מחולק בשער החליפין שהיה בתום שנת הבסיס; ואולם אם נקבעה תקופת שומה מיוחדת –

(1) אם היא מסתיימת לפני 30 בספטמבר – יהא המקדם לתיאום השער, המקדם לשנת המס שקדמה לשנת המס שאליה מתייחסת התקופה המיוחדת;

(2) אם היא מסתיימת אחרי 29 בספטמבר ולפני 31 בדצמבר – יהא המקדם לתיאום השער, המקדם לשנת המס שאליה מתייחסת תקופת השומה המיוחדת;

"שנת הבסיס" –

(1) לגבי פחת – שנת המס שבה הופעל הנכס, ואם חלפה יותר משנה מיום התשלום הראשון

בעד הנכס ועד להפעלתו – שנת המס שקדמה לשנת המס שבה הופעל הנכס; לענין זה, נכסים שונים שהופעלו כמערכת אחת בפרק זמן אחד, ייראו כנכס אחד שהופעל בעת הפעלת המערכת;

(2) לגבי הלוואה לזמן ארוך – שנת המס שבה נתקבלה ההלוואה;

(3) לגבי נכסים שוטפים, התחייבויות שוטפות, הון מניות ורווחים – השנה שקדמה לשנת המס;

"הלוואה לזמן ארוך" – הלוואה – למעט הלוואות בעלים – שנתקבלה לפרעון במשך תקופה שאינה פחותה מארבע שנים מיום קבלתה;

"נכסים שוטפים" ו"התחייבויות שוטפות" – כפי שנקבע בתקנות;

"סכום לתיאום הפחת או ההפחתה" – סכום הפחת או ההפחתה המותרים בניכוי בשנת המס, כפול במקדם לתיאום השער;

"סכום לתיאום שיעורי הפרעון של הלוואה לזמן ארוך" – שיעורי הפרעון של הלוואה בשנת המס, כפול במקדם לתיאום השער;

"סכום לתיאום הנכסים השוטפים" – סכום הנכסים השוטפים בתום השנה שקדמה לשנת המס, כפול במקדם לתיאום השער;

"סכום לתיאום ההתחייבויות השוטפות" – סכום ההתחייבויות השוטפות בתום השנה שקדמה לשנת המס, כפול במקדם לתיאום השער;

"סכום לתיאום רווחים" – רווחים כפול במקדם לתיאום השער; לענין זה, "רווחים" – סך כל העודפים הכלולים בהון העצמי, לפי המאזן של החברה לסוף השנה שקדמה לשנת המס, שמקורם ברווחים הראויים לחלוקה;

"סכום לתיאום הון המניות" – הסכום של הון המניות הנפרע בתום השנה שקדמה לשנת המס, כפול במקדם לתיאום השער, ואם גדל ההון הנפרע בתוך שנת המס – בתוספת הסכום המוגדל ב־1 באפריל, ב־1 ביולי או ב־1 באוקטובר, לפי המועד הקרוב ביותר שלפניו נעשתה ההגדלה, כפול במספר החדשים שנותרו מהמועד האמור ועד תום שנת המס או תקופת השומה המיוחדת, מחולק ב־12 וכפול במקדם לתיאום השער;

שאר המונחים – כמשמעותם בפקודת מס הכנסה (בפרק זה – הפקודה).

זכאות להטבות

553. (א) (1) חברה, כל זמן שהיא חברה תעשייתית בהשקעת חוץ, תהא זכאית, לפי בקשתה, להטבות על פי פרק זה, במשך 10 שנים מהשנה הראשונה לקבלת ההטבות, ובלבד שבשנה

הראשונה ובשנה שביקשה את ההטבות היה לה מפעל תעשייתי שהוא מפעל מאושר שטרם חלפו 12 או 10 שנים, כאמור בסעיף 45, לגבי המפעל או ההרחבה האחרונה שלו (לחברה כאמור ייקרא להלן – חברה זכאית).

ההטבות כאמור יינתנו –

(א) לחברה בהשקעת חוץ גדולה או חברה עתירת השקעות חוץ שקיבלה אישור להקמתו או להרחבתו של מפעלה עד יום 30 במרס 1983;

(ב) לחברה בהשקעת חוץ אחרת, אם ביקשה את ההטבות לפני שנת המס 1982.

(2) חברה בהשקעת חוץ גדולה או חברה עתירת השקעות חוץ קיבלה אישור להקמתו או להרחבתו של מפעלה בשנות המס 1978 עד 1981, תהא – החל מהשנה שבה ביצעה לפחות רבע מהתכנית – זכאית לפי בקשתה להטבות שלפי סעיף 53 במקום ההטבות האחרות שלפי פרק זה (להלן – הטבות חלופות); ובלבד שחברה כאמור שביצעה לפחות רבע מהתכנית לפני שהיתה לחברה תעשייתית, תהא זכאית להטבות החלופות, משנת המס שבה היתה לחברה כאמור, גם בשל השנים שמהשלמת רבע התכנית ועד להיותה חברה כאמור, היתה החברה חברה זכאית גם לפני קבלת אישור כאמור, ויבאו שנות זכאותה הקודמות בחשבון מנין עשר השנים האמורות בפסקה (1).

(3) על אף האמור בפסקאות (1) ו-(2), רשאים השרים, באישור ועדת הכספים של הכנסת, להאריך את המועד לענין קבלת הטבות.

(ב) לא יינתנו הטבות בשנת מס פלונית, אלא אם הומצאו דו"חות ואישורים כפי שנקבע בתקנות.

הפרשה לייצוב ההון

53. (א) לשם בירור הכנסתה החייבת של חברה זכאית יותר לה ניכוי של הפרשה לייצוב ההון; ההפרשה לייצוב ההון היא הסכומים הדרושים לפחות או ההפחתות בשנת מס פלונית וסכומים הדרושים לתיאום עלות הנכסים השוטפים, פחות הסכומים הדרושים לתיאום שיעורי הפרעון של ההלוואות לזמן ארוך שיש לפרעם בשנת המס, הסכומים הדרושים לתיאום ההתחייבויות השוטפות והפרשי השער ששולמו לבעלי המניות תושבי החוץ, המותרים לניכוי על פי סעיף 17(1) לפקודה או על פי סעיף 14 לחוק עידוד התעשייה.

(ב) היתה הפרשה לייצוב ההון שלילית, יראוה כהכנסה באותה שנה, בסכום שלא יעלה על ההפרשה לייצוב ההון שהותרה לחברה לניכוי בשתי שנות המס שקדמו לה; עלה סכום ההפרשה השלילית על סכום ההפרשה שהותר לה לניכוי כאמור, יועבר העודף לשתי

השנים הבאות בזו אחר זו ויופחת מסכום ההפרשה לייצוב ההון שבה; לענין זה, הפרשה היא שלילית כאשר סך כל הסכומים לתיאום שיעורי הפרעון של ההלוואות לזמן ארוך, ההתחייבויות השוטפות והפרשי השער כאמור בסעיף קטן (א), עולה על סך כל הסכומים לתיאום הפחת, ההפחתות והנכסים השוטפים.

(ג) חברה שהיתה חברה זכאית בחלק בלבד של שנת המס או תקופת השומה המיוחדת, תהא זכאית באותה שנה להפריש לייצוב ההון את מלוא הסכומים הדרושים לתיאום הפחת או ההפחתות המותרים לה באותה שנה, בניכוי מלוא הסכומים הדרושים לתיאום שיעורי הפרעון של ההלוואות לזמן ארוך שיש לפרעם באותה שנה, אך תהא זכאית להפריש רק חלק יחסי מהסכומים הדרושים לתיאום עלות הנכסים השוטפים, פחות הסכומים הדרושים לתיאום ההתחייבויות השוטפות, שהוא כיחס מספר החדשים השלמים שבהם היתה זכאית ל-12, הכל בניכוי חלק יחסי כאמור של הפרשי השער המותרים לניכוי כאמור בסעיף קטן (א).

קרן לייצוב ההון

53. (א) ההפרשות לייצוב ההון בשנת מס פלונית בתוספת סך כל ההפרשות כאמור שהצטברו עד שנת המס שקדמה לה, בניכוי סך כל ההפרשות השליליות באותן שנים, הסכומים שחולקו במניות הטבה בשנים האמורות והסכומים הדרושים לתיאום הרווחים באותן שנים, יהיו את הקרן לייצוב ההון לתום אותה שנה.

(ב) החברה תתן גילוי נאות, בדו"חותיה הכספיים, לסכום שהיה בקרן לייצוב ההון לסוף שנת המס הקודמת, ותפרט את השינויים שחלו בה בתוך שנת המס.

חלוקת רווחים מקרן ייצוב ההון

53. (א) חברה שחילקה בשנת מס פלונית רווחים מתוך הקרן לייצוב ההון, תהא חייבת באותה שנה בתשלום המס שנפטרה מתשלומי כתוצאה מניכוי ההפרשה כאמור בסעיף 53(א), בצירוף ריבית פיגורים לתקופה שמתום השנה שבה נעשתה ההפרשה שממנה חולקו הרווחים ועד יום התשלום.

לקוח מתוך הפדאור:

דין תיאום הפחת לענין חילוף וריווח הון

53. (א) דין מחצית הסכום לתיאום הפחת כדין ניכוי נוסף לענין האמור בסעיף 12 לחוק עידוד התעשייה ולענין הגדרת "פחת מתואם" שבסעיף 88 לפקודה.

פטור לעודף אינפלציוני במכירת מניות

53. (א) נמכרה מניה של תושב חוץ בחברה תעשייתית בהשקעת חוץ לתושב חוץ אחר, יהיה העודף האינפלציוני פטור ממס אם בחישוב העודף האינפלציוני ראו כמדד את שער המטבע שבו נרכש הנכס; הוראה זו לא תחול לגבי סכומים שרואים אותם כעודף אינפלציוני לפי סעיף 94 לפקודה.

מניעת זכות פחת לפי חוקים אחרים והפרשות לפני זכאות ולאחריה

53טו. (א) חברה המקבלת הטבות על פי פרק זה לא תקבל תוספת פחת על פי חוק מס הכנסה (תוספת פחת על נכסים עסקיים), התשי"ח-1958, או על פי חוק מס הכנסה (תוספת פחת על נכסים עסקיים), התשכ"ד-1964, ולא פחת וניכוי נוסף על פי חוק עידוד התעשייה.

(ב) (1) חברה שנעשתה חברה זכאית בשנת מס פלונית ואשר בשתי שנות המס שקדמו לה, או באחת מהן, תבעה פחת על פי חוק עידוד התעשייה, יבוטל הפחת האמור, והיא תהא זכאית לנכות באותן שנים את הסכומים הדרושים לתיאום הפחת על אותו ציוד שלגביו בוטל הפחת האמור בניכוי הסכומים לתיאום שיעורי ההלוואות לזמן ארוך שמועד פרעונם חל באותן שנים.

(2) חברה שפסקה זכאיתה בשנת מס פלונית, תהא זכאית לנכות מהכנסתה בשתי שנות המס שלאחר אותה שנה את הסכומים הדרושים לתיאום הפחת או ההפחתות המותרים לה באותן שנים, בניכוי הסכומים הדרושים לתיאום שיעורי ההלוואות לזמן ארוך שמועד פרעונם חל באותן שנים, ותהא זכאית לפחת על פי חוק עידוד התעשייה רק לגבי יתרת הנכסים שהיו לה לאחר תום שתי השנים כאמור.

(3) דין הסכומים הדרושים לתיאום שיעורי ההלוואות העולים על הסכומים הדרושים לתיאום הפחת או ההפחתות כדין הפרשה שלילית כמשמעותה בסעיף 53(ב).

חידוש זכאות

53טז. פסקה זכאותה של חברה במשך שנת מס שלמה, והגורם להפסקת הזכאות סולק תוך שתי שנות מס שלאחר השנה שבה פסקה הזכאות, והודעה על כך נמסרה לפקיד השומה עם הגשת הדו"ח לאחת משתי שנות המס האמורות, יחולו הוראות אלה:

(1) היה הגורם להפסקת זכאותה של החברה בקשתה להפסקתה או אי הגשת הדו"חות והאישורים שעליה להגיש על פי סעיף 53טז(ב), היא תחזור להיות חברה זכאית, תוך תקופת ההטבות, מיום הפסקת זכאותה, ובלבד שהשומות שנעשו לה על פי סעיף 53טז יתוקנו לפי זה;

(2) היה הגורם להפסקת זכאותה של החברה אי מילוי התנאים שבהגדרת "חברה בהשקעת חוץ", לא תוכל החברה לשוב ולהיות חברה זכאית אלא מיום סילוק הגורם.

הטבה לחברה בהשקעת חוץ גדולה

53ז. (א) ביקשה חברה זכאית שהיא חברה בהשקעת חוץ גדולה לקבל הטבות חלופות, יחולו הוראות אלה:

(1) (א) יותר לה ניכוי הסכומים הדרושים לתיאום הון המניות והסכומים הדרושים לתיאום הרווחים פחות מחצית סכום הרווחים שחולקו בשנת המס, ובלבד שתוך שלוש שנים לאחר שנת המס שלגביה הותר הניכוי תהוון רווחים בסכום שהותר לה לניכוי כאמור, על ידי הוצאת מניות; לא הוון הסכום כאמור, תחזיר החברה את סכום המס שלא הוטל עליה בשל הניכוי האמור בצירוף ריבית של 26% לשנה מתום אותה שנת מס ועד ליום התשלום.

(ב) על אף האמור בפסקת משנה (א) רשאי שר האוצר להתיר לחברה פלונית, במקום ההיוון, נקיטת דרך אחרת שיקבע להבטחת אי חלוקת רווחים, ורשאי הוא לקבוע לגבי חברה שמניותיה נסחרות בבורסה שיעור אחר, במקום מחצית סכום הרווחים שחולקו בשנת המס, שאותו יש להפחית לענין תיאום הרווחים, או לקבוע כי רווחים כאמור לא יופחתו כלל;

(2) בחישוב העודף האינפלציוני לענין סעיף 88 לפקודה, במכירת נכס, יובאו בחשבון שני שלישים בלבד מעליית המדד בשנים שבהן היתה החברה חברה בהשקעת חוץ גדולה;

(3) היתה החברה חברה זכאית במשך תקופה של פחות ממחצית שנת המס או תקופת השומה המיוחדת, לא תהא זכאית לניכוי על פי פסקה (1);

(4) החברה לא תקבל תוספת פחת על פי חוק מס הכנסה (תוספת פחת על נכסים עסקיים), תשי"ח-1958, או על פי חוק מס הכנסה (תוספת פחת על נכסים עסקיים), התשכ"ד-1964, ולא פחת וניכוי נוסף על פי חוק עידוד התעשייה;

(5) נעשתה החברה חברה זכאית בשנת מס פלונית ובשתי שנות המס שקדמו לה, או באחת מהן, תבעה פחת על פי חוק עידוד התעשייה – יבוטל הפחת האמור;

(6) פסקה זכאותה של החברה בשנת מס פלונית, לא תהא זכאית בשתי שנות המס שלאחריה לפחת על פי חוק עידוד התעשייה;

(7) יחולו לגביה הוראות סעיפים 53ד ו-53טז.

(ב) שר האוצר רשאי להתנות את תחולתו של סעיף קטן (א) בכך שחלק מרכוש החברה, כפי שקבע, יושקע בנכסי המפעל, כולל ההון החוזר שלו, וכן רשאי הוא לקבוע –

(1) כי סכום שהושקע בנכסים מסויימים יופחת מההון העצמי לענין מתן הניכוי על פי סעיף קטן (א)(1); "הון עצמי", לענין זה – סכום הון המניות הנפרע והרווחים;

(2) את הגדרתו של הון מניות נפרע לענין הניכוי האמור.

הצעת חוק הגברת האכיפה בשוק ההון (תיקוני חקיקה), התשע"א-2010

תיקון חוק הפיקוח
על שירותים
פיננסיים (ביטוח)

1. בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981¹ –

(1) אחרי סעיף 49 יבוא:

"סימן ב'1: סמכויות פיקוח ובירור מינהלי

הגדרות 49א. בסימן זה –

"חומר מחשב", "מחשב" – כהגדרתם בחוק המחשבים;

"חוק המחשבים" – חוק המחשבים, התשנ"ה-1995²;

"חפץ" – כהגדרתו בפקודת מעצר וחיפוש;

"מסמך" – לרבות פלט כהגדרתו בחוק המחשבים;

"פקודת מעצר וחיפוש" – פקודת סדר הדין הפלילי (מעצר

וחיפוש) [נוסח חדש], התשכ"ט-1969³.

ד ב ר י ה ס ב ר

הקשה שאירע בשנת 2008 והפגיעה שחלה באמון של ציבור החוסכים בחוסנה של המערכת הפיננסית ובביטחון שיש להם בגופים המוסדיים המנהלים את כספם, העלה ביתר שאת את הצורך בהגברת יעילותה של מערכת האכיפה הקיימת לשם הבטחת כספי הציבור.

לפי המוצע, יורחבו סמכויות הפיקוח של הממונה ויוענקו לו סמכויות בירור מינהלי לצורך בירור קיומן של הפרות של חוקי הפיקוח, וזאת לצורך הבטחת ביצועם ואכיפתם של חוקי הפיקוח ובדומה לסמכויות האכיפה המינהליות שהוקנו לרשות לניירות ערך בהצעת חוק ייעול הליכי האכיפה ברשות לניירות ערך (תיקוני חקיקה), התש"ע-2010 (פורסם בספר הצעות חוק הממשלה 489, עמ' 440) (להלן – הצעת חוק ייעול הליכי האכיפה ברשות לניירות ערך), ולאחריה שהוקנו לממונה לפי חוק איסור הלבנת הון, התש"ס-2000 (להלן – חוק איסור הלבנת הון).

סעיף 1 לפסקה (1)

כללי מוצע להוסיף לפרק ד' לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981 (להלן – חוק הפיקוח על הביטוח), את סימן ב'1 הקובע הוראות שונות לעניין סמכויות פיקוח ובירור מינהלי שיוקנו לממונה בתוקף סמכויותו כמפקח על הביטוח (בסעיף זה – המפקח) כמפורט להלן.

לסעיף 49א המוצע

מוצע להגדיר את המונחים שבהם נעשה שימוש בסעיפים השונים בסימן ב'1, ובכלל זה מוצע להגדיר את המונחים "חפץ" ו"מסמך" אשר מוסמך המפקח לקבל לידי במסגרת סמכויות הפיקוח והבירור המינהלי לפי סעיפים 49א ו-49ד המוצעים. ההגדרה "חפץ" כוללת תעודה, מסמך

כללי מערכת האכיפה הקיימת כיום בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981, בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה-2005, ובחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (עיסוק ביעוץ פנסיוני ובשיווק פנסיוני), התשס"ה-2005 (להלן – חוקי הפיקוח), כוללת אמצעים שונים, ביניהם סנקציות מינהליות, כגון ביטול רישיונות ואישורים, סמכויות פיקוח נוספות של הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון במשרד האוצר (להלן – הממונה) וביניהן סמכות לדרוש ידיעות ומסמכים, סמכות לברר תלונות וציבור וסמכויות לעניין שמירה על יכולת לקיים התחייבויות ועל ניהול תקין, וכן כלי אכיפה שונים כגון עיצום כספי, קנס אורזי וסנקציות פליליות.

בשנים האחרונות גדל באופן ניכר היקף הכספים המנוהלים בידי מבטחים וחברות מנהלות של קופות גמל ושל קרנות פנסיה (להלן – גופים מוסדיים). נכון להיום מנוהלים בידי גופים מוסדיים כספי חיסכון פנסיוני, בהיקף כולל של כ-850 מיליארד שקלים חדשים, המהווה כ-35% מכלל הנכסים הפיננסיים של הציבור. כמו כן מנוהלים בידי מבטחים כ-50 מיליארד שקלים חדשים, כספי הון עצמי והתחייבויות ביטוחיות אחרות. נוסף על כך, במהלך השנים האחרונות התרחשו בשוק ההון בישראל כמה שינויים מבניים והורחבו חלופות ההשקעה של הגופים המוסדיים שנכנסו לתחומי פעילות חדשים.

בשל כל אלה וכדי להבטיח את ניהולם התקין של הגופים המוסדיים ואת השמירה על ענייניו של ציבור החוסכים ולמנוע פגיעה ביכולתם של הגופים המוסדיים לקיים את התחייבויותיהם, מוצע לתקן את הסדרי האכיפה הקיימים בחוקי הפיקוח תוך הגברת יעילותה וגמישותה של מערכת האכיפה הקיימת. זאת ועוד, המשבר הכלכלי

¹ ס"ח התשמ"א, עמ' 208; התש"ע, עמ' 545.

² ס"ח התשנ"ה, עמ' 366.

³ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 12, עמ' 284.

49. (א) המפקח רשאי להסמיך עובדי משרד האוצר לצורך הפעלת הסמכויות כאמור בסעיפים 49 ו-49ד.

(ב) לא יוסמך אדם לפי הוראות סעיף קטן (א), אלא אם כן מתקיימים בו כל אלה:

(1) משטרת ישראל הודיעה, בתוך שלושה חודשים מפנייתו של המפקח אליה, כי היא אינה מתנגדת להסמכתו מטעמים של ביטחון הציבור, לרבות בשל עברו הפלילי;

(2) הוא קיבל הכשרה מתאימה בתחום הסמכויות שיהיו נתונות לו לפי סעיפים 49 ו-49ד, כפי שהורה המפקח באישור השר לביטחון הפנים, ולעניין הפעלת סמכויות חדירה לחומר מחשב או העתקתו כאמור בסעיף 49ד(א)(3) – הוא מיומן לביצוע פעולות של חדירה לחומר מחשב והעתקתו;

(3) הוא עומד בתנאי כשירות נוספים, ככל שהורה המפקח.

סמכויות פיקוח 49. לשם פיקוח על ביצוע ההוראות לפי חוק זה, רשאי מוסמך פיקוח, לאחר שהודעה לפי סעיף 49 –

(1) לדרוש מכל אדם הנוגע בדבר למסור לו כל ידיעה או מסמך;

(2) להיכנס למקום שאינו בית מגורים בלבד אשר בו יש לו יסוד להניח כי פועל מבטח או סוכן ביטוח, ולדרוש כי יימסרו לו כל ידיעה או מסמך הנוגעים לפעילותו כאמור; ואולם אין לתפוס מסמך לפי פסקה זו אם ניתן להסתפק בהעתק ממנו.

ד ב ר י ה ס ב ר

ביטוח, ומכל נושא משרה בהם, למסור לו כל ידיעה ומסמך הנוגעים לעסקי ביטוח שבטיפולו. ואולם סמכות זו מאפשרת למפקח לדרוש ידיעות ומסמכים רק ממבטח או סוכן ביטוח נושא הביטוח או מנושא משרה בהם, אך לא מכל אדם הנוגע בדבר וכן רק ידיעות ומסמכים הנוגעים לעסקי ביטוח שבטיפולו אך לא כל ידיעה או מסמך.

לשם פיקוח על מילוי ההוראות לפי חוק הפיקוח על הביטוח, מוצע להרחיב את הסמכות לדרוש מסמכים וידיעות ולהעניק למוסמך פיקוח סמכות לדרוש מכל אדם הנוגע בדבר למסור לו כל ידיעה או מסמך. כמו כן מוצע להעניק למוסמך פיקוח סמכות להיכנס למקום שבו יש לו יסוד סביר להניח כי פועל מבטח או סוכן ביטוח, לדרוש למסור לו מסמכים ולתפוס אותם, והכל לאחר שהודעה. סמכות זו תיעל את האכיפה של הוראות חוק הפיקוח על הביטוח ותאפשר למפקח אף לגלות הפרה של הוראות החוק האמור באופן עצמאי, בלא תלות בשיתוף הפעולה של המבטח או סוכן הביטוח או של נושאי המשרה בהם. סמכות זו דומה באופייה לסמכות המוענקת למפקח בסעיף 11(ב)(2) לחוק איסור הלבנת הון לצורך מילוי תפקידיו ולשם פיקוח על ביצוע הוראות חוק איסור הלבנת הון.

או חומר מחשב כהגדרתו בפקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש) [נוסח חדש], התשכ"ט-1969 (להלן – פקודת מעצר וחיפוש), וההגדרה "מסמך" כוללת פלט כהגדרתו בחוק המחשבים, התשנ"ה-1995.

לסעיף 49 המוצע

סמכויות הפיקוח והבירור המינהלי לפי סעיפים 49 ו-49ד המוצעים הן סמכויות שלטוניות אשר יש להפקידן בידי עובדי המדינה הנתונים למרות שלטונית והכפופים לדין משמעתי מחייב. אשר על כן, מוצע לקבוע כי המפקח רשאי להסמיך, לצורך הפעלת סמכויות אלה, עובדי משרד האוצר שיקבלו הכשרה מתאימה ויעמדו בתנאי כשירות שעליהם יורה המפקח (להלן – מוסמכי פיקוח).

לסעיף 49 המוצע

סמכות הפיקוח העיקרית שבה עושה המפקח שימוש במסגרת ביקורות שנערכות אצל מבטחים או סוכני ביטוח היא הסמכות לדרוש ידיעות ומסמכים הקבועה בסעיף 50(א) לחוק הפיקוח על הביטוח. לפי הסעיף האמור המפקח או מי שהוא הסמיך לכך רשאי לדרוש מכל מבטח וסוכן

(א) היה למפקח יסוד סביר להניח כי אדם ביצע הפרה של הוראה מההוראות לפי חוק זה החלה לגביו, למעט הפרה המנויה בפרטים (1) ו-(3) עד (8) בחלק א' לתוספת השלישית (בסעיף זה – מפר והפרה, בהתאמה), רשאי מוסמך פיקוח, נוסף על הסמכויות האמורות בסעיף 49 –

(1) לבקש משופט של בית משפט שלום לתת צו לאדם, שלפי ההנחה נמצאים בחזקתו או ברשותו חפץ או מסמך הדרוש לצורך בירור ההפרה, להציג למוסמך פיקוח את החפץ או את המסמך או להמציאם, בשעה, במקום ובאופן הנקובים בצו;

(2) לזמן כל אדם שלדעת המפקח עשויה להיות לו ידיעה הנוגעת להפרה או לעובדות שעשויות להביא לגילוי של המפר, ולשאול אותו שאלות בקשר לאותו עניין; זימון לפי פסקה זו של אדם שאינו המפר, ייעשה למועד סביר שיתואם עמו;

(3) לבקש משופט של בית משפט שלום לתת צו המתיר לו להיכנס לכל מקום, שאינו משמש בית מגורים בלבד, לערוך בו חיפוש ולתפוס כל חפץ הדרוש לצורך בירור ההפרה, וכן לחדור לחומר מחשב ולהעתיקו, הכל בתנאים ובסייגים שייקבעו בצו.

(ב) מוסמך פיקוח יודיע לאדם שזומן לפי סעיף קטן (א)(2), לפני תחילת התשאול, מהם המעשים שביחס להפרתם יישאל; האדם שזומן ישיב לשאלות שנשאל, ותשובותיו לא יישמשו כראיה בהליכים פליליים נגדו.

ד ב ר י ה ס ב ר

לסעיף 49 המוצע

הואיל ומדובר בבירור מינהלי, אם זומן אדם ולא התייצב לבירור ההפרה, רשאי מוסמך פיקוח לבקש מבית משפט לצוות על הבאתו לפני מוסמך פיקוח או להטיל עליו עונש בשל אי-ציות כאילו זומן אותו אדם להעיד לפני בית המשפט ולא ציית. עוד מוצע לקבוע כי התשובות לשאלות שימסור אדם בהליך בירור מינהלי לא יוכלו לשמש כראיה בהליך פלילי נגדו.

כמו כן מוצע לקבוע כי מוסמך פיקוח רשאי לבקש מבית משפט להוציא צו חיפוש וצו חדירה לחומר מחשב, וכן לערוך חיפוש ולתפוס חפצים. הואיל ומדובר בהפרה מינהלית רשאי מוסמך הפיקוח לבקש צו חיפוש מבית משפט רק לגבי מקום שאינו בית מגורים בלבד. ואולם אם בית מגורים משמש גם כבית עסק יהיה ניתן לבקש צו חיפוש לגביו. לאור אופייה של סמכות זו מוצע כי לא יינתן צו כאמור אלא לאחר שנדרש אדם על ידי מוסמך פיקוח להציג לו חפץ או מסמך ולא להציגם או כאשר עצם הדרישה כאמור עלולה לפגוע בבירור ההפרה בשל חשש להעלמת ראיה או פגיעה בה.

במקרים שבהם לא מדובר בפיקוח שגרת, אלא קיים למפקח יסוד סביר להניח שבוצעה הפרה של הוראה מההוראות לפי חוק הפיקוח על הביטוח, קיימים הצדקה וצורך להסמך מוסמך פיקוח להפעיל סמכויות בירור מינהלי שהן סמכויות נרחבות יותר מאלה המוקנות לו לצורך הפיקוח השגרת. סמכויות אלה מוקנות למוסמך פיקוח מול כל אדם, גם אם אינו גוף מפקח או מול גוף מפקח שאינו משתף פעולה במסגרת הפיקוח השגרתית וכאשר קיים יסוד סביר להניח שביצע הפרה כאמור. סמכויות אלה מוקנות למוסמך פיקוח רק ביחס להפרות שחומרתן ואופיין מחייבים שימוש בהן.

אשר על כן מוצע לקבוע כי מוסמך פיקוח רשאי לבקש מבית משפט להוציא צו המורה לאדם להציג חפץ או מסמך הדרוש לצורך בירור ההפרה, בדומה לסמכות בית המשפט לפי סעיף 43 לפקודת מעצר וחיפוש. עוד מוצע לקבוע כי מוסמך פיקוח רשאי לברר כל פרט הנוגע להפרה, הן לשם בירור בדבר ביצועה של ההפרה והן לשם בירור הרווח והנוק שנבעו מן ההפרה.

(ג) זומן אדם לפי סעיף קטן (א)(2) ולא התייצב, רשאי בית המשפט, לבקשת מוסמך פיקוח, לצוות על הבאתו לפני מוסמך פיקוח או להטיל עליו עונש בשל אי-ציות, כאמור בסעיף 73 לחוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד-1984⁴, כאילו זומן האדם להעיד לפני בית משפט ולא התייצב.

(ד) לא יינתן צו לפי סעיף קטן (א)(3) אלא אם כן התקיים אחד מאלה:

(1) נדרש אדם על ידי מוסמך פיקוח להציג לו חפץ או מסמך, ולא הציגם;

(2) דרישה כאמור בפסקה (1) עלולה לפגוע בבירור ההפרה בשל חשש להעלמת ראיה או לפגיעה בה.

(ה) חדירה לחומר מחשב והעתקתו בהתאם לצו לפי סעיף קטן (א)(3) ייעשו בידי בעל תפקיד המיומן לבצע פעולות אלה.

(ו) על חיפוש, תפיסת חפץ וחדירה לחומר מחשב או העתקתו לפי סעיף זה יחולו הוראות סעיפים 24(א)(1) ו-26(ב), עד 26, 28, 31 ו-45 והוראות הפרק הרביעי, לפקודת מעצר וחיפוש, בשינויים המחויבים לפי העניין.

חובת הזדהות 49ה. מוסמך פיקוח לא יעשה שימוש בסמכויות הנתונות לו לפי סעיפים 49ג או 49ד אלא בעת מילוי תפקידו ובהתקיים שניים אלה:

(1) הוא עונד באופן גלוי תג המזהה אותו ואת תפקידו;

(2) יש בידו תעודה החתומה בידי המפקח, המעידה על תפקידו ועל סמכויותיו, שאותה יציג על פי דרישה.

צו להפסקה או למניעה של עיסוק בלא רישיון 149. היה למפקח יסוד סביר להניח כי אדם שאינו בעל רישיון לפי חוק זה עוסק או עומד לעסוק בביטוח או בתיווך לעניין ביטוח, רשאי הוא לצוות על אותו אדם, בכתב ולאחר שקיבל את אישור בית משפט מחוזי לכך, להפסיק את העיסוק כאמור או להימנע ממנו, לפי העניין;

(2) בכותרת פרק ט'1, המילים "וקנס אורחי" – יימחקו;

ד ב ר י ה ס ב ר

ביטוח להפסיק את עיסוקו כאמור (להלן – צו הפסקה) או לצוות על אדם שאינו בעל רישיון לפי חוק הפיקוח על הביטוח העומד לעסוק בביטוח או בתיווך לעניין ביטוח להימנע מעיסוק כאמור (להלן – צו מניעה). הסמכות להוציא צו הפסקה וצו מניעה תהיה מותנית בקבלת אישורו של בית משפט מחוזי שיבחן את סבירות החלטתו של המפקח. הגשת ערעור על החלטת בית משפט מחוזי תהא בהתאם לסדרי הדין הנהוגים במקרים דומים.

לפסקאות (2), (5) עד (7), (9) עד (12) ו-(14)

לצד האמצעים הפליליים ובמסגרת האמצעים המינהליים הקיימים בחוק הפיקוח על הביטוח מוענק

לסעיף 49ה המוצע

לאור אופיין של הסמכויות לפי סעיפים 49ג ו-49ד מוצע כי מוסמך פיקוח לא יעשה שימוש בסמכויות אלה אלא אם כן הוא נושא תעודה החתומה בידי המפקח המעידה על תפקידו וסמכויותיו ולאחר שהודה באמצעות תג שאותו יענוד באופן גלוי.

לסעיף 149 המוצע

נוסף על הסמכויות הפיקוח והבירור המינהלי, מוצע להסמיך את המפקח לצוות על אדם שאינו בעל רישיון לפי חוק הפיקוח על הביטוח העוסק בביטוח או בתיווך לעניין

⁴ ס"ח התשמ"ד, עמ' 198.

”עיצום כספי 92א. (א) הפר אדם את הוראת סעיף 2(א) לחוק חוזה הביטוח, התשמ”א-1981⁵, או הוראה מההוראות לפי חוק זה החלה לגביו, כמפורט בתוספת השלישית, רשאי המפקח להטיל עליו עיצום כספי לפי הוראות פרק זה, בסכום כמפורט לגביו בתוספת הרביעית.

(ב) הפר אדם הוראה מההוראות לפי חוק זה החלה לגביו שקבועה בשלה עבירה לפי סעיף 104, רשאי המפקח להטיל עליו עיצום כספי בשיעור כמפורט להלן, לפי העניין:

- (1) לענין הפרת הוראה שקבועה בשלה עבירה לפי סעיף 104(ב) – 200 אחוזים מסכום העיצום הכספי שהיה ניתן להטיל עליו לפי התוספת הרביעית אילו הפר הוראה המנויה בחלק ג’ לתוספת השלישית;

ד ב ר י ה ס ב ר

לפי חוק הפיקוח על הביטוח להפרות שקבועה בשלהן עבירה פלילית כאמור, לענין גובה העיצום הכספי שרשאי המפקח להטיל בשל ההפרה. כך, על ההפרות שקבועה בשלהן עבירה פלילית רשאי המפקח להטיל עיצום כספי בסכום גבוה מסכומי העיצום הכספי שאפשר להטיל בשל הפרות אחרות (ר’ לענין זה דברי ההסבר לפסקה (3)).

בסעיף 92א(א) לחוק הפיקוח על הביטוח נקבע להפרה נמשכת, נוסף על סכום העיצום הכספי הקצוב, גם תשלום יומי. זאת, למעט הפרה שסכום העיצום הכספי הקצוב לה בסעיף 92א(ב) לחוק הפיקוח על הביטוח הוא בשיעור מסוים בעד כל יום שבו נמשכת ההפרה. לאור ההסדר המוצע בסעיף 92א לחוק הפיקוח על הביטוח שאינו מאפשר עוד למפקח להטיל עיצום כספי בשיעור מסוים בעד כל יום שבו נמשכת ההפרה, מוצע לבטל את ההחרגה של הפרה לפי סעיף 92א(ב) הקיימת כיום ולקבוע, לגבי כל ההפרות, כי להפרה נמשכת ייוסף על סכום העיצום הכספי הקצוב, גם תשלום יומי.

זהו נוסחו של סעיף 92 לחוק הפיקוח על הביטוח, שעניינו קנס אזורי, אשר מוצע לבטל:

”קנס אזורי

92. (א) היה למפקח יסוד סביר להניח כי נעשה מעשה או מחדל שקבועה בשלו עבירה לפי סעיף 104, רשאי הוא להטיל על עושה המעשה או המחדל קנס אזורי בשיעור עשרה אחוזים מהקנס הקבוע לפי הסעיף האמור.

(ב) המפקח ידוע ליועץ המשפטי לממשלה, אחת לששה חודשים, על קנסות אזוריים שהוטלו לפי סעיף זה בשל עבירה לפי פסקאות (7), (13) ו-(17) של סעיף 104(ב); הדיווח ייערך במתכונת ויכלול פרטים, כפי שיוורה היועץ המשפטי לממשלה.”

לפסקה (3)

ההפרות שבשלהן אפשר להטיל כיום עיצום כספי לפי חוק הפיקוח על הביטוח מנויות בסעיף 92 לחוק הפיקוח

למפקח אמצעי אכיפה יעיל ומהיר של הטלת עיצום כספי או קנס אזורי במסגרת הליך מינהלי, על מפרי הוראות חוק הפיקוח על הביטוח. האבחנה הסמנטית הקיימת כיום ביחס לסנקציות המינהליות בחוק הפיקוח על הביטוח היא בין עיצום כספי לקנס אזורי. המפקח מוסמך להטיל עיצום כספי על הפרת הוראות חוק שלא קבועה בשלהן גם עבירה פלילית, ומוסמך להטיל קנס אזורי על הפרת הוראות חוק שקבועה בשלהן גם עבירה פלילית (אם לא הוגש כתב אישום). האבחנה האמורה נעשתה בזמנו כדי לסמן מדרג של חומרה בין ההפרות השונות. זאת, לנוכח ההבנה כי הפרות חוק שהוכרו גם כעבירה פלילית מגלמות התנהגות שיש בה אנטי חברתיות הראויה גם לניגוי פלילי. לפיכך גובה הקנס שיכול היה המפקח להטיל בשל הפרות אלה נגזר מהקנס הפלילי, והיה גבוה מסכומי העיצום הכספי.

במהלך השנים לא נשמרה האבחנה האמורה, וככל שדובר בהטלת סנקציות במסגרת מינהלית, דובר בעיצום כספי. המישור הפלילי כולל מכלול טיפול שהוא בעל משמעויות קשות יותר למפר לעומת המישור המינהלי ולפיכך ההבדל בין שני מישורי הטיפול די בו כדי להבהיר את ההבדל האיכותי ביניהם, מבחינת הצורך בגינוי חברתי (בפלילי) או הגברת האכיפה והציות (במינהלי). האבחנה בין חומרת ההפרות, ככל שמטופלות במישור המינהלי באה לידי ביטוי במדרגים שונים של גובה העיצום הכספי.

לנוכח זאת, מוצע לבטל את ההבחנה הקיימת כיום בחוק הפיקוח על הביטוח בין קנס אזורי ועיצום כספי, ברוח החקיקה הערכנית בתחום זה. המסר העיקרי בביטול האבחנה הוא שהאכיפה המינהלית מנותקת מסדרי הדין ונטלי הראיה הפליליים; הסנקציות המינהליות שונות מהפליליות בכך שתכליתן אחרת ומתמקדת בהרתעה ובכפיית ציות; השפעתן ופגיעתן מגובלת יותר (לפגיעה בקניין ולא לפגיעה בחירות); והן אינן מלוות בסטיגמה חברתית שהסנקציה הפלילית מטילה (לרבות בשל העובדה שאינן נכללות במרשם הפלילי). עם זאת, מוצע לשמר את ההבחנה בין הפרות שלא קבועה בשלהן עבירה פלילית

⁵ ס”ח התשמ”א, עמ’ 94.

(2) לעניין הפרת הוראה שקבועה בשלה עבירה לפי סעיף 104(ג) – 150 אחוזים מסכום העיצום הכספי שהיה אפשר להטיל עליו לפי התוספת הרביעית אילו הפר הוראה המנויה בחלק ג' לתוספת השלישית.”;

(4) אחרי סעיף 92א יבוא:

”הודעה על כוונת 1.92א. (א) היה למפקח יסוד סביר להניח כי אדם הפר הוראה כאמור בסעיף 92א (בפרק זה – מפר והפרה, בהתאמה) ובכוונתו להטיל על המפר עיצום כספי לפי פרק זה, תימסר למפר הודעה על כוונת המפקח כאמור (בפרק זה – הודעה על כוונת חיוב).

ד ב ר י ה ס ב ר

”עיצום כספי

92א. (א) בסעיף זה, ”הסכום הבסיסי” – סכום כמפורט להלן, לפי העניין:

- (1) לגבי מבטח – 150,000 שקלים חדשים;
- (2) לגבי סוכן תאגיד ותאגיד אחר שאינו מבטח – 75,000 שקלים חדשים;
- (3) לגבי יחיד שאינו סוכן יחיד – 25,000 שקלים חדשים;
- (4) לגבי סוכן יחיד – 12,500 שקלים חדשים.

(ב) היה למפקח יסוד סביר להניח כי מבטח או סוכן תאגיד לא הגישו למפקח דוחות והודעות לפי סעיף 42 או כי מבטח, סוכן ביטוח, נושא משרה בהם או כל אדם אחר המועסק בהם לא מילאו אחר דרישה שניתנה להם לפי סעיפים 50 או 73, רשאי הוא להטיל עליהם עיצום כספי בשיעור שלושה אחוזים מהסכום הבסיסי, בעד כל יום שבו נמשכת ההפרה.

(ג) היה למפקח יסוד סביר להניח כי אדם שחלה עליו חובת דיווח על החזקת אמצעי שליטה לפי הוראות סעיף 34א, לא דיווח על כך לפי הוראות אותו סעיף, כי מבטח, סוכן ביטוח או אדם אחר הפר הוראה מהוראות המפקח שניתנו לפי סעיף 2(ב) או לפי סימן א' לפרק ד או כי אדם שנבח או שהצביע באסיפה כללית של מבטח לא מסר למפקח פרטים, לפי דרישתו, בהתאם להוראות סעיף 48א(ב), רשאי הוא להטיל עליו עיצום כספי בסכום הבסיסי.

(ד) היה למפקח יסוד סביר להניח כי מבטח עשה אחד מאלה, רשאי הוא להטיל עליו עיצום כספי בסכום הבסיסי:

- (1) לא מסר למבוטח פוליסה, בניגוד להוראות סעיף 2א(א) לחוק חוזה הביטוח, התשמ”א–1981;
- (2) לא השתתף באסיפה כללית של תאגיד, בניגוד להוראות סעיף קטן (א) של סעיף 31 לחוק הפיקוח על קופות גמל, כפי שהוחלל בסעיף 36א לחוק זה, או לא מילא אחר ההוראות שניתנו לפי סעיף קטן (ב) של סעיף 31 האמור;

על הביטוח. מצב הדברים בפועל מלמד כי פירוט ההפרות במסגרת הסעיף לוקה בחסר ואינו מאפשר גמישות מספקת משום שבמקרים רבים, שבהם ביקש המפקח להפעיל את סמכותו לאכיפת הוראות חוק הפיקוח על הביטוח, נמצא כי ההפרה המסוימת אינה נכללת ברשימת ההפרות המנויות בחוק.

אשר על כן ולשם הגברת הגמישות המינהלית מוצע להחליף את סעיף 92א לחוק הפיקוח על הביטוח העוסק בסמכות המפקח להטיל עיצומים כספיים ולהתאימו להסדר העדכני לעניין עיצום כספי הקיים בהצעת חוק ייעול הליכי האכיפה ברשות לניירות ערך.

בהתאם להסדר העדכני, מוצע להעביר את ההפרות שאפשר להטיל בשלהן עיצום כספי, המנויות בסעיף 92א לחוק הפיקוח על הביטוח, לתוספת השלישית לחוק, ולקבוע את סכומי העיצום הכספי שיחולו לגבי ההפרות כאמור בתוספת הרביעית לחוק ולהסמיך את המפקח להטיל על אדם שהפר הוראה המפורטת בתוספת השלישית עיצום כספי בסכום כמפורט לגביו בתוספת הרביעית.

אשר להפרות החמורות יותר המנויות בסעיף 104 לחוק הפיקוח על הביטוח ושאפשר כיום להטיל בשלהן קנס אזרחי, מוצע להסמיך את המפקח להטיל על אדם שהפר הוראה מהוראות אלה עיצום כספי בסכום גבוה יותר שלא ייגזר עוד מגובה הקנס הקבוע לצד העבירה הפלילית והממוהה כיום 10 אחוזים ממנו, אלא ייגזר מסכום העיצום הכספי שהיה אפשר להטיל על המפר אילו הפר הוראה המנויה בחלק ג' לתוספת השלישית. כך ישתנה גובה העיצום לפי מיהותו של מבצע העבירה וחומרת העבירה באופן שבעבירות בדרגת החומרה הגבוהה, לפי סעיף 104(ב) לחוק הפיקוח על הביטוח, ייקבע גובה העיצום בשיעור של 200 אחוזים מסכום העיצום הכספי שהיה אפשר להטיל על המפר אילו הפר הוראה המנויה בחלק ג' לתוספת השלישית ובעבירות בדרגת החומרה הנמוכה, לפי סעיף 104(ג) לחוק הפיקוח על הביטוח, ייקבע גובה העיצום בשיעור של 150 אחוזים מסכום העיצום הכספי כאמור.

וזה נוסחו של סעיף 92א לחוק הפיקוח על הביטוח, שעניינו עיצום כספי, אשר מוצע להחליפו:

(ב) בהודעה על כוונת חיוב יצינו, בין השאר, כל אלה:

- (1) המעשה או המחל (בפרק זה – המעשה) המהווה את ההפרה;
- (2) סכום העיצום הכספי, והתקופה לתשלומו בהתאם להוראות סעיף 192;
- (3) זכותו של המפר לטעון את טענותיו לפני המפקח, בהתאם להוראות סעיף 292א;
- (4) שיעור התוספת על העיצום הכספי בהפרה נמשכת או בהפרה חוזרת, בהתאם להוראות סעיף 192ד.

292א. מפר שנמסרה לו הודעה על כוונת חיוב רשאי לטעון את טענותיו, בכתב או בעל פה, לפני המפקח, לענין הכוונה להטיל עליו עיצום כספי ולענין סכומו, בתוך 30 ימים ממועד מסירת ההודעה.

זכות טיעון

292א. (א) המפקח יחליט, לאחר ששקל את הטענות שנטענו לפי סעיף 292א, אם להטיל על המפר עיצום כספי, ורשאי הוא להפחית את סכום העיצום הכספי לפי הוראות סעיף 192ד(ב).

החלטת המפקח ודרישת חיוב

(ב) החליט המפקח לפי סעיף קטן (א) להטיל על המפר עיצום כספי, ימסור לו דרישה לשלם את העיצום הכספי (בפרק זה – דרישת חיוב), שבה יציין, בין השאר, את סכום העיצום הכספי המעודכן, והתקופה לתשלומו בהתאם להוראות סעיף 192.

(ג) החליט המפקח שלא להטיל על המפר עיצום כספי, ימסור לו הודעה על כך.

(ד) לא ביקש המפר לטעון את טענותיו לפי הוראות סעיף 292א בתוך 30 ימים מיום שנמסרה לו ההודעה על כוונת חיוב, יראו הודעה זו, בתום 30 הימים האמורים, כדרישת חיוב שנמסרה למפר במועד האמור;

(5) סעיף 192 – בטל;

ד ב ר י ה ס ב ר

להטיל עליו עיצום כספי, בתוך 30 ימים ממועד מסירת ההודעה, וכי העיצום הכספי ישולם בתוך 30 ימים מיום מסירת דרישת החיוב. עוד מוצע לקבוע כי לאחר שהמפר טען את טענותיו, יודיע המפקח למפר אם קיבל את טענותיו ולחילופין יוציא לו דרישת חיוב לשלם את העיצום הכספי אשר תפרט את סכום העיצום הכספי והמועד לתשלומו. אם המפר לא הגיב, המפקח לא יידרש לשלוח דרישת חיוב לשלם והמפר יהיה מחויב לשלם לאחר תום 30 הימים. כמו כן מוצע להסמיך את המפקח להורות למפר להודיע למבוטחים או לפרסם בעיתון או בכל דרך אחרת את דבר ההחלטה להטיל עליו עיצום כספי.

(3) לא כלל בפרוטוקול האסיפה הכללית שלו את הפרטים הדרושים לפי הוראות סעיף 48א(א).

לפסקאות (4), (8) ו-13

מוצע לקבוע בחוק את השלבים של הליך הטלת עיצום כספי על מפר. כיום קובע סעיף 192 לחוק הפיקוח על הביטוח כי הדרישה לתשלום עיצום כספי תוצא לאחר שנמסרה הודעה למי שאליו נועדה הדרישה, על הכוונה להוציאה וניתנה לו הזדמנות לטעון את טענותיו. מוצע לקבוע בסעיף 192א המוצע את פרטי ההודעה על כוונת חיוב שתישלח למפר. כמו כן מוצע להבהיר כי זכותו של המפר לטעון טענות, בכתב או בעל פה, לענין הכוונה

(6) בסעיף 92 ד –

(א) בסעיף קטן (א), במקום "או קנס אזרחי הנמוך מן העיצום הכספי או הקנס האזרחי הקבוע בפרק זה" יבוא "בסכום הנמוך מן הסכומים כמפורט בתוספת הרביעית או בסעיף 92א(ב), לפי העניין";

(ב) בסעיף קטן (ב), במקום "או קנס אזרחי בסכום הנמוך מהקבוע בחוק זה" יבוא "בסכום הנמוך מן הסכומים כמפורט בתוספת הרביעית או בסעיף 92א(ב), לפי העניין";

(7) בסעיף 92 ד –

(א) בסעיף קטן (א), המילים "למעט הפרה כאמור בסעיף 92א(ב)" והמילים "או על הקנס האזרחי" – יימחקו;

(ב) בסעיף קטן (ב), המילים "או על הקנס האזרחי" והמילים "או הקנס" – יימחקו, ובהגדרה "הפרה חוזרת", במקום "המפורטות בסעיפים 92 ו-92ג" יבוא "כאמור בסעיף 92א" והמילים "או קנס אזרחי" – יימחקו;

(8) במקום סעיף 92 יבוא:

"המועד לתשלום 192. העיצום הכספי ישולם בתוך 30 ימים מיום מסירת דרישת העיצום הכספי החיוב כאמור בסעיף 92א(ב).";

(9) בסעיף 92 –

(א) בכותרת השוליים, המילים "וקנס אזרחי" – יימחקו;

(ב) במקום "והקנס האזרחי יהיו" יבוא "יהיה" ובמקום "ביום הדרישה לתשלום" יבוא "ביום מסירת דרישת החיוב, ולגבי מפר שלא טען את טענותיו בהתאם להוראות סעיף 92א2 – ביום מסירת ההודעה על כוונת חיוב", אחרי "ערעור" יבוא "על דרישת חיוב";

(10) בסעיף 92ח, המילים "או קנס אזרחי" – יימחקו;

(11) בסעיף 92ט, במקום "וקנס אזרחי ייגבו" יבוא "ייגבה";

(12) בסעיף 92 –

(א) בסעיף קטן (א), במקום "קנס אזרחי" יבוא "עיצום כספי לפי סעיף 92א(ב)";

(ב) בסעיף קטן (ב), במקום "קנס אזרחי" יבוא "עיצום כספי לפי סעיף 92א(ב)";

(13) במקום סעיף 92א יבוא:

"פרסום על דרישת 92א. נמסרה למפר דרישת חיוב, רשאי המפקח להורות למפר להודיע למבוטחים או לפרסם בעיתון או בכל דרך אחרת שיורה את דבר מסירת דרישת החיוב, את מהות ההפרה שבשלה נשלחה דרישת החיוב ונסיבותיה, את שמו של המפר ואת סכום העיצום הכספי שהוטל על המפר על פי דרישת החיוב";

(14) בסעיף 92 יב –

(א) בסעיף קטן (א), במקום "על דרישה לתשלום עיצום כספי או קנס אזרחי" יבוא "על דרישת חיוב";

(ב) בסעיף קטן (ב), המילים "או קנס אזרחי" – יימחקו;

(ג) בסעיף קטן (ג), במקום "העיצום הכספי או הקנס האזרחי" יבוא "העיצום הכספי או כל חלק ממנו אשר הופחת על ידי בית המשפט";

(15) אחרי סעיף 92 יבוא:

"אחריות מנהל כללי 92ג. (א) המנהל הכללי של תאגיד ושותף למעט שותף מוגבל, חייבים לפקח ולנקוט את כל האמצעים הסבירים בנסיבות העניין למניעת ביצוע הפרה בידי התאגיד או השותפות, לפי העניין, או בידי עובד מעובדיהם.

(ב) בוצעה הפרה, חוקה היא כי המנהל הכללי בתאגיד או שותף שאינו שותף מוגבל בשותפות, לפי העניין, הפר את חובתו לפי סעיף קטן (א), ואפשר להטיל עליו עיצום כספי בסכום של מחצית מסכום העיצום הכספי שהיה אפשר להטיל עליו אילו הוא היה המפר אלא אם כן הוכיח שמילא את חובתו לפי סעיף קטן (א).

איסור שיפוי וביטוח 92ד. על אף האמור בכל דין ובלי לגרוע מהוראות סעיפים 262 עד 264 לחוק החברות, התשנ"ט-1999 –

(1) אין לבטח, במישרין או בעקיפין, אדם מפני עיצום כספי שיוטל עליו לפי פרק זה, והתקשרות בחוזה לביטוח כאמור – בטלה;

(2) תאגיד או בעל שליטה בו לא ישלם עיצום כספי שהוטל על יחיד לפי פרק זה ולא ישפה יחיד בשל עיצום כספי כאמור, והוראה או התחייבות לתשלום או לשיפוי כאמור – בטלה.

ד ב ר י ה ס ב ר

לפסקה (15)

לסעיף 92ג המוצע

אפשר להטיל על מפר חובת הפיקוח כאמור יהיה עיצום כספי המוגבל לסך של 50 אחוזים מזה שהיה אפשר להטיל עליו אילו הוא היה המפר.

לסעיף 92ד המוצע

לצד האמצעים הפליליים ובמסגרת האמצעים המינהליים הקיימים בחוק הפיקוח על הביטוח מוענק למפקח אמצעי אכיפה יעיל ומהיר של הטלת עיצום כספי על מפרי החוק. הטלת עיצום כספי, לפי טיבה ומהותה, היא אינדיבידואלית ומתייחסת לנסיבותיו של כל מפר. תכליתה להרתיע את המפר באופן אישי ולדרבנו למלא את חובתו על פי דין. ביטוח או שיפוי של מפר מפני עיצום כספי שיוטל עליו יסכלו תכלית זאת. אשר על כן, ובלי לגרוע מהוראות סעיפים 262 עד 264 לחוק החברות, התשנ"ט-1999 הקובעות מגבלות לביטוח ולשיפוי של נושאי משרה בתאגיד, מוצע לקבוע כי אין לבטח אדם מפני עיצום כספי שיוטל עליו וכי תאגיד או בעל שליטה בו לא ישלם עיצום כספי שהוטל על יחיד ולא ישפה יחיד בשל עיצום כספי כאמור. בהקשר זה יובהר כי בשל האיסור על ביטוח ושיפוי כאמור הופחתו סכומי העיצום הכספי הקבועים בתוספת השלישית המוצעת שרשאי המפקח להטיל על מפרים שהם יחידים.

מוצע לקבוע את אחריותו הפיקוחית של מנהל כללי בתאגיד ושותף למעט שותף מוגבל בשותפות, לעניין ביצוע הפרות בידי התאגיד או השותפות, וזאת בלי לגרוע מאחריותם הפיקוחית הפלילית מכוח ההוראות סעיף 105 לחוק הפיקוח על הביטוח. לפי המוצע, על המנהל הכללי של תאגיד ועל שותף שאינו שותף מוגבל בשותפות תחול חובת פיקוח על כך שהתאגיד או השותפות, לפי העניין, ועובדיהם אינם מבצעים הפרות לפי חוק הפיקוח על הביטוח. לצד חובה זו מוצע לקבוע, כי כאשר תאגיד או עובד ביצע הפרה, יהיה אפשר להפעיל אמצעי אכיפה גם נגד המנהל הכללי או השותף כאמור, אלא אם כן הוכיח כי קיים את חובת הפיקוח האמורה. זאת, בדומה לאחריות הפיקוחית הפלילית המוטלת מכוח סעיף 105 לחוק הפיקוח על הביטוח. ואולם במובחן מהאחריות הפלילית, מוצע שלא להטיל אחריות פיקוחית על הדירקטורים שכן הם אינם מעורבים בפעילות השוטפת של התאגיד. לעומת זאת המנהל הכללי אמור לוודא בפועל את חוקיות פעילותם השוטפת של התאגיד ועובדיו, ומשכך יהיה אפשר להפעיל נגדו את ההליך המינהלי המוצע. אמצעי האכיפה שיהיה

⁶ ס"ח התשנ"ט, עמ' 189.

טו.92 שר האוצר רשאי, בצו, בהסכמת שר המשפטים ובאישור ועדת הכספים של הכנסת, לשנות את התוספת השלישית והתוספת הרביעית, ובלבד שסכומי העיצום הכספי לפי התוספת הרביעית לא יעלו על הסכומים כמפורט להלן לפי העניין:

- (1) לעניין מבטח – 2,000,000 שקלים חדשים;
- (2) לעניין תאגיד שאינו מבטח – 1,500,000 שקלים חדשים;
- (3) לעניין יחיד שאינו מנוי בפסקה (4) – 600,000 שקלים חדשים;
- (4) לעניין יחיד שהוא סוכן יחיד ולעניין יחיד שהוא עובד של תאגיד המנוי בפסקאות (1) או (2) ואינו נושא משרה בו – 70,000 שקלים חדשים;

(16) בסעיף 104 –

(א) בסעיף קטן (א), בהגדרה "הקנס הבסיסי" –

- (1) בפסקה (1), אחרי "לגבי סוכן יחיד" יבוא "ולגבי עובד בתאגיד המנוי בפסקאות (3) או (4) שאינו נושא משרה בו";
- (2) בפסקה (2), במקום "שאינו סוכן יחיד" יבוא "שאינו מנוי בפסקה (1)";

(ב) בסעיף קטן (ב) –

- (1) פסקאות (7), (9), (13) ו-(23) – יימחקו;
- (2) בפסקה (14), אחרי "או מסמך שהכין" יבוא "הכוללים פרט מטעה" והסיפה החל במילים "ביועדו שיש" – תימחק;
- (ג) בסעיף קטן (ג), פסקאות (1), (5), (7), (8) ו-(10) עד (16) – יימחקו;

ד ב ר י ה ס ב ר

עובד ושאינו סוכן יחיד. זאת, בדומה לאבחנה המוצעת בתוספת הרביעית כנוסחה המוצע לעניין סכומי העיצום הכספי שאפשר להטיל על מפרים שהם יחידים.

כמו כן מוצע לקבוע כי הפרות של הוראות מסוימות בחוק הפיקוח על הביטוח, הקבועות כיום בסעיף 104 לחוק הפיקוח על הביטוח לא יהיו עבירה פלילית אלא ייקבעו במסגרת התוספת השלישית לחוק בהפרות שיהיה אפשר להטיל בשלהן עיצום כספי בלבד. זאת, הן לנוכח אופיין הטכני של הפרות אלה, הן לנוכח העובדה שהחומרה שבהן פחותה והן לנוכח מורכבות ההליך הפלילי הנדרש לשם הוכחתן. עוד מוצע לשנות את ניסוחה של העבירה הפלילית המפורטת בסעיף 104(ב) כך שלא תכלול מרכיב של ידיעה אצל מי שכלל פרט מטעה בדוח או בהודעה שהוגשו למפקח ולאפשר, באופן כזה, למפקח לבחון, במסגרת הליך מינהלי, הטלת עיצום כספי על מי שכלל פרט מטעה כאמור.

לפסקה (17)

מוצע להוסיף לחוק הפיקוח על הביטוח תוספת שלישית שבה ייקבעו ההפרות שבשלהן רשאי המפקח

לסעיף טו.92 המוצע

לאור התיקונים המוצעים בהצעת חוק זו אשר, בין השאר, מגבירים את הגמישות המינהלית ומגדילים את גובה הסנקציות הכספיות שיהיה אפשר להטיל בשל הפרות שונות, מוצע להסמיך את שר האוצר, בהסכמת שר המשפטים ובאישור ועדת הכספים של הכנסת, לשנות בצו את התוספות השלישית והרביעית ובלבד שסכומי העיצום הכספי לפי התוספת הרביעית לא יעלו על מגבלת הסכום המרבי של העיצום הכספי שנקבעה בהתאם למיחות המפר.

לפסקה (16)

מוצע לתקן את סעיף 104 לחוק הפיקוח על הביטוח, ולהשוות, לעניין העונש שאפשר להטיל על יחיד בשל ביצוע עבירה פלילית, בין מי שהוא עובד של תאגיד ואינו נושא משרה בו לבין מי שהוא סוכן יחיד, וזאת להבדיל מיחיד אחר (כגון נושא משרה בתאגיד או יחיד הפועל שלא במסגרת רישיון סוכן). כך, העונש שאפשר להטיל על עובד כאמור יהיה נמוך מהעונש שאפשר להטיל על יחיד שאינו

"תוספת שלישית"

(סעיפים 92א(א) ו-92טו)

חלק א'

- (1) לא מסר למבוטח פוליסה, בניגוד להוראות סעיף 2(א) לחוק חוזה הביטוח, התשמ"א-1981;
- (2) הפר הוראה מהוראות המפקח שניתנו לפי סעיף 2(ב) או לפי סימן א' 1 לפרק ד';
- (3) לא דיווח על החזקת אמצעי שליטה, בניגוד להוראות לפי סעיף 34א;
- (4) לא השתתף באסיפה כללית של תאגיד, בניגוד להוראות סעיף קטן (א) של סעיף 31 לחוק הפיקוח על קופות גמל, כפי שהוחל בסעיף 36א לחוק זה, או לא מילא אחר ההוראות שניתנו לפי סעיף קטן (ב) של סעיף 31 האמור;
- (5) לא הגיש למפקח דוחות והודעות, בניגוד להוראות לפי סעיף 42;
- (6) לא כלל בפרוטוקול האסיפה הכללית של מבטח את הפרטים הדרושים לפי הוראות סעיף 48א(א);
- (7) נכח או הצביע באסיפה כללית של מבטח ולא מסר למפקח פרטים, לפי דרישתו, בניגוד להוראות סעיף 48א(ב);
- (8) לא מילא אחר דרישה שניתנה לו לפי סעיפים 50 או 73.

חלק ב'

- (1) לא קיים תנאי מהתנאים שנקבעו ברישיון מבטח, בניגוד להוראות סעיף 14;
- (2) הפר תנאי בהיתר שניתן לו לפי סעיף 32, בניגוד להוראות אותו סעיף;
- (3) לא החזיק בהון מניות מינימלי ובעודף מינימלי של נכסים לעומת התחייבויות, בניגוד להוראות שקבע שר האוצר לפי סעיף 35;
- (4) פעל בניגוד להוראות בדבר ניהול עסקים שנקבעו או שניתנו לפי סעיף 36;
- (5) לא מינה אורגן, נושא משרה או בעל תפקיד אחר במבטח, בהתאם להוראות לפי סימן א' 1 לפרק ד', ולעניין ועדת השקעות תלויות תשואה – לרבות בהתאם להוראות לפי סעיף 11 לחוק הפיקוח על קופות גמל, כפי שהוחל בסימן האמור, או מינה אורגן, נושא משרה או בעל תפקיד כאמור שלא בהתאם להוראות האמורות;

ד ב ר י ה ס ב ר

בסעיף 92א לחוק הפיקוח על הביטוח כהפרות שאפשר להטיל לגביהן עיצום כספי, ההפרות המנויות בחלק ב' הן העבירות הפליליות המנויות כיום בסעיף 104(ג) לחוק הפיקוח על הביטוח המהוות עבירות פליליות בדרגת חומרה נמוכה וההפרות המנויות בחלק ג' הן העבירות הפליליות המנויות כיום בסעיף 104(ב) לחוק הפיקוח על הביטוח המהוות עבירות פליליות בדרגת חומרה גבוהה. באופן כזה ההפרות המנויות בחלק א' הן ההפרות הקלות ביותר וההפרות המנויות בחלק ג' הן ההפרות החמורות ביותר.

נפקותו המרכזית של הסיווג כאמור היא לעניין גובה העיצום הכספי אשר אפשר להטיל במסגרת ההליך

להטיל עיצום כספי לפי הוראות סעיף 92א כנוסחו המוצע. ההפרות המנויות בתוספת השלישית בנוסחה המוצע זהות להפרות המנויות כיום בסעיף 92א לחוק הפיקוח על הביטוח ולארתן עבירות פליליות המנויות בסעיף 104 לחוק הפיקוח על הביטוח שמוצע כאמור לקבוע אותן כהפרות שאינן מהוות עבירה פלילית. להפרות ולעבירות אלה נוספה הפרה אחת שעניינה פעולה בניגוד להוראות בדבר תנאים שבחווה ביטוח וניסוחם, שנקבעו לפי סעיף 38 לחוק הפיקוח על הביטוח.

ההפרות סווגו בתוספת השלישית לחלקים, כך שההפרות המנויות בחלק א' הן ההפרות המנויות כיום

(6) כיהן כנושא משרה או כבעל תפקיד אחר במבטח, או פעל במסגרת תפקידו כאמור, בניגוד להוראות לפי סימן א'1 לפרק ד', ולעניין חבר ועדת השקעות תלויות תשואה – לרבות בניגוד להוראות לפי סעיף 11 לחוק הפיקוח על קופות גמל, כפי שהוחל בסימן האמור;

(7) חישב את שוים של נכסים לכיסוי התחייבויות תלויות תשואה בניגוד להוראות שר האוצר לפי סעיף 33(א) לחוק הפיקוח על קופות גמל, כפי שהוחל בסעיף 36א;

(8) לא מילא אחר ההוראות לפי סעיף 33(ב) לחוק הפיקוח על קופות גמל, כפי שהוחל בסעיף 36א, לעניין אופן חישוב שוים של נכסים לכיסוי התחייבויות תלויות תשואה;

(9) לא חישב תשואה שהשיג מבטח בביטוח תלוי תשואה, או לא זקק את הרווחים וההפסדים למבוטחים, באופן ובמועדים שקבע שר האוצר לפי סעיף 34 לחוק הפיקוח על קופות גמל, כפי שהוחל בסעיף 36א, או לא מילא אחר התנאים שקבע השר לפי הוראות סעיף 34 האמור לעניין כספים חדשים שהפקידו מבוטחים;

(10) לא שלח למבוטחים בביטוח תלוי תשואה דוחות תקופתיים ודוחות נוספים, בהתאם להוראות לפי סעיף 35 לחוק הפיקוח על קופות גמל, כפי שהוחל בסעיף 36א;

(11) לא מילא אחר ההוראות לפי סעיף 36(א) לחוק הפיקוח על קופות גמל, כפי שהוחל בסעיף 36א, בדבר פרסום ביטוחים תלויי תשואה.

חלק ג'

(1) שילם עמלה או כל תמורה אחרת, בניגוד להוראות לפי סעיף 32(ה) לחוק הפיקוח על קופות גמל, כפי שהוחל בסעיף 36א;

(2) תיאר תיאור מטעה ביחס לביטוח תלוי תשואה או פרסם או גרם לפרסום שיש בו תיאור מטעה כאמור, בניגוד להוראות לפי סעיף 36(ב) לחוק הפיקוח על קופות גמל, כפי שהוחל בסעיף 36א;

(3) פעל בניגוד להוראות בדבר תנאים שבחוזה ביטוח וניסוחם שנקבעו לפי סעיף 38;

(4) שילם דמי עמילות, בניגוד להוראות לפי סעיף 41;

(5) לא הודיע למבוטחים או לא פרסם את דבר הטלת העיצום הכספי, בהתאם להוראות המפקח לפי סעיף 92יא;

(6) ביטח אדם מפני עיצום כספי לפי פרק זה, שילם עיצום כספי שהוטל לפי פרק זה במקום יחיד או שיפה יחיד בשל עיצום כספי כאמור, בניגוד להוראות סעיף 92יד;"

דבריו הסבר

ההפרות בתוספת השלישית מנוסחות בלא ציון זהות המפר, ובאופן זהה לאופן שבו מנוסחות ההפרות המנויות כיום בסעיף 92א לחוק הפיקוח על הביטוח והעבירות הפליליות בסעיף 104 לחוק הפיקוח על הביטוח. לפי המצב החוקי הקיים, עיצומים כספיים מוטלים דרך כלל על תאגידים. לפי המוצע, זהותו של מבצע ההפרה תילמד מתוכנה של ההפרה. כך, כל הפרה הניתנת לביצוע בידי

המינהלי על מי שביצע הפרה. כך, גובה העיצום הכספי אשר אפשר להטיל על מי שביצע הפרה הכלולה בחלק א' לתוספת השלישית נמוך מזה שאפשר להטיל על הפרה הכלולה בחלקים ב' או ג' של התוספת האמורה וגובה העיצום הכספי אשר אפשר להטיל על מי שביצע הפרה הכלולה בחלק ב' לתוספת השלישית נמוך מזה שאפשר להטיל על הפרה הכלולה בחלק ג' של התוספת האמורה.

"תוספת רביעית"

(סעיפים 92א(א) ו-92טו)

(1) לעניין מבטח –

סכום העיצום הכספי (בשקלים חדשים)			היקף נכסים מנוהלים בידי המבטח (במיליוני שקלים חדשים)
הפרת הוראה המנויה בחלק ג' לתוספת השלישית	הפרת הוראה המנויה בחלק ב' לתוספת השלישית	הפרת הוראה המנויה בחלק א' לתוספת השלישית	
עד 1,000	150,000	400,000	500,000
מעל 1,000 עד 10,000	200,000	450,000	750,000
מעל 10,000	250,000	500,000	1,000,000

(2) לעניין תאגיד שאינו מבטח –

סכום העיצום הכספי (בשקלים חדשים)		
הפרת הוראה המנויה בחלק א' לתוספת השלישית	הפרת הוראה המנויה בחלק ב' לתוספת השלישית	הפרת הוראה המנויה בחלק ג' לתוספת השלישית
200,000	450,000	750,000

(3) לעניין יחיד שאינו מנוי בפרט (4) –

סכום העיצום הכספי (בשקלים חדשים)		
הפרת הוראה המנויה בחלק א' לתוספת השלישית	הפרת הוראה המנויה בחלק ב' לתוספת השלישית	הפרת הוראה המנויה בחלק ג' לתוספת השלישית
100,000	150,000	300,000

ד ב ר י ה ס ב ר

העיצום הכספי למכשיר הרתעה אפקטיבי ולקבוע את גובה העיצום הכספי גם לפי חומרת ההפרה.

כך, גובה העיצום הכספי יהיה נגזרת של חומרת ההפרה ומיחות המפר. לעניין מבטח יהיה גובה העיצום הכספי תלוי גם בגודלו של המבטח, אשר ייקבע בהתאם להיקף הנכסים המנוהלים בידו. לעניין זה, יחושבו כנכסים מנוהלים בידי מבטח, סך כל הנכסים המוחזקים בידי מבטח כנגד כל התחייבויותיו, לרבות התחייבויות תלויות תשואה, התחייבויות שאינן תלויות תשואה והון עצמי.

קביעת גובה העיצום הכספי בהתאם לחומרת ההפרה ולמיחות המפר נעשתה מתוך כוונה להתאים את עוצמת הענישה לעוצמת ההפרה ומתוך כוונה שעל מבטח יוטל סכום גבוה יותר מזה שיוטל על יחיד וכי ביחס למבטח גובה העיצום הכספי שיוטל ייקבע בהתאם לגודל המבטח כאמור.

לעניין מיהות המפר, מוצע להוסיף סוג מפר יחיד נוסף: יחיד שהוא עובד תאגיד ושאינו נושא משרה בו. לאור טיבו

יחיד, עלולה להוביל להטלת עיצום כספי על יחיד. בהקשר זה יודגש כי הטלת העיצום הכספי אינה תלויה בכך שהוטל עיצום כספי על התאגיד אשר בקשר אליו בוצעה ההפרה. כמו כן מובהר כי אין בהטלת עיצום כספי על התאגיד כדי למנוע הטלת עיצום כספי גם על היחיד.

לפסקה (18)

מוצע להוסיף לחוק הפיקוח על הביטוח תוספת רביעית שבה ייקבעו סכומי העיצום הכספי שרשאי המפקח להטיל על מפריס. לפי המצב כיום, גובה העיצום הכספי נקבע, בסעיף 92א לחוק הפיקוח על הביטוח, אך ורק לפי מיהות המפר: מבטח, סוכן תאגיד ותאגיד אחר שאינו מבטח, יחיד שאינו סוכן יחיד וסוכן יחיד. הניסיון שנצבר בהפעלת הסדר העיצום הכספי עד כה, מלמד כי הסכומים הקבועים אינם גבוהים דיים, אינם משקפים את חומרת המעשים ואינם הולמים את טיבם של המפריס.

אשר על כן מוצע להגדיל את סכומי העיצום הכספי שרשאי המפקח להטיל על מפריס, לשם הפיכתו של

(4) לעניין יחיד שהוא סוכן יחיד ולעניין יחיד שהוא עובד של תאגיד המנוי בפרטים (1) או (2) ואינו נושא משרה בו –

סכום העיצום הכספי (בשקלים חדשים)		
הפרת הוראה המנויה בחלק א' לתוספת השלישית	הפרת הוראה המנויה בחלק ב' לתוספת השלישית	הפרת הוראה המנויה בחלק ג' לתוספת השלישית
12,500	25,000	35,000

בתוספת זו, "היקף נכסים מנוהלים" – סך כל הנכסים המוחזקים בידי מבטח כנגד כל התחייבויותיו, לרבות התחייבויות תלויות תשואה, התחייבויות שאינן תלויות תשואה והון עצמי⁷

2. בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה-2005 – תיקון חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל)

(1) בסעיף 39ג, במקום "סעיפים 50 עד 150" יבוא "סימן ב' בפרק ד', סעיפים" ובמקום הסיפה החל במילים "ובשינוי זה" יבוא "ובשינויים אלה:

(1) בסעיף 49ד(א) לחוק האמור, ברישה, במקום "למעט הפרה המנויה בפרטים (1) ו-(3) עד (8) בחלק א' לתוספת השלישית" יקראו "למעט הפרה המנויה בפרטים (1), ו-(3) עד (9) בחלק א' לתוספת הראשונה";

(2) לעניין סעיף 68א(א) לחוק האמור, רשאי הממונה להורות גם על העברת ניהול קופת גמל לחברה מנהלת אחרת⁷;

(2) בכותרת פרק ה', המילים "וקנס אזרחי" – יימחקו;

(3) במקום סעיף 43 יבוא:

"עיצום כספי 43. (א) הפר אדם הוראה מההוראות לפי חוק זה החלה לגביו, כמפורט בתוספת הראשונה, רשאי הממונה להטיל עליו עיצום כספי לפי הוראות פרק זה, בסכום כמפורט לגביו בתוספת השנייה.

ד ב ר י ה ס ב ר

על הביטוח. אשר על כן, מוצע להחיל על חברות מנהלות את סמכויות הפיקוח והבירור המינהלי לפי סימן ב' בפרק ד' לחוק הפיקוח על הביטוח כנוסחו המוצע. לעניין סמכויות הבירור המינהלי המוקנות למפקח לפי סעיף 49 לחוק הפיקוח על הביטוח מוצע להקנות לממונה סמכויות אלה רק ביחס להפרות שחומרתן ואופיין מחייבות שימוש בסמכויות אלה.

לפסקאות (2) ו-(4) עד (6)

בדומה לתיקון המוצע בחוק הפיקוח על הביטוח (ר' דברי ההסבר לפסקאות (2), (5) עד (7), (9) עד (12) ו-(14) בסעיף 1 להצעת החוק), מוצע לבטל את ההבחנה הקיימת כיום בחוק הפיקוח על קופות גמל בין קנס אזרחי ועיצום כספי, ברוח החקיקה העדכנית בתחום זה. המסר העיקרי בביטול האבחנה הוא שהאכיפה המינהלית מנותקת מסדרי הדין ונטלי הראיה הפליליים; הסנקציות המינהליות שונות מהפליליות בכך שתכליתן אחרת ומתמקדת בהרתעה ובכפיית ציות; השפעתן ופגיעתן מוגבלת יותר (לפגיעה בקניין ולא לפגיעה בחירות); והן אינן מלוות בסטיגמה

של מפר כאמור מוצע כי גובה העיצום הכספי שיוטל עליו יהיה כגובה העיצום הכספי שיוטל על סוכן יחיד, בעוד שלגבי שאר היחידים (כגון נושאי משרה בתאגידים או יחידים הפועלים שלא במסגרת רישיון סוכן יחיד) גובה העיצום הכספי שיוטל עליהם יהיה גבוה יותר.

יובהר כי האבחנות האמורות אינן מונעות משר האוצר, בהסכמת שר המשפטים, לעשות שימוש בסמכויות לפי סעיף 192 לחוק ולקבוע הפחתה בסכום העיצום הכספי המוטל על סוכן תאגיד שהיקף פעילותו נמוך ושאינן הצדקה עניינית להבחין בינו לבין סוכן יחיד, או שיש הצדקה עניינית להבחין בינו לבין סוכן תאגיד בעל היקף פעילות גבוה, כך גם לגבי נושאי משרה בסוכן כאמור.

סעיף 2 לפסקה (1)

כדי ליצור התאמה בין סמכויות הפיקוח על קופות גמל וסמכויות הפיקוח על מבטחים מחיל סעיף 39ג(ג) לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה-2005 (להלן – חוק הפיקוח על קופות גמל), על חברות מנהלות סמכויות פיקוח ואכיפה מכוח חוק הפיקוח

⁷ ס"ח התשס"ה, עמ' 889; התשס"ט, עמ' 190.

(ב) הפר אדם הוראה מההוראות לפי חוק זה החלה לגביו שקבועה בשלה עבירה לפי סעיף 49, רשאי הממונה להטיל עליו עיצום כספי בשיעור כמפורט להלן, לפי העניין:

- (1) לעניין הפרת הוראה שקבועה בשלה עבירה לפי סעיף 49(א) – 150 אחוזים מסכום העיצום הכספי שהיה ניתן להטיל עליו לפי התוספת השנייה אילו הפר הוראה המנויה בחלק ג' לתוספת הראשונה;
- (2) לעניין הפרת הוראה שקבועה בשלה עבירה לפי סעיף 49(ב) – 200 אחוזים מסכום העיצום הכספי שהיה אפשר להטיל עליו לפי התוספת השנייה אילו הפר הוראה המנויה בחלק ג' לתוספת הראשונה.”

דברי הסבר

סעיף 49, עיצום כספי בסכום גבוה יותר שלא ייגזר עוד מגובה הקנס הקבוע לצד העבירה הפלילית והמהווה כיום 10 אחוזים ממנו אלא ייגזר מסכום העיצום הכספי שהיה אפשר להטיל אילו הפר הוראה המנויה בחלק ג' לתוספת הראשונה. כך ישתנה גובה העיצום לפי מיהותו של מבצע העבירה וחומרת העבירה באופן שבעבירות בדרגת החומרה הנמוכה, לפי סעיף 49(א) לחוק הפיקוח על קופות גמל, ייקבע גובה העיצום בשיעור של 150 אחוזים מסכום העיצום הכספי שהיה אפשר להטיל על המפר אילו הפר הוראה המנויה בחלק ג' לתוספת הראשונה ובעבירות בדרגת החומרה הגבוהה, לפי סעיף 49(ב) לחוק הפיקוח על קופות גמל, ייקבע גובה העיצום בשיעור של 200 אחוזים מסכום העיצום הכספי כאמור.

זהו נוסחו של סעיף 43 לחוק הפיקוח על קופות גמל, שעניינו עיצום כספי, אשר מוצע להחליפו:

”עיצום כספי

43. (א) בסעיף זה, ”הסכום הבסיסי” – סכום כמפורט להלן, לפי העניין:

- (1) לגבי חברה מנהלת – 150,000 שקלים חדשים;
- (2) לגבי תאגיד שאינו חברה מנהלת – 75,000 שקלים חדשים;
- (3) לגבי יחיד – 25,000 שקלים חדשים.

(ב) היה לממונה יסוד סביר להניח כי חברה מנהלת לא הגישה לממונה דוחות והודעות בהתאם להוראות סעיף 42 לחוק הפיקוח על הביטוח, כפי שהוחלל בסעיף 40, או כי חברה מנהלת, נושא משרה בה או כל אדם אחר המועסק בה, לא מילאו אחר דרישה שניתנה להם בהתאם להוראות סעיפים 50 או 73 לחוק הפיקוח על הביטוח, כפי שהוחלל בסעיף 39(ג), רשאי הוא להטיל עליהם עיצום כספי בשיעור שלושה אחוזים מהסכום הבסיסי, בעד כל יום שבו נמשכת ההפרה.

(ג) היה לממונה יסוד סביר להניח כי מעביד לא מסר לחברה מנהלת, בעת הפקדת כספים בקופת גמל שבניהולה, פרטים שנדרש למסרם בהתאם להוראות שקבע השר לפי

חברתית שהסנקציה הפלילית מטילה (לרבות בשל העובדה שאינן נכללות במרשם הפלילי).

עם זאת, מוצע לשמר את האבחנה בין סכום העיצום הכספי שיוטל בשל הפרה של הוראה שלא קבועה בשלה עבירה פלילית לסכום העיצום הכספי שיוטל בשל הפרה אחרת. כך, על ההפרות שקבועה בשלהן עבירה פלילית רשאי הממונה להטיל עיצום כספי בסכום גבוה מסכום העיצום הכספי שאפשר להטיל בשל הפרות אחרות (ר' לעניין זה דברי ההסבר לסעיף 31) להצעת החוק, לעיל).

לפסקה (3)

ההפרות שבשלהן אפשר להטיל כיום עיצום כספי לפי חוק הפיקוח על קופות גמל מנויות בסעיף 43 לחוק הפיקוח על קופות גמל. מצב הדברים בפועל מלמד כי פירוט ההפרות במסגרת הסעיף לוקה בחסר ואינו מאפשר גמישות מספקת משום שבמקרים רבים, שבהם ביקש הממונה להפעיל את סמכותו לאכיפת הוראות חוק הפיקוח על קופות גמל, נמצא כי ההפרה המסוימת אינה נכללת ברשימת ההפרות המנויות בחוק.

אשר על כך, לשם הגברת הגמישות המינהלית מוצע להחליף את סעיף 43 לחוק הפיקוח על קופות גמל העוסק בסמכות הממונה להטיל עיצומים כספיים ולהתאימו להסדר העדכני לעניין עיצום כספי הקיים בהצעת חוק ייעול הליכי האכיפה ברשות לניירות ערך, זאת, בדומה למוצע בתיקון לחוק הפיקוח על הביטוח (ר' סעיף 31) להצעת החוק).

בהתאם להסדר העדכני, מוצע להעביר את ההפרות שאפשר להטיל בשלהן עיצום כספי, המנויות בסעיף 43 לחוק הפיקוח על קופות גמל לתוספת הראשונה לחוק, ואת סכומי העיצום הכספי לתוספת השנייה לחוק, ולהסמיך את הממונה להטיל על אדם שהפר הוראה המפורטת בתוספת הראשונה עיצום כספי בסכום כמפורט בתוספת השנייה.

אשר להפרות החמורות יותר המנויות בסעיף 49 לחוק הפיקוח על קופות גמל ושאפשר היה להטיל בשלהן קנס אזרחי, מוצע להסמיך את הממונה להטיל על אדם שהפר הוראה מההוראות שקבועה בשלה עבירה לפי

(4) סעיף 45 – בטל;

(5) בסעיף 46 –

(א) בסעיף קטן (א), במקום "או קנס אזרחי הנמוך מן העיצום הכספי או הקנס האזרחי הקבוע בפרק זה" יבוא "בסכום הנמוך מן הסכומים כמפורט בתוספת השנייה או בסעיף 43(ב), לפי העניין";

(ב) בסעיף קטן (ב), במקום "או קנס אזרחי הנמוך מהעיצום או הקנס הקבוע בפרק זה" יבוא "בסכום הנמוך מן הסכומים כמפורט בתוספת השנייה או בסעיף 43(ב), לפי העניין";

(6) בסעיף 47, המילים "וקנס אזרחי" – יימחקו, במקום "92 עד 92" יבוא "92א עד 92א3א ו-92 עד 92" והסיפה החל במילה "ואולם" – תימחק;

(7) אחרי סעיף 47 יבוא:

"שינוי התוספת 47א. שר האוצר רשאי, בצו, בהסכמת שר המשפטים ובאישור ועדת הכספים של הכנסת, לשנות את התוספת הראשונה והתוספת השנייה, ובלבד שסכומי העיצום הכספי לפי התוספת השנייה לא יעלו על הסכומים כמפורט להלן לפי העניין:

ד ב ר י ה ס ב ר

(6) לא השתתפה בהצבעה באסיפה כללית של תאגיד, בניגוד להוראות לפי סעיף 31(א), או לא מילאה אחר הוראות הממונה שניתנו לפי סעיף 31(ב);

(6א) לא פעלה בהתאם להוראות הממונה לפי סעיף 33(ב) לענין אופן חישוב שוויים של נכסי קופת גמל;

(6ב) לא שלחה לעמיתים בקופת גמל דוחות תקופתיים או דוחות נוספים בהתאם להוראות הממונה לפי סעיף 35;

(7) לא כללה בפרוטוקול האסיפה הכללית שלה את הפרטים הדרושים לפי הוראות סעיף 48א(א) לחוק הפיקוח על הביטוח, כפי שהוחלל בסעיף 40.

(ה) היה לממונה יסוד סביר להניח כי אדם שחלה עליו חובת דיווח על החזקת אמצעי שליטה לפי הוראות סעיף 34א לחוק הפיקוח על הביטוח, כפי שהוחלל בסעיף 9(ג), לא דיווח על כך לפי הוראות אותו סעיף, כי חברה מנהלת או אדם אחר הפר הוראה מהוראות הממונה שניתנו לפי הוראות סעיפים 11(ה), 20(ג), 36(א), 39(ב) או לפי סימן א' לפרק ד' בחוק הפיקוח על הביטוח כפי שהוחלל בסעיף 10, או כי אדם שנכח או שהצביע באסיפה כללית של חברה מנהלת, לא מסר לממונה פרטים, לפי דרישתו, בהתאם להוראות סעיף 48א(ב) לחוק הפיקוח, כפי שהוחלל בסעיף 40, רשאי הוא להטיל עליהם עיצום כספי בסכום הבסיסי.

לפסקה (7)

לאור התיקונים המוצעים במסגרת הצעת חוק זו, אשר בין השאר מגבירים את הגמישות המינהלית ומגדילים את גובה הסנקציות הכספיות שיהיה אפשר להטיל בשל

סעיף 22(ב)2, רשאי הוא להטיל עליו עיצום כספי בשיעור 10 אחוזים מהסכום הבסיסי.

(ד) היה לממונה יסוד סביר להניח כי חברה מנהלת עשתה אחד מאלה, רשאי הוא להטיל עליה עיצום כספי בסכום הבסיסי:

(1) לא העמידה לעיון הציבור את תקנון קופת הגמל וכל שינוי בו, לא המציאה עותק של התקנון או לא פרסמה אותו, בניגוד להוראות סעיף 18(א) או (ב) או בניגוד להוראות הממונה לפי סעיף 18(ג);

(2) לא מילאה אחר התנאים שקבע השר לפי סעיף 22(ב)1 לענין תשלומי כספים לקופת גמל;

(3) לא גבתה ממעבידים ריבית בשל איחור בהפקדה, בניגוד להוראות שקבע השר לפי סעיף 22(ב)2;

(4) לא המציאה לעמיתים או למעבידים אישורים, בניגוד להוראות שקבע השר לפי סעיף 22(ב)3;

(4א) לא מסרה אישורים, פרטים, נתונים ומסמכים, בהתאם להוראות הממונה לפי סעיף 23(ד);

(4ב) הפקידה מזומנים של קופת גמל בניגוד להוראות לפי סעיף 28(א) או ניהלה חשבון ניירות ערך של קופת גמל בניגוד להוראות לפי סעיף 28(ב);

(4ג) לא פעלה בהתאם להוראות הממונה לפי סעיף 29 לענין החזקת נכסי קופת גמל ורישומם;

(5) שעבדה נכסי קופת גמל, בניגוד להוראות לפי סעיף 30;

- (1) לעניין חברה מנהלת – 2,000,000 שקלים חדשים;
- (2) לעניין תאגיד שאינו חברה מנהלת – 1,500,000 שקלים חדשים;
- (3) לעניין יחיד, למעט יחיד המנוי בפסקה (4) – 600,000 שקלים חדשים;
- (4) לעניין יחיד שהוא עובד של תאגיד המנוי בפסקאות (1) או (2) ואינו נושא משרה בו – 70,000 שקלים חדשים;
- (8) בסעיף 48, בפסקה (1), בהגדרה "הקנס הבסיסי", במקום "לגבי יחיד" יבוא "לגבי יחיד העובד בתאגיד המנוי בפסקאות (2) או (3) ואינו נושא משרה בו – הסכום הקבוע בסעיף 61(א) (4) לחוק העונשין, ולגבי יחיד אחר";
- (9) בסעיף 49 –
- (א) בסעיף קטן (א), פסקאות (1) עד (6), (8), (9), (11), (16) ו-(18) – יימחקו;
- (ב) בסעיף קטן (ב), פסקאות (8), (10), (12) ו-(20) – יימחקו;
- (10) בסעיף 86 –
- (א) בסעיף קטן (יא), במקום "בסכום הבסיסי כהגדרתו בסעיף 43(א)" יבוא "בסכום שהיה ניתן להטיל עליה לפי התוספת השנייה אילו הפרה הוראה המנויה בחלק א' לתוספת הראשונה";
- (ב) בסעיף קטן (יג), במקום "בשיעור כאמור בסעיף 43(א)" יבוא "בסכום שהיה ניתן להטיל עליה לפי התוספת השנייה אילו הפרה הוראה המנויה בחלק א' לתוספת הראשונה";
- (11) אחרי סעיף 86 יבוא:

ד ב ר י ה ס ב ר

זאת, הן לנוכח אופיין הטכני של הפרות אלה, הן לנוכח העובדה שהחומרה שבהן פחותה והן לנוכח מורכבות ההליך הפלילי הנדרש לשם הוכחתן.

לפסקה (10)

מוצע לתקן את סעיפים קטנים (יא) ו-(יג) שבסעיף 86 לחוק הפיקוח על קופות גמל, שעניינו הוראת מעבר, ולהתאים את סכומי העיצום הכספי שניתן להטיל על חברה מנהלת שהפרה הוראות כמפורט בסעיפים הקטנים האמורים, לסכומי העיצום הכספי המתאימים על פי ההסדר המוצע בפרק ט'.

לפסקה (11)

מוצע להוסיף לחוק הפיקוח על קופות גמל תוספת ראשונה שבה ייקבעו ההפרות שבשלהן רשאי הממונה להטיל עיצום כספי לפי הוראות סעיף 43 בנוסחו המוצע. ההפרות המנויות בתוספת הראשונה כנוסחה המוצע זהות להפרות המנויות כיום בסעיף 43 לחוק הפיקוח על קופות גמל ולאותן עבירות פליליות המנויות בסעיף 49 לחוק הפיקוח על קופות גמל שמוצע כאמור לקבוע אותן כהפרות שאינן מהוות עבירה פלילית.

הפרות שונות, מוצע להסמיך את שר האוצר, בהסכמת שר המשפטים ובאישור ועדת הכספים של הכנסת, לשנות בצו את התוספת הראשונה והשנייה ובלבד שסכומי העיצום הכספי לפי התוספת השנייה לא יעלו על מגבלת הסכום המרבי של העיצום הכספי שנקבעה בהתאם למיחות המפר.

לפסקה (8)

מוצע להבחין בין עובד של תאגיד שאינו נושא משרה בו לבין יחיד אחר (כגון נושא משרה בתאגיד או יחיד המחזיק אמצעי שליטה בחברה מנהלת). לעניין העונש שניתן להטיל בשל ביצוע עבירה פלילית ולהפחית את עונשו של עובד כאמור לעומת יחיד אחר. לאור טיבם של מפרים אלה, העונש שניתן להטיל על עובד כאמור יהיה נמוך מהעונש שניתן להטיל על יחיד אחר.

לפסקה (9)

מוצע לקבוע כי הפרות מסוימות של הוראות חוק הפיקוח על קופות גמל, הקבועות כיום בסעיף 49 לחוק הפיקוח על קופות גמל כעבירות פליליות לא יהיו עבירה פלילית אלא ייקבעו, במסגרת התוספת הראשונה לחוק, כהפרות שיהיה אפשר להטיל בשלהן עיצום כספי בלבד.

“תוספת ראשונה

(סעיפים 43(א) ו-47א)

חלק א'

- (1) לא דיווח על החזקת אמצעי שליטה לפי הוראות סעיף 34 לחוק הפיקוח על הביטוח, כפי שהוחל בסעיף 9(ג);
- (2) הפר הוראה מהוראות הממונה שניתנו לפי הוראות סעיפים 11(ה), 20(ג), 36(א), 39(ב) או לפי סימן א'1 לפרק ד' בחוק הפיקוח על הביטוח כפי שהוחל בסעיף 10;
- (3) לא העמיד לעיון הציבור את תקנון קופת הגמל וכל שינוי בו, לא המציא עותק של התקנון או לא פרסם אותו, בניגוד להוראות סעיף 18(א) או (ב) או בניגוד להוראות הממונה לפי סעיף 18(ג);
- (4) לא מסר לחברה מנהלת, בעת הפקדת כספים בקופת גמל שבניהולה, פרטים שנדרש למסרם בהתאם להוראות שקבע השר לפי סעיף 22(ב);
- (5) לא שלח לעמיתים בקופת גמל דוחות תקופתיים או דוחות נוספים בהתאם להוראות הממונה לפי סעיף 35;
- (6) לא מילא אחר דרישה שניתנה לו בהתאם להוראות סעיפים 50 או 73 לחוק הפיקוח על הביטוח, כפי שהוחל בסעיף 39(ג);
- (7) לא הגיש לממונה דוחות והודעות בהתאם להוראות סעיף 42 לחוק הפיקוח על הביטוח, כפי שהוחל בסעיף 40;
- (8) לא כלל בפרוטוקול האסיפה הכללית של חברה מנהלת את הפרטים הדרושים לפי הוראות סעיף 48(א) לחוק הפיקוח על הביטוח, כפי שהוחל בסעיף 40;
- (9) לא מסר לממונה פרטים, לפי דרישתו, בהתאם להוראות סעיף 48(ב) לחוק הפיקוח, כפי שהוחל בסעיף 40.

ד ב ר י ה ס ב ר

בחלקים ב' או ג' של התוספת האמורה וגובה העיצום הכספי אשר ניתן להטיל על מי שביצע הפרה הכלולה בחלק ב' לתוספת הראשונה נמוך מזה שניתן להטיל על הפרה הכלולה בחלק ג' של התוספת האמורה.

ההפרות בתוספת הראשונה מנוסחות בלא ציון זהות המפר, ובאופן זהה לאופן שבו מנוסחות ההפרות המנויות כיום בסעיף 43 לחוק הפיקוח על קופות גמל והעבירות הפליליות בסעיף 49 לחוק הפיקוח על קופות גמל. לפי המצב החוקי הקיים, עיצומים כספיים מוטלים דרך כלל על תאגידים. לפי המוצע, וזהותו של מבצע ההפרה תילמד מתוכנה של ההפרה. כך, כל הפרה הניתנת לביצוע בידי יחיד, עלולה להוביל להטלת עיצום כספי על יחיד. בהקשר זה יודגש כי הטלת העיצום הכספי אינה תלויה בכך שהוטל עיצום כספי על התאגיד אשר בקשר אליו בוצעה ההפרה. כמו כן, מובהר כי אין בהטלת עיצום כספי על התאגיד כדי למנוע הטלת עיצום כספי גם על היחיד.

ההפרות סווגו לחלקים בתוספת הראשונה, כך שההפרות המנויות בחלק א' הן ההפרות המנויות כיום בסעיף 43 לחוק הפיקוח על קופות גמל כהפרות שניתן להטיל לגביהן עיצום כספי, ההפרות המנויות בחלק ב' הן העבירות הפליליות המנויות כיום בסעיף 49(א) לחוק הפיקוח על קופות גמל כעבירות פליליות בדרגת חומרה נמוכה וההפרות המנויות בחלק ג' הן העבירות הפליליות המנויות כיום בסעיף 49(ב) לחוק הפיקוח על קופות גמל כעבירות פליליות בדרגת חומרה גבוהה. באופן כזה ההפרות המנויות בחלק א' הן ההפרות הקלות ביותר וההפרות המנויות בחלק ג' הן ההפרות החמורות ביותר.

נפקותו המרכזית של הסיווג כאמור היא לעניין גובה העיצום הכספי אשר ניתן להטיל במסגרת ההליך המינהלי על מי שביצע הפרה, כך שגובה העיצום הכספי אשר ניתן להטיל על מי שביצע הפרה הכלולה בחלק א' לתוספת הראשונה נמוך מזה שניתן להטיל על הפרה הכלולה

חלק ב'

- (1) לא קיים תנאי מהתנאים שנקבעו ברישיון חברה מנהלת או באישור קופת גמל, בניגוד להוראות סעיף 2;
- (2) הפר תנאי בהיתר שניתן לפי סעיף 9, בניגוד להוראות אותו סעיף;
- (3) לא מינה אורגן, נושא משרה או בעל תפקיד אחר בחברה מנהלת בהתאם להוראות לפי סימן א' 1 לפרק ד' בחוק הפיקוח על הביטוח, כפי שהוחלו בסעיף 10, או מינה אורגן, נושא משרה או בעל תפקיד כאמור שלא בהתאם להוראות האמורות;
- (4) כיהן כנושא משרה או כבעל תפקיד אחר בחברה מנהלת, או פעל במסגרת תפקידו כאמור, בניגוד להוראות לפי סימן א' 1 לפרק ד' בחוק הפיקוח על הביטוח, כפי שהוחלו בסעיף 10;
- (5) לא מינה ועדת השקעות בהתאם להוראות לפי סעיפים 11(א) ו-12, או שמינה ועדת השקעות שלא בהתאם להוראות האמורות;
- (6) כיהן כחבר ועדת השקעות או פעל במסגרת תפקידו כחבר ועדת השקעות, בניגוד להוראות לפי סעיפים 11(ד) ו-12;
- (7) לא מילא אחר התנאים שקבע השר לפי סעיף 22(ב)(1) לעניין תשלומי כספים לקופת גמל;
- (8) לא גבה ממעבידים ריבית בשל איחור בהפקדה, בניגוד להוראות שקבע השר לפי סעיף 22(ב)(2);
- (9) לא המציא לעמיתים או למעבידים אישורים, בניגוד להוראות שקבע השר לפי סעיף 22(ב)(3);
- (10) שילם כספים, קיבל כספים או העביר כספים, מקופת גמל, בניגוד להוראות סעיף 23(א);
- (11) לא פעל בהתאם להוראות השר לפי סעיף 23(ב) לעניין משיכה והעברה של כספים מקופת גמל וממסלול השקעה בקופת גמל מסלולית ולעניין המשך הפקדת כספים בקופת גמל;
- (12) לא מסר אישורים, פרטים, נתונים ומסמכים, בהתאם להוראות הממונה לפי סעיף 23(ד);
- (13) לא פעל לאיתור עמיתים או מוטבים, בהתאם להוראות השר לפי סעיף 24;
- (14) הפקיד מזומנים של קופת גמל בניגוד להוראות לפי סעיף 28(א) או ניהל חשבון ניירות ערך של קופת גמל בניגוד להוראות לפי סעיף 28(ב);
- (15) לא פעל בהתאם להוראות הממונה לפי סעיף 29 לעניין החזקת נכסי קופת גמל ורישומם;
- (16) שעבד נכסי קופת גמל, בניגוד להוראות לפי סעיף 30;
- (17) לא השתתף בהצבעה באסיפה כללית של תאגיד, בניגוד להוראות לפי סעיף 31(א), או לא מילא אחר הוראות הממונה שניתנו לפי סעיף 31(ב);
- (18) חישב את שוויים של נכסי קופת גמל בניגוד להוראות השר לפי סעיף 33(א);

(19) לא פעל בהתאם להוראות הממונה לפי סעיף 33(ב) לעניין אופן חישוב שוויים של נכסי קופת גמל;

(20) לא חישב תשואה שהשיגה קופת גמל על נכסיה או לא זקף את רווחי הקופה והפסדיה לחשבונות העמיתים, באופן ובמועדים שקבע השר לפי סעיף 34, או לא מילא אחר התנאים שקבע השר לפי הוראות הסעיף האמור לעניין כספים חדשים שהופקדו בחשבונות העמיתים.

חלק ג'

- (1) השקיע כספי קופת גמל שלא בהתאם להוראות לפי סעיף 26 או 57(ב);
- (2) שילם עמלה או כל תמורה אחרת, בניגוד להוראות לפי סעיף 32(ה);
- (3) תיאר תיאור מטעה ביחס לקופת גמל או פרסם או גרם לפרסום שיש בו תיאור מטעה כאמור, בניגוד להוראות לפי סעיף 36(ב);
- (4) לא הודיע לעמיתים או לא פרסם את דבר הטלת העיצום הכספי, בהתאם להוראות הממונה לפי סעיף 92 לחוק הפיקוח על הביטוח, כפי שהוחל בסעיף 47";
- (12) אחרי התוספת הראשונה יבוא:

"תוספת שנייה"

(סעיפים 43(א) ו-47א)

- (1) לעניין חברה מנהלת –

סכום העיצום הכספי (בשקלים חדשים)			היקף נכסי קופות גמל שבניהול החברה המנהלת (במיליוני שקלים חדשים)
הפרת הוראה המנויה בחלק ג' לתוספת הראשונה	הפרת הוראה המנויה בחלק ב' לתוספת הראשונה	הפרת הוראה המנויה בחלק א' לתוספת הראשונה	
עד 1,000	150,000	400,000	500,000
מעל 1,000 עד 10,000	200,000	450,000	750,000
מעל 10,000	250,000	500,000	1,000,000

ד ב ר י ה ס ב ר

העיצום הכספי למכשיר הרתעה אפקטיבי ולקבוע את גובה העיצום הכספי גם לפי חומרת ההפרה. כך, גובה העיצום הכספי יהיה נגזרת של חומרת ההפרה ומיחות המפר. לעניין חברה מנהלת יהיה גובה העיצום הכספי תלוי גם בגודלה של החברה המנהלת, אשר ייקבע בהתאם להיקף הנכסים המנוהלים בקופות הגמל שבניהולה.

קביעת גובה העיצום הכספי בהתאם לחומרת ההפרה ולמיחות המפר נעשתה מתוך כוונה להתאים את עוצמת הענישה לעוצמת ההפרה ומתוך כוונה שעל חברה מנהלת ועל תאגיד יוטל סכום גבוה יותר מזה שיוטל על יחיד וכי ביחס לחברה מנהלת גובה העיצום הכספי שיוטל ייקבע בהתאם לגודל החברה המנהלת כאמור.

לפסקה (12)

מוצע להוסיף לחוק הפיקוח על קופות גמל תוספת שנייה שבה ייקבעו סכומי העיצום הכספי שרשאי הממונה להטיל על מפרים. לפי המצב כיום, גובה העיצום הכספי נקבע, בסעיף 43 לחוק הפיקוח על קופות גמל, אך ורק לפי מיהות המפר: חברה מנהלת, תאגיד שאינו חברה מנהלת ויחיד. הניסיון שנצבר בהפעלת הסדר העיצום הכספי עד כה, מלמד כי הסכומים הקבועים אינם גבוהים דיים, אינם משקפים את חומרת המעשים ואינם הולמים את טיבם של המפרים.

אשר על כן, מוצע להגדיל את סכומי העיצום הכספי שרשאי הממונה להטיל על מפרים, לשם הפיכתו של

(2) לעניין תאגיד שאינו חברה מנהלת –

סכום העיצום הכספי (בשקלים חדשים)		
הפרת הוראה המנויה בחלק א' לתוספת הראשונה	הפרת הוראה המנויה בחלק ב' לתוספת הראשונה	הפרת הוראה המנויה בחלק ג' לתוספת הראשונה
200,000	450,000	750,000

(3) לעניין יחיד, למעט יחיד המנוי בפרט (4) –

סכום העיצום הכספי (בשקלים חדשים)		
הפרת הוראה המנויה בחלק א' לתוספת הראשונה	הפרת הוראה המנויה בחלק ב' לתוספת הראשונה	הפרת הוראה המנויה בחלק ג' לתוספת הראשונה
100,000	150,000	300,000

(4) לעניין יחיד שהוא עובד של תאגיד המנוי בפרטים (1) או (2) ואינו נושא משרה בו –

סכום העיצום הכספי (בשקלים חדשים)		
הפרת הוראה המנויה בחלק א' לתוספת הראשונה	הפרת הוראה המנויה בחלק ב' לתוספת הראשונה	הפרת הוראה המנויה בחלק ג' לתוספת הראשונה
12,500	25,000	35,000

תיקון חוק הפיקוח
על שירותים
פיננסיים (עיסוק
בייעוץ פנסיוני
ובשיווק פנסיוני)

3. בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (עיסוק בייעוץ פנסיוני ובשיווק פנסיוני), התשס"ה – 2005⁸ –

- (1) בסעיף 31(ג), במקום "סעיפים 50 עד 150" יבוא "סימן ב'1 בפרק ד' וסעיפים" ובסופו יבוא "ובשינוי זה: בסעיף 49(דא) לחוק האמור, ברישה, במקום "למעט הפרה המנויה בפרטים (1) ו-(3) עד (8) בחלק א' לתוספת השלישית" יקראו "למעט הפרה המנויה בפרטים (1), (3), (5) ו-(7) בחלק א' לתוספת השנייה";
- (2) בכותרת פרק ו', המילים "וקנס אזרחי" – יימחקו;

ד ב ר י ה ס ב ר

בפרק ד' לחוק הפיקוח על הביטוח. עם זאת מוצע להקנות לממונה סמכויות אלה רק ביחס להפרות שחומרתן ואופיין מחייבות שימוש בהן.

לפסקאות (2) ו-(4) עד (6)

בדומה לתיקון המוצע בחוק הפיקוח על הביטוח (ר' דברי ההסבר לפסקאות (2), (5) עד (7), (9) עד (12) ו-(14) בסעיף 1 להצעת החוק) ובחוק הפיקוח על קופות גמל (ר' דברי ההסבר לפסקאות (2) ו-(4) עד (6) בסעיף 2 להצעת החוק) מוצע לבטל את ההבחנה הקיימת כיום בחוק הייעוץ והשיווק הפנסיוני בין קנס אורחי ועיצום כספי, ברוח החקיקה העדכנית בתחום זה. המסר העיקרי בביטול האבחנה הוא שהאכיפה המינהלית מנותקת מסדרי הדין ונטלי הראיה הפליליים; הסנקציות המינהליות שונות מהפליליות בכך שתכליתן אחרת ומתמקדת בהרתעה ובכפיית ציות; השפעתן ופגיעתן מוגבלת יותר (לפגיעה בקניין ולא לפגיעה בחירות); והן אינן מלוות בסטיגמה

לעניין מיהות המפר, מוצע לערוך אבחנה בין שני סוגי מפרים: יחיד, למעט יחיד שהוא עובד תאגיד ואינו נושא משרה בו יחיד שהוא עובד תאגיד ואינו נושא משרה בו. לאור טיבם של מפרים אלה, גובה העיצום הכספי שיוטל על הראשון יהיה גבוה מגובה העיצום הכספי שיוטל על האחרון.

סעיף 3 לפסקה (1)

כדי ליצור התאמה בין סמכויות הפיקוח החלות לגבי יועצים פנסיוניים וסוכנים פנסיוניים (בסעיף זה – בעלי רישיון) כהגדרתם בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (עיסוק בייעוץ פנסיוני ובשיווק פנסיוני), התשס"ה–2005 (להלן – חוק הייעוץ והשיווק הפנסיוני), לסמכויות הפיקוח החלות לגבי סוכני ביטוח ומבטחים, מחיל סעיף 31(ג) לגבי בעלי רישיון סמכויות פיקוח ואכיפה מכוח חוק הפיקוח על הביטוח. אשר על כן, מוצע להחיל לגבי בעלי רישיון את סמכויות הפיקוח והבירור המינהלי המוצעים לפי סימן ב'1

⁸ ס"ח התשס"ה, עמ' 918; התשס"ה, עמ' 166.

”עיצום כספי 32. (א) הפר אדם הוראה מההוראות לפי חוק זה החלה לגביו, כמפורט בתוספת הראשונה, רשאי הממונה להטיל עליו עיצום כספי לפי הוראות פרק זה, בסכום כמפורט לגביו בתוספת השנייה.

(ב) הפר אדם הוראה מההוראות לפי חוק זה החלה לגביו שקבועה בשלה עבירה לפי סעיף 38, רשאי הממונה להטיל עליו עיצום כספי בשיעור כמפורט להלן, לפי העניין:

(1) לעניין הפרת הוראה שקבועה בשלה עבירה לפי סעיף 38(א) – 150 אחוזים מסכום העיצום הכספי שהיה ניתן להטיל עליו לפי התוספת השנייה אילו הפר הוראה המנויה בחלק ג' לתוספת הראשונה;

ד ב ר י ה ס ב ר

להסדר הערכני לעניין עיצום כספי הקיים בהצעת חוק ייעול הליכי האכיפה ברשות לניירות ערך (תיקוני חקיקה). זאת, בדומה למוצע בתיקון לחוק הפיקוח על הביטוח (ר' סעיף 1(3) להצעת החוק) ובתיקון לחוק הפיקוח על קופות גמל (ר' סעיף 2(3) להצעת החוק).

בהתאם להסדר הערכני, מוצע להעביר את ההפרות שניתן להטיל בשלהן עיצום כספי, המנויות בסעיף 32 לחוק הייעוץ והשיווק הפנסיוני לתוספת הראשונה לחוק ואת סכומי העיצום הכספי לתוספת השנייה לחוק, ולהסמיך את הממונה להטיל על אדם שהפר הוראה המפורטת בתוספת הראשונה עיצום כספי בסכום כמפורט בתוספת השנייה.

עוד מוצע להסמיך את הממונה להטיל על אדם שהפר הוראה מההוראות שקבועה בשלה עבירה לפי סעיף 38 (שהיה אפשר להטיל בשלה קנס אזרחי) עיצום כספי בסכום גבוה יותר שלא ייגזר עוד מגובה הקנס הקבוע לצד העבירה הפלילית והמהווה כיום 10 אחוזים ממנו אלא ייגזר מסכום העיצום הכספי שהיה אפשר להטיל על המפר בשל הפרת הוראה המנויה בחלק ג' לתוספת הראשונה. כך ישתנה גובה העיצום לפי מיהותו של מבצע העבירה וחומרת העבירה באופן שבעבירות בדרגת החומרה הנמוכה, לפי סעיף 38(א) לחוק הייעוץ והשיווק הפנסיוני, ייקבע גובה העיצום בשיעור של 150 אחוזים מסכום העיצום הכספי שהיה אפשר להטיל על המפר בשל הפרת הוראה המנויה בחלק ג' לתוספת הראשונה ובעבירות בדרגת החומרה הגבוהה, לפי סעיף 38(ב) לחוק הייעוץ והשיווק הפנסיוני, ייקבע גובה העיצום בשיעור של 200 אחוזים מסכום העיצום הכספי כאמור.

וזה נוסחו של סעיף 32 לחוק הייעוץ והשיווק הפנסיוני, שעניינו עיצום כספי, אשר מוצע להחליפו:

”עיצום כספי

32. (א) בסעיף זה, ”הסכום הבסיסי” – סכום כמפורט להלן, לפי העניין:

(1) לגבי גוף מוסדי ולגבי תאגיד בנקאי – 150,000 שקלים חדשים;

חברתית שהסנקציה הפלילית מטילה (לרבות בשל העובדה שאינן נכללות במרשם הפלילי).

עם זאת מוצע לשמור את האבחנה בין סכום העיצום הכספי שיוטל בשל הפרה של הוראה שלא קבועה בשלה עבירה פלילית לסכום העיצום הכספי שיוטל בשל הפרה אחרת. כך, על ההפרות שקבועה בשלהן עבירה פלילית רשאי הממונה להטיל עיצום כספי בסכום גבוה מסכום העיצום הכספי שניתן להטיל בשל הפרות אחרות (ר' לעניין זה דברי ההסבר לסעיף 1(3) להצעת החוק, לעיל).

וזה נוסחו של סעיף 34 לחוק הייעוץ והשיווק הפנסיוני שעניינו קנס אזרחי, אשר מוצע לבטלו:

”קנס אזרחי

34. (א) היה לממונה יסוד סביר להניח כי נעשה מעשה או מחדל שקבועה בשלו עבירה לפי סעיף 38, רשאי הוא להטיל על עושה המעשה או המחלל קנס אזרחי בשיעור עשרה אחוזים מהקנס הקבוע לפי הסעיף האמור.

(ב) הממונה ידווח ליועץ המשפטי לממשלה, אחת לשישה חודשים, על קנסות אזרחיים שהוטלו לפי סעיף זה בשל עבירה לפי פסקאות (10) ו-12 של סעיף 38(ב); הדיווח ייערך במתכונת ויכולול פרטים, כפי שיוורה היועץ המשפטי לממשלה.”

לפסקה (3)

ההפרות שבשלהן ניתן להטיל כיום עיצום כספי לפי חוק הייעוץ והשיווק הפנסיוני מנויות בסעיף 32 לחוק הייעוץ והשיווק הפנסיוני. מצב הדברים בפועל מלמד כי פירוט ההפרות במסגרת הסעיף לוקה בחסר ואינו מאפשר גמישות מספקת משום שבמקרים רבים, שבהם ביקש הממונה להפעיל את סמכותו לאכיפת הוראות חוק הייעוץ והשיווק הפנסיוני, נמצא כי ההפרה המסוימת אינה נכללת ברשימת ההפרות המנויות בחוק.

אשר על כן, ולשם הגברת הגמישות המינהלית מוצע להחליף את סעיף 32 לחוק הייעוץ והשיווק הפנסיוני העוסק בסמכות הממונה להטיל עיצומים כספיים ולהתאימו

(2) לעניין הפרת הוראה שקבועה בשלה עבירה לפי סעיף 38(ב) – 200 אחוזים מסכום העיצום הכספי שהיה ניתן להטיל עליו לפי התוספת השנייה אילו הפר הוראה המנויה בחלק ג' לתוספת הראשונה.”;

(4) סעיף 34 – בטל;

(5) בסעיף 35 –

(א) בסעיף קטן (א), במקום “או קנס אזרחי בסכום הנמוך מן העיצום הכספי או הקנס האזרחי הקבוע בפרק זה” יבוא “בסכום הנמוך מן הסכומים כמפורט בתוספת השנייה או בסעיף 32(ב), לפי העניין”;

(ב) בסעיף קטן (ב), במקום “או קנס אזרחי הנמוך מהעיצום או הקנס הקבוע בפרק זה” יבוא “בסכום הנמוך מן הסכומים כמפורט בתוספת השנייה או בסעיף 32(ב), לפי העניין”;

(6) בסעיף 36, המילים “וקנס אזרחי” – יימחקו, במקום “92 עד 92 יב”ב” יבוא “92א עד 92א3א ו-92 עד 92ד” והסיפה החל במילה “ואולם” – תימחק;

(7) אחרי סעיף 36 יבוא:

“שינוי התוספות 36א. שר האוצר רשאי, בצו, בהסכמת שר המשפטים ובאישור ועדת הכספים של הכנסת, לשנות את התוספת הראשונה והתוספת השנייה, ובלבד שסכומי העיצום הכספי לפי התוספת השנייה לא יעלו על הסכומים כמפורט להלן לפי העניין:

ד ב ר י ה ס ב ר

את הפרטים המנויים בסעיף 27(ב)(1) עד (8), לא ערך את ההסכם בהתאם להוראות שניתנו לפי סעיף 27(א), או לא ערכו את פרטי הלקוח בניגוד להוראות סעיף 27(ד);

(4) לא ניהל רישומים של פעולת ייעוץ פנסיוני, של פעולת שיווק פנסיוני או של ביצוע עסקה בעבור לקוח, או לא שמר את הרישומים כאמור, בניגוד להוראות סעיף 29(א), או בניגוד להוראות הממונה לפי סעיף 29(ב).

(ד) היה לממונה יסוד סביר להניח כי בעל רישיון, נושא משרה בו או מי שמועסק על ידו, הפר הוראה מהוראות הממונה שניתנו לפי סעיף 31(ב), רשאי הוא להטיל עליו עיצום כספי בסכום הבסיסי.”

לפסקה (7)

לאור התיקונים המוצעים במסגרת הצעת חוק זו, אשר בין השאר מגבירים את הגמישות המינהלית ומגדילים את גובה הסנקציות הכספיות שיהיה אפשר להטיל בשל הפרות שונות, מוצע להסמיך את שר האוצר, בהסכמת שר המשפטים ובאישור ועדת הכספים של הכנסת, לשנות בצו את התוספות הראשונה והשנייה ובלבד שסכומי העיצום הכספי לפי התוספת השנייה לא יעלו על מגבלת הסכום המרבי של העיצום הכספי שנקבעה בהתאם למהות המפר.

(2) לגבי תאגיד שאינו גוף מוסדי ושאינו תאגיד בנקאי – 75,000 שקלים חדשים;

(3) לגבי יחיד שאינו בעל רישיון – 25,000 שקלים חדשים;

(4) לגבי יחיד בעל רישיון – 12,500 שקלים חדשים.

(ב) היה לממונה יסוד סביר להניח כי יועץ פנסיוני או סוכן שיווק פנסיוני לא מסר לממונה דיווח לפי סעיף 30(ב), או כי בעל רישיון או נושא משרה בו לא מילא אחר דרישה שניתנה לו בהתאם להוראות סעיף 50 לחוק הפיקוח על הביטוח, כפי שהוחלו בסעיף 31(א), רשאי הוא להטיל עליו עיצום כספי בשיעור שלושה אחוזים מהסכום הבסיסי, בעד כל יום שבו נמשכת ההפרה.

(ג) היה לממונה יסוד סביר להניח כי בעל רישיון עשה אחת מאלה, רשאי הוא להטיל עליו עיצום כספי בסכום הבסיסי:

(1) לא העביר ללקוח מסמך בכתב המפרט את הנימוקים להמלצתו, בניגוד להוראות סעיף 14;

(2) פרסם את דבר עיסוקו במתן ייעוץ פנסיוני בנוגע למוצרים פנסיוניים שלגוף מוסדי מסוים זיקה אליהם, בניגוד להוראות סעיף 23;

(3) לא ערך הסכם ייעוץ פנסיוני בכתב עם לקוח קודם לתחילת מתן הייעוץ פנסיוני, בניגוד להוראות סעיף 27(א), לא כלל בהסכם כאמור

- (1) לעניין גוף מוסדי – 2,000,000 שקלים חדשים;
- (2) לעניין תאגיד שאינו גוף מוסדי – 1,500,000 שקלים חדשים;
- (3) לעניין יחיד שאינו מנוי בפסקה (4) – 600,000 שקלים חדשים;
- (4) לעניין יחיד שהוא בעל רישיון ולעניין יחיד העובד אצל תאגיד המנוי בפסקאות (1) עד (3) ואינו נושא משרה בו – 70,000 שקלים חדשים”;
- (8) בסעיף 37(א), בהגדרה “הסכום הבסיסי” –
- (א) בפסקה (1), אחרי “לגבי יחיד בעל רישיון” יבוא “ולגבי עובד בתאגיד המנוי בפסקאות (3) או (4) שאינו נושא משרה בו”;
- (ב) בפסקה (2), במקום “שאינו בעל רישיון” יבוא “שאינו מנוי בפסקה (1)”;
- (ג) בפסקה (3), המילים “ושאינו תאגיד בנקאי” – יימחקו;
- (ד) בפסקה (4), המילים “ולגבי תאגיד בנקאי” – יימחקו;
- (9) בסעיף 38 –
- (א) בסעיף קטן (א), פסקה (1) – תימחק;
- (ב) בסעיף קטן (ב), פסקה (18) – תימחק;
- (10) בסעיף 52, בסעיף קטן (ג)(1)(א) ו-(2), במקום “בתוספת” יבוא “בתוספת השלישית”;
- (11) בתוספת, במקום הכותרת יבוא “תוספת שלישית” ולפניה יבוא:

ד ב ר י ה ס ב ר

להטיל עיצום כספי לפי הוראות סעיף 32 כנוסחו המוצע. ההפרות המנויות בתוספת הראשונה כנוסחה המוצע זהות להפרות המנויות כיום בסעיף 32 לחוק הייעוץ והשיווק הפנסיוני ולאותן עבירות פליליות המנויות בסעיף 38 לחוק הייעוץ והשיווק הפנסיוני שמוצע כאמור לקבוע אותן כהפרות שאינן מהוות עבירה פלילית.

ההפרות סווגו לחלקים בתוספת הראשונה כך שההפרות המנויות בחלק א' הן ההפרות המנויות כיום בסעיף 32 לחוק הייעוץ והשיווק הפנסיוני כהפרות שניתן להטיל לגביהן עיצום כספי, ההפרות המנויות בחלק ב' הן העבירות הפליליות המנויות כיום בסעיף 38(א) לחוק הייעוץ והשיווק הפנסיוני כעבירות פליליות בדרגת חומרה נמוכה וההפרות המנויות בחלק ג' הן העבירות הפליליות המנויות כיום בסעיף 38(ב) לחוק הייעוץ והשיווק הפנסיוני כעבירות פליליות בדרגת חומרה גבוהה. באופן כזה ההפרות המנויות בחלק א' הן ההפרות הקלות ביותר וההפרות המנויות בחלק ג' הן ההפרות החמורות ביותר.

נפקותו המרכזית של הסיווג כאמור היא לעניין גובה העיצום הכספי אשר ניתן להטיל במסגרת ההליך המינהלי על מי שביצע הפרה, כך שגובה העיצום הכספי אשר ניתן להטיל על מי שביצע הפרה הכלולה בחלק א' לתוספת הראשונה נמוך מזה שניתן להטיל על הפרה הכלולה

לפסקה (8)

מוצע להבחין בין עובד של תאגיד שאינו נושא משרה בו לבין יחיד אחר (כגון נושא משרה בתאגיד או יחיד המחזיק אמצעי שליטה בחברה מנהלת), ולהפחית את העונש שניתן להטיל על עובד כאמור בשל ביצוע עבירה פלילית לפי החוק לעומת יחיד אחר. לאור טיבם של מפרים אלה, העונש שניתן להטיל על עובד כאמור יהיה נמוך מהעונש שניתן להטיל על יחיד אחר. כמו כן מוצע לבטל את האבחנה בין תאגיד בנקאי לבין תאגיד אחר שאינו גוף מוסדי, שאינה קיימת גם בתיקון המוצע לעניין העיצום הכספי.

לפסקה (9)

מוצע לקבוע כי הפרות מסוימות של הוראות חוק הייעוץ והשיווק הפנסיוני, הקבועות בסעיף 38 לחוק הייעוץ והשיווק הפנסיוני כעבירות פליליות, לא יהיו עוד עבירה פלילית אלא ייקבעו, במסגרת התוספת הראשונה לחוק, כהפרות שיהיה אפשר להטיל בשלהן עיצום כספי בלבד. זאת, הן לנוכח אופיין הטכני של הפרות אלה, הן לנוכח העובדה שהחומרה שבהן פחותה והן לנוכח מורכבות ההליך הפלילי הנדרש לשם הוכחתן.

לפסקאות (10) ו-(11)

מוצע להוסיף לחוק הייעוץ והשיווק הפנסיוני תוספת ראשונה שבה ייקבעו ההפרות שבשלהן רשאי הממונה

”תוספת ראשונה

(סעיפים 32(א) ו-36א)

חלק א'

- (1) לא העביר ללקוח מסמך בכתב המפרט את הנימוקים להמלצתו, בניגוד להוראות סעיף 14;
- (2) פרסם את דבר עיסוקו במתן ייעוץ פנסיוני בנוגע למוצרים פנסיוניים שלגוף מוסדי מסוים זיקה אליהם, בניגוד להוראות סעיף 23;
- (3) לא ערך הסכם ייעוץ פנסיוני בכתב עם לקוח קודם לתחילת מתן הייעוץ הפנסיוני בניגוד להוראות סעיף 27(א), לא כלל בהסכם כאמור את הפרטים המנויים בסעיף 27(ב)(1) עד (8), לא ערך את ההסכם בהתאם להוראות שניתנו לפי סעיף 27(ג), או לא עדכן את פרטי הלקוח בניגוד להוראות סעיף 27(ד);
- (4) לא ניהל רישומים של פעולות ייעוץ פנסיוני, של פעולות שיווק פנסיוני או של ביצוע עסקה בעבור לקוח, או לא שמר את הרישומים כאמור, בניגוד להוראות סעיף 29(א), או בניגוד להוראות הממונה לפי סעיף 29(ב);
- (5) לא מסר לממונה דיווח לפי סעיף 30(ב);
- (6) הפר הוראה מהוראות הממונה שניתנו לפי סעיף 31(ב);
- (7) לא מילא אחר דרישה שניתנה לו בהתאם להוראות סעיף 50 לחוק הפיקוח על הביטוח, כפי שהוחלו בסעיף 31(ג).

דבריו הסבר

הכספי למכשיר הרתעה אפקטיבי ולקבוע את גובה העיצום הכספי גם לפי חומרת ההפרה. כך גובה העיצום הכספי יהיה נגזרת של חומרת ההפרה ומיהות המפר. לעניין גוף מוסדי יהיה גובה העיצום הכספי תלוי גם בגודלו של הגוף המוסדי, אשר ייקבע בהתאם להיקף הנכסים המנוהלים במוצרי החיסכון הפנסיוני שבהם עוסק.

קביעת גובה העיצום הכספי בהתאם לחומרת ההפרה ולמיהות המפר נעשתה מתוך כוונה להתאים את עוצמת הענישה לעוצמת ההפרה ומתוך כוונה שעל גוף מוסדי יוטל סכום גבוה יותר מזה שיוטל על יחיד וכי ביחס לגוף מוסדי גובה העיצום הכספי שיוטל ייקבע בהתאם לגודל הגוף המוסדי כאמור.

לעניין מיהות המפר, מוצע להוסיף סוג מפר יחיד נוסף, יחיד שהוא עובד תאגיד ושאינו נושא משרה בו. מוצע כי גובה העיצום הכספי שיוטל על עובד כאמור יהיה כגובה העיצום הכספי שיוטל על יחיד בעל רישיון, בעוד שלגבי שאר היחידים (כגון נושאי משרה בתאגידים או יחידים הפועלים שלא במסגרת רישיון) גובה העיצום הכספי שיוטל עליהם יהיה גבוה יותר.

יובהר כי האבחנות האמורות אינן מונעות משר האוצר, בהסכמת שר המשפטים, לעשות שימוש בסמכותו לפי סעיף 35 לחוק ולקבוע הפחתה בסכום העיצום הכספי המוטל על תאגיד בעל רישיון שאינו גוף מוסדי שהיקף פעילותו נמוך ושאינו הצדקה עניינית להבחין בינו לבין יחיד בעל רישיון, או שיש הצדקה עניינית להבחין בינו לבין בעל רישיון בעל היקף פעילות גבוה, כך גם לגבי נושאי משרה בתאגיד כאמור.

בחלקים ב' או ג' של התוספת האמורה וגובה העיצום הכספי אשר ניתן להטיל על מי שביצע הפרה הכלולה בחלק ב' לתוספת הראשונה נמוך מזה שניתן להטיל על הפרה הכלולה בחלק ג' של התוספת האמורה.

ההפרות בתוספת הראשונה מנוסחות בלא ציון זהות המפר, ובאופן זהה לאופן שבו מנוסחות ההפרות המנויות כיום בסעיף 32 לחוק הייעוץ והשיווק הפנסיוני והעבירות הפליליות בסעיף 38 לחוק הייעוץ והשיווק הפנסיוני. לפי המצב החוקי הקיים, עיצומים כספיים מוטלים דרך כלל על תאגידים. לפי המוצע, זהותו של מבצע ההפרה תילמד מתוכנה של ההפרה. כך, כל הפרה הניתנת לביצוע בידי יחיד, עלולה להוביל להטלת עיצום כספי על יחיד. בהקשר זה יודגש כי הטלת העיצום הכספי אינה תלויה בכך שהוטל עיצום כספי על התאגיד אשר בקשר אליו בוצעה ההפרה. כמו כן מובהר כי אין בהטלת עיצום כספי על התאגיד כדי למנוע הטלת עיצום כספי גם על היחיד.

עוד מוצע להוסיף לחוק הייעוץ והשיווק הפנסיוני תוספת שנייה שבה ייקבעו סכומי העיצום הכספי שרשאי הממונה להטיל על מפריים. לפי המצב כיום, גובה העיצום הכספי נקבע, בסעיף 32 לחוק הייעוץ והשיווק הפנסיוני, אך ורק לפי מיהות המפר: גוף מוסדי ותאגיד בנקאי, תאגיד שאינו גוף מוסדי ושאינו תאגיד בנקאי, יחיד שאינו בעל רישיון ויחיד בעל רישיון. הניסיון שנצבר בהפעלת הסדר העיצום הכספי עד כה, מלמד כי הסכומים הקבועים אינם גבוהים דיים, אינם משקפים את חומרת המעשים ואינם הולמים את טיבם של המפריים.

אשר על כן, מוצע להגדיל את סכומי העיצום הכספי שרשאי הממונה להטיל על מפריים, לשם הפיכתו של העיצום

חלק ב'

לא קיים תנאי מהתנאים שנקבעו ברישיון יועץ פנסיוני, בניגוד להוראות סעיף 2, או לא קיים תנאי מהתנאים שנקבעו ברישיון סוכן שיווק פנסיוני, בניגוד להוראות סעיף 3(2).

חלק ג'

לא הודיע ללקוח או לא פרסם את דבר הטלת העיצום הכספי, בהתאם להוראות הממונה לפי סעיף 92א לחוק הפיקוח על הביטוח, כפי שהוחלו בסעיף 36.

תוספת שנייה

(סעיפים 32(א) ו-36א(א))

(1) לעניין גוף מוסדי –

סכום העיצום הכספי (בשקלים חדשים)			היקף נכסים מנוהלים בידי הגוף המוסדי במוצרי חיסכון פנסיוני (במיליוני שקלים חדשים)
הפרת הוראה המנויה בחלק ג' לתוספת הראשונה	הפרת הוראה המנויה בחלק ב' לתוספת הראשונה	הפרת הוראה המנויה בחלק א' לתוספת הראשונה	
עד 1,000	150,000	400,000	500,000
מעל 1,000 עד 10,000	200,000	450,000	750,000
מעל 10,000	250,000	500,000	1,000,000

(2) לעניין תאגיד שאינו גוף מוסדי –

סכום העיצום הכספי (בשקלים חדשים)		
הפרת הוראה המנויה בחלק א' לתוספת הראשונה	הפרת הוראה המנויה בחלק ב' לתוספת הראשונה	הפרת הוראה המנויה בחלק ג' לתוספת הראשונה
200,000	450,000	750,000

(3) לעניין יחיד שאינו מנוי בפרט (4) –

סכום העיצום הכספי (בשקלים חדשים)		
הפרת הוראה המנויה בחלק א' לתוספת הראשונה	הפרת הוראה המנויה בחלק ב' לתוספת הראשונה	הפרת הוראה המנויה בחלק ג' לתוספת הראשונה
100,000	150,000	300,000

(4) לעניין יחיד שהוא בעל רישיון ולעניין יחיד שהוא עובד של תאגיד המנוי בפרטים (1) או (2) ואינו נושא משרה בו –

סכום העיצום הכספי (בשקלים חדשים)		
הפרת הוראה המנויה בחלק א' לתוספת הראשונה	הפרת הוראה המנויה בחלק ב' לתוספת הראשונה	הפרת הוראה המנויה בחלק ג' לתוספת הראשונה
12,500	25,000	35,000

4. תחילתו של חוק זה ביום כ"ה בטבת התשע"א (1 בינואר 2011).

תחילה

הצעת חוק לייעול האכיפה ולשמירה על ביטחון הציבור (חילוט וסמכויות פיקוח) (תיקוני חקיקה), התשע"א-2010

תיקון חוק מאבק
בארגוני פשיעה

1. בחוק מאבק בארגוני פשיעה, התשס"ג-2003 –

(1) בסעיף 21, האמור בו יסומן "(א)" ואחריו יבוא:

"(ב) ניתן צו זמני לפי סעיף קטן (א), הכרוך בניהול של רכוש, ינוהל הרכוש בידי האפוטרופוס הכללי, או בידי אדם אחר בפיקוחו של האפוטרופוס הכללי, עד למתן החלטה בבקשה לחילוט";

(2) אחרי סעיף 31 יבוא:

31א. (א) החלטת בית המשפט על חילוט לפי חוק זה תהיה אסמכתה בידי האפוטרופוס הכללי לתפוס את הרכוש המחולט; הרכוש שחולט, או תמורתו, יועבר לאפוטרופוס הכללי ויופקד על ידיו בקרן שינהל בכפוף לתקנות שיוקנו לעניין זה.

(ב) שר המשפטים יקבע בתקנות את דרכי הנהלת הקרן שהוקמה לפי סעיף קטן (א), את השימוש שיעשה בנכסי הקרן ואת דרך חלוקתם למטרות אלה:

(1) תשלום הוצאות הליכי החילוט, ניהול הנכסים והעשייה בהם;

(2) תשלומים על מידע, עזרה באכיפת החוק או גילוי רכוש בריחילוט;

(3) תשלומים לפי סעיף 28(ג) ו-(ד);

(4) ביצוע תפקידי המשטרה לפי חוק זה, לרבות חילוט רכוש לפיו.

תיקון חוק איסור
מימון טרור

2. בחוק איסור מימון טרור, התשס"ה-2005 –

(1) אחרי סעיף 28 יבוא:

ד ב ר י ה ס ב ר

כמו כן מוצע להקים במסגרת חוק המאבק בארגוני פשיעה, קרן חילוט שאליה יועבר רכוש אשר בית משפט החליט על חילוטו, זאת בדומה למנגנון הקיים בסעיף 36ח(ב) לפקודת הסמים המסוכנים [נוסח חדש], התשל"ג-1973 (להלן – פקודת הסמים המסוכנים), ובחוק איסור הלבנת הון, התש"ס-2000 (להלן – חוק איסור הלבנת הון). המפנה לסעיף האמור מוצע להסמיך את שר המשפטים לקבוע בתקנות את דרכי הנהלת קרן החילוט ודרך חלוקת הכספים, בכפוף למטרות המנויות בתיקון המוצע. בשונה מפקודת הסמים המסוכנים, מבין המטרות של הקצאת הכספים המנויות בתיקון המוצע, הקצאת כספים מהקרן למטרה של מימון פעולות לפי חוק המאבק בארגוני פשיעה יכולה להיעשות רק לטובת משטרת ישראל, שהיא הרשות הרלוונטית המעורבת באכיפת החוק האמור.

סעיף 2 בדומה לתיקון של חוק המאבק בארגוני פשיעה, המוצע בסעיף 1 להצעת החוק, מוצע גם לתקן את חוק איסור מימון טרור, התשס"ה-2005 (להלן – חוק

סעיף 1 מוצע לתקן את חוק המאבק בארגוני פשיעה, התשס"ג-2003 (להלן – חוק המאבק בארגוני פשיעה), ולקבוע כי כאשר מוגשת בקשה לחילוט רכוש בהתאם לחוק האמור, ובית משפט נתן לגבי אותו רכוש סעד זמני להבטחת מימוש החילוט שהתבקש (אם יינתן לגביו צו חילוט), ינוהל הרכוש בידי האפוטרופוס הכללי, או בידי אדם אחר – בפיקוחו של האפוטרופוס הכללי, ככל שהרכוש המדובר אכן דורש ניהול.

הצורך בתיקון האמור נובע מכך שכיום לא קיימות בחוק האמור ובחוקים אחרים המאפשרים חילוט של רכוש, הוראות לגבי ניהול של רכוש שהוגשה בקשה לחלט אותו ושניתן לגביו סעד זמני. חוסר הוודאות באשר לגורם המקצועי שינהל את הרכוש האמור עד למתן צו חילוט סופי, עומד פעמים רבות לרועץ לתביעה הכללית, ועשוי אף לפגוע במי שהרכוש חולט ממנו. לפיכך מטרתו של תיקון זה להבהיר מיהו הגורם שניהול הרכוש כאמור, יהיה באחריותו.

¹ ס"ח התשס"ג, עמ' 502; התש"ע, עמ' 448.

² ס"ח התשס"ה, עמ' 76; התשס"ט, עמ' 66.

28.א. (א) החלטת בית המשפט על חילוט לפי חוק זה תהיה אסמכתה בידי האפוטרופוס הכללי לתפוס את הרכוש המחולט; הרכוש שחולט, או תמורתו, יועבר לאפוטרופוס הכללי ויופקד על ידיו בקרן שינהל בכפוף לתקנות שיתקנו לעניין זה.

(ב) שר המשפטים יקבע בתקנות את דרכי הנהלת הקרן שהוקמה לפי סעיף קטן (א), את השימוש שייעשה בנכסי הקרן ואת דרך חלוקתם למטרות אלה:

(1) תשלום הוצאות הליכי החילוט, ניהול הנכסים והעשייה בהם;

(2) תשלומים על מידע, עזרה באכיפת החוק או גילוי רכוש ברחילוט;

(3) תשלומים לפי סעיף 27(ג) ו-(ד);

(4) ביצוע תפקידי המשטרה, שירות הביטחון הכללי והרשות לאיסור הלבנת הון ומימון טרור לפי חוק זה ולפי חוק איסור הלבנת הון, התש”ס–2000, לרבות חילוט רכוש לפי החוקים האמורים;”

(2) בסעיף 31, האמור בו יסומן “(א)” ואחריו יבוא:

”(ב) ניתן צו זמני לפי סעיף קטן (א), הכרוך בניהול של רכוש, ינוהל הרכוש על ידי האפוטרופוס הכללי, או על ידי אדם אחר בפיקוחו של האפוטרופוס הכללי, עד למתן החלטה בבקשה לחילוט.”

3. תיקון פקודת הסמים המסוכנים
בפקודת הסמים המסוכנים [נוסח חדש], התשל”ג–1973⁴, בסעיף 36, אחרי סעיף קטן (א) יבוא:

”(א1) ניתן צו זמני לפי סעיף קטן (א), הכרוך בניהול של רכוש, ינוהל הרכוש על ידי האפוטרופוס הכללי, או על ידי אדם אחר בפיקוחו של האפוטרופוס הכללי, עד למתן ההחלטה בבקשה לחילוט.”

4. תיקון חוק סמכויות לשם שמירה על ביטחון הציבור, התשס”ה–2005⁵ – לשם שמירה על ביטחון הציבור
(1) בסעיף 2 –

(א) אחרי ההגדרה “עובר ציבור” יבוא:

ד ב ר י ה ס ב ר

סעיף 3 כיום, לפי הוראות פקודת הסמים המסוכנים וחוק איסור הלבנת הון, האפוטרופוס הכללי אחראי על ניהול רכוש שחולט באופן סופי, ועל מימוש. התיקון המוצע בפקודת הסמים המסוכנים מעביר לניהולו של האפוטרופוס הכללי גם ניהול רכוש שניתן לגביו סעד זמני במסגרת הליך חילוט, ככל שהרכוש המדובר אכן דורש ניהול. תיקון זה תואם את התיקונים המוצעים של חוק איסור מימון טרור ושל חוק המאבק בארגוני פשיעה.

סעיפים 4 עד 6 ביום כ” בסייון התש”ע (8 ביוני 2010) התקבלה החלטה מס’ שטע/4 של ועדת השרים להקמת מערך השיטור בנושא רפורמה בתחום הביטחון האיש (להלן – החלטת הממשלה בדבר

איסור מימון טרור). במסגרת זו מוצע לקבוע גם כאן כי אם מוגשת בקשה לחילוט רכוש בהתאם לחוק האמור, ובית משפט נתן לגבי אותו רכוש סעד זמני להבטחת מימוש החילוט שהתבקש, ינוהל הרכוש בידי האפוטרופוס הכללי, ככל שהרכוש המדובר אכן דורש ניהול.

עוד מוצע להקים מנגנון של קרן חילוט, בדומה למנגנון הקיים בסעיף 36(ב) לפקודת הסמים המסוכנים. בשונה מפקודת הסמים המסוכנים, מבין המטרות של הקצאת הכספים המנויות בהצעה, הקצאת כספים מהקרן למטרה של מימון פעולות לפי חוק המאבק בארגוני פשיעה יכולה להיעשות גם לטובת שירות הביטחון הכללי והרשות לאיסור הלבנת הון ומימון טרור, שהן, נוסף על משרת ישראל, הרשויות הרלוונטיות המעורבות באכיפת חוק זה.

³ ס”ח התש”ס, עמ’ 293.

⁴ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 27, עמ’ 526; התשס”ט, עמ’ 65.

⁵ ס”ח התשס”ה, עמ’ 758.

"ע"כ"ב" – הגבלת חירותו של אדם לנוע באופן חופשי";

(ב) אחרי ההגדרה "פקודת החיפוש" יבוא:

"פקח" – עובד רשות מקומית הממלא תפקידי פיקוח, שהוסמך לפי סעיף 7א(א) לביצוע פעולות אבטחה ושמירה על ביטחון הציבור לפי חוק זה, לשם סיוע למשטרת ישראל במניעת אלימות";

(ג) אחרי ההגדרה "רכב", "רכב ציבורי" יבוא:

"רשות מקומית" – עירייה, מועצה מקומית, מועצה אזורית או איגוד ערים;

(2) בסעיף 6, סעיף קטן (א) – בטל;

(3) אחרי סעיף 6 יבוא:

"סמכויות למניעת מעשה אלימות" 6א. (א) ביצע אדם מעשה אלימות במקום כאמור בתוספת, בפני מאבטח שהוסמך כאמור בסעיף 7א(3) (בסעיף זה – מאבטח מוסמך) או בפני אדם אחר הקורא לעזרה והמצביע עליו בפני מאבטח מוסמך, או שבשל איום או מעשה של אדם בפני מאבטח מוסמך או בפני אדם אחר הקורא לעזרה והמצביע עליו בפני מאבטח מוסמך, קיימת הסתברות גבוהה לכך שאותו אדם עומד לבצע מעשה אלימות במקום כאמור בתוספת, רשאי המאבטח המוסמך –

ד ב ר י ה ס ב ר

בהתאם לכך, מוצע במסגרת תיקון זה להרחיב את סמכויות הפקחים והמאבטחים כחלק בלתי נפרד מהרפורמה האמורה.

סעיף 4 לפסקאות (1), (2), (3), (4), (6) ו-(7)

על רקע התגברותה של תופעת האלימות והסכנינות, בעיקר במקומות בילוי, כמו גם במוסדות רפואיים, מוצע להרחיב את סמכויות המאבטחים, במקומות שהוגדרו בהצעת החוק, שהם מקומות המועדים לאירועי אלימות.

חוק סמכויות לשם שמירה על ביטחון הציבור, התשס"ה-2005 (להלן – חוק השמירה על ביטחון הציבור), קובע כי השימוש בסמכויות לפיו יהיה לשם שמירה על ביטחון הציבור מפני פעילות חבלנית עוינת ומפני אלימות. מכוח החוק האמור הוסמכו מאבטחים לפעול לפיו במקומות שבהם עיקר החשש לביטחון הציבור נובע מאירועי אלימות, ובהם דיסקוטקים, מקומות שנמכרים בהם משקאות משכרים ומקומות שנמכרים בהם מופעים.

על אף האמור, הסמכויות הנתונות למאבטחים מכוח חוק השמירה על ביטחון הציבור, אינן מעניקות למאבטחים, שהם הגורמים שנועדו להתמודד עם תופעת האלימות, כלים מספיקים להתמודד עם אירועי אלימות, ובמיוחד כאלה שלא מעורב בהם נשק.

לפיכך מוצע לתקן את החוק האמור באופן שיאפשר למאבטח שהוסמך במיוחד להפעיל סמכויות למניעת מעשה אלימות (להלן – מאבטח מוסמך), להפעיל את אותן

הרפורמה בתחום הביטחון האישי. החלטה זו נועדה לאפשר רפורמה יסודית, אשר תגביר במידה משמעותית את הביטחון האישי של אזרחי המדינה ותושביה, לשם שיפור באיכות החיים במדינת ישראל. במסגרת אותה החלטה הוחלט על הקמתו של מערך אכיפה עירוני משולב הכולל מערך שוטרים ייעודי ופקחים עירוניים שיוסמכו בסמכויות נוספות. תכלית מערך האכיפה האמור להפחית באופן ניכר את רמת האלימות והעבריינות, ולטפל בעבירות הפוגעות באיכות החיים של התושבים ברשויות מקומיות.

המודל המיושם בהתאם לאותה החלטה, מביא לידי ביטוי עבודה משולבת של המשטרה עם הרשות המקומית לשם התמודדות מיטבית עם תופעות האלימות, העבריינות והפשעה. כמו כן, במסגרת המודל האמור מודגשת תפיסת הרשות המקומית כיחידת השינוי בכל הקשור לטיפול מערכתי בתחום הביטחון האישי, וכן מיקוד המשטרה באזרח, לרבות מעורבות רבה יותר של המשטרה בקהילה העירונית.

בהתאם להחלטה האמורה, מערך האכיפה יוקם לתקופת ניסוי של שנתיים ברשויות אחדות.

עם זאת, הוחלט כי תנאי להתחלת הניסוי באותן רשויות, הוא הענקת סמכויות לפקחים עירוניים לשם סיוע למשטרת ישראל במניעת מעשי אלימות; הרחבת סמכויות מאבטחים לשם מניעת מעשה אלימות; והענקת סמכויות ייחודיות נוספות לכלל הפקחים העירוניים, לצורך פיקוח ואכיפה של ביצוע הוראות לפי פקודת העיריות וחוקי עזר ותקנות שהותקנו לפיה.

⁶ ס"ח התשל"ז, עמ' 226.

(1) לדרוש מאותו אדם למסור לו את שמו ומענו ולהציג לפניו תעודת זהות או תעודה רשמית אחרת המעידה על זהותו שהוא חייב בהחזקתה על פי כל דין;

(2) לפעול בדרכים אלה, ואף להשתמש בכוח סביר לשם כך;

(א) למנוע מאותו אדם כניסה למקום;

(ב) להוציא את אותו אדם מהמקום;

(ג) לעכב את אותו אדם עד לבואו של שוטר, אם יש חשש שאותו אדם יימלט, או שזהותו אינה ידועה; על עיכוב לפי פסקה זו יחולו הוראות סעיף 6(ד).

(ב) בסעיף זה, "מעשה אלימות" – מעשה המהווה תקיפה כמשמעותה בסעיף 378 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן – חוק העונשין).

(4) בסעיף 7(א), אחרי פסקה (2) יבוא:

"(3) על אף הוראות פסקה (1), הסמך השר אדם בסמכויות הקבועות בסעיף 6א, יקבע השר בהסמכה את סוגי המקומות מאלה המנויים בתוספת, שבהם מוסמך אותו אדם להפעיל את סמכויותיו לפי סעיף 6א."

ד ב ר י ה ס ב ר

כמו כן, מוצע להגדיר בתוספת לחוק השמירה על ביטחון הציבור את סוגי המקומות שבהם יוסמך המאבטח להפעיל את סמכויותיו האמורות למניעת מעשי אלימות, ולהסמך את השר לביטחון פנים להוסיף סוגי מקומות לתוספת לחוק, אם שוכנע, בין השאר, כי קיים חשש לפגיעה בשלום הציבור באותם סוגי מקומות, כתוצאה ממעשי אלימות (סעיף 11א המוצע).

סוגי המקומות המנויים בתוספת לחוק השמירה על ביטחון הציבור, כוללים –

(1) מוסד רפואי (בית חולים, מרפאה וכיוצא באלה);

(2) מוסדות חינוך: גן ילדים, בית ספר יסודי, תלמוד תורה, חטיבת ביניים, בית ספר על-יסודי, מוסד חינוך משלים, מפעל קיט לילדים, מרכז תרבות נוער וספורט, פנימייה, מוסד להשכלה גבוהה וכל מוסד אחר שבו ניתן חינוך;

(3) בית אוכל: מסעדה, בית קפה, פאב וכל מקום כיוצא באלה;

(4) מועדון או דיסקוטק;

(5) מקום שבו נערכים משחקים באמצעות מכונות, משחקי ביליארד, קלפים, קוביות וכיוצא באלה;

(6) מגרשי ספורט, אצטדיונים וכל מקום אחר שבו נערכות תחרויות ספורט;

(7) מקום שבו נערכים מופעי תאטרון, קולנוע, מוזיקה, מחול וכיוצא באלה.

סמכויות המפורטות בחוק, במקרים שבהם התרחש אירוע אלימות בפניו או בפני אדם אחר הקורא לעזרה והמצביע בפני המאבטח על מי שביצע את מעשה האלימות, או במקרים שששל איום או מעשה מצדו של אדם, קיימת הסתברות גבוהה כי אותו אדם יבצע מעשה אלימות כזה. הפעלת הסמכויות האמורות מצד המאבטח המוסמך מהווה פעולת מניעה מיידית או סעד זמני עד לבואה של המשטרה (סעיף 6א המוצע).

בהתאם לתיקון המוצע, אלה הסמכויות למניעת מעשה אלימות שיוענקו למאבטח המוסמך: המאבטח יהיה רשאי לדרוש מהאדם החשוד בביצוע מעשה האלימות להזדהות, למנוע ממנו כניסה למקום או להוציאו ממקום. כמו כן, למאבטח תהיה סמכות עיכוב עד לבואו של שוטר, אם יש חשש שאותו אדם יימלט או שזהותו אינה ידועה. את הסמכויות האמורות אפשר להפעיל תוך שימוש בכוח סביר, כשהדבר נדרש, בשם לב לכך שמדובר באירוע אלימות המחייב סעד מידי בזמן אמת (סעיף 6א המוצע). יצוין כי לפי המצב הקיים, הכלי היחיד הנתון בידי מאבטח במקרה של אירוע אלימות, הוא סמכות העיכוב הנתונה בידי אדם פרטי, מכוח סעיף 75 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – מעצרים), התשנ"ז-1996.

התיקון האמור לוקח בחשבון את הצורך במתן סיוע למשטרה על ידי גורמים אזרחיים שיוכשרו לכך, כדי לאפשר התמודדות עם תופעת האלימות בסוגי מקומות שבהם הסיכון לאלימות מוגבר.

47. (א) השר, בהתייעצות עם שר הפנים, רשאי לבקשת רשות מקומית להסמיך פקח של הרשות המקומית בסמכויות הנתונות למאבטח בחוק זה, לשם סיוע למשטרת ישראל בפעולות למניעת אלימות; בהסמכה לפי סעיף קטן זה יקבע השר באילו סוגי מקומות בתחומי הרשות המקומית יהיה פקח רשאי להפעיל את הסמכויות לפי חוק זה, ולעניין סמכויות לפי סעיף 3(א) – באילו מקומות מהמקומות המפורטים באותו סעיף, בתחומי הרשות המקומית, יהיה פקח רשאי להפעיל את סמכויותיו לפי אותו סעיף.

(ב) נוסף על האמור בסעיף קטן (א), עוכב חשוד בידי פקח לפי הוראות חוק זה, וקיים חשש שהוא יימלט או שזהותו אינה ידועה, וחלף פרק זמן סביר בנסיבות העניין מאז שהודע למשטרה על העיכוב ולא הגיע שוטר, מוסמך הפקח לדרוש מהמעוכב להילווה עמו לתחנת משטרה כדי למסור אותו לידי שוטר, ואם סירב המעוכב – להשתמש בכוח סביר כדי להביאו לתחנת המשטרה.

(ג) לא יוסמך פקח לפי סעיף קטן (א), אלא לאחר שקצין מוסמך אישר את כשירותו לכך כאמור בסעיף 8, בשינויים המחויבים.

(ד) פקח לא יעשה שימוש בסמכויות הנתונות לו לפי סעיפים קטנים (א) או (ב), אלא בעת מילוי תפקידו ובהתקיים שניים אלה:
(1) הוא לבוש מדי פקח, ובלבד שאינם נחוצים להיות מדי משטרה, ועונד באופן גלוי תג המזהה אותו ואת תפקידו;

ד ב ר י ה ס ב ר

לפסקה (5)

שיפור איכות החיים וביטחונם האישי של התושבים, מוצע להעניק את כל הסמכויות הנתונות למאבטח בחוק השמירה על ביטחון הציבור – גם לפקחי רשויות מקומיות, בכפוף להסמכת השר לביטחון הפנים (סעיף 7א(א) המוצע). פקח לא יוסמך כאמור, אלא לאחר שכשירותו אושרה בידי עובד ציבור בכיר שמינה לעניין זה השר לביטחון הפנים מבין עובדי משרדו (סעיף 7א(ג) ו-7(ו) המוצע).

כמו כן, מוצע כי במקרה שחשוד עוכב ויש חשש שיימלט או שזהותו אינה ידועה, וחלף פרק זמן סביר בנסיבות העניין מאז שהודע למשטרה על העיכוב ולא הגיע שוטר, יהיה הפקח מוסמך לדרוש מהחשוד להילווה עמו לתחנת המשטרה כדי למסור לידי שוטר, לרבות הסמכות להשתמש בכוח סביר במקרה של סירוב מצד המעוכב (סעיף 7א(ב) המוצע).

בהסמכה לפי התיקון המוצע יקבע השר לביטחון הפנים באילו סוגי מקומות בתחומי הרשות המקומית יהיה פקח רשאי להפעיל את סמכויותיו (סעיף 7א(א) המוצע). פקח יעשה שימוש בסמכויותיו רק בעת מילוי תפקידו, כשהוא לבוש מדי פקח ותג זיהוי וכשיש בידו תעודת פקח

בהתאם להחלטת הממשלה בדבר הרפורמה בתחום הביטחון האישי, מוצע להרחיב את סמכויות פקחי הרשויות המקומיות לשם סיוע למשטרת ישראל בפעולות למניעת אלימות. יצוין, כי החלטת הממשלה עולה בקנה אחד עם החלטות ועדות ציבוריות ששקדו על מציאת פתרונות ודרכים להפחתת הפשיעה ולמיגורה, דוגמת הוועדה לבחינת שיטור קהילתי ומשטרה עירונית במאבק באלימות, בראשות רביניצב בדימוס יעקב טרנר (להלן – ועדת טרנר), אשר בחנה כלים למאבק בתופעת האלימות, והוועדה הבין-משרדית בראשות רביניצב בדימוס שלמה אהרונישקי. ועדות אלה הצביעו על קיומן של נקודות תורפה רבות במצב הנוכחי, ביניהן העדר סמכויות אכיפה מספקות בידי פקחי הרשויות המקומיות, המצויים דרך קבע במרכזים ציבוריים שבהם מתגלות תופעות אלימות, והם המליצו על הרחבת סמכויות פקחי הרשויות המקומיות.

לפיכך, כדי לסייע למשטרת ישראל בפעולות למניעת אלימות ולאפשר "גיוס" גופים ציבוריים נוספים לצורך התמודדות רציפה ויעילה עם תופעת הפשיעה, תוך

(2) יש בידו תעודת פקח חתומה בידי קצין מוסמך המעידה על תפקידו ועל סמכויותיו כאמור, שאתה יציג לפי דרישה.

(ה) תוקפה של תעודת פקח יהיה לשלוש שנים מיום הינתנה, ובלבד שמקבל התעודה משמש בתפקיד פקח; השר רשאי להאריך את תוקפה של תעודת פקח לתקופות נוספות שלא יעלו על שלוש שנים כל אחת, וזאת כל עוד משמש הפקח בתפקידו.

(ו) בסעיף זה, "קצין מוסמך" – עובד ציבור בכיר שהסמיך לעניין זה השר, מבין עובדי משרדו;

(6) אחרי סעיף 11 יבוא:

"שני התוספת 11א. השר רשאי, בצו, להוסיף סוגי מקומות לתוספת, אם שוכנע כי קיים חשש לפגיעה בשלום הציבור באותם סוגי מקומות כתוצאה ממעשי אלימות, וכי הסמכויות האמורות בסעיף 6א דרושות למניעת מעשי אלימות כאמור באותם סוגי מקומות";

(7) אחרי סעיף 16 יבוא:

"תוספת"

(סעיפים 6א ו-7א(3))

1. בית חולים, מרפאה וכל מוסד אחר אשר תפקידו העיקרי הוא מתן שירותי בריאות; לעניין זה –

"בית חולים" – מוסד רפואי הרשום כבית חולים לפי פקודת בריאות העם, 1940⁷ (להלן – פקודת בריאות העם);

"מרפאה" – כהגדרתה בסעיף 34(ג) לפקודת בריאות העם.

2. מקום מהמקומות המנויים בתוספת השנייה לחוק העונשין.

5. תיקון פקודת העיריות
בפקודת העיריות⁸ –

(1) בסעיף 249, אחרי פסקה (32) יבוא:

"הסדרת ביטחון (33) להסדיר עניינים של ביטחון הציבור והסדר הציבורי בתחומה ולפעול בעניינים אלה, וזאת בנושאים, בתנאים ובסייגים שקבעו השר והשר לביטחון הפנים כאחד, בהסכמת שר המשפטים";

(2) אחרי סעיף 337 יבוא:

דבריו הסבר

עזר עירוניים. על פי המוצע, ובהתאם להחלטת הצוות, יוענקו סמכויות הפיקוח לפקח שהוסמך לכך בידי ראש העירייה, לשם פיקוח על ביצוע הוראות פקודת העיריות ותקנות וחוקי עזר שהותקנו לפיה (סעיף 337א המוצע).

בכלל זה מוצע, כי הפקח יהיה רשאי לדרוש מכל אדם להזדהות לפניו, למסור לו כל ידיעה או מסמך ולהיכנס למקום. כמו כן מוצע להעניק לפקח סמכות לגבי מי שסירב להיענות לדרישותיו, ויש חשש שיימלט או שזהותו אינה ידועה, לעכבו עד לבואו של שוטר (סעיף 337ב המוצע). פקח

(סעיף 7א(ד) המוצע). תוקף תעודת הפקח יהיה לשלוש שנים עם אפשרות הארכה לתקופות נוספות שלא יעלו על שלוש שנים כל אחת (סעיף 7א(ה) המוצע).

סעיף 5 כדי לאפשר יישום מיטבי של התכנית האמורה להקמת מערך אכיפה עירוני ולהרחבת סמכויות הפקחים, ובהתאם להחלטת הממשלה בדבר הרפורמה בתחום הביטחון האישי, הוקם צוות בראשות המשנה ליועץ המשפטי לממשלה לבחינת הסמכויות שיינתנו לפקחי רשויות מקומיות, לשם פיקוח על ביצועם של חוקי

⁷ ע"ר 1940, תוס' 1, עמ' 191.

⁸ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 8, עמ' 197; ס"ח התש"ע, עמ' 422.

”סימן א’1: הסמכת פקחים וסמכויות פיקוח

הסמכת פקחים 337א. ראש עירייה רשאי להסמיך פקחים, מבין עובדי העירייה, לשם פיקוח על ביצוע הוראות פקודה זו ותקנות וחוקי עזר שהותקנו לפיה, ובלבד שלא יוסמך פקח אלא אם כן מתקיימים בו כל אלה:

- (1) משטרת ישראל הודיעה, לא יאוחר משלושה חודשים מפנייתו של ראש העירייה אליה, כי היא אינה מתנגדת להסמכתו מטעמים של ביטחון הציבור, לרבות בשל עברו הפלילי;
- (2) הוא קיבל הכשרה מתאימה בתחום הסמכויות שיהיו נתונות לו לפי פקודה זו, כפי שהורה השר, בהסכמת השר לביטחון הפנים;
- (3) הוא עומד בתנאי כשירות נוספים ככל שהורה השר.

סמכויות פיקוח 337ב. (א) פקח שהוסמך לפקח על ביצוע הוראות החיקוקים האמורים בסעיף 337א בתחום עירייה, רשאי, לשם פיקוח על ביצוע בתחומי אותה עירייה, ולאחר שהודעה לפי סעיף 337 –

- (1) לדרוש מכל אדם למסור לו את שמו ומענו ולהציג לפניו תעודת זהות או תעודה רשמית אחרת המזהה אותו;
- (2) לדרוש מכל אדם הנוגע בדבר למסור לו כל ידיעה או מסמך שיש בהם כדי להבטיח את ביצוע הוראות החיקוקים האמורים או לאפשר פיקוח על ביצוע; בפסקה זו, ”מסמך” – לרבות פלט, כהגדרתו בחוק המחשבים, התשנ”ה-1995⁹;
- (3) להיכנס למקום, ובלבד שלא ייכנס למקום המשמש למגורים, אלא על פי צו של בית משפט.
- (ב) סירב אדם להיענות לדרישת פקח, על פי הסמכויות הנתונות לו לפי סעיף זה, והיה חשש שיימלט וזהותו אינה ידועה, רשאי הפקח לעכבו עד לבואו של שוטר, ויחולו על עיכוב כאמור הוראות סעיף 75(ב) ו-(ג) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – מעצרים), התשנ”ו-1996¹⁰, בשינויים המחויבים.
- (ג) אין בסמכויות הנתונות לפקח לפי סעיף זה, כדי לגרוע מסמכויות פיקוח הנתונות לו לפי כל דין אחר.

ד ב ר י ה ס ב ר

עוד מוצע, במטרה להגביר את ההרתעה, לקבוע סעיף עונשין, ולפיו אדם שסירב להיענות לדרישת פקח כאמור, דינו – שנתיים מאסר (סעיף 337 המוצע).

כמו כן מוצע, בהתאמה, להעניק לעירייה סמכות להסדיר עניינים של ביטחון הציבור והסדר הציבורי בתחומה ולפעול בעניינים אלה, וזאת בנושאים, בתנאים ובסייגים שקבעו השר והשר לביטחון הפנים כאחד, בהסכמת שר המשפטים (סעיף 249(33) המוצע).

יעשה שימוש בסמכויותיו רק בעת מילוי תפקידו, כשהוא לבוש מדי פקח ועונד תג זיהוי וכשיש בידו תעודת פקח (סעיף 337 המוצע).

פקח עירייה לא יוכל להפעיל את סמכויותיו כלפי השלטון המרכזי או כלפי מערכת הביטחון וספקיה (סעיף 337 המוצע). מטרת החריג האמור אינה לפטור את המדינה מפעולה לפי חוקי עזר, אלא להבטיח כי הפיקוח והאכיפה כלפי המדינה ומערכת הביטחון ייעשו בתיאום בין מוסדות השלטון המרכזי לשלטון המקומי.

⁹ ס”ח התשנ”ה, עמ’ 366.

¹⁰ ס”ח התשנ”ו, עמ’ 338.

337ג. (א) פקח לא יעשה שימוש בסמכויות הנתונות לו לפי סעיף 337ב, אלא בעת מילוי תפקידו ובהתקיים שניים אלה:

- (1) הוא עונד באופן גלוי תג המזהה אותו ואת תפקידו ולבוש מדי פקח, בצבע ובצורה שהורה לעניין זה ראש העירייה, ובלבד שהמדים כאמור אינם נחזים להיות מדי משטרה;
- (2) יש בידו תעודת פקח חתומה בידי ראש העירייה, המעידה על תפקידו ועל סמכויותיו, שאותה יציג על פי דרישה.

337ד. סירב אדם להיענות לדרישת פקח, על פי הסמכויות הנתונות לו לפי סעיף זה, דינו – שנתיים מאסר.

סייג לסמכויות פקח 337ה. פקח לא ישתמש בסמכויות הנתונות לו לפי סעיף 337ב, כלפי אלה:

- (1) מוסד ממוסדות המדינה, למעט בית חולים ממשלתי;
- (2) ספקים ומפעלים המפתחים או המייצרים ציוד ביטחוני בעבור כוחות הביטחון, שקבע לעניין זה, מטעמי ביטחון המדינה, ראש הממשלה או שר הביטחון, בהתייעצות עם שר הפנים; לעניין זה, "כוחות הביטחון", "ציוד ביטחוני" – כהגדרתם בחוק התאגידים הביטחוניים (הגנה על אינטרסים ביטחוניים), התשס"ו-2006.¹¹

בפקודת המועצות המקומיות¹² –

- (1) אחרי סעיף 113 יבוא:

113. למועצה מקומית תהיה סמכות להסדיר עניינים של ביטחון הציבור והסדר הציבורי בתחומה ולפעול בעניינים אלה, וזאת בנושאים, בתנאים ובסייגים שקבעו השר והשר לביטחון הפנים כאחד, בהסכמת שר המשפטים.

113ח. הוראות סעיפים 337א עד 337ג לפקודת העיריות יחולו, בשינויים המחויבים, על מועצה מקומית¹³;

- (2) סעיף 26 – בטל.

7. תחילתו של חוק זה ביום כ"ה בטבת התשע"א (1 בינואר 2011).

ד ב ר י ה ס ב ר

"סמכות לעובד מועצה מקומית לטיפול בעבריינים"

26. עבר אדם עבירה על חוק עזר של המועצה לענין עובד מעובדי המועצה המקומית, שהוסמך לעניין סעיף זה לפי החלטת המועצה, או שהיה לעובד כאמור יסוד סביר להניח שהאדם עבר זה לא כבר עבירה כאמור, רשאי הוא לדרוש מאותו אדם לזהות את עצמו לשביעות רצונו של אותו עובד; לא זיהה את עצמו אותו אדם כאמור, רשאי העובד לדרוש ממנו שילך אתו לתחנת המשטרה הקרובה ביותר לשם זיהויו, ואם סירב לעשות כן, רשאי העובד להשתמש במידה סבירה של כוח כדי להביאו לתחנת המשטרה כאמור; במילוי תפקידו לפי סעיף זה יישא העובד סימן היכר כפי שתקבע המועצה¹⁴.

סעיף 6 כלל הוראות התיקון המוצע, שעניינן הסמכת פקחים של עירייה כאמור, יחולו בשינויים המחויבים גם על מועצה מקומית. כמו כן מוצע כי למועצה המקומית תוענק אותה הסמכות המוענקת לעירייה, להסדיר עניינים של ביטחון הציבור והסדר הציבורי בתחומה ולפעול בעניינים אלה, וזאת בנושאים, בתנאים ובסייגים שקבעו השר והשר לביטחון הפנים כאחד, בהסכמת שר המשפטים. כמו כן מוצע, בהתאמה להסדר החדש, לבטל את סעיף 26 לפקודת המועצות המקומיות אשר עניינו מתן סמכות לעובד מועצה לטיפול בעבריינים. וזו לשונו של סעיף 26 לפקודת המועצות המקומיות שמוצע לבטלו:

¹¹ ס"ח התשס"ו, עמ' 174.

¹² דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 9, עמ' 256; ס"ח התש"ע, עמ' 296.

הצעת חוק שילוב מקבלי גמלאות בעבודה (הוראת שעה), התשע"א-2010

פרק א': פרשנות

1. חוק זה מטרתו לקדם את שילובם של מקבלי גמלאות בעבודה שתמצה את כושר מטרם השתכרותם, תוך שיתופם באחריות לכך, כדי לאפשר להם מעבר מתלות בגמלאות לעצמאות חברתית וכלכלית.
2. בחוק זה –
"גמלה" – לפי חוק הבטחת הכנסה;
"המוסד" – המוסד לביטוח לאומי;
"המינהלה" – כמשמעותה בסעיף 3;
"ועדה מקצועית" – ועדה שמונתה לפי סעיף 6;
"ועדת חריגים" – ועדה שמונתה לפי סעיף 5;
"חוק בתי דין מינהליים" – חוק בתי דין מינהליים, התשנ"ב-1992;
"חוק הבטחת הכנסה" – חוק הבטחת הכנסה, התשמ"א-1980;¹

דבריו הסבר

המחקר המלווה ופעילות הוועדות, לצד הפיקוח השוטף על פעילות התכנית הניסיונית, פעילות ועדות הערר והמשוב ההדדי בין מינהלת התכנית האחראית על ביצועה וניהולה של התכנית לבין מפעילי התכנית, סייעו בהערכת התכנית והישגיה ובהפקת לקחים לצורך בחינה עתידית של התכנית. כך, לנוכח הלקחים שנלמדו במהלך הליווי השוטף של התכנית הניסיונית ולאור ההמלצות והמסקנות של הוועדות האמורות, נערכו במהלך השנים שינויים רבים בתכנית הניסיונית ובנוהלי העבודה של מפעיליה, וכל זאת במטרה לשפר את השירות הניתן לציבור הזכאים לגמלת הבטחת הכנסה (להלן – גמלה).

בסיכומי של דבר, התכנית הניסיונית, כפי שהתעדכנה במהלך השנים, נמצאה ככלי מוצלח לשילוב של מקבלי גמלאות הקיום במעגל העבודה וצמצום התלות בגמלאות. כך, למשל, מהמחקר המלווה שערך בין השאר בחינה השוואתית בין אוכלוסיית משתתפי התכנית הניסיונית לבין אוכלוסיית ביקורת מקבילות, עולה כי התכנית הביאה לשיפור מצב התעסוקה, לרבות הגדלת היקף משרות, בקרב משתתפי התכנית, ביחס לאוכלוסיית הביקורת, בכל חתכי הגילאים (לרבות המשתתפים המבוגרים). בכל הרכבי המשפחה, בקרב עולים חדשים ותושבים ותיקים.

לאור האמור, גיבש צוות משותף לכל הגורמים אשר היו מעורבים בתכנית הניסיונית (מינהלת התכנית הניסיונית, המוסד לביטוח לאומי, משרד האוצר, משרד המשפטים וגורמים רלוונטיים נוספים), המלצות לפריסה ארצית של התכנית.

כללי במסגרת פרק ז' לחוק המדיניות הכלכלית לשנת הכספים 2004 (תיקוני חקיקה), התשס"ד-2004 (להלן – חוק המדיניות הכלכלית לשנת 2004), נקבעה הוראת שעה שבמסגרתה כוננה תכנית ניסיונית לשילוב מקבלי גמלאות בעבודה (להלן – התכנית הניסיונית). התכנית הניסיונית פעלה החל באוגוסט 2005 ועד סוף אפריל 2010 בארבעה אזורים (אשקלון ושדרות, ירושלים, חדרה וסביבותיה ונתניה, נצרת ונצרת עילית). התכנית הניסיונית לוותה במחקר מקיף שבוצע על ידי מכון ברוקדייל והמוסד לביטוח לאומי.

במהלך תקופה זו מונו כמה ועדות כמפורט להלן, אשר בחנו היבטים שונים של התכנית הניסיונית ואת אופן פעולתה:

– ועדה ציבורית-מדעית של האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים בראשות פרופ' מנחם יערי אשר מונתה בדצמבר 2005 בידי ממלא מקום ראש הממשלה ושר התעשייה המסחר והתעסוקה דאז, מר אהוד אולמרט, לשם ניתוח ולימוד מעמיק של כלל היבטי התכנית;

– ועדת תמיר, בראשות פרופ' יוסי תמיר, אשר מונתה ביוני 2006 בידי סגן ראש הממשלה ושר התעשייה המסחר והתעסוקה דאז, מר אליהו ישי, לשם בחינת מבחן התעסוקה ולשיפור האיוונים החברתיים בתכנית;

– ועדת דינור, בראשות מר רענן דינור, מנכ"ל משרד ראש הממשלה דאז, אשר מונתה בפברואר 2007 בידי ראש הממשלה דאז, מר אהוד אולמרט.

¹ ס"ח התשנ"ב, עמ' 90.

² ס"ח התשמ"א, עמ' 30.

"חוק הביטוח הלאומי" – חוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשנ"ה–1995;³

"חוק המדיניות הכלכלית לשנת הכספים 2004" – חוק המדיניות הכלכלית לשנת הכספים 2004 (תיקוני חקיקה), התשס"ד–2004;⁴

"חוק העונשין" – חוק העונשין, התשל"ז–1977;⁵

"חוק שירות הציבור (הגבלות לאחר פרישה)" – חוק שירות הציבור (הגבלות לאחר פרישה), התשכ"ט–1969;⁶

"חוק שירות הציבור (מתנות)" – חוק שירות הציבור (מתנות), התש"ם–1979;⁷

"יום התחילה" – מועד תחילתו של חוק זה, בהתאם להוראות סעיף 35;

"משתתף" – מי שתובע גמלה או שמשלמת לו גמלה, ושזכאותו לגמלה האמורה מותנית בהשתתפותו בפעילות של מרכז תעסוקה לפי הוראות חוק זה;

"עבודה" ו"עובד" – במסגרת יחסי עובד ומעביד;

"עובד ציבור" – עובד המדינה כהגדרתו בחוק שירות המדינה (משמעת), התשכ"ג–1963;⁸ וכן עובד שהוראות החוק האמור, כולן או חלקן, הוחלו עליו לפי סעיף 75 לאותו חוק;

"עובד ציבור מוסמך" – עובד ציבור שהשר הסמיכו לעניין הוראה מהוראות חוק זה;

"השר" – שר התעשייה המסחר והתעסוקה.

ד ב ר י ה ס ב ר

כמו כן, הוועדה לבחינת מדיניות תעסוקה בראשות פרופ' צביקה אקשטיין המליצה על יישומה של תכנית ארצית של מעבר מרווחה לעבודה, במתווה התכנית הניסיונית והלקחים אשר הופקו ממנה, כחלק ממכלול צעדים להגברת התעסוקה וככלי מרכזי לעמידה ביעדי התעסוקה שנקבעו בהחלטת ממשלה מס' 1994 מיום ד' באב התש"ע (15 ביולי 2010), שעניינה הצבת יעדי תעסוקה לשנים 2010 עד 2020.

בהמשך לאמור, התקבלה באותו מועד החלטת ממשלה מס' 2002, שעניינה תכנית ארצית לשילוב בתעסוקה של מקבלי גמלאות בגילאי העבודה, ובה הוחלט לאמץ, תוך שינויים שיוסכמו בין שר התעשייה המסחר והתעסוקה (להלן – שר התמ"ת) לבין שר האוצר, את פרק ז' לחוק המדיניות לשנת 2004 כנוסחו ערב פקיעתו, תוך עריכת תיקוני החקיקה הכלולים בפרק כ' להצעת חוק ההתייעלות הכלכלית לשנים 2009 ו-2010.

בהצעת חוק זו מוצע לעגן בחקיקה את החלטת הממשלה האמורה, ובכך להביא להפעלת תכנית ארצית לשילוב בתעסוקה של מקבלי גמלאות בגיל העבודה, הכוללת את השינויים שהוסכמו בין שר התמ"ת לשר האוצר, בהתאם להחלטת הממשלה האמורה.

בהחלטת ממשלה מס' 3994 מיום כ"ג באב התשס"ח (24 באוגוסט 2008) ובהחלטת ממשלה מס' 159 מיום י"ח באייר התשס"ט (12 במאי 2009), אימצה הממשלה את עיקרי המלצות הצוות כאמור בנוגע להפעלת התכנית בפריסה ארצית, וגיבשה את התיקונים הנדרשים לשם כך במסגרת פרק כ' להצעת חוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום התכנית הכלכלית לשנים 2009 ו-2010), התשס"ט–2009 (פורסמה בהצעות חוק הממשלה – 436, עמ' 547) (להלן – פרק כ' להצעת חוק ההתייעלות הכלכלית לשנים 2009 ו-2010), ואולם הדיון בפרק האמור לא הושלם טרם מועד פקיעת תוקף הוראת השעה שבפרק ז' לחוק המדיניות הכלכלית לשנת 2004.

עוד יצוין כי ארגון ה-OECD המליץ על פריסה ארצית של התכנית הניסיונית בדוח מקיף שפורסם על המשק הישראלי בשנת 2009, ובנוסף, במסגרת דיון בכנס קיסריה שנערך ביום ד' בתמוז התש"ע (16 ביוני 2010), צוין הכלכלן הראשי לנושאים חברתיים ויחסי עבודה של ארגון ה-OECD כי יש לפעול ליישומה של תכנית ארצית לשילוב של מקבלי גמלאות בעבודה בישראל וכי תכנית "אורות לתעסוקה" הצליחה להעניק לאנשים הכשרה לעבודה, אפשרויות עבודה וכלים לעזור לעצמם, בדומה לתכניות דומות אשר הצליחו במדינות אחרות.

³ ס"ח התשנ"ה, עמ' 210.

⁴ ס"ח התשס"ד, עמ' 70.

⁵ ס"ח התשל"ז, עמ' 226.

⁶ ס"ח התשכ"ט, עמ' 144.

⁷ ס"ח התש"ם, עמ' 2.

⁸ ס"ח התשכ"ג, עמ' 50.

פרק ב': מינהלה וועדה מייעצת

3. (א) במשרד התעשייה המסחר והתעסוקה תפעל מינהלה לשם ביצוע ההוראות לפי מינהלה חוק זה ולשם פיקוח על פעילותם של מרכזי התעסוקה.
- (ב) השר ימנה את יושב ראש המינהלה.
4. (א) תמונה ועדה שתפקידה לייעץ לשר ולמינהלה בכל עניין הנוגע לביצוע ההוראות ועדה מייעצת לפי חוק זה, ואלה חבריה:
- (1) המנהל הכללי של משרד התעשייה המסחר והתעסוקה או מי מטעמו, והוא יהיה היושב ראש;
- (2) נציג שימנה שר הרווחה והשירותים החברתיים מבין עובדי המוסד, האחראי במוסד על תחום הבטחת הכנסה;
- (3) נציג שימנה שר האוצר מבין עובדי משרדו, האחראי במשרד האוצר על תחום התעסוקה או על תחום הגמלאות;
- (4) נציגים נוספים שימנה השר, בהסכמת שר האוצר ובהתייעצות עם שר הרווחה והשירותים החברתיים.
- (ב) הוועדה המייעצת תקבע את סדרי דיוניה ועבודתה.

פרק ג': ועדת חריגים וועדה מקצועית

5. תמונה ועדת חריגים, אחת או יותר, שיהיו לה הסמכויות והתפקידים כמפורט בחוק זה, ואלה חבריה:
- (1) נציג שימנה השר מבין עובדי משרדו, שהוא מומחה בתחום התעסוקה;
- (2) נציג שימנה שר הרווחה והשירותים החברתיים מבין עובדי המוסד, האחראי במוסד על תחום הבטחת הכנסה או על תחום השיקום, או מי מטעמו;
- (3) נציג שימנה שר האוצר מבין עובדי משרדו, האחראי במשרד האוצר על תחום התעסוקה או על תחום הגמלאות, או מי מטעמו.

ד ב ר י ה ס ב ר

סעיף 5 מוצע להקים ועדת חריגים, אחת או יותר, שהחברים בה יהיו עובדי המדינה, כמפורט להלן, בעלי מומחיות בתחום התעסוקה, השיקום או הבטחת הכנסה:

– נציג שר התמ"ת, שימונה מבין עובדי משרד התמ"ת, אשר הוא בעל מומחיות בתחום התעסוקה;

– נציג שר הרווחה והשירותים החברתיים, שהוא האחראי במוסד לביטוח לאומי על תחום גמלאות הבטחת הכנסה או על תחום השיקום או מי מטעמו;

– נציג שר האוצר, האחראי במשרד האוצר על תחום התעסוקה או על תחום הגמלאות או מי מטעמו. סמכויות ועדת חריגים מפורטות בסעיפים 12(ב) ו-14 להצעת חוק זו (סמכויות לעניין הפחתת היקף השעות של תכנית אישית שהוכנה למשתתף מסוים וסמכות לקבוע כי משתתף הוא חסר מסוגלות תעסוקתית באופן זמני).

סעיף 3 לשם ביצוע ההוראות החוק, ובכלל זה לשם הסדרה, ליווי, בקרה ופיקוח על פעילותם של מרכזי התעסוקה המוסדרים בהצעת חוק זו, תפעל מינהלה במשרד התעשייה המסחר והתעסוקה (להלן – משרד התמ"ת). בשיתוף פעולה עם המוסד לביטוח לאומי, משרד האוצר וגורמים רלוונטיים נוספים. על פעילות המינהלה יהא אחראי יושב ראש המינהלה אשר ימונה בידי שר התמ"ת.

סעיף 4 מוצע להקים ועדה מייעצת בין-משרדית אשר תפקידה לייעץ לשר התמ"ת ולמינהלה כאמור בסעיף 3, בכל הקשור להפעלת התכנית בהתאם להוראות חוק זה. הוועדה המייעצת תורכב מהמנהל הכללי של משרד התמ"ת, אשר יהיה יושב ראש הוועדה המייעצת; נציג, האחראי במוסד לביטוח לאומי על תחום הבטחת הכנסה, אשר ימונה בידי שר הרווחה והשירותים החברתיים; נציג משרד האוצר, האחראי על תחום התעסוקה או הגמלאות, אשר ימונה בידי שר האוצר ונציגים נוספים אשר ימונו בידי שר התמ"ת, בהסכמת שר האוצר ובהתייעצות עם שר הרווחה והשירותים החברתיים.

(א) יושב ראש המינהלה ימנה ועדה מקצועית, אחת או יותר, שיהיו לה הסמכויות והתפקידים כמפורט בחוק זה, וכן תפקידים נוספים שיטיל עליה יושב ראש המינהלה לשם השגת מטרתו של חוק זה, ואלה חבריה:

(1) רופא מומחה ברפואה תעסוקתית או שיקומית;

(2) פסיכולוג מומחה בפסיכולוגיה תעסוקתית או שיקומית;

(3) עובד סוציאלי או מרפא בעיסוק, שהוא בעל מומחיות בתחום השיקום.

(ב) אחד מחברי הוועדה המקצועית, לפחות, יהיה מומחה בתחום התעסוקה.

(ג) על אף הוראות סעיף קטן (א), רשאי השר, בהסכמת שר האוצר, לקבוע תחומי מומחיות נוספים על אלה המפורטים בסעיף הקטן האמור, שיושב ראש המינהלה רשאי למנות אדם המומחה בהם לחבר ועדה מקצועית במקום אחד מהחברים המנויים באותו סעיף קטן, ובלבד שמתקיים האמור בסעיף קטן (ב).

(ד) לא יתמנה ולא יכהן חבר הוועדה המקצועית מי שעלול להימצא, במישרין או בעקיפין, באופן תדיר, במצב של ניגוד עניינים בין תפקידו כחבר הוועדה לבין עניין אחר או תפקיד אחר שלו.

(ה) חבר הוועדה המקצועית יימנע מהשתתפות בדיון בישיבות הוועדה המקצועית או מהחלטה בוועדה, אם הנושא הנדון עלול לגרום לו להימצא, במישרין או בעקיפין, במצב של ניגוד עניינים בין תפקידו כחבר הוועדה לבין עניין אישי שלו או לבין תפקיד אחר שלו; חבר הוועדה המקצועית לא יטפל במסגרת תפקידו בנושא כאמור, גם מחוץ לישיבות הוועדה המקצועית.

(ו) דינם של חברי הוועדה המקצועית כדין עובדי המדינה, לעניין חיקוקים אלה:

(1) חוק שירות הציבור (הגבלות לאחר פרישה);

(2) חוק שירות הציבור (מתנות);

(3) חוק העונשין – ההוראות הנוגעות לעובדי ציבור.

ד ב ר י ה ס ב ר

הוא חסר מסוגלות תעסוקתית באופן זמני, וכן תפקידים נוספים שיטיל עליה יושב ראש המינהלה לשם השגת מטרתו של חוק זה. יובהר, כי בסמכות יושב ראש המינהלה להקים כמה ועדות מקצועיות שיפעלו במקביל ברחבי הארץ.

כמו כן מוצע לקבוע כי חבר ועדה מקצועית לא יתמנה ולא יכהן בתפקידו כאמור, אם כתוצאה מהמינוי הוא עלול להימצא במצב של ניגוד עניינים בין תפקידו כחבר הוועדה לבין עניין אחר או תפקיד אחר שלו, וכן מוצע כי חבר הוועדה המקצועית לא ישתתף בדיון ובהצבעה בישיבות הוועדה, אם הנושא הנדון בוועדה עלול לגרום לו להימצא במצב של ניגוד עניינים. נוכח הסמכויות המוקנות לחברי הוועדה המקצועית, מוצע גם להחיל עליהם הוראות בחוקים שונים החלות על עובדי מדינה, אשר עניינם, בין השאר, הגבלה על קבלת מתנות בידי עובד ציבור באשר הוא עובד ציבור והגבלות על ביצוע תפקידים שונים לאחר פרישת עובד מהשירות הציבורי.

סעיף 6 מוצע להסמיך את יושב ראש המינהלה להקים ועדה מקצועית, אחת או יותר, שחבריה יהיו רופא מומחה ברפואה תעסוקתית או שיקומית, פסיכולוג מומחה בפסיכולוגיה תעסוקתית או שיקומית, ועובד סוציאלי או מרפא בעיסוק בעל מומחיות בתחום השיקום, ובלבד שאחד מחברי הוועדה, לפחות, יהיה מומחה בתחום התעסוקה. כמו כן מוצע לאפשר לשר התמ"ת, בהסכמת שר האוצר, לקבוע תחומי מומחיות נוספים על אלה המנויים לעיל, שיושב ראש המינהלה רשאי למנות אדם המומחה בהם לחבר בוועדה מקצועית, במקום אחד המומחים כאמור, ובלבד שישמור הכלל ולפיו אחד מחברי הוועדה יהיה מומחה בתחום התעסוקה. תפקידיה של הוועדה המקצועית, לצד תפקידיה לסייע למרכזי התעסוקה בהתוויית התכנית האישית, מפורטים בסעיף 12(ב)(2) עד (4) ו-14 להצעת חוק זו (סמכויות לעניין הפחתת היקף השעות של תכנית אישית שהוכנה למשתתף מסוים וסמכות להמליץ לוועדת חריגים לקבוע כי משתתף

פרק ד': מרכזי תעסוקה

7. (א) יוקמו מרכזי תעסוקה שתפקידם לקדם את שילובם של מקבלי גמלאות מרכזי תעסוקה בעבודה.

(ב) מרכז תעסוקה יוקם ויופעל בידי תאגיד שהמדינה התקשרה עמו לשם כך; לעניין זה, "תאגיד" – למעט תאגיד שהוקם בחוק, ולמעט גוף מתקצב או גוף נתמך כהגדרתם בסעיף 21 לחוק יסודות התקציב, התשמ"ה-1985.⁹

(ג) תאגיד המפעיל מרכז תעסוקה כאמור בסעיף קטן (ב) יהיה גוף מבוקר כמשמעותו בסעיף 9(6) לחוק מבקר המדינה, התשי"ח-1958 [נוסח משולב]¹⁰, בכל עניין הקשור בביצועו של חוק זה.

8. תקציב מרכז תעסוקה יכול לכולל סעיפי תקציב המיועדים למימון הוצאות שכר של עובדי מרכז התעסוקה, הוצאות התפעול השוטפות של מרכז התעסוקה וההוצאות בעבור סיוע, שמרכז תעסוקה רשאי להעניק למשתתפים לשם קידום שילובם בעבודה, לרבות סיוע בהשגחה על ילדים.

9. (א) בכל מרכז תעסוקה יפעלו מתכנני יעדים תעסוקתיים; מתכנן יעדים תעסוקתי יבצע את התפקידים המוטלים עליו לפי הוראות חוק זה לשם השגת מטרותיו.

(ב) מתכנן יעדים תעסוקתי יהיה עובד התאגיד המפעיל את מרכז התעסוקה כאמור בסעיף 51(ב), בעל כישורים כפי שיקבע השר, ושיושב ראש המינהלה אישר את מינויו כמתכנן יעדים תעסוקתי.

(ג) אישור כאמור בסעיף קטן (ב) יינתן לתקופה שלא תעלה על שנה; יושב ראש המינהלה רשאי להאריך את תוקף האישור מזמן לזמן, בתקופות נוספות שכל אחת מהן לא תעלה על שנה, אם נוכח יושב ראש המינהלה שמתכנן היעדים התעסוקתי מילא את תפקידיו לפי חוק זה להנחת דעתו, בהתאם לכללים שיקבע.

ד ב ר י ה ס ב ר

הואיל ומתכנני יעדים תעסוקתיים הם עובדי התאגיד האחראים על הטיפול הישיר במשתתף בהתאם להוראות הצעת חוק זו, מוצע לקבוע כי –

(1) השר יקבע מהם הכישורים הנדרשים כדי להתמנות למתכנן יעדים תעסוקתי, וכי מינוי כל אחד ממתכנני היעדים התעסוקתיים יהיה טעון אישור מאת יושב ראש המינהלה. אישור המינוי של מתכנן יעדים תעסוקתי שניתן כאמור יהיה לתקופה שלא תעלה על שנה, כאשר בסמכות יושב ראש המינהלה להאריך את תוקף המינוי בתקופות נוספות שכל אחת מהן לא תעלה על שנה, אם נוכח שמתכנן היעדים התעסוקתי מילא את תפקידיו לפי הוראות חוק זה ובהתאם לכללים שיקבע;

(2) מתכנן יעדים תעסוקתי יפעל בתום לב, בלא משוא פנים ולפי הוראות כל דין;

(3) על מתכנן יעדים תעסוקתי יחולו הוראות החוקים כמפורט בסעיף 23 להצעת חוק זו, החלות על עובדי מדינה, אשר עניינן, בין השאר, הגבלה על קבלת מתנות בידי עובד ציבור באשר הוא עובד ציבור וכן הגבלות על ביצוע תפקידים שונים לאחר פרישת עובד מהשירות הציבורי.

סעיף 7 מוצע כי מרכזי התעסוקה יוקמו ויופעלו בידי תאגידים שהמדינה תתקשר עמם לצורך זה, וכי פעולתם של התאגידים האמורים בהפעלת מרכזי התעסוקה תהיה נתונה לביקורתו של מבקר המדינה.

סעיף 8 מוצע כי בתקציבו של כל מרכז תעסוקה יהיו סעיפים המיועדים למימון שכר עבודתם של עובדי מרכז התעסוקה, כיסוי עלויות התפעול השוטפות של כל מרכז תעסוקה והחזר הוצאות בעד שירותים תומכי עבודה שאותם רשאי מרכז התעסוקה להעניק למשתתפים.

סעיפים 9 ו-21 מוצע כי בכל מרכז תעסוקה יפעלו מתכנני יעדים תעסוקתיים, שיהיו עובדי התאגיד המפעיל את המרכז. מתכנני היעדים התעסוקתיים יהיו אחראים על מתן השירות למקבלי הגמלאות המשתתפים בפעילות במרכז התעסוקה (להלן – משתתפים) וסמכויותיהם מפורטות, בין השאר, בסעיפים 10, 11, 12(ב)(1) ו-15 בהצעת חוק זו (סמכות להפנות משתתף לעבודה; סמכות לבנות תכנית אישית למשתתף; סמכות להפחית היקף שעות תכנית אישית למשתתף; סמכות לפקח ולדווח על עמידת המשתתף בדרישות התכנית באמצעות אישור השתתפות).

⁹ ס"ח התשמ"ה, עמ' 60.

¹⁰ ס"ח התשי"ח, עמ' 92.

- השמה בעבודה 10. מתכנן יעדים תעסוקתי יפנה את המשתתף לעבודה התואמת את מצב בריאותו וכושרו הגופני.
- תכנית אישית 11. (א) משתתף שאינו עובד או עובד בעבודה שההכנסה ממנה נמוכה, שלא הופנה לעבודה לפי הוראות סעיף 10, ישתתף בתכנית אישית התואמת את מצב בריאותו וכושרו הגופני, במסגרת מרכז התעסוקה.
- (ב) התכנית האישית למשתתף תוכן בידי מתכנן יעדים תעסוקתי, בהתייעצות עם המשתתף ובשים לב למאפייניו של המשתתף ולקשיים העומדים לפניו, ככל שיש להם השלכה על שילובו בעבודה; תכנית כאמור יכול שתכלול הכשרה, לרבות שירות בקהילה לפי הוראות סעיף 13, השתלמות, הסבה מקצועית, שיקום תעסוקתי, השלמת השכלה, וכן פעילות לחיפוש עבודה או להקניית כישורי עבודה, והכל במטרה לשלב את המשתתף בעבודה שתמצה את כושר השתכרותו.
- (ג) בסעיף זה, "עבודה שההכנסה ממנה נמוכה" – עבודה שההכנסה ממנה פחותה מההכנסה שבשלה אין לשלם גמלה.
- תכנית אישית – היקף שעות 12. (א) תכנית אישית כאמור בסעיף 11 תהיה בהיקף של שלושים שעות שבועיות לפחות (בסעיף זה – היקף השעות המזערי), ולא יותר משלושים וחמש שעות שבועיות; לענין זה יובאו בחשבון, לגבי משתתף שהוא עובד, שעות עבודתו.
- (ב) על אף הוראות סעיף קטן (א), רשאי כל אחד מהמנויים בפסקאות שלהלן להפחית את היקף השעות המזערי של תכנית אישית שהוכנה למשתתף מסוים, בהתאם לאמור באותן פסקאות, אם נוכח כי לפני המשתתף קשיים של ממש שהיו מונעים מכל משתתף סביר לבצע תכנית אישית בהיקף השעות המזערי, יהיו מרכיביה של התכנית אשר יהיו:

ד ב ר י ה ס ב ר

פעילויות (כגון הכשרה לרבות שירות בקהילה, השתלמות, הסבה מקצועית, שיקום תעסוקתי, השלמת השכלה, פעילות לחיפוש עבודה או להקניית כישורי עבודה), שמטרתן שילובו בעבודה ומיצוי כושר השתכרותו.

תכנית אישית כאמור תוכן בידי מתכנן יעדים תעסוקתי, בהתייעצות עם המשתתף, ובשים לב למאפייניו של המשתתף ולקשיים העומדים לפניו, ככל שיש להם השלכה על שילובו בעבודה, והכל במטרה לשלב את המשתתף בעבודה שתמצה את כושר השתכרותו.

סעיף 12 כדי להבטיח את מיצוי האפשרויות לשילוב המשתתף בעבודה, מוצע לקבוע כי תכנית אישית תהיה בהיקף של שלושים עד שלושים וחמש שעות שבועיות.

עם זאת, מוצע לקבוע מנגנון שיאפשר הכנת תכנית אישית בהיקף קטן יותר, וזאת בהתאם למאפיינים ולקשיים המיוחדים של אותו משתתף. כדי ליתן מענה מהיר במקרים שבהם נדרשת הפחתת שעות לתקופה קצרה יחסית או עד לבחינה מסודרת של בקשה להפחתת השעות בידי הגורמים המוסמכים כמפורט להלן, מוצע לקבוע מדרג בנוגע להפחתת היקף שעות התכנית האישית של משתתף מסוים, בהתאם להיקף השעות המבוקש ולתקופת ההפחתה, כפי שיפורט להלן:

יצוין כי נוכח המעורבות האפשרית של עובדי תאגיד נוספים בטיפול במשתתף, מוצע להחיל גם עליהם את האמור בפסקאות (2) ו-(3) לעיל.

עוד מוצע, כי במקרים שבהם נוכח שר התמ"ת כי מתכנן יעדים תעסוקתי אינו ממלא את תפקידיו בהתאם להוראות חוק זה, להנחת דעתו, יוסמך השר למנות עובד ציבור מלווה למתכנן יעדים תעסוקתי, שיפקח על מילוי תפקידיו כאמור. בתקופת מינויו של עובד ציבור מלווה כאמור, יהיו החלטות וקביעות מתכנן היעדים התעסוקתי כפופות לאישור עובד הציבור המלווה, באותם עניינים שלגביהם מונה.

סעיפים הואיל ומטרתה של הצעת החוק המוצעת היא **10 ו-11** קידום השתלבותו של משתתף בשוק העבודה ומיצוי כושר השתכרותו, מוצע לקבוע כי משימתם הראשונה במעלה של מתכנן היעדים התעסוקתי ושל המשתתף היא השמתו של המשתתף בעבודה, בהתאם למצבו הבריאותי וכושרו הגופני, כדי לאפשר לו למצות את כושר השתכרותו ולהגיע לעצמאות חברתית וכלכלית.

עוד מוצע, כי תוכן בעבור משתתף שלא השתלב בעבודה או שהשתלב בעבודה שההכנסה ממנה נמוכה, כהגדרתה בסעיף 11(ג) המוצע, תכנית אישית התואמת את מצב בריאותו וכושרו הגופני. התכנית האישית תכלול מגוון

(1) מתכנן יעדים תעסוקתי – בתנאים ועד למספר שעות שבועיות כפי שיקבע השר, בהסכמת שר האוצר – למשך תקופה שלא תעלה, בכל פעם, על שמונה שבועות במהלך שנתיים;

(2) ועדה מקצועית, על פי המלצה של מתכנן יעדים תעסוקתי – בתנאים ועד למספר שעות שבועיות כפי שיקבע השר, בהסכמת שר האוצר – למשך תקופה שלא תעלה, בכל פעם, על שישה חודשים במהלך שנתיים;

(3) יושב ראש המינהלה, על פי המלצה של מתכנן יעדים תעסוקתי ושל ועדה מקצועית – עד ל-15 שעות שבועיות, למשך תקופה שלא תעלה, בכל פעם, על שנה; השר, בהסכמת שר האוצר, רשאי לקבוע תנאים שבהתקיימים רשאי יושב ראש המינהלה לקבוע היקף שעות מזערי מופחת לפי פסקה זו, אף בהעדר המלצה של ועדה מקצועית;

(4) ועדת חריגים, על פי המלצה של מתכנן יעדים תעסוקתי ושל ועדה מקצועית – עד לשעה בשבוע, למשך תקופה שלא תעלה, בכל פעם, על שנה.

(ג) השר, בהסכמת שר האוצר ובאישור ועדת הכספים של הכנסת, רשאי בתקנות, להפחית את היקף השעות המזערי, דרך כלל או לסוגי משתתפים שיקבע, ורשאי הוא, בתקנות לפי סעיף קטן זה, לקבוע תנאים להפחתת היקף השעות כאמור.

13. (א) שירות בקהילה יהיה שירות שאינו עבודה, שמטרתו הקניית הרגלי עבודה שירות בקהילה למשתתף, ומתקיימים לגביו כל אלה:

(1) תקופת השירות והיקף שעות השירות שיבצע משתתף אינם עולים על התקופה וההיקף המרביים שקבע השר, ובלבד שהתקופה המרבית שתיקבע לפי פסקה זו לא תעלה על ארבעה חודשים והיקף שעות השירות המרבי שייקבע לפי פסקה זו לא יעלה על 100 שעות חודשיות;

(2) מקום ביצוע השירות הוא מסוג המקומות שהשר קבע, באישור ועדת הכספים של הכנסת, כי אפשר לבצע בהם את השירות;

ד ב ר י ה ס ב ר

כמו כן, יהיה אפשר להפחית את היקף השעות המזערי לסוגי משתתפים, בתקנות שיקבע שר התמ"ת, בהסכמת שר האוצר ובאישור ועדת הכספים של הכנסת.

סעיפים כאמור לעיל, מרכיבי התכנית האישית של 13 ו-32 משתתף יכללו גם הכשרה, לרבות שירות בקהילה. מטרת השירות בקהילה היא לספק למשתתף המופנה לשירות בקהילה כישורי עבודה המקובלים בחיי היום יום וללמדו מהם היסודות החיוניים להצלחה בעבודה, כגון: הגעה בזמן למקום עבודה, קבלת הוראות מאחראי עבודה, וסיום מטלות בעבודה בתוך פרק זמן סביר.

לפי המוצע בסעיף 13 להצעת החוק יהיה ניתן לשלוח משתתף לשירות בקהילה בהתקיים התנאים המצטברים האלה:

(1) תקופת השירות והיקף שעות השירות מרבי של השירות בקהילה ייקבעו על ידי שר התמ"ת, אך בכל מקרה לא יעלו על תקופת שירות של ארבעה חודשים והיקף שעות מרבי של 100 שעות בחודש;

(1) מתכנן היעדים התעסוקתי יהיה מוסמך להפחית את היקף השעות המזערי בתנאים ובהיקף שיקבע שר התמ"ת בהסכמת שר האוצר, לתקופה שלא תעלה על שמונה שבועות בכל פעם במהלך שנתיים;

(2) הוועדה המקצועית תהיה מוסמכת, על פי המלצה של מתכנן יעדים תעסוקתי, להפחית את היקף השעות המזערי בתנאים ובהיקף שיקבע שר התמ"ת בהסכמת שר האוצר – למשך תקופה שלא תעלה על חצי שנה, בכל פעם, במהלך שנתיים;

(3) יושב ראש המינהלה יהיה מוסמך להפחית את היקף השעות המזערי עד ל-15 שעות בשבוע, לתקופה של עד שנה בכל פעם, בהתאם להמלצה של מתכנן יעדים תעסוקתי וועדה מקצועית, או בלא המלצה של ועדה מקצועית – בתנאים שיקבע שר התמ"ת בהסכמת שר האוצר;

(4) ועדת חריגים תהיה מוסמכת, בהתאם להמלצה של מתכנן יעדים תעסוקתי וועדה מקצועית – עד לשעה בשבוע, לתקופה של עד שנה בכל פעם.

(3) השירות המבוצע במקום ביצוע השירות על ידי סך כל המשתתפים, אינו עולה על התקופה וההיקף המרביים שקבע השר, לגבי מקום ביצוע השירות;

(4) הוכח להנחת דעתו של השר כי המשתתף בשירות סייע לעובדים במקום ביצוע השירות, ואינו בא במקום.

(ב) השר יפרסם ברשומות, מדי שנה, את רשימת המקומות שבהם התבצע שירות בקהילה באותה שנה, ואת מספר המשתתפים בשירות בכל אחד מן המקומות באותה שנה.

(ג) מעביד שבעסקו מבוצע שירות בקהילה, או שמיועד להיות מבוצע בו שירות בקהילה, לא יפטר עובד כדי שמשותף המבצע שירות בקהילה יבוא במקומו; פיטר מעביד עובד כאמור, יחולו הוראות סעיף 10 לחוק שוויון הזדמנויות בעבודה, התשמ"ח-1988¹¹, בשינויים המחויבים.

(ד) מרכז תעסוקה לא יפנה משותף לשירות בקהילה במקום פלוני, אם נוכח השר כי באותו מקום בוצע שירות בקהילה ומשותף שביצע את אותו שירות בא במקומו של עובד אותו מקום, והשר הודיע על כך למרכז התעסוקה; התעורר חשד אצל מתכנן יעדים תעסוקתי כי במקום שבו מבוצע שירות בקהילה בא משותף שביצע את אותו שירות במקומו של עובד אותו מקום, יודיע על כך לשר בלא דיחוי.

(א) מצאה ועדת חריגים, על פי בקשה של מתכנן יעדים תעסוקתי, כי משותף אינו מסוגל להשתלב בעבודה כלשהי או לבצע תכנית אישית לפי הוראות פרק זה, יהיו מרכיביה אשר יהיו, רשאית היא לקבוע כי הוא חסר מסוגלות תעסוקתית, למשך תקופה כפי שתקבע אשר לא תפחת משלושה חודשים ולא תעלה על שנה (בסעיף זה – חסר מסוגלות תעסוקתית באופן זמני), ובלבד שמתקיימים כל אלה:

החלטה בדבר חוסר מסוגלות תעסוקתית זמני

ד ב ר י ה ס ב ר

הזדמנויות בעבודה, התשמ"ח-1988, שעניינו מתן סעדים שונים בידי בית הדין לעבודה לטובת עובד שהוראות החוק האמור הופרו בעניינו. עוד מוצע בהקשר זה, כי אם נוכח שר התמ"ת כי במקום פלוני בא משותף במקום עובד שעבד באותו מקום והשר הודיע על כך למרכז התעסוקה, ייאסר על מרכז התעסוקה להפנות משותף לשירות בקהילה באותו מקום, וכן מוצע להטיל חובה על מתכנן יעדים תעסוקתי להודיע לשר התמ"ת, בלא דיחוי, אם התעורר אצלו חשד כי במקום שבו מבוצע שירות בקהילה, החליף משותף עובד שעבד באותו מקום.

סעיף 14 מוצע להסמיך את ועדת חריגים שמונתה לפי סעיף 5 המוצע לקבוע כי משותף הוא חסר מסוגלות תעסוקתית באופן זמני. קבעה ועדת חריגים כאמור, לא יחולו על המשותף הוראות החוק המוצע, למעט פרק ח' שבו, כל עוד הקביעה כאמור עומדת בתוקפה. קביעה כאמור תיעשה על פי בקשה של מתכנן יעדים תעסוקתי, אם מצאה ועדת חריגים כי משותף אינו מסוגל להשתלב בעבודה כלשהי ואף לא לקיים תכנית אישית, יהיו מרכיביה אשר יהיו, ומתקיימים כל אלה:

(1) מרכז התעסוקה עשה את מרב המאמצים לקידום סיכויי המשותף להשתלב בעבודה במשך שישה חודשים לפחות קודם להגשת הבקשה לוועדת חריגים, ומתכנן

(2) מקום ביצוע השירות יהיה מסוג המקומות ששר התמ"ת באישור ועדת הכספים של הכנסת קבע כי ניתן לבצע בהם את השירות;

(3) השירות המבוצע במקום ביצוע השירות על ידי סך כל המשתתפים, אינו עולה על התקופה וההיקף המרביים שקבע השר לגבי מקום ביצוע השירות;

(4) משותף המבצע שירות בקהילה יסייע לעובדים במקום השירות ולא יבוא במקום.

נוסף על כך מוצע, כי השר יפרסם ברשומות, מדי שנה, את רשימת המקומות שבהם בוצע שירות בקהילה ומספר המשתתפים אשר ביצע שירות בקהילה בכל אחד מהמקומות כאמור.

עוד מוצע, בסעיף 32 להצעת החוק, כי מי שיבצע שירות בקהילה יהיה מבוטח לפי פרק י"ב בחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשנ"ה-1995, שעניינו ביטוח מתנדבים.

כמו כן מוצע לאסור על מעביד שבעסקו מבוצע שירות בקהילה, או שמיועד להיות מבוצע בו שירות בקהילה, לפטר עובד כדי שמשותף המבצע שירות בקהילה יבוא במקומו, ולהחיל על מקרה שבו מעסיק פיטר עובד כאמור, בשינויים המחויבים, את הוראות סעיף 10 לחוק שוויון

¹¹ ס"ח התשמ"ח, עמ' 38.

(1) במשך תקופה של שישה חודשים לפחות שקדמו למועד הגשת הבקשה לוועדת חריגים עשה מרכז תעסוקה את מרב המאמצים לקידום סיכויי השתלבותו של המשתתף בעבודה, ומתכנן יעדים תעסוקתי קבע כי בתקופה האמורה עשה המשתתף את מרב המאמצים כדי לסייע בהפנייתו לעבודה ובהכנת תכנית אישית בעבורו וכדי לבצע את התכנית האישית שהוכנה לו;

(2) ועדה מקצועית המליצה לקבוע כי המשתתף הוא חסר מסוגלות תעסוקתית באופן זמני;

(3) תנאים נוספים שקבע השר, בהסכמת שר האוצר, ככל שנקבעו תנאים כאמור.

(ב) ועדת חריגים רשאית לחדש את קביעתה כאמור בסעיף קטן (א), מזמן לזמן, בהתאם להוראות אותו סעיף קטן ולמשך התקופה האמורה בו, ובלבד שבמועד החידוש מתקיימים במשתתף כל התנאים המנויים בסעיף הקטן האמור.

פרק ה': אישור השתתפות

15. (א) בתום כל חודש יקבע מתכנן יעדים תעסוקתי, באישור השתתפות שיערוך לגבי אישור השתתפות כל משתתף –

(1) אם הופנה המשתתף לעבודה כאמור בסעיף 10, ואם הופנה כאמור – אם סירב לקבל את העבודה שאליו הופנה, ובלבד שניתן אישור מאת עובד ציבור מוסמך בדבר הסירוב כאמור;

(2) אם ביצע המשתתף את התכנית האישית שנקבעה לו לאותו חודש, במלואה, ואם לא ביצעה במלואה – את מספר הימים שבהם נעדר המשתתף מן הפעילות שנקבעה לו באותה תכנית; לעניין זה, "היעדרות מן הפעילות" – כל אחד מאלה:

(א) היעדרות מן הפעילות שנקבעה בתכנית אישית, למעט היעדרות שניתן לגביה אישור מאת מתכנן יעדים תעסוקתי על פי כללים שקבע השר, בהתייעצות עם שר האוצר;

דברי הסבר

תעסוקתית באופן זמני – כל עוד הקביעה כאמור עומדת בתוקפה (ר' דברי ההסבר לסעיף 30 המוצע).

סעיף 15 מוצע כי מתכנן יעדים תעסוקתי ידווח בתום כל חודש למוסד לביטוח לאומי אם משתתף הופנה לעבודה, אם סירב לקבל עבודה שהוצעה לו, אם ביצע את התכנית האישית שהוכנה לו במלואה ואם לא – את מספר הימים שבהם נעדר מהתכנית האישית שהוכנה לו, לרבות אי-שיתוף פעולה מצד המשתתף בביצוע התכנית האישית אף אם נכח במרכז התעסוקה, וכן התנהגות שיש בה כדי למנוע את ביצועה של התכנית האישית או לפגוע בפעילות המתנהלת במרכז התעסוקה.

מוצע כי קביעה של מתכנן יעדים תעסוקתי בדבר סירוב לקבל עבודה שאליו הופנה המשתתף או אי-שיתוף פעולה בביצוע התכנית האישית אף שנכח במרכז התעסוקה, או התנהגות שיש בה כדי למנוע את ביצועה של התכנית האישית או לפגוע בפעילות המתנהלת במרכז התעסוקה, תהיה מותנית באישורו של עובד ציבור מוסמך,

יעדים תעסוקתי קבע כי המשתתף עשה את מרב המאמצים לסייע בהפנייתו לעבודה, בהכנת תכנית אישית בעבורו ובביצועה במשך שישה חודשים כאמור;

(2) ועדה מקצועית המליצה לקבוע כי המשתתף הוא חסר מסוגלות תעסוקתית באופן זמני;

(3) התקיימו תנאים נוספים, ככל שנקבעו כאלה, בידי שר התמ"ת ובהסכמת שר האוצר.

קביעה בדבר חוסר מסוגלות תעסוקתית זמני תחול למשך תקופה שלא תפחת משלושה חודשים ולא תעלה על שנה. עוד מוצע לקבוע כי ועדת חריגים תהיה רשאית, מזמן לזמן, לשוב ולקבוע כי משתתף הוא חסר מסוגלות תעסוקתית באופן זמני, לפרק הזמן כאמור, ובלבד שבמועד החידוש התקיימו כל התנאים המפורטים לעיל.

מוצע בהתאמה לתקן את סעיף 2(א) לחוק הבטחת הכנסה, התשמ"א-1980 (להלן – חוק הבטחת הכנסה) ולהוסיף לרשימת הזכאים לגמלת הבטחת הכנסה לפי החוק האמור גם משתתף שנקבע לגביו כי הוא חסר מסוגלות

(ב) אי-שיתוף פעולה של המשתתף בביצוע התכנית האישית, כולה או חלקה, אף אם נכח במרכז התעסוקה, וכן התנהגות שיש בה כדי למנוע את ביצועה של התכנית האישית או לפגוע בפעילות המתנהלת במרכז התעסוקה, ובלבד שניתן אישור מאת עובד ציבור מוסמך בדבר אי-שיתוף הפעולה או ההתנהגות כאמור.

(ב) מתכנן יעדים תעסוקתי ימסור למוסד את אישור ההשתתפות שערך לפי הוראות סעיף זה; כן ימסור מתכנן היעדים העתק מאישור כאמור למשתתף, בצירוף נימוקיו לקביעות שבאותו אישור.

(ג) השר, בהסכמת שר הרווחה והשירותים החברתיים, יקבע הוראות בדבר אופן עריכת אישור השתתפות לפי סעיף זה וכן הדרכים והמועדים למסירתו למוסד ולמשתתף, ורשאי הוא לקבוע בתקנות כאמור פרטים נוספים על אלה המנויים בסעיף זה, שייכללו באישור.

פרק ו': ערר וערעור

16. ערר לוועדת ערר (א) הרואה את עצמו נפגע מהחלטה בעניינו, שניתנה בידי מתכנן יעדים תעסוקתי, ועדה מקצועית, יושב ראש המינהלה או מומחה שאישר יושב ראש המינהלה לפי סעיף 24(א)(2), רשאי לערור על ההחלטה לפני ועדת ערר שמונתה לפי סעיף קטן (ב); לעניין זה, "החלטת מתכנן יעדים תעסוקתי" – לרבות קביעה באישור השתתפות לפי סעיף 15, וכן אי-קיום דרישה כאמור בסעיף 24(א), והכל גם אם נדרש לכך אישור מאת עובד ציבור מוסמך.

(ב) ועדות ערר יהיו בנות שלושה חברים, שניים מהם לפחות עובדי ציבור, ואלה הם:

(1) עובד ציבור הכשיר להתמנות לשופט בית משפט שלום, שימונה בידי שר המשפטים, לפי הצעת השר, והוא יהיה היושב ראש;

(2) עובד סוציאלי כהגדרתו בחוק העובדים הסוציאליים, התשנ"ו-1996¹², שימונה בידי השר, בהסכמת שר האוצר ובהתייעצות עם שר הרווחה;

(3) חבר בעל ניסיון מוכח של שנתיים לפחות בתחום התעסוקה, שימונה בידי השר, בהסכמת שר האוצר.

17. ערר לוועדת הערר (א) הרואה את עצמו נפגע מהחלטה בעניינו שניתנה בידי ועדת חריגים רשאי לערור על ההחלטה לפני ועדת הערר המיוחדת שמונתה לפי סעיף קטן (ב).

(ב) ועדת הערר המיוחדת תמונה בדרך האמורה בסעיף 16(ב) וחבריה יהיו כאמור באותו סעיף, ואולם במקום חבר הוועדה כאמור בסעיף 16(ב)(1) ימונה עובד ציבור הכשיר להתמנות לשופט בית משפט מחוזי.

דברי הסבר

חלות לגביהן, בשניים המפורטים בסעיף המוצע. ועדות הערר יהיו גורם מרכזי בפיקוח וביקורת על החלטות מתכנני היעדים התעסוקתיים, במסגרת התכנית.

לפי המוצע, משתתף הרואה את עצמו נפגע מהחלטה של מתכנן יעדים תעסוקתי (לרבות קביעה באישור ההשתתפות), ועדה מקצועית, יושב ראש המינהלה או מומחה שאישר יושב ראש המנהלה, יהיה רשאי להגיש ערר לוועדת ערר בתוך 10 ימים מיום שנודע לו על ההחלטה (אלא אם כן מתכנן היעדים התעסוקתי נתן את הסכמתו

וזאת כדי לבקר את שיקול הדעת של מתכנן היעדים התעסוקתי במקרים האמורים. יצוין כי לקביעתו של מתכנן היעדים, באישור עובד הציבור, משמעות בכל הנוגע ליזמות המשתתף לגמלה בהתאם לתיקון המוצע בחוק הבטחת הכנסה (ר' דברי ההסבר לסעיף 30 המוצע).

סעיפים ועדת הערר וועדת הערר המיוחדת הן בתי דין 16 עד 19, מינהליים שהם גופים שיפוטניים, עצמאיים ובלתי 33 ו-34 תלויים, אשר הוראות חוק בתי דין מינהליים, התשנ"ב-1992 (להלן – חוק בתי דין מינהליים),

¹² ס"ח התשנ"ו, עמ' 152.

18. (א) בכפוף להוראות פרק זה, יחולו לעניין ועדות ערר וועדת הערר המיוחדת הוראות חוק בתי דין מינהליים, למעט הוראות סעיפים 5 עד 7 ו-45 לחוק בתי דין מינהליים, ואולם –

- (1) בסעיף 28 לחוק בתי דין מינהליים, בסעיפים קטנים (ד) ו-(ה), בכל מקום, במקום "בית משפט מחוזי" יקראו "בית דין אזורי לעבודה כמשמעותו בחוק בית הדין לעבודה, התשכ"ט-1969"¹⁵ (בפרק זה – חוק בית הדין לעבודה);
- (2) על אף הוראות סעיף 29 לחוק בתי דין מינהליים, ועדת ערר תמנה מומחה מטעמה רק אם נוכחה כי התקיימו נסיבות מיוחדות המצדיקות מינוי כאמור, ורשמה את נימוקיה; הוראות פסקה זו לא יחולו לעניין מינוי מומחה רפואי לבדיקת מצב בריאותו וכושרו הגופני של המשתתף;
- (3) על אף הוראות סעיף 39 לחוק בתי דין מינהליים, ועדת ערר לא תהיה מוסמכת לפסוק לבעל דין הוצאות.
- (ב) ערר לפי פרק זה יוגש בתוך עשרה ימים מן המועד שבו נודע לעורר על ההחלטה; ואולם אם הסכים מתכנן יעדים תעסוקתי בכתב כי התקופה להגשת ערר לפי סעיף 16(א), על החלטתו, תוארך בתקופה נוספת בניסיון להגיע לידי הסכמה ליישוב המחלוקת נושא ערר זה (בסעיף קטן זה – תקופת ההארכה), ולא הושגה הסכמה כאמור בתקופת ההארכה, רשאי העורר להגיש את הערר בתוך עשרה ימים מתום תקופת ההארכה; אין בהוראות סעיף קטן זה כדי לגרוע מהוראות סעיף 22(ב) לחוק בתי דין מינהליים.
- (ג) בעלי הדין לפני ועדת ערר יהיו המשתתף ומרכז התעסוקה; המדינה רשאית להצטרף כמשיבה בערר.
- (ד) בעלי הדין לפני ועדת הערר המיוחדת יהיו המשתתף, מרכז התעסוקה והמדינה.

דברי הסבר

בוועדת הערר (ר' דברי ההסבר לסעיף 30 המוצע). למותר לציין, כי ככל שתתקבל החלטת ועדת ערר הדוחה ערר על החלטה המביאה לשלילת גמלה, תשוב ותישלל הזכות לאותה גמלה מיד עם מתן ההחלטה.

כמו כן מוצע כי החלטות ועדת הערר או ועדת הערר המיוחדת יהיו ניתנות לערעור לפני בית דין אזורי לעבודה בתוך 60 ימים מיום שנודע למערער על ההחלטה.

מוצע כי תאגיד המפעיל מרכז תעסוקה, בעל זיקה אליו כהגדרתו בסעיף 18(ז) המוצע ועובדיו, לא יעניקו לחברי ועדת ערר או ועדת הערר המיוחדת כל טובת הנאה, כמפורט בסעיף האמור. כמו כן מוצע כי דיוני הוועדות האמורות לא ייערכו במרכז התעסוקה או בחצרים של התאגיד שמפעילו או של בעל זיקה לתאגיד.

במקביל, מוצע בסעיף 34 להצעת החוק לתקן את התוספת לחוק בתי דין מינהליים ולהוסיף ועדת ערר לפי סעיף 16 המוצע וועדת ערר מיוחדת לפי סעיף 17 המוצע לרשימת ועדות הערר שהוראות החוק האמור חלות לגביהם.

עוד מוצע, בסעיף 33 להצעת החוק, לתקן את פרט (4) בתוספת לחוק הסיוע המשפטי, התשל"ב-1972, כך שמשתתף יהא רשאי לפנות לאגף לסיוע משפטי במשרד

בכתב להארכת התקופה להגשת הערר על החלטתו בניסיון ליישב את המחלוקת). הצדדים לערר בוועדת ערר יהיו המשתתף ומרכז התעסוקה. המדינה תהיה רשאית להצטרף כבעלת דין בערר ועדת ערר תורכב משלושה חברים, שניים מהם לפחות עובדי ציבור, בהתאם לפירוט זה: יושב ראש ועדת הערר יהיה עובד ציבור הכשיר להתמנות לשופט בית משפט שלום, עובד סוציאלי וחבר בעל ניסיון מוכח של שנתיים לפחות בתחום התעסוקה.

משתתף הוראה את עצמו נפגע מהחלטת ועדת חריגים יהיה רשאי להגיש ערר לוועדת הערר המיוחדת בתוך 10 ימים מיום שנודע לו על ההחלטה. הרכבה של ועדת הערר המיוחדת יהיה דומה לוועדת ערר, למעט יושב ראש הוועדה שיהיה עובד ציבור הכשיר להתמנות לשופט בית משפט מחוזי.

כדי להבטיח התנהלות יעילה של ועדות ערר ולמנוע שלילת גמלה ממושכת ממשתתפים שעררם תלוי ועומד, מוצע בסעיף 30(4) להצעת החוק לתקן את סעיף 33 לחוק הבטחת הכנסה ולקבוע כי אם משתתף הגיש ערר על קביעת מתכנן יעדים תעסוקתי באישור השתתפות, וועדת הערר לא נתנה את החלטתה בערר בתוך 21 ימים מיום הגשת הערר, המשתתף יקבל את הגמלה עד למתן ההחלטה

¹⁵ ס"ח התשכ"ט, עמ' 70; התשס"ט, עמ' 242.

(ה) נדחו שלושה עררים שהגיש משתתף, תותנה כל הגשת ערר נוסף בידי אותו משתתף, בתשלום אגרה בסכום שיקבע השר בהתייעצות עם שר המשפטים, ובלבד שלא יעלה על ארבעים וחמישה שקלים חדשים; שולמה אגרה לפי סעיף קטן זה ונתקבל הערר, יוחזר לעורר סכום האגרה ששילם, בתוספת הפרשי הצמדה וריבית כמשמעותם בחוק פסיקת ריבית והצמדה, התשכ"א-1961¹⁴, מיום תשלומו עד יום החזרתו.

(ו) הסכום הנקוב בסעיף קטן (ה) יעודכן ב־1 בינואר של כל שנה, לפי העלייה במדד הידוע באותו מועד ביחס למדד שהיה ידוע ב־1 בינואר של השנה שקדמה לה; לענין זה, "מדד" – מדד המחירים לצרכן שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.

(ז) (1) תאגיד המפעיל מרכז תעסוקה, בעל זיקה אליו ועובדיו, לא יעניקו לחברי ועדת הערר או ועדת הערר המיוחדת, לעובדיה ולמי שנותן לה שירות, כל הטבה או תגמול, בכסף או בשווה כסף, במישרין או בעקיפין.

(2) דיוני ועדת הערר וועדת הערר המיוחדת לא ייערכו במרכז התעסוקה או בחצרים של התאגיד המפעיל את מרכז התעסוקה או של בעל זיקה אליו.

(3) בסעיף קטן זה –

"בעל זיקה" – מי שנשלט בידי התאגיד, בעל השליטה בתאגיד ותאגיד אחר שנשלט בידי בעל השליטה בתאגיד;

"שליטה" – כמשמעותה בחוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א-1981¹⁵.

19. (א) החלטת ועדת ערר או ועדת הערר המיוחדת ניתנת לערעור לפני בית דין אזורי כמשמעותו בחוק בית הדין לעבודה.

(ב) בעלי הדין בערעור יהיו המשתתף והמדינה.

(ג) ערעור לפי סעיף זה יוגש בתוך שישים ימים מיום שנודע למערער על ההחלטה.

פרק ז': הוראות שונות

20. ביצועו של חוק זה ילווה במחקר אשר יבחן, בין השאר, את הגשמת מטרתו של חוק זה.

21. (א) נוכח השר כי מתכנן יעדים תעסוקתי אינו מבצע, להנחת דעתו של השר, את התפקידים המוטלים עליו לפי הוראות חוק זה לשם השגת מטרתו, רשאי הוא למנות, לתקופה שיקבע, עובד ציבור שיפקח על מתכנן היעדים התעסוקתי במילוי תפקידיו כאמור, כולם או חלקם (בסעיף זה – עובד ציבור מלווה).

(ב) מונה למתכנן יעדים תעסוקתי עובד ציבור מלווה, לא יקבל מתכנן היעדים התעסוקתי, בתקופת המינוי, כל החלטה לפי הוראות חוק זה, במסגרת התפקידים שלגביהם מונה עובד הציבור המלווה, אלא באישורו.

22. חובות מתכנן יעדים תעסוקתי ועובד תאגיד המפעיל מרכז תעסוקה, בתום לב, בלא משוא פנים, ולפי הוראות כל דין.

דבריו הסבר

המשפטים בבקשה לקבלת ייצוג הן בהליכי הערר והן בהליכי הערעור לפי החוק המוצע, בהתאם להוראות הדין בנושא כאמור.

¹⁴ ס"ח התשכ"א, עמ' 192.

¹⁵ ס"ח התשמ"א, עמ' 232.

23. דינם של מתכנן יעדים תעסוקתי ושל עובד תאגיד המפעיל מרכז תעסוקה, כדין עובדי החלת דינים על מתכנן יעדים תעסוקתי ועובד תאגיד המדינה, לעניין חיקוקים אלה:

(1) חוק שירות הציבור (הגבלות לאחר פרישה);

(2) חוק שירות הציבור (מתנות);

(3) חוק העונשין – ההוראות הנוגעות לעובדי ציבור;

24. (א) לצורך ביצוע הוראות חוק זה חייב משתתף, לפי דרישת מתכנן יעדים תעסוקתי – חובות משתתף

(1) למסור למתכנן היעדים התעסוקתי ידיעה או מסמך שברשותו או שבאפשרותו לקבלם, לרבות תצהירים;

(2) לעמוד לבדיקה הנערכת בידי ועדה מקצועית, או לעמוד לבדיקה הנערכת בידי מומחה שאישר יושב ראש המינהלה לעניין חוק זה, ובכלל זה רופא, פסיכולוג, מומחה תעסוקה או מומחה אחר.

(ב) כל עוד לא קיים משתתף דרישה לפי סעיף קטן (א), יראו אותו כמי שסירב להשתתף בתכנית האישית שנקבעה לו לחודש שבו לא קיים את אותה דרישה, ובלבד שעובד ציבור מוסמך אישר כי המשתתף לא קיים את הדרישה כאמור.

(ג) התייעצות עם רופא לעניין מצבו הבריאותי של משתתף, ובכלל זה לעניין בחינת תעודה רפואית שהציג המשתתף, תיעשה בידי רופא שאישר יושב ראש המינהלה כאמור בסעיף קטן (א)(2).

25. השר יקבע כללים ותנאים לעניין הכרה בתעודה רפואית שהמציא משתתף. הכרה בתעודה רפואית

26. (א) אדם שהגיע אליו מידע לפי הוראות חוק זה תוך כדי מילוי תפקידו או במהלך עבודתו, ישמרנו בסוד, לא יגלה אותו לאחר ולא יעשה בו כל שימוש, אלא לפי הוראות חוק זה או אם הותר הדבר לפי כל דין אחר.

(ב) העובר על הוראות סעיף קטן (א), דינו – מאסר שנה.

27. (א) עובד המוסד שהמנהל הכללי של המוסד הסמיך לכך רשאי למסור למתכנן יעדים תעסוקתי ולעובד אחר של מרכז התעסוקה שיושב ראש המינהלה הסמיך לעניין זה, ידיעה או מסמך שבידי המוסד הנדרשים לשם ביצוע הוראות חוק זה.

(ב) מתכנן יעדים תעסוקתי ועובד של מרכז תעסוקה רשאים למסור למוסד ידיעה או מסמך שבידם לשם ביצוע חוק הבטחת הכנסה ולמילוי תפקידיו.

ד ב ר י ה ס ב ר

עוד מוצע לקבוע חובת סודיות שתוטל על כל מי שהגיע אליו מידע תוך כדי מילוי תפקידו, ובכלל זה מתכנן יעדים תעסוקתי ועובד אחר של מרכז התעסוקה, ולפיה לא יהיה רשאי לגלות כל מידע כאמור אלא לפי הוראות דין. מוצע כי הפרת חובת הסודיות האמורה תהווה עבירה פלילית.

כפועל יוצא מכך, מוצע להסמיך את המוסד לביטוח לאומי ואת מרכז התעסוקה להעביר ביניהם מידע, לרבות מידע שחלה עליו חובת סודיות כאמור, כל עוד העברת המידע נדרשת לשם ביצוע הוראות חוק זה וחוק הבטחת הכנסה. עוד מוצע להסמיך את הגופים האמורים להעביר מידע למי שיערוך מחקר בעניין מימוש מטרותיו של חוק זה, ובלבד שמידע שיועבר כאמור לא יכלול, ככל שניתן,

סעיפים כדי לסייע בביצוע הוראות חוק זה, מוצע כי 24 עד 27 מתכנן יעדים תעסוקתי יהיה מוסמך לחייב משתתף למסור לו כל ידיעה או מסמך רלוונטיים שברשותו, וכן לעמוד לבדיקה על ידי מומחה שאישר יושב ראש המינהלה. הוראות דומות מצויות בסעיף 19 לחוק הבטחת הכנסה, לעניין חובת תובע גמלה ומקבל גמלה, כלפי המוסד לביטוח לאומי. כמו כן מוצע, כי כל עוד לא קיים משתתף את אחת מהדרישות האמורות, יראו אותו כמי שסירב להשתתף בתכנית האישית לחודש שבו לא קיים את אותה דרישה. עם זאת מוצע, כי כדי לבקר את שיקול הדעת של מתכנן היעדים התעסוקתי במקרים האמורים, יהיה צורך באישורו של עובד ציבור מוסמך לקביעה כי המשתתף לא קיים את אחת מהדרישות כאמור.

(ג) עובד המוסד שהמנהל הכללי של המוסד הסמיך לכך, מתכנן יעדים תעסוקתי ועובד אחר של מרכז תעסוקה שיושב ראש המינהלה הסמיכו לעניין זה, רשאי להעביר ידיעה או מסמך שברשותם למי שעורך מחקר לבחינת הגשמת מטרותיו של חוק זה, ובלבד שיושב ראש המינהלה אישר כי ניתן להעביר לעורך המחקר מידע כאמור; המידע יועבר, ככל האפשר, בלא פרטים מזהים של המשתתפים, ופרסום המחקר לא יכלול פרטים מזהים כאמור. משתתף יודיע בכתב למתכנן יעדים תעסוקתי על שינוי במקום מגוריו, בתוך שבעה ימים מיום השינוי.

28. שינוי מקום מגורים
29. ביצוע ותקנות
השר ממונה על ביצועו של חוק זה, והוא רשאי להתקין תקנות בכל עניין הנוגע לביצועו; תקנות לפי פרקים ד' עד ז' יותקנו באישור ועדת הכספים של הכנסת.

פרק ח': הוראות שעה ותיקונים עקיפים

30. חוק הבטחת הכנסה – הוראת שעה
בתקופת תוקפו של חוק זה ייקרא חוק הבטחת הכנסה כך:
(1) בסעיף 1 –

(א) לפני ההגדרה "אלמנה" יבוא:

"אישור השתתפות" – אישור השתתפות שמתכנן יעדים תעסוקתי מסר

למוסד לביטוח לאומי לפי הוראות סעיף 15 בחוק שילוב מקבלי גמלאות בעבודה";

(ב) אחרי ההגדרה "השר" יבוא:

"חוק שילוב מקבלי גמלאות בעבודה" – חוק שילוב מקבלי גמלאות בעבודה (הוראת שעה), התשע"א-2010";

(ג) אחרי ההגדרה "ילד" יבוא:

"מסגרת שיקומית" – כמשמעותה בפסקה (3)(א) של סעיף 2(א), וכן עבודה במפעל מוגן כמשמעותו בתקנות לפי אותה פסקה;

"משתתף פטור" – מי שהוראות חוק שילוב מקבלי גמלאות בעבודה, למעט פרק ח' שבו, אינן חלות עליו בשל הוראות סעיף 37(ב)(2) עד (6) באותו חוק;

"מתכנן יעדים תעסוקתי" – כמשמעותו בסעיף 9 בחוק שילוב מקבלי גמלאות בעבודה";

(2) בסעיף 2(א) –

(א) אחרי פסקה (1) יבוא:

ד ב ר י ה ס ב ר

שבו, כי מי שמוכר כחסר מסוגלות תעסוקתית זמנית לפי סעיף 14 להצעת חוק זו, יהיה זכאי לגמלה, במשך התקופה שבה הוא מוכר כאמור, בלא תלות בהשתתפותו בתכנית אישית או בקיום מבחן תעסוקה כלשהו.

בפסקה (3)(ב) מוצע להוסיף בסעיף 3א לחוק הבטחת הכנסה הוראה ולפיה משתתף שמתכנן יעדים תעסוקתי קבע לגביו כי הוא הופנה לעבודה וסירב לקבלה – לא יהא זכאי לגמלת הבטחת הכנסה, בעד החודש שבו חל הסירוב ובעד החודש שלאחריו, בדומה להוראה הקבועה כיום לעניין סירוב לקבל עבודה שהציעה לשכת שירות התעסוקה.

פרטים מזהים של המשתתפים ושפרסום המחקר לא יכלול פרטים מזהים כאמור.

סעיף 30 כדי ליצור אחידות בטיפול גורמי הרווחה השונים במשתתפי התכנית מוצע לקבוע בחוק הבטחת הכנסה הוראות שעה, המחילות על מי שחלות עליו הוראות חוק זה, במשך תקופת תוקפו, עילות ותנאים לזכאות לגמלה התואמים את השינויים המוצעים בהצעת חוק זו, ובכלל זה לקבוע כי הזכאות לגמלה תהיה מותנית במתן אישורי ההשתתפות הנדרשים מאת מתכנן יעדים תעסוקתי.

בפסקה (2) מוצע לתקן את סעיף 2(א) לחוק הבטחת הכנסה, שעניינו תנאי זכאות לגמלה, ולקבוע בפסקה (א1)

"(1א) הוראות חוק שילוב מקבלי גמלאות בעבודה, למעט פרק ח' שבו, אינן חלות עליו בשל קביעתה של ועדת חריגים לפי סעיף 14 בחוק האמור כי הוא חסר מסוגלות תעסוקתית באופן זמני – כל עוד הקביעה כאמור עומדת בתוקף";

(ב) בפסקה (2) –

(1) האמור בה יסומן "(א)", ובה, במקום "הוא רשום" יבוא "הוא משתתף פטור ורשום";

(2) אחרי פסקת משנה (א) יבוא:

"(ב) הוא מחוסר עבודה ואינו משתתף פטור, ומתכנן יעדים תעסוקתי קבע לגביו באישור השתתפות כי בחודש שבעדו ניתן האישור לא הופנה לעבודה לפי הוראות סעיף 10 לחוק שילוב מקבלי גמלאות בעבודה, וכי ביצע בחודש האמור את התכנית האישית שנקבעה לו במלואה, ואם היקף השעות של תכניתו האישית עולה על שעה בשבוע, והוא לא ביצע במלואה – כי לא נעדר מן הפעילות שנקבעה לו באותה תכנית יותר מיומיים; לעניין זה, "היעדרות מן הפעילות" – כהגדרתה בסעיף 15(א)(2) לחוק שילוב מקבלי גמלאות בעבודה";

(ג) בפסקה (3) –

(1) האמור בה יסומן "(א)", ובה, במקום "הוא עובד" יבוא "הוא משתתף פטור או מי שמתקיים לגביו האמור בסעיף 37(ב)(1) לחוק שילוב מקבלי גמלאות בעבודה, ועובד";

(2) אחרי פסקת משנה (א) יבוא:

"(ב) הוא עובד בעבודה כאמור בפסקת משנה (א), ואינו משתתף פטור או מי שמתקיים לגביו האמור בסעיף 37(ב)(1) לחוק שילוב מקבלי גמלאות בעבודה, ומתכנן יעדים תעסוקתי קבע לגביו באישור השתתפות כי בחודש שבעדו ניתן האישור לא הופנה לעבודה אחרת לפי הוראות סעיף 10 לחוק שילוב מקבלי גמלאות בעבודה, וכי ביצע בחודש האמור את התכנית האישית שנקבעה לו במלואה, ואם היקף השעות של תכניתו האישית עולה על שעה בשבוע, והוא לא ביצע במלואה – כי לא נעדר מן הפעילות שנקבעה לו באותה תכנית יותר מיומיים; לעניין זה, "היעדרות מן הפעילות" – כהגדרתה בסעיף 15(א)(2) לחוק שילוב מקבלי גמלאות בעבודה";

(3) בסעיף 3א –

(א) האמור בו יסומן "(א)", ובו, במקום "בסעיף 2(א)(2)" יבוא "בפסקה (2)(א) של סעיף 2(א)";

(ב) אחרי סעיף קטן (א) יבוא:

"(ב) מי שזכאותו לגמלה מותנית בקיום האמור בפסקאות (2)(ב) או (3)(ב) של סעיף 2(א), שמתכנן יעדים תעסוקתי קבע לגביו באישור השתתפות כי הוא הופנה לעבודה כאמור בסעיף 10 לחוק שילוב מקבלי גמלאות בעבודה וכי סירב לקבלה, לא יהיה זכאי לגמלה בעד החודש הקלנדרי שבו סירב כאמור ובעד החודש שלאחריו";

(4) אחרי סעיף 3א יבוא:

"ערר שטרם ניתנה 33. מי שזכאותו לגמלה מותנית בקיום האמור בפסקאות (2)(ב) או (3)(ב) של סעיף 2(א), שהגיש ערר על קביעת מתכנן יעדים תעסוקתי באישור השתתפות, ושלא ניתנה החלטה בעררו לאחר 21 ימים מיום שהגיש את הערר, לא תישלל זכאותו לגמלה רק בשל הקביעה נושא הערר, והכל עד למתן החלטה בערר; לעניין זה, "ערר" – ערר לפי הוראות סעיף 16 לחוק שילוב מקבלי גמלאות בעבודה."

31. תיקון חוק הבטחת הכנסה – בחוק הבטחת הכנסה, בסעיף 2(א), בפסקה 5, במקום "2 שנים" יבוא "שנה".
32. חוק הביטוח הלאומי – הוראת שעה – פסקה (8) יבוא: "9) משתתף המבצע שירות בקהילה במסגרת תכנית אישית שהוכנה לו לפי הוראות סעיף 11 לחוק שילוב מקבלי גמלאות בעבודה; לעניין זה – "משתתף" – כהגדרתו בסעיף 2 לחוק שילוב מקבלי גמלאות בעבודה; "חוק שילוב מקבלי גמלאות בעבודה" – חוק שילוב מקבלי גמלאות בעבודה (הוראת שעה), התשע"א-2010; "שירות בקהילה" – כמשמעותו בסעיף 13 לחוק שילוב מקבלי גמלאות בעבודה."
33. תיקון חוק הסיוע המשפטי – בחוק הסיוע המשפטי, התשל"ב-1972¹⁶, בתוספת, בפרט 4, במקום הרישה עד המילים "לפי סעיפים 46 ו-47" יבוא "למשתתף כהגדרתו בסעיף 2 לחוק שילוב מקבלי גמלאות בעבודה (הוראת שעה), התשע"א-2010, בכל הנוגע להליכים לפי פרק ו' בחוק האמור."
34. תיקון חוק בתי דין מינהליים – בחוק בתי דין מינהליים, התשנ"ב-1992, בתוספת, בסופה יבוא: "20. ועדת ערר לפי סעיף 16 לחוק שילוב מקבלי גמלאות בעבודה (הוראת שעה), התשע"א-2010, וועדת ערר מיוחדת לפי סעיף 17 לחוק האמור."
- פרק ט': תחילה ותחולה, תוקף, הוראת מעבר ותקנות ראשונות
35. תחילה ותחולה (א) תחילתו של חוק זה ביום ו' בטבת התשע"ב (1 בינואר 2012), והוא יחול לעניין גמלה המשתלמת בתקופת תוקפו של חוק זה.
- (ב) השר רשאי, בצו, לדחות את מועד תחילתו של חוק זה בתקופה שלא תעלה על שלושה חודשים, וכן רשאי הוא –

ד ב ר י ה ס ב ר

לשם קידום שילובם בעבודה, לרבות סיוע בהשגחה על ילדים, הרי שאין עוד הצדקה לקיומו של הסדר המבחין באופן מהותי בין נשים עובדות לבין הורים כאמור הזכאים לגמלה. לפיכך מוצע לתקן את סעיף 2(א)(5) בחוק הבטחת הכנסה, כך שתקופת הזכאות לגמלה לאם או לאב שהוא הורה יחיד, אשר אינם משתתפים בתכנית, תהיה כל עוד לילד שבהחזקתם והנמצא עמם טרם מלאו שנה.

סעיף 35 מוצע לקבוע כי תחילתו של החוק המוצע תהיה ביום ו' בטבת התשע"ב (1 בינואר 2012). ואולם מוצע להסמיך את שר התמ"ת לדחות, בצו, את מועד תחילתו של החוק המוצע בתקופה אשר לא תעלה

בפסקה (4) מוצע לתקן את סעיף 33 לחוק הבטחת הכנסה ולקבוע כי אם משתתף הגיש ערר על קביעת מתכנן יעדים תעסוקתי באישור השתתפות, וועדת הערר לא נתנה את החלטתה בערר בתוך 21 ימים מיום הגשת הערר, המשתתף יקבל את הגמלה עד למתן ההחלטה בוועדת הערר.

סעיף 31 ככלל, נשים עובדות זכאיות לתשלום דמי לידה מהמוסד לביטוח לאומי לתקופה שלא תעלה על 14 שבועות, ואילו אם או אב שהם הורה יחיד, זכאים לתשלום גמלת הבטחת הכנסה כל עוד לילד שבהחזקתם והנמצא עמם טרם מלאו שנתיים. לנוכח העובדה שמרכז התעסוקה רשאי להעניק למשתתפים סיוע

¹⁶ ס"ח התשל"ב, עמ' 95; התשס"ט, עמ' 95.

- (1) בהסכמת שר האוצר – לדחות את מועד תחילתו של חוק זה למועד מאוחר יותר ובלבד שלא יהיה מאוחר משנה מהמועד האמור בסעיף קטן (א);
- (2) בהסכמת שר האוצר ובאישור מליאת הכנסת – לדחות את מועד תחילתו של חוק זה למועד מאוחר יותר מהמועד האמור בפסקה (1).
- (ג) סעיף 287(9) לחוק הביטוח הלאומי, כנוסחו בסעיף 32 לחוק זה, יחול על פגיעה שאירעה למשתתף בתקופת תוקפו של חוק זה.

36. חוק זה, למעט סעיף 31, יעמוד בתוקפו עד תום חמש שנים מיום התחילה.
 37. (א) בסעיף זה –

"דמי אבטלה" – כהגדרתם בסעיף 158 לחוק הביטוח הלאומי;

"הסעיפים המזכים" – פסקאות (2) או (3) של סעיף 2(א) לחוק הבטחת הכנסה, ולעניין התקופה שבה עמד בתוקפו פרק ז' לחוק המדיניות הכלכלית לשנת הכספים 2004 – פסקאות (2)(א) או (3)(א) של סעיף 2(א) לחוק הבטחת הכנסה;

"רבעון" – פרק זמן של שלושה חודשים שתחילתו, בכל שנה, ב־1 בחודש שבו חל יום התחילה (בהגדרה זו – המועד הקובע), ב־1 בחודש שלאחר שלושה חודשים מהמועד הקובע, ב־1 בחודש שלאחר שישה חודשים מהמועד הקובע וב־1 בחודש שלאחר תשעה חודשים מהמועד הקובע;

"התקופה הקובעת" – תקופה של שלושה חודשים שתחילתה שישה חודשים לפני יום התחילה.

(ב) הוראות חוק זה, למעט הוראות פרק ח' שבו, לא יחולו על מי שמתקיימים בו התנאים כמפורט בפסקאות שלהלן, בהתאם לקבוע בהן:

- (1) מי שביום התחילה עבד במסגרת שיקומית כהגדרתה בחוק הבטחת הכנסה או היה מצוי בהכשרה במסגרת שיקומית כאמור – כל עוד הוא עובד כאמור או מצוי בהכשרה כאמור;
- (2) מי שמלאו לו 55 שנים;
- (3) מי שהוא בעל תואר מוכר מאת מוסד להשכלה גבוהה בישראל שהוכר לפי חוק המועצה להשכלה גבוהה, התשי"ח-1958⁶⁴, או תואר מאת מוסד להשכלה גבוהה מחוץ לישראל שהוכר כשווה ערך לתואר כאמור לענייני דירוג ושכר בשירות המדינה;

ד ב ר י ה ס ב ר

סעיף 37 מוצע לקבוע כי הוראות הפרק המוצע לא יחולו על מי שעומד באחד מן התנאים כמפורט להלן, ומי שמתקיימים בו תנאים אלה (למעט מי שמתקיים לגביי התנאי שבפסקה (7) להלן) יופנה לטיפול שירות התעסוקה באשר לזכאותו לגמלה –

(1) מי שביום התחילה עבד במסגרת שיקומית כהגדרתה בחוק הבטחת הכנסה או היה מצוי בהכשרה במסגרת שיקומית כאמור, כל עוד הוא עובד או מצוי במסגרת שיקומית כאמור;

(2) משתתפים מעל גיל 55; לעניין זה יצוין כי בהתאם להוראות סעיף קטן (ג) המוצע, עד תום ששת החודשים הראשונים שלאחר יום התחילה או עד מועד מאוחר יותר שיקבע שר התמ"ת בצו, לא יחולו הוראות חוק זה על משתתפים מעל גיל 50;

(3) אקדמים בעלי תואר מוכר כמפורט בסעיף;

על שלושה חודשים, וכן לדחות את מועד התחילה כאמור לתקופה ארוכה יותר, בהתאם לאמור להלן:

(1) דחיית מועד תחילתו של החוק המוצע בתקופה של עד שנה – באישור שר האוצר;

(2) דחיית מועד תחילתו של החוק המוצע למועד מאוחר יותר – באישור שר האוצר ומליאת הכנסת.

עוד מוצע לקבוע כי התיקון המחיל את הוראות פרק י"ב לחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשנ"ה-1995, שעניינו ביטוח מתנדבים, לגבי מי שמבצע שירות בקהילה לפי הצעת חוק זו, יחול לעניין פגיעה שאירעה למשתתף במהלך תקופת תוקפו של החוק המוצע.

סעיף 36 מוצע כי חוק זה, למעט התיקון בסעיף 31 המוצע כהוראה של קבע, יעמוד בתוקפו עד תום חמש שנים ממועד תחילתו של הפרק המוצע בהתאם להוראות סעיף 35 (להלן – יום התחילה).

¹⁷ ס"ח התשי"ח, עמ' 191.

(4) (א) מי שמספר החודשים, בין אם רצופים ובין אם לאו, שבעדם השתלמה לו גמלה לפי פסקאות (א)(2) או (א)(3) של סעיף 2(א) לחוק הבטחת הכנסה או שבהם התקיימו בו התנאים האמורים בפסקאות אלה (בפסקה זו – חודשי זכאות), קטן מתשעה חודשים – עד תום הרבעון שבו מספר חודשי זכאותו הוא תשעה חודשים, ואם המועד שבו מספר חודשי זכאותו הוא תשעה חודשים, חל במהלך 12 חודשים מיום התחילה – עד תום 12 חודשים מיום התחילה; לעניין זה, יחל מניינם של חודשי הזכאות בחודש הראשון אחרי יום התחילה שבעדו השתלמה לו גמלה לפי פסקאות (א)(2) או (א)(3) של סעיף 2(א) לחוק הבטחת הכנסה;

(ב) הוראת אי-התחולה לפי פסקה זו לא תחול על אלה:

- (1) מי שבתקופת תוקפו של פרק ז' לחוק המדיניות הכלכלית לשנת הכספים 2004, כולה או חלקה, היה משתתף בהגדרתו בפרק האמור;
- (2) מי שבאחד מחודשי התקופה הקובעת לפחות, השתלמה לו גמלה לפי הסעיפים המוזכרים ומספר החודשים, בין אם רצופים ובין אם לאו, שבעדם השתלמה לו גמלה לפי הסעיפים המוזכרים או שבהם התקיימו בו התנאים האמורים בסעיפים המוזכרים, במהלך חמש השנים שקדמו לתום התקופה הקובעת, הוא שבעה חודשים או יותר;
- (5) מי שמשתלמים לו דמי אבטלה – החל ב-1 בחודש שלאחר המועד שבו פקיד תביעות כמשמעותו בסעיף 298 לחוק הביטוח הלאומי קבע את זכאותו לדמי אבטלה;
- (6) מי שחדלו להשתלם לו דמי אבטלה, ומספר החודשים אחרי יום התחילה שבעדם השתלמה לו גמלה לפי פסקאות (א)(2) או (א)(3) של סעיף 2(א) לחוק הבטחת הכנסה או שבהם התקיימו בו התנאים האמורים בפסקאות אלה (בפסקה זו – חודשי זכאות) קטן מתשעה חודשים – עד תום הרבעון שבו מספר חודשי זכאותו

ד ב ר י ה ס ב ר

שבעדם השתלמה לו גמלה לפי הסעיפים המוזכרים או שבהם התקיימו בו התנאים האמורים בסעיפים המוזכרים, במהלך חמש השנים שקדמו לתום התקופה הקובעת, הוא שבעה חודשים או יותר;

(5) מי שמשתלמים לו דמי אבטלה החל במועד הקבוע בסעיף – כל עוד משתלמים לו דמי אבטלה;

(6) מי שחדלו להשתלם לו דמי אבטלה – כל עוד טרם צבר תשעה חודשים שבעדם השתלמה לו גמלה הבטחת הכנסה מכוח הוראות חוק הבטחת הכנסה המנויות בפסקת משנה (ב)(6), או שבהם התקיימו בו התנאים האמורים באותן פסקאות (היינו, תשעה חודשים שבהם השתייך לשירות התעסוקה). הוראת אי-התחולה האמורה תמשיך לחול עד תום הרבעון (כהגדרתו בסעיף קטן (א)) שבו נצברו תשעה חודשים, או עד 12 חודשים מיום התחילה, אם תשעה החודשים נצברו במהלך השנה הראשונה מתחילתו של חוק זה. מניין תשעה החודשים יחל בחודש הראשון לאחר יום התחילה, שבעדו השתלמה לו גמלה הבטחת הכנסה כאמור לעיל החל לאחר החודש האחרון שבעדו שולמו לו דמי אבטלה;

(4) מי שטרם צבר 9 חודשים שבעדם השתלמה לו גמלה הבטחת הכנסה לפי פסקאות (א)(2) או (א)(3) של סעיף 2(א) לחוק הבטחת הכנסה או שבהם התקיימו בו התנאים האמורים בפסקאות אלה (היינו, תשעה חודשים שבהם הופנה לשירות התעסוקה).

מוצע לקבוע כי הוראת אי-התחולה האמורה תמשיך לחול עד תום הרבעון (כהגדרתו בסעיף קטן (א)) שבו נצברו תשעה החודשים, או עד תום 12 חודשים מיום התחילה אם תשעה החודשים נצברו במהלך השנה הראשונה מתחילתו של חוק זה. מניין תשעה החודשים יחל בחודש הראשון לאחר יום התחילה, שבעדו השתלמה לו גמלה הבטחת הכנסה כאמור לעיל. עוד מוצע לקבוע כי הוראת אי-התחולה האמורה לא תחול על אלה:

(1) מי שהוגדר כמשתתף בתקופת תוקפו של פרק ז' לחוק המדיניות הכלכלית לשנת 2004;

(2) מי שבאחד מחודשי התקופה הקובעת בהגדרתו בסעיף קטן (א), לפחות, השתלמה לו גמלה לפי הסעיפים המוזכרים בהגדרתם בסעיף קטן האמור, ומספר החודשים, בין אם רצופים ובין אם לאו,

הוא תשעה חודשים, ואם המועד שבו מספר חודשי זכאותו הוא תשעה חודשים, חל במהלך 12 חודשים מיום התחילה – עד תום 12 חודשים מיום התחילה; לעניין זה, יחל מניינם של חודשי הזכאות בחודש הראשון אחרי יום התחילה שבעדו השתלמה לו גמלה לפי פסקאות (א)(2) או (א)(3) של סעיף 2(א) לחוק הבטחת הכנסה החל לאחר החודש האחרון שבעדו שולמו לו דמי אבטלה;

(7) מי שוועדת חריגים קבעה לגביו, לפי הוראות סעיף 14 כי הוא חסר מסוגלות תעסוקתית באופן זמני – כל עוד הקביעה כאמור עומדת בתוקף.

(ג) על אף הוראות סעיף קטן (ב)(2), החל ביום התחילה עד תום שישה חודשים מהמועד האמור או עד מועד אחר שיקבע השר בצו, לפי המאוחר מביניהם, יקראו את הסעיף הקטן האמור כאילו במקום "55 שנים" נאמר "50 שנים".

38. מי שעבר יום התחילה נמצא בהכשרה כאמור בפסקה (3) של סעיף 2(א) לחוק הבטחת הכנסה כנוסחו ערב יום התחילה, יראו אותו, לעניין סעיף 12(א) וכן לעניין פסקה (3)(ב) של סעיף 2(א) לחוק הבטחת הכנסה כנוסחה בסעיף 30 לחוק זה, כמי שעובד בעבודה בשעות שבהן הוא משתתף באותה הכשרה באופן סדיר.

39. תקנות שהותקנו לפי פרק ז' לחוק המדיניות הכלכלית לשנת הכספים 2004 כנוסחן ערב פקיעתו של אותו פרק, יראו אותן כתקנות ראשונות שהותקנו לפי חוק זה, בשינויים המחויבים ובשינויים אלה:

(1) בתקנות המדיניות הכלכלית לשנת הכספים 2004 (תיקוני חקיקה) (שילוב מקבלי גמלאות בעבודה) (הוראת שעה), התשס"ה–2004¹⁸, פרק ה' – לא יחול;

(2) תקנות המדיניות הכלכלית לשנת הכספים 2004 (תיקוני חקיקה) (שילוב מקבלי גמלאות בעבודה) (הוראת שעה) (סדרי דין בוועדת ערר), התשס"ה–2005¹⁹ יחולו גם לעניין ועדת הערר המיוחדת שמונתה בהתאם להוראות סעיף 17(ב) לחוק זה, בשינויים המחויבים ובשינויים אלה:

(א) בתקנה 6(ב), במקום "ארבעה עשר ימים" יקראו "שלושים ימים" והסיפה החל במילים "היה הערר בנושאים רפואיים" – לא תחול;

(ב) בתקנה 6(ד), במקום "מחמישה ימים" יקראו "מחמישה עשר ימים";

(3) בתקנות המדיניות הכלכלית לשנת הכספים 2004 (תיקוני חקיקה) (שילוב מקבלי גמלאות בעבודה) (הוראת שעה) (הפחתת היקף השעות המוערי של תכנית אישית לסוגי משתתפים), התשס"ו–2006²⁰, תקנות 1(8) ו-2 – לא יחולו.

ד ב ר י ה ס ב ר

זה, וזאת באמצעות הכרה בשעות ההכשרה שבהן הוא משתתף באופן סדיר, כשעות שבהן הוא עובד.

סעיף 39 מאחר שרוב רובן של התקנות אשר הותקנו מכוח חוק המדיניות הכלכלית לשנת 2004 רלוונטיות גם לעניין החוק המוצע, מוצע לראות אותן כתקנות ראשונות אשר הותקנו לפי הוראות חוק זה, בשינויים המחויבים ובשינויים המפורטים בסעיף המוצע.

(7) מי שוועדת חריגים קבעה לגביו, בהתאם להוראות חוק זה, כי הוא חסר מסוגלות תעסוקתית באופן זמני – כל עוד הקביעה כאמור עומדת בתוקף.

סעיף 38 מוצע לקבוע הוראת מעבר שתאפשר למי שעבר יום התחילה השתתף באופן סדיר בהכשרה שהופנה אליה בידי שירות התעסוקה והחל בלימודים באותה הכשרה לפני תחילת תוקפו של חוק זה, לסיים את לימודיו באותה הכשרה, גם אם הוחלו עליו הוראות חוק

¹⁸ ק"ת התשס"ה, עמ' 184.

¹⁹ ק"ת התשס"ה, עמ' 807.

²⁰ ק"ת התשס"ו, עמ' 356.

הצעת חוק לתיקון פקודת התעבורה (מס' 100) (רישיון מפעיל וברטיס חכם), התשע"א-2010

הוספת סימן ג'2 1. בפקודת התעבורה¹ (להלן – הפקודה), אחרי סעיף 14 יבוא:

"סימן ג'2 : רישיון לעסוק בהפעלת קווי שירות לאוטובוסים

הגדרות 14יט. בסימן זה –

"ברטיס חכם", "סליקה" – כהגדרתם בסעיף 71(ד);

"נושא משרה", "שליטה" – כהגדרתם בחוק ניירות ערך,
התשכ"ח-1968²;

"קו שירות לאוטובוסים" – מסלול הסעה קבוע של אוטובוסים
ציבוריים, שבו קבועות תחנות מוצא ותחנות יעד וכן
תחנות להעלאת נוסעים ותחנות להורדתם, ושבעבור
הנסיעה בו נדרש כל נוסע לשלם בנפרד;

"רישיון קו שירות לאוטובוסים" – רישיון להפעלה של קו
שירות מסוים לאוטובוסים, שניתן בהתאם לתקנות
לפי פקודה זו;

"רישיון מפעיל" – כמשמעותו בסעיף 14ב.

חובת רישוי 14ב. (א) לא יעסוק אדם בהפעלת קווי שירות לאוטובוסים, אלא
אם כן נתן לו המפקח על התעבורה רישיון המעיד על כשירות
לעיסוק כאמור ובהתאם לתנאי הרישיון.

ד ב ר י ה ס ב ר

לאור זאת, מבקשת הממשלה לנקוט צעדים נוספים
אשר מטרתם עידוד השימוש בקווי שירות לאוטובוסים,
ובתוך כך קביעת הסדר במסגרת סימן ג'2 לפקודת
התעבורה, המטיל חובת רישוי לשם עיסוק בהפעלת קווי
שירות לאוטובוסים וקביעת סטנדרטים קבועים ואחידים
אשר יידרשו ממי שמבקש לקבל רישיון כאמור.

לסעיף 14יט המוצע

בסעיף המוצע מובאות הגדרות של המונחים שנעשה
בהם שימוש בהוראות סימן ג'2 המוצע.

לסעיף 14ב המוצע

כיום, תנאי מוקדם להפעלת קו שירות לאוטובוסים
הוא קבלת רישיון קו בהתאם לתקנה 385 לתקנות התעבורה,
התשכ"א-1961 (להלן – תקנות התעבורה). רישיון הקו
מכיל דרישות תפעוליות הנוגעות לקו השירות הספציפי
שלגביו הוא ניתן, כגון מסלול הקו, תחנות קבועות לאורך
המסלול להעלאה והורדה של נוסעים, לוחות הזמנים,
ותדירויות האוטובוסים הפועלים בקו.

רישיון הקו אינו נותן ביטוי לפרמטרים נוספים
הדרושים ממפעיל השירות כדי שיוכל לספק שירות יעיל
ותקין לציבור הנוסעים, כגון איתנותו הפיננסית, ניסיונו

לסימן ג'2 המוצע – כללי

השימוש בתחבורה ציבורית מביא עמו תועלות
כלכליות, חברתיות, בטיחותיות וסביבתיות למשק,
הבאות לידי ביטוי בהפחתת הגודש בדרכים, בהפחתת
זיהום האוויר, בצמצום השימוש במשאבי קרקע לצורכי
התחבורה, בהגברת הבטיחות, במתן הזדמנות שווה
לניידות לכלל האוכלוסיה ובחיסכון בזמן הנסיעה הכולל
למשק. לפיכך, מקדמת ממשלת ישראל בשנים האחרונות
שינויים מבניים בתחבורה הציבורית אשר מטרתם לעודד
שימוש בתחבורה הציבורית באמצעות שיפור השירות
הניתן לציבור הנוסעים. במסגרת זו הוצא לתחרות נתח
משמעותי מקווי השירות לאוטובוסים, הוחלה הרפורמה
במערכת קווי שירות למוניות, והחלה הקמתם של אמצעי
תחבורה ציבורית חדשים כגון מערכות להסעת המונים.
כמו כן, החל אימוצן של טכנולוגיות חדשות המאפשרות
העברת מידע נוחה ויעילה לציבור הנוסעים, ובקרה על
פעילות מפעילי התחבורה הציבורית. חרף זאת, ועל אף
העובדה שממשלת ישראל משקיעה כספים רבים בשיפור
רמת השירות הניתן על ידי מפעילי התחבורה הציבורית
באוטובוסים, חלה בשלושת העשורים האחרונים נסיגה
מתמדת במספר הנוסעים בקווי שירות לאוטובוסים.

¹ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 7, עמ' 173; ס"ח התש"ע, עמ' 621.

² ס"ח התשכ"ח, עמ' 234.

(ב) אין בהוראות סעיף קטן (א) כדי לגרוע מחובת קבלת רישיון קו שירות לאוטובוסים כתנאי להפעלת קו שירות לאוטובוסים.

(ג) חובת הרישוי לפי סעיף קטן (א) לא תחול על מי שהמפקח על התעבורה אישר, מראש ובכתב, כי הוא פועל בקו שירות לאוטובוסים מטעמו של מי שבידו רישיון מפעיל רישיון קו שירות לאוטובוסים.

140ב. (א) המפקח על התעבורה רשאי לתת רישיון מפעיל למבקש, אם שוכנע כי מתקיימים לגביו התנאים שנקבעו לפי סעיף קטן (ב).

תנאים למתן רישיון מפעיל

(ב) המפקח על התעבורה יקבע תנאים בעניינים כמפורט להלן, כולם או חלקם, שעל מבקש רישיון מפעיל להוכיח את קיומם לשם קבלת הרישיון:

- (1) היותו של המבקש תאגיד הרשום בישראל שמטרתו העיקרית, על פי מסמכי ההתאגדות שלו, היא הפעלת שירותי הסעת נוסעים בשכר;
- (2) ניסיונו של המבקש במתן שירותי הסעת נוסעים בשכר;
- (3) ההכשרה הנדרשת מהמועסקים אצל המבקש וכן ניסיונם במתן שירותי הסעת נוסעים בשכר;

ד ב ר י ה ס ב ר

מפעיל רישיון להפעלת קו שירות לאוטובוסים, לגבי אותו קו שירות לאוטובוס, וזאת כדי לאפשר למפעיל קו שירות לאוטובוסים להפעיל קבלן משנה מטעמו, במועד שבו נדרש תיגבור מיוחד בפעילות של הקו שאותו הוא מפעיל.

לסעיף 140בא המוצע

מוצע כי המפקח על התעבורה (להלן – המפקח) יהיה רשאי לתת רישיון מפעיל למבקש, אם שוכנע כי מתקיימים לגביו תנאים שאותם קבע המפקח, דרך כלל או לעניין קווי שירות לאוטובוסים בעלי מאפיינים מסוימים. בין התנאים אשר יוכל המפקח לקבוע כתנאי למתן הרישיון, ייכללו תנאים שעניינם היותו של המבקש תאגיד הרשום בישראל שמטרתו העיקרית היא הפעלת שירותי הסעת נוסעים בשכר, בקווי שירות לאוטובוסים או בשירותי הסעת מיוחדות; ניסיונו של מבקש הרישיון במתן שירותי הסעת נוסעים בשכר – ניסיון שיכול להיות בהפעלת קווי שירות לאוטובוסים או בהסעות מיוחדות; ההכשרה והניסיון הנדרשים מהמועסקים אצל המבקש; איתנותו הפיננסית של המבקש; קיומם של אמצעים הדרושים להפעלה תקינה ויעילה של קווי השירות ובקרה על כך; העדר רישומים פליליים למבקש, לבעל שליטה בו או לנושא משרה בו; קיומם של אמצעים להעמדת מידע לציבור בכל הקשור לתנועת האוטובוסים וכן תנאים נוספים שאותם יקבע שר התחבורה והבטיחות בדרכים (להלן – השר) בהתאם לשיקול דעתו.

במתן שירותי הסעת נוסעים בשכר, ההכשרה הנדרשת מהמועסקים אצל המבקש וניסיונם במתן שירותי הסעת נוסעים בשכר, וכן החזקתן והפעלתן של מערכות מידע לנוסע, מערכות הנדרשות לצורך שימוש בכרטיס חכם, ומערכות דיווח ובקרה על פעילות המפעיל. חלק מן הפרמטרים הנדרשים נקבעים לגבי כל מפעיל בנפרד, במסגרת הסכמי הפעלת קווי השירות הנחתמים עמו, וזאת על אף שמדובר בפרמטרים אשר יכולים וצריכים לחול באופן אחיד וסטנדרטי על כל מפעילי קווי השירות לאוטובוסים. התקנה ותפעול של מערכות כאמור תאפשר בקרה יעילה לגבי עמידת מפעילי התחבורה הציבורית בתנאי רישיונותיהם, עדכון שוטף בזמן אמת של ציבור הנוסעים בזמני הגעת האוטובוסים כמו גם בתקלות ובאיחורים, מתן אפשרות נוחה לציבור להשתמש בכמה אמצעי תחבורה ציבורית, ועוד.

לפיכך, מוצע לקבוע כי לא יעסוק אדם בהפעלת קווי שירות לאוטובוסים אלא אם כן נתן לו המפקח על התעבורה רישיון מפעיל. עם זאת, כדי להפעיל קו שירות לאוטובוסים אין די ברישיון מפעיל, אלא אותו אדם יידרש להחזיק גם רישיון לפי תקנות התעבורה להפעלת אותו קו שירות ולהפעילו בהתאם לתנאי הרישיון האמור. עוד מוצע לקבוע כי החובה לקבלת רישיון מפעיל לא תחול על מי שהמפקח על התעבורה אישר, מראש ובכתב, כי הוא פועל בקו שירות לאוטובוסים מטעמו של מי שבידו רישיון

(4) איתנותו הפיננסית של המבקש;

(5) העדר הרשעות של המבקש, של בעל שליטה בו ושל נושא משרה בו, בעבירה שמפאת חומרתה, מהותה או נסיבותיה אין זה ראוי, לדעת המפקח על התעבורה, לתת למבקש רישיון מפעיל;

(6) קיומם של אמצעים, לרבות כלי רכב, תשתיות ואמצעים טכנולוגיים, הנדרשים לשם הפעלה תקינה ויעילה של קווי שירות לאוטובוסים, ובין השאר אמצעים לבקרה אחר תנועת אוטובוסים ומערכות לניהול צי רכב בזמן אמת וכן אמצעים שיאפשרו בקרה אחר עמידת בעל רישיון מפעיל בתנאי הרישיון;

(7) קיומם של אמצעים טכנולוגיים הנדרשים לצורך העברת מידע לציבור הנוסעים באוטובוסים בכל הקשור לתנועת האוטובוסים, לרבות מערכות מידע לציבור, ואופן העברת המידע לשם קליטתו במערכות מידע ותפעול;

(8) קיומם של אמצעים טכנולוגיים הנדרשים לצורך שימוש בכרטיס חכם;

(9) כל עניין אחר שיקבע השה, ככל שיקבע.

(ג) תנאים כאמור בסעיף קטן (ב) יכול שייקבעו דרך כלל או לסוגים של קווי שירות לאוטובוסים, בשם לב למאפייניהם.

14כב. (א) המפקח על התעבורה רשאי לכלול ברישיון מפעיל תנאים בעניינים כמפורט להלן, שעל בעל הרישיון לקיימם במהלך תקופת תוקפו של הרישיון:

(1) הכשרה תקופתית הנדרשת מהמועסקים אצל בעל הרישיון;

(2) הטמעתם של האמצעים הטכנולוגיים כאמור בפסקאות (6) או (7) של סעיף 14כא(ב), הפעלתם ותחזוקתם;

(3) הטמעתם של האמצעים הטכנולוגיים הדרושים לצורך שימוש בכרטיס חכם כאמור בפסקה (8) של סעיף 14כא(ב), הפעלתם ותחזוקתם, וכן קבלת תשלום שכר נסיעה באמצעות כרטיס חכם והשירות שניתן לציבור המשתמשים בכרטיסים חכמים;

ד ב ר י ה ס ב ר

הפעלת כירטוס משותף למפעילי התחבורה הציבורית, וכן לאפשר פיקוח ובקרה על עמידתו של המפעיל בתנאי הרישיון. כך, לצד התנאים למתן רישיון מפעיל שעל בעל הרישיון לעמוד בהם גם במהלך תקופת תוקפו של הרישיון, יהא המפקח רשאי לכלול ברישיון גם הכשרות תקופתיות הנדרשות מהמועסקים אצל בעל הרישיון; הטמעת מערכות תומכות תחבורה ציבורית אשר בהתקנתן חויב המפעיל כתנאי לקבלת הרישיון; הטמעתם של אמצעים הדרושים

לסעיף 14כב המוצע

מוצע כי המפקח יהיה רשאי לכלול ברישיון מפעיל תנאים, דרך כלל או לעניין קווי שירות באוטובוסים בעלי מאפיינים מסוימים, שיש לקיימם במהלך תקופת תוקפו של הרישיון. תנאים כאמור יביאו לידי ביטוי את המינימום הנדרש ממפעיל תחבורה ציבורית בנוגע לאופן מתן השירות, ומטרתם להבטיח שמירה על האינטרסים של ציבור הצרכנים ועל רמת השירות הנדרשת ממנו,

(4) צי הרכב הנדרש לשם הפעלתם של קווי שירות לאוטובוסים, ובכלל זה היקפו, סוגי הרכב שיש לכלול בו, סימונם, גילאיהם ואחזקתם;

(5) התשתיות הנדרשות לשם הפעלת קווי שירות לאוטובוסים, ובכלל זה מסופים לתחבורה ציבורית, חניונים ומערך שירות לקוחות;

(6) העברת דיווחים למפקח על התעבורה בעניינים ובמועדים שייקבעו בתקנות או לפי דרישתו, לגבי פעילותו של בעל הרישיון, לרבות עמידתו בתנאי הרישיון והשימוש בכרטיסים חכמים, וכן קיומם של אמצעים הדרושים לצורך העברת דיווחים כאמור;

(7) העברת מידע לציבור הנוסעים באוטובוסים בכל הקשור לתנועת האוטובוסים ולרמת השירות הניתנת לציבור הנוסעים בקווי שירות לאוטובוסים המופעלים על ידי בעל הרישיון;

(8) הסדרים לעניין סליקה;

(9) כל עניין אחר שיקבע השר, ככל שיקבע.

(ב) תנאים כאמור בסעיף קטן (א) יכול שייקבעו דרך כלל או לסוגים של קווי שירות לאוטובוסים, בשים לב למאפייניהם.

14כג. השר רשאי לקבוע הוראות לעניין תקופת תוקפו של רישיון מפעיל ולעניין חידושו. תקופת תוקפו של רישיון מפעיל

14כד. המפקח על התעבורה רשאי, בכל עת, לבטל רישיון מפעיל, להגבילו או להתלותו, לאחר שנתן לבעל הרישיון הזדמנות להשמיע את טענותיו, אם שוכנע כי מתקיים אחד מאלה:

- (1) הרישיון ניתן על יסוד מידע כוזב או מטעה;
- (2) חדל להתקיים תנאי מן התנאים למתן הרישיון;
- (3) בעל הרישיון הפר תנאי מהותי מתנאי הרישיון;
- (4) בעל הרישיון הפר תנאי מהותי מתנאי רישיון קו שירות לאוטובוסים;

ד ב ר י ה ס ב ר

לסעיף 14כד המוצע

הסעיף המוצע מסמיך את המפקח לבטל בכל עת רישיון מפעיל שניתן לפי סימן ג' המוצע, להגבילו או להתלותו, לאחר שנתן לבעל הרישיון הזדמנות להשמיע את טענותיו, ובלבד שמתקיים אחד התנאים האלה:

- הרישיון ניתן על יסוד מידע כוזב או מטעה;
- חדל להתקיים תנאי מן התנאים למתן הרישיון;
- בעל הרישיון הפר תנאי מהותי מתנאי הרישיון;
- בעל הרישיון הפר תנאי מהותי מתנאי רישיון קו שירות לאוטובוסים;

לצורך שימוש בכרטיס חכם, לרבות השתתפות בהסדרי סליקה כהגדרתה בסעיף 71(ד) המוצע וקבלת תשלום שכר נסיעה באמצעות כרטיסים חכמים וכן הפעלתם ותחזוקתם של האמצעים כאמור; צי הרכב והתשתיות הנדרשים לשם הפעלת קווי השירות לאוטובוסים; ותנאים נוספים שאותם יקבע השר בהתאם לשיקול דעתו.

לסעיף 14כג המוצע

רישיון מפעיל אינו מוגבל בזמן, וזאת בכפוף לעמידת בעל הרישיון בתנאים למתן הרישיון ובתנאים הקבועים ברישיון. על אף האמור, מוצע כי השר יהיה רשאי לקבוע הוראות לעניין תקופת תוקפו של רישיון מפעיל, וכן לעניין האפשרות לחידוש רישיון המפעיל בידי המפקח.

- (5) בעל הרישיון הפר הוראה מההוראות לפי פקודה זו;
- (6) התקיימה פגיעה מתמשכת ברמת השירות הניתנת לציבור הנוסעים באוטובוסים בקווי השירות לאוטובוסים המופעלים על ידי בעל הרישיון, המצדיקה זאת;
- (7) טעמים שבטובת הציבור מורים על הצורך בכך.
- סייג להעברת רישיון מפעיל 14כח. (א) רישיון מפעיל אינו ניתן להעברה, לשעבוד או לעיקול, אלא אם כן ניתן לכך אישור מראש ובכתב מאת המפקח על התעבורה ובתנאים שקבע.
- (ב) העברת השליטה בתאגיד שהוא בעל רישיון מפעיל טעונה אישור מראש ובכתב מאת המפקח על התעבורה ורשאי הוא לקבוע כי העברה כאמור טעונה רישיון מפעיל חדש.

תיקון סעיף 71 2. בסעיף 71 לפקודה –

- (1) האמור בו יסומן "(א)" ובו, אחרי פסקה (4) יבוא:
- "(4א) הסדרים לעניין כרטיס חכם, ובכלל זה לעניין הנפקתו, טעינתו והשימוש בו וכן המערכות הנדרשות לשם ביצוע הפעולות כאמור ובקרה עליהן (בסעיף זה – כרטיס חכם), ובין השאר –
- (א) מאפייני הכרטיס החכם;
- (ב) קביעת אופן ההנפקה של כרטיס חכם והתנאים להנפקתו, ובכלל זה הגורמים שיבצעו הנפקה כאמור, לרבות מאפייניהם, כשירותם ותנאי סף נוספים הנדרשים מהם, וכן מידע שגורמים אלה יהיו רשאים לקבל ממנו שמבקש כי יונפק לו כרטיס חכם אישי, לצורך הנפקת הכרטיס, ודרכי אימות המידע כאמור;
- (ג) ביטול או התליה של כרטיס חכם;
- (ד) הסדרים לעניין אחריות, ככל שתחול, בשל שימוש לרעה בכרטיס חכם או אובדנו ותנאים נוספים לעניין זה; הסדרים ותנאים כאמור יכול שיהיו שונים לפי סוגים של כרטיסים חכמים או של הסדרי נסיעה שנטענו בהם;

ד ב ר י ה ס ב ר

- בעל הרישיון הפר הוראה מההוראות לפי פקודת התעבורה;
- התקיימה פגיעה מתמשכת ברמת השירות הניתנת לציבור הנוסעים באוטובוסים בקווי השירות לאוטובוסים המופעלים על ידי בעל הרישיון, המצדיקה זאת;
- התקיימו טעמים שבטובת הציבור המורים על הצורך בכך.
- לסעיף 14כח המוצע
- סעיף זה קובע כי רישיון מפעיל אשר יינתן לפי הסימן המוצע אינו ניתן להעברה לשעבוד או לעיקול, אלא לפי אישור מראש ובכתב שניתן מאת המפקח ובתנאים שקבע;
- העברת השליטה בתאגיד שלו ניתן הרישיון, אף היא טעונה אישור כאמור. דרישת האישור נועדה למנוע מצב שבו רישיון מפעיל אשר ניתן לפי הסימן המוצע יעבור להיות בבעלותו של מי שאינו עומד בתנאים לקבלתו.
- סעיף 2 שינויים אשר חלו בשנים האחרונות בענף התחבורה הציבורית, ובהם היווספותם של מפעילי קווי שירות לאוטובוסים, הקמתן של מערכות הסעת המונים ופיתוחה של רכבת ישראל, מגבירים את הצורך באיחודם של מערכי הכרטיס הפרטניים לכדי מערך כרטיס משותף לכלל מפעילי התחבורה הציבורית, כדי להקל על הקישוריות בין המפעילים השונים ועל נוחות ביצוע נסיעה ליעד מסוים, המורכבת מקווים של כמה

(ה) הסמכת המפקח על התעבורה לקבוע סוגים של הסדרי נסיעה שניתן לרכוש ולטעון על גבי כרטיס חכם, לרבות הסדרי נסיעה משותפים לקווי שירות לאוטובוסים המופעלים על ידי בעלי רישיונות שונים, ובכלל זה לקבוע כי רכישה וטעינה של הסדרי נסיעה מסוימים מותנות במסירת מידע מזוהה ככל שמידע כאמור נדרש לצורך הסדר הנסיעה המסוים ובמידה הנדרשת לשם כך וכן לקבוע כי הסדרים מסוימים כאמור ייטענו על גבי כרטיס חכם אישי בלבד אלא אם כן הורה המפקח על התעבורה אחרת; ואולם אין בהוראות פסקת משנה זו כדי לגרוע מההוראות לפי חוק פיקוח על מחירי מצרכים ושירותים, התשנ"ו-1996³, לעניין מחירי נסיעה בקווי שירות לאוטובוסים;

(ו) הסדרים לעניין סליקה;

(ז) הקמת מרכזים, בידי המדינה או מי מטעמה, לשם ביצוע הפעולות כמפורט להלן, כולן או חלקן (בפסקה זו – מרכזי שירות);

(1) סליקה;

(2) הנפקת כרטיסים חכמים וטעינתם וכן בקרה על ההנפקה והטעינה כאמור ובקרה על ביצוע פעולות אלה בידי מנפיקים אחרים של כרטיסים חכמים;

(3) מתן שירות לציבור המשתמשים בכרטיסים חכמים ולמנפיקים של כרטיסים חכמים, ואיסוף המידע הנדרש לשם כך;

(4) ניתוח נתונים והפקת דוחות על פי דרישת המפקח על התעבורה או משרד האוצר ואיסוף מידע, למעט מידע מזוהה, הנדרש לשם כך;

(ח) פיקוח על פעילותם של מרכזי השירות;

ד ב ר י ה ס ב ר

טכנולוגיית הכרטיס החכם היא טכנולוגיה מתקדמת המקובלת בעולם, אשר עתידה להחליף את אופן הכרטיס הקיים כיום, ובמסגרתה יתאפשר שימוש בכרטיס אלקטרוני אשר יכול להכיל כמה הסדרי נסיעה המותאמים לנתוני הנוסע ולצרכיו. כרטיס חכם המכיל הסדרי נסיעה אישיים, כגון הסדרי הנחה על פי זכאות אישית (נוער, קשישים וכדומה) או הסדר נסיעה אישי לתקופה (כגון "חופשי חודשי"), יהיה כרטיס אישי והוא עשוי להיות אישי גם על פי בקשת המחזיק בו לצורך רכישת יכולת שיחזור יתרת זכויות הנסיעה בכרטיס במקרה של אובדן, גניבה וכיו"ב. במצבים אחרים, הכרטיס החכם אינו חייב להיות אישי.

יצוין כי הטמעתן של מערכות הכרטיס החכם אצל מפעילי התחבורה הציבורית מתבצעת בפועל, בהדרגה, כבר משנת 2007.

מפעילים. לצורך הקמתו ותפעולו של מערך כרטיס משותף ישנו צורך בהטמעתם של "כרטיסים חכמים" המהווים אמצעי טכנולוגי המיועד לביצוע תשלום בעד שכר נסיעה באופן ממוכן ואשר מאפשר טעינת נתונים המגדירים זכויות נסיעה מגוונות שתמורתן שולמה מראש וביצוע הסדרי סליקה בין מפעילי התחבורה הציבורית השונים.

מערך כרטיס משותף יאפשר מעבר יעיל ונוח של הנוסעים בין מגוון אמצעי התחבורה הקיימים וכן מיצוי האפשרויות לקבלת הנחות בשכר הנסיעה, וכתוצאה מכך יעודד שימוש באמצעי התחבורה הציבורית. בנוסף, הוא יאפשר קבלת מידע ובקרה על מתן הנחות בתחבורה הציבורית ובעקבותיו שימוש יעיל יותר בכספי הסובסידיה לתחבורה הציבורית.

³ ס"ח התשנ"ו, עמ' 192.

(ט) הסדרת קשרי העבודה בין משתתפים בסליקה ומרכזי השירות;

(י) קביעת סוגי המידע שאותו יחויבו בעלי רישיונות מפעיל ומנפיקים אחרים של כרטיסים חכמים להעביר למרכזי השירות וסוגי המידע שיישמר במרכזי השירות, וכן הסדרת השימוש במידע כאמור ואופן הטיפול בו, לרבות מורשי הגישה אליו, אבטחתו, תקופות שמירתו ומחיקתו, ומסירתו; (יא) השירות שיתנו מנפיקים של כרטיסים חכמים לציבור המשתמשים בהם, ובכלל זה חיובם של בעלי רישיונות מפעיל לאפשר תשלום שכר נסיעה באמצעות כרטיסים חכמים;

(יב) חיובם של המשתתפים בסליקה להשתתף בהסדרים לעניין סליקה שנקבעו לפי פסקת משנה (ו), וכן סוגי המידע שיישמר אצל המשתתפים כאמור והסדרת אופן השימוש במידע והטיפול בו, לרבות מורשי הגישה אליו, אבטחתו, תקופות שמירתו ומחיקתו, ומסירתו;

(יג) סמכותו של המפקח על התעבורה ליתן הוראות לבעלי רישיונות מפעיל, למנפיקים אחרים של כרטיסים חכמים ולמרכזי השירות, בעניינים המנויים בפסקאות משנה (ו), (ט) או (י);

(יד) הסדרים הנדרשים לשם הגנה על מידע שנאסף לפי פסקה זו, מפני גילוי, העברה, מסירה או שימוש שלא כדין;

(2) אחרי סעיף קטן (א) יבוא:

”(ב) תקנות לפי פסקה (א4) של סעיף קטן (א) לעניין מידע מזוהה ייקבעו בהתייעצות עם שר המשפטים והוראות המפקח על התעבורה לפי פסקה זו לעניין מידע מזוהה ייקבעו בהתייעצות עם רשם מאגרי מידע במשרד המשפטים, והכל בשים לב להגנה הנדרשת על פרטיותו של מי שאליו מתייחס המידע המזוהה ובאופן שלא ייאסף, יישמר או יימסר מידע מזוהה אלא ככל הנדרש לצורך כרטוס חכם ובמידה הנדרשת לשם כך.

ד ב ר י ה ס ב ר

חכם; הסדרים לגבי אחריות, ככל שתחול, לעניין שימוש לרעה בכרטיס חכם או אובדנו; הסמכת המפקח לקבוע סוגים שונים של זכויות נסיעה שניתן לרכוש ולטעון על גבי כרטיס חכם (להלן – הסדרי נסיעה). וכן לקבוע כי הסדרי נסיעה מסוימים מותנים במסירת מידע מזוהה, ככל הנדרש ובמידה הנדרשת להבטחת השימוש באותם הסדרי נסיעה רק על ידי הזכאים לכך; הסדרים לעניין סילוק וקיוזו של תביעות הדדיות בין בעלי רישיונות מפעיל, המדינה ומנפיקים אחרים של כרטיסים חכמים, לרבות לעניין הפדיון ששולם תמורת נסיעות או זכויות נסיעה בקווי שירות לאוטובוסים (להלן – סליקה); הקמת מרכזים בידי המדינה או מי מטעמה לשם ביצוע פעולות סליקה, הנפקת כרטיסים חכמים וטעינתם ומתן שירות לציבור המשתמשים בכרטיסים חכמים ולמנפיקים של

לאור האמור, מוצע להסדיר בחקיקה את עקרונות ההנפקה של כרטיסים חכמים והשימוש בהם, לרבות המערכות הנלוות לכך. לצורך כך, מוצע לתקן את סעיף 71 לפקודת התעבורה ולהסמיך את השר, במסגרת סמכותו להתקין תקנות בקשר לרכב מנועי ציבורי, לקבוע הסדרים לעניין הנפקת כרטיס חכם, טעינתו ושימוש בו, לרבות הקמה ותפעול של המערכות הנדרשות לשם ביצוע פעולות אלה ובקרה עליהן.

בין השאר מוצע להסמיך את השר להתקין תקנות בעניין המאפיינים הטכניים של הכרטיס החכם, אופן הנפקתו, התנאים להנפקתו, הגורמים שיוסמכו לבצע זאת והנתונים שיימסרו להם לצורך זה, לרבות נתונים המהווים מידע מזוהה כהגדרתו המוצעת שהוא מידע על אדם הכולל פרטים מזהים לגביו; ביטולו או התלייתו של כרטיס

(ג) הוראות חוק כרטיסי חיוב, התשמ"ו-1986⁴, לא יחולו לעניין כרטיס חכם.

(ד) בסעיף זה –

"בעל רישיון מפעיל" – מי שניתן לו רישיון מפעיל לפי הוראות סימן ג'2 בפרק שני וכן מי שאינו חייב ברישיון מפעיל בהתאם להוראות סעיף 14(ג);

"הסדר נסיעה" – זכויות נסיעה בקווי שירות לאוטובוסים, של מי שהונפק לו כרטיס חכם, לרבות זכויות נסיעה עונתיות, תקופתיות או אזוריות, וכן זכויות כאמור שניתנה לגביהן הנחה;

"כרטיס חכם" – כרטיס שעל גביו שבב מחשב, המיועד לביצוע תשלום בעד שכר נסיעה בקווי שירות לאוטובוסים המופעלים על ידי בעלי רישיונות מפעיל שונים, באופן ממוכן;

כרטיס חכם אישי" – כרטיס חכם שבשבב המחשב שלו שמורים פרטים מזהים של מי שהכרטיס הונפק על שמו;

"מידע" – לרבות מידע מזוהה;

"מידע מזוהה" – מידע לגבי אדם הכולל פרטים מזהים לגביו;

"משתתפים בסליקה" – בעל רישיון מפעיל, המדינה וכל מי שמנפיק כרטיסים חכמים;

"סליקה" – סילוק וקיזוז של התחייבויות הדדיות בין משתתפים בסליקה, לרבות סילוק וקיזוז של הפדיון שהתקבל תמורת נסיעות או זכויות נסיעה בקווי שירות לאוטובוסים;

פרטים מזהים" – פרטי מידע לגבי אדם, שיש בהם כדי להביא, במישרין או בעקיפין, לזיהוי;

"קו שירות לאוטובוס" – כהגדרתו בסעיף 14(א).

ד ב ר י ה ס ב ר

בנוסף מוצע לקבוע כי תקנות השר לפי סעיף זה לעניין מידע מזוהה כהגדרתו המוצעת, ייקבעו בהתייעצות עם שר המשפטים והוראות המפקח לפי סעיף זה לעניין מידע מזוהה כאמור ייקבעו בהתייעצות עם רשם מאגרי מידע במשרד המשפטים, והכל בשים לב להגנה הנדרשת על פרטיות המידע המזוהה ובאופן שלא ייאסף, יישמר או יימסר מידע מזוהה אלא ככל שהדבר נדרש לצורך הכרטוס החכם ובמידה הנדרשת לשם כך.

הואיל וכרטיס חכם דומה ל"כרטיס תשלום" כהגדרתו בחוק כרטיסי חיוב, התשמ"ו-1986, אך ההסדרים הקבועים על פי המוצע לגבי כרטיס תשלום לא מתאימים לכרטוס החכם בתחבורה הציבורית, מוצע לקבוע מפורשות כי החוק האמור לא יחול על כרטיס חכם כהגדרתו המוצעת.

יצוין כי הכרטוס החכם המשותף מיועד לשמש גם לצורך תשלום דמי נסיעה בתחבורה המסילתית לסוגיה, ולצורך זה ייערך בנפרד תיקון לפקודת מסילות הברזל [נוסח חדש], התשל"ב-1972, במקביל לתיקון המוצע.

כרטיסים חכמים ואיסוף מידע הנדרש לשם כך וכן ניתוח נתונים והפקת דוחות על פי דרישת המפקח או משרד האוצר ואיסוף המידע הנדרש לשם כך (להלן – מרכזי שירות); קביעת סוגי המידע שאותו יחייבו בעלי רישיונות מפעיל או אחרים המנפיקים כרטיסים חכמים להעביר למרכזי השירות וסוגי המידע שיישמר על ידי המרכז וכן הסדרת השימוש במידע והטיפול בו; השירות שיתנו מנפיקי כרטיסים חכמים לציבור המשתמשים בכרטיסים חכמים, ובכלל זה חיובם של בעלי רישיונות מפעיל לאפשר תשלום שכר נסיעה באמצעות כרטיסים חכמים; חיובם של בעלי רישיונות מפעיל, המדינה וכל מי שמנפיק כרטיסים חכמים להשתתף בהסדרי סליקה, והשמירה והטיפול במידע שיתקבל אצלם – הכל לפי הוראות שייתן המפקח; מסירת מידע בידי מי שמנפיק כרטיס חכם, בידי מרכזי שירות או בידי בעלי רישיונות מפעיל; והסדרים הנדרשים לשם הגנה על מידע שנאסף לפי הסעיף המוצע מפני גילוי, העברה, מסירה או שימוש שלא כדיון.

⁴ ס"ח התשמ"ו, עמ' 187.

(א) תחילתו של סימן ג'2 בפרק שני לפקודה כנוסחו בסעיף 1(1) לחוק זה, ביום ו' בטבת התשע"ב (1 בינואר 2012); ואולם רשאי שר התחבורה והבטיחות בדרכים, בהסכמת שר האוצר, לדחות, בצו, את מועד תחילתו של הסימן האמור בתקופה שלא תעלה על שנה.

(ב) עד מועד התחילה כאמור בסעיף קטן (א) יראו בעל רישיון קו שירות לאוטובוסים כאילו היה בעל רישיון מפעיל, לעניין ההוראות לפי סעיף 71(א)(4) לפקודה כנוסחו בסעיף 2 לחוק זה; לעניין זה –

"רישיון מפעיל" – רישיון שניתן לפי הוראות סימן ג'2 בפרק שני לפקודה כנוסחו בסעיף 1(1) לחוק זה;

"רישיון קו שירות לאוטובוסים" – רישיון קו, להפעלה של קו שירות לאוטובוסים, שניתן בהתאם לתקנות לפי הפקודה.

ד ב ר י ה ס ב ר

לאוטובוסים שניתן לפי התקנות מכוח פקודת התעבורה כאילו הוא בעל רישיון מפעיל, לעניין סעיף 71(א)(4) לפקודת התעבורה, כנוסחו בסעיף 2 לחוק זה, וזאת כדי לאפשר את יישום ההסדרים לעניין כרטוס חכם עוד בטרם כניסתו לתוקף של ההסדר לעניין רישיונות מפעיל לפי סימן ג'2 המוצע.

סעיף 3 מוצע כי מועד תחילתו של סימן ג'2 המוצע יהיה ביום ו' בטבת התשע"ב (1 בינואר 2012). עם זאת מוצע להסמיק את השר, בהסכמת שר האוצר, לדחות את מועד תחילתו של הסימן האמור בתקופה שלא תעלה על שנה. עוד מוצע לקבוע כי עד למועד תחילתו של הסימן המוצע, יראו בעל רישיון להפעלת קו שירות

הצעת חוק רשות השידור (תיקון מס' 25), התשע"א-2010

תיקון סעיף 1

1. בחוק רשות השידור, התשכ"ה-1965¹ (להלן – החוק העיקרי), בסעיף 1 –

(1) אחרי ההגדרה "הרשות" יבוא:

"המועצה" – מועצת הרשות שמונתה לפי סעיף 14²;

(2) במקום ההגדרה "השידורים" יבוא:

"השידורים" – שידורי רדיו ושידורי טלוויזיה הניתנים לציבור לפי חוק זה, וכן שירותים הנלווים להם במישרין לרבות שירותי חזוי או שמע, שידורים דו־כיווניים והידודיים³;

(3) אחרי ההגדרה "הפקה מקומית קנויה" יבוא:

"ועדת האיתור" – הוועדה שמונתה לפי סעיף 7⁴;

(4) אחרי ההגדרה "זמן שידורים" יבוא:

"מנהלי השידור" – כמשמעותם בסעיף 23⁵;

ד ב ר י ה ס ב ר

כדי להבטיח את שקיפות פעילותה של הרשות, מוצע כי המועצה תנהל פרוטוקולים של ישיבותיה והחלטותיה יהיו פתוחות לעיון הציבור, וכי אחת לשנה תגיש דוח על התנהלותה שאף הוא יפורסם לציבור.

כמו כן, מוצע להתאים את פעילות הרשות לשינויים שחלו בשוק התקשורת בשנים האחרונות, כך שתוכל לקיים את מטרות השידור הציבורי בסביבה הרב־ערוצית. לאור השינויים הטכנולוגיים שחלו בתחום, מוצע כי ההגדרה "שידורים" תתוקן ותכלול גם שידורים דו־כיווניים והידודיים. כן, בהמשך להחלטות בג"ץ 757/84 איגוד העיתונאים היומיים בישראל נ' שר החינוך והתרבות (פד"י מא(4) 337), ובג"ץ 6032/94 רשת חברת תקשורת והפקות (בע"מ) נ' רשות השידור ואח' (פד"י נא(2) 790), מוצע לעגן את סמכותה של הרשות לשרת תשדירי שירות וחסויות. מוצע גם לקבוע הסדר להרחבת סמכותה של הרשות לגבות אגרה כך שתגיבה בשל האפשרות לצפות בשידורי טלוויזיה, לאו דווקא באמצעות מקלט הטלוויזיה ככל שישתנו הרגלי הצפייה.

עוד מוצע לקבוע כי מוסדות הרשות יפעלו מירושלים, בירת ישראל, וכן עיקר שידוריה יהיו מירושלים.

נוסח ההוראות בחוק רשות השידור שמוצע בהצעת חוק זו לבטלם או להחליפם מובא בנספח לדברי ההסבר.

סעיף 1 מוצע לתקן את סעיף 1 לחוק רשות השידור שהוא סעיף ההגדרות, ולהרחיב את הגדרת המונח "שידורים", בדומה לחוק התקשורת (בזק ושידורים), התשמ"ב-1982, ולאור השינויים הטכנולוגיים שחלו בתחום זה, כך שההגדרה תכלול גם שידורים דו־כיווניים והידודיים (שידורים אינטראקטיביים).

כללי בהצעת החוק המתפרסמת בזה מוצעים תיקונים לחוק רשות השידור, התשכ"ה-1965 (להלן – חוק רשות השידור או החוק). תיקונים אלה נועדו לתת מענה לתמורות שחלו בשידור הציבורי מאז חקיקתו של חוק רשות השידור בשנת 1965, תוך שמירה על עצמאותה ועל צבינה הייחודי של רשות השידור, כגורם משרד שאינו תלוי בגורמי מימון מסחריים.

בהצעת החוק מוצע שינוי מבני ברשות השידור, כך שמוסדותיה יתמנו באופן מקצועי וניהולה יהיה כפוף למנגנוני בקרה הדומים ככל האפשר לאלה הקיימים בחברות ממשלתיות.

כיום המוסדות העיקריים של רשות השידור, לפי הפרק השני והפרק השלישי לחוק, הם מליאת הרשות והוועד המנהל, אשר נבחרים בידי הממשלה. מוצע לשנות את מבנה הרשות באופן שיאפשר לה גמישות תפעולית כמתחייב בגוף משרד. לפי ההצעה יבוטלו מליאת רשות השידור והוועד המנהל, ותחתיהן תמונה מועצה בעלת מאפיינים של דירקטוריון, שמעמד חבריה יהיה דומה לדירקטורים. המועצה היא שתתווה את מדיניות הרשות ותפקח על יישומה. ניהולה השוטף של הרשות ייעשה בידי המנהל הכללי של הרשות ומנהלי השידור.

בחירתם והעברתם מכהונה של חברי המועצה והמנהל הכללי, לפי המוצע, תהיה על בסיס מקצועי, בדרך של ועדת איתור מינוי המנהל הכללי יהיה באישור השר.

עוד, מוצע כי המועצה תמנה ועדת ביקורת וכי ימונה לרשות מבקר פנים ורואה חשבון מבקר וכן יעוגן מעמרו של היועץ המשפטי לרשות. חשיבותם של בעלי תפקידים אלה הוא בהיותם "שומרי הסף" של הרשות, שתפקידם להבטיח את ניהולה התקין של הרשות ואת עמידתה ביעדים שקבעה המועצה ובכלל זה היעדים התקציביים.

¹ ס"ח התשכ"ה, עמ' 106; התש"ע, עמ' 304.

- תיקון סעיף 2 2. בסעיף 2 לחוק העיקרי בכל מקום, במקום "ממלכתי" יבוא "ציבורי".
- החלפת סעיף 3 3. במקום סעיף 3 לחוק העיקרי יבוא:
- "תפקידי הרשות 3. הרשות תקיים את השידורים, בין השאר, בתחומי החברה, החינוך, מורשת ישראל, הציונות, הכלכלה, התרבות, האמנות, המדע, הבידור והספורט, במטרה –
- (1) לשקף את חיי המדינה, מאבק תקומתה, יצירתה והישגיה;
 - (2) לטפח אזרחות טובה;
 - (3) לחזק את הקשר עם היהדות ועם המורשת היהודית וערכיה ולהעמיק את הידיעות בתחומים אלה;
 - (4) לשדר מידע אמין;
 - (5) להרחיב את ההשכלה ולהפיץ דעת;
 - (6) לקיים שידורי איכות, בשים לב לתפקידה של הרשות לקיים שידור ציבורי;
 - (7) לקדם את היצירה המקורית הישראלית ואת השפה העברית;
 - (8) לקיים שידורים בשפה הערבית לצרכיה של האוכלוסיה הדוברת ערבית, ולקדם את ההבנה והשלום עם מדינות שכנות;
 - (9) לחזק את ערכי הדמוקרטיה, הפלורליזם והסובלנות;
 - (10) לחזק ולהעמיק את זהותה הציונית של מדינת ישראל;
 - (11) לשקף ולתעד את חייהם ואת תרבותם של אזרחי ישראל ושל העם היהודי בתפוצות, את תרבות העמים ואת היצירה האנושית;
 - (12) לשקף את ההווה הישראלית בשידור אל מחוץ לישראל ולקיים שידורים ליהודי התפוצות;

ד ב ר י ה ס ב ר

- סעיף 2 מוצע לתקן את סעיף 2 לחוק רשות השידור, ולקבוע כי שידורי הרשות הם שירות ציבורי.
- סעיף 3 סעיף 3 לחוק רשות השידור קובע את תפקידי הרשות וזה נוסחו:
- "תפקידי הרשות 3. הרשות תקיים את השידורים לשם מילוי תפקידים אלה:
- (1) לשרת תכניות חינוך, בידור ואינפורמציה בשטחי המדיניות, החברה, הכלכלה והמשק, התרבות, המדע והאמנות, במגמה –
 - (א) לשקף את חיי המדינה, מאבקה, יצירתה והישגיה;
 - (ב) לטפח אזרחות טובה;
 - (ג) לחזק את הקשר עם המורשת היהודית וערכיה ולהעמיק את ידיעתה;
- (ד) לשקף את חייהם ונכסי תרבותם של כל שבטי העם מהארצות השונות;
- (ה) להרחיב השכלה ולהפיץ דעת;
- (ו) לשקף את חיי היהודים בתפוצות הגולה;
- (ז) לקדם את מטרות החינוך הממלכתי כמתואר בחוק החינוך הממלכתי, התשי"ג-1953;
- (ח) לקדם את היצירה העברית והישראלית;
- (ט) לקיים שידורים בשפה הערבית לצרכיה של האוכלוסיה הדוברת ערבית ושידורים לקידום ההבנה והשלום עם המדינות השכנות בהתאם למגמות היסוד של המדינה;
- (י) לקיים שידורים ליהודי התפוצות;
- (יא) לקיים שידורים לחוץ-לארץ".
- מוצע להחליף את סעיף תפקידי הרשות כך שיתאימו לתפקידי גוף שידור ציבורי במדינה יהודית ודמוקרטית.

(13) לקדם את מטרות החינוך הממלכתי כאמור בחוק החינוך
הממלכתי, התשי"ג-1953².

4. אחרי סעיף 4 לחוק העיקרי יבוא:
"שידורי חדשות 4א. הרשות תשדר חדשות ותכניות בענייני היום."
הוספת סעיף 4א
5. אחרי סעיף 5 לחוק העיקרי יבוא:
"מקום מושבה 5א. מקום מושבם של מוסדות הרשות הוא בירושלים; עיקר
של הרשות שידוריה של הרשות ישודרו מירושלים."
הוספת סעיף 5א
6. במקום פרק שני לחוק העיקרי יבוא:
החלפת פרק שני

"פרק שני: ועדת האיתור"

- מינוי ועדת האיתור 7. (א) הממשלה תמנה ועדת איתור שתפקידה לאתר ולהציע
ותפקידה מועמדים ראויים למועצת הרשות כאמור בסעיף 14.
(ב) ועדת האיתור תמנה חמישה חברים והם:
(1) יושב ראש הוועדה שיבחר השר, בהסכמת שר
המשפטים, והוא אחד מאלה:
(א) בעל ניסיון של חמש שנים לפחות באחד
מאלה, או בעל ניסיון מצטבר של חמש שנים
בשניים אלה:
(1) בתפקיד בכיר בתחום הניהול העסקי
של תאגיד בעל היקף עסקים משמעותי;
(2) בכהונה ציבורית בכירה או בתפקיד
בכיר בשירות הציבורי בנושאים כלכליים,
מסחריים, ניהוליים או משפטיים;
(ב) שופט בדימוס של בית משפט מחוזי;

ד ב ר י ה ס ב ר

על רשות השידור (להלן – השר), בהסכמת שר המשפטים;
חבר הסגל האקדמי באחד המוסדות המוכרים להשכלה
גבוהה, שהוא בעל מומחיות בתחום תקשורת המונים,
שיבחר יושב ראש הוועדה בהתייעצות עם ראש המועצה
להשכלה גבוהה; נציג בעל מעמד בתחומי התרבות,
החינוך, מדעי הרוח או מדעי החברה שיבחר יושב ראש
הוועדה; נציג בעל מעמד בתחומי מורשת ישראל, ציונות
או יהדות שיבחר יושב ראש הוועדה; נציג בעל מעמד
בתחומי הכלכלה והניהול שיבחר יושב ראש הוועדה,
בהתייעצות עם לשכת התיאום של הארגונים הכלכליים.

יושב ראש ועדת האיתור רשאי, לצורך בחירת
הנציגים האמורים, לפרסם הודעה לציבור שבה יציין כי
כל אדם רשאי להציע את עצמו לכהונה כאמור וכן כל גוף
שאינו למטרת רווח, רשאי לעשות כן. נוסף על כך, יושב
ראש הוועדה רשאי לפנות מיוזמתו למועמדים העומדים
בתנאי הכשירות לכהונה, ולהזמין להגיש מועמדות.

אופן המינוי של ועדת האיתור והרכבה באים להבטיח
כי בוועדה יכהנו חברים בעלי כישורים בתחומי פעילותה
של הרשות.

סעיף 4 בשל חשיבותם של שידורי החדשות בחברה
דמוקרטית, מוצע להוסיף סעיף חדש, המעגן את
חובת הרשות לכלול בשידוריה שידורי חדשות ושידורים
בענייני היום.

סעיף 5 מוצע לקבוע בחוק רשות השידור, באופן מפורש,
כי מקום מושבם של מוסדות הרשות הוא
בירושלים, ועיקר שידוריה של הרשות ישודרו מירושלים.

סעיף 6 הפרק השני לחוק רשות השידור עניינו מליאת
כללי רשות השידור והוא קובע הוראות בדבר הרכבה,
דרך מינויה ותקופת כהונתה של המליאה. מוצע
לבטל את מליאת רשות השידור ואת הוועד המנהל, ולקבוע
כי תחתיה תכהן מועצה, בעלת מאפיינים של דירקטוריון
בחברה ממשלתית, שמועמדיה יוצעו בידי ועדת איתור.

נוסחו של הפרק השני לחוק, שעניינו "המליאה"
ושמוצע להחליפו בפרק שעניינו "ועדת האיתור" מובא
בנספח לדברי ההסבר.

לסעיף 7 המוצע

ועדת האיתור שתמנה הממשלה, תכלול חמישה
חברים והם: יושב ראש הוועדה כפי שיבחר השר האחראי

² ס"ח התשי"ג, עמ' 137.

(2) חבר הסגל האקדמי במוסד מוכר, כמשמעותו בחוק המועצה להשכלה גבוהה, התשי"ח-1958,³ בעל מומחיות בתחום התקשורת, שיבחר יושב ראש הוועדה בהתייעצות עם ראש המועצה להשכלה גבוהה כמשמעותה בחוק האמור;

(3) נציג בעל מעמד בתחומי התרבות, החינוך, מדעי הרוח או מדעי החברה, שיבחר יושב ראש הוועדה;

(4) נציג בעל מעמד בתחומי מורשת ישראל, ציונות או יהדות, שיבחר יושב ראש הוועדה;

(5) נציג בעל מעמד בתחומי הכלכלה והניהול שיבחר יושב ראש הוועדה, בהתייעצות עם לשכת התיאום של הארגונים הכלכליים.

(ג) יושב ראש ועדת האיתור רשאי, לצורך בחירת חברי הוועדה כאמור בפסקאות (2) עד (5) של סעיף קטן (ב) –

(1) לפרסם הודעה לציבור שבה יצוין כי כל אדם שמתקיימים בו תנאי הכשירות האמורים באותן פסקאות רשאי להציע את מועמדותו לכהן בוועדת האיתור, וכי כל גוף בלא מטרות רווח רשאי להציע מועמדים כאמור, והכל בכפוף לתנאים המפורטים בהודעה;

(2) לפנות מיוזמתו למועמדים העומדים בתנאי הכשירות האמורים באותן פסקאות ולהזמין להגיש מועמדות.

איסור זיקה 8. לא ימונה לוועדת האיתור ולא יכהן בה מי שיש לו זיקה אישית, עסקית או פוליטית לשר משרי הממשלה.

סדרי עבודת ועדת האיתור 9. (א) שלושה מחברי ועדת האיתור ובהם יושב ראש הוועדה, יהיו מניין חוקי בישיבותיה.

(ב) החלטות ועדת האיתור יתקבלו ברוב קולות של חברי הוועדה המשתתפים בישיבה; היו הקולות שקולים, תכריע עמדתו של יושב ראש הוועדה.

(ג) ועדת האיתור תקבע לעצמה את דרכי עבודתה ונוהלי דיוניה, ככל שלא נקבעו לפי חוק זה.

ד ב ר י ה ס ב ר

לסעיף 9 המוצע

כדי להבטיח את פעילותה הסדירה והתקינה של ועדת האיתור מוצע לקבוע בחוק הוראות עיקריות לעניין סדרי עבודתה. מוצע ששלושה מחברי ועדת האיתור יהיו מניין חוקי בישיבותיה של הוועדה ובהם יושב ראש הוועדה. כמו כן מוצע כי ועדת האיתור תקבע לעצמה את דרכי עבודתה ואת נהלי דיוניה, ככל שלא נקבעו לפי חוק זה.

לסעיף 8 המוצע

בשל אופייה המיוחד של הרשות ותפקידה, מוצע כי לא ימונה לוועדת האיתור ולא יכהן בה מי שיש לו זיקה אישית, עסקית או פוליטית לשר משרי הממשלה.

³ ס"ח התשי"ח, עמ' 191.

- תקופת כהונה 10. חבר ועדת האיתור ימונה לתקופה של שלוש שנים, ואולם רשאית הממשלה להאריך את תקופת כהונתו של חבר הוועדה עד לסיום הליכי מינויו של חבר ועדה במקומו.
- סיום כהונה 11. (א) חבר ועדת האיתור, למעט יושב ראש הוועדה, יחדל לכהן לפני תום תקופת כהונתו באחת מאלה:
- (1) הוא התפטר במסירת כתב התפטרות ליושב ראש ועדת האיתור;
 - (2) נבצר ממנו דרך קבע למלא את תפקידו, והשר, בהסכמת יושב ראש ועדת האיתור, העביר אותו מכהונתו בהודעה בכתב;
 - (3) הוא אינו ממלא את תפקידו כראוי, והשר, בהסכמת יושב ראש ועדת האיתור, העביר אותו מכהונתו בהודעה בכתב;
 - (4) הוא הורשע בעבירה שבשל חומרתה, מהותה או נסיבותיה אין הוא ראוי לכהן בתפקידו.
- (ב) יושב ראש ועדת האיתור יחדל לכהן לפני תום תקופת כהונתו באחת מאלה:
- (1) הוא התפטר במסירת כתב התפטרות לשר;
 - (2) נבצר ממנו דרך קבע למלא את תפקידו, והממשלה, על פי הצעת השר, העבירה אותו מכהונתו בהודעה בכתב;
 - (3) הוא אינו ממלא את תפקידו כראוי, והממשלה, על פי הצעת השר, העבירה אותו מכהונתו בהודעה בכתב;
 - (4) הוא הורשע בעבירה שבשל חומרתה, מהותה או נסיבותיה אין הוא ראוי לכהן בתפקידו.
- (ג) חדל לכהן חבר ועדת האיתור, יפעל יושב ראש הוועדה למינוי חבר אחר במקומו לפי הוראות סעיף 7, בהקדם האפשרי, ואם חדל לכהן יושב ראש הוועדה – יפעל השר כאמור למינוי יושב ראש אחר במקומו.

ד ב ר י ה ס ב ר

בעבירה שבשל חומרתה, מהותה או נסיבותיה הוא אינו ראוי לכהן בתפקידו. את כהונתו של יושב ראש הוועדה תוכל הממשלה להפסיק, בשל אותן עילות.

כדי לאפשר את רציפות פעולתה של ועדת האיתור מוצע לקבוע כי במקרים שבהם חדל חבר הוועדה מלכהן, יפעל יושב ראש הוועדה להחלפתו בהקדם האפשרי. עם זאת מוצע להבהיר כי קיום המועצה, סמכויותיה ותוקף פעולותיה לא ייפגעו מחמת שנתפנה מקומו של אחד מחבריה, ובלבד שיכהנו בה בכל עת שלושה חברים לפחות, ובהם היושב ראש.

לסעיף 10 המוצע

מוצע להגביל את משך הכהונה של חבר ועדת האיתור לתקופת כהונה של שלוש שנים שאפשר להאריכה עד לסיום הליכי מינוי של חבר אחר בוועדה.

לסעיפים 11 ו-12 המוצעים

מוצע כי השר יוכל לסיים את כהונתו של חבר בוועדת האיתור, למעט יושב ראש הוועדה, לפני תום תקופת הכהונה, בהסכמת יושב ראש ועדת האיתור בהתקיים אחת מעילות אלה: נבצר ממנו למלא את תפקידו דרך קבע; הוא אינו ממלא את תפקידו כראוי; הוא הורשע

השעיה מכהונה 12. הוגש נגד חבר ועדת האיתור כתב אישום בעבירה כאמור בסעיף 11(א)(4), רשאי השר להשעות את חבר הוועדה מכהונתו, עד למתן פסק דין סופי בעניינו, ואם הוגש כתב אישום נגד יושב ראש הוועדה בעבירה כאמור בסעיף 11(ב)(4) – רשאית הממשלה להשעותו כאמור.

תוקף פעולות 13. קיום ועדת האיתור, סמכויותיה ותוקף פעולותיה לא ייפגעו מחמת שנתפנה מקומו של אחד מחבריה או מחמת פגם במינויו או בהמשך כהונתו, ובלבד שיכהנו בה בכל עת שלושה חברים לפחות, ובהם יושב ראש הוועדה.

גמול והחזר הוצאות 13א. (א) חבר ועדת האיתור שאינו עובד המדינה, עובד גוף מתוקצב או עובד גוף נתמך, זכאי לקבל מהרשות גמול בעבור השתתפות בישיבות ועדת האיתור, לפי הוראות סעיף קטן (ג), ובלבד שאינו זכאי לקבל, ממקור אחר, תמורה בעבור ההשתתפות.

(ב) חבר ועדת האיתור שאינו זכאי לגמול לפי הוראות סעיף קטן (א), זכאי לקבל מהרשות החזר הוצאות שהוציא לצורך השתתפות בישיבות ועדת האיתור, לפי הוראות סעיף קטן (ג), ובלבד שאינו זכאי לקבל ממקור אחר החזר הוצאות.

(ג) השר, בהסכמת שר האוצר, יקבע כללים ותנאים שלפיהם תשלם הרשות גמול או החזר הוצאות לחבר ועדת האיתור בהתאם להוראות סעיפים קטנים (א) ו-(ב), ואת שיעוריהם.

(ד) בסעיף זה, "עובד המדינה", "עובד גוף מתוקצב" ו"עובד גוף נתמך" – כהגדרתם בסעיף 32 לחוק יסודות התקציב, התשמ"ה-1985.⁴

גוף מבוקר 13ב. ועדת האיתור היא גוף מבוקר כמשמעותו בחוק מבקר המדינה, התשי"ח-1958 [נוסח משולב].⁵

החלת כותרת פרק 7. במקום כותרת פרק שלישי לחוק העיקרי יבוא:

"פרק שלישי: מועצת הרשות".

ד ב ר י ה ס ב ר

סעיפים מוצע להחליף את הוראות הפרק השלישי 7 ו-8 שענינן בוועד המנהל, למעט סעיף 22א שבו שענינו "ממונה על קבילות הציבור", בסעיפים העוסקים במועצת הרשות. כאמור לעיל מוצע להחליף את מליאת רשות השידור והוועד המנהל במועצה בעלת הרכב המתאים להתוויית מדיניות ולפיקוח על גוף המשרד שידור ציבורי, שתהיה בעלת מאפיינים של דירקטוריון בחברה ממשלתית, ושמעמד חבריה יהיה דומה לדירקטורים.

נוסחן של הוראות הפרק השלישי לחוק שמוצע להחליפן מובא בנספח לדברי ההסבר.

לסעיף 12 המוצע

כדי לאפשר את תקינות פעילותה של ועדת האיתור מוצע לאפשר לשר להשעות את חבר ועדת האיתור מכהונתו, אם הוגש נגדו כתב אישום בעבירה שבשל חומרתה, מהותה או נסיבותיה הוא אינו ראוי לכהן בתפקידו. סמכות זו תהיה נתונה לממשלה – לגבי יושב ראש ועדת האיתור.

לסעיף 13א המוצע

מוצע כי חבר ועדת האיתור, יהיה זכאי לגמול או להחזר הוצאות בגין השתתפותו בישיבות הוועדה, בהתאם לכללים שיקבע השר בהסכמת שר האוצר.

לסעיף 13ב המוצע

כדי להבטיח ביקורת על התנהלותה של ועדת האיתור מוצע לקבוע כי יראו בה גוף מבוקר, כמשמעותו בחוק מבקר המדינה, התשי"ח-1958 [נוסח משולב].

⁴ ס"ח התשמ"ה, עמ' 60.

⁵ ס"ח התשי"ח, עמ' 92.

14. (א) הממשלה, בהמלצת השר, תמנה לרשות מועצה בת 13 חברים, והם:

(1) יושב ראש המועצה, שימונה מבין שלושה מועמדים שתציע ועדת האיתור לעניין זה, שהוא בעל מעמד בתחום התקשורת, החברה או התרבות, בעל תואר אקדמי, וכן בעל ניסיון של חמש שנים לפחות באחד מאלה או בעל ניסיון מצטבר של חמש שנים לפחות בשניים או יותר מאלה;

(א) בתפקיד בכיר בתחום הניהול העסקי של תאגיד בעל היקף עסקים משמעותי;

(ב) בכהונה ציבורית בכירה או בתפקיד בכיר בשירות הציבורי בנושאים כלכליים, מסחריים, ניהוליים או משפטיים;

(ג) בתפקיד ניהולי בכיר בתחום התקשורת;

(2) שני נציגי ציבור בעלי מעמד בתחום התקשורת, שימונו מבין ארבעה מועמדים לפחות שתציע ועדת האיתור לעניין זה;

(3) שלושה נציגי ציבור בעלי מעמד בתחום התרבות, החינוך, היהדות, הציונות, מדעי הרוח או מדעי החברה, כל נציג מתחום שונה, שימונו מבין חמישה מועמדים לפחות שתציע ועדת האיתור לעניין זה;

ד ב ר י ה ס ב ר

שתציע ועדת האיתור; שני חברים שידועים בפעילותם בתחום החברתי הפועלים שלא למטרות רווח לקידום אינטרסים של כלל הציבור בישראל או חלק ממנו, שימונו מבין ארבעה מועמדים שתציע ועדת האיתור; שני חברים שידועים בתרומתם לחברה בישראל שימונו מבין ארבעה מועמדים שתציע ועדת האיתור.

הרכב זה מטרתו להבטיח כי במועצה יכהנו חברים בעלי כישורים בתחומים שבהם עוסקת הרשות, וכן לשקף את מגוון הדעות הרווחות בציבור.

כמו כן, כדי לאפשר בחירה מתוך מגוון מועמדים, מוצע כי ועדת האיתור תהיה רשאית לפרסם מודעה הקוראת לכל אדם שמתקיימים בו תנאי הכשירות המנויים לעיל להציע את מועמדתו לכהונה כחבר המועצה ולכל גוף בלא מטרות רווח, להציע מועמדים לכהן כחבר מועצה. כן תהיה רשאית ועדת האיתור לפנות בעצמה למועמדים שהיא סבורה כי מתקיימים בהם התנאים האמורים, ולהזמין להציע את מועמדתם כאמור.

לסעיף 14 המוצע

מוצע כי המועצה תמנה 13 חברים, שייבחרו, בהמלצת השר, מתוך רשימה של 27 מועמדים שתציע ועדת האיתור והם: יושב ראש המועצה, מתוך רשימה של שלושה מועמדים שתציע ועדת האיתור, אשר יהיה בעל כשירויות מיוחדות המתאימות ליושב ראש של מועצה העוסקת בתחום השידורים – בעל מעמד בתחום התקשורת, החברה, או התרבות, בעל השכלה אקדמית וכן, בדומה ליושב ראש דירקטוריון בחברה ממשלתית, בעל ניסיון של חמש שנים לפחות בתפקידים בכירים או בעל ניסיון ניהולי בתחום התקשורת; שני חברים בעלי מעמד בתחום התקשורת ותקשורת המונים, שימונו מבין ארבעה מועמדים לפחות שתציע ועדת האיתור; שלושה חברים בעלי מעמד בתחום התרבות, החינוך, היהדות, מדעי הרוח או מדעי החברה, כל נציג מתחום שונה, שימונו מבין חמישה מועמדים לפחות, שתציע ועדת האיתור; שלושה חברים בעלי מעמד בתחום הכלכלה והניהול שימונו מבין חמישה מועמדים לפחות

(4) שלושה נציגי ציבור בעלי מעמד בתחום הכלכלה והניהול, שימונו מבין לפחות חמישה מועמדים שתציע ועדת האיתור לעניין זה;

(5) שני נציגי ציבור הידועים בפעילותם בתחום החברתי והפועלים שלא למטרת רווח לקידום אינטרסים של כלל הציבור בישראל או חלק רחב ממנו, ובכלל זה לקידום שוויון בחברה, לקידום ערכים דמוקרטיים ולהעצמת מורשת ישראל, שימונו מבין ארבעה מועמדים שתציע ועדת האיתור לעניין זה;

(6) שני נציגי ציבור הידועים בתרומתם לחברה הישראלית, שימונו מבין ארבעה מועמדים שתציע ועדת האיתור לעניין זה.

(ב) השר ימליץ לממשלה לפי הוראות סעיף קטן (א) על 13 המועמדים לחברי המועצה, מתוך רשימת של 27 מועמדים שתציע ועדת האיתור לפי הוראות אותו סעיף קטן.

(ג) ועדת האיתור רשאית, לצורך איתור והצעה של מועמדים לפי הוראות סעיף זה –

(1) לפרסם הודעה לציבור שבה יצוין כי כל אדם שמתקיימים בו תנאי הכשירות האמורים בסעיף קטן (א), רשאי להציע את מועמדותו לכהן כחבר המועצה, וכי כל גוף בלא מטרת רווח רשאי להציע מועמדים כאמור, והכל בכפוף לתנאים המפורטים בהודעה;

(2) לפנות מיוזמתה למועמדים העומדים בתנאי הכשירות האמורים בסעיף קטן (א) ולהזמיןם להגיש מועמדות.

(ד) הרכב המועצה ישקף, במידת האפשר, את מגוון הדעות הרווחות בציבור.

איסור זיקה 15. לא ימונה לחבר המועצה ולא יכהן בה מי שיש לו זיקה אישית, עסקית או פוליטית לשר משרי הממשלה.

מינוי ממלא מקום זמני ליושב ראש המועצה 16. (א) נתפנתה משרתו של יושב ראש המועצה וטרם נתמנה אחר במקומו או נבצר ממנו זמנית למלא את תפקידו, ימנה לו השר, באישור הממשלה, ממלא מקום מבין חברי המועצה, לתקופה שלא תעלה על שישה חודשים.

(ב) הושעה יושב ראש המועצה מכהונתו לפי הוראות סעיף 20(ב), ימנה לו השר, באישור הממשלה, ממלא מקום מבין חברי המועצה, למשך תקופת ההשעיה.

ד ב ר י ה ס ב ר

לסעיף 16 המוצע

כדי לאפשר את רציפות פעולתה של המועצה מוצע לקבוע הסדר לעניין מינוי ממלא מקום זמני ליושב ראש המועצה.

לסעיף 15 המוצע

בשל אופייה המיוחד של הרשות ותפקידה, מוצע כי לא ימונה למועצה ולא יכהן בה מי שיש לו זיקה אישית, עסקית או פוליטית לשר משרי הממשלה.

- (1) לקבוע את מדיניות הרשות ובכלל זה את מדיניות השידורים הכוללת, וזאת לשם השגת המטרות האמורות בסעיף 3 ובהתאם לתקציבה המאושר, ובלבד שהמועצה לא תשנה את מספר ערוצי השידור או רשתות השידור או את אופן העברת השידורים, אלא באישור השר;
- (2) לאשר את לוחות השידורים העונתיים של הרשות;
- (3) לפקח על תוכני השידורים, כך שיהיו בהתאם למטרות האמורות בסעיף 3;
- (4) למנות את המנהל הכללי, לפי הוראות סעיף 23 ולפקח על פעולותיו;
- (5) לקבוע את המבנה הארגוני של הרשות ובכלל זה את שיא כוח האדם ברשות ואת תנאי ההעסקה של עובדיה;
- (6) לדון בהצעת התקציב השנתי המאוזן של הרשות, שהכין המנהל הכללי לפי סעיף 23ד(2), לאשרה ולהביאה לאישור השר ושר האוצר לא יאוחר מ־30 ימים לפני תום שנת הכספים;
- (7) לדון בתכנית העבודה השנתית שהגיש לה המנהל הכללי לפי סעיף 23ד(3), ובכלל זה ביעדיה השנתיים של הרשות, לבדוק את התאמתה להצעת התקציב השנתי שהוגשה לה לפי פסקה (6) ולאשר את התכנית האמורה;
- (8) לפקח על עמידה ביעדי התקציב השנתי המאושר וביצועו;
- (9) להיות אחראית לעריכת דוחות כספיים ולאישורם; לעניין זה, "דוחות כספיים" – מאזן, דוח רווח והפסד ודוח על תזרימי מזומנים, לרבות ביאורים להם;
- (10) לקבוע עסקאות מסוג מסוים או בעלות היקף תקציבי מסוים שהמנהל הכללי או מי מטעמו רשאי להתקשר בהן, בשם הרשות, יחד עם מי שתקבע המועצה לעניין זה, וכן לקבוע עסקאות מסוג מסוים או בעלות היקף תקציבי מעל לסכום שתקבע, הטעונות את אישורה, ולדון באישורן של עסקאות כאמור;

ד ב ר י ה ס ב ר

לסעיף 17 המוצע

בהן, בשם הרשות, יחד עם מי שתקבע המועצה לעניין זה, וכן לקבוע כי עסקאות מסוג מסוים או בעלות היקף תקציבי מעל לסכום שתקבע, טעונות את אישורה, ולדון באישורן; לדון בדוחות השונים שהגישו לה המנהל הכללי של הרשות והמבקר הפנימי של הרשות ולקבוע נהלים שעניינם השתתפות חריגתית של חבר מועצה או של המנהל הכללי בשידורי הרשות.

תפקידי המועצה בהתוויית המדיניות ובפיקוח על ביצועי ההנהלה דומים בעיקרם לקבוע בסעיף 32 לחוק החברות הממשלתיות, התשל"ה-1975 (להלן – חוק החברות הממשלתיות), ובסעיף 92 לחוק החברות, התשנ"ט-1999 (להלן – חוק החברות).

מוצע לקבוע כי תפקידי המועצה יהיו כדלקמן: לקבוע את מדיניות הרשות ולפקח על יישומה בהתאם לתקציב הרשות; לאשר את לוחות השידורים; לפקח על תוכני הרשות; למנות את המנהל הכללי של הרשות ולפקח על פעילותו; לקבוע את המבנה הארגוני של הרשות ואת תנאי ההעסקה של העובדים; לדון בהצעת התקציב השנתי של הרשות שהכין המנהל הכללי, לאשרה ולהביאה לאישור השרים; לדון בתכנית העבודה השנתית שהגיש לה המנהל הכללי, ולבדוק את התאמתה להצעת התקציב השנתי שהוגש לה; לפקח על עמידה ביעדי התקציב של הרשות; לקבוע עסקאות מסוג מסוים או בעלות היקף תקציבי מסוים שבהן המנהל הכללי או מי מטעמו רשאי להתקשר

(11) לדון בדרך הפעילות שהגיש לה המנהל הכללי לפי סעיף 123ד(5), ובדוח השנתי שהגיש לה המבקר הפנימי לפי סעיף 23י(ד)(3);

(12) לקבוע נהלים בדבר השתתפות חד-פעמית של חבר המועצה או של המנהל הכללי בשידורים, כמומחה בתחום עיסוקו, כאמור בסעיפים 21א או 123, לפי העניין;

(13) לבצע כל תפקיד אחר שהוטל עליה לפי חוק זה.

18. דוחות כספיים ודוחות על פעילות הרשות המועצה תגיש לשר, אחת לשנה, את הדוחות הכספיים האמורים בסעיף 17(9), וכן דוח על פעילותה של הרשות; בדוח הפעילות יפורטו, בין השאר, היעדים השנתיים שקבעה הרשות, עמידתה ביעדים האמורים, וכן עמידתה בדרישת ההפקות המקומיות הקנויות לפי סעיף 44ג; המועצה תפרסם את תמצית הדוחות הכספיים ואת דוח הפעילות באתר האינטרנט של הרשות ובכל דרך אחרת שתמצא לנכון.

19. תקופת כהונה חבר מועצה ימונה לתקופה של שלוש שנים, ואפשר לשוב ולמנותו לתקופת כהונה נוספת, אחת בלבד, ברציפות.

20. סיום כהונה והשעיה (א) חבר מועצה יחדל לכהן לפני תום תקופת כהונתו באחת מאלה:

(1) הוא התפטר במסירת כתב התפטרות לשר;

(2) נבצר ממנו דרך קבע למלא את תפקידו, והשר העביר אותו מכהונתו בהודעה בכתב;

(3) הוא אינו ממלא את תפקידו כראוי, והממשלה העבירה אותו מכהונתו בהודעה בכתב;

(4) הוא נעדר בלא סיבה סבירה, משלוש ישיבות רצופות של המועצה או מיותר ממחצית הישיבות שקיימה במהלך שנה אחת, והשר העביר אותו מכהונתו בהודעה בכתב;

ד ב ר י ה ס ב ר

עם אפשרות להאריך את המינוי לתקופה נוספת, רצופה, של שלוש שנים בלבד.

לסעיף 20 המוצע

כדי להבטיח פיקוח על הליכי סיום הכהונה של חברי המועצה, מוצע לקבוע כי השר יהיה רשאי לסיים את כהונתו של חבר המועצה לפני תום התקופה, לפי אותן עילות שצוינו לעיל לעניין סיום כהונה של חבר ועדת האיתור (ר' דברי הסבר לסעיפים 11 ו-12 המוצעים בסעיף 6 להצעת החוק). נוסף על עילות אלה מוצע לאפשר את הפסקת הכהונה במקרים שבהם נעדר חבר המועצה בלא סיבה סבירה משלוש ישיבות של המועצה או מיותר ממחצית הישיבות שקיימה במהלך שנה אחת, או כאשר נתקיימה בחבר המועצה אחת מהנסיבות הפוסלות אותו לפי דין מלכתחילה כחבר מועצה, כגון היווצרות ניגוד עניינים, שאינו מאפשר המשך הכהונה.

כמו כן מוצע להבהיר כי בשל היותם של התדרים משאב ציבורי, הגדלת מספר ערוצי השידור של הרשות או רשתות הרדיו טעונות את הסכמת השר.

לסעיף 18 המוצע

כדי להבטיח את שקיפות פעילותה של הרשות, מוצע כי אחת לשנה תגיש המועצה דוחות על התנהלותה של הרשות ובכלל זה דוחות כספיים של הרשות ודוח לעניין עמידתה ביעדים שהציבה לעצמה ובדרישות ההפקה של הפקות מקומיות. הדוחות יפורסמו לציבור באתר האינטרנט של הרשות.

לסעיף 19 המוצע

כדי להבטיח תחלופה של חברי המועצה, מוצע להגביל את תקופת כהונתו של חבר המועצה לשלוש שנים,

(5) השר מצא כי נתקיימה בו אחת הנסיבות הפוסלות

אדם, לפי דין, מלכהן כחבר המועצה;

(6) הוא הורשע בעבירה שבשל חומרתה, מהותה או

נסיבותיה, אין הוא ראוי לכהן בתפקידו.

(ב) הוגש נגד חבר המועצה כתב אישום בעבירה כאמור

בסעיף קטן (א)(6), רשאי השר להשעות את חבר המועצה

מכהונתו, עד למתן פסק דין סופי בעניינו.

(ג) חדל לכהן חבר המועצה, יפעל השר למינוי חבר אחר

במקומו לפי הוראות סעיף 14, בהקדם האפשרי.

תוקף פעולות 21. קיום המועצה, סמכויותיה ותוקף החלטותיה לא ייפגעו מחמת

שנתפנה מקומו של חבר בה, או מחמת ליקוי במינויו או

בהמשך כהונתו, ובלבד שמכהנים כדין רוב חברי המועצה.

ישיבות המועצה 21א. (א) ישיבות המועצה יתקיימו אחת לחודש לפחות.

(ב) המניין החוקי לישיבות המועצה הוא רוב חבריה

המכהנים.

(ג) יושב ראש המועצה יזמן את ישיבותיה ויקבע את

מועדיהן ואת סדר היום שלהן.

(ד) השר רשאי, בנסיבות מיוחדות, לפנות בכתב למועצה

בבקשה לדון בנושא מסוים; בבקשה כאמור יפורטו נושא

הדיון וכן הנסיבות המיוחדות שבשלן הוגשה הבקשה; לא

דנה המועצה בנושא כאמור, תפרט את הנימוקים לסירובה,

בכתב.

(ה) המועצה תזמין את המנהל הכללי ואת מנהלי השידור

לכל ישיבה שתעסוק באישור לוח השידורים לפי סעיף 17(2).

סדרי עבודת המועצה 21ב. (א) (1) החלטות המועצה יתקבלו ברוב קולות של חברי

המועצה המשתתפים בישיבה; היו הקולות שקולים,

תכריע עמדתו של יושב ראש המועצה ככל שהוא

משתתף בישיבה.

ד ב ר י ה ס ב ר

לפנות בכתב למועצה בבקשה לדון בנושא מסוים, ואולם כדי לשמור על ההפרדה מהדרג הפוליטי, מוצע כי הוא יוכל לעשות כן בנסיבות מיוחדות בלבד. בבקשתו, יפרט השר את נושא הבקשה וכן את הנסיבות המיוחדות שבגין הוא מבקש כאמור. במקרה שבו המועצה לא דנה בנושא המבוקש עליה לפרט את הנימוקים לכך, בכתב.

לסעיף 21א המוצע

מוצע לקבוע הוראות לעניין סדרי עבודת המועצה ובכלל זה מוצע לקבוע כי המועצה תנהל פרוטוקולים וכי החלטותיה יועמדו לעיון הציבור, זאת כדי להבטיח את שקיפות פעילותה של הרשות.

לסעיף 21 המוצע

כדי להבטיח שתוקף פעולות המועצה לא ייפגע מחמת שנתפנה מקומו של חבר בה, או מחמת ליקוי במינויו או בהמשך כהונתו, נקבע שלצורך כך די בכהונתם כדין של רוב חברי המועצה.

לסעיף 21א המוצע

כדי להבטיח את פעילותה הרצופה של המועצה, מוצע לקבוע כי היא תתכנס פעם בחודש לפחות, כי יושב ראש המועצה יזמן את ישיבותיה וכי הוא שיקבע את סדר היום של המועצה. כחריג, מוצע לקבוע כי השר יהיה רשאי

(2) על אף הוראות פסקה (1) החלטות המועצה בעניינים המנויים בסעיף 17(2) ו-17(6) ובעניין מינוי המנהל הכללי כאמור בסעיף 17(4), יתקבלו ברוב של שני שלישים מחברי המועצה המשתתפים בישיבה.

(ב) המועצה תקבע לעצמה את דרכי עבודתה ונוהלי דיוניה, ככל שלא נקבעו לפי חוק זה.

(ג) המועצה תערוך פרוטוקולים של דיוניה.

(ד) החלטות המועצה יועמדו לעיון הציבור.

ועדות משנה 21ג. המועצה רשאית, לצורך ביצוע תפקידיה, למנות מבין חבריה ועדות משנה לכל עניין שתראה לנכון, לקבוע את תפקידיהן ולאצול להן מסמכויותיה לפי חוק זה, למעט סמכויות אלה:

(1) קביעת כללים;

(2) מינוי המנהל הכללי ופיטוריו;

(3) אישור תקציב הרשות;

(4) אישור הדוחות הכספיים.

ועדת הביקורת 21ד. (א) המועצה תמנה, מבין חבריה, ועדת ביקורת שמספר חבריה לא יפחת משלושה; יושב ראש המועצה לא יהיה חבר בוועדת הביקורת.

(ב) תפקידה של ועדת הביקורת לעמוד על ליקויים בניהול הרשות ולהציע למועצה דרכים לתיקונם; לשם ביצוע תפקידה כאמור תדון הוועדה, בין השאר, בדוחות המבקר הפנימי של הרשות, בדוחות רואה החשבון המבקר, וכן בנושאים שיובאו לפניה בידי המועצה, המנהל הכללי או מבקר המדינה; דיון כאמור, יתקיים תוך התייעצות, בין השאר, עם המבקר הפנימי או עם רואה החשבון המבקר, לפי העניין.

(ג) ועדת הביקורת תגיש דוח שנתי מסכם למועצה.

(ד) המבקר הפנימי של הרשות יקבל הודעות על קיום ישיבות ועדת הביקורת ויהיה רשאי להשתתף בהן.

(ה) המבקר הפנימי של הרשות רשאי לבקש מיושב ראש ועדת הביקורת לכנס את הוועדה לדיון בנושא שפירט בדרישתו, ויושב ראש ועדת הביקורת יכנסה בתוך זמן סביר ממועד קבלת הבקשה.

ד ב ר י ה ס ב ר

דינים וחשבונות כספיים וקביעת כללים, שכן המדובר בתפקידי הליבה של המועצה.

לסעיף 21 המוצע

לוועדת ביקורת תפקיד מרכזי בחשיבותו לפעולתה של חברה, והיא מהווה רובד נוסף לפיקוח על פעולות החברה והנהלתה. מוצע על כן, בדומה לקבוע בסעיף 114 לחוק החברות ובסעיף 29 לחוק החברות הממשלתיות, לחייב

לסעיף 21 המוצע

בדומה לקבוע בסעיף 110 לחוק החברות ובסעיף 29 לחוק החברות הממשלתיות, וכדי לייעל את פעילות המועצה, מוצע להסמיך את המועצה למנות ועדות משנה ולאצול להן מסמכויותיה. עם זאת מוצע להבהיר כי המועצה אינה רשאית לאצול את סמכויותיה לעניין מינוי המנהל הכללי או פיטוריו, אישור לוחות השידורים, אישור

(ו) הודעה על קיום ישיבת ועדת הביקורת שבה עולה נושא הנוגע לביקורת הדוחות הכספיים, תומצא לרואה החשבון המבקר שיהיה רשאי להשתתף בה.

(א) חבר המועצה שאינו עובד המדינה, עובד גוף מתקצב או עובד גוף נתמך, זכאי לקבל מהרשות גמול בעבור השתתפות בישיבות המועצה או ועדה מוועדותיה לפי הוראות סעיף קטן (ג), ובלבד שאינו זכאי לקבל, ממקור אחר, תמורה בעבור ההשתתפות.

(ב) חבר המועצה שאינו זכאי לגמול לפי הוראות סעיף קטן (א), זכאי לקבל מהרשות החזר הוצאות שהוציא לצורך השתתפות בישיבות המועצה או ועדה מוועדותיה לפי הוראות סעיף קטן (ג), ובלבד שאינו זכאי לקבל ממקור אחר החזר הוצאות.

(ג) השר, בהסכמת שר האוצר, יקבע כללים ותנאים שלפיהם תשלם הרשות גמול או החזר הוצאות לחבר המועצה בהתאם להוראות סעיפים קטנים (א) ו-(ב), ואת שיעוריהם.

(ד) בסעיף זה, "עובד המדינה", "עובד גוף מתקצב" ו"עובד גוף נתמך" – כהגדרתם בסעיף 32 לחוק יסודות התקציב, התשמ"ה-1985.

חובת נאמנות 121. חבר המועצה ינהג במילוי תפקידו בהגיונות, בנאמנות ובלא משוא פנים.

ניגוד עניינים 121. (א) חבר המועצה שידוע לו כי הוא קשור או עשוי להיות קשור במישרין או בעקיפין, בעצמו או על ידי קרובו, סוכנו או שותפו, בעסקה או בעניין העומדים לדיון במועצה או בוועדה מוועדותיה, יודיע על כך בכתב ליושב ראש המועצה, מיד לאחר שנודע לו כי העסקה או העניין האמורים עומדים לדיון; חבר המועצה לא יהיה נוכח בדיוני המועצה או הוועדה באותה עסקה או באותו עניין כאמור, לא ישתתף בהחלטה המתייחסת אליהם או הקשורה עמם, ולא יטפל בהם במסגרת תפקידו גם מחוץ לישיבות המועצה או הוועדה.

ד ב ר י ה ס ב ר

לסעיפים 121 עד 124 המוצעים

מוצע לקבוע בחוק באופן מפורש כי חברי המועצה ינהגו במילוי תפקידיהם בהגיונות, בנאמנות ובלא משוא פנים. כמו כן מוצע לקבוע הוראות שעניינן מניעת ניגוד עניינים של חברי המועצה, מקום שמדובר בעניין או בעסקה שחבר המועצה קשור אליה במישרין או בעקיפין. למען הסר ספק, מובהר כי חבר המועצה יימנע מלטפל בנושאים האמורים גם מחוץ לישיבות המועצה או ועדת משנה שלה. באופן דומה מוצע לקבוע כי חבר המועצה לא יתקשר בעסקה עם הרשות. בשל אותם טעמים, מוצע כי חבר מועצה לא

את המועצה למנות ועדת ביקורת שתפקידה לעמוד על ליקויים בהתנהלותה של הרשות, ובכלל זה לדון בדוחות המבקר הפנימי.

לסעיף 124 המוצע

מוצע לקבוע כי חבר המועצה (ובכלל זה יושב ראש המועצה), יהיה זכאי לגמול או להחזר הוצאות בגין השתתפותו בישיבות המועצה או בישיבות ועדת משנה שלה, בהתאם לכללים שיקבע השר בהסכמת שר האוצר.

⁶ ס"ח התשמ"ה, עמ' 60.

(ב) חבר המועצה, קרובו, סוכנו, שותפו או תאגיד שאחד מהאמורים הוא בעל עניין או מנהל בו, לא יתקשר בעסקה עם הרשות, ולא יועסק בידי הרשות; לעניין זה, "בעל עניין" – כהגדרתו בחוק הרשות השנייה לטלוויזיה ולרדיו, התש"ן-1990.⁷

השתתפות חבר המועצה בשידורים 21. חבר המועצה לא ישתתף בשידורים; ואולם רשאי הוא להשתתף באופן חד-פעמי בשידורים, כמומחה בתחום עיסוקו, בהתאם לנהלים שקבעה המועצה לפי סעיף 17(12).

פיזור המועצה 22. (א) ראתה הממשלה כי המועצה אינה ממלאת את התפקידים והחובות שהוטלו עליה לפי חוק זה, ובכלל זה כי המועצה לא הגישה לאישור השר ושר האוצר הצעת תקציב שנתי מאוזן של הרשות לפי סעיף 17(6) או לא קיימה ישיבות בתדירות שנקבעה לפי סעיף 21א, תתרה הממשלה, במועצה, בכתב, כי אם בתוך תקופה שקבעה לא תמלא המועצה את חובותיה, תפורה הממשלה; השר רשאי לפנות לממשלה, בבקשה בכתב, לשלוח למועצה התראה לפי הוראות סעיף זה.

(ב) לא מילאה המועצה את חובותיה כאמור בסעיף קטן (א) בתוך התקופה שקבעה הממשלה בהודעתה, רשאת הממשלה, להורות על פיזור המועצה.

(ג) הממשלה תמנה, בתוך 60 ימים מיום פיזור המועצה לפי סעיף קטן (ב), מועצה חדשה.

(ד) מועצה שפוזרה תמשיך לכהן עד למינויה של המועצה החדשה, כמועצה זמנית; מועצה זמנית תימנע ככל האפשר מקבלת החלטות משמעותיות שאינן נדרשות לצורך תפקודה השוטף והתקין של הרשות.

הוספת כותרת פרק 9. לפני סעיף 22 לחוק העיקרי תבוא הכותרת:

שלישי 1

"פרק שלישי: הממונה על קבילות הציבור".

תיקון סעיף 22 10. בסעיף 22 לחוק העיקרי –

(1) בסעיף קטן (א), במקום "יושב ראש הרשות" יבוא "יושב ראש המועצה" ובמקום "המליאה" יבוא "המועצה";

ד ב ר י ה ס ב ר

במעמד של "מועצה זמנית" והיא תימנע מקבלת החלטות שאינן נדרשות לצורך פעילותה השוטפת והתקינה של הרשות.

ישתתף בשידורים אלא באופן חד-פעמי, כמומחה בתחום עיסוקו, בכפוף לנהלים שתקבע המועצה.

לסעיף 22 המוצע

מוצע לייחד לסעיף 22 לחוק רשות שיעינים 10 ו-9 השידור, שעניינו הממונה על קבילות הציבור, פרק נפרד מהוראות הפרק השלישי לחוק הדן במועצה. נוסף על כך, מוצע לבצע בסעיף האמור את ההתאמות הנדרשות בשל ביטולו של הוועד המנהל והחלפתו במועצה.

כדי להבטיח את פעילותה התקינה של הרשות לרבות את הפיקוח עליה, מוצע לאפשר לממשלה לפזרה, אם מצאה כי המועצה אינה ממלאת את תפקידיה ולאחר שהתרתה בה בכתב. עוד מוצע, כדי להבטיח את רציפות פעילותה של הרשות לאחר פיזור של המועצה כאמור, לקבוע כי מועצה חדשה תמונה בתוך 60 ימים, וכי עד למינויה של מועצה חדשה תמשיך לכהן המועצה שפוזרה

⁷ ס"ח התש"ן, עמ' 59.

(2) בסעיף קטן (ב), במקום "הועד המנהל" יבוא "המועצה" ובמקום "יקבע" יבוא "תקבע";

(3) בסעיף קטן (ד), במקום "ליושב ראש הרשות ולמליאה" יבוא "ליושב ראש המועצה" ובמקום "לועד המנהל" יבוא "למועצה".

החלפת כותרת
פרק רביעי

11. במקום כותרת פרק רביעי לחוק העיקרי יבוא:

"המנהל הכללי, מנהלי השידור, בעלי תפקידים מיוחדים ועובדי הרשות".

החלפת סעיפים
23 עד 223 והוספת
סעיפים 223 עד
231

12. במקום סעיפים 23 עד 223 לחוק העיקרי יבוא:

"המנהל הכללי של הרשות (א) המועצה תמנה, באישור השר, מנהל כללי לרשות שהוא בעל ידע בתחום התקשורת ובעל תואר אקדמי, וכן בעל ניסיון של חמש שנים לפחות באחד מאלה או בעל ניסיון מצטבר של חמש שנים לפחות בשניים או יותר מאלה:

(1) בתפקיד בכיר בתחום הניהול העסקי של תאגיד בעל היקף עסקים משמעותי;

(2) בכהונה ציבורית בכירה או בתפקיד בכיר בשירות הציבורי בנושאים כלכליים, מסחריים, ניהוליים או משפטיים, ובלבד שהוא בעל ניסיון ניהולי משמעותי;

(3) בתפקיד ניהולי בכיר בתחום התקשורת.

(ב) המועמדים לתפקיד המנהל הכללי של הרשות ייבחרו בידי ועדה שחבריה הם כמפורט להלן (בסעיף זה – ועדה לאיתור המנהל הכללי):

(1) יושב ראש המועצה, והוא יהיה יושב ראש הוועדה;

(2) שני חברי המועצה שתבחר המועצה;

(3) שני חברי ועדת האיתור שתבחר המועצה.

ד ב ר י ה ס ב ר

לסעיף 23 המוצע

מוצע לשנות את אופן בחירתו של המנהל הכללי ומינויו. כיום, המנהל הכללי מתמנה בידי הממשלה. מוצע שהמנהל הכללי ימונה בידי המועצה באישור השר. כמו כן כדי להבטיח את בחירתו של מנהל מקצועי מוצע לקבוע את הכישורים הנדרשים ממנהל הרשות בהתבסס על סעיף 37 לחוק החברות הממשלתיות – בעל הבנה בתחום התקשורת, בעל השכלה אקדמית ובעל ניסיון של חמש שנים לפחות בתפקידים בכירים או בעל ניסיון בתפקיד ניהולי בכיר בתחום התקשורת. כמו כן מוצע להחיל את סעיף 60א לחוק החברות הממשלתיות כך שמינוי המנהל הכללי יהיה טעון את אישור הוועדה לבדיקת מינויים הפועלת לפי חוק החברות הממשלתיות, הגם שהמינוי אינו טעון אישור או התייעצות עם שר משקי הממשלה; ואולם מוצע להבהיר כי תנאי הכשירות הנדרשים מהמנהל הכללי הם אלה הקבועים בסעיף 23(א) כנוסחו המוצע.

סעיף 11 מוצע להחליף את הכותרת בפרק הרביעי לחוק רשות השידור כך שבמקום "המנהל והעובדים" יבוא "המנהל הכללי, מנהלי השידור, בעלי תפקידים מיוחדים ועובדי הרשות".

סעיף 12 לפי המבנה המוצע, המנהל הכללי של רשות כללי השידור הוא האחראי לניהול השוטף של הרשות במסגרת המדיניות שקבעה המועצה. סעיפים 23 עד 223 לחוק רשות השידור, כנוסחם היום, מסדירים את מינוי המנהל, את תקופת כהונתו, מינוי ממלא מקום זמני במקומו וכפיפותו לוועד המנהל. מוצע להחליף הוראות אלה בהוראות המתאימות למבנה רשות השידור כמוצע בהצעת החוק.

נוסח הסעיפים האמורים לפני החלפתם מובא בנספח לדברי ההסבר.

(ג) הוועדה לאיתור המנהל הכללי תאטר מועמדים לתפקיד המנהל הכללי, לרבות בדרך של פרסום הודעה לציבור, ותציע למועצה שלושה מועמדים לפחות, תוך דירוג התאמתם לתפקיד ומתן נימוקים לכך בכתב; המנהל הכללי ימונה לפי הוראות סעיף קטן (א) מתוך המועמדים שהציעה הוועדה לאיתור המנהל הכללי.

(ד) על מינוי המנהל הכללי יחולו הוראות סעיף 60א לחוק החברות הממשלתיות, התשל"ה-1975⁸, ואולם במקום הוראות סעיף 16א לחוק האמור יחולו הוראות סעיף קטן (א).

(א) המנהל הכללי ימונה לתקופה של ארבע שנים, ואפשר לשוב ולמנותו לתקופת כהונה נוספת, אחת בלבד, ברציפות.

תקופת כהונה של המנהל הכללי וסיום כהונה

(ב) המנהל הכללי יחדל לכהן לפני תום תקופת כהונתו באחד מאלה:

(1) הוא התפטר במסירת כתב התפטרות ליושב ראש המועצה;

(2) המועצה קבעה כי נבצר ממנו למלא את תפקידו דרך קבע;

(3) המועצה קבעה ברוב של שני שלישים מחבריה שאין הוא ממלא את תפקידו כראוי;

(4) הוא הורשע בעבירה שבשל חומרתה, מהותה או נסיבותיה אין הוא ראוי לכהן בתפקידו;

(5) המועצה קבעה כי נתקיימה בו אחת הנסיבות הפוסלות אדם לפי דין מלכהן כמנהל כללי.

(ג) (1) סבר השר כי מתקיים טעם מהטעמים המנויים בסעיף קטן (ב)(2) או (3) להפסקת כהונתו של המנהל הכללי, והמועצה לא דנה בהפסקת הכהונה כאמור, רשאי השר לפנות אליה, בכתב, בבקשה לעשות כן.

ד ב ר י ה ס ב ר

להשעייתו, וזאת בדומה לעילות הקבועות לגבי כהונתם של חברי ועדת האיתור וחברי המועצה (ר' דברי הסבר לסעיפים 11, 12 ו-20, כנוסחם המוצע בסעיפים 6 ו-8 להצעת החוק). כמו כן מוצע לאפשר לשר, באופן חריג, אם סבר כי נבצר מהמנהל הכללי למלא את תפקידו דרך קבע או כי אין הוא ממלא את תפקידו כראוי, לפנות אל המועצה בכתב ולבקש ממנה לדון בהפסקת כהונתו של המנהל הכללי. לא דנה המועצה בבקשה, רשאי השר לפנות לממשלה, והממשלה תהיה מוסמכת להפסיק את כהונתו של המנהל הכללי, מהטעמים האמורים להפסקת הכהונה.

בשל חשיבותו של המנהל הכללי לתפקודה של הרשות, מוצע לקבוע כי על המועצה למנות מנהל כללי אחר בתוך 60 ימים מהיום שבו חדל לכהן המנהל הקודם. אם המועצה קבעה כי נבצר מהמנהל הכללי באופן זמני

עוד מוצע כי המועמדים לכהונה כמנהל הכללי של הרשות ייבחרו בידי ועדה לאיתור המנהל הכללי, שתאטר ותציע למועצה שלושה מועמדים, תוך דירוג התאמתם לתפקיד ומתן נימוקים בכתב. מתוך מועמדים אלה תבחר המועצה כאמור את המנהל הכללי.

לסעיפים 23א עד 23ג המוצעים

מוצע לקבוע כי תקופת כהונתו של המנהל תהיה ארבע שנים, עם אפשרות הארכה בארבע שנים נוספות, ברציפות. הוראה זו מאפשרת מחד גיסא ניצול ניסיונו של המנהל שנצבר בתקופת כהונתו הראשונה, ומאידך גיסא מבטיחה תחלופה באיוש התפקיד.

כמו כן מוצע לקבוע את העילות שבהתקיימן רשאית המועצה להביא לסיום כהונתו של המנהל הכללי או

⁸ ס"ח התשל"ה, עמ' 132.

(2) פנה השר למועצה לפי הוראות פסקה (1) והמועצה לא דנה בהפסקת כהונתו של המנהל הכללי כאמור באותה פסקה, רשאי השר, לאחר ששמע את טענותיו של המנהל הכללי, לפנות בעניין לממשלה ולהמליץ על הפסקת כהונתו של המנהל הכללי בשל טעם מהטעמים המנויים בסעיף קטן (ב)(2) או (3).

(ד) חדל לכהן המנהל הכללי, תמנה המועצה באישור השר מנהל כללי אחר במקומו, בתוך 60 ימים, בהתאם להוראות סעיף 23.

השעיה מכהונה 223. הוגש נגד המנהל הכללי כתב אישום בעבירה כאמור בסעיף 223א(ב)(4), רשאית המועצה להשעותו מתפקידו עד למתן פסק דין סופי בעניינו.

מינוי ממלא מקום זמני למנהל הכללי 223. (א) נתפנתה משרתו של המנהל הכללי וטרם מונה אחר במקומו או החליטה המועצה כי נבצר מהמנהל הכללי באופן זמני למלא את תפקידו, תמנה לו ממלא מקום לתקופה שלא תעלה על שלושה חודשים, ורשאית היא להאריך את תקופת המינוי לתקופה אחת נוספת, שלא תעלה על שלושה חודשים.

(ב) הושעה המנהל הכללי מכהונתו לפי הוראות סעיף 223ב, תמנה לו המועצה ממלא מקום בעל כשירות כאמור בסעיף 223א(א), למשך תקופת ההשעיה.

תפקידי המנהל הכללי 223. תפקידי המנהל הכללי הם:

(1) להיות אחראי לניהול השוטף של הרשות בהתאם להחלטות המועצה ולהנחיותיה;

(2) להכין הצעת תקציב מאוזן של הרשות, לכל שנת כספים, להביאה לפני המועצה 60 ימים לפחות לפני תום השנה, ולהיות אחראי לביצוע התקציב כאמור, לאחר אישורו;

ד ב ר י ה ס ב ר

לאחר אישורו; יגיש לאישור המועצה, מדי שנה, יחד עם הצעת התקציב, תכנית עבודה שנתית; יאשר את ההצעות ללוחות השידורים שהכינו מנהלי השידור ויעבירם לאישור המועצה וישמש העורך הראשי של השידורים; יגיש דוח מדי שישה חודשים לפחות למועצה ובו פירוט פעילות הרשות לרבות מידת מימוש היעדים שהוגדרו בתכנית העבודה השנתית.

לסעיפים 223 ו-123 המוצעים

מוצע לעגן את סמכויות המנהל הכללי ולקבוע כי לצורך ביצוע תפקידו יוקנו לו כל סמכויות הניהול והביצוע שלא הוקנו לפי החלטות המועצה לאורגן אחר של הרשות. בכלל זה מוצע להקנות למנהל הכללי את הסמכות לייצג את הרשות בכל תפקיד מתפקידיה ולחתום על מסמכים

למלא את תפקידו תמנה ממלא מקום במקומו לתקופה של עד שלושה חודשים שאפשר להאריכה בשלושה חודשים נוספים, ואולם אם השעתה אותו תמנה לו ממלא מקום שמתקיימים בו תנאי הכשירות שבסעיף 23 המוצע, למשך תקופת ההשעיה.

לסעיף 223 המוצע

מוצע לקבוע את תפקידי המנהל הכללי. בדומה לקבוע לגבי מנהל כללי בחברה ממשלתית (ר' סעיף 39 לחוק החברות הממשלתיות), מוצע לקבוע כי המנהל הכללי יהיה אחראי לניהול השוטף של הרשות, בהתאם להנחיות המועצה. כמו כן יבצע המנהל הכללי תפקידים אלה: יכין הצעת תקציב מאוזן לכל שנת כספים ויביאה לפני המועצה וכן יהיה אחראי לביצוע התקציב המאוזן

(3) להגיש לאישור המועצה, מדי שנה, יחד עם הצעת התקציב כאמור בפסקה (2), תכנית עבודה שנתית שתכלול, בין השאר, את יעדי הרשות לשנה הקרובה, את הפעולות המתוכננות להיעשות בידי הרשות להשגת היעדים האמורים ואת דרכי מימון התכנית;

(4) לאשר את ההצעות ללוחות השידורים שהכינו מנהלי השידור לפי סעיף 123(ג), להעבירם לאישור המועצה, ולשמש העורך הראשי של השידורים;

(5) להגיש למועצה, אחת לשישה חודשים לפחות, דוח ובו פירוט פעילות הרשות בתקופה שאליה מתייחס הדוח, והתייחסות למימוש היעדים שהוגדרו בתכנית העבודה השנתית, בתקופה האמורה.

123.ה. סמכויות המנהל הכללי
למנהל הכללי יהיו כל הסמכויות הדרושות לניהול השוטף של הרשות, שאינן נתונות לאחר לפי חוק זה, ובכלל זה –

(1) לייצג את הרשות בכל תפקיד מתפקידיה ולחתום בשמה על מסמכים ועסקאות, בכפוף לאמור בסעיף 17(10);

(2) לקבל עובדים לרשות בהתאם להוראות לפי סעיף 24, ובשים לב לשיא כוח האדם שנקבע בידי המועצה לפי סעיף 17(5).

123.ו. השתתפות המנהל הכללי בשידורים
המנהל הכללי לא ישתתף בשידורים; ואולם הוא רשאי להשתתף באופן חד-פעמי בשידורים, כמומחה בתחום עיסוקו בהתאם לנהלים שקבעה המועצה לפי סעיף 17(12).

123.ז. מנהלי שידור
(א) ברשות יכהנו מנהלי שידור שישמשו עורכי השידורים שבתחומם ויפעלו בכפוף להנחיות המנהל הכללי; מנהלי השידור יהיו עובדי הרשות.

(ב) תקופת כהונתו של מנהל שידור תהיה שלוש שנים, ואפשר להאריך את כהונתו לתקופת כהונה נוספת, אחת בלבד, ברציפות.

(ג) מנהלי השידור יכינו הצעה ללוח השידורים העונתי, כל אחד בתחומו, ויעבירו את ההצעה לאישור המנהל הכללי.

(ד) למנהלי השידור יהיו נתונות כל הסמכויות הדרושות לשם ביצוע תפקידם.

ד ב ר י ה ס ב ר

לסעיף 123 המוצע

מוצע לקבוע כי ברשות השידור יכהנו מנהלי שידור כעורכים בתחומם, ויפעלו בכפוף להנחיות המנהל הכללי.

מוצע כי מנהלי השידור יכינו את הצעת לוח השידורים העונתי, כל אחד בתחומו, ויעבירו את ההצעה, לאישור המנהל הכללי.

כמו כן מוצע להבהיר כי המועצה תהיה רשאית לשנות את תחומי אחריותם של מנהלי השידור.

ועסקאות בשמה בכפוף לאמור בסעיף 17(9) לחוק כנוסחו המוצע בסעיף 8 להצעת החוק, וכן את הסמכות לקבל עובדים לרשות במגבלת שיא כוח אדם שקבעה המועצה. כמו כן מוצע לקבוע סייג להשתתפות המנהל הכללי בתכניות הרשות, בדומה לסייג החל על חבר מועצה לפי סעיף 21 לחוק, כנוסחו המוצע בסעיף 8 להצעת החוק, וזאת נוכח מעמדו ברשות.

(ה) המועצה רשאית לשנות את תחומי אחריותם של מנהלי השידור.

23. (א) המועצה תמנה רואה חשבון מבקר לרשות שיבקר את הדוחות הכספיים של הרשות ויחווה את דעתו עליהם; על רואה החשבון המבקר שמונה לפי סעיף קטן זה, יחולו ההוראות לפי סעיפים 154(א) סיפה, 156 ו-160 עד 170 לחוק החברות, התשנ"ט-1999⁹, בשינויים המחויבים, כאילו היתה הרשות חברה ציבורית.

(ב) רואה החשבון המבקר ימונה לתקופה של ארבע שנים ואפשר לשוב ולמנותו לתקופת כהונה נוספת, אחת בלבד.

יועץ משפטי 23. לרשות יהיה יועץ משפטי אשר יהיה עובד הרשות.

מבקר פנימי 23. (א) לרשות יהיה מבקר פנימי אשר יהיה עובד הרשות.

(ב) תקופת כהונתו של המבקר הפנימי תהיה שש שנים בלבד.
(ג) המבקר הפנימי יפעל בהתאם להוראות לפי חוק הביקורת הפנימית, התשנ"ב-1992¹⁰, ככל שלא נקבע אחרת לפי חוק זה.

(ד) המבקר הפנימי יהיה כפוף ליושב ראש המועצה.

(ה) המבקר הפנימי יבדוק את תקינותן של פעולות הרשות ושל נושאי משרה וממלאי תפקידים בה, ולשם כך –

(1) יגבש תכנית עבודה, בהתייעצות עם המנהל הכללי ובאישור המועצה;

(2) יערך, נוסף על תכנית העבודה, ביקורות מיוחדות, מיוזמתו או לפי דרישת המועצה;

(3) יגיש דין וחשבון על ממצאיו למועצה ולוועדת הביקורת, ובכלל זה דין וחשבון שנתי.

ד ב ר י ה ס ב ר

עוד מוצע כי משך הכהונה של רואה החשבון המבקר יהיה לתקופה קצובה של ארבע שנים, עם אפשרות הארכה לתקופת כהונה נוספת אחת, ברציפות. הוראה זו מאפשרת מחד גיסא ניצול ניסיונו של רואה החשבון המבקר שנצבר בתקופת כהונתו הראשונה, ומאידך גיסא מבטיחה תחלופה באיזון התפקיד.

בסעיף 23 מוצע לעגן את החובה למנות יועץ משפטי לרשות השידור. היועץ המשפטי יהיה עובד הרשות, והוא ימונה ככל עובדי הרשות באופן הקבוע בסעיף 24 לחוק, כנוסחו בסעיף 13 להצעת החוק.

בסעיף 23 מוצע להטיל חובה על המועצה למנות מבקר פנימי לרשות, שיהיה עובד הרשות וימונה ככל עובדי הרשות באופן הקבוע בסעיף 24 לחוק, כנוסחו בסעיף 13 להצעת החוק. תפקידו של המבקר הפנימי לבדוק את תקינותן של

לסעיפים 23 עד 23 המוצעים

כדי להבטיח את ניהולה התקין של הרשות, מוצע לעגן בחוק רשות השידור כמה בעלי תפקידים שהם בעלי חשיבות לפעולת הרשות בשל היותם שומרי הסף של הרשות, ובשל תרומתם לניהולה התקין של הרשות.

בסעיף 23 מוצע לקבוע, כי בדומה לקבוע בפרק החמישי לחלק הרביעי בחוק החברות, הרשות תמנה רואה חשבון מבקר, אשר יבקר את פעולותיה של הרשות בהיבט התקציבי. מוצע כי על רואה החשבון המבקר של הרשות יחולו ההוראות מחוק החברות ובין השאר ההוראות לעניין אי-תלות, סיום כהונה, שכר, סמכויות ואחריות, וכי לעניין ההוראות אלה יראו את הרשות כאילו היתה חברה ציבורית.

⁹ ס"ח התשנ"ט, עמ' 189.

¹⁰ ס"ח התשנ"ב, עמ' 198.

(ו) הופסקה כהונתו של המבקר הפנימי, תודיע על כך המועצה, בתוך שבעה ימים, למבקר המדינה ולשר.

(1) בסעיף קטן (א), במקום "שיקבעו בתקנות על פי סעיף 52" יבוא "שיקבע השר בהסכמת שר האוצר";

(2) בסעיף קטן (ב), במקום הסיפה החל במילים "לפי הצעת הוועד המנהל" יבוא "על ידי המועצה, באישור שר האוצר; הוראות סעיף קטן זה לא יחולו על מי שפרש מהרשות בדירוג עיתונאים ועיתונות הפקה החל ביום כ"ג בחשוון התשע"א (31 באוקטובר 2010)";

(3) במקום סעיף קטן (ג) יבוא:

"(ג) הרשות רשאית להתקשר עם אדם שהוא משורר, סופר, מוזיקאי, אמן, במאי, עיתונאי, עורך, מפיק, מגיש, תסריטאי, או משתתף אחר בתכנית, אם קיימת הצדקה מיוחדת לכך, בנסיבות העניין, ובשים לב לכישוריו המיוחדים.

(ד) אין בהוראות סעיף זה כדי לגרוע מסמכות הרשות להתקשר בחוזים מיוחדים, במקרים ולפי תנאים שבהם ניתן להעסיק עובדים בשירות המדינה בחוזה מיוחד, וכן עם סוגי עובדים שקבעה המועצה, מנימוקים מיוחדים, בכללים."

ד ב ר י ה ס ב ר

(3) הרשות תהיה רשאית להתקשר עם אדם שהוא משורר, סופר, מוזיקאי, אמן, במאי, עיתונאי, עורך תכניות, מפיק, מגיש, תסריטאי או משתתף אחר בתכניות, אם קיימת הצדקה לכך. המדובר בעוסקים ביצירה הטלוויזיונית שמאופיינת ביצירתיות, בחדשנות ובדינמיות ולכן מוצע לאפשר גמישות בהתקשרות עמם.

(4) מוצע להבהיר כי אין באמור בסעיף 24 כנוסחו המוצע כדי לגרוע מסמכות הרשות להתקשר בחוזים מיוחדים בכל אחד מהמקרים האלה:

– במקרים ולפי התנאים שבהם אפשר להעסיק עובדים בשירות המדינה בחוזה מיוחד;

– עם סוגי עובדים שלגביהם קבעה המועצה בכללים, מנימוקים מיוחדים, שהם מסוג העובדים שעמם ניתן להתקשר כאמור.

וזה נוסחו של סעיף 24(ג) לחוק רשות השידור שמוצע להחליפו:

"קבלת עובדים ותנאי עבודתם

24. ...

(ג) אין האמור בסעיף זה גורע מסמכות הרשות לחתום על חוזים מיוחדים עם משוררים, סופרים, מוזיקאים, אמנים, במאים, עיתונאים, עורכי תכניות, מפיקים ומשתתפים אחרים בתכניות, אשר יועסקו בתפקידים זמניים, לתקופות או למשימות ובתנאים שייקבעו, לפי הצעת הוועד המנהל, על ידי השר לאחר שיתיעץ עם שר האוצר"

פעולות הרשות ונושאי המשרה בה, וזאת כדי להבטיח את התנהלותה התקינה של רשות השידור, ובדומה לקבוע בסעיף 48 לחוק החברות הממשלתיות. כדי לשמור על איתנותו של המבקר הפנימי מוצע לקבוע כי משך כהונתו יהיה שש שנים. כמו כן מוצע כי על המבקר הפנימי ופעילותו יחולו הוראות חוק הביקורת הפנימית, התשנ"ב-1992; המבקר הפנימי יהיה כפוף ישירות ליושב ראש המועצה, ודוחותיו והצעותיו יוגשו למועצה ולוועדת הביקורת.

כדי לחזק את מעמדו של המבקר הפנימי מוצע כי בכל מקרה של הפסקת כהונתו של מבקר פנימי, יועבר דיווח על כך למבקר המדינה ולשר, בתוך שבעה ימים ממועד הפסקת הכהונה.

סעיף 13 סעיף 24 לחוק רשות השידור עניינו "קבלת עובדים ותנאי העסקתם". מוצע לתקן את הוראות הסעיף האמור, כפי שיפורט להלן, במטרה לאפשר לרשות גמישות מסוימת בקבלת עובדים ובהתקשרות עמם, המתחייבת מאופייה של הרשות כגוף שידור דינמי. סעיף 24 לחוק לאחר תיקונו יקבע כלהלן:

(1) ככלל, קבלתו של אדם לעבודה ברשות תיעשה כשל עובדי המדינה, בתיאומים שיקבע השר בהסכמת שר האוצר, בתקנות;

(2) התפקוד של עובדי הרשות, התקן, השכר, הגמלאות ותנאי העבודה יהיו כשל עובדי מדינה למקצועותיהם, בהתחשב באופיים המיוחד של תפקידים המיוחדים לרשות. הוראות אלה לא יחולו על מי שפרש מהרשות בדירוג עיתונאים ועיתונות הפקה החל ביום כ"ג בחשוון התשע"א (31 באוקטובר 2010) וזאת במטרה ליצור הסדר פנסיוני חלופי לדירוג זה.

14. בכותרת פרק רביעי 1, לחוק העיקרי, בסופה יבוא "תשדירים לשירות הציבור והודעות חסות".
15. בסעיף 25א לחוק העיקרי – תיקון סעיף 25א
- (1) בסעיף קטן (ב), ברישה, במקום "הועד המנהל יקבע" יבוא "המועצה תקבע";
- (2) בסעיף קטן (ג)(1), במקום "הועד המנהל" יבוא "המועצה";
- (3) בסעיף קטן (ה), במקום "הועד המנהל יודיע" יבוא "המועצה תודיע", במקום "שבדעתו" יבוא "שבדעתה" ובמקום "והוא יהיה רשאי" יבוא "והיא תהיה רשאית".
16. אחרי סעיף 25ב לחוק העיקרי יבוא:
- "תשדירים לשירות 25ג. (א) בסעיף זה – הציבור

הוספת סעיפים
225 ו-225ד

"גוף ציבורי" כל אחד מאלה:

- (1) משרד ממשלתי ומוסד ממוסדות המדינה;
 - (2) רשות מקומית;
 - (3) גוף הממלא תפקיד ציבורי על פי דין;
 - (4) תאגיד שהוקם בחוק;
 - (5) גוף הפועל שלא למטרות רווח;
- "תשדיר לשירות הציבור" – תשדיר מטעם גוף ציבורי שמטרתו מתן שירות לציבור, בין בדרך של מתן מידע והדרכה לגבי שירותים ציבוריים או לשם קידום של ענפים במשק, ובין בדרך של הכוונה או מתן ייעוץ בנושאים שבטובת הציבור, והכל בלא ציון שמו של יצרן מסוים.
- (ב) הרשות רשאית לשדר, במסגרת שידוריה, תשדירים לשירות הציבור, תמורת תשלום.
- (ג) הרשות רשאית להזמין, להכין ולהפיק תשדירים לשירות הציבור, בעצמה או באמצעות אחר.
- (ד) המועצה תקבע כללים לענין שידור תשדירים לשירות הציבור לפי סעיף זה.

ד ב ר י ה ס ב ר

בחוק גלי צה"ל – שידורי רדיו של צבא ההגנה לישראל (שידורי חסות ותשדירי שירות) (הוראת שעה), התשס"ה – 2005, בהתאם לכללים שתקבע המועצה. כמו כן בהמשך לפסיקת בית המשפט בבג"ץ 757/84 איגוד העיתונאים היומיים בישראל נ' שר החינוך והתרבות (פד"י מא(4) 337, ובבג"ץ 6032/94 רשת חברת תקשורת והפקות (בע"מ) נ' רשות השידור ואח' (פד"י נא(2) 790), מוצע לעגן את סמכותה של רשות השידור לשדר הודעות חסות במסגרת שידוריה ולהסמיך את המועצה לקבוע כללים לשידורן כאמור עוד מוצע להבהיר כי הרשות תהיה רשאית להזמין, להכין ולהפיק תשדירי שירות והודעות חסות בעצמה או באמצעות אדם אחר, בדומה לסעיף 25א החל לענין פרסומות והודעות ברדיו.

סעיף 14 פרק רביעי 1 לחוק רשות השידור עניינו "תשדירי פרסומת והודעות". מוצע להוסיף בכותרת פרק רביעי 1 לחוק את המילים "תשדירים לשירות הציבור והודעות חסות", זאת בשל ההתייחסות לעניינים אלה בסעיפים 25 ו-25ד לחוק, שמוצע להוסיףם בסעיף 16 להצעת החוק.

סעיף 15 סעיף 25א לחוק עוסק בתשדירי פרסומת והודעות. מוצע לבצע את ההתאמות הנדרשות בשל ביטול מליאת הרשות והוועד המנהל והחלפתם במועצה.

סעיף 16 מוצע לעגן את סמכות רשות השידור, לשדר תשדירים לשירות הציבור בתנאים הקבועים

- הודעות חסות 725. (א) בסעיף זה, "הודעת חסות" – הודעה המייחסת חסות של גורם מממן על שידור או על תכנית.
- (ב) הרשות רשאית לשרד, במסגרת שידוריה, הודעות חסות.
- (ג) הרשות רשאית להזמין, להכין ולהפיק הודעות חסות, בעצמה או באמצעות אחר.
- (ד) המועצה תקבע כללים לעניין שידורן של הודעות חסות לפי סעיף זה."

תיקון סעיף 28 17. בסעיף 28 לחוק העיקרי –

- (1) בסעיף קטן (א), במקום הסיפה החל במילים "נכס שבבעלותה" יבוא "משדרים, נכס מקרקעין או נכסים אחרים שבבעלותה, שהשר קבע, בתקנות, כי הם נכסים חיוניים, אלא באישור השר";
- (2) בסעיף קטן (ב), אחרי "נכס" יבוא "חיוני כמשמעותו בסעיף קטן (א)", והסיפה החל במילים "או – אם היה הנכס מקרקעין" – תימחק.

תיקון סעיף 29 18. בסעיף 29(א) לחוק העיקרי, ברישה, במקום "הועד המנהל" יבוא "המועצה".

הוספת סעיף 29 19. אחרי סעיף 29 לחוק העיקרי יבוא:

729. השר, בהסכמת שר האוצר ובאישור ועדת הכספים של הכנסת, רשאי להטיל, בתקנות, אגרה שנתית בסכום האגרה האמורה בסעיף 28, בעד האפשרות לצפות בשידורי הטלוויזיה, גם שלא באמצעות מקלט טלוויזיה, ובלבד שנוכח כי שינויים בהרגלי הצפייה של הציבור מצדיקים זאת; בתקנות לפי סעיף זה יקבע השר על מי תחול חובת תשלום האגרה ורשאי הוא להחיל את ההוראות לפי סעיפים 29 עד 29ג, כולן או חלקן, בשינויים או בלא שינויים.

"אגרה בעד האפשרות לצפות בשידורי טלוויזיה שלא באמצעות מקלט טלוויזיה"

תיקון סעיף 32 20. בסעיף 32 לחוק העיקרי, אחרי "סעיף 29(א)" יבוא "וסעיף 29ד".

ד ב ר י ה ס ב ר

לשינויים בהרגלי הצפייה, כך שצפייה בשידורים תיעשה שלא באמצעות מקלטי טלוויזיה, כנהוג כיום, לדוגמה אלא במחשב הביתי. כדי לאפשר לרשות השידור מקורות תקציביים להמשיך להתקיים ולהגשים את מטרותיה, מוצע ולהסמיך את השר, אם נוכח כי השתנו הרגלי הצפייה, בהסכמת שר האוצר ובאישור ועדת הכספים של הכנסת, לקבוע את האפשרות שאגרה שנתית תשולם בגין האפשרות לקליטת שידורי טלוויזיה אף אם לא באמצעות מקלט טלוויזיה. כמו כן מוצע להסמיך את השר לקבוע בתקנות על מי תחול חובת תשלום האגרה וכן להחיל את ההוראות לפי סעיפים 29 עד 29ג לחוק רשות השידור, כולן או חלקן, שעניינן באגרה לפי סעיף 28 לחוק, בשינויים או בלא שינויים.

סעיף 20 סעיף 32 לחוק רשות השידור עניינו "אישור ועדת הכספים לאגרות ולתקציב".

מוצע להחיל את הוראות הסעיף האמור גם לגבי אגרה שנתית כאמור בסעיף 29ד לחוק, כנוסחו המוצע בסעיף 19 להצעת החוק.

סעיף 17 סעיף 28 לחוק קובע איסור על העברת נכסיה של הרשות, למעט תקליטים וסרטים מגנטיים, אלא באישור הממשלה או חבר ממשלה שהממשלה קבעה אותו לצורך כך, או אם היה נכס מקרקעין – באישור ועדת הכספים של הכנסת.

כדי להקל על ניהולה השוטף של הרשות, מוצע לתקן את הסעיף כך שהאישור להעברת נכסים יינתן בידי השר, והוא יידרש רק לנושא מכירה או העברה של משדרים, נכס מקרקעין או נכס אחר בבעלותה של הרשות, שהשר קבע בתקנות שהם חיוניים.

סעיף 18 מוצע לתקן את סעיף 29(א) לחוק רשות השידור ולבצע את ההתאמות הנדרשות בשל ביטולו של הוועד המנהל והקמתה של המועצה.

סעיף 19 עיקר תקציבה של רשות השידור מקורו באגרת הטלוויזיה הנגבית, לפי סעיף 28 לחוק, בגין החזקת מקלט טלוויזיה. שינויים טכנולוגיים עשויים להביא

- (1) בסעיף קטן (א) במקום "הוועד המנהל רשאי" יבוא "המועצה רשאית", ובמקום "תפקידיו" יבוא "תפקידיה";
(2) סעיף קטן (ב) – בטל.

"פרסומים ומופעים 35. הרשות רשאית להוציא לאור ולהפיץ פרסומים המכילים ידיעות על התכנים שמעבירה הרשות וכן חומר משידורי הרשות, באמצעים שונים, לרבות בכתב, במדיה מגנטית, דיגיטלית או אחרת, או בדרכים אחרות שתקבע המועצה בכללים, וכן לערוך מופעים פומביים הנוגעים לשידור."

"(5) חוק שירות הציבור (מתנות), התש"ס-1979."

"הסכמים עם 41. הרשות לא תחתום על הסכם עם ממשלה זרה וכן לא תחתום על הסכם עם גוף שבמדינה זרה של ישראל אין עמה יחסים דיפלומטיים, אלא באישור הממשלה."

- (1) בסעיף קטן (א), במקום "מליאת הרשות" יבוא "המועצה" ובמקום "המליאה" יבוא "המועצה";
(2) בסעיף קטן (ב), במקום "12(ג)" יבוא "21ג".

ד ב ר י ה ס ב ר

הציבור (מתנות), התש"ס-1979, כך שיחול גם על עובדי הרשות.

סעיף 24 סעיף 41 לחוק רשות השידור קובע לאמור:

"הסכמים עם גורמים זרים"

41. הרשות לא תחתום על הסכם עם ממשלה זרה ולא תחתום על הסכם עם גוף שבמדינה זרה של ישראל אין עמה יחסים דיפלומטיים, אלא באישור הממשלה."

הסעיף בנוסחו הקיים, מגביל את יכולת התקשרותה של הרשות עם גורמים במדינות זרות, לרבות מפיקים וגופי תוכן, שכן מחייב לכאורה את אישורה של הממשלה להתקשרויות כאמור. כדי לאפשר גמישות בפעילות הרשות ובהתקשרותה עם גורמים הפועלים בחו"ל, מוצע להחליף את הסעיף כך שיידרש אישור הממשלה רק במקרים שבהם מבקשת הרשות לחתום על הסכמים עם ממשלה זרה או עם גוף שבמדינה זרה של ישראל אין עמה יחסים דיפלומטיים.

סעיפים 25 עד 29 מוצע לבצע את ההתאמות הנדרשות מביטול הוועד המנהל והמליאה ומינויה של המועצה.

סעיף 21 מוצע לתקן את סעיף 33 לחוק רשות השידור ולבצע את ההתאמות הנדרשות מביטול הוועד המנהל ומינויה של מועצה.

סעיף 22 מוצע להחליף את סעיף 35 לחוק, שעניינו בפרסומים של הרשות, ולקבוע כי הרשות רשאית להפיץ פרסומים המכילים ידיעות על תוכני השידורים וכן חומרים ערוכים משידורי הרשות, באמצעים שונים, ובכלל זה במדיה דיגיטלית או מגנטית, וזאת כדי להתאים את אופני ההפצה להתפתחויות הטכנולוגיות. כך תהיה הרשות רשאית להפיץ קלטות, ודי.וי.די של שידוריה.

וזה נוסחו של סעיף 35 לחוק שמוצע להחליפו:

"פרסומים"

35. הוועד המנהל רשאי להוציא לאור פרסומים המכילים ידיעות על חומר ותכניות השידורים של הרשות וחומר ששודר, להפיץ חומר שידורים בדרכים שייקבעו בכללים, ולערוך מופעים פומביים הנוגעים לשידור."

סעיף 23 סעיף 40(א) לחוק רשות השידור מונה רשימה של חיקוקים שדין עובדי הרשות לגביהם כדין עובדי המדינה. מוצע להוסיף לרשימה זו את חוק שירות

¹¹ ס"ח התש"ס, עמ' 2.

- תיקון סעיף 43 26. בסעיף 43 לחוק העיקרי, במקום "חברי המליאה או הועד המנהל" יבוא "המועצה", והמילה "ומשנהו" – תימחק.
- תיקון סעיף 44 27. בסעיף 44 לחוק העיקרי, במקום "הועד המנהל" יבוא "המועצה".
- תיקון סעיף 44 28. בסעיף 44 לחוק העיקרי, במקום "הועד המנהל" יבוא "המועצה".
- תיקון סעיף 44 29. בסעיף 44 לחוק העיקרי –
- (1) בסעיף קטן (ד), במקום "המליאה" יבוא "המועצה";
- (2) בסעיף קטן (ה), במקום "המליאה" יבוא "המועצה".
- הוספת סעיף 144 30. אחרי סעיף 44 לחוק העיקרי יבוא:
144. "העברת תכנים באמצעים טכנולוגיים נוספים
- (א) הרשות רשאית להעביר תכנים באמצעים טכנולוגיים אחרים מן האמור בהגדרה "השידורים", שבסעיף 1, ובכלל זה, באמצעות רשת האינטרנט ובאמצעות מערכת רדיו טלפון נייד כמשמעותה בחוק התקשורת (בזק ושידורים), התשמ"ב-1982.
- (ב) הרשות לא תעביר תכנים כאמור בסעיף קטן (א), אלא במקביל לשידורם בשידור ראשוני ברדיו או בטלוויזיה, או לאחר שידורם כאמור; ואולם רשאית הרשות להעביר חלק מהתכנים האמורים אף לפני השידור הראשוני כאמור או גם אם לא ישודרו ברדיו או בטלוויזיה, ובלבד שאינו חלק משמעותי מתכנים אלה; הוראות סעיף קטן זה לא יחולו על שידורי חדשות כמשמעותם בסעיף 4א.
- (ג) על תכנים המועברים לפי סעיף זה יחולו ההוראות לפי חוק זה החלות על שידורים, בשינויים המחויבים.
- (ד) בלי לגרוע מהוראות סעיף קטן (ב), רשאית הרשות לשלב באתר האינטרנט שלה הודעות פרסומת, ובלבד שהן יופרדו מהתכנים המועברים על ידיה באתר, בהתאם לכללים שקבעה המועצה; בסעיף זה, "הודעות פרסומת" – למעט תשדירי פרסומת.

ד ב ר י ה ס ב ר

- סעיף 30 סעיף 144 המוצע מסמיך את הרשות להעביר תכנים באמצעים טכנולוגיים אחרים מלבד הטלוויזיה והרדיו, לרבות באמצעות רשת האינטרנט ובאמצעות מערכת רדיו טלפון נייד (סלולרי) (להלן – אמצעים טכנולוגיים נוספים), וזאת כדי להתאים את פעילות הרשות לשינויים הטכנולוגיים שחלו בשוק התקשורת בשנים האחרונות. על העברת תכנים כאמור, יחולו ההוראות החלות על שידורים לפי חוק הרשות השידור לאחר תיקונו בהתאם לחוק המוצע.
- נוסף על כך, מוצע לקבוע כי הרשות לא תעביר תכנים באמצעים טכנולוגיים נוספים בטרם הועברו בטלוויזיה או ברדיו, אלא במקביל לשידורם בפעם הראשונה ברדיו או בטלוויזיה או לאחר מכן, אלא אם כן מדובר בחלק לא משמעותי מהשידור. עוד מוצע שלא להחיל מגבלה זו על שידורי החדשות, כדי לאפשר העברת תכנים באופן ישיר באמצעים טכנולוגיים כאמור.
- כדי לאפשר מקורות מימון נוספים לרשות השידור כדי שתוכל להגשים את מטרותיה, מוצע לקבוע כי רשות השידור תהיה רשאית לשלב באתר האינטרנט שלה הודעות פרסומת (banner), ובלבד שהן יופרדו מהתכנים המועברים באתר, בהתאם לכללים שתקבע המועצה. ויובהר כי הסעיף המוצע אינו בא להתיר לרשות לשלב בתכנים המועברים באתר תשדירי פרסומת (להבדיל מהודעות פרסומת) בדומה לאיסור החל על שידורם בטלוויזיה. כמו כן רשאית רשות השידור, מכוח התחולה הכללית של ההוראות החלות על שידורים באופן כללי (סעיף קטן (ג) המוצע), לשלב באמצעים הטכנולוגיים הנוספים גם תשדירים לשידור הציבור והודעות חסות, המותרים לפי סעיפים 25 ו-22 לחוק, כנוסחם המוצע בסעיף 16 להצעת החוק.
- מובהר כי אין בהוראות הסעיף המוצע כדי למנוע מהרשות את האפשרות להעביר בויז'מנית, תכנים באמצעים טכנולוגיים הנוספים, במקביל לשידורם ברדיו, הכוללים

¹² ס"ח התשמ"ב, עמ' 218.

(ה) אין בהוראות סעיפים קטנים (ב) ו-(ג) כדי למנוע מהרשות את האפשרות להעביר תכנים כאמור בסעיף קטן (א) הכוללים תשדירי פרסומת, במקביל לשידורם לפי הוראות סעיף 25א בשידור ראשוני ברדיו:

31. במקום סעיף 46 לחוק העיקרי יבוא:
החלפת סעיף 46
- "שידור הודעות 46. במקרי חירום או מטעמים של ביטחון המדינה תשרר הרשות חירום הודעות מטעם הממשלה, משטרת ישראל, המטה הכללי של צבא הגנה לישראל או ראש הג"א, כפי שהורה השר."
32. בסעיף 48 לחוק העיקרי – תיקון סעיף 48
- (1) בסעיף קטן (ג), במקום "שהועד המנהל מוסמך" יבוא "שהמועצה מוסמכת";
(2) בסעיף קטן (ד), בכל מקום, במקום "הועד המנהל" יבוא "המועצה".
33. אחרי סעיף 48 לחוק העיקרי יבוא:
הוספת סעיף 48א
- "ארכיון הרשות 48א. הרשות תקים ארכיון לתיעוד שידוריה ותכנים אחרים שהיא מעבירה לפי סעיף 144, מיום הקמתה, ותעמידם לעיון הציבור בדרכים שתקבע המועצה בכללים."
34. בסעיף 52 לחוק העיקרי, במקום "הועד המנהל" יבוא "המועצה". תיקון סעיף 52
35. בחוק החברות הממשלתיות, התשל"ה-1975¹⁵ – תיקון חוק החברות הממשלתיות
- (1) בסעיף 60א(ב), אחרי פסקה (ב4) יבוא:
"ג) לעניין כשירות לכהונה כיושב ראש המועצה לפי חוק רשות השידור, התשכ"ה-1965, במקום הוראות סעיף 16א יחולו הוראות סעיף 14(א)(1) לחוק האמור";

ד ב ר י ה ס ב ר

- סעיף 33 בארכיון רשות השידור מצויים נכסי תרבות של החברה הישראלית. לכן, בשל החשיבות התרבותית וההיסטורית בשימור התכניות, מוצע להוסיף את סעיף 48א לחוק, הקובע כי הרשות תקים ארכיון לתיעוד שידוריה מיום הקמתה, ותעמידם לעיון הציבור בדרכים שתקבע המועצה בכללים.
- סעיף 34 מוצע לתקן את סעיף 52 לחוק ולקבוע כי במקום "הועד המנהל" יבוא "המועצה", לצורך ההתאמות הנדרשות מהקמתה של המועצה במקום הוועד המנהל.
- סעיף 35 סעיף 60א לחוק החברות הממשלתיות מחיל סעיפים מסוימים מהחוק האמור, שעניינם בדיקת מינויים ותנאי כשירות לכהונה בתאגידים ציבוריים ובגופים אחרים שהוקמו בחיקוק, בתפקידים המקבילים ליושב ראש דירקטוריון, דירקטור ומנהל כללי. מכוח הסעיף האמור מוחלות הוראות הסעיפים האמורים על מועצת הרשות. עם זאת מוצע להבהיר כי לעניין תנאי הכשירות של יושב ראש המועצה יחולו ההוראות הקבועות בסעיף 14(א)(1) לחוק, כנוסחו המוצע בסעיף 8 להצעת החוק.
- את תשדירי הפרסומת המשודרים במהלך שידורי הרדיו והמותרים לפי סעיף 25א לחוק רשות השידור.
- סעיף 31 סעיף 46 לחוק, כנוסחו היום קובע לאמור:
"זכויות הממשלה בשידורים"
46. הממשלה זכאית שהודעותיה, וכן הודעות המטה הכללית של צבא הגנה לישראל והודעות ראש הג"א, ישודרו על ידי הרשות, בהתאם להסדרים שייקבעו בתקנות."
- בדומה להוראות הקבועות בסעיף 60א לחוק התקשרות (בזק ושידורים), התשמ"ב-1982, וסעיף 50 לחוק הרשות השנייה לטלוויזיה ורדיו, התש"ן-1990, מוצע לתקן את הסעיף האמור ולקבוע שהרשות תשרר הודעות חירום, מטעם הממשלה, מטעם משטרת ישראל, מטעם המטה הכללי של צבא הגנה לישראל או מטעם פיקוד העורף, בהתאם להוראות השר.
- סעיף 32 מוצע לבצע בסעיף 48 לחוק רשות השידור את ההתאמות הנדרשות בשל ביטולה של המליאה והקמתה של המועצה.

¹⁵ ס"ח התשל"ה, עמ' 132.

"24. ועדת האיתור לפי חוק רשות השידור, התשכ"ה-1965."

- תחילה 36. תחילתו של חוק זה ביום כ"ה בטבת התשע"א (1 בינואר 2011) (להלן – יום התחילה).
- מינוי ועדת איתור ראשונה ומועצה ראשונה 37. (א) ועדת האיתור הראשונה תמונה לפי סעיף 7 לחוק העיקרי, כנוסחו בסעיף 6 לחוק זה, בתוך שנה מיום התחילה.
- (ב) מועצת הרשות הראשונה תמונה לפי סעיף 14 לחוק העיקרי, כנוסחו בסעיף 8 לחוק זה, בתוך שנתיים מיום התחילה.
- הוראות מעבר 38. (א) חברי מליאת רשות השידור שכהנו ערב יום התחילה ימשיכו לכהן בתפקידם עד למינויה של המועצה הראשונה לפי הוראות סעיף 37 לחוק זה, ויראו בתקופה האמורה את יושב ראש הרשות כיושב ראש המועצה שמונה לפי חוק זה ואת שאר חברי המליאה כחברי המועצה שמונו לפי חוק זה, והכל בשינויים המחויבים.
- (ב) מי שכהן ערב יום התחילה כמנהל הכללי של רשות השידור או כיועץ המשפטי לרשות, יוסיף לכהן בתפקידו, וימשיכו לחול לעניין כהונתו הוראות החוק העיקרי כנוסחן ערב יום התחילה, וכל דין אחר או הסכם שנחתם כדין, לעניין זה, שחלו עליו ערב המועד האמור.
- (ג) כל עוד לא נקבע אחרת בכללים לפי סעיף 21ה(ג) לחוק העיקרי, כנוסחו בסעיף 8, יחולו לגבי יושב ראש המועצה תקנות רשות השידור (גמול), התשל"ח-1978¹⁴, כנוסחן ערב יום התחילה, כפי שחלו לגבי יושב ראש רשות השידור.

ד ב ר י ה ס ב ר

מוצע לקבוע כי חברי מליאה שכהנו ערב תחילתו של החוק המוצע, ימשיכו לכהן עד למינויה של המועצה הראשונה ויראו בתקופה זו, את ראש הרשות כיושב ראש המועצה ואת שאר חברי המליאה כחברי המועצה שמונו לפי חוק זה, בשינויים המחויבים.

כמו כן, לפי המוצע מי שכהן ערב תחילתו של החוק המוצע כמנהל הכללי או כיועץ משפטי לרשות, יוסיף לכהן בתפקידו ויחולו עליו, לעניין כהונתו, הוראות חוק רשות השידור כנוסחו ערב יום התחילה, וכל דין אחר או הסכם שנחתם כדין שחלו עליו ערב היום האמור.

נוסף על כך, מוצע כי כל עוד לא נקבע אחרת בכללים לפי סעיף 21 לחוק כנוסחו המוצע בסעיף 8 להצעת החוק, יחולו לגבי יושב ראש המועצה, תקנות רשות השידור (גמול), התשל"ח-1978, כנוסחן ערב תחילתו של החוק המוצע, כפי שחלו לגבי יושב ראש הרשות, וזאת כדי לשמר את תנאי כהונתו הנוכחיים.

עוד מוצע להוסיף לתוספת השנייה של חוק החברות הממשלתיות את ועדת האיתור, כך שגם חברי ועדת האיתור ייבחנו בידי הוועדה לבדיקת מינויים הפועלת לפי סעיף 60א לחוק האמור.

סעיף 36 מוצע לקבוע כי מועד תחילתו של החוק המוצע יהיה ביום כ"ה בטבת התשע"א (1 בינואר 2011).

סעיף 37 מוצע להסדיר את המינויים הראשונים לוועדת האיתור ולמועצת הרשות לפי החוק המוצע. מוצע כי ועדת האיתור הראשונה תמונה בתוך שנה מיום תחילתו של החוק המוצע, וכי המועצה הראשונה תמונה בתוך שנתיים מיום תחילתו של החוק המוצע.

סעיף 38 מוצע לקבוע הוראות מעבר לגבי חלק מבעלי תפקידים המכהנים ערב יום תחילתו של החוק המוצע.

¹⁴ ק"ת התשל"ח, עמ' 1178.

נספח לדברי ההסבר

הפסקת חברות ומינוי חליף

9. (א) נפטר חבר המליאה או התפטר או הועבר מכהונתו כאמור בסעיף קטן (ב), או הורשע בעבירה שיש עמה קלון, יתמנה אדם אחר במקומו כאמור בסעיף 7, ליתרת תקופת כהונתה של המליאה.

(א1) התפטרות חבר המליאה תהא בהודעה בכתב ליושב־ראש הרשות, והיושב־ראש ימסרנה לשר עם תום תשעים ושש שעות; תוקף ההתפטרות – עם מסירת ההודעה לשר.

(א2) התפטרות יושב־ראש הרשות או משנה מתפקידם כיושב־ראש או משנה ליושב־ראש תהא בהודעה למליאה ובהודעה בכתב לשר; תוקף ההתפטרות – עם תום תשעים ושש שעות ממסירת ההודעה לשר.

(ב) חבר המליאה שנעדר, ללא סיבה מספקת, מכל ישיבות המליאה במשך חצי שנה, רשאית הממשלה, לפי המלצת המליאה, להעבירו מכהונתו.

גמול

10. חבר המליאה יהא זכאי לקבל שכר הבטלה והוצאותיו בשיעור שייקבע בתקנות; היושב־ראש ומשנהו יהיו זכאים לקבל גמול סביר, שייקבע בתקנות, בעד הזמן שיקדישו למילוי תפקידיהם.

ישיבות המליאה

11. המליאה תתכנס לישיבותיה שש פעמים בשנה לפחות, ובכל עת לפי דרישת עשרה מחבריה; המנהל הכללי ישתתף בישיבות המליאה בזכות דעה מייעצת.

הנוהל

12. (א) המליאה תקבע את סדרי עבודתה ככל שלא נקבעו בחוק.

(ב) ששה עשר חברי המליאה, כשביניהם היושב־ראש או משנהו, יהיו מניין חוקי בישיבות המליאה; לא היה מניין חוקי בישיבת המליאה, יכנס היושב־ראש את המליאה לישיבה שניה תוך עשרה ימים מן התאריך שנקבע לישיבה הקודמת; ישיבה זאת תהיה כדין בכל מספר של נוכחים.

(ג) המליאה רשאית להקים ועדות מתוך חבריה ולאצול להן מסמכויותיה בענינים מסוימים שיפורשו בהחלטת המליאה, ובלבד שלא תאצול לוועדה מסמכויותיה לפי פסקאות (1) או (5) לסעיף 13.

(ד) שליש מחברי ועדה כאמור בסעיף קטן (ג) רשאים לערור לפני המליאה על כל החלטה של הועדה שנתקבלה בניגוד לדעתם.

(ה) המליאה רשאית להקים ועדות מייעצות לענפי פעולותיה השונים ואפשר שיהיו בהן מחברי המליאה ומי שאינם חברים בה.

(ו) המשנה ליושב־ראש ימלא את תפקידי היושב־ראש וישתמש בסמכויותיו אם נתמלא אחד משני אלה:

להלן נוסח הסעיפים בחוק רשות השידור, התשכ"ה–1965, שמוצע בהצעת חוק זו לבטלם או להחליפם:

פרק שני: המליאה

הרכב המליאה

7. (א) לרשות מליאה של שלושים ואחד חברים שימנה נשיא המדינה והם:

(1) שלושים אנשי ציבור שהמליצה עליהם הממשלה לאחר התייעצות עם הארגונים היציגים של הסופרים, המורים והאמנים בישראל, עם מוסדות ההשכלה הגבוהה והאקדמיה ללשון העברית ועם גופים ציבוריים אחרים שיש להם זיקה לעניני שידור, ובלבד שלא יהיו ביניהם יותר מארבעה עובדי המדינה; לענין פיסקה זו לא ייחשב מורה כעובד המדינה;

(2) נציג אחד של הסוכנות היהודית שיומלץ על ידיה.

(ב) הממשלה תמנה שניים מחברי המליאה, שאינם עובדי המדינה, ליושב־ראש הרשות ולמשנה ליושב־ראש.

(ג) לא יתמנה לחבר המליאה, ולא ישמש חבר המליאה, מי שקשור עם הרשות בהסכם של עיסקה מסחרית או קבלנית, או מי שיש לו שליטה בתאגיד הקשור כאמור; הוראת סעיף קטן זה לא תחול על מי שקשרו היחיד עם הרשות הוא השתתפות בתכניות השידור.

(ד) לא יתמנה לחבר המליאה, ולא ישמש חבר המליאה, עובד הרשות, בין אם הוא עובד קבוע בתקן הרשות ובין אם הוא עובד על פי חוזה מיוחד.

תקופת הכהונה של המליאה ושל חבריה

8. (א) תקופת כהונתה של המליאה תהא שלוש שנים מיום מינויה.

(ב) חבר המליאה שתקופת כהונתו תמה יכול שיתמנה מחדש, ובלבד שלא יכהן יותר משתי תקופות כהונה רצופות.

(ג) חבר המליאה שנתמנה כאמור בסעיף 9(א) לא תבוא יתרת תקופת כהונתו במנין התקופות לענין סעיף קטן (ב).

(ג1) חבר מליאה שחדל לכהן לפני תום תקופת כהונתה של המליאה, מסיבות שאינן תלויות בו, לא תבוא התקופה שכהן באותה מליאה במנין התקופות לענין סעיף קטן (ב), ובלבד שלא יתמנה כחבר המליאה יותר משלוש פעמים רצופות.

(ד) המליאה היוצאת תוסיף לכהן עד למינויה של המליאה הבאה.

סייג לעיסוק

15. חבר הועד המנהל לא יעשה כל עיסקה מסחרית או קבלנית עם הרשות ולא תעסיק אותו הרשות דרך קבע, בין בתמורה ובין שלא בתמורה; הוראת סעיף זה לא תחול על השתתפות חד-פעמית בתכנית שידור שלא בתמורה על דעת הועד המנהל.

התפטרות ומינוי חליף

16. (א) התפטר חבר הועד המנהל מתפקידו או חדל מסיבה אחרת להיות חבר בועד המנהל, יתמנה חבר אחר במקומו, כאמור בסעיף 14, ליתרת תקופת הכהונה של המליאה.

(ב) התפטרות חבר הועד המנהל מתפקידו בועד המנהל תהא הודעה בכתב ליושב-ראש והיושב-ראש ימסרנה לשר עם תום תשעים ושש שעות; תוקף ההתפטרות – עם מסירת ההודעה לשר.

גמול

17. הוראות סעיף 10 יחולו, בשינויים המחוייבים, על חברי הועד המנהל.

כפיפות למליאה

18. הועד המנהל יפעל לפי קווי הפעולה שהתוותה המליאה ולפי החלטותיה, מסקנותיה והנחיותיה, ויתן דעתו על המלצותיה, הכל כאמור בסעיף 13.

תפקידי הועד המנהל

19. תפקידי הועד המנהל הם:

- (1) לדון ולהחליט בעניני הרשות;
- (2) לקבל מהמנהל הכללי דו"חות על הפעולה השוטפת של הרשות;
- (3) להכין את התקציב הרגיל ותקציב הפיתוח של הרשות לשנת הכספים המתחילה באחד באפריל של כל שנה ולהגישם לממשלה לאישור בצירוף המלצותיה של המליאה כאמור בסעיף 13(א3); ובלבד שהוצאות שאינן מתכסות מהכנסותיה של הרשות אלא מהקצבות מאוצר המדינה טעונות אישור הכנסת;
- (4) לפקח על ביצוע התקציב המאושר בהתאם לנוהלי כספים ומשק המקובלים לגבי תקציב המדינה;

- (5) להגיש למליאה דין וחשבון שנתי על פעולותיו ובכלל זה דין וחשבון בנוגע לביצוע הוראות סעיף 14 וכל דין וחשבון שיידרש על ידי המליאה;
- (6) להגיש לשר כל דין וחשבון שידרוש ולהודיע על כך למליאה.

הנהל בועד המנהל

20. הועד המנהל יקבע את סדרי עבודתו, ככל שלא נקבעו בחוק זה או בתקנות לפיו.

(1) היושב-ראש נעדר או נבצר ממנו למלא תפקידו;

(2) הוא נתבקש לכך על ידי היושב-ראש.

ערר של חברים במליאה

12א. (א) עשרה מחברי המליאה רשאים לערור לפני השר על החלטה שנתקבלה בניגוד לדעתם.

(ב) הערר יוגש לשר באמצעות יושב-ראש הרשות.

(ג) לאחר ששמע את נציגי העוררים ונציגי הרוב במליאה רשאי השר לדחות את הערר; לא דחה את הערר כאמור, יעבירו להכרעת הממשלה ויעכב את ביצוע ההחלטה עד להכרעה.

(ד) הממשלה תקבל מן השר את תוכן טענותיהם של העוררים ושל הרוב במליאה ותחליט בערר.

תפקידי המליאה

13. תפקידי המליאה יהיו:

- (1) להתוות את קווי פעולתה של הרשות;
- (1א) לדון בדינים וחשבונות של ועדות שהקימה הרשות;
- (2) להנחות את הועד המנהל במילוי תפקידיו;
- (3) לאשר את המערכת העונתית של השידורים, בלי לגרוע מסמכותה להחליט מדי פעם בפעם על משדר מסויים מכל בחינותיו;
- (3א) לקבל מהועד המנהל את הצעות התקציב הרגיל ותקציב הפיתוח שהכין, לדון בהן ולהעביר המלצותיה לועד המנהל;
- (4) לקבל מן הועד המנהל ומן המנהל הכללי, לפי דרישתה, דינים וחשבונות וסקירות על הפעולה השוטפת, לדון בהם ולקבוע מסקנות;
- (5) לדון בדין וחשבון השנתי, שיוגש לה על ידי הועד המנהל, ולקבוע מסקנותיה;
- (6) לדון בכל ענין אחר שייראה לה ולקבוע מסקנותיה;
- (7) לקבוע כללים לפי סעיף 14ג(ד).

פרק שלישי: הועד המנהל

הועד המנהל

14. (א) לרשות יהיה ועד מנהל של שבעה חברים והם: יושב ראש הרשות ומשנהו שישמשו יושב ראש הועד המנהל ומשנה ליושב ראש, ועוד חמישה מחברי המליאה שיתמנו על ידי הממשלה לשלוש שנים, ובלבד שלא יהיו בועד המנהל כולו יותר משני עובדי המדינה.

(ב) מי שחדל לכהן כחבר המליאה תיתם כהונתו כחבר הועד המנהל.

ערר למליאה

20א. הועד המנהל ראשי לערור לפני המליאה על כל החלטה של ועדה שניתנה מכוח אצילת סמכויות לפי סעיף 12(ג).

ערר של חברים בועד המנהל

21. שניים מחברי הועד המנהל ראשי לערור על כל החלטה של הועד המנהל שנתקבלה בניגוד לדעתם, ובלבד שאחד מהם לפחות לא יהיה עובד המדינה; הערר יוגש לשר והוא ראשי לעכב את ביצוע ההחלטה ולהעביר את הערר להכרעת המליאה או להכרעת הממשלה.

שמירת תוקף

22. קיום המליאה או הועד המנהל, סמכויותיהם ותוקף פעולותיהם, לא ייפגעו מחמת שנתפנה מקומו של חבר בהם, או מחמת ליקוי במינויו או בהמשך כהונתו.

ממונה על קבילות הציבור

22א. (א) יושב ראש הרשות ימנה, באישור המליאה, ממונה על קבילות הציבור ברשות (להלן – ממונה על הקבילות), לתקופת כהונה של חמש שנים.

(ב) הממונה על הקבילות ידון ויברר קבילות ותלונות מטעם הציבור בכל הנוגע למשדרי הרשות או לאופן פעולתה של הרשות; הועד המנהל, באישור השר וועדת החינוך והתרבות של הכנסת, יקבע כללים לפעולתו של הממונה על הקבילות, לרבות לענין אופן בירור התלונות.

(ג) הממונה על הקבילות ראשי שלא לטפל בתלונה או בקבילה אם גוף אחר ברשות מוסמך לדון ולהכריע בה.

(ד) החליט הממונה על הקבילות שלא לטפל בתלונה בשל קיום גוף כאמור בסעיף קטן (ג) ידווח על כך ליושב-ראש הרשות ולמליאה ויעביר לועד המנהל את הטיפול בקבילה.

(ה) מצא הממונה על הקבילות, לאחר דיון בקבילה ושמיעת הנוגעים בדבר, כי צדק הקובל בפניו, וכי הרשות פעלה שלא כדין בענין מסוים, ראשי הוא לפנות למנהל הכללי בדרישה שיוורה לשדר את ממצאיו בשידורי הטלוויזיה או הרדיו; המנהל הכללי יורה על אופן שידור הממצאים כאמור בשים לב להמלצת הממונה על הקבילות.

פרק רביעי: המנהל והעובדים

מינוי מנהל כללי

23. (א) המנהל הכללי יתמנה בדרך האמורה בסעיף זה.

(ב) נתפנתה משרתו של המנהל הכללי, יכנס יושב-ראש הרשות, לפי בקשת השר, את המליאה לדיון בדבר המועמדים למילוי המשרה; הדיון יקויים תוך 30 יום מיום הבקשה והשר יוזמן להשתתף בו.

(ג) לא היה מנין חוקי בפתחת הדיון, יכנס יושב-ראש הרשות את המליאה לדיון שיתקיים תוך עשרה ימים מן התאריך שנקבע לדיון הקודם; דיון זה וכל דיון נוסף בנושא האמור יהיה כדין בכל מספר של נוכחים, ובלבד שהשר יוזמן להשתתף בו.

(ד) השר, או לא פחות מתשעה חברי המליאה הנוכחים בדיון, ראשי להעלות בו הצעות מועמדים למשרת המנהל הכללי.

(ה) לאחר תום הדיון במליאה, יציע השר לממשלה מועמד, מבין המועמדים שהוצעו בדיון באחת משתי הדרכים האמורות בסעיף קטן (ד), ויביא לידיעת הממשלה את תוכן הדיון.

(ו) הממשלה ראשית למנות למשרת המנהל הכללי אחד מאלה:

(1) מועמד שהציע השר;

(2) מועמד שתמך בו רוב חברי המליאה שהיו נוכחים בעת תום הדיון, ובלבד שמספר התומכים לא פחת מתשעה.

(ז) לא מינתה הממשלה מועמד כאמור, יקוימו מחדש כל ההליכים לפי סעיף זה.

תקופת הכהונה של המנהל הכללי

23א. (א) מינויו של המנהל הכללי יהיה לחמש שנים, אך משרתו תתפנה לפני כן אם אירע אחד מאלה:

(1) המנהל הכללי התפטר;

(2) נבצר ממנו דרך קבע, לדעת הממשלה לאחר התייעצות עם הועד המנהל, למלא תפקיד;

(3) הממשלה החליטה להעבירו מתפקידו, לפי הצעת השר לאחר שהתייעץ עם המליאה, או לפי הצעת המליאה שנתמכה לפחות על ידי עשרים ואחד חברי המליאה.

(ב) על התפטרות המנהל הכללי יחולו הוראות סעיף 16(ב).

מינוי ממלא מקום זמני

23ב. נתפנתה משרתו של המנהל הכללי, או שנעדר באופן זמני או שנבצר ממנו באופן זמני, לדעת השר לאחר שהתייעץ עם יושב ראש הרשות, למלא את תפקידו, ימנה השר, בהתייעצות עם יושב-ראש הרשות, ממלא מקום למנהל הכללי לתקופה של שלושה חדשים, וראשי השר לאחר התייעצות כאמור להאריך את המינוי לשלושה חדשים נוספים.

כפיפות לועד המנהל

23ג. המנהל הכללי יפעל לפי החלטות הועד המנהל והנחיותיו ושתתף בישיבותיו בזכות דעה מייעצת.

הצעת חוק הפטנטים (תיקון מס' 10), התשע"א-2010

תיקון סעיף 94

1. בחוק הפטנטים, התשכ"ז-1967¹ (להלן – החוק העיקרי), בסעיף 94 –

(1) בסעיף קטן (א), המילים "ולאחר התייעצות עם שר המשפטים" – יימחקו;

(2) אחרי סעיף קטן (ב) יבוא:

"ג) תוקפו של צו שניתן לפי סעיף זה שנתיים, ואולם רשאי שר הביטחון להאריך את תוקפו בתקופות נוספות, שכל אחת מהן לא תעלה על שנתיים, אם ראה בכך צורך כאמור בסעיף קטן (א);

(ד) החליט שר הביטחון לתת צו לפי סעיף זה או להאריך את תוקפו – ינמק את החלטתו."

תיקון סעיף 96

2. בסעיף 96 לחוק העיקרי –

(1) בסעיף קטן (א), אחרי "לפי סעיף 94" יבוא "או על הארכת תוקפו של צו כאמור", במקום "שופט בית המשפט העליון" יבוא "מי שכשיר להתמנות לשופט בית משפט מחוזי או שופט בדימוס של בית משפט כאמור" ובסופו יבוא "(בסימן זה – ועדת הערר)";

(2) במקום סעיף קטן (ד) יבוא:

"ד) ההוראות לפי חוק בתי דין מינהליים, התשנ"ב-1992² (להלן – חוק בתי דין מינהליים), למעט סעיפים 7 ו-45 לאותו חוק, יחולו, בשינויים המחויבים ובשינויים המפורטים בחוק זה, על ערר ועל ועדת הערר לפי פרק זה."

ד ב ר י ה ס ב ר

יצוין כי בעבר הוגשו שתי הצעות חוק פרטיות בעניין זה על ידי חבר הכנסת מיכאל איתן: הצעת חוק הפטנטים (תיקון – ועדת פיצויים ותגמולים), התשס"ו-2006 (פ/17/1069), והצעת חוק הפטנטים (תיקון – ועדת פיצויים ותגמולים), התשס"ד-2003 (פ/16/1523).

חלקו השני של התיקון המוצע מתייחס לפרק ח' לחוק הפטנטים ("אמצאות בשירות"), ונועד להסדיר את חובת העובד לדווח למעבידו על אמצאות שהמציא בתקופת שירותו ואת סוגיית הקניין ביחס לאמצאות אלה. במסגרת זו מוצע לבטל את תפקידה של ועדת הפיצויים והתמלוגים בקביעת זכאותו של עובד להטבה בעבור אמצאת שירות שקמה לקניין מעבידו. מוצע לקבוע כי ההטבה תיקבע בידי המעביד, ובמקרה של כססוך בעניין יהיה אפשר להגיש תביעה לבית דין לעבודה.

סעיפים מוצע להגביל את תוקפם של צווי הגבלת פעולות לשנתיים. הדבר יחייב את שר הביטחון, או השר שקבעה הממשלה, לערוך בחינה מחודשת של השיקולים שעמדו בבסיס הטלת הצו לצורך הארכת תוקפו, וכן לנמק כל החלטה להטיל צו או להאריך את תוקפו. התיקון נועד להבטיח כי צו הגבלת פעולות יישאר על כנו רק אם ממשכה להתקיים ההצדקה להטלתו מלכתחילה. במקביל, מבוטלת חובת ההתייעצות

כללי התיקון המוצע של חוק הפטנטים, התשכ"ז-1967 (להלן – חוק הפטנטים), כולל שני עיקרים. חלקו הראשון של התיקון המוצע, הנוגע לפרק ו' לחוק הפטנטים ("סמכויות המדינה"), נועד לייעל את ההליכים הקבועים בחוק ביחס לאמצאות בעלות אופי ביטחוני, ואת הדרך לפיצוי בעלי האמצאות על נזקים בשל הגבלות שונות המוטלות על אמצאות מסוג זה, בדרכים אלה:

(א) שינוי ברירת המחל בהחלטת ביחס לתוקפם של צווי הגבלת פעולות על אמצאות ביטחוניות ועל אמצאות הנוגעות לאנרגיה גרעינית (להלן – צווי הגבלת פעולות) וביחס למתן היתרים להגיש בקשה לרישומן של אמצאות ביטחוניות כפטנטים מחוץ לישראל, כך שהגבלת הפעולות לא תימשך אלא אם כן משרד הביטחון, או משרד אחר שקבעה הממשלה, ינקוט פעולות לשם כך.

(ב) קביעת מנגנון חדש אשר יבחן את הכשירות לפטנט של האמצאה עוד בטרם תדון ועדת הפיצויים והתמלוגים בשאלת הפיצוי בשל נזקים שנגרמו כתוצאה מהטלת הצו או מדחיית הבקשה להיתר.

(ג) הפיכת ועדת הפיצויים והתמלוגים מגוף מעין-שיפוטי לגוף מינהלי, שחבריו יהיו בעלי מומחיות רלוונטית, וינהל את הליך קביעת הפיצוי בתוך זמן קצוב, תוך מתן אפשרות למבקש החולק על החלטת הוועדה להגיש תובענה לקבלת פיצויים או תמלוגים לבית המשפט המחוזי.

¹ ס"ח התשכ"ז, עמ' 148; התשס"ו, עמ' 195.

² ס"ח התשנ"ב, עמ' 90; התש"ע, עמ' 382.

"ערעור ורשות 97. (א) החלטה סופית של ועדת הערר ניתנת לערעור לפני בית משפט לעניינים מינהליים.

(ב) החלטה אחרת של ועדת הערר ניתנת לערעור לפני בית משפט לעניינים מינהליים, אם ניתנה לכך רשות מאת שופט של בית משפט לעניינים מינהליים; לעניין זה, "החלטה אחרת" – החלטה לפי סעיפים 33 ו-34 לחוק בתי דין מינהליים."

תיקון סעיף 98

4. בסעיף 98 לחוק העיקרי –

(1) ברישה, במקום "אזרח ישראל, תושב קבוע בישראל, או אדם אחר החייב בנאמנות למדינה" יבוא "אזרח ישראל, אף אם הוא אזרח של מדינה אחרת, או תושב קבוע בישראל";

(2) בפסקה (1), במקום "קיבל" יבוא "ביקש" ובסופה יבוא "ושר הביטחון לא דחה את הבקשה בתוך שישה חודשים".

תיקון סעיף 99

5. בסעיף 99 לחוק העיקרי –

(1) בסעיף קטן (א), המילים "ולאחר התייעצות עם שר המשפטים" – יימחקו.

(2) בסופו יבוא:

"ג) תוקפו של צו שניתן לפי סעיף זה שנתיים, ואולם רשאי השר להאריך את תוקפו בתקופות נוספות, שכל אחת מהן לא תעלה על שנתיים, אם ראה בכך צורך כאמור בסעיף קטן (א);

ד) החליט השר לתת צו לפי סעיף זה או להאריך את תוקפו – ינמק את החלטתו."

החלפת סעיף 101

6. במקום סעיף 101 לחוק העיקרי יבוא:

"ערר על הגבלת 101. (א) המבקש רשאי לערר על צו שניתן לפי סעיף 99 או על הארכה של צו כאמור, לפני ועדת הערר שהוקמה לפי סעיף 96, ואולם לעניין ערר כאמור, יהיה חבר הוועדה מי שהמליץ עליו ראש הממשלה, במקום החבר שהמליץ עליו שר הביטחון.

ד ב ר י ה ס ב ר

בשינויים המחויבים, וכך מתייתרות כמה מהוראות החוק הקיים הנוגעות לסדרי הדין לפני הוועדה. לפיכך מוצע לבטל את סעיפים 96(ד), 97, 101 ו-102 לחוק הפטנטים.

וזה נוסח הסעיפים שמוצע לבטלם:

... 96."

(ד) ועדת הערר רשאית לאשר את הצו, לשנותו או לבטלו."

"זכות ערר נוסף

97. רשות ערר על צו לפי סעיף 94 נתונה למבקש כל זמן שהצו בתקפו והוא רשאי לחזור ולערר עליו גם לאחר שניתנה החלטה בערר, אם לדעתו נשתנו הנסיבות שהיו קיימות בעת מתן ההחלטה; אולם רשאית הוועדה לחייב

עם שר המשפטים טרם הטלת הצו, הקבועה כיום בחוק הפטנטים.

סעיפים כיום קיימת בחוק זכות לערר לוועדת ערר על הטלת צו הגבלת פעולות, מספר בלתי מוגבל של 2, 3, 6 פעמים, כל זמן שצו הגבלת הפעולות בתוקף. ו-7 מכיוון שמוצע להגביל את תוקף הצווים, מוצע להגביל גם את זכות הערר בהתאם. זכות הערר תתחדש כל אימת שהוארך תוקף הצו, ועל החלטות ועדת הערר יהיה אפשר לערר לבית המשפט לעניינים מינהליים. נוסף על כך מוצע לשנות את הרכב ועדת הערר, כך שבמקום שופט בית המשפט העליון, ישב בה שופט בית משפט מחוזי בדימוס או מי שכשיר להתמנות לשופט מחוזי. הסעיפים המוצעים מחילים על ועדת הערר את הוראות חוק בתי דין מינהליים, התשנ"ב-1992 (להלן – חוק בתי דין מינהליים).

(ב) על ערר לפי סעיף זה יחולו הוראות סעיפים 96 ו-97, בשינויים המחויבים.

- ביטול סעיף 102 7. סעיף 102 לחוק העיקרי – בטל.
- תיקון סעיף 103 8. בסעיף 103 לחוק העיקרי –
- (1) ברישה, במקום "אזרח ישראל, תושב קבוע בישראל, או אדם אחר החייב בנאמנות למדינה" יבוא "אזרח ישראל, אף אם הוא אזרח של מדינה אחרת, או תושב קבע בישראל";
- (2) בפסקה (1), במקום "קיבל" יבוא "ביקש" ובסופה יבוא "והשר לא דחה את הבקשה בתוך שישה חודשים".
- הוספת סימן ב' 9. אחרי סעיף 103 לחוק העיקרי יבוא:

"סימן ב' 1: בקשה לפטנט שהוטל לגביה צו הגבלת פעולות"

בחינת בקשה שהוטל 103א. ניתן צו לפי סעיפים 94 או 99 (בפרק זה – צו הגבלת פעולות), או שנדחתה בקשה להיתר לפי סעיפים 98(1) או 103(1) (בפרק זה – בקשה להיתר), תיבחן הכשירות לפטנט של האמצעה שבבקשה; על בחינת הבקשה לפטנט יחולו הוראות סימן ב' לפרק ג' וההוראות שנקבעו לפי סעיף 194, בשינויים אלה:

(1) הבקשה תיבחן –

(א) סמוך ככל האפשר למועד הגשתה, בכפוף לתשלום האגרה שנקבעה לכך;

ד ב ר י ה ס ב ר

לישראל, אם לא ניתן לו היתר לכך משר הביטחון או מהשר שקבעה הממשלה. מוצע לשנות את ברירת המחדל כך שלאחר הגשת בקשה לקבלת היתר להגשת בקשת פטנט מחוץ לישראל (להלן – בקשה להיתר), יעבור הנטל אל השר הנוגע לעניין, ורק אם זה דחה את הבקשה להיתר בתוך שישה חודשים, תוגבל האפשרות להגיש את הבקשה מחוץ לישראל. אף כאן, בדומה לתיקון המוצע לסעיפים 94 ו-99 לחוק הפטנטים, נועד התיקון לצמצם את המצבים שבהם מוגבלת פעולת מבקש הפטנט, לאותם מקרים שבהם נבחנה באופן אקטיבי ההחלטה לדחות את הבקשה להיתר.

סעיף 9 לסעיף 103א המוצע

מוצע לקבוע הליך חדש, של בחינה מסווגת של בקשות לרישום פטנט שהוטל לגביהן צו הגבלת פעולות או שנדחתה לגביהן בקשה להיתר. בחינה זו תתנהל על בסיס אמות המידה הקיימות בבחינת בקשות פטנט שאינן ביטחוניות, בשינויים אלה: הבקשה תיבחן בהליך מזורז של "בחינה על-אתר" על פי תקנה 35(ב) לתקנות הפטנטים (נוהלי הלשכה, סדרי דין, מסמכים ואגרות), התשכ"ח-1968; הבוחן יהיה בעל סיווג ביטחוני, כנדרש מאופי הבקשה; הוראות החוק הנוגעות לפרסום קיבול הבקשה ולרישום הפטנט לא יחולו, והודעה על קיבול הבקשה תימסר למבקש ולמשרד הממשלתי הנוגע לעניין בלבד.

את המבקש בהוצאות, אם לדעתה לא היה מקום להגיש ערר נוסף.

"ערר על הגבלת פעולות"

101. (א) המבקש רשאי לערור על צו שניתן לפי סעיף 99 לפני ועדת ערר של שלושה שימנה שר המשפטים, ובין חבריה יהיו שופט בית-המשפט העליון, והוא יהיה יושב-ראש הוועדה, ואדם שהמליץ עליו ראש הממשלה.
- (ב) הודעה על מינוי הוועדה ועל מענה תפורסם ברשומות.

(ג) הגשת הערר לא תעכב את ביצוע הצו.

(ד) ועדת הערר רשאית לאשר את הצו, לשנותו או לבטלו.

זכות ערר נוסף

102. רשות ערר על צו לפי סעיף 99 נתונה למבקש כל זמן שהצו בתקפו, והוא רשאי לחזור ולערור עליו גם לאחר שניתנה החלטה בערה, אם לדעתו נשתנו הנסיבות שהיו קיימות בעת מתן ההחלטה; אולם רשאית הוועדה לחייב את המבקש בהוצאות, אם לדעתה לא היה מקום להגיש ערר נוסף.

סעיפים 8 ו-103א לחוק הפטנטים מגבילים את אפשרות הממציא להגיש בקשת פטנט מחוץ

(ב) בידי בוחן שהוא עובד המדינה, שעבר התאמה ביטחונית כמשמעותה בסעיף 15 לחוק שירות הביטחון הכללי, התשס"ב-2002³ (להלן – חוק שירות הביטחון הכללי);

(ג) בהתאם לכללים בדבר פעולות לאבטחת מידע שהורה עליהם שר הביטחון או מי שהוא הסמיך לכך;

(2) הוראות סעיף 26 לא יחולו, והודעה על קיבול הבקשה תימסר למבקש ולמשרד הביטחון או למשרד אחר שקבעה הממשלה לעניין זה.

התנגדות למתן פטנט
שהוטל לגביו צו
הגבלת פעולות

103ב. משרד שקיבל הודעה לפי סעיף 103א(2) רשאי להתנגד למתן הפטנט, ויחולו לגבי ההתנגדות הוראות סימן ג' לפרק ג', בשינויים המחויבים.

הוראות מיוחדות
לעניין השגה וערעור

103ג. (א) הוראות סעיפים 161 ו-174 יחולו על החלטות הבוחן והרשם לפי סימן זה, בשינויים אלה:

(1) לא השיג המבקש על החלטת הבוחן כאמור בסעיף 161, בתוך שלושה חודשים, תהיה החלטת הבוחן חלוטה;

(2) החלטת בית המשפט בערעור על החלטת הרשם כאמור בסעיף 174, תהיה חלוטה.

(ב) לא הוגשה התנגדות לפי סעיף 103ב עד תום המועד הקבוע להגשתה, או שהוגשה התנגדות כאמור והיא בוטלה או נדחתה סופית בידי הרשם או בית המשפט –

(1) תהיה הבקשה לפטנט מוכרת לצורכי הגשת בקשה לפיצוי לפי סעיף 107 (בפרק זה – בקשה מוכרת);

(2) תירשם הבקשה המוכרת במקום שיקבע שר המשפטים, בהתייעצות עם שר הביטחון או עם השר, לפי העניין.

ד ב ר י ה ס ב ר

הבוחן או בהתנגדות למתן הפטנט, יהיה אפשר לערער לבית המשפט המחוזי. עם זאת, כדי לא לגרום להתמשכות יתר של ההליכים, מוצע לקבוע כי החלטת בוחן שלא הוגשה לגביה השגה בתוך פרק הזמן הקצוב בסעיף, והחלטת בית המשפט המחוזי בערעור על החלטת הרשם, יהיו חלוטות.

לסעיף קטן (ב)

בקשה שעברה את ההליך המסווג כולו, תהיה מוכרת לצורכי הגשת בקשה לפיצוי (להלן – בקשה מוכרת), ואולם לא יהיה אפשר לרשמה כפטנט כל זמן שצו הגבלת הפעולות בתוקף. הבקשה המוכרת תתועד ברישום חלופי, שיישמר במקום שיקבע שר המשפטים, לאחר התייעצות עם שר הביטחון או עם השר שנקבע לכך.

לסעיף 103ב המוצע

אם ייקבע בתום הליך הבחינה המסווג כי הבקשה כשירה לקיבול, תיפתח האפשרות לפני המשרד הנוגע לעניין להגיש התנגדות, בהליך שגם הוא יהיה מסווג. לציבור הרחב לא תינתן אפשרות להגיש התנגדות לרישום הבקשה כל זמן שצו הגבלת הפעולות עומד בתוקפו.

לסעיף 103ג המוצע

לסעיף קטן (א)

סעיף קטן זה מחיל על ההחלטות המתקבלות בהליך המסווג את ההוראות הרגילות של חוק הפטנטים ביחס להשגות ולערעורים. כך, על החלטת בוחן פטנטים שלא לקבל את הבקשה, יוכל המבקש להגיש השגה לרשם הפטנטים, ועל החלטת רשם הפטנטים בהשגה על החלטת

³ ס"ח התשס"ב, עמ' 179.

תוצאות ביטול צו הגבלת פעולות 103. בוטל צו הגבלת פעולות לאחר קיבול הבקשה לפטנט שלגביה ניתן אותו צו, יראו את הבקשה לפטנט ככל בקשה אחרת שקובלה לפי הוראות סימן ב' לפרק ג', ויחולו לגביה משלב זה ואילך כל ההוראות לפי חוק זה החלות על בקשה אחרת כאמור:

החלפת סעיף 107. 10. במקום סעיף 107 לחוק העיקרי יבוא:

”פיצוי בשל הגבלת 107. (א) הוגשה בקשה לפיצוי לוועדה לענייני פיצויים ותמלוגים שהוקמה לפי סעיף 109 (בסעיף זה – הוועדה) בשל בקשה מוכרת, תקבע הוועדה אם המבקש נזוק כתוצאה מהטלת צו הגבלת הפעולות או מדחיית הבקשה להיתר, לפי העניין, ואת שיעור הפיצוי שהוא זכאי לו; קבעה הוועדה כי המבקש זכאי לפיצוי, ישלם אוצר המדינה למבקש פיצוי בשיעור שנקבע בהחלטת הוועדה.

(ב) החלטת הוועדה תינתן בתוך שלושה חודשים מיום שהוגשה הבקשה לפיצוי לפי סעיף קטן (א), ואם נדרשה הכרעת הרשם לפי סעיף 133 – מיום שהכריע הרשם כאמור לפי המאוחר מביניהם.

(ג) שולם פיצוי למבקש לפי סעיף קטן (א), והוארך תוקף צו הגבלת הפעולות לפי סעיף 94(ג) או סעיף 99(ג) בתקופה נוספת, תדון הוועדה בזכאות המבקש לפיצוי נוסף ובשיעורו, על סמך החומר שהיה לפניו בדיון בבקשה לפיצוי כאמור בסעיף קטן (א), ותאפשר למבקש להציג לפניו את עמדתו בעניין.”

ד ב ר י ה ס ב ר

נזק לבעל האמצאה. אמנם, פרשנות זו נשללה על ידי ועדת הפיצויים והתמלוגים בהחלטתה מיום ד' בטבת התש"ע (21 בדצמבר 2009) בעניין פלוני נגד מדינת ישראל (פורסם באתר האינטרנט של רשות הפטנטים בכתובת: <http://www.justice.gov.il/NR/rdonlyres/B5288C16-51BA-437B-9C3D-23AE1BBB7C87/18875/sofitpirsum.doc>), אך יש מקום להבהיר בחקיקה כי הפיצוי יינתן רק בשל נזק שנגרם, ולאחר בחינת קיום הנזק ושיעורו בידי ועדת הפיצויים והתמלוגים על פי בקשה שהגיש לה בעל האמצאה.

לפיכך מוצע להחליף את סעיף 107 האמור ולקבוע כי ועדת הפיצויים והתמלוגים תדון בשאלת הפיצוי על נזק שנגרם כתוצאה מצו הגבלת פעולות, לבקשת המבקש ולאחר שהבקשה צלחה את ההליך המסווג של בחינה והתנגדות. מטרת התיקון המוצע היא למנוע התדיינות ספקולטיבית ביחס לפיצוי הראוי על נזק שנגרם בשל הגבלת הפעולות, אם אפילו לא ידוע אם האמצאה שבבקשה כשירה לרישום כפטנט. ואולם גם אם האמצאה נחשבת כשירה לרישום, אין ודאות כי יש לה ערך כלכלי. לפיכך הוועדה היא שתבחן אם נגרם נזק שבשלו המבקש זכאי לפיצוי, ורק אם ישנה זכאות לפיצוי ייקבע גם שיעורו.

לסעיף 103 המוצע

כאשר יבוטל הצו שהוטל לפי סעיפים 94 או 99 לחוק הפטנטים, תפורסם ברשומות הודעה על קיבול הבקשה לפי סעיף 26 לחוק ויחל מחדש הליך התנגדויות שיהיה פתוח לציבור הרחב, ועל בקשת הפטנט יחול הליך הטיפול הרגיל הקבוע בחוק, שבסופו, אם תימצא האמצאה שבבקשה כשירה לרישום כפטנט, תוכל להירשם בפנקס הפטנטים.

סעיפים 107(א) המוצע 10 ו' 11

סעיף 107 לחוק הפטנטים קובע כדלקמן:

”פיצוי בשל הגבלת פעולות

107. ניתן צו לפי סעיף 94 או 99 או לא ניתן היתר לפי סעיפים 98 או 103, ישלם אוצר המדינה לבעל האמצאה פיצוי בשיעור שנקבע בהסכם בין הצדדים, ובאין הסכם – על ידי הוועדה לענייני פיצויים ותמלוגים שהוקמה לפי סעיף 109.”

לכאורה, אפשר לפרש את נוסח הסעיף האמור כמחייב את אוצר המדינה לשלם פיצוי בשל עצם מתן הצו או אימתן ההיתר, אפילו בלי שנבדק ונמצא כי נגרם

"המועדים להחלטת 108א. החלטת הוועדה לענייני פיצויים ותמלוגים לפי סעיף 108, תינתן בתוך שנתיים מיום תחילת ניצול האמצאה, או בתוך

שלושה חודשים מיום סיום ניצול האמצאה, לפי המוקדם

מביניהם."

12. בסעיף 109 לחוק העיקרי, במקום הסיפה החל במילים "שופט בית המשפט העליון" תיקן סעיף 109

יבוא "נציג היועץ המשפטי לממשלה, והוא יהיה היושב ראש, נציג משרד הביטחון או נציג המשרד האחר שקבעה הממשלה כאמור בסעיף 103א(2), לפי העניין, ונציג החשב הכללי, שעברו התאמה ביטחונית כמשמעותה בסעיף 15 לחוק שירות הביטחון הכללי."

13. בסעיף 110 לחוק העיקרי, האמור בו יסומן "(א)" ואחריו יבוא:

"(ב) בבואה להחליט בשאלת הזכויות לפיצויים ושיעורם, תשקול הוועדה בין השאר את הערך הכלכלי והמסחרי שהיה לאמצאה במועד שבו הפכה בקשת הפטנט לבקשה מוכרת כאמור בסעיף 103ג(ב)(1) אלמלא הוטל לגביה צו הגבלת הפעולות או נדחתה הבקשה להיות, לפי העניין. לצורך החלטתה רשאית הוועדה להיוועץ במומחה, שעבר התאמה ביטחונית כמשמעותה בסעיף 15 לחוק שירות הביטחון הכללי."

ד ב ר י ה ס ב ר

הפיצויים והתמלוגים כי בעליה זכאי לפיצוי, תרון הוועדה בזכויות המבקש לפיצוי נוסף ובשיעור הפיצוי על סמך החומר שהיה לפניו בדיון בבקשה המקורית לפיצוי, וכך ייחסך מהמבקש הצורך להגיש פעמים נוספות את מלוא החומר שהגיש במסגרת הבקשה המקורית.

סעיף 12 מוצע לשנות את הרכב ועדת הפיצויים והתמלוגים, שתפקידה החדש יתמקד בהערכת ערכה הכלכלי של האמצאה הביטחונית לאחר שכבר עברה את ההליך המסווג של בחינה והתנגדות, ולמנות לחברים בה נציג של היועץ המשפטי לממשלה שיהיה היושב ראש, נציג של משרד הביטחון או המשרד האחר, לפי העניין, ונציג של החשב הכללי.

סעיף 13 מוצע לקבוע קווים מנחים להחלטת ועדת הפיצויים והתמלוגים בעניין פיצויים, בדומה לקווים המנחים הקיימים כיום בסעיף 110 לחוק הפטנטים לעניין תמלוגים המשולמים במקרים של ניצול אמצאה. מוצע כי ייבחנו ערכה הכלכלי והמסחרי של האמצאה, שכן כשירות לרישום כפטנט אין משמעה כי לאמצאה ערך כלכלי, ולעתים גם אין אפשרות למסחר את האמצאה.

בהיותה גוף מינהלי, תוכל הוועדה לקבוע בעצמה את סדרי הדין לפנייה, מכוח סעיף 17 לחוק הפרשנות, התשמ"א-1981, ותוכל לדון בבקשה לפיצוי על בסיס פנייה בכתב, המגובה במסמכים ובחוות דעת מומחה, לפי הצורך. מוצע לאפשר לוועדה להיעזר במידת הצורך במומחה בתחום האמצאה, שהוא בעל סיווג ביטחוני מתאים.

הדיון בוועדת הפיצויים והתמלוגים, שהופכת מגוף מעין-שיפוטי לגוף מינהלי, מחליף את ההתדיינות הראשונית בין מבקש הפטנט לבין משרד הביטחון או המשרד האחר, לפי העניין.

לסעיפים 107(ב) ו-108א המוצעים

מוצע לקבוע כי ועדת הפיצויים והתמלוגים תיתן את החלטתה בתוך שלושה חודשים מיום שהוגשה הבקשה לפיצוי, ובמקרה של ניצול אמצאה לפי סעיפים 104 או 105 לחוק הפטנטים, בתוך שנתיים מיום תחילת ניצול האמצאה או בתוך שלושה חודשים מיום סיום ניצול האמצאה, לפי המוקדם מביניהם. אם מדובר באמצאה ביטחונית שעשויה להיות אמצאה שירות לפי פרק ח' לחוק הפטנטים, יושהה הדיון בוועדה עד להכרעה בשאלת הבעלות באמצאה לפי סעיף 133 לחוק הפטנטים. מניסיון העבר עולה כי יש צורך לקצר את ההליך מכיוון שדיוני הוועדה נמשכים לעתים זמן רב, ועלול להיגרם נזק לממציא. ואולם במקרה של ניצול אמצאה, ייתכן שבנקודת הזמן של שלושה חודשים לאחר שהחל ניצול האמצאה, יהיה קשה להעריך את משך הזמן שבו תנוצל האמצאה, וכתוצאה מכך את גובה הפיצוי הראוי, ולכן מוצע כי הוועדה תהיה רשאית לתת את החלטתה בתוך שנתיים מיום תחילת ניצול האמצאה או בתוך שלושה חודשים מיום סיום ניצול האמצאה, לפי המוקדם מביניהם. יצוין כי הצעות החוק הפרטיות שזוינו לעיל בדברי ההסבר לסעיף 107א) המוצע, ביקשו לקצר את משך הדיונים לשנה אחת.

לסעיף 107(ג) המוצע

מוצע לקבוע כי במקרה שבו הוארך תוקפו של צו הגבלת פעולות ביחס לאמצאה שכבר הוחלט בידי ועדת

- הוספת סעיף 110א. 14. אחרי סעיף 110 לחוק העיקרי יבוא:
- "תובענה בעניין פיצויים או תמלוגים
110א. חלק מבקש על החלטת הוועדה, רשאי הוא להגיש לבית משפט תובענה לקבלת פיצויים או תמלוגים, לפי העניין."
- ביטול סעיפים 111 ו-113 לחוק העיקרי – בטלים. 15. סעיפים 111 ו-113 לחוק העיקרי – בטלים.
- תיקון סעיף 114. 16. בסעיף 114 לחוק העיקרי, האמור בו יסומן "(א)" ואחריו יבוא:
- "(ב) הדיון בבית משפט אזרחי או בבית משפט לעניינים מינהליים, בהליכים הנוגעים לפרק זה, יתקיים בדלתיים סגורות, אם לא קבע בית המשפט אחרת."
- ביטול סעיף 115. 17. סעיף 115 לחוק העיקרי – בטל.

ד ב ר י ה ס ב ר

- סעיף 14** אם החלטת ועדת הפיצויים והתמלוגים בעניין הזכאות לפיצויים ושיעורם, מוסכמת על המבקש, יסתיים ההליך. אם מבקש הפטנט חולק על החלטתה של הוועדה, הוא יהיה רשאי, לפי סעיף 110א המוצע, להגיש לבית משפט תובענה לקבלת פיצויים או תמלוגים. בהתאם להוראות סעיף 188 לחוק הפטנטים, תובענה כאמור תידון בבית משפט מחוזי.
- סעיפים 15 ו-17** "סמכות יחודית של הועדה
סעיף 111 לחוק הפטנטים קובע כדלקמן:
111. לא יזדקק בית משפט או בית דין לענין הנתון לסמכותה של הועדה לעניני פיצויים ותמלוגים, וכל החלטה שניתנה על ידי הוועדה תהיה סופית."
- סעיף זה מתייאר מאחר שמוצע להפוך את ועדת הפיצויים והתמלוגים מגוף מעין-שיפוט לוגי מינהלי, ולאפשר הגשת תובענה כספית לבית משפט בעקבות החלטתה, כאמור לעיל. לפיכך מוצע לבטל את הסעיף האמור.
- סעיפים 113 ו-115** לחוק הפטנטים עוסקים בקביעת סדרי העבודה של ועדת הפיצויים והתמלוגים ושל ועדת הערר, ובסמכויות הפרוצדורליות של ועדות אלה. הסעיפים האמורים מתייתרים בעקבות ביטול תפקידיה המעין-שיפוטיים של ועדת הפיצויים והתמלוגים, ובעקבות החלטת הוראות חוק בתי דין מינהליים בדבר סמכויות וסדרי דין, על ועדת הערר. לפיכך מוצע לבטל את הסעיפים האמורים, וזה נוסח הסעיפים שמוצע לבטלם:
- "סדרי עבודתן של הועדות**
113. ועדת ערר, כאמור בסעיפים 96 ו-101, והועדה לעניני פיצויים ותמלוגים (להלן בסמך זה – הועדות) יקבעו כל אחת לעצמה את סדרי עבודתן, במידה שלא נקבעו בחוק זה או על פיו."
- סעיף 16** מוצע לקבוע בסעיף 114(ב) לחוק הפטנטים כי דיונים המתנהלים בבית משפט לעניינים מינהליים, או בבית משפט אזרחי, בהליכים הנוגעים לפרק ו' לחוק הפטנטים, יידונו בדלתיים סגורות אם לא קבע בית המשפט אחרת, מאחר שמדובר בדיונים באמצאות ביטחוניות שצו הגבלת פעולות מונע את פרסומן.
- "סמכויות הוועדות**
115. (א) הוועדות יהיו מוסמכות –
- (1) להשיג כל עדות שבכתב או שבעל פה אשר יראו בה צורך;
 - (2) להזמין כל אדם לבוא לפניו להעיד או להגיש כל מסמך שברשותו, לחקרו ולדרוש ממנו כל מסמך שברשותו;
 - (3) לכפות את התייצבותו של אדם שלא ציית להזמנה ולא הצטדק על כך להנחת דעתו, לצוות עליו לשלם את כל ההוצאות שנגרמו על ידי אי-ציותו להזמנה או כפיית התייצבותו, וכן לקנוס אותו בסכום כסף עד שבעים וחמש לירות;
 - (4) לחייב כל עד להעיד בשבועה או בהן צדק בדרך הנהוגה בבית משפט;
 - (5) לקנוס בסכום כסף עד שבעים וחמש לירות אדם שנדרש להעיד בשבועה או בהן צדק או להגיש מסמך וסירב לעשות כן ללא צידוק סביר, ובלבד שלא יידרש אדם להשיב על שאלה העלולה להפילולו ולא ייקנס על סירובו להשיב עליה;
 - (6) לקבל כל ראיה שבכתב או שבעל פה, אף אם אינה קבילה במשפט אזרחי או פלילי;
 - (7) לפסוק לאדם שהוזמן לבוא לשיבת ועדה סכום כסף שהוציא, לפי דעת הועדה, עקב בואו לשיבה.
- (ב) הוועדה לעניני פיצויים ותמלוגים רשאית לצוות שישולם, עוד לפני מתן החלטתה הסופית, סכום הפיצויים או התמלוגים שאינו במחלוקת, כולו או מקצתו."

131. (א) בפרק זה, "אמצאת שירות" – אמצאה של עובד, שהגיע אליה עקב שירותו ובתקופת שירותו.

(ב) עובד חייב להודיע למעבידו בכתב על כל אמצאה שהגיע אליה עקב שירותו או בתקופת שירותו, סמוך ככל האפשר לאחר שהמציא אותה, ולא יאוחר מן המועד שהוא עומד להגיש בו את בקשת הפטנט עליה; בהודעתו יפרט העובד אם לדעתו מדובר באמצאת שירות אם לאו וכן את שמו של כל אדם שנטל חלק בפיתוח האמצאה; טען העובד כי לא מדובר באמצאת שירות, ינמק את טענתו.

(ג) בלי לגרוע מהוראות סעיף זה, היתה האמצאה בתחומי עיסוקו של המעביד, או בתחום מקצועו של העובד שבשלו הוא מועסק אצל המעביד או הקשור לעבודתו אצל המעביד, או שהאמצאת האמצאה היתה חלק מתפקידו של העובד, והעובד לא מסר הודעה עליה כאמור בסעיף קטן (ב), חזקה כי האמצאה היא אמצאת שירות, אלא אם כן הוכח אחרת.

אמצאות שירות 132. (א) אמצאת שירות תקום לקניין המעביד, אם אין בין העובד למעביד הסכם אחר בכתב לעניין זה, וזולת אם ויתר המעביד בכתב על האמצאה.

ד ב ר י ה ס ב ר

אחד, ומההגדרה "אמצאת שירות" מצד שני (הגדרה זוהי להגדרה "אמצאת שירות" בחוק הקיים), במקרים שבהם עובד לא הודיע למעבידו כנדרש על אמצאה שהמציא שהיא בתחומי עיסוקו של המעביד, בתחום מקצועו של העובד שבשלו הוא מועסק אצל המעביד או הקשור לעבודתו אצל המעביד, או שהאמצאת האמצאה היתה חלק מתפקידו של העובד, תקום חזקה, הניתנת לסתירה, כי מדובר באמצאת שירות, שכן במקרים אלה סביר יותר להניח כי מדובר באמצאת שירות. התיקון המוצע נועד לתמרץ עובד לדווח על אמצאות שאליהן הגיע במקרים כאמור, על ידי קביעה שתוצאת אי-הדיווח תהיה העברת נטל ההוכחה שהאמצאה אינה אמצאת שירות אל העובד. טעם נוסף להעברת נטל ההוכחה הוא שהפרת חובת הדיווח וחלוף הזמן עד שלמעביד נודע על האמצאה, יוצרים – בשל מחדלו של העובד – קושי למעביד לברר את זכויותיו ולעמוד עליהן.

לסעיף 132 המוצע

סעיף 132 לחוק הפטנטים, שמוצע להחליפו, קובע כדלקמן:

"אמצאות עקב שירות

132. (א) אמצאה של עובד, שהגיע אליה עקב שירותו ובתקופת שירותו (להלן – אמצאת שירות), תקום לקניין מעבידו, אם אין ביניהם הסכם אחר לעניין זה, וזולת אם ויתר המעביד על האמצאה תוך שישה חדשים מיום שנמסרה לו ההודעה לפי סעיף 131.

סעיף 18 לסעיף 131 המוצע

סעיף 131 לחוק הפטנטים קובע כדלקמן:

"הודעה על אמצאות

131. עובד חייב להודיע למעבידו בכתב על כל אמצאה שהגיע אליה עקב שירותו או בתקופת שירותו, סמוך ככל האפשר לאחר שהמציא אותה, וכן על כל בקשת פטנט שהגיש."

אמצאת שירות, אשר קמה לקניינו של המעביד, כברירת מחדל, מוגדרת כיום בסעיף 132(א) לחוק הפטנטים כ"אמצאה של עובד, שהגיע אליה עקב שירותו ובתקופת שירותו".

מוצע להחליף את הסעיף האמור ולקבוע כי חובת ההודעה למעביד על אמצאה שהעובד הגיע אליה עקב שירותו או בתקופת שירותו, תחול סמוך ככל האפשר לאחר שהמציא העובד את האמצאה, ובכל מקרה לא יאוחר מן המועד שבו העובד עומד להגיש את האמצאה לרישום כפטנט. כמו כן מוצע להרחיב את התוכן של ההודעה שאותה נדרש העובד להעביר למעביד, כך שיהיה עליו לציין את שמו של כל אדם אחר שנטל חלק בפיתוח האמצאה, וכן יהיה עליו לנמק את טענתו במקרה שבו הוא טוען שאין מדובר באמצאת שירות, שכן בידיו המידע הרלוונטי לביסוס עמדתו.

נוסף על כך, ובלי לגרוע מחובת ההודעה על אמצאה שהעובד הגיע אליה עקב שירותו או בתקופת שירותו מצד

(ב) קיבל מעביד הודעה לפי סעיף 131(ב), ובה טען העובד כי אין מדובר באמצאת שירות, יודיע המעביד בכתב, בתוך שלושה חודשים, אם הוא סבור כי מדובר באמצאת שירות אם לאו.

(ג) (1) הודיע המעביד כאמור בסעיף קטן (ב), כי הוא סבור שהאמצאה היא אמצאת שירות – וחולו הוראות סעיף 133;

(2) לא מסר המעביד הודעה בתוך שלושה חודשים, כאמור בסעיף קטן (ב) – יראו זאת כסכסוך בשאלה אם מדובר באמצאת שירות, וחולו לעניין זה הוראות סעיף 133, והמעביד יישא בהוצאות ההליך האמור בסעיף 133, אלא אם כן נקבע אחרת על ידי הרשם לפי נסיבות העניין;

(3) ויתר המעביד בכתב על האמצאה – תקום האמצאה לקניין העובד.

החלפת סעיף 134 19. במקום סעיף 134 לחוק העיקרי יבוא:

”הטבה בעד אמצאת שירות” 134. (א) באין הסכם בכתב הקובע אחרת –

(1) יהיה העובד זכאי לקבל מהמעביד הטבה בעד אמצאת שירות שהמעביד לא ויתר עליה כאמור בסעיף 132(ג)(3);

ד ב ר י ה ס ב ר

שמסר לו עובד, מוצע לקבוע כי המעביד יישא בהוצאות ההליך האמור בסעיף 133, אלא אם כן קבע הרשם אחרת לפי נסיבות העניין, במקרים שחלוקת ההוצאות בדרך אחרת נראית לו מוצדקת יותר.

לסעיף קטן (ג)(3)

אם ויתר המעביד בכתב על זכויותיו באמצאה, מוצע לקבוע מפורשות כי אמצאת השירות תקום לקניין העובד, זאת בניגוד לסעיף 132(ב) הקיים שקובע כי במקרה שבו לא השיב המעביד להודעת העובד “לא תקום האמצאה לקניין המעביד”. דרישת הכתב נועדה ליצור ודאות משפטית הנדרשת במקרה שבו מוענקת זכות קניינית, אך אין בכך כדי לגרוע מזכותו של עובד לתבוע את המעביד בשל הפרת הסכם, אם ניתנה לו התחייבות לוותר על אמצאת השירות שלא קיבלה ביטוי במסמך בכתב.

סעיפים 134 ו-135 לחוק הפטנטים קובעים 19 ו-20 כדלקמן:

”תמורה בעד אמצאת שירות”

134. באין הסכם הקובע אם זכאי העובד לתמורה בעד אמצאת שירות, ובאיו מידה ובאילו תנאים, ייקבע הדבר על ידי הועדה לעניני פיצויים ותמלוגים שהוקמה לפי פרק ו’.

(ב) הודיע העובד בהודעתו לפי סעיף 131 כי בהעדר תשובה נוגדת של המעביד, תוך ששה חודשים מיום מתן הודעת העובד, תקום האמצאה לקניין העובד, ולא נתן המעביד תשובה נוגדת כאמור, לא תקום האמצאה לקניין המעביד.

השינויים בסעיף 132 המוצע לעומת סעיף 132 הקיים, הם אלה: קיצור התקופה שבמהלכה על המעביד להשיב להודעת העובד, משישה חודשים לשלושה חודשים; חיוב המעביד לתת הודעה בכתב במקרה שבו הוא מוותר על האמצאה; והבניה ברורה יותר של התוצאות המשפטיות של שלוש התגובות האפשריות מצד המעביד, כמפורט להלן:

לסעיף קטן (ג)(1)

אם הודיע המעביד כי הוא סבור כי מדובר באמצאת שירות – וחולו הוראות סעיף 133 לחוק הפטנטים שעניינו הכרעה בידי רשם הפטנטים בשאלה אם מדובר באמצאת שירות.

לסעיף קטן (ג)(2)

אם לא השיב המעביד לפניית העובד בהתאם לקבוע בסעיף 132(ב) המוצע – יראו זאת כסכסוך בשאלה אם מדובר באמצאת שירות והעניין יוכרע בידי רשם הפטנטים בהתאם להוראות סעיף 133 לחוק הפטנטים. עם זאת, כדי לאזן בין הצדדים ולתמרץ את המעביד להשיב להודעה

(2) גובהה של ההטבה כאמור בפסקה (1) ייקבע בידי המעביד; בקביעת גובה ההטבה יהיה המעביד רשאי להתחשב, בין השאר, באלה:

- (א) התפקיד שבו הועסק העובד;
- (ב) טיב הקשר בין האמצאה לעבודת העובד;
- (ג) תרומת המעביד להמצאת האמצאה או לפיתוחה;
- (ד) אפשרויות הניצול של האמצאה וניצולה למעשה;
- (ה) יוזמתו של העובד באמצאה.

(ב) התעורר סכסוך בעניין הנוגע להטבה בעד אמצאת שירות או בעניין הסכם כאמור בסעיף קטן (א), רשאים העובד או המעביד, על אף האמור בסעיף 188, להגיש תובענה בעניין לבית דין לעבודה כמשמעותו בחוק בית הדין לעבודה, התשכ"ט-1969⁴.

20. סעיפים 135 ו-136 לחוק העיקרי – בטלים.

ביטול סעיפים
135 ו-136

ד ב ר י ה ס ב ר

להמציא אמצאות ולהודיע עליהן למעבידו. יודגש כי לעובד אין זכויות קנייניות באמצאה. להבהרת נקודה זו, הוחלפה המילה "תמורה" הקיימת כיום בחוק הפטנטים, במילה המתאימה יותר – "הטבה".

הזכאות לקבלת הטבה בעד אמצאת שירות לפי סעיף 134 המוצע, מהווה ברירת מחדל, ותחול רק במקרים שבהם לא נחתם מראש הסכם בין העובד והמעביד הקובע כללים אחרים לעניין אמצאות שירות. כך, אם נחתם הסכם ובו נקבע כי העובד אינו זכאי להטבה תמורת אמצאות שירות או אם נקבעה בו הטבה בגובה אחר – יחולו הוראות ההסכם, תוך שמירת הזכות למעביד ולעובד לעצב את ההסדר המקובל עליהם בעניין; ואולם אין בכך כדי לגרוע מתחולת עקרונות דיני החוזים ומשפט העבודה, המעניקים לערכאה המוסמכת את הכלים לקבוע, במקרים המתאימים, כי תניה בחוזה עבודה בטלה, וכן את תוצאות דבר בטלותה.

יובהר, כי לגבי גוף מתקצב או גוף נתמך, כהגדרתם בחוק יסודות התקציב, התשמ"ה-1985, הסכם בנוגע לזכאות להטבות בעד אמצאות שירות, כמו גם ויתור המעביד על אמצאות שירות, כפופים להוראות סעיף 29 לאותו חוק. עם גופים אלה נמנים מוסדות שונים העוסקים לא אחת במחקר או בפיתוח אמצאות, כגון האוניברסיטאות וקופות החולים.

התיקון המוצע קובע כי בהעדר הסכם, גובה ההטבה ייקבע בידי המעביד וישולם על ידו. בקביעת גובה ההטבה יהיה המעביד רשאי להתחשב, בין השאר, בתפקיד שבו הועסק העובד, בטיב הקשר שבין האמצאה

הנחיות לקביעת התמורה

135. הוועדה לענייני פיצויים ותמלוגים בבואה להכריע לעניין סעיף 134 תתחשב, בין היתר, בגורמים אלה:

- (1) התפקיד בו הועסק העובד;
- (2) טיב הקשר בין האמצאה לעבודת העובד;
- (3) יוזמתו של העובד באמצאה;
- (4) אפשרויות הניצול של האמצאה וניצולה למעשה;
- (5) הוצאות סבירות בנסיבות הענין שהוציא העובד להשגת הגנה על האמצאה בישראל.

עיון שנית

136. הוועדה לענייני פיצויים ותמלוגים תהא מוסמכת לחזור ולדון בהכרעה לפי סעיף 134, אם לדעתה נשתנו הנסיבות שהיו קיימות בעת מתן ההכרעה והיא נתבקשה לעשות כן; אולם רשאית הוועדה לחייב את המבקש בהוצאות, אם לדעתה לא היה מקום לבקשה.

מוצע להחליף את סעיף 134 לחוק הפטנטים, לבטל את סעיפים 135 ו-136 לאותו חוק, ולקבוע בסעיף 134 המוצע הוראות חדשות הנוגעות לזכאות העובד להטבה בעקבות אמצאת שירות שהמציא, שקמה לקניין המעביד. מוצע כי קביעת ההטבה לא תיעשה עוד בידי ועדת הפיצויים והתמלוגים אלא בידי המעביד, כמפורט להלן:

לפי הוראות סעיף 134 המוצע, ככל שאין הסכם בכתב הקובע אחרת, עובד שהמציא אמצאת שירות שקמה לקניין המעביד, יהיה זכאי להטבה, וזאת במטרה לתמרץ אותו

⁴ ס"ח התשכ"ט, עמ' 70.

- תיקון סעיף 158 21. בסעיף 158(ג) לחוק העיקרי, המילים "סעיף 109 ולפי" – יימחקו.
- תיקון חוק בתי דין מינהליים 22. בחוק בתי דין מינהליים, התשנ"ב-1992, בתוספת, בסופה יבוא:
"20. ועדת ערר לפי סעיף 96 לחוק הפטנטים, התשכ"ז-1967."
- תיקון חוק בתי משפט לעניינים מינהליים 23. בחוק בתי משפט לעניינים מינהליים, התש"ס-2000,⁵ בתוספת השנייה, בסופה יבוא:
"16. פטנטים – ערעור לפי סעיף 97 לחוק הפטנטים, התשכ"ז-1967."
- תחילה 24. תחילתו של חוק זה ביום כ"ה בטבת התשע"א (1 בינואר 2011) (להלן – יום התחילה).
- הוראות מעבר 25. (א) לעניין צו הגבלת פעולות שניתן לפי סעיפים 94 או 99 לחוק העיקרי, או בקשה להיתר שהוגשה לפי סעיף 98(1) או סעיף 103(1) לחוק העיקרי, לפני יום התחילה, יראו את יום התחילה כיום מתן הצו או כיום הגשת הבקשה להיתר, לפי העניין.
(ב) על אף הוראות סעיף קטן (א) והוראות חוק זה, על הליכים התלויים ועומדים לפני ועדת הפיצויים והתמלוגים ביום התחילה, יחולו הוראות החוק העיקרי בנוסחו ערב יום התחילה.

ד ב ר י ה ס ב ר

כל תפקיד המוטל על הרשם לפי חוק הפטנטים, למעט תפקידים וסמכויות לפי סעיף 109 ולפי פרק ז' לחוק. לאור השינוי המוצע לסעיף 109 לחוק הפטנטים במסגרת סעיף 12 להצעת החוק, יש לשנות את סעיף 158 לחוק הפטנטים בהתאם.

סעיפים מוצע להחיל על ועדת הערר לפי סעיף 96 לחוק 22 ו-23 הפטנטים, את חוק בתי דין מינהליים, התשנ"ב-1992, על ידי תיקון התוספת לאותו חוק. כמו כן מוצע לאפשר הגשת ערעור מינהלי על החלטת ועדת הערר, על ידי תיקון התוספת השנייה לחוק בתי משפט לעניינים מינהליים, התש"ס-2000 (ר' גם דברי ההסבר לסעיפים 2, 3, 6 ו-7 להצעת החוק).

סעיף 24 מוצע כי מועד התחילה של התיקון המוצע יהיה ביום כ"ה בטבת התשע"א (1 בינואר 2011) (להלן – יום התחילה).

סעיף 25 כדי לפתור בהקדם האפשרי עיכובים קיימים בטיפול בבקשות פטנט ביטחוניות, מוצע להחיל את התיקון המוצע גם על בקשות פטנט שכבר הוגשו ושהוטל עליהן צו הגבלת פעולות לפני יום התחילה, או שהוגשה לגביהן בקשה להיתר להגשתן מחוץ לישראל לפני יום התחילה וטרם נענתה. במקרים אלה יראו את יום התחילה כיום הטלת הצו או הגשת הבקשה, לפי העניין. עם זאת, התיקון המוצע לא יחול על הליכים התלויים ועומדים לפני ועדת הפיצויים והתמלוגים ביום התחילה, בין אם בבקשה לפיצוי בשל הטלת צו הגבלת פעולות ובין אם בבקשה לתמורה בשל אמצאת שירות.

לעבודת העובד, בתרומת המעביד להמצאת האמצאה או לפיתוחה, באפשרויות הניצול של האמצאה וניצולה למעשה וביוזמתו של העובד באמצאה.

אמות המידה האמורות, ברובן, הן אותן אמות מידה שכיום הועדה לענייני פיצויים ותמלוגים מתחשבת בהן, בין השאר, בבואה להכריע בדבר מתן תמורה לעובד בעד אמצאת שירות, בהתאם לנוסח הנוכחי של סעיף 135 לחוק הפטנטים. אמות המידה נועדו לסייע בקביעת שיעור ההטבה שלה זכאי עובד בשל אמצאה פלונית. כך למשל, ככל שתפקידו של העובד קשור בפיתוח אמצאות, וככל שמשכורתו ודרגתו משקפות את יכולתו להגיע לאמצאות או את רווחיו של המעביד מאמצאות, כך צפויה להיות ההטבה מצומצמת יותר ואף אפסית. לעומת זאת, ככל שהאמצאה אינה קשורה לתפקיד העובד, וכל עוד מדובר בכל זאת באמצאת שירות, צפויה ההטבה להיות גדולה יותר.

עוד מוצע לקבוע כי אם התעורר סכסוך בעניין הנוגע להטבה בעד אמצאת שירות או בעניין הסכם בין המעביד לעובד בדבר אמצאת שירות, יהיו רשאים העובד או המעביד להגיש תובענה בעניין הבית הדין האזורי לעבודה. זאת בניגוד להסדר הכללי הקבוע בחוק הפטנטים לעניין סמכותו הבלעדית של בית המשפט המחוזי, כפי שקבוע בסעיף 188 לחוק, שימשיך לחול לעניין ערעורים על החלטת רשם הפטנטים בשאלה אם אמצאה פלונית היא אמצאת שירות לפי סעיף 133 לחוק הפטנטים.

סעיף 21 סעיף 158 לחוק הפטנטים עוסק בסמכויות סגן רשם הפטנטים, וקובע כי הוא רשאי למלא

⁵ ס"ח התש"ע, עמ' 190; התשס"ח, עמ' 874.

הצעת חוק שעות עבודה ומנוחה (תיקון מס' 14), התשע"א-2010

1. בחוק שעות עבודה ומנוחה, התשי"א-1951¹ (להלן – החוק העיקרי), בסעיף 1, בסופו תיקון סעיף 1 יבוא:

"הסכם קיבוצי" – כמשמעותו בחוק הסכמים קיבוציים, התשי"ז-1957²;

2. בסעיף 5 לחוק העיקרי –

(1) בסעיף קטן (א), במקום "אשר שר העבודה הסכם קולקטיבי" יבוא "אשר שר התעשייה המסחר והתעסוקה הסכם קיבוצי" והסיפה החל במילים "שר העבודה לא ייתן אישור" – תימחק;

(2) אחרי סעיף קטן (א) יבוא:

"(א1) שר התעשייה המסחר והתעסוקה לא יאשר הסכם קיבוצי כאמור בסעיף קטן (א), אלא בהתקיים כל אלה:

(1) הוא נוכח שבגלל הנסיבות המיוחדות קיימת הצדקה שלא לקיים יום עבודה כקבוע בסעיף 2 או שבוע עבודה כקבוע בסעיף 3;

ד ב ר י ה ס ב ר

התשי"א, עמ' 164). הסעיף האמור מאפשר, אפוא, לקבוע חלוקה שונה של שעות עבודה, תוך הארכת ימי עבודה מסוימים וקיצור ימי עבודה אחרים.

הסיפה של סעיף 5(א) לחוק מגבילה את יכולתו של השר לאשר הסכם קיבוצי ולקבוע יום עבודה ארוך או שבוע עבודה ארוך כאמור, וזו לשונה:

"שר העבודה לא יתן אישור על פי סעיף קטן זה, אלא אם –

(1) נוכח שבגלל הנסיבות המיוחדות אין לקיים יום עבודה כקבוע בסעיף 2 או שבוע עבודה כקבוע בסעיף 3;

(2) המספר הממוצע של שעות העבודה לתקופה שנבדקה בהסכם הקולקטיבי אינו עולה על עשר ליום וארבעים וחמש לשבוע."

הוראות פסקה (2) האמורה נקבעו בשים לב לסעיף 6 לאמנה מס' 30 של ארגון העבודה הבין-לאומי, בדבר שעות העבודה במסחר ובמשרדים, משנת 1933, אשר אושרה בידי מדינת ישראל בשנת 1951. סעיף זה קובע כדלהלן:

"In exceptional cases where the circumstances in which the work has to be carried on make the provisions of Articles 3 and 4 inapplicable, regulations made by public authority may permit hours of work to be distributed over a period longer than the week, provided that the average hours of work over the number of weeks included in the period do not exceed forty-eight hours in the week and that hours of work in any day do not exceed ten hours"

סעיפים מוצע להחליף בחוק שעות עבודה ומנוחה, התשי"א-1951 (להלן – החוק או חוק שעות עבודה ומנוחה), את המונח "הסכם קולקטיבי" במונח "הסכם קיבוצי" שהוא המונח המקובל כיום בחקיקה. חוק שעות עבודה ומנוחה קדם לחוק הסכמים קיבוציים, התשי"ז-1957, אשר קבע את המונח "הסכם קיבוצי", ולכן המונח "הסכם קולקטיבי" אינו מקובל עוד. לפיכך מוצע לתקן את סעיפים 5 ו-35 לחוק שעות עבודה ומנוחה, ולהחליף באותם סעיפים את המונח "הסכם קולקטיבי" במונח "הסכם קיבוצי". כמו כן מוצע להגדיר בסעיף 1 לחוק שעות עבודה ומנוחה את המונח "הסכם קיבוצי" – כמשמעותו בחוק הסכמים קיבוציים, התשי"ז-1957.

עוד מוצע להוסיף בסעיף 35 לחוק, אשר עניינו "שמירת זכויות", כי אין החוק בא לגרוע מזכות הניתנת לעובד על פי הסדר קיבוצי. בדומה למונח "הסכם קיבוצי" אף המונח "הסדר קיבוצי" לא היה מקובל במועד חקיקת חוק שעות עבודה ומנוחה.

סעיף 2 חוק שעות עבודה ומנוחה תוחם בסעיפים 2 עד 5 שבו את יום העבודה הרגיל ואת שבוע העבודה הרגיל של העובד. התכלית של חוק שעות עבודה ומנוחה היא בראש ובראשונה סוציאלית: לתחום את שעות העבודה של העובד כדי להבטיח לו שעות פנאי לצרכיו האישיים, התרבותיים והמשפחתיים. כמו כן לתייחס שעות העבודה של עובד משמעותיות בתחומי הבריאות, הבטיחות והגהות של העובדים.

סעיף 5 לחוק מאפשר לשר העבודה (היום שר התעשייה המסחר והתעסוקה) לאשר הסכם קיבוצי שבו נקבעו יום עבודה או שבוע עבודה, שהם ארוכים מקבוע בסעיפים 2 ו-3 לחוק, אם ראה צידוק להוראה זו (ה"ח

¹ ס"ח התשי"א, עמ' 204; התש"ע, עמ' 276.

² ס"ח התשי"ז, עמ' 63/86.

(2) אין בהסכם הקיבוצי כדי לפגוע בתכלית חוק זה;

(3) ההוראות בהסכם הקיבוצי שעניינן שעות העבודה של העובדים, אינן סותרות הוראות של אמנת-עבודה בין-לאומית שמדינת ישראל אישרה.”;

(3) בסעיף קטן (ב), במקום “אשר שר העבודה הסכם קולקטיבי” יבוא “אשר שר התעשייה המסחר והתעסוקה הסכם קיבוצי”.

3. בסעיף 35 לחוק העיקרי, במקום “הסכם קולקטיבי” יבוא “הסכם קיבוצי, הסדר קיבוצי”.

ד ב ר י ה ס ב ר

יהיה רשאי שר התעשייה המסחר והתעסוקה לאשר את ההסכם הקיבוצי כאמור. התנאי הראשון קובע כי הסכם קיבוצי יאושר רק אם אין בו כדי לפגוע בתכלית החוק אשר תוארה לעיל: על הסכם קיבוצי כאמור להבטיח כי לעובד יתוחמו שעות פנאי אשר יאפשרו לו לנהל חיי חברה וחיי משפחה; כמו כן, על ההסכם הקיבוצי להבטיח כי אין בשעות העבודה שנקבעו כדי לפגוע בבטיחותו של העובד. התנאי השני קובע כי הסכם קיבוצי יאושר רק אם אין בו כדי לסתור הוראות של אמנת-עבודה בין-לאומית שמדינת ישראל אישרה.

יצוין כי אין בהוראות התיקון המוצע כדי לגרוע או להיטיב עם הסדרים בדבר איסור העבדה במנוחה השבועית הכלולים בסעיפים 7, 9, 9א ו-12 לחוק.

ואולם אמנות בין-לאומיות אחרות, קובעות או עשויות לקבוע הגבלות אחרות באשר לאפשרות לחלוקת שעות העבודה על פני תקופות ארוכות משבוע. כך, לדוגמה, אמנה מס' 1 של ארגון העבודה בין-לאומי בדבר שעות העבודה בתעשייה, משנת 1919, אשר אושרה בידי מדינת ישראל בשנת 1951, קובעת בסעיף 5 כי במקרים מיוחדים אפשר לקבוע את חלוקת שעות העבודה על פני תקופה העולה על שבוע ובלבד ששעות העבודה בשבוע לא יעלו בממוצע על 48 שעות, אך היא אינה מתייחסת לממוצע שעות העבודה ביום.

לפיכך מוצע למחוק את הוראות פסקה (2) של סעיף 5(א) לחוק, ולקבוע במקומן שני תנאים מצטברים נוסף על התנאי שבסעיף 5(א)(1) לחוק, אשר בהתקיימם

הצעת חוק ביטוח בריאות ממלכתי (תיקון מס' 52), התשע"א-2010

1. בחוק ביטוח בריאות ממלכתי, התשנ"ד-1994¹, בסעיף 8, אחרי סעיף קטן (א6) יבוא:
"7א(1) בסעיף קטן זה –

"ביקור" – ביקור לשם קבלת שירות בהשתתפות עצמית או לשם קבלת שירות בתשלום;

"שירות בהשתתפות עצמית" – שירות המנוי בתוספת השנייה כשירות הניתן בהשתתפות עצמית;

"שירות בתשלום" – שירות שאושר לקופת חולים לגבות בעדו תשלום לפי סעיף 8(א2)(1).

(2) קופת חולים רשאית לגבות סכום שלא יעלה על 10 שקלים חדשים ממבוטח שלא הגיע לביקור.

(3) הוראות פסקה (1) יחולו גם על מבוטח שלא הגיע לביקור אף אם היה פטור מתשלום בעבור אותו ביקור.

(4) הוראות פסקה (1) לא יחולו בהתקיים אחד מאלה:

(א) המבוטח הודיע על אי-הגעתו לביקור עד תום יום העסקים שקדם ליום הביקור;

(ב) קופת החולים מצאה, בהתאם לכללים שקבעה לעניין זה, כי היתה הצדקה רפואית או הצדקה אחרת שבשלה נבצר מהמבוטח להודיע על אי-הגעתו לביקור או להגיע לביקור.

(5) קופת חולים תקבע אמות מידה שוויוניות לעניין יישום פסקה (1).

ד ב ר י ה ס ב ר

7א(2) המוצע; עם זה, מוצע לקבוע כי בכל מקרה, הסכום לא ייכלל בתקרה להשתתפות עצמית שנקבעה בהצעה שאושרה לפי סעיף 8(א1) לחוק ביטוח בריאות ממלכתי למשפחה בעבור ביקור אצל רופא, מכון או מרפאת חוץ (להלן – תקרת ההשתתפות) (סעיף קטן 7א(7) המוצע); עוד מוצע לקבוע חריגים לכלל האמור, כך שאם המבוטח הודיע על אי-הגעתו לביקור עד תום יום העסקים שקדם ליום הביקור או שקופת החולים מצאה, בהתאם לכללים שקבעה לעניין זה, כי היתה הצדקה רפואית או הצדקה אחרת שבשלה נבצר מהמבוטח להודיע על אי-הגעתו לביקור או להגיע לביקור, לא ייגבה ממנו הסכום (סעיף קטן 7א(4) המוצע).

מוצע כי הכללים החלים לעניין זה, יובאו לידיעת הציבור על ידי פרסומם באתר האינטרנט של הקופה (סעיף קטן 7א(9) המוצע).

כדי שקופת החולים תיישם את סמכות גביית התשלום באופן אחיד, מוצע לקבוע כי קופת חולים תקבע אמות מידה שוויוניות לעניין יישום גביית הסכום (סעיף קטן 7א(5) המוצע), וכאמור לעיל הקופה תפרסם באתר האינטרנט שלה את הכללים שקבעה; כמו כן מוצע לקבוע

מבוטח אשר לא מופיע כיום לביקור שנקבע לו בקופת חולים לשם קבלת שירות המחויב בתשלום, המנוי בתוספת השנייה כשירות הניתן בהשתתפות עצמית או שירות שאושר לקופת חולים לגבות בעדו תשלום לפי סעיף 8(א2)(1) לחוק ביטוח בריאות ממלכתי, התשנ"ד-1994 (להלן – חוק ביטוח בריאות ממלכתי), לא מחויב בתשלום ההשתתפות העצמית, אף אם לא הודיע מראש על ביטול. מצב זה גורם לתופעה הרווחת של אי-הופעה לביקורים כאמור, הפוגעת בניהול התורים וביעילות השירות הניתן למבוטחים וכן גורמת לעלויות ניכרות לקופת החולים.

ביטול מראש של הביקור יאפשר לקופת החולים להקדים את הטיפול במבוטחים אחרים ולמנוע ביטול זמן יקר של רופאים, מטפלים וצוות. מוערך כי צמצום היקף התופעה האמורה יחסוך לקופת החולים עשרות מיליוני שקלים בשנה, אשר יאפשרו שיפור והרחבה של השירותים הניתנים לכלל הציבור.

לאור האמור, מוצע לתקן את חוק ביטוח בריאות ממלכתי, ולקבוע בסעיף 8 כי קופת חולים תהיה רשאית לגבות סכום שלא יעלה על 10 שקלים חדשים (להלן – הסכום) ממבוטח שלא הגיע לביקור כאמור (סעיף קטן

¹ ס"ח התשנ"ד, עמ' 156; התש"ע, עמ' 302.

- (6) הסכום האמור בפסקה (1) יצורף לתשלום הבא שגובה הקופה מהמבוטח ויחולו עליו ההוראות לעניין תשלומים שחלים על המבוטח לפי חוק זה.
- (7) על אף האמור בפסקה (4), הסכום האמור בפסקה (1) לא ייכלל בתקרת התשלום המשפחתית, ואולם קופת חולים לא תהיה רשאית לגבות ממבוטח בשל אי-הגעה לביקור כאמור באותה פסקה, סכום העולה על 50 שקלים חדשים ברבעון; בסעיף קטן זה, "תקרת התשלום המשפחתית" – התקרה להשתתפות עצמית שנקבעה בהצעה שאושרה לפי סעיף קטן (א1), למשפחה בעבור ביקור אצל רופא, מכון או מרפאת חוץ.
- (8) קופת חולים תהיה רשאית לקזז מכל סכום שעליה להחזיר למבוטח בשל תשלום מעבר לתקרת התשלום המשפחתית של המבוטח, כל סכום שהיא רשאית לגבות מהמבוטח כאמור בסעיף קטן זה.
- (9) קופת חולים תפרסם באתר האינטרנט שלה את הכללים שקבעה לפי פסקת משנה (3)(ב) ולפי פסקה (4).

2. תחילתו של חוק זה ביום כ"ה בטבת התשע"א (1 בינואר 2011).

תחילה

ד ב ר י ה ס ב ר

כמו כן מוצע לקבוע כי הסכום יצורף לתשלום הבא שגובה הקופה מהמבוטח ויחולו עליו ההוראות לעניין תשלומים שחלים על המבוטח לפי חוק ביטוח בריאות ממלכתי וכן כי קופת חולים תהיה רשאית לקזז מכל סכום שעליה להחזיר למבוטח בשל תשלום מעבר לתקרת ההשתתפות, כל סכום שהיא רשאית לגבות מהמבוטח (סעיף קטן (א7)(6) ו־ (8) המוצע).

כי קופת חולים לא תהיה רשאית לגבות ממבוטח בשל אי-הגעה לביקור כאמור, סכום העולה על 50 שקלים חדשים ברבעון (סעיף קטן (א7)(7) המוצע).

נוסף על האמור כדי שהתיקון המוצע יהיה אפקטיבי ויסייע במיגור התופעה של אי-הגעה לביקורים בהיקף נרחב, מוצע כי קופת חולים תהיה רשאית לגבות את הסכום גם ממבוטח שהיה פטור מתשלום בעבור אותו ביקור (סעיף קטן (א7)(3) המוצע).

הצעת חוק בתי המשפט (תיקון מס' 62), התשע"א-2010

1. בחוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד-1984,¹ בסעיף 37(ב)(9), ברישה, במקום תיקון סעיף 37 הקטע החל במילים "שסכומן או ששווי נושאן" עד המילים "ושכר טרחת עורך דין" יבוא "אזרחיות".
2. תחילתו של חוק זה ביום כ"ה בטבת התשע"א (1 בינואר 2011). תחילה

ד ב ר י ה ס ב ר

הוראה זו יוצרת מצב שלפיו במקרים רבים ערעורים בנושאים אזרחיים שאינם מורכבים מן הבחינה המשפטית, נידונים בפני הרכב של שלושה שופטים בבית המשפט המחוזי אך ורק מן הסיבה שסכום התביעה או שוויה עולה על 300,000 שקלים חשים. מצב זה יוצר עומס רב על שופטי בית המשפט המחוזיים, ומביא לעיכוב והתארכות בזמני הטיפול בתיקים. לאור האמור מוצע לתקן את סעיף 37(ב)(9) לחוק בתי המשפט ולקבוע כי ככלל, ערעורים אזרחיים על פסקי דין בדן יחיד של בית משפט שלום יידונו בבית המשפט המחוזי בפני שופט אחד. התיקון המוצע משאיר את הסמכות הקיימת בסעיף 37(ב) לחוק בתי המשפט לנשיא ולסגנו להעביר את העניין להרכב של שלושה שופטים בהתאם להוראות הסעיף ומשאיר את החריגים הקיימים בסעיף 37(ב)(9) לחוק האמור שבהתקיימם ידון העניין בהרכב של שלושה שופטים.

סעיף 37 לחוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד-1984 (להלן – חוק בתי המשפט) שעניינו הרכב, מפרט בסעיף קטן (ב) שבו מספר עניינים שבהם ידון בית משפט מחוזי בשופט אחד, אם לא הורה נשיא בית המשפט או סגנו, לבקשת בעל דין ולאחר שנתן לבעלי הדין הזדמנות לטעון את טענותיהם לעניין זה, או ביוזמתו, לעניין מסוים, כי יידון בשלושה. בהתאם לסעיף 37(ב)(9) לחוק בתי המשפט, בית משפט מחוזי ידון בשופט אחד בערעורים על פסקי דין של בתי משפט שלום בדן יחיד "בתביעות שסכומן או ששווי נושאן, ביום הגשת התובענה, אינו עולה על 300,000 שקלים חדשים, והוא אף אם עלה הסכום או השווי לאחר מכן מחמת שערור הצמדה, ריבית, הוצאות משפט ושכר טרחת עורך דין", למעט בתביעות מסוימות כמפורט בסעיף האמור.

¹ ס"ח התשמ"ד, עמ' 198; התש"ע, עמ' 612.

